

١٣٨٤ ....

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس بی پایان اول صانع بی نظیره که گلستان جهانی صنع آفتابندن بر ذره و بوستان فلکه ازهار مصنوعاتی دریای وجودندن بر قطره در. فلکه بر نقطه از کنبد کالش. جهان بر غنچه ان باغ جمالشی. زنجیر قدرتش برده دن حبابی زنو رحکمتش خورشید تابی. زهی کریم بی همتا که ذات انسانی بر آوج خاکدن مخلوق ایکن لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم حلیه سیله آراسته ایدوب جمله دن اعلی ولطیف و عیبی ایله. انا عرضنا الامانة آیتنک سببی ایله انی ذات وصفاته آیینه مجلی قلدی. و درود بی حد و ثنای بی عد اول فارس میدان قلب تو به اولدی. و صدر نشین بارگاه سبحان الذی اسری که در بحر رسالت و شمع بزم هدایت در که. قبای لولاک لما خلقت الافلاک آنوک قامت موزونی ایچون راست و معلم و خاتم النبیین انبیا و رسل اوز ناسنه انی مسلم قلدی بیت قائد الخلق بالهدی والعون. شاه لولاک لما خلقت الکون. انی لوح خوان ما اوحی داخی آنوک آل کرام و اصحاب عظامی اوزره اولسونکه پیشوایان راه شرع و دین و غریق بحر صدق یقین لردر.

وبعد بعد بو جور زمانه اوله شکسته حال و آلام روزگار دیدن پریشان بال کینه بنده پرملال شمع که السلامة فی الوحدة مقتضاسنجه گوشه وحدته فارغ البال صحبت خلقدن دامنی اختلاطی کند ده ویدر شیدم بیت کسی کیر دارام دل در کنار. که از صحبت خلق کیر کنار. و کنج قناعتی کنج دنیا اوزره اختیار ایدوب آسوده اولور شیدم ماهی باقی و عناد جانی سبیل [illegible] حضرت پادشاه عالیجناهک رشک هشت بهشت باغچه لرینک دبیری ملک خصلت نیکو سیرت محمد چلبی. نیچه زمان بو حقیره

فی

فی فرسی تحصیل اوزره اولمشدی بر گون اثناء مصاحبنده گلستانه لسان ترکی ایله شرح اولماسینی طلب ایلدی هر نه قدر که عذر و بهانه تقدیم قبول اولمادی. عاقبت ابرام و الحاحی باعث حصول مرام اولوب بعون الله الملک العلام بش آیده تسوید تمام اولدی. حضرت فیاض ذوارف عوارفدن متضرعدر که بو شرحدن استفاضه منافع ایدنلرک صدرلری لطفندن شرح ایده انلر دخی شارحی. و باعثی خیر دعادن فراموش ایتمیه لر. حضرت شیخ رحمة الله علیه حمد اثبات ما یشعر بالتعظیم اولدوغی اعتبار اوزره حدیث شریف موجبنجه بعد التسمیه حمده شروع ایلدی. منت خدای را شکر و سپاس واجر و عوض سز نعمت ویرمک الله ایچوندر. یا خود معنی بو بلا اوله امتنان نعمت و تعداد نعمت الله ایچوندر یعنی الله تعالی حضرتنه لایق و مخصوصدر که انوک غیر سنده قبیح در زیرا فی الحقیقه منعم اولدر غیر یلر سبب در لفظ خدای علم خاص در حق تعالیه غیرینه اطلاق جائز دکلدر. مکر بر لفظ لفظه ترکیب قلنه خانه خدای و ده خدای کبی اول وقت صاحب معناسنه اولور عز و جل آنجلین خدای که عزیز و جلیل اولدی یعنی دائما بو ایکی صفت ایله متصف در حضرت شیخ نور الله مرقده بعد الحمد طاعت لفظنه تعرض ایلدی بو آیه کریمه مقتضاسنجه خلقت انسانه سبب ایدوکنی بیان ایتمکیچون وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون مفسرون لیعبدون کلمه سنی لیعرفون ایله تفسیر ایتمشلردر بو نکته بیان ایچون که اولا عباده کیمه اولورانی معلوم کرک که اول عبادتک فائده سی اوله که طاعتش

ایمک

موجب قربتدر كه اوللهك طاعتي قربني ايجاب ايديجيدر يعني طاعت ايديجيه
حقه قريب اولماسنه سببدر نته كم حق تعالى حضرت بيورمشدر واسجد
واقترب بونده مفعولي مضاف اولمشدر طاعت بونده اودر تقديرنده در
طاعتشده اولان ضمير غائب حق تعالى حضرتنه راجعدر بونده اولان كه اداتدر
مابعدني ماقبلنه ارتباط ايتمك ايچوندر بو محلده مراد طاعتشدر و
بونك امثالي محللر سببته اسناد اولان قبيلدندر بنى الامير المدينة كبي
وبشكر اندرش واوللهك شكر ايچنده نعمت زياده لكي واردر يعني
حق تعالى حضرت ويردكي نعمته شكر ايلمك نعمتك زياده اولماسنه سببدر
نته كم حق تعالى بيورمشدر لئن شكرتم لازيدنكم بيت شكر و نعمت افزون
كند كفر و نعمت نعمت بيرون كند شكر طاعتدن بر نوع ايكن حضرت
شيخ آني افراد بالذكر ايلدي عطف الخاص على العام طريقيله و نزره تنزل
الملائكة والروح كبي حق تعالينك نعمتنه لايق شكر ايلمك زياده مقبول
وصعوبتلو اولديغيني بيان ايتمك ايچون بيت عطاييست هر موي
از و برتنم چه كونه بهر موي شكري كنم حضرت شيخ نعمت بياننه شروع
ايلدي زيرا اولا نعمت كندوسي معلوم اولمق كركدر تاكه اكا كوره منعمنه شكر ادا
ايتمك ممكن اوله فرضا اكر نفس نجه نعمت ايدوكي بيان اولنميه نفس
وانوك امثالي نعمت ايدوكي دكمه كمسنك خاطرينه كلمز ايدي هر نفسي كه
فرو ميرود هر بر نفس كه اشغه كيدر ممد حيات است حيات اوزا
ديجيدر يعني حياتك امتداده سببدر زيرا حقيقتده ممد اولان

حق

حق تعالى حضرتيدر عز اسمه بو دخي سببنه اسناد اولان قبيلدندر و چون
بر مي آيد دخي چونكه اول نفس يوقاري كله مفرح ذات ذاته يعني بدنه فرح
ويرجيدر ممد حياتده اسناد نجه ايسه مفرح ذاتده اويلدر پس در
هر نفسي هر بر نفس اشغه كيتمشي ممد حيات يوقارو كلمسي مفرح ذات
ايدوكي ظاهر اولديسه ايليه هر بر نفسده دو نعمت موجود است ايكي نعمت
موجوددركه بري امتداد حيات وبري مسرت ذاتدر وبر هر نعمتي
شكري واجبت و هر بر نعمت اوزره بر شكر واجبدر ايليه هر نفسده
ايكي شكر واجب اولور حضرت شيخ حق تعالينك نعمتنه لايق شكر
ايتمكه قادر اولمدوغنه بو بيت ايله اشارت ايلدي بيت از دست
وزبان كه بر آيد كمك الندن وكيمك دلندن كلور يعني كم قادر اولور
كز عهده شكرش بدر آيد كه اول اللهك شكر حقندن طشره كله يعني
انوك انعامنه لايق شكر ايده بو كه خود كمسه قادر دكلدر زيرا شكره
قدرة باشقه نعمتدر اول حق تعاليدندر حضرت شيخ كندو يقيني
اثبات ايتمك ايچون شكر خصوصنده عدم قدرتي بو ايت كريمه ايله
استدلال ايلدي اعملوا آل داوود شكرا وقليل من عبادي الشكور اي داود
اوغللري شكر عملني ايلكوز يعني سزه اتدوكم احسانه شكر ايلكوز
حال بوكه بنده لرومدن شكر ايديجي آزدر اكر سؤال اولنور سه
كه بيتدن مفهوم اولان بودركه هر كز كمسه قادر اولميه آيت كريمه دن
مفهوم اولان بودركم يعني بعض كمسنه قادر اولمايليه اكيسنك ما

ما بیننده تطبیقنه وجهله اولور آکا جواب النادر کالمعدوم در حضرت
شیخ بو قطعه ایله اشارت ایدر که چون هیچ کمسه آکا لایق شکر ایتمکه
قادر دکلدر ایلیه طریق عجزه سلوک ایدوب کندونک قصورنه اعتراف
ایتمکدن غیری بر طریق یوقدر ذیل العجز عن الشکر کالشکر بنده همان به که
ز تقصیر خویش · بنده همان اولیک که کندو قصورندن بو معنی دخی
جائزدر بندیه همان اولیک که بو تقدیرجه را لفظی عذر کتورده یعنی ·
قصورنه اعتراف ایده عذر بدرگاه خدا آورد عذری حق تعالینک
درگاهنه کتوره · ورنه سزاوار خداوندیش یوخسه یعنی اکر بنده ور
قصورنه معترف اولوب درگاه حقه عذر کتوره جک اولورسه
آنوک خداوندلکنه والوهیتنه لایق شکر · کس نتواند که بجای آورد کمسه
قادر اولمازکه یرینه کتوره یعنی بلا قصور ادا ایده · باران رحمت بی حسابش
اول اللهک · حسابسز رحمتی یغموری · همه را رسیده دوکلیه ایرشمشدر ·
وخوان نعمت بیدریغش واول اللهک · دریغسز نعمتی سفره سی همه جا
کشیده · دوکلی یره چکلمشدر · پرده ناموس بندکان بنده لرینک عرض
وقارلری پرده سنی · بگناه فاحش ندرد قبیح کناه سببی ایله یرتمز یعنی
حق حضرتی بنده لرک تنهاده اتدکلری قباحتلرنی فاش ایتمک ایله خلق
اوراسنده عرض وقارلرینه خلل کتورمز · وظیفه روزی و حق
تعالی حضرت بنده لرینک رزق وظیفه سنی · بخطای منکر نبرد نا مشروع
خطا سببی ایله کسمز بو نلرک هر بریسی لطیف نقددر بیت · ای کریمی که از خزانه

غیب

غیب ای الله سن اول کریمسن که غیب خزینه کدن · کبر و ترسا وظیفه خور داری
آتش پرست ایله ساتر کهره یی وظیفه یعنی طوترسن یعنی لطفکدن انلره رزقلرینی ·
ویررسن · وظیفه خور وصف ترکیبیدر اکر محلنده الف ایله بله واقع اولور خور
خواره وغم خورد وبسیار خوار کبی نتکم بوستانده واقع اولمشدر بیت مکن رحم
بر کار بسیار خوار که بسیار خسبد · وبسیار خوار ودیوانه حافظده بو بیت الفسز
واقع اولمشدر · ما بر فتیم تو دانی ودل غمخور ما بخت بد تا بکجا می برد ابشخور
اما ظاهر بودر که الف ایله اولمسی استعمالدر ذیرا خوردن دن مشتقدر اصلنده
الف یوقدر بعض کمسه وصف ترکیبی یی ترکیب توصیفی ظن ایدر ترکیب توصیفی ·
صفت ایله موصوفدن مرکبدر حیوان ناطق کبی وصف ترکیبی همان معنای وصفیه
بولنان ترکیبدر که · اول ایکی قسمدر بر قسمی اولدر که کلمه ثانیه مشتقاتدن
اوله دلبر ودلدار · ودلدوز ودلکش · ودلکشا کبی بر قسم دخی اولدر که
کلمه ثانیه انده مشتقاتدن اولمیه بلکه ایکی کلمه نک اجتماعندن محضا بر صفت
حاصل اوله فرشته خوی · ونیک خوی · وبد طبع · وبدکردار · ودریادل وکج طبع
وسبک روح کبی · دوستانرا کجا کنی محروم دوستلرکی قنده محروم ایدرسن
توکه با دشمنان نظر داری · سن دوشمانلره که نظر طوترسن که دنیاده انلری
یوقدن انعام واحسان ایدرسن · فراش باد صبارا کفته صبا یلی فراشنه
دینلمشدر بو معنی دخی جائزدر که حق تعالی حضرت صبا یلی فراشنه ایتمشدر ·
تا فرش زمردین بکسترد تا زمرد رنکلو فراشی که مراد چمندر یر یوزی
اوزره دوشیه · ودایه ابر بهاری را فرموده · وبهاره منسوب اولان بلوت

دایه سنه بیوردلمش بو وجهله داخی جائزدر که حق تعالی حضرت عز اسمه
بهاره منسوب اولان بلوت دایه سنه بیورمشدر • تا بنات نبات را
تا اوتلرلری • در مهد زمین بپرورد • یر بشکنده بسلیه • و درختانرا
بخلعت نوروزی واشجاره نوروزلق خلعتی ایله • قبای سبز ورق در بر گرفته
یشل یبراق قفتانی کیدرلمشدر بو وجهله • داخی معنی جائزدر حق تعالی حضرت
درختلره یشل ورق قفتانی کیدرمشدر نتکم پادشاهلرک عادتیدر
که اولو کونده اکابر و اعیانه خلعت خلعت احسان ایدرلر حق تعالی حضرت
داخی لطفندن اول • وقتده اشجاره یشل یبراقدن وارضه یشل چمندن
خلعت کیوردر برد الفتوه ایله جمع استعاره طریقیله دکلدر بلکه نشو
ونماسی وتحرکی اولاندن کلماتدن بعض کلمه لری الف نون ایله جمع ایتمشلردر
نتکم گلستانده دشت ذن حکایتنده واقع اولمشدر • و بچ گیاهان
براوردن کرفدکه مفردی گیاهدر • ولبان دیرلرکه مفرد لبدر • بیت
خالی که بران لبان نوشست • زانکی بچهٔ شکر فروشست • و بهاران
یاد اوردبید مشك • بزیرد درخت کهن برك خشك • و روزگاران
دیرلرکه مفردی بهاردر نتکم بوستانده واقع اولمشدر • بیت بهاران که
بیت حافظ اسرار الهی نمیداند خموش انکه می پرسی که دور روزگاران را چه
شد • و دوستان دیرلر مفردی شب درکه بوستانده واقع اولمشدر نه خوابش
گرفتی شبان بکنفس نه از دست فریاد او خواب کس • و روزان دیرلرکه مفردی
روزدرکه جامینک یوسف زلیخاسنده واقع اولمشدر بو بیتده شبان لفظی
دخی

مفردی روزکاردر حافظده دخی واقع اولمشدر •

داخی واقع اولمشدرکه مفردی شبدر • بیت بروزان و شبان این بود کارش • بنود از کار
او یکدم قرارش • نیجه پرده داخی بونک امثالی واقع اولمشدر تتبع ایدن کمسنه یه
روشندر و معلومدر • درد درخت دیرلر مادامکه بر هیئات اخری ایله متصف
اولمایه کرکسه خالی اوزره برقرار اولسون کوکنده قو یسك کرکدر برکمسه قطع
ایلسه اما کاه اولورکه بر هیئات اخری ایله متصف ایکن دیرلر • باعتبار الاصل
که بوستانده واقع اولمشدر • بیت سرای کیم پای بستش رخام درختان سقفش
همه عود خام اما لفظنك استعمالی علی سبیل الاشتراك • درنته کم بوستانده
واقع اولمشدر • بیت رطب ناورد چوب زهره بار چه تخم افکنی بر همان چشم
دار بو بیت • داخی درختدن قطع اولنمدن اول اولدوغنه کوره در درخت
قطع اولندقدن صکره چوب اطلاق زیاده شایعدر • و اطفال شاخ را
و بود فطفل لرینک • بقدوم موسم ربیع یاز زمانی کلمك ایله کلاه شکوفه
چیك کلاهی بر سر نهاده باشی اوزره قومشدر • و عصارهٔ تاکی و بر نوع
قامشك صقندیی بو معنی نایدن مراد شکرقمشی اولدوغی تقدیرجه در تقدیر
او شهد فایق شده اول اللهك قدرتی ایله اعلی و لذیذ شکر اولمشدر بو معنی
دخی جائزدر دارینك بوغازینه منسوب صقندسی اول اللهك قدرتی ایله
فایق و شیرین شهد ایله • و تخم خرما بتربیتش و خرما چکردکی اول اللهك
تربیسیله نخل باسق کشته بلند خرما اغاجنه دونمشدر یعنی بلند خرما
اغاجی اولمشدر • وهو القادر علی ما یشاء • بیت ابر و باد و مه و خورشید فلك
درکارند • سحاب و باد و قمر و شمس و فلك اشده در یعنی بونلرك هر بیری

نه خدمت ایچون خلق اولندی سن اول خدمتی اوزره ثانونانی بکفاری
وبغفلت نخوری بو نلرک بو یله اولمسی شونک ایچوندر که تاکسن برنای
الک ایه سن یعنی حاصل ایده سن و غفلت ایله یمیه سین یعنی اکی نانوک
حصولی بونلردن بلمیوب بلکه بونلری ایش اوزره قوین صانع دن بلوب
آنوک شکرینی ادا ایده سن همه از بهر تو سرگشته و فرمان بردار جمیعسی
سنده اوتوری یعنی سنک تفکرک اوتوری حذمته یلیجی و بویرن قطوبجیدر
فرمان بردار وصف ترکیبیدر قولا صح اوزره اصلی بردارنده فرماندر
علامت اسم فاعلکه نون و دال وهادر حذف اولنوب مفعولک تقدیم
اولنمق فرمان بردار اولدی معناسی بویر قطوبجیدر مصدری برداشتن
مضارع بردارد بر تحسین لفظ ایچوندر اما لامعی چلبی بو محلده خطا
ایتمشدر که بورند ددیو تصریح ایتمشدر اما شونلرکه فرمان بردار او
قودلر بانک صحیح ایله عجب مردار او قودلر شرط انصاف نباشد که تو
فرمان نبری انصاف شرطی اولمیه یعنی انصافکه لایق دکلدرکه سن بورقه
الیتمیه سن حال بوکه اولخداسونک رزقک حصولنه بوقدر حذمتکار
نصب ایتمشدر وسنی احسانیدر یاسنه غرق ایلمشدر حضرت شیخ
بعد الحمدله تصلیه شروع ایلدی در خبر است حدیث شریفده وارد
از سرور کائنات مخلوقاتک سرورندن و مفخر موجودات و موجوداتک ما
یفخر به سندن و رحمت عالمیان و عالمک رحمتندن یعنی اونسکربیک
عالمک رحمتنه سبب اولندن و صفوه آدمیان و ادملرک کزیده سندن

وتتمهٔ

وتتمهٔ دور زمان و دور زمانک نبوت ایله تمام اولمشندن بو وجهله
دانجی معنا جائزدر و دور زمانی نبوت ایله تمام ایدیجیدر معنای اوله
کوره تتمه مصدر بمعنی مفعولدر معنای ثانیه کوره تتمه مصدر بمعنی فاعلدر
محمد مصطفی علیه الصلواة والسلام اللهم صلوات فی سلامی ابو الوزیر
اولسون ارزقنا الله شفاعته یوم القیمة قطعه شفیع مطاع نبی کریم شفیع
قیامت کونی خلقه شفاعت ایدیجیدر مطاع اطاعت ایدیجیدر و اولنمشدر
یعنی خلق اکا مطیع اولوب نبوتنی قبول ایتمشلردر نبی پیغمبردر یعنی حق تعالی
حضرتندن خلقه خبر کوریجیدر یاخود معنی بویله اوله جمیع خلقدن رفیع
کریم کرم ایدیجیدر قسیم جسیم بسیم و سیم قسیم کوزل یوزلی معناسنه
درو قسامدن اعتبار اولنمق اولورسه خلقی اویناسنده عالمی قسمت ایدیجی
معناسنه در قسمدن اعتبار اولنمق اولورسه نتکم حبیب اکرم بیورمشدر
انا مدینة العلم وعلی بابها جسیم بو نده عظیم القدر معناسنه در زیرا انبیا
هیچ بر بسی ایری کوزلی و بیوک قدرلی دکلدر بسیم کوزل یوزلیدر وسیم
نبوت مهریله نشانلنمشدر یعنی مبارک ظهرنده ککلک یومرد بسی مقدا
ری وار ایدی نوردن بو مهر که انوک نامی مهر نبوت ایدی بیت چه غم
دیوار امت راکه دارد چون تو پشتیبان نه غم امت دیوارنه سنجلین
پشتیبان طوتر یعنی قیامت کونی عذابدن نه غم سنوک امتک سنجلین
پیغمبری اوله چه باک از موج بحر آنراکه باشد نوح کشتیبان نه خوف
دریا موجنه اول کمسیه که نوح پیغمبر ام انوک ملاحی اوله بیت ای دل از شل

فنا بنیاد دهستی بر کند چو نرا بو حست کشتیبان ز طوفان غم محوز بیت بلغ العلی

بکماله کشف الدجی بجماله اولد رسولك بلند مرتبلره ایرشدی کمال ایله کهر ظلماتنی یا خود

دنیا ظلماتنی کشف و ازاله ایلدی جمال ایله دیمك اوله بکماله ده و بجماله ده با سبب

ایچون اولمق جائزدر حسنت جمیع خصاله صلوا علیه و آله کوکجك اولدی اول

رسولك جمیع خویلری اصلا انده بر قبیح خوی یوق نتکم حق تعالی آنوك حقنده

بیورمشدر و انك لعلی خلق عظیم صلوات کتورك اول رسولك اوزرینه و آنوك

آل اوزرینه خصال جمع خصلتدر صلوا امر حاضر جمع مذکردر صلی یصلی

دندر خبرست که سیاق کلامده کچمشدر آنوك مقول القولیدر بیت زبند گان

گنهکار پریشان روزکار پریشان روزکارلو یعنی عمرنی معاصیه صرف ایلمش

گنهکار بنده لودر پریشان لفظی روزکار لفظنه عطف مضاف اولمق جائزدر

اول وقت معنی روزکار پریشان دیمك در دست انابت جمیع معاصیدن

رجوع و توبه ایلمك الی بامید اجابت قبول اولمق امید ایله بدرگاه حق جل و علا

جلیل و علی اولان اللهك درگاهنه بردارد یوقاریه طوته یعنی نیاز و تضرع

الی قالدورب انده کی گناهلرینه توبه ایلیه ایزد تعالی درو ی نظر نکند

علی الله انده نظر ایلیه یعنی آنوك توبسنی قبول ایتمیه با زش بتضرع و زاری

بخواند کرو اول بنده تضرع و زاریلق ایله دعا ایلسه بازش ده اولان ضمیر

غایبدر چون اسمه متصل اولسه مضاف الیه واقع اولور دلش و مالش و کولش

کبی مفعول واقع اولور چون فعلك اخرنه لاحق اولسه دیدندش و شنیدندش

و کفتمش و دیدمش کبی ادوات و روابط ایله متصل اولانه داخی

بوقیلادرز

اکثرش و کشش کبی اکاه اولور که بو ضمیر مرفوع اولور بازش ده اولان ضمیر کبی اسم مصدرك

اخرنه لاحق اولان شین نفس کلمه دندر خورش و روش و بخشش کبی حق سبحانه و تعالی

گوید یاك و علی الله ملائکه یه خطاب ایدوب آیده یعنی اوجنجی نوبت بنده دعاسنی

قبول ایده یا ملائکتی ای بنوم ملائکلرم قد استحییت من عبدی تحقیق بن عبدمدن

اوتاندم یعنی کرموم لایق کورمکم بنوم درگاهمه کلان دن درگاهمدن محروم کوند

رم بیت جلالست اکر سر برین در نهی که باز آیدت دست حاجت تهی و لیس

له ربا غیری حال بو که اول بنده ایچون یعنی اول بنده نك بندن غیری دخی

یوقدر که انوك مرادنی حاصل ایده فقد غفرت له تحقیق بن آنی یارلغدم دعویش

را اجابت کردم لطفمدن آنوك دعاسنی و حاجتش را براوردم و آنوك حاجتنی

حاصل ایلدم که از بسیاری دعا و زاری بنده زیرا اول گنهکارك دعاسی و زارلغی

چوقلغندن شرم دارم شرم طوترم یعنی لایق کورمزم که آنوك دعاسنی قبول

ایتمیوب درگاهمدن محروم کوندرم بیت کرم بین و لطف خداوندگار الله

تعالینك کرم و لطفنی کور گنه بنده کرده است او شرمسار بنده گناه ایلمشدر

اول الله شرمسار یعنی بنده نك گناهنی عفو ایدوب کرمندن مرادی حاصل ایدر

بیت مپنداراز ین درکه هرکز نبست که محروم کرد دبرا ورده دست حضرت شیخ

رح بو فقره ده الله لایق شکر ایتمکه کمسنه قادر اولمادوغنه اشارت ایتدوکی

کبی بونده داخی اشارة ایدر که الله تعالی یه لایق طاعت و ذاتنك حقیقتنی

بلمکه هر کز کمسه قادر دکلدر عاکفان کعبه جلالش اول اللهك جلال کعبه سنك

معتکفلری یعنی بر آن آنوك طاعتندن خالی اولمیانلر بتقصیر عبادة معترف

آنده عبادتلرینك قصورینه اعتراف ایدیجیلردر بویله دیو که ما عبدناك حق
عبادتك که بز عبادتك حقی عبادة اتمدك سكا عبادت ایده مدك یعنی سكا لایق
عبادت اتمدك وواصفان حلیهٔ جمالش دخی اول اللهك جمالی حلیه سنی وصف
ایدیجیلر یعنی آنوك جمالی مشاهده سنده بر نفس خالی وجدا اولمیانلر بتحیر منسوب
خیرنه منسوبلردر یعنی متحیر اولوب بویله دیو قصورینه اعتراف ایدرلر که
ما عرفناك حق معرفتك که بز حق معرفتك اولان معرفة ایله سنی بلمدك یعنی
نیجه کیمنك ایله سنی بلمدك بیت پس عرفهٔ بحر وصل کاخرهم با سر حال خیرت
امدا اعتصام الوری بمغفرتك عجز الواصفون عن صفتك تب علینا
فاننا بشر ما عرفناك حق معرفتك گر کسی وصف او ز من پرسد حضرت شیخ رح
ایدر اگر بر کمسه اول اللهك وصفنی بندن سؤال ایلیه بی دل از بی نشان چه
گوید باز بی دل اولان کمسنه نشانسزدن نه کرونه دیر یعنی شراب عشقله مست
و بی عقل اولان کمسه حق تعالی حضرتندن نه دیمکه قادر اولور عاشقان
کشتگان معشوقند عاشقلر معشوقك دیه لمشلریدر بر نیاید ز کشتگان
آواز دیه لمشلر آواز یوقاری کلمز حضرت شیخ طاب ثراه بونك ایله اشارت
ایدر که ذاتنه هرگز بر وجهله خبر میسر دکلدر نه بر اوج ذاتش برد مرغ
وهم نه ذیل وصفش رسد دست فهم یکی از صاحب دلان اولیاء اللهدن
بری حضرت شیخ کندویه اولمق احتمالی در سر بجیب مراقبه باشنی مراقبه
یقاسنه فرو برده بود اشغه التمش ایدی یعنی مراقبه یه وارمش ایدی نتکم
مشایخك عادتیدر و در بحر مکاشفه مستغرق شده و مکاشفه بحرنده
مستغرق

٨

مستغرق اولمش ایدی یعنی جانان ازلك جمال مشاهده سنه ایرشمش ایدی آنگه که
از آن حالت باز آمد اول وقت که صاحب دل اولان کمسنه شیخ اول وقت کرو
کلدی یعنی اول حالت اندن کندی یکی از اصحاب آنوك اصحابندن بریسی
بطریق انبساط لطیفه طریقیله صاحب دله ایتدی ازین بوستان که تو بودی
بو بوستاندن که سن اولدوك یعنی بوستنده اولدوغك بوستاندن ما را چه
تحفه کرامت آوردی بزه نه کرامت تحفه سنی کتوردی گفت صاحب دل
اول کمسنه جواب ویروب ایتدی بخاطر داشتم خاطرمده طوتدم یعنی خاطر
مده ایدی که چون بدرخت گل رسم که چون گل اغاجنه ایرشم یعنی عالم
مشاهده یه یتشم دامنی پر کنم اول کولدن بر دامن پر ایلیم یعنی کلشن قدسده
کوردکم اسراردن بر مقداری عقلمده طوتم هدیهٔ اصحاب را اصحابنه ارمغان
ایچونکه کلوب انلره خبر ویرم چون برسیدم چونکه گل اغاجنه ایرشدم یعنی
جناب قدسه وصول بولدم بوی گلم چنان مست کرد گلك رایحه سی بنی اویله
مست ایلدی یعنی عقلی زائل ایلدی که دامنم از دست برفت که خیرتدن دامنم
الدن کتدی که کندوم بیخود اولدم قنده قالدیکه اندن بر خبر کتوردم حضرت
شیخ رح بونك ایله اشارت ایدر که بو حالدن قیدد من لم یذق لم یعرف
مشکل عاشقلرك حوصلهٔ ذاتش ماست حل آن نکته بدین فکر خطا نتوان
کرد بیت ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز ای بلبل عشقی پروانه دن اوکرن
کان سوخته را جان شد و آواز نیامد زیرا اول یانمشك جانی کتدی
وآوازی کلمدی یعنی هلاك اولدی واندن هرگز بر صدا ظاهر اولمدی کماه

عاشقی پروانددر که از سوختن پروا ندارد حضرت شیخ رح پروانهٔ صادق عاشقه
تشبیه ایدر مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز که آن سوخته را جان شد و آواز نیامد بیت آتش آن نیست که
بر شعلهٔ او خندد شمع آتش آنست که در خرمن پروانه زدند این مدعیان
در طلبش بیخبرانند بو مدعیلر اول اللهک طلبنده خبرسزلردر قنده قالدیکه
آنوک عشقنه وصول بولمش اولهلر کانرا که خبر شد خبری باز نیامد زیرا
اول کمسه که خبر اولدی یعنی واصل حق اولدی اول کمسنه دن بر خبر کلمدی
فنده قالدیکه دعوی ایلیه من عرف الحق کل لسانه بیت ای برتر از خیال و قیاس
و گمان و وهم ای خیال و قیاس و گماندن و وهمدن یوجه دلک اولان الله
یعنی ذات پاکی بونلر ایله معلوم اولمیان الله از هر چه گفته اند شنیدیم
و خوانده ایم دخی هر نسنه دن ایشتلر ددکم آنوک بعضیسنی اشتدوک
و بعضیسنی اوقودوق مجلس تمام گشت و بآخر رسید عمر مجلس حمد ایله
تمام اولدی یاخود کتاب ایله تمام اولدی و عمر آخره یعنی نهایتنه
ایرشدی عادتدر اول کتابی اندن دیباجه تمام ایدرلر ما همچنان
در اول وصف تو مانده ایم بز آنجلین سنک وصفک اولنده قالمشز
فنده قالدیکه آنی نهایتنه ایرشدرمکه قادر اوله و بیت و سعدیا
دست و دفتر شوی براهی که پایان ندارد میوی در محامد اتابک اعظم
خلدالله ملکه ذکر جمیل سعدی سعدینک کوکجک ذکری که در افواه
عوام افتاده است که عوامک اغزلرینه دوشمشدر یعنی شهرتی
بر مرتبه ده در که خلق عالمک معلومی اولوب آنی مدح ایدرلر و صیت
سخنش که

سخنش که در بسیط زمین رفته دخی اول سعدینک سوزینک صداسی که
بر یوزدن کتمشدر یعنی آنوک سوزی مشهور آفاق اولمشدر و قصب الجیب
حدیثش و اول سعدینک شکر قمیشنه بکزر لذیذ و لطیف سوزی که همچو
شکر میخورند که خلق شکر کبی یرلر یعنی تمام حظ و سرور ایله اوقورلر
و رقعهٔ منشآتش و اول سعدینک منشآتنک رقعه سی یعنی آنوک سوزلری
یزلمش کاغذ پارهسی که چون کاغذ زر میبرند که خلق التون کاغذ کبی آلورلر
یعنی زیاده التفات و اعتبار ایدرلر بر کمال و فضل و بلاغت و حمل نتوان کرد سعدینک
خلق قتنده بویله مرغوب و مقبول و سوزینک بو وجهله مطبوع و مشهور
اولمسی فضل و بلاغتندن اوتوری دکلدر دیو تواضع ایدر لیکن ظرافتله
کندونک فضل و بلاغتنی بو طریقله اشعار ایدر بلکه خداوند جهان
بلکه جهانک پادشاهی و قطب دائرهٔ زمان و زمان دائرهسنک قطبی
یعنی زماننده اولان پادشاهی خلقک سیدی قائم مقام سلیمان سلیمانک
مقامنه قائم اولیجی و ناصر اهل ایمان و ایمان اهلنک ناصری شاهنشاه
معظم اولو پادشاه اتابک اعظم اولو دک اتابک لقب شرکهاندر ترف
اهلی دیمکدر دجلة الملک معناسنه مظفر الدنیا و الدین دینک مظفری یعنی دینی
قوی قیلیجی ابوبکر بن سعد بن زنگی بو اوصاف ایله موصوف اولان پادشاه
زنکی اوغلی سعد و سعد اوغلی ابوبکردر ظل الله تعالی فی ارضه الله تعالینک
سایه سیدر اول اللهک یرنده یعنی خلقی حفظ ایدیجیدر رب ارض
عنه ای بنوم ربم پادشاهدن اول و ارضه فانی کندکرن راضی ایله

سعدی بنم بو معانی آنلرک فضل و بلاغت و کمالی اوزره
شهادت ایلر اوله ایلاک اوله لار یعنی ... صح

انعام واحسان ایله بعین عنایت نظر کرده است اول پادشاه بو کتابه عین عنایت
ایله نظر ایلمشدر بعین عنایت ایله نظر اولان بلکه حذا و ند قولنه منقلقدر وتحسین بلیغ
فرموده و زیاده تحسینه بیورمشدر وارادت صادق نموده وکرچك اراده
ومحبت کوسترمشدر لاجرم اول اجلدن شاکنز کافهٔ انام خلقك جمیسی
ازخواص وعلوام خاصلردن وعالمردن بمحبت او اولسعدینك محبته کردا
نیده اند میل ایلمشلردر که الناس علی دین ملوکهم بو حال عجیب دکلدر زیرا
خاق پادشاهلرینك دینی او زره در بیت آنکه تا ابر من مسکین نظر است
اولی وقتدن برو که سنك بن مسکینه او زره نظرك واردر یعنی سنك بکا
والتفات ایدلدن برو آثار ام افتاب مشهور ترست بنم اثرلرم یعنی مؤلفاتم آفتابدن
مشهور درکدر کرخود همه عیبها بدین بنده درست اکرخود یعنی اکرچه بالذات
دوکلی عیبلر بو بنده واردر لیکن غم دکلدر زیرا هر عیب که سلطان بپسندد
هنرست هر عیبی که سلطان بکنه اول هنردر قطعه کلی خوش بوی درحمام روزی
لطیف رایحه لو بر کل حمامده بر کون رسید از دست محبوبی بدستم حضرت
شیخ ایدر بر محبوبك الندن بنوم الومه ایرشدی کلدن مراد بونده ستو کلدر که
عورتلر انی بشلرینه سوردرلر عجمه کودلرینه سوردرلر اما رومده عیب در
مکر بر محبوب کندوسی ایچون حمامه کل کتوردمش که سوردنه اندن بر مقدار
حضرت شیخه ویرمش بو سوز و قوعی اولماق واد عائی اولمقده احتمالدر
بونك کبینك وقوعی چوقدر غفلت اولنمیه بدو گفتم که مشکی یا عبیری
حضرت شیخ ایدر بن اول کله خطاب ایدوب ایدلم که مسك میسر
بوخنسه

مسك مسن بوخسه عبیر مسن که از بوی دلاویز تو مستم که سنك کوکلم تعلق ومیل ایدیجی
بویکدن مستم بکفتا من کلی ناچیز بودم اول کل لسان حال ایله بکا جواب ویروب ایدیکه
بن هیچ نسنه یه یرامز لاشئ بلجق ایدم ولیکن مدتی با کل نشستم اما بر زمان کل ایله
اوتوردیم زیرا کلی کل ایله تعبیر ایدرلر اول سببدن کولك رایحه سی انده تأثیر
ایدوب خوش بوی اولور جمال همنشین درمن اثر کرد مصاحبك کمالکه مراد
کلك رایحه سیدر زمان بچکك ایله بنده اثر ایلدی وکرنه من همان خاکم که هستم
بوخسه یعنی اکر آنوك رایحه سی بنده تأثیر ایتمش اولمیدی همان سائر خاکده
فرقم یوق خاکم که وار ایدم یعنی سائر خاك ایله برابرم حضرت شیخ هضما لنفسه
کندوسن کله پادشاهك نظرنی رایحهٔ کله تشبیه ایتمشدر کو یا شیخه بو قدر
پادشاهك التفاتندن اولمشدر دیو اشعار ایدر اللهم ای الله متع المسلمین
مسلمانلری فائده لندر بطول حیاته اول ابوبکرك حیاتی او زونلغی ایله وضاعف
ثواب جمیله وحسناته ومضاعفا ایله اول ابوبکرك کوکجك ثوابنی وحسناتنی
وارفع درجة اودائه وولاته دخی رفع ایله اول پادشاهك دوستلرینی
وحاکملرینك مرتبه لرینی ودمر علی اعدائه وشنائه وقهر ایله آنوك دشمنلرینی
واکا بغض ایدجیلری بما تلی فی القرآن من ایاته شونلر حقیچون که قرآن عظیمك
اوقندی آنوك ایتلرندن یعنی قرآن عظیمده اولان ایتلر حقیچون اللهم
ای چلبم آمن بلده امین وحفظ ایله آنوك شهرلرینی ویران اولمقدن وسائر
بلادن واحفظ ولده وآنوك ولدینی یرامزکوزدن وسائر ضرردن حفظ
ایله بیت لقد سعد الدنیا به دام سعده الله حقیچون تحقیق دنیا کوکجك ولطیف

اولدی اول ابوبکر سببی ایله یعنی آنوک عدل وکرم ایله عالم خلقی آسوده و
وراحت اولدیلر آنوک سعادتی دائم اولسون سعد بونده سعادت
معناسنه در و پادشاهک ولدنک اسمنه ایهام لطیف وار در وایده
المولی بالویة النصر دخی الله تعالی حضرت سبحانه قدر ایله آنی دوشمنلری
او زره قوی ومنصور ایلسون کذالك ینشئ لینة وهو عرقها اول ابوبکر
کبی نشو ونما بولور بر خرما اغاجی بوداغی حالی بوکه ابوبکر کبی اول بوداغی
اصلدر وحسن نبات الارض من کرم البزر زیرا ارضده بتن نباتک
کوکجکلکی ولطافتی تخمکدن ایلو کلندر یعنی پادشاه ابوبکر اولدیغی
کبی ولدی دخی بود ر بیت ندانیکه من در اقالیم غربت حضرت شیخ رح
خطاب عام طریقیله ایدر بلمزمسن که بن غربت اقلیملرنده چرا روزکاری
بکردم دزنکی بیچون بو زمان اکلنمکلك ایلدم برون رفتم از تنك
ترکانکه دیدم طنتره کندم ترکلرك عارندن زیرا کوردم جهان درهم
آفتاده چون موی زنکی جهان خلقی بربرینه دوشمش وقریشمش بود دوشمش اولمش
ایدی زنکی صاچی کبی زیاده غوغاده همه آدمی زاده بودند لیکن
شیراز او زره کلن ترك عسکری ظاهرا دوکلی آدم ایدیلر لیکن چو کرکان
بخون خوارکی تیز چنکی قان اچیجیلکده نیجه لری کسکین لکده قوردلر
کبی ایدی یعنی زیاده خونریز ایدیلر حضرت شیخ کرکانلهم ترکانی عسکرنه
اشارة ایدر چو باز امدم کشور آسوده دیدم حضرت شیخ ایدر چو نکه
غربت اقلیمندن کرو کلدوم اقلیمی یعنی شیرازی آسوده کوردم پلنکان رها

کرده

کرده خوی پلنکی قپلانلر قپلانلق خوینی ترك ایلمشلر حضرت شیخ پلنکان
ایله شیراز پادشاهنك عسکرینه اشارة ایدر درون ومردمی چون ملك
نیك محضر شهر انجنده بر طائفه وار ایدی جنك انجنده ایدیجی ارسلانلر
کبی حضرت شیخ مصراع اول ایله شهر خلقنه ومصراع ثانی ایله پادشاهك
عسکرینه اشارة ایدر چنان شد در آن عهد اول که دیدم انجلاین اولدی
اول اول زمانده که کوردیم جهانی پر آشوب وتشویش تنکی جهان طلو ایدی
غوغا وخوفدن وطارلقدن عهد قول وقرار وعین ووصیت وحرمان و
وضاعت وزیاده معناسنه کلور اما بونده معنای آخر مراد در چنین شد
در ایام سلطان عادل عادل سلطانك زماننده بویله اولدی یعنی خلق تمام
امن وحضورده اولدی اتابك ابوبکر سعد ابن زنکی اول سلطان عادل
زنکی اوغلی سعد سعد اوغلی ابوبکر در حکایت اولنور که سعد اوغلی ابوبکر ابن
مکرتارتار طائفه سی غالب اولوب مملکتلری سورمش حضرة شیخ دخی بالضروری
ترك دیار ایدمش صکره سعد اوغلی ابوبکر عظیم عسکر ایله کلوب دوشمانی قهر ایلمش
حضرة شیخ دخی کیرو عودة ایدوب قطعه اول زمانه انشا ایتمش ایزده تعالی وتقدس
عالی وپاك الله خطه پاك شیراز را ز پاك شیراز دائرم سینه بهیبت حاکما عادل
پادشاهلرك عدلی وهیبتی سببی ایله وهمت عالمان عامل وعملی ایدیجی عالملرك
دعاسی وهمتی سببی ایله تا زمان قیامت قیامت زماننه دکین درامان
سلامت سلامت اماننده نکه دارد نکاه طوته یعنی حفظ ایلیه قطعه
اقلیم پارس را غم از سبب دهر نیست پارس اقلیمنه زمانك فتنه سندن

وضرر ندن غم يوقدر تا بر سرش بود جونوني سايه خدا مادامكه اولا قليمك

باشي اوزره سنكله بن بر عادل پادشاه اوله اي ظل الله يعني اي پادشاه افروز

كس بنان ندهد در بسيط خاك بكون يربو زنده كيمسه نشان ويرمز مانند

آستان درت مأمن رضا سنك بابك استانه مشابه رضا مأمن يعني راضي وامين

او ليجق بر نتيجه كلام دنياده بر پادشاه يوقدر كه خلقك سنك باب سعادتكده

ايمن وراضي اولدوغي كبي آنوك استاننده انكله ايمن وراضي اوله حضرت شيخ

بونك ايله پادشاهي زياده مدح ايدر بلكه مدحنده تمام مبالغه ايدر بر بست

پاس خاطر بيچاره كان وشكر سنوك اوزوكه در يعني سكا لازمدر بر ما وبر خداي

جهان آفرين جزا وجهان برادجي خدا اوزره سكا بيچاره لره رعايت اندكدن او توبي

وبزه شكر اتدكزدن اوتوري جزا وعوض در يعني لايق اولان بودر كه نتكم لطيفه

وعده ايلمشدر ان الله لا يضيع اجر المحسنين يا رب زياده فتنه نكه دار خاك پارس

اي بنوم ربيم پارس مملكتني نكاه طوت فتنه يلنذن يعني فتنه دن حفظ ايله چند انكه

خاك را بود وباد را بقا اوله زمانه دكن خاك وباده بقا اوله يعني قيامته دكن

سبب تأليف كتاب كلستان كلستان كتابنك تأليفنك سببي بياننده در

يك شب بر كيجه تأمل ايام گذشته ميكردم كچمش ايام فكر ايدردم وبر عمر تلف

كرده تلف اولمش عمر اوزره تأسف ميخوردم تحسر يردم وسنك سراچه دل را

وكوكل اوچكزنك طاشني بالماس آب ديده في سفتم كوز ياشي الماسيله

دلر ايدم قلبمه رقت حاصل اولور ايدي واين بيتها مناسب حال خود و

بوكند وحالمه مناسب اولان بيتلري في كفتم دير ايدم بو وجهله داخي معنا

قابلدر

يعني درويشلرك خاطرلرين رعايتي حفظ وحرمت ايدرسن او زمانه دكن الله

قابلدر مغرور اولوب عمر وكه وبو بيتلري كند وحالمه مناسب ايدر ايدم بو تقديرجه

بيتها لفظي مناسب لفظنه مضاف اولمز بيت هر دم از عمر ميرود نفسي هر دم عمردن

بر نفس كيدر چون نكه مي كنم نماند بسي چونكه نظر ايده سن كوررسن كه عمردن

چوق قالمدي بو وجهله داخي معنا قابلدر مغرور اولوب عمره وكه بكا التفات

واعتماد ايدرسكه عمروك چوق قالمدي اي كه پنجاه رفت ودر خوابي اي كيمسه

كه عمرك اللي يلي كتدي داخي خوابده يعني غفلتده سن مكر اين پنج روزه دريابي الا

بو بش كون كه داخي كتمدي ايرشرسن واكليه سن يعني حالك نجه ايدوكني اكليوب

آكا كوره تدارك ايده سن بو وجهله داخي معني قابلدر مكر بو بش كونكه هنوز

كچمدي ايرشور واكلرمسن يعني عمرك اكثر غفلت ايله كچدي ادراك وتدارك

ايتمدوك بو بش كونه مقدار يكه قالمشدر آني فتنه وادراك وتدارك ايدرسن

پنجاه كرنده پنج قلتدن كنايتدر خجل آن كس كه رفت وكار نساخت

شرمنده اولدي اول كيمسه كه دنيادن آخرته كتدي وايش دوزمدي يعني عملسز اولدي

كوس رحلت زدند وبار نساخت كوچك كوسني چالديلر يوكني دوزمدي

يعني غفلت تدارك ايدوب آخرت تدارك كننده اولمدي خواب نوشين بامداد رحيل كوچ صباحنك لذيذ اويقوسي باز دارد پياده را از سبيل

پياده يولدن كرو طوتر يعني عمل آتنه سوار اولمياني كيمسه صراط مستقيمدن

حلال دوشر هر كه آمد عمارتي نو ساخت هر كيمكه دنيايه كلدي بر يكي عمارت

دوزدي يعني كندوسنه بر يكي سراي ياپدي كه آنوك ايچنده آسوده اوله

رفت منزل بديكري پرداخت عاقبت اول كيمسه كتدي وبنا ايلديكي

منزلی بر غریب کمسه تمام ایلدی یعنی اولدی و اول منزلی معناده غریب کمسه ایچون
بنا ایلدی اکا همان زحمتی قالدی وآن دیکر بخت همچنین هوسی اولیری دخی
بو نجلین بر هوس بشوردی یعنی اولدخی انجلین بر بکی سرای بنا ایلدی عاقبت
ترك ایدوب کتدی و بن عمارت بسر نبرد کسی محصل کلام بو عمارتی بر کمسه باشه
التمدی یعنی بیتدی بو نده قالمدی یار آنا پایدار دوست مدار بقا سز یاری دوست
طوتمه یعنی محبت ایتمه دوستی را نشان این غدار بوو فاسز کم مراد دنیا در
دوسلفه لایق دکلدر نیك بد چون همی باید مرد ایو ویرامز کشی یعنی مؤمن
وکافر وصالح وطالح چونکه اولور اولسه کرك یعنی عاقبت اولورلر خنك آنکس که
کوی نیکی برد بختلو اول کمسه یه ایلك طوبی لتدی یعنی عمل صالح ایله کتدی برد
بونده مرد معناسنه در مرخم استعمال اولنمشدر وجه اونره درکندو صیغه سی
اوزره در درآمدن ورفتن کبی بری دخی ماضی صیغه سی اوزره در که
ایکی قسمدر بری بوکه واو عاطفه ایله استعمال اولنور کفت وشنفت
کبی که کفتن وشنفتن معناسنه درکه دیوان حافظده واقع اولمشدر برك عیشی
بکور خویش فرست بر دیر لك ازغنی کندو قبره کوندر مراد اولمزدن اول
عمل صالحه سعی ایله دیمکدر کس نیارد ز پس تو پیش فرست صکره دن کمسه
کتورمز اوکدن کوندر معناسنه اولور حاصل معنی بودر که سن دنیادن رحلت
اتدکدنصکره سنك ایچون کمسه خیر ایلمز همان سعی ایله قبل الموت اولی کندوك
ایله هرکز زنهار کمسه یه اعتماد ایلمز عمر وبرفست آفتاب تموز عمر قاردر یعنی
برف زیاده تیز اریجی اولدوغی کبی عمر دخی زیاده سریع الزوال در دو تموز
آفتابی

بعض نسخه‌لرده بیش واقع اولمشدر بیشن آورکلن کوندر معناسنه در کرمخ

آفتابی اندکی ماند که خواجه غره هنوز عمر برف بر از فودی یعنی فنی آزقودی
خواجه هنوز مغرور در حاصل معنی عمرك اصلی قالدی کشی کثرت عمرینه هنوز مغرور
در اندن غافلکه تموز آفتاب برفی نجه سرعت اوزره آردرسه عمر عزیز دخی
اول سرعت اوزره کذر ایلر ای تهی دست رفته در بازار ای بازاره سیم وزردن
الی بوش کمسه کیدن ترسمت بر نیاوری دستار قورقرم دستمالکی طلوا کتورمیه سن
مراد ای آخرته عملسز کتمش کمسه ظن عالم بودر که انده بتمنه بولمیه سن دیمکدر زهر که
مزروع خود بخورد بجو ید هر کیمکه زراعت اولنمش بریتی یعنی تمام اولمغه قبوب
حصیل ایکن ضایع ایلدی وقت خرمنش خوشه بایدچید خرمن وقتی اول
کمسه بشق دیرمك کرك زیرا هیچ نسنه قالمدی بو سوز تمثیل طریقیله در مراد بودر که
عالم شبابده عمرینی هوا وهوسه صرف ایلدن کمسه لازمدر که پیرلك عالمنده
بادی عبادته سعی ایده تاکه آخرتده خجیل اولمیه مایه عیش آدمی شکمست
ادم اوغلینك اصلی وحیاتنك سببی شکمدر مراد اکل وشربدر تابتدریج
بجی رود دجه غمست مادامکه اول طعام تدریج ایله کیدر وهضم اولور
هیچ مرض عارض اولماز موندن غم واردر کر نبیند چنانکه نکشاید اکر قبض
اوله آنجلین که علاج قابل اولمیه کرد لا از عمر بر کند شاید اول کمسه عمر وحیاتندن
اکر امیدینی قطع ایده لایقدر زیرا موت مقرردر ورکشاید چنانکه نتوان
بست وکرینه عارض اوله انجلین که علاج قابل اولمیه کر بشوی از حیات
دبنی دست اکا دی دنیا حیاتنده یو یعنی بو سون الحاصل معنی حیاتندن
امیدینی قطع ایلسون دیمکدر چاز طبع مخالف سرکش باشچجی بر برینك

مخالفی دورت سنه که مراد عناصر اربعه در • پنج روزی بکدند باهم خوش بش
کونکه مراد زمان قلیلدر دیری بر یله خوش ممتزج اولدیلر • کر یکی زین چهار
شد غالب اگر بو دورتدن غالب اولدیسه اوبر کری اوزره یعنی غالب اوله •
جان شیرین برآید از قالب طتلو جانی جسمدن بو قادی یکاور یعنی موت
مقدر اولور • لاجرم مرد عارف کامل اولسیدن کامل اولان عارف کشی
ننهد بر حیات دنیا دل دنیا حیاتی اوزره کوکل قومز یعنی میل و محبت
ایلمز پند سعدی بکوش جان بشنو سعدینك سوزینی جان قولاغیله کما
استماع ایله ره چنین است مرد باش و برو یول بو یولدر همان وصلته
سی ایله دیمکدر • نثر بعد از تأمل این معنی بو معنینك که مراد دنیانك فناسیدر
فکر و ملاحظه سندن صکره مصلحت آن دیدم سعادتلو کوردیم که در
نشیمن عزلت نشینم که عزلت کوشه سنده اوتورم یعنی عزلت اختیار
ایدم و دامن از صحبت فراهم چینم وصحبت اتکنی کندومه یقین
دوشرم یعنی کسایله مصاحبت و مخالطت ایتمیم • و دفتر از
گفتهای پریشان بشویم و دفتر پریشانه و نامعقول سوزلردن یویم
و محو ایدم • و من بعد پریشان نگویم واندن صکره پریشان سویلمیم
بیت زبان بریده بکنجی نشسته صم بکم اصمر و ابکملر کبی بوجقده
لسانی مقطوع یعنی خاموش اولوب بر بوجقده صم بکم اوتورمش کمسه
بو وجه اوزره اداده تشبیه مقدر اعتبار اولنمز و صم بکم ذکر جمع اراده
واحد قبیلندندر غفلت اولنمیه • به از کسی که نباشد زبانش اندر حکم
یکدر •

یکدر شول کمسه دنکه آنوك لسانی کندو حکمنده اولمیه یعنی نامعقول سویلیه •
نثر تا یکی از دوستان بو نیت اوزره بر زمان بر کوشه ده اوتوردم تا که دوستلرمدن
بری • که در کجاوه انیس من بودی که اول دوست محفه ده بنم انیسم ایدی •
و در حجره جلیس من و حجره ده بنم مصاحبم ایدی مراد سفرده و حضرده
بنم رفیقم ایدی دیمکدر • برسم قدیم از در درآمد اول دوست اسکی
عادت ایله قپودن ایچرو کلدی • چندانکه نشاط ملاطفت و ملاعبت
کرد اول قدر ملاعبت و سرور ایلدی یعنی اولکه حال اوزره آنوك ایله صحبت
ایتمکدن بنی غمکین ظن ایدوب نشاط و سرور ویرمك ایچون لعب و لطیفه
ایلدی • و بساط ملاعبت کسترد و ملاعبت بساطنی دوشدی یعنی بنم ایله
ملاطفه شروع ایلدی تا که بن دخی اکا متابعت ایدوب ملاعبت لعبد
ندرکه روشن دیو ملاعبت ممازحت معناسنه در مزاح لطیفه ممازحت
لطیفه ایدشمك اگرچه گلستانك اکثرنده مراغبت واقع اما حق بودرکه
مراغبت اولی در بحسب اللفظ والمعنی فافهم مراغبت اولنوا اوزره معنی
بویله اولور • و بساط مراغبت کسترد و مراغبت بساطنی دوشدی یعنی
کندوسیله مصاحبته رغبت کوسترمك استدی جوابش نگفتم
حضرت شیخ ایدر اکا جواب دیمدم • و سر از زانوی تعبد برنگرفتم
و عبودیت و فکرت دیزندن باش قالدرمدم و اکا مقید اولمدم • رنجیده
نگه کرد و گفت اول دوست بنم حالمدن انجنمش اولدوغی حالده یعنی
غضبیله بکا نظر ایلدی و ایتدی • بیت کنونت که امکان گفتار هست

شمدیکه سکا سویلمك امکان وقدرت واردر بکوی ای برادر بلطف وخوشی
سویله ای قرنداش لطف وخوشلق ایله که فردا چو پیك اجل در رسد زیرا
یارین چونکه اجل پیکی ایریشه یعنی موت مقرر اوله بحکم ضرورت زبان درکشی
ضرورت حکم ایله لسانکی چکرسن یعنی بالضروری خاموش اولوب سویلمکه
قادر اولمزسن یکی از متعلقان منش بنم متعلقلرمدن بری اول دوستی بر حسب
واقعه واقف اولان حاله اوزره که شیخك عزلت وصمت اختیار ایتدوکیدر مطلع
کرد انیده مطلع ایلدی زبده کلام بودرکه شیخك متعلقلرندن بری چونکه
اول دستك رنجیده وسالم اولدوغن کوردی شیخك احوالنی اکا بیان ایلدی
بو کلمات ایله که ذکر وبیان اولنورکه فلان عزم کرده است که شیخ سعدی حضرت
قصد ایلمشدر ونیت جزم قطعی نیت یعنی بو خصوصه محکم نیت ایلمشدر
که بقیه عمر معتکف نشیند که عمرك باقیسنی معتکف اوتوره یعنی عمری اولدقجه
خلقدن عزلت ایده وخاموشی معتکف بود وخاموشلق اختیار ایده
حق بودرکه معقول ایتمشدر تو نیز حضرت شیخك متعلقاتندن اولان
کمسه اول دوسته خطاب ایدوب ایدرسن داخی اگر توانی سر خویش
گیر ومجانبت پیش ونامیتر وعربی اگر قادر ایسك کندو باشکی طوت
یعنی کندو ندارکك ایله وراه مجانبت پیش ونامیتر وعدن اجتناب
ایلمك طریقنی اوکوکه طوت یعنی اول طریقه سلوك ایله کفتا اول
دوست چونکه اول کمسه‌دن بو سوزلری ایشیدی اکا خطاب ایلدی
ایتدی بعزت عظیم وصحبت قدیم عظیمك عزتی حقیچون وبانیمزده
اولان

اولان قدیم مصاحبت ودوستلق حقیچون که دم بر نیاورم که آنوك ایله
مصاحبت ایتمیم وقدم بر ندارم وبو سکاندن کتمیم مگر آنکه سخن گفته
شود مکر اول وقت مصاحبت ایدم وبوا رادیه کیدم که شیخ سعدی
حضرت سوز سویلمش اوله بر عادت مألوف قدیم عادت اوزره
وطریق معروف معلوم ومشهود اولان طریق اوزره اولکیکه آزردن
دل دوستان نیز ادوستدی رنجیده ایتمك جهلست جاهل لقدر وکفارت
یمین سهلست ویمین کفارتی آساندر یعنی مشهور اولان معنالردن غیری
قوت وقدرت وبهادرلق وداد وتیه معناسنه کلور وخلاف رای صوت
ومستقیم ومعقول بولك خلافدر وعکس رای اولوا الالباب وعقل
صاحبلرینك راینك عکس وضدیدرکه ذو الفقار علی در نیام وحضرت
علینك ذو الفقاری غلافنده اولمق غلافدن چیقمیه غزا ایدر غلافده
ایکن نتسه حاصل اولماز وزبان سعدی درکام وسعدینك لسانی
طمغنده اولمق یعنی خاموش اوله بو قدر معارف سطور اولیوب
مستور اولمق لازم کلوردی بیت زبان در دهان ای خردمند
چیست دهان ایچنده لسان ای عاقل ندر کلید در کنج صاحب هنر
صاحب هنرك خزینه سنك مفتاحدر چو در بسته باشد چه داند
کسی چونکه قپو بغلنمش اوله بر کمسنه بلورکه جوهر فروشست
یا پیله‌ور کر اول کسه جوهر صاحبیدر یوخسه جر چیمد دمر ایدی بودر
ما دامکه بر کیشی سکوت اوزره معلوم اولمزکه اول کمسه عالمیدر یوخسه

جاهلیدر اگرچه پیش خردمند خاموشی ادبست اگر عاقل قتنده یعنی
عاقل سکوت ادبدر بوقت مصلحت آن به که در سخن کوشی اما مصلحت
وقتنده اول یک که سوزه چالشورسن مراد معقول و لطیف سوزلر
سویلکسچی ایده سن دیمکدر دو چیز طیرۀ عقلست دم فرو بستن ایکی
نسنه عقلی غضبه کتوریجیدر یعنی خفت و عقل نامعقولدر اول
ایکی نسنه‌نک بریسی خاموش اولمقدر سویلمک وقتنده بوقت گفتن
بوقت خاموشی و بریسی سویلمکدر خاموشلق وقتنده نثر فی الجمله
محصل کلام زبان از مکالمۀ او در کشیدنه انوک مکالمه سندنه
لسانی چکمکه یعنی انوک ایله سویلمکه قوت تداشتم قوت طوتمدم
و روی از محادثه او کردانیدنه و انوک محادثه سندن یوز
دوندرمکه یعنی انوک مصاحبتندن فراغت اتمکه و قوت
تداشتم قوت طوتمدم و معقول کورمدم که یار موافق بود
تا اول دوست موافق یار ایدی و محبت صادق و صادق محب
ایدی بیت چو جنگ آوری با کسی بر ستیز چو نکه جنک کتوردسن
شول کمسنه ایله لجّ و عناد ایله که از وی گزیرت بود یا گریز
کا اول کمسنه‌دن سکا ایرلمق یا قچمق اوله یعنی چونکه جنک ایتمک
مراد ایدرسن بادی شول کمسنه جنک و عناد ایلکه انکا احتیاجک
اولمیه و انوک افرا قندن متألم اولمیه‌سن یا خود سنک هلاک
و ضرورکه قصد ایتسه کندوکی اندن خلاص ایتمکه قادر اوله‌سن

کنز بدء

کریزبنه معناسنه در لغتده اما لازم اولمیان بننه معناسنه استعمال او
لنور تا گریز لابد معناسنه در لغتده اما لازم اولان بننه معناسنه استعمال
اولنور تتبع ایدن کسنه معلومدر بحکم ضرورت سخن گفتیم بالضرورة
صلح ایدوب سویلشدم و تفرج کنان بیرون رفتیم و اول دوست
ایله تفرج ایدرک شهردن طشره کتدک در فصل ربیع اما یازک
انوک کبی لطیف بر وقتنده ایدی اول تفرجه کتدوکمز وقت که صولت
برد آرمیده بود که اول زمان صوغک شدتی آسوده و زائل
اولمشدی و ایام دولت ورد در رسیده و کول دولتی و لطافتی
زمانی ایرشمشدی شعر پیراهن برگ بر درختان بیراق کوملکی
اغجلر اوزره چون جامه عید نیکبختان نیک بختلر اوک
بیرامی کونی کیدکلری کبی ایدی اول آردبهشت ماه جلالی
اول وقت جلالی شاهه منسوب اولان تاریخ قمریه اوزره
اوردنه یاز آیینک اوّلی اولماز بو قید ایله فرس قدیمک آردبهشتندن
احتراز ایلر زیرا اول اعتبار ایله کل زمانی واقع اولماز بلبل گوینده
بر منابر قضبان بلبل سویلیجی و ترنم ایدیجی ایکن بودقلر منبرلری اوزره
قضبان جمع قضیب در اصل قافک ضمیله در قافیه ایچون مفتوح
قلندی جلال الدین مراد ملکشاه سلجوقیدر و بر گل سرخ از نم افتاده
لآلی قرمزی کل اوزره شبنمدن لولولر دوشمش ایدی
نثر همچو عرق بر عذار شاهد غضبان غضب ایدیجی محبوبک عذاری

اولادن دركي تا شجررا ببوستان تا بر كجه بوستانده تا بكي از دوستان
دوستلرده بري ايله بكي ده مراد بوقا دوده تا بكي از دوستانده
اولان كمسه اولمق ظاهردر انوك غيري اولمق هم ممكندر اتفاق
مبيت افتاده اتفاقي كيجه لك دوشدي يعني انده ياتدق موضع
خوش وخرم اول بوستانده خوش وخرم برموضع وار ايدي ودرختان
دلكش درهم وكل بنجكي وبربره جمع اولمش لطيف اغجلر وار ايدي
توگفتي كه خرده مينا بر خاكش افتاده است اول وقت اكر سن اول
بوستاني كوربدك دير ايدك خاكي اوزره صرچه اوواغي دوكلمش در
ير اوزره بيني شكوفه‌دن وآفتابك پرتوندن كه اوراقك ارانده
بادك تحركنده واقع اولوردي وعقد ثريا از تاك بكش درآويخته
وعقده مشابه اولان ثريا اول درختلرك فوقنده اصلمشدر دير
ايدرك كه اوراقك ايچنده ايلكور نور ايدي اكر تارك برينه تاك
واقع اولسه زياده لطيف اولوردي زيرا صنعت ترصيع بو نور
دي وحق بودركه شيخ حضرتندن تاك واقع اولمشدر لكن فقير
ايكي يوزدن زياده گلستان كوردم جميعندن تارك واقع اولمشدر
بوجهتدن تارك لفظني اختيار ايدوب شرح ايلدم وتاك لفظي
تارك اولدي شعر روضة ماء نهرها سلسال اول موضع بر
روضه دركه اداغنك صوي سكجدر بوهم معني كبي لطيفدر
دوحة سجع طيرها موزون اول موضع باغچه‌در كه انوك
طرنك

طرنك يعني انده اولان طيرلرك ترنم واوازي لطيف وموزوندر
نخل اعتباريله دوحه دير طير جمع طائردر صحبت جمع صحب اولدغي
كبي وطيور واطيار جمع طيردر اصحاب جمع صحب اولدوغي كبي
وكاهي طير واحده دخي اطلاق اولنور دوحه لغتده شجر عظيمه
معناسنه‌در ذكر اندوكنده نكته وار در يعني اول درختلر برينه
شويله قريب وجهله مجتمع اولمشدركه كويا بر درخت ايدي حقيقتده
بر درخت دكل ايدوكنه ميوه‌هاي كوناكونه شاهددر آن پر از لالهاي
رنكارنك اول روضه رنكارنك لالهلر ايله طلو ايدي وين پر از ميوهاي
كوناكون وبر دوحه ميوه‌لردن طلو ايدي باد در سايه درختانش
باد اول روضه اغجلر سايه‌سنده كسترانيده فرش بوقلمون بوقلمون رنكلو
فرشي دوشمش ايدي بامدادان على الصباح كه خاطر باز آمدنگ كه روضه
دن كروشهره كلمك خاطريا براي نشستن غالب آمد اوتورمق
فكري اوزره غالب كلدي يعني شهره رجوعي مقرر ايلدي ديدمش
حضرت شيخ ايدر اول دوستي كوردم دامني پر از گل وريحان
وسنبل وضيمران فراهم آورده اول بوستانده بر اتك گل وفسكن
وسنبل وسلطان بوركي جمع اولمش وآهنك شهر كرده شهره
رجوع ايلمك قصدن ايلمش كفتم حضرت شيخ ايدر سبع الزوال
اولان شكوفه‌لره اول دوستك چونكه بوقدر ميلني كوردم اكا
ايتدم گل بوستان را بوستان كلني چنانكه داني انجابه كربلورسن

بقایی نباشد بر بقاسی اولمز یعنی اصلا بقاسی یوقدر وعهد گلستانرا
اوفایی نباشد وگلستانلرینک بر وفاسی اولمز وحکما گفته اند
وعاقللر ایتمشلردر هرچه نپاید دلبستگی را نشاید هر نسنه که اکلنمز یعنی بقادن
دلبستگی را نشاید گوکل باغلمغه یرامز یعنی محبته لایق اولمز گفتا اول کمسه
بندن بو سوزلری اشدیجک ایتدی طریق چیست طریق ندر
یعنی نجه ایتمك گرك گفتم حضرت شیخ علیه الرحمة ایدر اول دوسته ایتدم
برای نزهت ناظران نظر ایدیجیلرك سرور ایچون وفسحت حاضران
وحاضرلره وسعت وبشاشت حاصل اولسون ایچون کتاب گلستانه
گلستان ادلو کتاب توانم تصنیف کرد تصنیف ایتمکه قادرم که باد
خزان را اتا ایله لطیف گلستانه کتابی اولکه خزانه یلینك بر ورق
او دست تطاول نباشد انوك ودیفی اوزره ظلم الی اولمیه یعنی
ضرر ایرشدرمیه وگردش زمان وزمانك دونمسی عیش ربیعش را
انوك یاز درلکی یعنی لطافتی بطیش خریف مبدل نتواند کرد
گوز چلمغه تبدیل ایلمیه یعنی فصل خزان ایرشمك ایله زمانك دونمسی
انی بوزمیه بیت بچه کار آیدت زگل طبقی گلدن بر طبق سنك
ایشوکه یرار از گلستان من ببر ورقی بنم گلستانمدن بر ورق قاپك که
اندن دوزه بیك مرتبه یکدر گل همین پنج شش باشد زیرا گل
بش التی کون اولور اندنصکره صولر وین گلستان همیشه
خوش باشد واما بو گلستان دائما لطیف وخوش اولور اصلا
صولمز

نثر حالی که من این سخن بگفتم اول زمان همانکه اول دوسته بو سوزی
دیدم دامن گل بریخت گل اتکنی یعنی دامنده گلی دوکدی ودر دامنم
اویخت وبنم دامنمه اصلدی یعنی دامنمی محکم طوتوب اینّدی که الکریم
اذا وعد وفی کریم بر نسنه عهد ووعد ایلسه وفا ایلر عهدنده
دونمز ایلیه سن داخی گلستان نام کتابی تصنیف ایتمکه عهد ایندك
پس لازم اولدیکه انی بر بند کتوره سن فصلی در همان روز برانکه
فصل همان اول کون اتفاق در بیاض افتاده اتفاق بیاضه دوشدی
یعنی وعد الکریم دین حسبنجه همان اول کونه شروع ایدوب برانکه
فصل بیاضه کتوردی در حسن معاشرت اول فصلك بری حسن معاشرت
بیانندر که مراد ایدنجی بابدر دیمشلر وآداب محاورت وبری مصاحبت
ادبلری بیاننده در که مراد سکزنجی بابدر دیمشلر در لباسی که متکلمانرا بکار آید اما برلباس وبرعبارتنده واقع اولدیکه قاربی
تکلم ایدیجیلره ایش کلور یعنی ایشه یرار ومترسلانرا بلاغت افزاید
ومنشیلره بلاغتی زیاده ایلر فی الجمله محصل کلام هنوز از گل بوستان
هنوز بوستانك گولندن بقیتی موجود بود بر بقیه موجود
ایدی یعنی بر مقدار وار ایدی که گلستان بشد که گل گلستان کتابی
تمام اولدی و تمام آنکه شود بحقیقت (کتابی تمام) واما حقیقتله اول زمان
تمام اولور بو هم وجه درکه پسندیده آید کر اول کتاب مقبول
گلز در بارگاه شاه جهان پناه جهان پادشاهنك بارگاه نظرنده

بکر پادشاه زاده جهان سعد بن ابی بکر بن سعد

بعض نسخه ده که لفظی حقیقتدن اول واقع اولورکه بحقیقت پسندیده
به معروف اولور معنی بویله اولور گلستان کتابی اول وقت تمام اولورکه
فی الحقیقه جهان پادشاهنك نظرنده مقبول کله وسایهٔ کرزه
کاز اول پادشاه ظل الله در وپرتو لطف پروردگار پروردکار
عالمك لطفی شعلسی واثریدر ذخیرهٔ زمان زمانك ذخیره سیدر
یعنی زماننده اولان خلقك ذخیره لری اولور کهف الامان امانك مغا
رسیدر یعنی خلقك ملجاییدر المؤید من السماء سمادن یعنی
خالق سمانك قتندن مؤید وموفقدر المنصور علی الاعداء دشمنلره
اوزره منصور ومظفردر عضد الدولة القاهرة دولت قاهره نك بازوسیدر
یعنی دولت قاهره آنوکله قوتلنور حضرت شیخ رح بونکله پادشاهنك
مدحنده مبالغه ایلر سراج الملة الباهرة روشن وغالب ملتك چراغیدر
یعنی آنوکله روشن اولور ملة باهره دن مراد ملت اسلامدر جمال
الانام خلقك جمیلیدر بو وجهه در خلقك جمالیدر یعنی خلقك جمال
در ولطافتدر [illegible] مفخر الاسلام اسلامك مفخریدر یعنی اهل اسلام
ما یفتخر بهسیدر سعد بن اتابك اعظم بو اوصاف ایله موصوف اولان
پادشاه اتابك اعظم اوغلی سعددر اتابکه مراد بوندن ابوبکردر سعد
درکه پسرینه پدرینك اسمنی قومشدر ابوبکر کمسیدر سعد لفظنه
صکره واقع اولان ابوبکر کذا سعدك [illegible] حضرت شیخ گلستانی سعدك
نامنه تألیف ایلمشدر اولسببدن آنی ابوبکر اوزره تقدیم ایلدی شاهنشاه
معظم

معظم زیاده عظیم پادشاهدر مالك رقاب الامم امتلر بوینلرینك
مالکیدر یعنی جمیع امتك پادشاهدر مولی ملوك العرب والعجم
عرب وعجم پادشاهلرینك معینیدر که جمیعسی انکا التجا ایدرلر
سلطان البر والبحر بر وبحرك یعنی برده وبحرده اولانلرك سلطانیدر
وارث ملك سلیمان سلیمان ملکینك وارثیدر مظفر الدین دینك
ظفر بولمشیدر یعنی دینی تمام قوتلودر ابوبکر ابن سعد بن زنکی
بو اوصاف ایله موصوف اولان پادشاه زنکی اوغلی سعد
اوغلی ابوبکردر ادام الله اقبالهما الله تعالی حضرت اولکسنك اقبا
لنی دائم ایلسون اقبال خیر وسعادته توجهیدر وجعل الی کل خیر
مآلهما الله تعالی حضرت اولکسنك مآلنی خیرك کلیسنه قلسون
یعنی عاقبتلرینی خیر ایلسون وبکرشمهٔ لطف خداوندی کرمطا
لعه نماید وابوبکر اوغلی سعدی خداوندلك لطفنك کوزیله جیله
بو کتابی مطالعه بیوره ونظر ایده بکرشمهٔ خداوندی بوقاده
مذکور اولان پسندیده آیدر ترکیبنه معطوفدر کرم التفات
خداوندیش بیاراید اگر ابوبکر اوغلی سعدك خداوندلك التفاتی
بو گلستانی زینت ایدر نگارخانهٔ چینی ونقشی ارژنکیست
اول التفاتدن منسوب اولان نگارخانه در وارژنکه منسوب نقشیدر
یعنی شهزادنك التفاتندن بنم گلستانم برمرتبه زینت ولطافت بولورکه
چینك نگارخانه سی وارژنك کتابك نقشی کبی مقبول اولور

اردنك مانی نام نقاشك فن نقشنده تألیف اندوکی کتابك اسمدر
نگارخانهٔ چیندن مراد بعض کمسه ایدر چین ولایتنك بتخانه‌سیدر
عجایب وغرایب نقشلرله مزیندر بعض کمسه ایدر چین ولایتنده
برخانه‌درکه چیندن نقش وراست ونقاش حاصل اولدیسه هر برینك
انده بریادگاری واردر امیدست که روی ملالی در نکشد
امید واردرکه شهزاده بوکتابه نظر ایتدوکنده ملول اولوب
یوزنی بوروشدرمیه از این سخن که گلستان جای دل تنگیست بوسوزدن
یعنی بوسببدن که کلستان دل تنکلك وبحضورلك یری
دکلدر بلکه دل تنکلکنی دفع ایچوندر علی الخصوص که دیباچهٔ
همایونش خصوصا که اول کلستانوك مبارك ولطیف دیباچه‌سی
بنام ابوبکر سعد بن زنکیست زنکی اوغلی سعد سعد اوغلی ابوبکر
ابی بکر اوغلی سعدك نامیله‌در ذکر امیر سعید فخر الدین ابو بکر بن ابی نصر
بو محلده بنك فخری اولان امیر کبیرك ذکر بیلنمسیدرکه اول ابی نصر
اوغلی ابوبکردرکه پادشاهك وزیریدر زنش دیگر عروس فکر من
کره فکرم کلنی یعنی ادنوق بنم فکرم از بی جمالی سر برنیارد و بی جمالکندن
باشنی یوقارو قالدرمز و دیدهٔ یأس ومحملق کوزنی از پشت
پای خجالت خجالت ایاغنك ارقاسندن برندارد یوقارو ا
طوتمز یعنی خجالتندن کسنك یوزینه نظر ایتمکه قادر اولمز و در زمرهٔ
صاحبدلان وصاحب جماللر بلوکنده متجلی نشود روشن
اولنجی

اولنجی اولمز سخنده‌دلان واقع اولور مکر آنکه که متحلی کردد مکر
اول فکرم کلنی باشنی وکوزنی یوقارو قالدرور وصاحب جمال
لر زمره‌سنده متجلی وظاهر اولور که فکرم عروسی زینتلنجی اوله
بزیور قبول امیر کبیر امیر کبیرك قبولی زیوریله یعنی انوك مقبولی اوله
امیر کبیردن مراد وزیردرکه یوقاری یانده ذکر اولندی عالم
عادل که امیر کبیر عالم وعادلدر مؤید حق تعالی قتنده قوتلنمش ومحکم
اولمشدرکه هرنه ایلرسه سوق الهی ایله ایلر مظفر دین دنیایه ظفر بو
لمشدر ظهیر سریر سلطنت پادشاهلق تختنك معینیدر مشیر تدبیر
مملکت مملکت تدبیرنك مشیریدرکه جمیع امور مملکت اکا مفوضدر
کهف الفقراء فقیرلرك مغاره‌سیدرکه انوك سایه‌سنده حضور ایدر
اکا التجا ایدرلر ملاذ الغرباء غریبلرك صغنجق یریدر مربی الفضلاء
فاضللر تربیه ایدیجیدر بو معنی اوزره مربی اسم فاعلدر هم وجه در
فاضللرك تربیه اولنمشیدر بو وجه اوزره مربی اسم مفعولدر دبانك
فتحیله محب الاتقیاء صالحلری سویجیدر افتخار آل فارس فارس
طایفه‌سنك افتخاریدر یعنی فارس خلقی انوکله افتخار ایدرلر فارس
برعظیم ولایت وبرقدیم مملکتدرکه شیراز انوك دار الملکیدر لسان
فارسی اکا نسبت اولنور عرب فارس عجم پارس دیر یمین الملك
ملکك قوتیدرکه سلطنت انوك ایله قوتلنور ملك الخواص
خاصلرك ملکیدر وسیدیدر غیاث الاسلام والمسلمین اسلام
فخر الدولة والدین دولت ودینك اولوسیدر

ومسلمانلرك فريادرسي و معتمديدر عمدة الملوك والسلاطين ملوك
وسلاطينك كزيده سي و معتمد عليه سيدر ابي بكر بن ابي نصر بو اوصاف
ايله موصوف ابي نصر اوغلي ابي بكردر اطال الله عمره حق تعالى حضرت
آنوك عمرني طويل ايليسون واجل قدره وانوك قدرني جليل ايليسون
وشرح صدره وانوك صدرني كشف يعني قلبني منور ايليسون
وضاعف اجره وانوك اجرني مضاعف ايليسون كه ممدوح اكابر
آفاقست كه عالم اكابرينك مدح اولنمشيدر وجمع مكارم اخلاق
ولطيف ديننك خويلرينك جمع اولجق يريدر بيت هر كه در سايهٔ عنايت
اوست هر كيمكه اول وزيرك عنايت سايه سنده در گنهش طاعتست
دوشمن دوست آنوك گناه طاعت و دوشمني دوستدر فرضا
اگر اندن بر جرم اولسه وزيرك خوفندن كمسه انكا سوز سويلمكه
قادر اولماز واگر آنوك بر دوشمني اولسه اولداخي وزيرك خوفندن
آنوك ايله دوست اولور وبر هر يكي از سائر بندكان دولت بندلرينه
و پادشاهلرندن هر برسيني اوزره خدمتي معينست بر خدمت قبليه
اولنمشدر كه اگر در اداي آن خدمت كه اگر اول خدمتك اداسنده
تهاون وتكاسل روادارند سسنلك وكاهللك ده واطوه لر يعني
خدمتده چابوك اوليه لر هر آينه در معرض خطاب آينده سوز
بربنه كلورلر يعني ايشيدرلر ودر محل عتاب البته عتاب محلنده
كلورلر يعني قبضه مظهر اولورلر مگر برين طايفهٔ درويشان
الا

الا بو درويش طائفه سي اوزره خدمت يوقدر كه شكر نعمت بزرگان
واجبست كه انلر اوزره همان اولولرك نعمتنك شكر واجبدر وذكر
جميل دعاء خير واولولري ايلك ايله ياد ايلمك واجبدر وانلر ايچون خير
دعا ايلمك واجبدر واداء چنين خدمت وحال بوكه بو مجلس خدمتك
اداسي كه مراد شكر نعمت وذكر جميل ودعاء خيردر غيبت اولينزبهست
كه در حضور غيبت وقفاده اولمق اولي تركدر كه حضور ومواجهه
ايلمكدن كه اين بتصنع نزديكست زيرا بوكه مراد درويشلره متعلق اولان
خدمتنه حضور ومواجهه ايلمك ريايه قريبدر وان از تكلف دور
واوكه مراد درويشلره متعلق اولان خدمتي غيبت وقفاده ايلمك
تكلف ورياده بعيددر وباجابت مقرون باد وبو مجلس دعا اجابت
ايله مقروندر يعني ظاهرا مقبول اولمغه قريبدر بو هم وجه دراجابته
مقروندر بيت پشت دوتاي فلك راست شد از خرمي فلك ايكي قات
اولمش ارقه سي سن خرمكدن طوغري اولدي يعني انكا زياده بشاشت
حاصل اولدي تا چو تو فرزند زاد مادر ايام را ايام اناسي تا كه سنك كبي
فرزند طوغردي طقوز فلك پدره وابايي مادره ومواليده ثلثه كه
مراد حيوانات ونباتات ومعادندر فرزنده تشبيه اتمشلردر حكمت
محضست اگر نطف جهان آفرينه صافي حكمتدر اگر جهانڭ يرادجي نك

لطفی خاص کند بندهٔ مصلحت عام را عامه خلقك مصلحتن کوزتمك ایچون
بر بنده سنی خاص و کزیده ایلیه دولت جاوید یافت هر که نکونام زیست
ابدی دولت بولدی هر کیمکه ایو ادلو دیرلدی کز عقبش ذکر خیر زنده کند نام
را زیرا انوك عقبنده ذکر خیر انوك دامنی دیرلر حاصل معنی بودر که هر کیمکه
عالمده احسان و کرم نیك ایله دیرلك ایلدی بعد الموت بینه خلق انی ایلك ایله یاد
ایدرلر و روانی خیر دعا ایله شاد ایلرلر ایلیه حقیقتده اولمش اولور زیرا دنیانك
جهانده مرادی ایو نام قومقدر وصف ترا کر کند ور نکند اهل فضل اهل فضل
اکر سنی وصف ایله ذکر ایدرلر و وصف ایلمیلر علی السویه در زیرا کا اصلا
احتیاجك یوقدر حاجت مشاطه نیست روی دلارام را دلارامك
یوزینه مشاطه حاجت دکلدر نقش مشاطه چه با حسن خداداد
کند در بیان خدمت تقصیر عذر غرامت خدمت تقصیرنك عذر و غرامت
اختیارنك بیاننده در تقصیر و تقاعدی سثول تقصیر و تقاعد در
که در مواظبت خدمت بارگاه خداوندی میرود که خداوندلك بارکا
هنك خدمتنك مداومتنده کیدر یعنی کنج قناعت تقاعد ایدوب قیود
دنیویه ایله مقید اولمدوغمدن و توردی پادشاه وزیرك خدمت و ملازمتنده
بزده قصور صادر اولور حضرت شیخ علیه الرحمه بونك ایله خدمت قصورنده
اعتراف ایدوب اعتذار ایلر تنبا بر انست بو خصوص آنوك اوزرینه مبنی در

یعنی

یعنی سببی اولدر که طایفهٔ حکماء هند که هند حکماسنك بر بلوکی در فضایل
بزرجمهر بزرجمهرنك فضیلت لرنده سخن میگفتند سوز سویلرلر یعنی
بحث ایلدیلر آخر جرمش عیبش ندانستند آخر بو عیبدن غیری بلمدیلر که
در سخن گفتن بطیست که بزرجمهر سوز سویلمکده و بر سوزه جواب ویرمکده
بطیدر یعنی درنگ بسیار میکند یعنی چوق اکلنمك ایلر مرادی چوق اکلنور
دیمکدر مستمع را بسی منتظر باید بود او وقت مخاطبه چوق زمان
منتظر اولمق کرك تا وی تقریر سخن کند بزرجمهر اول محلده لازم اولان
سوزی تقریر ایده بزرجمهر بشنید و گفت بزرجمهر بو خصوصی اشتدی
و انلره جواب و یروب ایتدی اندیشه کردن چه گویم فکر ایلیك نه دیم
یعنی سوزی فکر ایله سویلمك به از پشیمانی خوردن که چرا گفتم یکدر
پشیمانلق یمکدن که نیچون دیدم مراد بودر که فکر سوز سویلیوب
پشیمان اولمقدن ایسه فکر ایله سویلمك یکدر تامل کنانده در خطاب صواب
به از ژاژخایان حاضر جواب قطعه سخندان پرورده پیری کهن کهن پیرك
مزنی سی اولان سوز بیجی بیندیشد انکه بکوید سخن فکر ایله اندیشه ایدر
سوز سویله مزنی تامل کناد دم فکر و تامل سز سوزه نفس اورمه
یعنی فکر ایتمدین سوز سویلمه نکوی گوی اکر دیر گویی چه غم سوزی ایو
و معقول سویله و کرکچ سویلیه سن نه غم بیندیشی و آنکه بر آور نفس

فكرايله واندن صكره سويله وزان پيش بس كن كه كويند بس واندن
اوك خاموش اولكه خاموش اول ديه لر مراد بودركه سوزي شول قدر
چوق سويله كه غيري كمسه لر سكا يتر سويلدك خاموش اول ديه لر
بنطق آدمي بهتر است از دواب آدمي نطق سببي ايله حيوانلردن بكركرد
دواب از تو به گر نگويي صواب دواب سندن يكدر اكر معقول سويلميه سن
صراف سخن باش سخن بيش مكو سوز صرافي اول سوزي چوق سويلمه
چيزي كه نپرسند تو از پيش مكو بر نسنه كه سندن سؤال ايتميه لر اوك سويلمه
گوش تو دو داده و زبان تو يكي سكا قولاق ايكي و دل بر ويرلمشدر حق تعالى
حضرت عز اسمه سكا ايكي قولاق و بر زبان ويرمشدر هر كه گويد بشنوي
يكي بيش مكو ايله اولمسه نكته وحكمت بودركه هر وقت ايكي سوز استماع
ايده سن بر سوز سويله زياده سويلمه بو وجهدن تو سويله يعني ايكي سوز
ايشتسك بر سوز سويله حاصل معني استماع ايله وكلدن اكسك سويله زياده
سويلمه ديمكدر فكيف لا على الثقيلين هر پرده چي في سويلمك معقول دكلدر
خصوصا در نظر عيان حضرت خداوندي خداوند حضرتنه منسوب اولان
اكابرك نظرنده عزت نصرت او ابد خداوندك نصري يعني امور سلطنتك
آنوك ناصري اولان وزير عزيز اولسون نصر بوننده مصدر بمعني فاعلدر
مبالغه طريقيله رجل عدل كبي كه مراد وزيردر كه مجمع اهل دلست كر اول
وزير

وزير اهل دلك مجمع اولاجق يريدر وهر كز علماء منحرف اولوعالملرك
قرار ايتجك يريدر اكر در رياست سخن اكر سوقنده يعني سوز
سويلكده دليري كنم بهادرلق وجرأت ايدم شوخي كرده باشم كستاخلق
ايلمش اولم بو وجهدن اولوردم وبضاعت مزجاة وقليل متاعي تحفه
طريقيله بحضرت عزيز آورده عزيزك حضورينه كتورمش اولم بو وجهدن
عزيز حضرتنه كتورمش اولوردم وشبه صاحب بو مجوع وشبه ديرلر سياه
برنسنه در كه خلق اوزرنا سنده مشهوردر مراد اول اولمق جائزدر ودر بازار
جوهريان جوهر فروشند بازارنده جوي نيارد برادبه كتورمز يعني
برادبه مقداري اعتباري يوقدر وكسه انده آني برادبه يه المز بعض
نسخده جوي نيرزد واقع اولور معني برادبه دكمز ديمكدر وچراغ
پيش آفتاب پرتو ندارد وچراغ آفتاب قتنده اصلا پرتو طوتمز ومنا
ره بلند در دامن كوه الوند ويوكسك مناره الوند طاغنك اتكنده
يعني يانندهٔ پست نمايد الچق كورينور الوند همدانده بر طاغك اسمدر
بيت هر كه گردن بدعوي فرازد هر كيمكه دعوي ايله بويني بوجله
وكبر وعجب اظهار ايده دوشمن از هر طرف بدو تازد دشمن هر طرفدن
آنوك اوزرينه چاپر يعني هجوم ايدر بعض نسخده مصراع ثاني بو مصراع
واقع اولور خويشتن را بكردن انداز دكندو سيچو بيني اوزره آتر

علاك ايلر سعدي افتاده است آزاده سعدي افتاده و تواضع ايدجي
بر آزاده در ديكر كمسه ايله خصومتي يوقدر افتاده بونده تواضع ايدجي
معناسنه در بوستانك بو بيتنده اولدوغي كبي كس نيايد بجنك افتاده
كمسه تواضع ايدجينك جنكنه كلمز وانوكله خصومت طلب ايتمز اوك
انديشه وانكهي كفتار اول فكر واندنصكره سوزدر زيرا فكر سوزلرك
اساسيدر پاي بست آمدست پس ديوار زيرا اول اساس لندن
صكره ديوار كلمشدر نتكم عادتدر اول علمه قويلر واندنصكره ديوار
بنياد ايدرلر نخل بندي دانم وليكن نه در بوستان نخل بندلك بلورم
اما بوستانده دكل يعني بوستانده اولان نخل كبي ايتمكه قادر دكلم زيرا بو
نخل ايله بوستانده اولان نخلك فرقي چوقدر كه بوستانده اولان نخلك
دنكي وميوه سي خوب ولطيفدر شاهدم من وجاي نه در كنعان بحسن بلوغ
صابرم اما كنعانده دكل زيرا كنعانده يوسف عليه السلام قتنده دلدلك
صانمغه ومحبوبلر حضرت قادر اولمدقلري كبي بندانجي اكرچه اهل
ما فضلم اما وزيرك مجلسنه كلان فضلانك حضورنده فاضل اولوب
فضل صانمغه قادر دكلم ديو حضرت شيخ رح حددن زياده تواضع
ايتمشدر زيرا تواضع معناده وزير در حكايت لقمان حكيم را كفتند
لقمان حكيمه ايتديلر كه حكمت از كه آموختي كه حكمتي كيمدن اوكرندك
كفت

كفت لقمان حكيم ايدر از نابينايان كوركه اوكرندم ديمك كلدي كه نيچه اوكرندك
اكا جواب ويروب كه تا جاي نبينند زيرا مادامكه اياق قويجق يري كورميلر
يعني بلميلر پاي ننهند اياق قومزلر قدم الخروج قبل الولوج خروجي تقديم
ايله ولوجدن يعني اول فكر ايله اندنصكره برايشه مباشرت ايله بيت
مرد بيت بيازمائي وانكهي زن كن يجولتنكي امتحان ايله اندنصكره اولنمك
مرادي فكرن ايله اكر بو مصراعك معناسي بونك ايله مشهوردر اما بو معنانك
بو محله اصلا ملايمتي يوقدر زيرا مابعدنده اولان ابيات ايله هركز مناسبتي
يوقدر بلكه بونك محله ملايم ومناسب معناسي بودركه كندوكي صنا
اندنصكره اورمق ايله يعني اولا كوكسنده شجاعت وقوت وار ميدر
اندنصكره جنك ايله زن زيرنده سبب تاليفنه مصدر فاج وجمله استعمالك
اولندوغني بيان ايلدك بيت كرچه شاطر بود خروس بجنك اكرچه خروس
خروس ايله جنك ايتمده شاطردن يا كدچه زند پيش باز رويين جنك اما
تونج كبي محكم پنجه لو طوغان قتنده نه چالر يعني كسكن محكم پنجه طوغان قتنده
نه قادردر كربه شير است در كرفتن موش كدي ارسلاندر صيجان طوتمقده
كربه كاف عجمينك ضميله در لامعجلي بونده خطا ايتمشدر ليك موش است
در مصاف پلنك اما كربه قپلان جنكنده فاره در حضرت شيخ رح بو بيتلري
كتورمكدن مرادي تواضعدر نته كه بو قادر ده بيان اولنمشدر حضرت شيخ

نثر اما باعتماد وسعت اخلاق بزرکان اشعار ایلرکه بو کتاب تصنیف ایتمکه
قدرت ولیاقتم یوق ایدی لکن اولولارك اخلاق حمیده سنه اعتماد ایتمك
سببی ایله که چشم از عوایب زیردستان بپوشند که انلر زیردو
ستلرك عیبلرندن اغماض عین ایلرلر یعنی کندولردن آشغه اولنلرك
عیوبنه نظر ایلمزلر و در افشای جرایم کهتران نکوشند وکهترلرك حقیرلرك
خطالرینی فاش ایتمکه سعی ایلمزلر بلکه ستر ایدرلر کلمهٔ چند برقاج
کلمه بر سبیل اختصار اختصار طریقیله و ازنوادر و امثال نوادر
ومثللردن نوادر جمع نادره در که بونده عجیب و غریب معناسنه در
نوادر عجایب وغرایب معناسنه در و نادر که مشهود در قلیل معناسنه در
بو اکی معنای بو اسلوب اوزره معلوم اید نمش نادردر و حکایت
واشعار و حکایتلردن و شعرلردن وسیرت ملوك ماضیه رحمهم الله
وکچمش پادشاهلرك سیرتلرندن الله تعالی حضرتی انلره رحمت ایلیون
درین کتاب درج کردم بو کتابده درج وجمع ایلدم وبرخی از عمر کرا
نمایه بر وخرج و زیاده قیمتلو ومقبول عمرمن کلستان کتابنك تصنیفی
اوزره خرج ایلدك موجب تصنیف کتاب کلستان این بود کلستان
کتابنك تصنیفنك سببی بو ایدی بوهم وجهدن این بود بو اولدی
وبالله التوفیق وتوفیقه الله تعالی حضرت ایله در حضرت شیخ قدس سره بو کتابك
اتمامی

اتمامنی حق تعالی حضرتنك توفیقیله در دیو غرور نفسدن دور
ایلر بیت بماند سالها این نظم و ترتیب بو نظم و ترتیب نیجه یللر
قالور یعنی نظم و نثر ایله مرتب اولان کتاب چوق زمان بو حال اوزره
قالور ز ما هر ذره خاك افتاده جایی حال بو که بزدن هر ذره خاك افتاده
دوشمش اولور مراد جسمنز تراب اولدقدن صکره هر بر ذره دوشر
دیمکدر غرض نقشیست کز ما باز ماند بو کتابك تالیفندن بر نقشدر که
بزدن کرو قاله وبزم ذکرمزه سبب اوله که هستی را نمی بینم بقایی
زیرا وارلغك اصلا بر بقاسنی کورمزم و بی بقالغك ایدوکی زیاده
روشندر مکر صاحب دلی روزی برحمت مکر بر صاحب دل
برکون مرحمتله کند درکار درویشان دعایی درویشلرك ایشنده
بر دعا ایده یعنی بکا بر دعا ایلیه تواضعا حضرت شیخ رح کندوسنی
درویش زمره سنك مسلکنده قلدی الفقر فخری له عمل ایلدی قطعه
الا ای که برخاك بکذری بخاك عزیزان که یاد آوری نکرتا کلستان
معنی شکفت بر وهیچ بلبل چنان خوش نکفت عجب کر بمیرد چنین
بلبلی که بر استخوانش نروید کلی حق تعالی حضرتی اول کسهٔ رحمتی
دریاسنه غرق ایلسون که بو کتاب کلستانك مصنفنی دعاسنده
یاد و روانینی بر فاتحه ایله شاد ایده که لطفندن بو کتابك شارحی

اولان شمعی حقیر داخی فراموش ایتمیه فرستی مکور رحمتی دیم که بر کرده
خوش اوثقم حضرت شیخ کلستان کتابنک بابلرنی سکز دن زیاده
واکسک اولدوغنه بوندن صکره مذکور اولانه کلمات ایله اشارت
ایدر ذات معانی نظر بنم دقت واممان نظرم ترتیب کتاب کلستان کتابنک
ترتیبنده وتهذیب ابواب وبابلرک تنقیحنده یعنی لطیف کلمات ایله انکری
ادا ایتمکده ایجاز سخن را سوز اختصار فی مصلحت دیدی معقول کوردی
نا مرین روضهٔ رعنا تا بو رعنا وزیبا روضه تا لفظی فارسیده برقاج
معنایه کلور بری انتهاء غایت ایچوندر وابتداء غایت ایچوندر وغایت
غرض ایچوندر ومادام معناسنه کلور وتعلیل ایچون کلور تعلیل ایچون
اولانه تاء ثانیه در تاء اولی انتهاء غایت ایچوندر واستمرار ایچونده
کلور نیته که بو بیتده بیت تا جهانست صدر عادل باد فیض
جودش چو عدل شامل باد تا بونده مادام معناسنه کلدر غفلت اولنمیه
وقات معناسنه در نتکه بو بیتده بیت پشت دو تای فلک راست
شد از خرمی تا چو تو فرزند زاد مادر ایام را قات معناسنه اولانه
تاء اولی درکه باء اضافتدن کلمشدر وحدیقهٔ علیا وبو لطیف وبلندرک
باغ بعض نسخه‌ده غلیا واقع اولدوغنک فحیله بو محله ملایم وانسب
درحدیقهٔ علیا درختلری بلند ومجمع باغ معناسنه درفقه که قرآن عظیمده
جمع

جمع طرقیا ایله واقع اولمشدر وحدیقهٔ علیا بونده غینک ضمیله درکیم
جمع دوزیرا حدیقه‌نک حدائق جمعی حدیقه در چون بهشت باب اتفاق
افتاده جنت کبی سکز باب ایله اتفاق دوشدی بهشت بانک کسریله
فصیح دد فحیله مشهوردر زبدهٔ کلام بودرکه امعان نظرم شونی
معقول کوردیکه بو کتابک جنته مشابهتی اولسون ایچون سکز
باب اوزره تمام اوله مفتوح برقاج معنایه کلور قسم ایچوندر وفی
معناسنه‌دد والی معناسنه‌در ومصاحبت معناسنه‌در وزائده واقع
اولور که اصلا بر معنی افاده ایلمز بلکه همان تحسین لفظ ایچوندر والصاق
ایچوندر وشوق معناسنه کلور ازین سبب مختصر آمد بو سببدن کلستان
کتابی مختصر اولدی تا بملالت نینجامد تا که ملالت ایله آخر اولمیه زیرا
بونده زیاده اولسه احتمالدر که اوقیننده ملالت حاصل اولدوغلرنده
نفرت وانقباض کلمه باب اول درسیرت پادشاهان اولکی باب پادشاهلر
سیرت بیاننده‌در ٣٢ باب دوم در اخلاق درویشان ایکنجی باب درویش
لرک خلقلری بیاننده‌در ٨٨ باب سوم در فضیلت قناعت اوچنجی باب
قناعت مزیتی وفضیلتی بیاننده‌در ١٤٩ باب چهارم در فوائد خاموشی
دردنجی باب خاموشلغک فائده‌لری بیاننده‌در ١٧٠ باب پنجم در عشق وجوانی
بشنجی باب عشق وجوانلق بیاننده‌در ١٨٠ باب ششم در ضعف پیری ٢٢٦

التنجی باب ضعف پیرلك بیاننده در **باب هفتم** در تأثیر تربیت ٢١٣
یدنجی باب تربیتك تأثیری بیاننده در **باب هشتم** در آداب صحبت ٢٣٩
سکزنجی باب مصاحبت ادبلری بیاننده در **کتاب تاریخ کلستان**
کلستان کتابنك تاریخ بیاننده در **قطعه** در آن مدت که ما را
وقت خوش بود اول زمانده که بزوم وقتمز خوش ایدی ولطیف ایدی
وکتاب شریف تمام اولدی ز هجرت ششصد و پنجاه و شش بود
هجرهٔ نبویه دن التی یوز اللی التی ییل ایدی مراد ما نصیحت بود کفتیم
بوکتابك تألیفندن بزم مرادیمز نصیحت ایدی دیدك حوالت با
خدا کردیم و رفتیم سنی الله تعالی حضرتنه حواله ایلدك واصمرلدك
وکتدك

هجرت نبویه دن
طقوز یوز یتمش یدنجی ییلده ربیع الاولك یکرمی یدنجی کوننده
جمعه کونی تمام اولدی **باب اول** در سیرت پادشاهان **حکایت**
پادشاهی را شنیدم که بکشتن اسیری اشارت کرد بر پادشاهی
اشتدمکه بر اسیری هلاك ایتمکه اشارت وامر ایلدی بیچاره
در آن حالت نومیدی بیچاره اسیر اول امیدسزلك حالنده که هرکز
کمسه دن شفاعت و ترحم رجاسی کورمدی بزبانی داشت سقط
دلکه طونردی یعنی یلدوکی دل ایله مثلا عرب ایسه لسان عرب ایله
عجم

عجم ایسه لسان عجمی ایله ملك را دشنام دادن کرفت پادشاهه دشنام
وبرمکه طوندی یعنی سوکمکه شروع ایلدی که کفته اند زیرا دیمشلردر
هرکه دست از جان بشوید هرکیمکه جانندن ال یوویعنی حیاتندن امید
قطع ایلر هرچه در دل دارد بکوید هرسوزکه کوکلنده مخفی ومستور
طوتردی باك آنی اشکاره سویلر **شعر** اذا یئس الانسان طال لسانه
فجان انسان نومید اوله انوك لسانی یعنی سوزی اوزادکردیلنه هرنه کلور
ایسه سویلر کسنور مغلوب یصول علی الکلب مغلوب وزبون اولمش کدی
کبی که کلب اوزرینه هجوم وحمله ایلر **بیت** وقت ضرورت چو نماند کریز
ضرورت واضطراب وقتی چونکه قجمغه مجال وقدرت قلمیه که دوشمن
انوك اوزرینه هجوم ایده دست بکیرد سر شمشیر تیز او کسنه دوشمنك
کسکن قلجی طرفنه الی طوتر بوهم معنی دل ایله کسکن قلجك اوجنی طوتر
بو اعتبار ایله بدست تقدیرنده اولور مثنوینك بو بیتنده سر ظرف معناسنه
در **مثنوی** عاشقی کر زین سر وکر زان سر است عاقبت ما را بدان سر
رهبر است ملك پرسید که چه می کوید پادشاه چونکه اول اسیرك سوزنی
استماع ایلدی سؤال ایدیکه بو اسیر نه دیر یکی از وزرای نیك محضر وزیرلردن
بری کفت ایتدی ای خداوند ای پادشاه همی کوید اول اسیر ایدر والکاظمین
الغیظ والعافین عن الناس جنت خشمی بودجیلره وهرناسدن صوچی

عفو ایتمک ایچوندر یعنی اول اسیر سزدن عفو ترحم رجا ایلردی بو وزیر اسیرک
سوزینی بو وجهله تأویل ایلدی ملک را بروی رحمت آمد و زبردن جو
چونکه بو سوزی استماع ایلدی پادشاه اول اسیره ترحم ایلدی و از خون
او در گذشت اول اسیرک قانی هواسنه کچدی یعنی انی قتل ایلمکدن
فراغت ایلدی وزیر دیگر که ضد او بود بر غیر وزیر که اول وزیرک ضدی ایدی یعنی
اونیک محض بونک محض ایدی گفت که اول وزیر ایدی ابنای جنس
ما را نبود ابنای جنسمزه که بونده مراد وزیرلردر نشاید که در حضرت پادشاهان
لایق دکلدر که پادشاهلر حضورنده جز براستی سخن گفتن راست قدن
غیر بله یعنی راست سوزدن غیری سویلمک این بو اسیر ملک را دشنام
داد پادشاهه دشنام ویردی یعنی سوکدی و ناسزا گفت و نامعقول سوز
ایتدی ملک روی ازین سخن در هم کشید پادشاه اول بحث و غمازی
وزیرک بو سوزندن یعنی وزیره بیحضور اولوب یوزنی بورتردی و گفت
مرا آن دروغ او و پادشاه ایتدی بکا اول وزیرک توجهی بر مصلحت
ده ایدی که بیچاره قلدن خلاص ایتمکه سعی ایدردی یلان سوزی
پسندیده تر آمد مقبول رک کلدی ازین راست که تو گفتی بو کرچک
سوزدن که سن دیدک خطاب اول بد محضه وزیره در که آنرا روی
در مصلحتی بود زیرا اول وزیرک توجهی بر مصلحته ایدی کیم بیچاره
قلدن:

قلدن خلاص ایتمکه سعی ایدردی و این را بنا بر خبث و بو وزیرک توجهی
خباثت اوزره مبنی ایدیکه اولا اول وزیر پادشاهه غمز ایلدی و ثانیا
اول بیچاره هلاک اتدرمکه قصد ایلدی و خردمندان گفته اند و عاقللر
ایتمشلردر دروغ مصلحت آمیز مصلحت حاصل ایدیجی یلان به از راست
که فتنه انگیز فتنه قوبریجی و غیره ضرر ایرشمکه سبب اولیجی کرچک
سوزدن ایو مقبولدر هر که شاهان کند کار او گوید هر کیمکه پادشاهک
مقبولی اوله که پادشاه آنوک دیدکنی ایلیه هرگز سوزینی رد ایمیه
خیف باشد که جز نکو گوید حیف و دریغ اولدر که اول کسنه
غیر یلردن اونوردی پادشاهه ایو و معقول سوزدن غیری سویلیه
بعض نسخه ده بو بیت واقع اولور بیت در و نی که خالی دولت
کند به آنرا سپی گفت مشوش یکندرسشوطلو غری سوزدنکسنی
مشوش و مغموم ایده لطیفه بر طاق ایوان فریدون فریدونک
دیوان خانه سی نک اوزره یازمشلر ایدی بیت جهان ای برادر
نماند بکس ای برادر جهان کمسه یه قالمز زیرا هر کیمکه دنیایه کلدی
البته اولور دل اندر جهان آفرین بند و بس چونکه حال بویلهدر پس
کوکلنی جهان یاراد یجیه باغله انجق یعنی همان حق تعالی حضرتنه محبت ایله
مکن تکیه بر ملک دنیا و پشت دنیانک سلطنتنی و معین اولمسی

او وزره تکیه واعتماد که بسیار کس چو تو پرورد وکشت زیرا سنجلین چوق کسه
بسلدی وتربیت ایلدی و رعایت ایلدی و عاقبت هلاک ایلدی بو هم معنادر
چوق کسه‌یی سنجلین معنای اولدر ایسه معنای ثانی ما بینده هم بن بو خصوصده
در چو آهنک رفتن کند جان پاک چه جان چونکه کتمک قصدن ایده وموت مقرر
اوله چه بر تخت مردن چه بر روی خاک نه فرق پادشاهلر کبی تخت اوزره
اولمک نه فرق کدالر کبی طپراق اوزره اولمک حکایت یکی از ملوک خراسان
خراسان ملکلرندن برسی سلطان محمود سبکتکین را سبکتکین اوغلی
سلطان محمودی بخواب دید دوشنده کوردی بعد از وفات او بصد سال
سلطان محمودک وفاتندن صکره یوز سنه یعنی یوز یلدن که جمله وجود
او که انوک جسمنک جمله اجزاسی ریخته بود وخاک شده چوریوب
دوکلمش ایدی وخاک اولمش ایدی مکر چشمان او که الا اول سلطان محمودک
کوزلری چویمش ایدی که در چشم خانه همی کردید که کوزی اونده دور
حرکت ایلر ایدی ونظر می کرد واطرافه نظر ایدردی سایر حکما از تاویل
او فرو ماندند سایر عاقللر اول دوشک تعبیرنده عاجز قالدیلر مکر
درویشی که خدمت بجای آورد الا بر درویش که اول تعبیرک خدمت
وحقنی یرینه کتوردی که آنی اصلی ایله روشن ایلدی وکفت اول درویش
ایتدی هنوز نکرانست هنوز سلطان محمود نظر ایدجیدر که ملکش
با دیکرانست

بادیکرانست که آنوک سلطنتنی غیرلر ایله در یعنی آنوک سلطنتی اولان
ملکی وتختی هنوز باقیدر قطعه بس نامور بزیر زمین دفن کرده اند
چوق نامدار ومشهور کسنه‌یی یر التنده دفن ایتمشلردر کز هستیش
بر روی زمین بر نشان نماند که اول نامک وارلغندن یر یوزی اوزره
اصلا نشان واثر قالمدی وان پیر لاشه را که سپردند زیر خاک اول
ضعیف ومرده جسمی که خاک التنه دفن وتسلیم ایلدیلر خاکش چنان
بخورد کز و استخوان نماند خاک آنی انجلین یدیکه اندن استخوان
قالمدی زنده است نام فرخ نوشیروان بعدل انوشیروانک نامی دیریدر
عدل ایله کرچه بسی کذشت که نوشیروان نماند اکرچه چوق زمان
کچدیکه انوشیروان عادل دنیاده قالمدی یعنی اولدی خیری بکن
ای فلان وغنیمت شمار عمر بر خیر ایله ای کشی وعمرکی غنیمت صای
زان پیشتر که بانک بر آید فلان نماند اندن اول که آوازی یوقاری
کله که فلان کسنه قالمدی یعنی سعی ایله که قبل الموت بر خیر وطاعت ایده سن
والا بعد الموت اصلا امکان یوقدر حکایت ملک زاده را بر پادشاه
اوغلنی شنیدم که کوتاه قد وحقیر اشندم که قصیر القد وحقیر ایدی
ودیکر برادرانش بلند وخوب روی وانوک غیری برادرلری بلند
وبالا خوب روی ایدی باری پدر بکراهت بر کره اول حقیر شهزادنک پدری

بدادرلری یاننده بکر کراهیت واستحقار در وی نظر کرد کراهیت
وحقارتله اول پسره نظر ایلدی پسر بفراست واستبصار دریافت
پسر پادشاهنك كندوسنه حقارتله نظر ایدوكنی فراست وبصیرتله اكلدی
وگفت وایدی ای پدر کوتاه خردمند ای پدر عقل صاحبی قصیر القد
به که نادان بلند بلند اولان ناداندن ایو ومعقولدر نه هرچه بقامت
مهتر بقیمت بهتر هر نسنه که قامتده اولو رکر ر قیمت وبهاده یکرك
دکلدر کما الشاة نظیفة زیرا قیون کوچکدر پاك ونظیفدر والفیل
جیفة وفیل بیوکدر ومرداردر نظم اقل جبال الارض طور وانه
بریوزنده اولان طاغلرك كوچكی كه طور طاغیدر وتحقیق
اول طور طاغی بو صغیرلکی ایله بالاتفاق لاعظم عند الله قدرا
ومنزلا الله تعالی حضرتنك قتنده حرمت ومرتبه [illegible] یوندن
عظیمراك ومقبولراكدر قطعه آن شنیدیکه لاغر دانائی اشتدکمی
بر لاغر عالم گفت روزی بابله فربه بر کون بر سمز جاهله ایتدی
اسب تازی اگر ضعیف بود عرب آتی اگر ضعیف ولاغر اولورسه همچنان
از طویله خر به انجلین یعنی اول حالی ایله بر خر طاوله اشکدن
یك ومقبولدر دیدکه بخندید شهزادنك بو سوزندن ملك ادلرك
پدر یعنی مراد پادشاه خنده کولدی وارکان دولت بپسندیدند وانده اولان

اکابر

اکابر واعیان اول شهزادنك بو سوزنی بکندیلر وبرادران بجان برنجیدند
واتوك برادرلری بو خصوصدن جانله انجندیلر یعنی زیاده بیحضور اولدیلر
قطعه تا مرد سخن نگفته باشد مادامکه کشی سوز سویلمش اولیه
عیب وهنرش نهفته باشد اول کمسنه‌نك هنری مخفی وپوشیده اولمش
اولور هر بیشه گمان مبر که خالیست هر بیشه‌یی ظن ایتمه که خالی وتهیدر
شاید که پلنگ خفته باشد احتمالدر که اول بیشه‌ده قپلان اویومش
اوله پلنگ مضاف اعتبار اولنورسه معنی بویله اولور محتملکه اویومش
قپلان اوله بیت خوردیفه هر ضعیفه مردایسك مردانه یوق بر فرنجه‌ده
دلاوردکوردشها شیرانه یوق نثر شنیدم که در آن مدت اشتدم که اوزمانده
دشمن صعب نموده بود بر قوی دشمن یوز کوستردی یعنی ظاهر اولدی
چون دو لشکر روی بهم آوردند چونکه ایکی لشکر بری بریته یوز کوزدیلر
ومقابل اولدیلر اول کسی که اسب در میدان جهانید اول کمسه که میدانه
آت قالقندی یوهم وجد دراك میدانه صچرتدی وقصد مبارزت کرد
وجنك ایتمکه قصد ایلدی آن پسر اول پسر ایدی وگفت وایتدی ومعقول
بود در بیت آن نه من باشم که روز جنگ بینی پشت من بن اول
کمسه دکلم که جنك کوننده بنم ارقه‌می کوره‌سن یعنی بن جنکدن قاچرم
وکسیدن باك طوتمرم آن منم کاندر میان خاك وخون بینی سری بلکه

بن اول کمسه‌یم که خاک ایله خون ایچنده بر باش کوره سن یعنی بنی جنکده
کورمسک قاچمشدر دیو خاطره کتورمه بلکه طپراغله قان ایچنده
دشمن بر باش کوردکده بو د خاطره کتورمه سن کانکه جنک آرد
بخون خویش بازی میکند زیرا اول کمسه که جنک کتوردکده قانیله
اوینارلر یعنی جنک ایدن کمسه‌نک ضربی ایچون کندو نفسندر.
روزی میدان بکریزد بخون لشکر میدان وجنک کونی اول
کمسه که فجر بر عسکرک قانیله اوینار یعنی بو عسکرک قانندر زیرا
اول فجق ایله عسکره تمام انهزام واقع اولور بعض نسخه‌ده وانکه
واقع اولور واو عاطفه ایله که یعنی بو یله اولور زیرا اول کمسه که
میدان کونی جنک کتوردکده قانیله اوینار واول کمسه که میدان
وجنک کونی فجر بر عسکرک قانیله اوینار بو وجه اوزره روزی میدان
اکی مصراعه مصروف اولور قطعه این بکفت وبر سپاه دشمن زد اول
پسر بو سوزی دیدی وکندوسنی دشمن عسکرینه اوردی قتنی چند
مردان کاری بینداخت وایشتر براد بهادر کمسنه‌لردن بر قاچ کمسه‌یی
یقدی وهلاک ایلدی چون پیش پدر باز آمد چونکه اول پسر
کرو پدرینک قتنه کلدی زمین خدمت ببوسید کفت خدمت
یرینی اوپدی یعنی تعظیم خدمتنی تمام ایلدی وایتدی بیت ای که شخص
منت

منت حقیر نمود ای کسه که بنم شخصمی حقیر کوردی یعنی ای یار که
بکا حقارتله نظر ایلدی فاینیدی تا درشتی هنر نپنداری صفین بولکه
هنر صنیعه سن یعنی بهادر جسامتده دیو ظن ایتمیه سن اسب لاغر
میان بکار آید زیرا میدان وجولان کونی اینجه بللو آت ایشه یرار دروز میدان
نه گاو پرواری یسلو وسمز کاو ایشه یرامز لاغر میان اینجه بللو معناسنه
کلور مولانا جامی‌نک بو بیتنه واقع اولمشدر بیت عاشق همیان شدی لاغر
میانش کن زبند حسن معشوقان رعنا از میان لاغرست آورده‌اند که
سپاه دشمن بی قیاس بود حکایت ایتمشلردر دشمن عسکری قیاس
سزایدی طایفه آهنگ کریز کردند بو شهزاده عسکرندن بر بلوکی
فجق قصدنا ایلدیلر پسر نعره بزد اول پسر چونکه بو حالی کوردی بر نعره
اوردی وکفت وایتدی ای مردان بکوشید ای مردلر چالشکوز وغیرت
ایلکوز تا جامه زنان نپوشید تا عورتلر لباسنی کیمیه سز زیرا جنکدن
فجق مردلره عیبدر سواران را بکفتن او تهور زیادت کشت اندیلان
سوارلره وبهادرلره اول پسرک سویلسی تهور وشجاعت زیاده اولدی
بیکبار حمله کردند همان برکره دن دشمن اوزره حمله وهجوم ایلدیلر
شنیدم که دران روز اشتر مکرد اول کوننده بر دشمن ظفر یافتند
دشمن اوزره غالب اولوب ظفر بولدیلر ملک سر وچشمش ببوسید

پادشاه تمام حظندن اول پسرك باشنى وكوزنى اوپردى ودر كنار گرفت
وقوجاغنده طوتدى يعنى قوچدى وهر روز نظر بيش كرد وهر كون اول
پسره نظر والتفات زياده ايلدى تا وليعهد خويشتن كرد تا عاقبت اول
پسرى كندو سنه وليعهد ايلدى كه كندودن صكره پادشاهلق اول
پسره مفوض ايلدى برادران حسد بردند برادرلرى پادشاهك اول
پسره بو قدر التفاتنه حسد التديلر وزهر طعامش كردند واول پسرك
طعامنه زهر خلط ايلديلر وخواهرش از غرفه بديد اول پسرك قرقرنداشى
غرفه‌دن كوردى دريچه برهم زد وپنجره‌ء بربرينه اوردى پسر دريافت
ودست از طعام باز كشيد وگفت اول پسر بو اشارتدن حالنه ايدوكنى
اڭلدى والنى طعامدن چكدى وبرادرلرينه ايتدى محالست كه هنرمندان
بميرند محالدر كه هنرلولر اوله لر وبى هنران جاى ايشان بگيرند وهنر
سزلر آنلرك يرينى طوته لر محال هظى وبى هنران جاى ايشان بگيرند
مصروفدر بيت كس نيايد بزير سايه بوم ور كس بيقوشك سايه سى التنه
كلمز واكا طالب وراغب اولماز ور هما از جهان شود معدوم وكر هما قوشى
جهاندن معدوم ناپيدا اولسه پدر را ازين حالت آگهى دادند پدره يعنى
پادشاهه بو حالتدن آگاهلق ويرديلر يعنى احوالى تمام معلوم ايلديلر
برادرانش بخواند پادشاه اول پسرك برادرلرينى فتنه اوقودى وگوشمالى
برايشان

برايشان بواجب داد وانلره واجب ولازم بر گوشمال ويردى يعنى محكم
تأديب ايلدى پس هر يكى را از اطراف بلاد بعد التأديب شهزاده لردن هر برينه
شهرلردن اطرافدن حصه مرضى معين كرد راضى اولجق بر حصه تعيين
ايلدى يعنى هر برينه بر شهر ويردى تا فتنه بنشست ونزاع برخاست
تا بو حال ايله فتنه اوتوردى ونزاع قالقدى يعنى كتدى كه گفته اند
زيرا ديمشلردر ده درويش در گليمى بخسبند اون درويش بر كليمده
حضور ايله بلا نزاع اويورديلر ودو پادشاه در اقليمى نگنجند
وايكى پادشاه بر اقليمده صغمزلر البته جنك وغوغا ايلر قطعه نيم نانى
گر خورد مرد خداى الله دوستى اگر بر نانك نصفنى يسه بذل درويشا
كند نيمى ديگر اول بر نصفنى درويشلره بذل ايلر ملك اقليمى بگيرد پادشاه
پادشاه اقليم مملكتى طوتر وتمام ضبط ايلر انوكله قناعت ايلمز همچنان در
بند اقليمى ديگر انجاين بر غيرى اقليم فتح ايلمك فكرنده در بيت قناعت گراى
نفس برانكى كه سلطان درويش يعنى بكى بيت طائفه دزدان عرب
بر بلوك عرب حراميلرى بر سر كوهى نشسته بودند بر طاغك باشى اوزره
اوتورمش ايديلر ومنفذ كاروان بسته وكاروانك طريقنى بغلمش ايديلر
ورعيت بلدان وشهرلرك رعيتى وخلقى از مكايد ايشان مرعوب
انلرك مكرلرندن خائف ايلدى ولشكر سلطان مغلوب وسلطانك

عسکری انلرك النده مغلوب ایدی بو هم وجه درمرغوب ایدیلر
بحکم انکه اول سبب ایله که ملاذ منیع بو محکم و بلند صفنجق براز
قلهٔ کوهی برطاغك دبسنده بدست آورده بودند اله کتورمش
ایدیلر و ملجاء مأوی خود کرده واکثر اولرینه ملجاء و مقام ایلمش
ایدیلر مدبرات ممالك آن طرف واول طرفده اولان مملکت مدبرلری
در دفع مضرت ایشان اول حرامیلرك ضررینی دفع ایتمکده متشوری
کردند مشورت ایلدیلر بویله دیدیکه اکر این طائفه کر اکر بو طائفه
مراد حرامیلردر بر این نسق بو اسلوب اوزره دوزی کاری نمودند
نمایند بر زمانی مداومت کوستره لر و بو حال اوزره اوله لر مقاومت
با ایشان ممتنع کردد انلر ایله مقابله و جنك ایتمك ممتنع و مشکل اولور
قطعه درختی که اکنون کرفتست پای بر بیخ کر نمدی آیق
و کوك طوتمش درکه هنوز محکم اولممشدر ز نیروی شخص بر آید جای
برکسنك قوتیله کوکندن قوپوب برندن یوقاری کلور وکر همچنان روزکاری
هلی و اتا اولدرختی آنجلاین برزمان ترك ایده سن و حالی اوزره
قویه سن مرور ایام ایله بر درجه ده قوی محکم اولور بکردونش از
بیخ برکنکلی که آتی فلکلی ایله کوکندن قوپره مزسن بو قطعه دن قالدیکه
سهولتله چقد سر چشمه شاید کرفتن بمیل چشمنك باشی میل ایله طوتمق
وجهندن

وجهندن منع ایلمك ممکن دکلدر چو پر شد نشاید کذشتن بپیل یعنی بر ینکه
مقرر شد سوزینك اوزرینه مقرر اولدی که یکی ز بنجشس حال ایشان
بو کماشتند که بر کمسه اول حرامیلرك جاسوس المغه کوندردیلر و فرصت
بی نکاه داشتند و فرصت صقلیوطوندیلر یعنی فرصت کوزندیلر تا وقتی که
تا شول وقته دك که بر سر قوم رانك بودند اول حرامیلر بر قومك باشی
اوزره سوردمشلر ایدیلر یعنی انلری غارت ایتمکه ایتمشلر ایدیلر یعنی
چند نفر از دلاوران واقعه دیده و جنك آزموده را بفرستادند ایشی کورمش
و جنك صاتشمش مردلردن برقاچ کمسه یی کوندردیلر تا در شعب جبل
پنهان شدند که اول کمسه لر طاغ بوکلنده پنهان اولدیلر شبانکاه دزدان
دان باز آمدند احسته وقتی حرامیلر کرو کالدیلر سفر کرده و غارت آورده
سفر ایلمشلر و جنك و غارت و تاراج کتورمشلر سلاح بکشادند کمر ولو
دن سلاح چوز دیلر و درخت و غنیمت بنهادند و اسباب و غنیمتی
قودیلر نخستین دشمنی که بر سر ایشان تاخت اول دشمن که انلرك
باشی اوزره چاپدی یعنی تمام سرعتله کلدی خواب بود خواب ایدی
زیرا بودخود طائفه قوری خواب غلبه ایلدی چند انکه پاسی از شب
بکذشت بو صوده اولندر اولقدر صبر ایتدیلر که کیجه دن بر مقدار کچدی
که خواب تمام متسلط اولدی بیت قرص خورشید در سیاهی رفت جرم شمس
ظلمات ایچنده غروب ایتدوکی کبی انلرده خواب ایچنه کتدیلر یونس اندر
دهان ماهی رفت یونس پیغمبر علیه السلام بالغك اغزینه کیردوکی کبی انلرده

خواب ایله کتدیلر یعنی انلرک خوابی زیاده منتنا ولدی مردان دلاور
بهادرلر از کمین بدر آمدند یوصودن طشره چیقدیلر و دست
همه را و جمله سنک الن بکان بر کتف بستند کتفلری اوزره
یعنی اردلرینه بغلدیلر بامدادان بدرگاه ملک حاضر آوردند علی الصباح
پادشاهک درگاهنه حاظر کتوردیلر همه را بکشتن اشارت فرموده
پادشاه جمیعسنی قتل اتمکه اشارت بیوردی اتفاقا در آن میان جوانی
بود اتفاقا اول حرامیلرک اورتاسنده برجوان واریدی که میوه
عنفوان شبابش نورسیده که آنوک یکتلک اولنک میوه سی یکی
ایرشمش ایدی یعنی هنوز جوان اولمش ایدی و سبزه گلستان عذارش
و اول جوانک عذاری گلستاننک سبزه سی خطی نو دمیده تازه بتمش ایدی
یکی از وزرا و زیرلردن برسی پای تخت ملک را بوسه داد پادشاهک
تختنی و یاغنی اوپدی و روی شفاعت بر زمین نهاد و گفت و شفاعت
یوزینی یر اوزره قودی و ایتدی این پسر همچنان بو پسر انجلاین یعنی هنوز
از باغ زندگانی بر نخورده است دولک باغندن میوه یمش در و از ریعان
جوانی تمتع نیافته و جوانلک حاصلندن تمتع و فائده بولمشدر توقع
بکرم اخلاق خداوندی خداوندک منسوب اولان اخلاق حمیده و کریمه
بنم رجام اولدر که ببخشیدن خون او اول جوانک قاننی بغشلیو ایله
بر بنده منت نهند بنده او وزره منت قویه یعنی بعض بنده بکرم
اخلاق واقع اولور اضافتله که بو اخلاقله معناسنه اولور ملک در وی ازین
سخن

سخن در هم کشید پادشاه بو سوزدن یوزینی بورندی و موافق
رای بلندش نیامد و زیرک سوزی پادشاهک بلند و لطیف راینه موافق
دکلدر و گفت و ایتدی بیت پرتو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است
ایولرک پرتو و اسلوبنی طوتمز هر کیمک آنوک بنیادی و خلقتی بد اولور
تربیت نا اهل را چون گردکان بر گنبد است نا اهل و بد اصله تربیت
ایتمک اصلاح ایلمک قبه اوزره جوز طوغرمق کبیدر نسل فساد
ایشان بو نلرک فساد و نامعقول نسلنی منقطع کردن اولیترست
منقطع و نابدید ایلمک اولی درکه و بیخ تبار ایشان و اول حرامیلرک
قبیله سنک کوکنی بر آوردن بهترست چقارمق یعنی جمیعسنی هلاک
ایلمک اصوب و اولی درکه آتش نشاندن و اخگر گذاشتن و افعی کشتن و بچه
نگاه داشتن و افعی هلاک ایلمک و یوروسنی صقلیو طوتمق یعنی اولدرمک
کار خردمندان نیست عاقللرک ایشی دکلدر بیت ابر اگر آب زندگی
بارد سحابا کر حیاة یغدره هرگز از شاخ بید بر نخوری هرگز سکوددن
بوداغندن یمش یمزسن زیرا اصلده قومشدر با فرومایه روزگار مبر
فرومایه روزگار النمه یعنی آنوک تربیت و اصلاحنده عمرکی ضایع
ایلمه کز نی بوریا شکر نخوری زیرا حصیر قمشندن شکر یمزسن وزیر
آن سخن بشنید شفاعت اینه وزیر پادشاهک بو سوزینی استماع
ایلدی طوعا و کرها پسندید طوعا و کرها بکندی و قبول ایلدی
و بو سخن رای ملک و پادشاهک حسن رایی و لطیف فکری اوزره

آفرین خوند وگفت محسین وافری وایدی آنچه خداوند دائم ملکم
اولسوزی که خداوند ملکی دائم اولسون فرموده بیوردی عین حقیقت
حقیقتك عینیدر یعنی بالاتفاق معقول ومقبولدر. اگرد رسلك صحبت
آن بدان اگر جوان یاوانلرك صحبتی سلکنده محنتك اولوب تربیت
یافت تربیت بولیدی. وخوی ایشان گرفت وبونلرك خوبی طوتیدی
ولیکن از ایشان شدی وانلردن بری اولیدی اولوقت پادشاه حضرتنك
سوزی مسموع ومقبول اولوردی. امتابنده امید وادست امتابنده
امید واردر که بعشیرت صالحان که صالحلرك مصاحبتی ایله تربیت
پذیرد تربیت قبول ایده. وخوی خردمندان کیرد وتمام احتمالا کلوب
عاقللرك خوبی طوته که هنوز طفل است زیرا هنوز طفلدر
بغی وعنان گرده واول طائفه نك بغی وعنا سرتی در نهادوی
متمکن نشده است اول جوانك ذات وطبعنده محکم وثابت اولمش
دروددر حکیست وحدیث شریفده واردر. ما من مولود الا وقد
یولد علی فطرة الاسلام عالمده بر ولد یوقدر الا تحقیق اول مولد
اولور اسلام خلقتی واستعداد اوزره صکره اول ولدك والده
آنی یهودی ایلرکندولر یهودی ایسه اول ولدك پدری ومادری
آنی نصرانی ایلرکندولری نصرانی ایسه لر واول ولدك اته سی وآنه سی
آنی مجوسی ایلرلر کندولری مجوسی ایسه لر. با بدان یار گشت همسر لوط
لوط پیغمبر علیه السلامك خاتونی یرامزلرله یار اولدیکه مراد لوط
قومیدر.

هو سیدر. خاندان نبوتش گم شد اول خاتونك نبوت خاندانی یوق اولدی
یعنی پیغمبر جفتی اولوب جنته گیرسه گرك ایدی اول قباحت سببیله کفر
ایله جهنمه گردی الا عجوزا فی الغابرین آیه آنوك حقنده در بیت سگ
اصحاب کهف روزی چند اصحاب کهفك کلبی بر قاچ کون پی نیکان گرفت
مردم شد ایولرك یعنی اصحاب کهفك اذنی طوتدی وانلره تابع اولدی
بو قدر قبیح ایکن آدمی اولدی زیرا قیامتده آدمی صورتنده متمثل اولور جنته
گیرسه گرکدر اول موجودات سگیدر واجل کائنات آدمیدر. نته کیم بو کتابك
حکمت بابنده مسطوردر نبوت مرتبه سنده اعلی مرتبه وکلبك طبقه سندن
آدمی طبقه سی یوق ایکن کلب ایولره تابع اولوب مصاحب اولمق ایله ایو اولدیکم
لوط نبینك جفتی آدمی ایکن یرامزلره تبعیت واختلاط ایتمك ایله یرامز اولدی
بونکته یی بیان ایتمك ایچون حضرت شیخ بوقطعه یی کتوردی. این بگفت وزیر
بوحی دیدی. وطائفه از ندمای ملك وپادشاهك مصاحبلرندن بر بلوك
با او شفاعت یار شدند اول وزیر شفاعتده یار ومعین اولدیلر تا ملك
از سر خون او درگذشت تا پادشاه اولجوانك قانی دوکمك سوداسندن
کچدی. وگفت وپادشاه ایدی بخشیدم اگر چه مصلحت ندیدم آنوك قانی
سکا بغشلادم اگر چه معقول کورمدم بیت دانی که چه گفت زال بارستم
گرد بلورمسن که زال کنعو فرزند بهادر رستمه نه دیدی دشمان
نتوان حقیر وبیچاره شمرد دشمنی حقیر وبیچاره صایمق لایق دکلدر
دیدم بسی آب زسر چشمه خرد چوق کوردمکه اوکوچ چشمه باشندن

صوچون بیشتر آمد سنر و بار ببرد چونکه زیاده ر ك كلدي یعني
ماء قليل ايكن ماء كثير اولدي دوه يي ويوكي التدي يعني دوه يي يوكيله
كتوردي نثر في الجمله وزير پسر را بخانه برد تحصيل كلام وزير اول پسري
خانه سنه التدي و ناز و نعمت بپرورد و ناز ونعمت ايله بسلندي و استاء
ادب زبهرش نصب كرد و ادب و علم وتعليم ايدجي استادي انوك تربيتنه نصب
وتعيين ايلدي تا حسن خطاب نكته لطيف ومعقول خطاب و رد جواب
وجواب مستطاب دد ايتمكه و سائر آداب خدمت ملوكش و پادشاهلره
لايق اولان خدمتلرنك جميعني اول پسره بياموختند تعليم ايلديلر
تا در نظر همكنان بر مرتبه موددت اولديكه دوكلي لرك نظرنه پسنديده
آمده مقبول كلدي بارى وزير شمائل و اخلاق بوكرده وزير اول پسرك
خلقلرندن وخويلرندن در حضرت ملك شمة بكفت پادشاهك حضورنده
براز جق دیدی که بر بیت عاقلان عاقلرك تربيتي در وي نظر كرده
است اول پسره نظر ايلدي و جهل قديم از جبلتش و بكنرفت و قديم
جهلني اول پسرك جبلتندن طشره التمش واز اله ايلمشدر ملك را زين
سخن تبسم آمد وكفت پادشاه و زيرك بو سوزندن كولكي وايتدي
بيت عاقبت كرك زاده كرك شود عاقبت قورد يوروسي قورد اولور
كرچه با آدمي بزرك شود اكرچه آدمي ايله بيويوز سال دور برين برآمد
بوحال او زره براكي يل كلدي يعني بر مدت كچدي طائفه او باش محله
بربلوك محله لو تدلري در وپيوستند اول پسره ياشنديلر و عقد
موافقت بستند وموافقت عقدي بغلديلر تا بوقت فرصت تا فرصت

وقتنده

وقتنده وزير بادو پسرش و زيري ايكي پسري ايله بكشت اول بداصللر
ديلديلر و نعمت بي قياس بر داشت و وزيرك مالندن قياسز مال كتوردي
و در مغاره دزدان وحراميلر مغارسنه بجاي پدر بنشست باباسنك
يرنده اوتوردي و عاصي شد و عاصي اولدي ملك دست تحير باده
تحير و تعجب الخ بدندان كرفت وكفت دشي ايله طوتدي وايتدي قطعه
شمشير نيك از آهن بد چون كند كسي بر كمسه يرامز دمور دن ايو قلچي
نجه ايلر بو خود ممكن دكل نا كس بتربيت نشود اي حكيم كس اي عاقل
ناكس و بداصل تربيتيله كمسه اولمز باران كه در لطافت طبعش خلاف
نيست يغمور كه انوك طبعي و ذاتنك لطافتنده خلاف يوقدر در باغ لاله
رويد و در شوره بوم خس شويله ايكن باغ عليه لاله وكل بترر و شوره يرده
خار و خس بترر بيت زمين شوره سنبل بر نيايد شوره يرسنبل يوقاري
كتورمز يعني انده سنبل بتمز بر و تخم عمل ضايع مكردان شوره يرده
تخم عملني ضايع ايلمه نكوي با بدان كردن چنانست براملره احسان
وكرم ايلمك ايلكين دو كر بد كردن بجاي نيك بختان كه ايو كمسه لرك
حقنه ناسزا و معقول ايلمك يعني يرامزلره رعايت ايلمك ايولره اهانت
كبي در معقول دكلدر حكايت سرهنك زاده را بر چاوش اوغلني بر در سراي
اوغلمش ديدم اوغلمنك سراي قپوسي او زره كوردم كه عقل و كياستي
و فهم فراستي زائد الوصف داشت كه اول چاوش اوغلي زائد الوصف
يعني وصفندن بر عقل وكياست و بر فهم و فراست طوتردي هم از عهد

خردي هم كوچك لك زماننده آثار بزرگي اولولق اثرلري وسعادت نشانلري
در ناصيۀ او پيدا بود اول پسرك الننده ظاهر ايدي بيت بالاي سرش ز هوش
مندي انوك باشي اوزره عقللوغندن مي تافت ستارۀ بلندي سعادت وبلندلك
يلدزي بلوردي في الجمله مقبول نظر سلطان آمد محصل كلام اول پسر سلطانك
نظرينك مقبولي كلدي كه جمال صورت وكمال معني داشت زيرا خوب صورت
ومقبول ومقصود اولان كمال وهنر طوتردي يعني خوب روي وهنرمند ايدي
وحكما گفته اند وعاقللر ايتمشلردر كه توانگري بهنرست نه بمال غنيلك
هنر ايله در مال واسباب ايله دكلدر وبزرگي بعقل است نه بسال واولولق
عقل وفضل ايله در سال وپيرلك ايله دكلدر ابناي جنس او انوك ابناي
جنسي كه مراد چاوش زاده لردر برا وحسد بردند او پسر اوزره حسد
التديلر وبخيانتي متهم كردند وبرخيانت ايله تهمتلو ايلديلر ودر كشتن
او وانوك قتلنده بوهم وجه در وانوك قتلنه سعي بي فائده نمودند
كوسترديلر يعني چوق سعي ايلديلر اما فائده ويرمدي بيت دشمن چه
زند چو مهربان باشد دوست دشمن نه اوردر يعني نيه قادر اولور
چونكه دوست شفقتلو اولا معشوق هرآنچه ميكند جمله نيكوست
معشوق هرنه يه كه ايلر جمله ايودر نثر ملك پرسيد پادشاه بو حاله
مطلع اولرق تضكره اول پسره سؤال ايلدي بويله ديو كه موجب
خصمي ايشان كه اول چاوش زادلرك خصومتنك سببي در حق
تو چيست سنوك حقكده نه در گفت در سايۀ خداوندي اول پسر ايتدي

خداونده

خداونده منسوب اولان يعني سايه نده همگنانرا راضي كردم دوكليسن
راضي ايلدم سكر حسودرا الا حسود راضي ايتمكه قادر اولمدم كه راضي نمي شود
زيرا حسود راضي اولمز الا بزوال نعمت من الا بنم نعمتم ومالم كيتسيله راضي اولور
واقبال دولت خداوندي باقي باد وافنديمه منسوب اولان يعني پادشاهك
سعادت ودولتي باقي اولسون بيت توانم آنكه نيازارم اندرون كسي
قادر مكر بركسنك خاطريني انجتميم حسود را چه كنم كز خود برنج در
لكن حسوده نه چاره ايدم كه اول حسود كندودن رنجيده در يعني آنوك
حسدي عارضي برنسنه دكلدر كه ازالدسي قابل اوله بمير تا برهي اي حسود
كين رنجيست اولناكه حسددن خلاص بولاسن اي حسود زيرا بو حسد
بر مرضدر كه از مشقت آن جز بمرگ نتوان رستن كه انوك مشقتندن
موتدن غيري ايله خلاص ممكن دكلدر ليس للحسود راحة قطعه شور
بختان بآرزو خواهند بدبختلر تمام آرزو شوقله يعني جان ودلدن طلب
ايلرلر مقبلانرا زوال نعمت وجاه صاحب دولت وسعادت اولنلرك مال
ومنصبنك كيتمسني گر نه بيند بروز شپره چشم اگر كوندزده شب
پره نك كوزي كورميه چشمۀ آفتاب را چه گناه آفتاب چشمسنك نه گناهي
واردر يعني يوقدر زيرا بو قباحت شمسدن دكلدر پاره سنك كندو نظرندر
راست خواهي هزار چشم چنان سوزك طغروسن سؤال ايدرسك
مقرر بيك انجلين كوز كور به كه آفتاب سياه كود اولمق يكدر آفتاب سياه
اولمقدن زيرا ضرر عامدر حكايت يكي از ملوك عجم عجم پادشاهلرندن برينه

حکایت کنند حکایت ایلرلر کە دست نطاول بمال رعیت دراز کردە بود

کە رعیتک مالنە ظلم الیندراز ایلمش ایدی و جور و اذیت آغاز وجود

اذایە شروع ایلمش ایدی خلق از مکاید ظلمش خلق اول پادشاهک ظلمندن

در جهان برفتند جهانە کندیلر و از کربه جورش و اول پادشاهک

جورینک شدت و کثرتندن راه غربت کرفتند ترک دیار ایدوب غربت

یولینی طوتدیلر جون رعیت کم شد جونکە رعیت اکسلدی ارتفاع ولایت

نقصان پذیرفت اول ولایتک محصولی نقصان قبول ایلدی و خزینه تهی

ماند و خزینه بوش قلدی و دشمنان از هر طرف زور آوردند دشمنلر

هر طرفدن زور و هجوم ایلدیلر هر کە فریاد رس روز مصیبت خواهد

هر کیمکە مصیبت و محنت فریاد ایرشیجی و معاونت ایدجی طلب ایلرکو

در ایام سلامت بجوان مردی کوش حضور ایامندە سخاوت و کرمە

سعی ایلسون تاکە اول کونده اکا دوست اولەلر بندە حلقە بکوش از نوازی

بر ود حلقە بکوش بندە یی اکر نواحت و رعایت ایتمیەسن سنی ترک

ایدوب کیدر یعنی مجاز لطف کن لطف کە بیکانە شود حلقە بکوش

جونکە حال بویلە در پس سن داخی لطف ایلە کە بیکانە سنک حلقە

بکوشک اولە الانسان عبید الاحسان ذوزی بمجلس او بر کون اول ظالم

پادشاهک مجلسندە کتاب شهنامە همی خواندند شهنامە کتابنی اوقور

لر ایدی بو وجە در او قودیلر در زوال مملکت ضحاک ضحاکک سلطنتک

زوالندە ایدی و عهد فریدون فریدونک پادشاه اولمسی بیانندە ایدی

اولاوقونان

اولاوقونان محل وزیر ملک را پرسید وزیر پادشاهە مجاهل

طریقیلە بویلە دیو سؤال ایلدی کە فریدون کنج ملک وحشم نداشت

کە فریدون ضحاک جنک ایتمزدن اول کنج و خزینە و ملک و سلطنت و

لشکر وحشم طوتمزدی پادشاهی بر و جکونە مقرر شد پادشاهلق

آنوک اوزرینە نە وجهلە مقرر اولدی حال بوکە ضحاک آنوک اوزرینە

هر وجهلە زیادە ایدی کفت پادشاه ایتدی آن چنانکە شنیدی

انجلاین اشتدمکە خلقی بر وی بتعصب کرد آمدند و اول خلق اول

فریدون اوزرینە ضحاکە نسبتا ایلە جمع اولدی و تقویت کردند

و اکا معاونت ایلدیلر پادشاهی یافت فریدون بو وجهلە پادشاه

بولدی وزیر کفت وزیر پادشاهە ایتدی جون کرد آمدن خلق

جونکە خلقک اجتماعی و اتفاقی موجب پادشاهیست پادشاهلغە

سببدر تو خلق را جرا پریشان میکنی سن نیجون ظلم ایلە خلقی کندوک

پریشان و پراکندە ایلرسن مکر سر پادشاهی نداری مکر پادشاهلق

هوسنی طوتمزسن همان بە کە لشکر بجان پروری جونکە بویلە در

ایلیە همان اولیدر کە لشکری جانلە بسلیەسن و تمام رعایت ایدەسن

کە سلطان بلشکر کند سروری زیرا سلطان لشکر ایلە سرورلک ایلر

کفت پادشاه وزیرە ایتدی موجب کرد آمدن سپاه و رعیت جیست

عسکر و رعیتک جمع اولمسی ندر کفت وزیر پادشاهە ایتدی

پادشاه را عدل باید پادشاهە عدل کرک تا بر و کرد آیند تا کە آنوک

او زره جمع اولالر و رحمت و ترحم کرك تا در سایهٔ دولتش تا اول پادشاهك
دولتی سایه‌سنده ایمن نشیند ایمن و آسوده اوتوره‌لر و نزا این بهره و نیست
و سنك بر اکیسنده بوقدر پس ننجه پادشاهلق ایلرسن بیت نکند جور پیشه
سلطانی ظالم سلطانلق ایلمز که نیاید ذکرك چوبانی زیرا قوردن چوبانلق
کلمز پادشاهی که طرح ظلم افکند بر پادشاه که ظلم طرحنی براقدی یعنی ظلمه
بنیاد ایلدی پای دیوار ملك خویش بکند حقیقتده اول پادشاه کندو سلطنتی
دیوارنك اباغنی قازدی یعنی کند و سلطانلغنه ضرر ایرشدردی نقل ملك دارا
بند و وزیر ناصح اول ظالم پادشاهه نصیحت ایدیجی وزیرك نصیحتی اوفق
طبع نیامد طبعنه موافق کلمدی بند فرمود پادشاه وزیره قید و بند
بیوردی و بزندان فرستاده و زندانه کوندردی بسی بر نیامد که بنی عم
سلطان بو حال اوزره چوق کلمدی یعنی چوق زمان کچمدی که سلطان
عمسی اوغلاری بمنازعت برخاستند اول پادشاهه منازعه و مقاتله
اینمکه لشکر بزه دیلر یعنی مهیا و حاضر ایلدیلر و ملك پدر خاستند
و پدرلرینك ملکنی طلب ایلدیلر قومی که از دست تطاول این شول قوم
که بو ظالم ملك ظلم الندن بجان آمده بودند جانه کلمش و زیاده مضطرب
اولمش ایدیلر بر ایشان کرد آمدند انلر اوزره جمع اولدیلر و تقویت
کردند و انلره معاونت ایلدیلر تا ملك از تصرف این بدر رفت تا عاقبت
سلطنت اول ظالم پادشاهك تصرف و حکمندن طشره کتدی و بر انان
مقرر کشت و انلر اوزره مقرر اولدی پادشاهی کو دادرس بر زیردست

پادشاه

پادشاه زبردست رعیتنا اوزره ظلمی روا و معقول طوتر دوستانش
روز سختی دشمن زورآورست اول ظالم پادشاهك دوستلری
و محنت کونی زورلو قوی دشمن در با رعیت صلح کن و از جنك خصم
ایمن نشین رعیتله صلح ایله یعنی انلره عدل ایله پادشاهك لشکری جنکی و عدو
ایله و دشمنی جنکندن امین و بی باك اوتور زانکه شهنشاه عادل را رعیت
لشکراست ول سببدنکه عادل پادشاهك لشکری رعیت بو بیم معنی در عادل
پادشاهه رعیت و لشکردر حکایت پادشاهی با غلام عجمی بر پادشاه اخو الملز
بر عجمی غلامله که محبوب ایدی در کشتی نشسته بود کمیده اوتورمش ایدی
غلام دیکر دریا ندیده بود غلام بهکز دریا کورممش ایدی و محنت کشتی
نیازموده و کشتی‌نك محنت و مشقتنی تجربه و آزموده اتمامش ایدی کریه
و زاری آغاز کرد کریه و زاریلق اینمکه اغاز و شروع ایلدی و لرزه
بر اندامش افتاد و خوفدن اول غلامك اندامی اوزره لرزه دوشدی
یعنی تیترمکه باشلدی چندانکه ملاطفت کردند اول قدر که
اول غلامه ملاطفت ایلدیلر آرام نکرفت متسلی اولوب آرام طوتمدی
ملك را عیش ازو منغص شد پادشاهك عیش و ذوقی اول غلامك
بو حالندن مکدر و پریشان اولدی چاره ندانستند بو خصوصه
هر کز چاره بلمدیلر حکیمی در آن کشتی بود اتفاق اول کشتیده
بر عاقل وار ایدی کفت حکیم پادشاهه ایتدی اکر فرمایی من
او را خاموش کنم اکر بیورر ایسك بر طریق ایله بن اول غلامی خاموش

وساکت ایلیم گفت پادشاه ایتدی غایت لطف باشد غایت لطفدر حکیم
فرمود اول عاقل بیوردی تا غلام را بدریا انداختند کرا اول غلام دریایه
اتدیلر باری چند بر بچه کره غوطه خورد غوطه یدی یعنی بر قاچ کره باتدی
چقدی وبعد ازان پس موی گرفتند واندنصکره اول غلامک کاکلنی
طوتدیلر وسوی کشتی آوردند وکشتی جانبینه کتوردیلر غلام بهر دو دست
غلام جان خوفندن هر ایکی الیله در سکان کشتی آویخت کشتی نک دمنه
اصلدی چون بر آید چونکه غلام اول اضطرابدن خلاص بولوب کشتی یه
کلدی بگوشه بنشست آدب ایله بر کوشه ده اوتوردی وقرار یافت وکرینه
وزاریدن قرار وتسکین بولدی ملک را پسندیده آمد پادشاه اول
عاقلک بو حالی مقبول کلدی گفت پادشاه اول عاقله ایتدی درین چه
حکمت است بونده نه حکمت وار در گفت اول عاقل پادشاهه ایتدی
اول محنت غرق شدن اول بو غلام غرق اولمق محنتنی چشیده بود
طاتمش ایدی وقدر سلامت کشتی وکشتی نک صحت وسلامتی
قدرینی نمی دانست [illegible] همچنین بو یلجه قدر عافیت حضور
قدرینی کسی داند که بمصیبتی گرفتار آید شول کمسه بلور که مصیبته
گرفتار اوله چه خوف المی چکه بیت ای سیرتر انانرا جوین خوش نماید
ای طوق کمسه کرسکا اربه اتمکی خوش ولطیف کورنمز معشوق منت
آنکه برتر دیک تو در نشتست بنم مقبول ومطبوع عمد را اول بنم کمسنک
قاتنده زشت وناسعقولدر حوران بهشتی را دوزخ بود اعراف

جنت

جنت حوریلرینه نسبت اعراف جهنمدر از دوزخیان پرس که اعراف
بهشتست اما جهنم اولردن سؤال ایله که دوزخه نسبت اعراف انلره
بهشت در فرقست میان آنکه یارش در بر فرق وار در اول کمسنک
اورتاسنده که آنوک محبوبی سینه سنده اوله با آنکه دو چشم انتظار
حکایت
بر در او کمسه ایله که انوک ایکی انتضاری کوزی قپوده اوله
هرمز تاجدار را گفتند هرمز تاجداره ایتدیلر از وزیران پدر چه
خطا دیدی باباک وزیرلرندن نه خطا کوردک که همه را بند
فرمودی که جمیعسنی بند وحبس بیوردک گفت خطایی معلوم
نکردم هرمز سؤال ایدنلره ایتدی اصلا انلرک بر خطالرینی معلوم
ایلمدم وضررلرینی کورمدم ولیکن دیدم اما کوردم که مهابت من بنم
هیبتم در دل ایشان انلرک قلبنده بی کرانست نهایتسزدر که بندن
زیاده خوف ایلرلر وبر عهد من اعتماد کلی ندارند وبنم عهد وپیمانم
اوزره کلی اعتماد واعتقاد طوتمزلر بترسیدم که از بیم گزند خویش
خوف ایلدم که کندولرینه بندن ضرر وزیان ایرشمک خوفندن قصد
هلاک من کنند بنم هلاکمه قصد ایدهلر پس قول حکمارا کار بستم چو
بو حالی کوردم پس بن داخی عاقللرک سوزینه ایشلدم یعنی انلرک
سوزینه عمل ایلدم که گفته اند که عاقللر ایتمشلردر از آن کز تو ترسد
بترس ای حکیم اول کمسه دن که سندن خوف ایلیه ای عاقل وگر با
چو او صد بر آیی بجنگ فرضا اکر بوز آنجلینه غالب اولسن بدینی که چون

گربه عاجز شود گورمزمسن كه چون كدي عاجز و مضطرب اوله برآرد
بچنگال چشم پلنگ پنجه سيله قپلانك كوزني چقارر ازآن مار برپاي
راعي زند يلان اولسببدن چوبانك اياغني صوقر كه ترسيد سرش را بكوبد
بسنگ زيرا يلان خوف ايدر كه چوبان آنوك باشني طاش دوكر يعني ازر بو
اولسببدن صوقر حكايت يكي از ملوك عرب رنجور بود عرب پادشاهلرندن
بري مريض ايدي بو هم وجه در بري مريض اولدي در حالت پيري پيرلك
حالنده و اميد از زندگاني قطع كرده و حياتندن اميدي قطع ايلمش
ايدي ناگاه سواري از در درآمد ناگاه بر اتلو قپودن ايچرو كلدي
و بشارت آورد و پادشاهه مشتاق كتوردي بويله ديو كه فلان قلعه
را كه فلان قلعه يي بدولت خداوندي پادشاهك دولتنده كشاديم
فتح ايلدك و دشمنان اسير شدند و اول قلعه ده دشمنلر اسير اولديلر
و سپاه و رعيت آن طرف و اول طرفك سپاه و رعيتني بجملگي مطيع
فرمان گشتند جمله سي پادشاهك فرماننه مطيع و منقاد اولديلر ملك چون
اين بشنيد پادشاه چونكه بو سوزي ايشتدي نفسي سرد برآورد
بر صوق نفس يوقاري كتوردي يعني حرارت ايله بر آه ايلدي و گفت
اين مژده مرا نيست و ايتدي بو بشارت بكا دكلدر بلكه دشمنان مراست
بلكه بنم دشمنلريمه در يعني وارثان مملكت يعني اول دشمنلر ملك وارثلريدر
درين اميد بسر شد دريغ عمر عزيز بو اميدده كه مراد مصرع ثانينك بيت
مضمونيدر حيفا و دريغا عزيز و لطيف عمر باشه كتدي يعني عمر آخره ايرشدي

كه آنچه

كه آنچه در دلست از درم فراز آيد كه اول نسنه كه بنم قلبمده در قپودن بكا
يقين كله يعني اميد و مرادم زحمت و مشقت سز حاصل اوله اميد بسته برآمد
ولي چه فايده زانك بغلنمش اميد يوقاري كلدي يعني مراد حاصل اولدي اما نه
فايده اول سببدنكه اميد نيست كه عمر گذشته باز آيد اميد يوقدر كه هرگز كچمش
عمر كرو كله كوس رحلت بكوفت دست اجل سفر و رحلت كوسني چالدي اجل الي
يعني اجل ايرشدي اي دو چشمم وداع سر بكنيد اي بنم ايكي كوزم باشه وداع
ايلكوز زيرا خاك ايچنده چوريوب بري بريكزدن جدا اولورسز اي كف
و دست و ساعد و بازو اي الاياسي واي ساعد واي بازو همه توديع
يك ديگر بكنيد جمله كوز بري بريكزي وداع ايلكوز بر سر افتاده مرگ
دشمن كام دشمنك مقصودي اولان موت بنم اوزريمه دوشدي يعني
موت ايرشدي آخر اي دوستان گذر بكنيد آخر اي دوستلر اوغركوزه ونم
حاليمي كوريكوز بيت دي گفت طبيب از سر حسرت چو مرا ديد هيهات كه رنج
تو ز قانون شفا رفت روزگارم بشد بناداني بنم عمرم و زمانم نادانلق
و غفلت ايله كتدي من نكردم شما حذر بكنيد بن عمريمي غفلت ايله هوا و هوس
صرف ايلمكدن حذر ايلمدم اي دوستلر باري سز حذر ايلكوز حكايت مسالي بر بالين
تربت يحيي پيغمبر عليه السلام بر ييل يحيي پيغمبر عليه السلامك تربه سنك باليني
اوزره يعني باشي اوجنده معتكف بود معتكف اولدم در جامع دمشق شام
شريف جامعنده كه مراد جامع بني اميه در يكي از ملوك عرب بكلرندن
بري كه به بي انصافي موصوف بود كه انصافسزلقله صفتلنمش ايدي يعني ظالم ايدي

اتفاقا بزیارت آمد اتفاقا اول ظالم ملك مرقد شریفی زیارت ایتمکه کلدی نماز کرد و حاجت
خواست نماز قلدی و حاجت دیلدی درویش و غنی بندهٔ این خاك درند درویش
و غنی بو قپو طپراغنك بنده لریدر و آنانکه غنی ترند محتاج ترند وانلر که غنی
درلر درمحتاج درلردر آنگه روی بمن کرد و گفت اول ظالم ملك اندنصکره
بکا توجه ایلدی و ایتدی از آنجا که همت درویشانست اولیردن که درویش
لرك همتی در و صدق معاملهٔ ایشان وانلرك معامله سنك صدقی درکه
هرگز انلرده ریا و نفاق یوقدر خاطری همراه من کنید بر خاطر بکا یولداش ایلکوز
یعنی فراموش ایتمه کوز هر آن کاستعانت بدرویش برد اگر بر فریدون زند از پیش
برد که از دشمن صعب زیرا صعب و قوی دشمندن اندیشه ناکم خوفلویم گفتم
بر رعیت ضعیف رحمت کن حضرت شیخ ایدر اول ظالم ملکه ایتدم ضعیف
عاجز رعیتا وزن رحم ایله تا از دشمن قوی زحمت نبینی تاکه سن
داخی قوی و غالب نیابی دشمندن زحمت کورمیه سن ببازوان توانا و قوت
سر دست زورلو و قوی بازولرله و الا وجنك قوتیله خطاست پنجهٔ مسکین
ناتوان بشکست ناتوان و ضعیف مسکینك پنجه سنی صنمق واکا جور و ظلم
ایلمك خطا و نامعقولدر نترسد آنکه بر افتادگان نبخشاید خوف ایلمز
اول کمسه که دوشمشلره و ضعیفلره اوزره رحم ایلمز که گر ز پای درآید کسش نگیرد
دست زیرا اکر اول کمسه ایقدلکله کمسه انوك الینی دوتمز یعنی باشنه بر بلا کلسه
کمسه رحم ایدوب معاونت ایلمز من لا یرحم لا یرحم هر آنکه تخم بدی کشت و چشم
نیکی داشت هر اول کمسه که یرامزلق تخمنی اکدی و ایلك امیدنی طوتدی یعنی خلقه

ظلم

ظلم ایلدی و کندویه اندن فائده ملاحظه ایلدی دماغ بیهوده پخت و خیال
باطل بست فائده سز دماغ بشوردی و باطل خیال بغلدی یعنی نامعقول
فکر ایلدی و فائده سز سودایه سعی ایلدی ز گوش پنبه بر آر و داد خلق بده
قولغکدن پنبه یی طشره کتور و خلقك دادینی ویر یعنی کوش وبلدن غفلت
پنبه سن چیقار و خلقه عدل و داد ایله که سکا عقباده فائده لو بوده و گر
تو می ندهی داد روزی دادی هست و گر سن دنیاده خلقه داد ویرمیه سن
بر طاور ویره جك کون وار در که مراد قیامت کونیدر بیت بنی آدم اعضای
یکدیگرند آدم اوغللری حقیقتده بری برینك عضولریدر که در آفرینش
ز یك گوهرند زیرا دو زادلر اولان حقیقتده جمله سی برزاندندر و بحسب
الظاهر بر اعتبار ایله بر ذاتندندر که مراد حضرت آدم علیه السلام در چو عضوی
بدرد آورد روزگار چونکه زمانه بر عضوی درده والمه کتوره دیگر عضوها را نماند
قرار اول عضوك وجعندن سائر عضولره دخی قرار و سکوت قالمز تو کز
محنت دیگران بی غمی نشاید که نامت نهند آدمی الیق دکلدر که سنك نامکی آدمی
قویه لر یعنی سکا آدمی و انسان دیه لر حکایت درویشی مستجاب الدعوة
دعاسی مقبول بر درویش در بغداد پدید آمد بغدادده ظاهر کلدی یعنی مشهور
اولدی حجاج بن یوسف بخواندش یوسف اوغلی حجاج اول درویشی کندونه
اوقردی و گفت دعای خیر بر من کن و درویشه ایتدی بنوم اوزریمه خیر دعاء
ایله گفت خدایا جانش بستان درویش ایتدی ای خدا اول حجاجك جاننی آل
گفت حجاج درویشه ایتدی از بهر خدا این چه دعاست الله ایچون بو نه دعادر

بنم حقمده ایلدوك گفت درویش حجاجه ایتدی این دعا خیرست بو بنم دعام کا
خیرلو وفایده لودر زیرا اکثر ذنوبدن خلاص بولورسن وجملهٔ مسلمانانرا وجمیع
مسلمانلره خیرلو دعادر که سنك ظلمکدن خلاص بولورلر ای زبردست
زیرا دست آزار ای الی التنده فقیر رنجیده ایدیجی یعنی ای بیچاره لره ظلم ایدیجی
قوی کمسه کرم تاکی بماند این بازار بو بازار قچانه دکین کرم قالور یعنی بو دنیا
دولتی ومنصبی نه زمانه دکین باقی قلور که مغرور اولوب خلقه جفا ایلرسن
بچه کار آیدت جهانداری پادشاهلق سنوك نه ایشوکه یرار مردنت به که
مردم آزاری سکا اولمك یك زیرا خلقی رنجیده اینجیدیجی سن بو وجه در
ساکه اولمك یك که خلقی اینجیدیجی سن یعنی خلقه رنجیده ایتمکدنسه اولمك
یکدر بو وجه که لفظی علت ایچون اولمز برایکی وجه او زره آزاری فعل مضارع
مخاطبدر حکایت یکی از ملوك بی انصاف ظالم پادشاهلردن بری پارسایی
بر صالحه سؤال ایلدی که از عبادتها کدام فاضلترست که عبادتلردن
قنقیسی ثوابلو رکدر گفت صالح اول ظالمه ایتدی ترا خواب نیم روز جمیع عبادتلردن
سکا اویله نمازینه قریب وقتده اویومق ثوابلو رکدر اول یوم قیلوله درکه
سنده ر عبادت اولمسی بو وجهدندر تا در آن یك نفس خلق را نیازاری تا که
اول بر نفس خلقی رنجیده ایتمیه سن قطعه ظالمی را خفته دیدم نیم روز ظالمی
اویله وقتنده دکن اویومش کوردم گفتم این فتنه است خوابست برده به ایتدم که
بوناغم خلقه فتنه در جواب انی التمش یك که خلق انوکه جور و ظلمنده آسوده
اولورلر روشرندن خلاص بولورلر آنکه خوابش بهترست بیدار بیست اول
کمسه

کمسه که آنوك اویقوسی خلقه اونانوغندن آنچنان بد زندگانی مرده به آنچنانین
بر امز و نامعقول دیرلکدن اولمش اولمق یکدر بو بهم وجه درآنچنانین بد زندگانی
اولان کمسه یعنی دیرلکی قبیح اولان ظالم اولمش اولمق یك که خلق آنوك ظلمندن
خلاص بولورلر حدیث النوم اخ الموت حکایت یکی از ملوك پادشاهلردن
بریسی شنیدم که شبی در عشرت اشندمکه بر کیجه صحبت روز کرده بود روز
ایلمش ایدی یعنی صباحه دکن عیش ونوش ایتمش و در پایان مستی همی گفت
ومستلك نهایتنده ایدر ایدی ما را بجهان خوشتر ازین یکدم نیست بزم
جهانده بوندن خوشترك ولطیف دك بردم وبر وقت یوقدر ذکر نیك
و بد اندیشه واز کس غم نیست زیرا ایو فکرلودن و یرامز فکرلودن و کمسه دن
غم یوقدر یعنی دوستدن دوشمندن و کمسه دن بودم غصه و خوف یوقدر بیت
درویشی برهنه بسرما برون درویش بیرون بسر ما طشره صووقده خفته
بود یاتمش اویومش ایدی بشنید و گفت پادشاهك بو سوزنی اشتدی
و ایتدی ای آنکه باقبال تو در عالم نیست ای شول کمسه که سنك اقبال
و دولتك ایله عالمده یوقدر یعنی ای پادشاه که عالمده سنك کبی دولتلو و سعا
دتلو کمسه یوقدر گیرم که غمت نیست غم ما هم نیست فرض ایدم که سنك غمك
یوقدر بنوم غمم دخی یوقدر یعنی سن پادشاه سن سنك اصلا بر نسنیه
احتیاجك یوقدر غمك داخی یوقدر اما بر فقیر بی سرو پالی یوز برزوم غموم
سن کورمك کرك سن نیچون بزم حالموزی کورمیه سن بیت ملك را ایننی
سخن خوش آمد پادشاهه درویشك بو سوزی خوش و مقبول کلدی کرکه

البا فی بجهان بنی فی

هزار دینار ایچنده بیك فلوری بر کیسه یی آزردن برون داشت پنجره دن
طشره طوتدی وگفت وایتدی ای درویش دامن بیار ای درویش دامنکی طوت
یعنی آچ گفت درویش پادشاهه جواب ویروب ایتدی دامن از کجا آرم دامنی قنده‌ن
کتورم که جامه ندارم که جامه طوتمزم یعنی اوستمده قفتانم یوقدر پادشاه را بر
بر ضعف حال او رحمت زیادت کرد اول درویشك حالنك ضعفی اوزره پادشاهك
رحمتی زیاده اولدی خلعتی بر آن مزید کرد اول بیك فلوری اوزره بر خلعت زیاده
ایلدی وبیرون فرستاد وانی طشره کوندردی درویش آن نقد را اندر روشنی
اول بیك دیناری باندك مدت بخورد از زمان نه یدی وتلف کرد وتلف ایلدی
وباز آمد وکرو کلدی که پادشاه احسان ایله بو یعنی درویشك اغزندن دکلدی
بیت قرار بر دو کف آزادگان نگیرد مال درویشلرك النده مال قرار طوتمز
که زمانی قلیلده آنی خرج ایدرلر نه صبر در دل عاشق نه آب در غربال نه عاشقك
قلبنده صبر نه غربالده آب قرار طوتمز در حالتی که ملك را پروای او نبود ایتالی
درویش بر حالده وبر وقتده کلدیکه پادشاهه آنوك قبوسی یوق ایدی که پادشاهك
اول بر باشقه ایشنه کیتمش ایدی حالش بگفتند اول درویشك حالنی پادشاهه دیدیلر
بهم بر آمد منقبض ومحضوض اولدی وروی در هم کشید ویوزنی بورتردی
واز اینجا گفته اند وبو سببدن ایتمشلردر اصحاب فطنت وخبرت فطنت وخبرت
صاحبلری که از حدت وسورت پادشاهان که پادشاهلرك تزلوکندن
وغضبندن بر حذر باید بود حذر اوزره اولمق گرك که همت غالب ایشان زیرا
انلرك همت وایشی بر معظمات امور مملکت متعلق باشد امور مملکتك معظملری

ومشکلاری

[illegible]

ومشکلاری اوزره متعلق اولور یعنی بو نجلین مصالحلری ایله مقید در وتحمل
ازدحام عوام نکند عوامك کثرت وازدحامنه تحمل وصبر ایلمزلر بیت حرامش
حرامش بود نعمت پادشاه اولکسه که پادشاهك نعمت واحسانی حرام اولور
که هنگام فرصت ندارد نگاه که فرصت وقتنی حفظ ایتمیه مجال سخن تا
نبینی ز پیش اوکدن بیهوده سویلمك ایله کندو قدرنی الثمه یعنی
حرمتکی ضایع ایلمه بو مصرع وجه دورمادامکه اوکدن سوزك محلنی کورمیه
وجه اوله کوره زپیشی لفظ زینك معناسی مصراع ثانیه قید اولنمشدر
حضرت شیخ طاب ثراه بو بیانده اشعار ایدر که اول درویشی
پادشاهه محلنده عرض ایتمدیلر والا پادشاه بی حضور اولوردی اول
درویشی احسانندن محروم اولمزدی الحال مقال مقام گفت پادشاه ایتدی بر پنند
این گدای شوخ چشم مبذر را بو اسراف ایدیجی گستاخ گدایی بو یردن سوردکوز
که چندین نعمت ومال را که بو قدر نعمت ومالی باندك مدت آز چوق زمانده
بر انداخت تلف ایلدی که خزینهٔ بیت المال که بیت المال خزینه سی لقمهٔ مساکین
است مسکینلر لقمه سی در نه طعمهٔ اخوان شیاطین شیاطین قرنداشلرینك
رزقی دکلدر ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین بیت ابلهی کو روز
روشن شمع کافوری نهد پر آبله که روشنده کافوری شمع قور یعنی
یقار زود بینی کز شبش روغن نباشد چراغ تیز کورسن که کیجه ایله انوك
چراغندن یاغ اولمزیکه آن وزراء ناصح ناصح ومعقول وزیرلردن
بری گفت ای خداوند ایتدی ای پادشاه مصلحت آن می بینیم معقول کوردم

که چنین کسانرا که بو بخلین کمسه لر وجه کفاف کفاف وجهنی که مراد سیم و زردر
بتفاریق مجری و معین دارند از مجری و معین طوته لر یعنی ویره لر تا در
نفقه اسراف نکنند تا که درویشلر نفقه یی بو وجهله اسراف ایلمیه لر اما ابجه
فرمودی اما آنی که بیوردك از زجر و منع رنجیده اینمکدن و فو مقدر مناسب
سیرت ارباب همت نیست همت وکرم صاحبلرینك سیرتنه مناسب و لایق دکلدر
یکی را بلطف امیدوار کردانیدن برینی اول لطف وکرمه امیدلو ایلمك و باز
بنومیدی خسته خاطر کردن وکرو نومیدلك ایله آنی خسته خاطر و پریشان
دل ایلمك بیت بروی خود در اطماع باز نتوان کرد کند و بوزینه امیدلو
امید قپوسنی کوجله اچمق ممکن دکلدر یعنی سندن بلا رضا برنسنه المغه قادر
دکلدر سکرسن احسان ایدرسن بو یم وجه در کند و یوزکر یعنی سنك یوزکه
امیدلو امید قپوسنی اچمق وجبرله سندن برنسنه المغه قادر دکلدر
چو باز شد بدرشتی فراز نتوان کرد اما چونکه امید قپوسی اچلدی آنی
کرم واحسان ایله کستاخ ایلدك اندن صکره یاوزلغله امید قپوسنی سدو ایلمك
ممکن دکلدر بیت کس نبیند ز تشنکان حجاز کمسه کورمز که کعبهٔ شریف
سمرینی ایدن صوسزلری که آنره بو قدر حرارت وعطش وار ایکن بلکه آب
شور کرد آیند داخی صو کنارینه جمع اوله لر یعنی جمع اولمزلر هر کجا چشمهٔ
بود شیرین بلکه هر قنده که برشیرین چشمه ولذیذ آب اوله مردم و مرغ و مور
کرد آیند مرغ شول یره کیدر که آنره ویرجك اوله نه بجایی برود دکیجی نبود
شول یره کیتمز که انره هیچ نسنه اولمیه حکایت یکی از پادشاهان پیشین

حضرت شیخ

حضرت شیخ پادشاهنه حکایت ایدوب ایدر سندن مقدم کلان پادشاهلردن
بری یعنی پیشین لفظی پادشاهه نسبتله در حضرت شیخه نسبتله دکلدر نته که
آشفته بکی از نان که عذر کردند بامنش دوستی بوده اولان یعنی بونی بسبتن
در کید در رعایت مملکت سستی کردی که مملکتك رعایتنده سستلك و کاهلك
ایلدی ولشکر بسختی داشتی ولشکری صیقلق ایله طوتدی که وظیفه لرینه اهتمام
ایدوب رعایت ایلمدی چون دشمن صعب چونکه قوی دشمن روی نمود یوز
کوستردی یعنی ظاهر اولدی همه پشت بدادن دوکلی عسکری اول پادشاهی ترك
ایدوب قچدیلر بیت چو دارند کنج از سپاهی دریغ چونکه پادشاهلر کنج وخزینه
یی سپاهیدن دریغ طوته لر دریغ آیدش دست بردن بتیغ سپاهی دخی
دانکی خیف کلور الینی قلجنه التمك و آنوك ایچون جنك ایلمك لازم کلور یکی از آنان
که عذر کردند انلردنکه عذر و خیانت ایلمدیلردی بامنش دوستی بود آنوك
بنمله دوستلغی وار ایدی ملامتش کردم و کفتم انی ملامت ایلدم و ایتدم دونست
و ناسپاس ادنی و ناسپاسدن و سفله و ناحق شناس سفله و ناحق شناسدر
که باندك تغیر حال که حالکنك اکی افندیسندن بر کردد دونه یعنی برك ایره وحقوق
نعمت سالیان وبو قدر ییللرك نعمت وحقنی در نوردد طی ایلیه یعنی فراموش
این کفت ولکسه بکا ایتدی اکر بکویم معذور داری اکر بو خصوصك حقیقتی
عیان و سببنی بیان ایدم محقق بنی معذور طوتوب ملامت ایتمکدن فراغت ایلرسن
نشاید که اسبم مجوی بود لا بومید رکه بنم اتم اریه سز اوله وسلطان که بزر
باسپاهی بخیلی کند و پادشاهك التونی ایله سپاهه بخیل اوله که وظیفه لرینی ویرمیه

کرده بودند صح

از جوق تغیر ایله یعنی از ج
بیحضور لقیله ازنجدوق
قدیم خود کندونك
افندیسندن صح

تا او بجان جوانمردی نتوان اولپادشاه جانبله جوانمردلك ایلمك ممكن دكلدر یعنی
آنوك یولنده ترك سر ایتمك معقولدر بیت دز برِ مرد سپاهی را تا سر نهند سپاهیلره
التون ویرناكه باش قویه لر یعنی مطیع اولوب یولكده جان و باش فدا ایده لر وكر
زر ندهی سر بنهند در عالم وكر سپاهیلره التون ویرمیه سن عالمه باش قور یعنی
سنی ترك ایدوب باشن آلوب كیدر اذا شبع الكمي يصول بطشا فجا بهادر طوبسه
محكم طوتمغه و قتاله حمله ایدر یعنی سیم و زری و اسباب و سلاحی مكمل اولسه جنكره
قوی و شجیع اولور و خاوی البطن یبطش بالفرار فجان بهادرلك قارنی خالی
اولسه قجمغه محكم طوتر یعنی سیم و زر و اسبابه و سلاحه قدرتی اولمیه
جنكه اصلا طاقت كتورمیوب فرار ایلر حكایت یكی از وزرا معزول شد
وزیرلردن بری معزول اولدی و بحلقهٔ درویشان در آمد و انلرك صحبتنك
بركتی درو یا اثر كرد اول وزیره اثر ایلدی و جمعیت خاطرش دست داد و اول
وزیره جمعیت خاطر و سكون میسر اولدی حدیث من اراد ان یجلس مع الله
فلیجلس مع اهل التصوف ملك با پادشاه كرو بر ودل خوش كرد اول وزیرلرینه
كوكلنی خوش ایلدی یعنی بحضور دلنی كتدی و عمل فرمود عمل بیوردی یعنی یكرار
وزارت ویردی قبول نكرد قبول ایلمدی اما وزیر عالی همت اولدوغندن
دردی كش اندر نیند سال و جاه نیست و كفت وزیر پادشاهه ایتدی معزولی
به كه مشغولی معزوللق یكدر مشغوللقدن بیت آنانكه بكنج عافیت بنشستند
انلركه عافیت و قناعت بوجغنده اوتوردیلر دندان سك و دهان مردم
بستند كلبك دشنی و خلقك اغزینی باغلدیلر كاغذ بدریدند و قلم بشكستند

كاغدي

كاغدي بر تدیلر و قلمی صندیلر و ز دست و زبان حرف كیران رستند و نقصان
طوتجیلرك و عیب كوریجیلرك الندن و دلندن قورتلدیلر ملك كفت پادشاه
وزیره ایتدی هر اینه البته ما را خردمندی كافی باید بزه زیرك و مصلحت
كذار بر عاقل كرك كه تدبیر مملكت را شاید كه وزارت و مملكت تدبیرنه لایق اوله
كفت وزیر پادشاهه ایتدی نشان خردمند كافی زیرك و مدرك عاقلك
نشانی آنست كه بچنین كارها تن درندهد اولدركه بو نجلاین ایشلره رضا ویرمیه
یعنی رضا سیله وزارت و امور سلطنت قبول ایتمیه بیت هما بر همه مرغان از آن
شرف دارد هما قوشی جمیع قوشلره اول سببدن شرف طوتر كه آن استخوان
خورد و جانور نیازارد زیرا هما قوشی استخوان یر و جانلو انجتمز حكایت
سیاه كوش را كفتند قره قولغه ایتدیلر ترا ملازمت صحبت شیر شكار
ارسلانك مصاحبتنك ملازمتی بچه وجه اختیار افتاد نه سببیله
اختیار دوشدی كفت سیاه كوش ایتدی تا فضلهٔ صیدش میخورم تا آنوك
صیدنك فضله سنی ییم و از شر دشمنان و دشمنلر بمك شرندن در پناه
هولتش آنوك هولت و شدتی و هیبتی حفظنده و سایه سنده زندكانی
میكنم دیرلك ایدرم كفتند سیاه كوشه ایتدیلر اكنون كه بظل حمایتش در
آمدی شمدیكی آنوك حفظ و حمایتی سایه سنه كلدك و بشكر نعمتش و انوك
نعمتنك شكرینه اعتراف نمودی اقرار كوستردی چرا نزدیكتر نیایی نیچون ارسلانه
یقین كلمزسن تا بحلقهٔ خاصانش در آورد تا سنی خاصلر حلقه سنه و مقبوللر
زمره سنه كتوره و از بنده كان مخلصت شمارد و سنی مخلص و صادق بنده لرندن

همای برسر

صايه كفت سياه كوش مسئول آل يدنلره ابندي هغتا بجنان از بطش او ايمن نيستم
هنوز محكم طوتمسندن امين دكلم بيت اگر صد سال گبر آتش فروزد اگر يوزد
ييل آتش برست آتشي شعله لندره يعني معبود ديو رعايته آني زياده ايدوب دائما اكا
سجده ايده اگر يكدم درو افتد بسوزد بو قدر خدمت و رعايتله آتش برست
آتشك بجنه دوشه آتش آنوك حرمت و رعايتني بلميوب فودي يقادر مراد پادشاهلر
ارسلان و آتش كبي ايدوكن اشعار در افتد كه نديم حضرت سلطان زر بيابد
كاهي واقع اولور كه سلطان حضرتنك مصاحبي آلتون بولور يعني پادشاه
انعام ايلر و باشد كه سر بر باد دهد و كاهي اولور كه پادشاهك غضبنه مظهر
اولور باشني كيدر و حكما گفته اند و عاقلر ايتمشلردر از تلون طبع پادشاهان
پادشاهلرك طبعنك تلوننده بر حذر بايد بود حذر اوزره اولمق كرك
كه بسلامي برنجيد زيرا كاهي همان بر سلام ايله انجنورلر و كاهي بدشنامي
خلعت دهند و كاهي محضا بر دشنام ايله خلعت ويررلر و گفته اند و عاقلر
ايتمشلردر كه ظرافت بسيار كن چوق ظرافت يعني مضحكلك و مسخرهلق هنر
نديمانست نديملرك و مضحكلرك هنريدر و عيب حكيمان عاقلرك عيبدر
تو بر سر قدر خويشتن باش و قار بسن كندو قدر و حرمتنك و عرض و
قارك هوس اوزره اول مابازي و ظرافت بنديمان بگذار بازي و ظرافتي
و هزل و مسخرهلكي نديملره قو زيرا لايقدر حكايت يكي از رفيقان حضرت شيخ
طابثراه ايدر رفيقلرمدن بريسي شكايت دوزگار ناسا عدمراد
اوزره دوراميجي مخالف روزگارك شكايتني نزديك من آورد

بنم

بنم قتومه كتوردي بويله دبوكه كفاف اندك دارم كه ازجوق حرجلق طوتيرم
و عيال بسيار و چوق عيالطوتيرم و طاقت بار فاقه نمي آرم و فقر يوكنه طاقت
كتوره مزم ندادم نخ بارها در دلم آمد بچه كره خاطر قلبمه كلدي كه باقليمي ديكر روم
كه بر غيري اقليمه كيدم تا در هر صورت كه زندگاني كنم تا هر صورتده كه
ديرلك ايدرم كسي را بر نيك و بد من بركسه بنم ايو كم حالم اوزره يعني تا بران نخ
فقر و غنامه اطلاع نباشد اطلاعي اولميه بيت بس گرسنه خفت
و كس ندانست كه كيست غرسنده چوق كمسه اج اويودي و كمسه بلمديكه كيمدر
بس جان بلب آمد كه بر و كس نگريست چون جان لبه كلدي يعني چوق كمسه
اولدي حال بو كه آنوك اوزره كمسه اولدي حال بو كه اغلدي نهايتي بر دخي بويله
بو حاله گرفتار اولاوز باز از شماتت اعدا ليكن كرو دوشمنلرك طعن و خنده
سندن مي انديشم خوف فكر ايدرم كه بطعنه كه طعن ايله انلر در قفاي
من بخندند بنم آردمده كولهلر و سعي مرا و بنم سعيمي در حق عيال عيا حقنده
بر عدم مروت حمل كنند حمل ايلرلر بيت ببين آن بي
حميت را كه هرگز نخواهد ديد روي نيكبختي
دنيا ده نيك بختلو و سعادت يوزني كورمك ميسر و دولت بولميسردر تن آساني
گزيند خويشتن را زيرا كندو نفسنه تن آسانلق و حضور اختيار ايلر زن
و فرزند بگذارد بسختي زن و فرزندني سختلقده و بلاده قور و در علم
محاسبه و محاسبه علمنده چنانكه معلومست آنجلين كه معلومدر زحيري دايم
بر نسنه يعني بر هفده د بلورم اگر بجاه شما اگر سزك عز تكوز جهتي معين گردد

برجهت وسبب معیشت معین اوله که موجب جمعیت خاطر باشم که او جهت
بنم خاطرمه وحضوره سبب اوله بقیهٔ عمر عمر اولدقجه دنیاده از عهدهٔ شکر آن
آنوك شکرینك حقنه نتوانم بیرون آمدم طشره کلمکه قادر اولمزم یعنی آنوك
شکرینی تمام ادا ایتمکه قدرتم اولمز گفتم رفیقمه چونکه بو سوزی اشتدم
اکا ایتدم ای یار عمل پادشاه دو طرف دارد ای دوست پادشاهه متعلق اولان
عمل ایکی طرفه طوتر امید نان و بیم جان بری نان امیدیکه غنا وسلطنت وجاه امیددر
وبری جان خوفیکه سیاست وهلاك واضطراب در وخلاف رای خردمند
آنست وعاقللرك راینك خلافدر بدین امید بو امید نه که دولت وریاست
امیدیدر در آن بیم افتادن او خوفه دشمك که مراد خوف جاندر
بیت کس نیاید بخانهٔ درویش کمسه درویشك خانه سنه کلمز که خراج
زمین و باغ بده که یرك مقاطعه سنی و باغك عشرلی ویردیو تقاضی
ایدر یعنی دنیاده حضور درویشلکده در غنی لکده دکلدر زیرا اکا کمسه
الم واضطراب ویرمز یا بتشویش وغصه راضی شو یا تشویش وغصه
یعنی فقر واحتیاجه راضی وقانع اول یا جگر بند پیش زاغ بنه یا بو کرکلی قو
قورغون وقارغه اوکنه کندوکی مقبول بل گفت رفیق چونکه بندن بو سوزلری
اشتدی این سخن موافق حال من نگفتی بو سوزی بنم حالمه موافق دیمدك
وجواب سؤال من نیاوردی وبنم سؤالمك جوابنی کتورمدك نشنیدهٔ
گفته اند اشتمش مسن که ایتمشلردر هر که خیانت ورزد هر کیمکه خیانت
چالشور دستش از حساب بلرزد اول کمسنك الی حسابده ترر وخیانت ظاهر اولور

بیت

بیت راستی موجب رضای خداست دنیاده کمسه بی کوردمکه طوغری یولده
ضایع اولدی کس ندیدم که گم شد از ره راست بر کمسه کوردمکه طوغری
یولده کم اولدی وحکما گفته اند وعاقللر ایتمشلردر چهار کس درت کمسه
از چهار کس درت کمسه دن بجان برنجند جانله انجنورلر یعنی زیاده خوف ایلر
حرامی از سلطان حرامی سلطاندن خوف ایلر و دزد از پاسبان و اوغریلر
پاسباندن خوف ایلر و فاسق از غماز و فاسق غمازدن خوف ایلر و روسپی
از محتسب و روسپی صوباشیدن خوف ایلر و آنرا که حساب پاکست واما اول
کمسنك که حسابی پاکدر عملنده خیانتی یوقدر از محاسبه چه باکست اول
کمسنك محاسبه وتفتیشندن نه باکی ونه خوفی واردر بیت مکن فراخ
روی در عمل اگر خواهی عمله کتك یوریجیلك یعنی خیانت ایله اکر استرسك
که وقت رفع تو باشد مجال دشمن تنك که سنك عزل وتفتیشك وقتنده دشمنك
مجال طار اوله تو پاك باش ومدار ای برادر از کس باك سن عملده امین
وپاك اول برادر کمسه دن خوف طوتمه زنند جامهٔ ناپاك گازران بر سنك
کورمزمسن قصارلردن ناپاك جامه پاك اولسون دیو طاشه اورر
گفتم رفیقمه چونکه بو سوزی اشتدم نصیحت طریقیله اکا ایتدم حکایت
آن روباه اولدلکونك حکایتی مناسب حال تست سنك حالکه مناسبدر
که دیدندش که اول دلکونی کوردیلر گریزان قچارق و افتان دوشرك
و خیزان قالقارق کسی گفتش بر کمسه دلکویه دیدی چه آفتست بو نه آفت
ونه بلادر که موجب چندین مخافتست که بو قدر خوف واضطرابه سببدر

کفت دلکو اول کمسه ایتدی شنیدم که شتر را بسخره میگیرند اشتدمکه دوه یی کفتا
اجرتسز عمله طوتر کفتند ای سفیه دلکو بر ایتدیلر ای سفیه شتر را با تو چه مناسبتست
شترك سنکا بله نه مناسبتی وار دردر و ترا با او چه مشابهت و سنک که نه مشابهتك
وار در کفت خاموش دلکو انلره ایتدی خاموش اولکوز که اگر حسودان بغرض
کویند که اگر حسودلر غرض ایله این لر که این شترست که بود لکوظن اندوکلکوز
دوه در وگرفتار آیم وگرفتار دکلم یعنی بنی شتردر دیو طوتوب بلا اجرت عمله
طوتهلر کرا غم تخلص من باشم اول وقت بنی غمدن فیدن خلاص ایتمکه کیمك غمی وار در
تا بتفتیش حال من کنند حقیقت حالی معلوم ایدنمکا اوزره تا بنم حالمی تفتیش ایدنلر
و تا تریاق از عراق آورده باشند و تا عراقدن تریاق کتوره لر یعنی کتوربجیه دکن
مار گزیده مرده باشد یلان صوقمش کمسه اولمش اولور و ترا همچنین و سنك دخی
بونجلین فضلست و دیانت فضل دیانتك تقوی و امانت وار در اما حسودا
در کمینند اما حسودلر سنی کوزتمکجی بوصوده در و مدعیان کوشه نشین
و مدعیلر کوشه نشین در اگر آنچه حسن سیرت تست و آن نسنه که سنك
حسن سیرتك اما تنکدر بخلاف آن تقریر کنند دشمانلرك انوك عکسنی
تقریر ایلر در معرض خطاب پادشاه آیی اول وقت پادشاهك سوزی
یرنه کلور و در محل عتاب و پادشاهك عتاب و غضبی یرنه کلور در آن
حالتا اول حالتده کرا مجال مقالت باشد سنك حقکده کیمك سوزی بلکه
مجالی اولور پس مصلحت آن بینم چونکه حال بویله در پس معقول و فایده لو
آنی کوردم که ملك قناعت را حراست کنی که قناعت ملکنی حفظ ایده سن

و ترك

و ترك ریاست کوبی و ریاست و منصبی ترك ایدوب سن کولی بونده کی معنا سنده در
که عاقلان کفته اند زیرا عاقللر ایتمشلر در بیت • بدریا در منافع بی شمارست
منفعتلر دریاده منافع بی عدد در وگر خواهی سلامت بر کنارست لکن اگر
سلامت و صحت استر ایسك کناره ده در رفیق این سخن بشنید رفیق بندن بو
بو سوزی اشتدی بهم برآمد منقبض اولدی و روی درهم کشید و یوزینی بوزشدردی
و سخنهای رنجش آمیز و خاطر رنجیده ایدیجی سوزلر کفتن گرفت سویلمکه
شروع ایلدی بویله دیو که این چه عقل و کفایتست و فهم و درایت کم بو نه عقل
و ادراك و فهم و علمدر و قول حکما درست آمد و اول عاقللرك سوزی درست
و صحیح کلدی که گفته اند که ایتمشلردر دوستان در زندان بکار آیند دوستلر
زندانده ایشه کلور یعنی دوستی زندانده ایکن انوك خلاصنه سعی و اقدام ایدن
اول کمسه در که صادق دوستدر که بر سفره همه دشمنان دوست نمایند زیرا
سفره اوزره دوکلی دشمنلر دوست کورینورلر دوست مشمار آنکه در نعمت
زند دوست صیمه اول کمسه یی که نعمت و حضورده و ناز و سرورده اوله
لاف یاری و برادر خواندگی یارلق و برادرلك او قومقلك لافنی و بهوده محبت
اظهار ایده دوست آن دانم که گیرد دست دوست بلکه صادق دوستانی
بلورمکه دوستك النی طوته و معاونت ایده در پریشان حالی و درماندگی
پریشان حال و مشوش البال الفقده عجز و بیچاره لکده دیدمکه متغیر میشود
و بنم نصیحتمی کوردمکه رفیق متغیر و بیحضور اولور و نصیحت من بغرض
می شنود و بنم نصیحتمی غرضله استماع ایلر بنزدیك صاحب دیوان رفتم وزیره

اعظمك فائت كندم بسابقه‌ٔ معرفتي شول قديم معرفتي اشنالوغيمي ايله
كه درميان ما بود كه بزوم اورته مزده ايدي صورت حالش بكفتم اول رفيقك
صورت حالني وزيراعظمه ديدم واهليت واستحقاقش بيان كردم وآنوك اهليت
واستحقاقني بيان ايلدم تا بكاري مختصر يش نصب كردند تاكه بنم شفاعتمله
آني بر مختصر ايشه يعني بر حقير خدمته نصب وتعيين ايلديلر چند روز برين
برآمد بو حال او زره بر قاج كون كلدي يعني بر زمان كچدي لطف طبعش
را بديدند اول رفيقك لطف طبعني كورديلر وتمام قابليتني اكلديلر وحسن
تدبيرش را بپسنديدند وآنوك حسن تدبيرني بكنديلر كارش از آن درگذشت
آنوك ايشي اول مرتبه دن كچدي وبمرتبه‌ٔ برتران درگذشت وان بلندراك بر
مرتبه يه متمكن گشت متمكن وواصل اولدي همچنين بو يله يعني بو ترتيب اوزره
نجم سعادتش سعادتي يلدزي در ترقي بود ترقيده وترفعده ايدي يعني دولت
وسعادت تزايدده اولدي تا باوج ارادت رسيد تا كه كندو ارادتنك
اوجنه ومرادنك نهايتنه ايرشدي ومقرب حضرت سلطان شد وسلطان
حضرتنك مقرب ومقبولي اولدي وانگشت نماي جهان ومشار اليه بالبنان
اولدي ومعتمد عليه عند الاعيان وصاحب دولتلر قتنده معتمد عليه بر كمسه اولدي
برسلامت حالش آنوك حالينك سلامتني وبو مرتبه‌يه دفعت اوزره شادماني
كردم شادمانلق ايلدم وگفتم وايتدم زكار بسته ميندنش ودل شكسته مدار
بغلنمش ايشدن يعني مرادك حاصل اولمدوغندن غمكين اولمه وقلبكي سنكسر
ومضطرب طوتمه كه آب چشمه‌ٔ حيوان درون تاريكست زيرا آب وحيات

چشمه سي قره كولق ايچنده در شعر الا لا تحزن اخوان البليه اي بلا قرنداشلري
يعني اي محنت وبلايه ايرشمش كمسه البته محزون غمكين اولمه اول آگاه وخبردار شول
حالده وبو خصوصده فللرحمن الطاف خفيه زيرا الله تعالى حضرتنك ايچون بنده لره خفي
ومسطور لطفلر وار در منشين ترش از گردش ايام كه صبر ايامك دورندن ترش
دوي وبجمعنو اولتورمه زيرا صبر تلخست وليكن بر شيرين دارد اجي در
اما شيرين يمش طوتر يعني فايده سي وار دزد دان مدتي اول زمانده مرا با طا
ياران بر بلوك دوستلر له اتفاق سفر مكه افتاد مكه سفرينك اتفاقي وشري
يعني كعبه‌يه كتمك واقع اولدي چون از زيارت مكه باز آمدم چونكه كعبه زيارتندن
كرو كلدم دو منزلم استقبال كرد اول رفيق ايكي منزل بكا استقبال ايلدي ظاهر
حالش پريشان ديدم ودر هيئات درويشان آنوك ظاهر حالني پريشان ودرويشلر
شكلنده كوردم گفتم حال چيست اول رفيقه ايتدم حالك ندر گفت چنانكه تو
گفتي ايتدي يا بخلين كه سن بكا نصيحت طريقيله ديدك اما بن قبول ايتمدم
طايفه‌ٔ حسد بردند بنم بو رفعتمه بر طايفه حسد ايتديلر وبخيانتم منسوب
كردند وبني خيانته منسوب ايلديلر يعني بكا خيانت اسناد ايلديلر وملك در
كشف حقيقت آن وپادشاه اول خصوصك حقيقتني كشفده استقصا نفرمود
تفتيش بيورمدي تا كه بنم خيانت وامانتم پادشاهه معلوم اوله وياران قديم
وقديم يارلر ودوستان رحيم ومرحمتلو دوستلر از كلمه‌ٔ حق خاموش شدند
حق سوزدن خاموش اولديلر وصحبت ديرينه فراموش كردند واسكي مصاحبتي
فراموش ايلديلر بيت بصنع خدا چون كسي افتاد حق تعالى حضرتنك صنع وحكمتيله

چونکه بر کمسه منصب وعزتدن دوشدي همه عالمش پاي بر سر نهند جميع عالم
آنوك اوزره اياق قورلر يعني اكا اصلا اعتبار ايلمزلر بلكه اهانت ايلرلر چو ببيند
اقبال وسعادت كرفته تا چون كوره لركه دولت وسعادت آنوك الني طوتدي كه عالي
منصبه ايرشدي ورفيع القدر اولدي ستايش كنان دست بر بر نهند
اول كمسه يي مدح ايدرك جمله عالم اللرني سينه لري اوزره قودلر وتمام تعظيم
ايدرلر في الجمله محصل كلام بانواع عقوبت وعذاب كرفتار شدم انواع
عقوبت وعذابه كرفتار اولدوم تا درين هفته تا بو هفتده كه مژده سلامتيء
حجاج رسيد كه حاجيلروك سلامتلغي وصحتي مشتلغي ايرشدي وماه مودتم
خاص وبنم ارتله اولان ملكمي خاص ايلديلر يعني آني الديلر كفتم حضرت شيخ ايدر اول
رفيقه ايتدم آن نوبت اشارت من قبول نكردي اول نوبت بنم اشارتمي قبول ايلمدي
يعني بنم دمزلها اولان بندمي كه بن سكا ديدم كه عمل پادشاهان چون سفر درياست
كه پادشاهلروك عملي دريا سفري كبيدر سودمند وخطرناك فائده لو وخطرلو
يا كنج بركيري يا بودركه كنج حاصل ايلرسن يا در طلسم بميري يا بودركه طلسمده اول
اولورسن طلسم دقيقه اوزره اولان صورته ديرلر بيت يا زر بهر دو دست
كند خواجه در كنار يا بودركه طالع مساعد ايدوب كيسه اكي اليله بله الثون
كنار ايلر يعني قافر دار حاصل ايدوب غرق اولمقدن خلاص بولور يا موج روزي
افكندش مرده بر كنار يا بودركه طالعك نحوستندن مرده اير شميوب موج آني
بر كن كناره اولشو براغور مصلحت نديدم حضرت شيخ ايدر معقول كورمدم
ازين بيش بوندن زياده ريش درونش را انوك كوكلنك جراحتنه بناخن ملامت

ملامت

ملامت طرنغي ايله خراشيدن طرملمق ونمك پاشيدن وانوك اوزرينه طوز
صاچمق يعني اكا جفا ايدوب خاطرني پريشان اتمكي معقول كورمدم بدين دو
بيت اختصار كردم همان بو ايكي بيت ايله اختصار ايلدم بيت نداني كه بيني
بند بر پاي بلمزميدك كه اياغك اوزره قيد وبند كوررسن چو در كوشت
نيايد پند مردم چونكه سنك قولغوكه كمسنك نصيحتي كلمدي يعني نصيحت
قبول ايتمدك دكر ره كر نداري طاقت نيش كژدم ايسك بر كره
داخي مكر انكشت در سوراخ كردم بر عقرب دلوكنه ايلمه يعني صوقمه
كه كندوكه ضرر ايلرسن حكايت تني چند در صحبت من بودند بر قاچ
كمسه بنم صحبتمده ايديلركه مريد اولمش ايديلر ظاهر ايشان بصلاح آراسته
انلروك ظاهرلري زهد وصلاح ايله آراسته وپيراسته ايدي يكي از بزرگان
صاحب دولتلردن بري در حق اين طايفه بر طائفه نك حقنده حسن ظن
بليغ داشت وافر ظن طوتردي يعني انلره تمام حسن واعتباري وار ايدي
وادراري معين كرده بود وانلره بر وظيفه تعيين ايتمشدي مكر يكي از
ايشان مكر انلردن برسي حركتي كرد نا مناسب حال درويشان درويشلروك
حالنه مناسب اولميه جق بر حركت ايلدي ظن آن شخص فاسد شد او كمسنه نك
انلر حقنده اولان حسن ظني فاسد اولدي وبازار اينان كاسد وبونلروك
بازاري كاسد اولدي كه اولكي التفات ورعايت كتدي خواستم حضرت شيخ
ايدر مراد ايدوندم تا بطريقي كه بو طريق ايله كفاف ياران يارانك يعني مريدلرك
كفافني مستخلص كنم خلاص وپيدا ايدم آهنك خدمتش كردم اول صاحب دولتك

حضورینه کیتمسکه قصد ایلدم در بانم رها نکرد بواب بنی ایچرویه صالی ویرمدی
وجفا کرد وبکا جفا ایلدی معذورش داشتم بوابک اول جفاسنی معذور طوتدم
بحکم آنکه گفته اند اول سبب ایله که دیمشلردر در میر و وزیر سلطان را امیر و وزیر
وسلطانک قبوسنک بی وسیلت مگرد بی‌رامن واسطه سز ومناسبتسز اطرافنه
طولنمه سک ودربان چو یافتند غریب کلب وبواب چونکه غریبک یقه‌سنی
طوتدی اوکه مراد کلبدر غریبک دامنکی طوتر جندآنکه اول زمانده کی قپوبواب ایله
خصومت وغوغاده اولدم که مقربان حضرت آن بزرگ که اول اولو حضرتک
مقربلری بر حال من واقف شدند بنم حالم اوزره واقف اولدیلر باکرام در آوردند
وبنی اکرام ایله ایچرو کتوردیلر وبرتر مقامی معین کردند وبلندرک بر مقام
تعیین ایلدیلر اما من بتواضع فروتر نشستم اما بن تواضع ایله اشغیرک
اوتوردم وگفتم واییدم بگذار که بنده کمینم قوبنی اعلا مقامه تکلیف ایله
زیرا کمینه وحقیر بنده ام تا در صف بندگان نشینم تا بنده‌لر صفنده اوتورم
گفت اول بزرگ چونکه بنده بو سوزی استماع ایلدی بکا ایتدی بیت الله
الله چه جای این سخن است الله الله بو سوزک نه محلیدر که برسر وچشم
من نشینی اگر بنم باشم وگوزم اوزره اوتورسن تا ننت بکشتم که نازنینی
که نازکی چکرم زیرا نازلیسن فی الجمله محصل کلام بنشستم اوتوردم واز هر
دری سخن در پیوستم وهر بابدن سوز اولاشدردم یعنی ابتدا مقصودمی
بیان ایلدم بلکه الکلام یجر الکلام مقتضاسنجه صبراتدم تا در حدیث ذلت
یاران تاکه یارانک خطاسی سوزی درمیان آمد اورتایه گلدی یعنی ذکر اولندی

گفتم

گفتم اول مناسبتله ایتدم چه جرم دید خداوند سابق الانعام انعام صاحبی
اولانه صاحب دولت بو بنده سنک نه گناهنی گوردی که بنده در نظر خویش خوار
میدارد که بنده سنی گوزدن ونظرندن حقیر طوتر خدای راست وسلم بزرگواری ولطف
حق تعالی حضرتنه مسلم ولایقدر اولولق ولطف که جرم بیند ونان برقرار
دارد زیرا بنده‌لرینک جرم وخطالرینی گوررو اوتکی ریزقنی قرارا اوزره طوتر
حاکم را این سخن عظیم پسند آمد حاکمه بو سوز عظیم وزیاده مقبول گلدی
واسباب معاش یاران ویارانک معیشت اسبابنی فرمود بیوردی تا بر سبیل ماضی
ناگچمش عادت وترتیب اوزره مهیا دارند حاضر طوته‌لر ومؤونه ایام تعطیل وفا کنند
ومعطل قالمش گونلرینک مؤونتنی وفا ایده‌لر شکر نعمت بگفتم نعمت شکرینی دیدم
حدیث من لم یشکر الناس لم یشکر الله وزمین خدمت ببوسیدن حددن تجاوز
ایلمک عذرنی دیلک عهده‌سنه الدم ودر حالت بیرون آمدم واول صاحب
دولتک خانه‌سندن طشره گلمک حالنده این گفتم دیدم بیت چو کعبه قبله
حاجت شد از دیار بعید چونکه کعبه شریف حاجت قبله‌سی دیلدی یعنی
حاجتلر حاصل اولاجق یر اولدی اول سببدن دورکه اراق دیاردن بو قدر
مشقتله روند خلق بدیدارش از بسی فرسنگ چو قلق فرسنگدن خلق
آنی گورمکه وزیارت ایتمکه گیدر ترا تحمل امثال ما بباید کرد سکا بزلین
کمسه‌لرک تحمل وصبر ایلمک گرک وبو بزلین بی ادبانه وضعلری معذور طوتمق گرک که
هیچ کس نزند در درخت بی بر سنگ زیرا هیچ کمسه میوه‌سز درخته طاش
اورمز یعنی طاش اتمز حکایت ملک زاده بر پادشاه اوغلی گنج فراوان

از پدر میراث یافت پدر پدرت وافر گنج میراث بولدی یعنی پدره ری بو بینه پادشاه اولوب
انوك گنج مالنی ضبط ایلدی دست کرم برکشاد شهزاده سخاوت وکرم الینی آچدی
وداد سخاوت بداد و تمام جوانمردلك ایروب سخاوت دادنی ویردی ونعمت مالی
بی قیاس اولقیاسسز نعمت ومالی بی دریغ دریغسز بر سپاه و رعیت بریخت
سپاه و رعیتا وزره دوکدی یعنی بذل ایلدی بیت نیاساید مشام از طبلهٔ عود
دماغ عودك طبله سندن دکلمز یعنی رایحه سندن محظوظ اولمز بر آتش
نه که چون عنبر ببوید لیکن عودی آتش اوزره قوکر عنبر کبی قوقه ودماغ
آنوك رایحه سندن معطر اوله بزرکی بایدت بخشندکی کن ساکرا ولوتی بادم بلوه
کرك ایسه بغشلایجی ایله یعنی انعام واحسان ایله که دانه تا نیفشانی نروید زیرا
مادامکه دانه صاچمیه سن بتمز یعنی عالی قدر اولق استر ایسك سن داخی سیم وزری
خلق اوزره صاچ یکی از جلساء بی تدبیر تدبیر و ادراکسز مصاحبلردن
بری نصیحتش آغاز کرد اول شهزاده یه نصیحت ایتمکه شروع ایلدی بو دیو
که ملوك پیشین که سنده اول کلان پادشاهلر این نعمت را بسعی اندوختند بو نعمت
ومالی سعی ومشقت ایله کسب وجمع ایتمشلردر وبرای مصلحت بنهاده وآنی مصلحت
ومهمات ایچون قومشلردر وحفظ ودست ازین حرکت کوتاه کن بو حرکتدن
الکی قصه ایله یعنی سیم وزری بویله پریشان ایلمه که واقعه در پیشست زیرا
واقعه لر وحادثه لر اوکنده در ودشمنان در پس ودشمنلرك اوده در
که فرصتی کوزه درلر نبایت که بوقت حاجت فرومانی که حاجت وقتنده فرومانده
عاجز قالاسن اگر گنجی کنی بر عامیان بخش اگر عوام اوزره بر گنجی بخش ایدرسن

رسند هر کتخدای را

رسد هر کتخدایی را برنجی هر بری او صاجنه بر پرنج یعنی بر پرنج مقداری ایرشور
چرا نستانی از هر کسی یك جوی سیم نیچون هر بریندن براد یه مقداری سیم المزسن
که گرد آید ترا هر روز گنجی تا که هر کون سکا بر خزینه جمع اوله ملك زاده روی
ازین سخن بدرهم کشید شهزاده اول بدبختك بو نامعقول سوزندن یوزینی
بوزیتدی که موافق طبعش نیامد زیرا شهزاده نوك طبعنه موافق کلمدی برو
زجر فرمود اول بدبخته زجر وعقوبت بیوردی وگفت وایتدی خدای
عز وجل عزیز وجلیل الله مرا مالك این مملکت کرده بنده است بنی بو مملکتك
پادشاهی ایلمشدر تا بخورم وببخشم تا کیم وخلقه بخش ایدم نه پاسبان کنم نکه
دارم پاسبان دکلم که اول مالی نکاه طوتم یعنی حفظ ایدم حکایت قارون هلاک
شد که چهل خانه گنج داشت قارون هلاك اولدی حال بو که قرق خانه گنج وخزینه
طوتردی یعنی مالك اولدی لیکن مالی کا فائده ویرمدی عاقبتانی بر یوتری فخسفنا
به وبداره الارض الآیة انوشیروان بمرد که نام نیکو گذاشت انوشیروان
اولدی زیرا دنیاده عدل سببی ایله ایو نام قودی قطعه آورده اند که انوشیروان
عادل را انوا ریخته کتورمشلردر که انوشیروان عادل در شکارگاهی بر شکار
بر شکارگاهده صید کباب کردند بر صیدی کباب ایلدیلر نمك نبود اتفاقا
اوراده طوز حاضر دکل ایدی غلامی بروستا فرستادند بر غلامی کویه کوندردیلر
تا نمك آورد تا که کویدن طوز کتوره انوشیروان گفت انوشیروان اول غلامه
ایتدی نمك را بقیمت بستان طوزی قیمت ایله آل صاقن مفت المه تا رسمی
نکردد تاکه بو داخی کویه اوزره بر عادت وقانون اولمیه وده خراب نشود

و بونك ایله کوی خراب اولمیه کفتندا انده حاضر اولنلر ایتدیلر اذین قدرجه خلل
حاخلل طوغریه ناقص اولور کفت انوشیروان ایتدی بنیاد ظلم در جهان ظلم
بنیاد جهانده در اول اندک بوده است اول از اولمشدر و هر آمد بروی
مزیدی کرد و هر کیمکه جهانه کلدی انوك اوزرینه زیاده ایلدی تا بدین
غایت رسید تا بو مرتبه‌یه ایرشدی بیت اگر ز باغ رعیت ملک خورد سیبی
اکر رعیتك باغندن پادشاه بر الما ییه برآورند غلامان او درخت از بیخ
پادشاهك اوغلنلری اغاجی کوکندن چقارر به پنج بیضه که سلطان ستم
روا دارد بس یومورطه‌یه که سلطان ظلمی روا کوره زنند لشکریانش هزار مرغ
بسیخ پادشاهك لشکری هزار قوشی شیشه اوردلر یعنی ظلم ایله کباب ایدرلر
نماند ستمکار بدروزگار دنیادن یرامز حالی و نا معقول زمانلرده ظالم
قالمز عاقبت کیدر بماند برو لعنت پایدار لکن انوك اوزرینه لعنت قالور در
حکایت عاملی را شنیدم بر عاملی اشتدم که خانهٔ رعیت خراب کردی
که کثرت ظلم ایله رعیت خانه‌سنی خراب ایلدی تا خبر از حکما کفته اند اما عاقللرك
سوزندن خبرسزکه ایتمشلردر هر که خدای تعالی را بیازارد هر کیمکه عالی
رنجیده ایده یعنی بنده‌لرنه ظلم ایده ان الله یحب الصابرین تا دل خلقی بدست
آرد تا بر مخلوقك کوکلنی اله کتوره یعنی پادشاهك کوکلنه تسلیه ویرمك
ایچون حق تعالی حضرتنك امرینه مخالفت ایدوب بنده‌لرینه ظلمی ارتکاب ایده
خدای تعالی همان خلق را برو کمارد عالی الله خلقاوله ظالم اوزره حواله
ایلر تا دمار از روزگارش برآرد تا خلق انوك زماننده دماری یوقادی

کتورده

سپند اوزرلك تخمی

کتوردی یعنی هلاك ایلر بیت آتش سوزان نکند با سپند یاقجی اتش
یوز ذلکه ایلمز آنچه کند دود دل مستمند اول نسنه‌یی که مظلومك آه ویداخی
کند و دل دردمند دعاسی ظالمه ایلر کویند سر جملهٔ حیوانات شیرست
ایدیلر جمله حیوانلرك سروری ارسلاندر و کمترین جانوران خر
و جانورلرك دنی دکی خردر و باتفاق خردمندان و عاقللرك اتفاقیله خر باربر
به از شیر مردم در یوك ایلدیجی حمار ادمی انجدیجی ارسلاندن یکدر مسکین خر
اگرچه بی تمیزست مسکین خر اگرچه بی تمیز و بی ادراکدر چون بار همی کشد
عزیزست لیکن یوك چکر عزیزدر گاوان و خران باربردار یوك
کتوریجی صغرلر و اشکلر به از آدمیان مردم آزار خلقی رنجیده ایدیجی
آدمیلردن یکدر ملك را طرفی از ذمایم اخلاق و پادشاه ظالمك
مذموم و نا معقول خویلرندن بعضی خویکه مراد ظلم ایدوکیدر بقرائن
معلوم شد قرینه‌لر و علامتلر ایله معلوم اولدی در شکنجه کشیدن او عاملی
شکنجه چکدی و بانواع عقوبت بکشت و انواع عقوبت عذابله دیلدی
بیت حاصل نشود رضای سلطان سلطانك رضاسی حاصل اولمز یعنی
سلطان سندن راضی اولمز تا خاطر بندگان نجویی مادامکه بنده‌لرك
خاطرین استمیه‌سن خواهی که خدای بر تو بخشد ایسترسك که حق تعالی
حکایت
حضرتنك عز اسمه مخلوقنه احسان و ترحم ایله اوزره انلرکه یکی از ستم
دیدکان لوادنجی کتورمشدر که اول عاملدن ظلم کتورنلردر
بری برسر او بکذشت هلاك اولدقده صکره انوك باشی اوزره کچدی

واحسان ایده تا خلق
حضرتی سکا ترحم
خدا کله نکویی حق تعالی

يعني اول عاملك سياستي برنه اوغردي • و در حالت او تأمل كرد وكفت وانوك
حالنه تأمل و نظر ايلدي و ايتدي قطعه هركه قوت و بازو و منصبي دارد يعني
بويله دكلدر كه هركيمكه بازو وقوتي و بر منصب صاحبي اوله • بسلطنت بخورد
مال مردمان بگذاف قوت و سلطنتله خلقك مالني كزافلقيله يعني بيهوده
ظلم ايله الوب ييه و بوايتدوكي كا قاله بو محالدر زيرا تواند بحلق فرو بردن
استخوان درشت ايري كموكي بوغزدن آشغه ايتمك يعني يوتمق ممكندر •
ولي شكم بدرد چوگير بگيرد اندر ناف ليكن شكمي يرتار چونكه كوبكه طوتله
حاصل معني بوددكه ظلم و قهر ايله مال الموق آساندر ليكن عاقبت جزاسني
كورر بوهم وجه در بو يله دكلدر هركيم كه بازو و قوتي و منصبي طوته
بو وجه اوزره منصب قوته معطوف اولور بازويه معطوف اولماز
حكايت مردم آزاري را حكايت كنند برظالمي حكايت ايلر كه سنكي
بر سر صالحي زده كه بر طاشي بر صالحك باشنه اوردي • درويش را مجال
انتقام نبود اول وقت درويشك انتقام ايتمكه مجالي يوغيدي
سنك را با خود نكه مي داشت اول طاشي درويش كندويله صقليو
طوتدي • تا وقتي كه ملك بر آن لشكر كرفت شول وقته دكين كه پادشاه
اول لشكر اوزره خشم يعني غضب ايلدي • و در چاهش كرد واني زندانه
حبس ايلدي • درويش در آمد درويش اول ظالمك حبس اولدوغي
يره كلدي • وآن سنك را بر سرش انداخت واول طاشي انوك باشي
اوزره اتدي يعني باشنه اوردي • كفت ظالم اول درويشه ايتدي تو

تو كيستي

تو كيستي بن كيمسن • واين سنك را چرا بر سر زدي و طاشي بنم باشمه
نيچون اوردك كفت درويش ايتدي بن فلانم بن فلان كيمسه يم • واين همان
سنكست واين طاش همان اول طاشدر كه در فلان تاريخ بر سر من
زدي كه فلان زمانده بنم باشمه اوردك • كفت چندين مدت كجا بودي
اول درويشه ايتدي بو قدر زمان قنده ايدك بني سني كورمدم كفت
از جاهت انديشه مي كردم درويش اولدخي ايتدي سنك منصبكدن
خوف ايلدم اكنون كه در چاهت ديدم شمدي سني چاه و زندانده بولدم
فرصت را غنيمت دانستم فرصتي غنيمت بيلدم كه كفته اند كه عاقللر ايتمشلردر
بيت ناسزايي را چو بيني بختيار نامعقول بختيار دولتمند كوردكده
انوك كبي محلده عاقلان تسليم كردند اختيار عاقللر اول ناسزايه اختياري
تسليم ايلرلر وامرينه منقاد اولديلر پس داخي اكر عاقل ايسك اختياري تسليم
ايله چونكه نداري ناخن درنده تيز چونكه كسجي طرناغك طوتمزسن
مقابله يه قادر دكلسن • با بدان آن به كه كم كيري ستيز اول يكه ناكسلر
و بدبختلرله ستيز و عنادي از طوتمه سني يعني خصومت ايتميه سن
هركه با پولاد بازو پنجه كرد ساعد سيمين خود را رنجه كرد كندو
سيم كبي نازك و بياض ساعدني اغرتدي • الم ويردي • باشن تاب نتق
بند در روزگار صبر ايله تا زمانه انوك اليني بغليه و منصبني النده الوب
اني حور وحقير ايده • پس بكام دوستان مغزش بر آر اندنصكره دوستلرك
مراديله انوك بيني سني چقار يعني هلاك ايله حكايت يكي را از ملوك

صركبه يعني اولا بازو وايليه يعني زياده
كمسنه ايله پنجه صحيح

ملوکه مرضی حائل بود پادشاهلرده بر بینك مخوف وقبیح بر مرضی وار
ایدی که اعادت ذکر آن موجه نیست که اول مرضك ذکرینی اعاده وتکرار
ایلمك معقول دکلدر طایفهٔ حکمای یونان بر بلوك یونان حکیملری
بو هم معنیده دیو یونان حکیملرینك بر بلوکی متفق شدند اتفاق ایدیجی
اولدیلر که مرض ورنج اورا دوایی نیست که بو رنجه بر دوا وبر علاج یوقدر
مگر زهرهٔ آدمی مگر آدمینك اودی که بچندین صفت موصوف بود
که اول آدمی بو قدر صفت ایله صفتلنمش اوله یعنی هر کسنك اودینك
فائده سی یوقدر ملك بفرمود طلب کردن پادشاه بیوردی تا آنی
طلب ایلدیلر دهقانی پسری یافتند بر دهقانك پسرینی بولدیلر
بدان صفت که حکما گفته بودند اول صفت ایله حکما دیمش ایدیلر دهقانه
اهل دراعتك قدمنه دیرلر لکن مطلقا ایکنجی معناسنه داخی لسان
اولنور پدرش ومادرش را بخواند پادشاه پدرینی ومادرینی اوقودی
وبنعمت بی کران خشنود گردانید وانلری بی قیاس وبی کران مال
ونعمت ایله راضی ایلدی قاضی فتوی داد قاضی فتوایی ویردی بو ویله
دیو که خون یکی از رعیت ریختن که رعیتدن برینك قانینی
دوکمك یعنی هلاك ایلمك برای سلامتی نفس پادشاه پادشاه
ناتنك سلامتلکیچون روا باشد دوا وجایزدر وخون جلاد
قصد بسر کرد جلاد اول پسری هلاك ایتمکه قصد ایلدی پسر سر
بسوی آسمان کرد پسر چونکه بو حالی کوردی باشنی آسمان

جانبنه

جانبنه ایلدی یعنی یوزینی کوکه طوتدی وبخندید وکلدی ملك گفت پادشاه
اول پسره ایتدی درین حالت چه جای خنده است بو حالتده نه کولمك یریدر
بو هم وجه در بو حالده کولمك نه یریدر پسر گفت پسر پادشاهه ایتدی
ناز فرزندان بر پدر ومادر باشد فرزندلرك نازی پدر ومادرلری
قاتنده در بر ساکنه اعتبار اولنورسه یعنی بویله اولور فرزندلرك نازی
پدر ومادرلرینه اولور ودعوی پیش قاضی برند ودعوی اول قاضی
قاتنه ایلتدلر وداد از پادشاه خواهند وعدل وداد پادشاهدن استرلر
اکنون پدر ومادرم شمدی پدر ومادرم بعلت حطام دنیا متاعی سببیله
مرا بخون در سپردند بنی قانه طپشردیلر یعنی هلاکمه راضی اولوب بنی
پادشاهه تسلیم ایلدیلر وقاضی بکشتنم فتوی داد وقاضی بنی هلاك ایتمکه
فتوی ویردی وسلطان صحت خویش در هلاك من بیند وحالا بوکه سلطان
کندو صحتنی بنم هلاکمده کورر بس بجز خدای تعالی پناهی ندارم ایمدی حق تعالی
حضرتلرندن برغیری ملجاء طوتمزم بو اجلدن جناب حقه توجه بو هم وجه در
بس حق تعالیدن غیره بر التجا طوتمزم بیت پیش که بر آورم ز دست
فریاد سنك الکدن کیمه فریاد کتوردم وسندن کیمه شکایت ایدیم هم
پیش تو از دست میخواهم داد هم سنك فتکره سنك غیره شکایت ایلمك
ممکن دکلدر خطاب پادشاهه در سلطانرا دل ازین سخن بهم برآمد
سلطانك قلبی بیراه بو سوزندن مکدور ومنقبض اولدی وآب در
دیده بگردانید وکوزی یاشله طولدی وگفت هلاك من اولی ترست

وایندی بنم هلاکمه اولی وکدر زا زخوان چنین بی کناهی ریختن بو بجلین برکناه
سزك قاننی دوکمکدن سر وچشمش را ببوسید بو یله دیدکدنصکره
پادشاه پسرك سر وچشمنی اویدی تسلیه ویرمکدن اوتری ودر کنار
کرفت وتیماغ داغوشنه الدی ونعمت بی کران بخشید وآزاد کرد وبسره
نهایتسز مال ونعمت احسان ایلدی وهلاك ایتمکدن آزاد ایلدی وکویند که هم
دران هفته شفا یافت دیدیلرکه پادشاه حقتعالی حضرتنك لطفی ایله هم اول هفته ده
اول مرضدن شفا بولدی الراحمون یرحمهم الرحمن ارحموا من فی الارض
یرحمکم من فی السماء همچنان در فکر بیتم که کفت هنوز اول بیتك
فکرنده ایم یعنی خاطرمدن کیتمشدرکه اول بیتی ایتدی نیل پایی بر لب دریای
نیل بر فیلجی نیل دریاسنك کناری یعنی زیر پایت گر ندانی حال مور اول
فیلجی برکمسه یی کوردسنك ایاغیله قرنجه نك حالتی بلمزایسك وانلره رحم
ایتمزایسك همچو حال تست زیر پای پیل اول قرنجه لرك حالی سنك حالك
کبی در فیل ایاغی التنده یعنی سن فیلك ایاغی التنده قرنجه سن آخی سنك
ایاغك التنده ایلیه دایره ایاغك التنده چکنمه **حکایت** یکی از بندگان
عمرو بن لیث لیثا وغلی عمروك بنده لرندن بری گریخته بود قاچمش ایدی
کسان در عقبش رفتند پادشاهك امریله بعضی کمسه لر اول بنده نك
اردنجه کتدیلر وباز آوردند وطوتوب کتوردیلر وزیر را
باوی غرضی بود اتفاقا سکرو وزیرك اول بنده یه بر غرضی وار ایدی
اشارت بکشتن فرمود اوکرد اول بنده یی قتل ایتمکه اشارت ایلدی

تا دیگر بندگان

تا دیگر بندگان چنین حرکت روا نکنند تا غیری بنده لر بو بجلین نامعقول
حرکت ایلمیه لر بنده پیش عمرو سر بر زمین نهاد وگفت بنده چونکه وزیر
بو حالنی کوردی عمروك اوکنده باشنی یره اوزره قودی وایتدی **بیت**
هر چه رود بر سرم چون تو پسندی رواست هر نه که بنم باشم اوزره
کیدرسه روادر یعنی هر نه سیاست وبلا وجفا که بنم باشم اوزره کلورسه چونکه سن
انی مقبول کوردسن روادر سزادر بنده چه دعوی کند حکم خداوندراست
بنده نه دعوی ایلرکه حکم افندینك در مرادی نه ایسه آنی ایلر اما بموجب آنکه اما او
سبیله که پرورده نعمت این خاندانم بو خاندانك نعمتنك بسلنمشیم که بو حاله
کلنجه پادشاهك انعام واحسانینی کورمشم نخواهم که در روز قیامت که
قیامت کونی بنده نخون من گرفتار آیی بنم خونم وهلاکم سببی ایله عذابه گرفتار
اولمیاسن اگر بکشی این بنده را بخواهی کشت اگر شکستن بو بنده قتل ایتمك استرایسك
باری بتأویل شرعی بکش باری شرعی صورتیله دیلا تا در قیامت مؤاخذه نباشد
تا که قیامتده گرفتار اولمیه سن گفت تأویل چه گونه کنم پادشاه بنده یه ایتدی تأویله
نجه ایدم گفت اجازت فرمایی بنده پادشاهه ایتدی اجازت بیورر تا من وزیر را
بکشم تا اول بن وزیری دپلیم آنگه بقصاص او را اندنصکره قصاص ایلمه را
بفرمایی کشتن بنی قتل ایلمکه بیوره تا بحق کشته باشی تا که حقله قتل ایتمش اولاسن
ملك بخندید پادشاه چونکه بنده دن بو ظرافتی کوردی وکولدی وزیر را
گفت وزیره ایتدی چه مصلحت می بینی معقول نه کوررسن گفت وزیر
پادشاهه ایتدی ای خداوند بصدقه گور پدرت ای پادشاه باباك قبرینك

صدقه سن یعنی بر ركك جان ایچون ابن حرام زاده را آزاد كن حرام زاده آزاد
ایله تا مرا نیز در بلایی نیفكند تا كه بنی داخی بر بلایه براغمیه گناه از منست
كناه بندنر كه قول حكما را معتبر انداشتم كه عاقللرك قولنی معتبر طوتدم
یعنی اعتبار ایلدم كه گفته اند كه عاقللرا ایتمشلردر **بیت** چو كردی
باكلوخ انداز پیكار چونكه كسك آتیجی ایله جنك ایلدك سر خود را
ابنادانی شكستی نادانلق ایله كندو باشكی صدوك زیرا البته راست
لیوب باشكرا و رد چو تیر انداختی در روی دشمن چونكه دشمنك
یوزینه اوق اتدك یعنی تیر ایله اوروب انی هلاك ایتمكه قصد اتدك حذر كن
كاندر آماجش نشستی حذر ایله آنوك تیرندن زیرا آنوك تیری نشا
او نوردك تا كه سن انی تیر ایله اوروب هلاك ایتمك استرسك اول
تیرینه سنی نشان ایتمك استر تا كه سنی هلاك ایلیه **حكایت** ملك زوزن
زوزن پادشاهنك خواجه بود بزرگ سیرتی وار ایدی كریم النفس
و نیك محضر دایمی كریم و ایو خویلو ایدی همكنانرا در مواجهه خدمت
كردی كه دوكلرینه مقابله ده خدمت و رعایت ایلردی و در غیبت
نیكویی گفتی و قفاده ایلك سویلردی اتفاقا از وی حركتی در نظر
ملك ناپسندیده آمد اتفاقا ول خوجه دن پادشاهك نظرینه
بر حركت نامعقول و نامقبول كلدی مصادره كرد اول خوجه یی مصادره
ایلدی یعنی بغیر حق مالنی آلدی و عقوبت فرمود و اكا عقوبت
بیوردی سرهنكان ملك پادشاهك سرهنكلری بسوابق نعمت او

معترف

معترف بودند اول خواجه نك نعمت سابقه لرینه و قدیم احسانلرینه
مقر و معترف ایدیلر و بشكر آن مرتهن و اول نعمت سوابقك شكریله رهن لیق
ایدیلر یعنی هنوز اول نعمتك شكر و حقنی ادا ایتمش ایدیلر در مدت توكیل
او آنوك اوزرینه وكیل و حواله اولدقلری زمانده و رفق و ملاطفت
كردندی ملایمت و ملاطفت ایلدیلر و زجر معاقبت روا نمی داشتندی
و اكا زجر و عتاب ایتمكی روا ایلمدیلر **قطعه** صلح با دشمن اگر خواهی
هر گاه كه ترا اگر دشمن ایله صلح ایتمك استر ایسك و سنوكله دوست اولسون
دیر ایسك در قفا كه عیب در نظرش تحسین كن هر گاه كه اول دشمن
سنی قفا كره ذم و تعییب ایدرسن آنی نظرینده مدح و تحسین ایله سخن
آخر بدهن میگذرد موذی را آخر موذینك سكا سوزی دهنی و كیدرر
كذر ایدر یعنی سكا اذی اغزندن چقاره سوزیله در سائر اعضا ایله دكلدر
سخنش تلخ نخواهی دهنش شیرین كن كه سنك حقكده آنوك سوزینی
اجی استمز ایسك آنوك اغزینی جزئی نسنه ایله طاتلو ایله حیث
من عذب لسانه كثر اخوانه آنچه مضمون خطاب ملك بود اول
نسنه كه پادشاهك سوزینك مضمونی ایدی یعنی آنی كه مصادره ده
امر اتدی ایدی از عهده بعضی برون آمد بعضیسینك حقكدن طشره
یعنی بر مقدارینی وردی و به بقیت آن در زندان بماند و آنوك باقی
نسنه سی ایله زنداننده قلدی یكی از ملوك نواحی اطراف ملكلرندن
بری در خفیه پیغام فرستاد نهانی اول خوجه یه خبر كوندردی

یعنی بر مکتوب کوندردي بو وجهله یازلمش ایدي که ملوك آنه طرف
که اول طرف ملکلري قدر چنان بزرکواري نداشتند انجلین بر اولونك
قدرینی بلدیلر و بی عزتی کردند و عزتسزلق ایلدیلر یعنی عزت ایتمیوب
خور و حقیر ایلدیلر اکر خاطر فلانه عزیزاکر فلانه عزیزك یعنی خوجنك
خاطري احسن الله خلاصه کلام الله تعالی حضرتی لطفی ایله آنوك
زنداندن و بلادن خلاصني احسان ایلسون که اکو بجانب ما التفاتی
کنند اکر بزم جانبمزه بر التفات ایده که بزم قاتمزه کلمك جائز اوله در رعایت
خاطرش آنوك خاطرینك رعایتنده هرچه تمام ترسعي کرده شود
هر نسنه که تمام وکمال سعي ایلمش اوله یعنی رعایتده هیچ قصور قومیم
و اعیان این مملکت و بو مملکتك اکابر و اعیانی بدین کار او مفتخر اند
آنوك دیدکلریله فخر ایدیجیلردر و جواب این حروف را منتظر
و بو حروفك یعنی ارسال اولنان مکتوبك جوابنه منتظرلردر
خواجه بر این وقوف یافت خواجه بو حاله وقوف بولدي
و مکتوبدن مراده نه ایدوکینی بلدي از خطر اندیشه سخط و ضرر
خوف ایلدي جوابی مختصر چنانکه مصلحت دید بر مختصر جواب
انجلین که معقول کوردي بر قفای حرف نوشت و روان کرد
اول ارسال اولنان مکتوب اردینه یازدي و ارسال ایلدي
یکیان ملوك متعلقات پادشاهك متعلقلرندن یعنی مصاحبلر..
بري بر این واقعه اطلاع یافت بو خصوصه اوزره اطلاع بولدي

وملكدا

و ملك را اعلام کرد و بو خصوص پادشاهه اعلام ایلدي و گفت فلانرا که
حبس فرموده و ایتدي فلانه خواجه که حبس بیوردمشسن با ملوك
فواحي مراسلت دارد اطراف ملکلرندن نه مکتوب لشور و کشف این خبر فرمود
و بو خبرك کشفنی بیوردي تا کوردکه واقع میدر قاصد را بکرفت اول مکتوب
کتورن کسه یی طوتدیلر و رساله را بخواندند و مکتوب اوقودیلر نوشته
بود اول مکتوبده یازلمش ایدي که حسن ظن بزرکان که اولولرك حسن
ظنی که بو بنده لرك حقنده در بیش از فضیلت این بنده است بو بنده نك
فضیلت و عملندن زیاده در یعنی انلرك ظن اتدوکي کبي دکلم و تشریف قبولي
که فرموده اند و بو استانه ترك ایدوب او استانه یي قبول ایلمك تشریفنی که
بیورمشلردر بنده را امکانه اول سبب ایله که بر پرورده نعمت این خاندانم
و بو خاندانك نعمتنك بسلنمشیم و حددن بیرون انعام و احسان کورمشم
و باندك مایه تغیر خاطر و خاطرك آز جق مقداري بحضورلوغي سببي ایله
باولی نعمت خود کشی کندونك ولي نعمتنك بیوفایي نتوان کرد و فاسز
لق ایلمك ممکن و لایق دکلدر که گفته اند زیرا عاقللر ایتمشلردر بیت
انرا که بجای تست هر دم کرمي اول کمسنك که هردم سنك حقکه بر کرمي
وار در یعنی سکا زیاده کرم ایلمشدر عذرش بنه ار کند بعمري ستمي آنوك
عذرني قبول ایله اکر سکا بو عمرده بر ظلم ایده یعنی بو بیجه زمانده بو کرم سني
بحضور و پریشان خاطر ایده ملك را حق شناسي او پادشاهه آنوك حق
شناسلغي پسندیده آمد مقبول کلدي خلعت و نعمت بخشید اکا خلعت و نعمت

حق نیست بنده را ... اجابت ... ایتمکه امکانی یوقدر بعض ...
صح

باغشلدی • وعذر خواست وانده کی خطانك عذرینی دیلدی بویله دیو که
خطا کردم که تراي کناه بیازردم که سنی بی کناه انجتدم • کفت ای خداوند
خواجه پادشاهه ایتدی ای خداوند بنده دراین حالت بنده بو حالده شمار
کناهی نمی بینم سزك بر کناهکزی کورمزم یعنی بو خصوصی سزدن بلمزم بلکه
تقدیر خدای تعالی چنین بود بلکه عالی اللهك تقدیری بو بخلین ایدی که مرین بنده
مکروهی برسد که بنده یه حقارت ایرشه • پس بهتست اولی تراست ایلیه سنك
الك ایله ایرشمك اولی ترکیمزکه • سوابق نعمت برین بنده داری زیرا بو بنده اوزره
نعمت سابقه لر طوترسن • وایادی منت ومنت وامتنانه نعمتلرینی طوترسن
یعنی حددن زیاده انعام ایتمشسن که اول انعام سببی ایله باکه منت یوکلنسك
وامتنان ایلسك لایقدر • وحکما کفته اند وعالملر ایتمشلردر **بیت** کر کزندت
رسد ز خلق مرنج ظاهراکر خلقدن سکا ضرر والم ایریشه انجنمه • که نه راحت
رسد ز خلق نه رنج زیرا حقیقتده خلقدن نه راحت ونه رنج ونه حضور
ونه الم ایرشور بلکه جمله سی حق تعالی حضرتندن ایرشور • از خدا دان
خلاف دشمن ودوست الله تعالی حضرتندن بیل دشمن ودوستك خلافنی یعنی
دوستك دوست ودشمنك دشمن اولماسی • که دل هر دو در تصرف اوست
زیرا ایکیسنك بله کوکلی اول اللهك حکم وتصرفنده درباسدور کیبی بلنز کرچه
تیر از کمان همی کذرد اکرچه تیر یاید کذر ایلر • از کمان دار بینند اهل خرد لکن عاقل
بای طوتجیدن یعنی کورر واندن انکار **بیت** درین نوع از شرك پوشیده هست که
زیدم بیازرد وعمرم بخست **حکایت** یکی از ملوك عرب پادشاهلرندن
بری متعلقان دیوان را فرمود دیوانه متعلقلرینه یعنی ادکان دولته بیوردی

که مرسوم

که مرسوم فلانرا که فلانه کمسنك وظیفه سنی چندانکه هست اول قدر که واردر
مضاعف کنید مضاعف ایلکوز یعنی بر اول قدر زیاده ایلکوز • که ملازم درگاهست زیرا اول کمسه درکاهك ملازمیدر • ومترصد فرمان وفرمانه
کوز دیکیدر • وسائر خدمتکاران بلهو ولعب مشغولند وباقی خدمتکار
لر لهو ولعبه مشغوللردر • ودر ادای خدمت متهاون وخدمت ادا ایتمه
سستلردر • صاحبدلی بشنید وکفت بر صاحب دل بو خصوصی
اشتدی وایتدی • علو درجات بندکان حق جل وعلا بنده لرندن جانبنك
علوی یعنی بلند مرتبه لری بدرکاه حق جل وعلا حق جل وعلانك درکاهنده
همین مثال دارد همین بو مثال طوتر یعنی بوکه مشابهدر **بیت** دو بامداد
کر آید کسی بخدمت شاه ایکی صباح اکر بر کمسنه پادشاهك خدمتنه
کله وجان ودلدن خدمتنی ادا ایلیه • سیوم هر آینه درو کند بلطف
نکاه اوچنجی صباح البته پادشاه لطف ایله اوکمسه یه نظر ایلر • امید هست
پرستندکان مخلص را اخلاص ایله عبادت ایدیجیلره امید ورجا واردر
که ناامید نکردند ز آستان اله که حق تعالی حضرتنك آستانندن محروم
کیتمیه لر **بیت** مهتری در قبول فرمانست اولولق فرمانه ایتمکدر وبنده لك
شرطی برینه کتورمکده در • ترك فرمان دلیل حرمانست فرمانی ترك ایلمك
وعبودیت حقنی ادا ایتمك بعد ومحرومیته دلیلدر وسعادتسزلغه نشاندر
هر که سیمای راستان دارد هر کسه یه که راستلرك علامتی طوتر وانلرك
طریقنه کوکل ایلر • سر خدمت بر آستانه دارد خدمت باشنی آستانه اوزره

طوتر يعني خدمت ايلر **حكايت** ظالمي را حكايت كنند بر ظالمي حكايت ايلولر كه هيزم
درويشانه كه درويشلرك هيزمني خريدي بحيف ظلم ايله صاتون آلور دايدي
وبتوانگران دادادي بطرح وغنيلره فايده ونرخله ويرردي يعني صاتردي
صاحب دلي بر صاحب دل بو كتابده اكثر محلده صاحب دلدن مراد حضرت
شيخ در ديرلر بر وبگذشت وگفتا اول ظالمه اوغرادي وايتدي **بيت** ماري
توكه هر كرا بيني بزني يعني سن آنوك كبي ايلانسنكه هر كمي كورورسن صوقرسن يعني سن
بر ظالمسن كه هر كيمكه قادر اولسن ظلم ايلرسن تا بوم كه هر كجا نشستي
بكني ياخود آنوك كبي بايقوشسن كه قنده كه اوتورسن قرارسن
يعني خراب ايلرسن يا بوجي تقديرنده درووجه اوله كورمار ديرم
وبو يعده اولانه يا خطاب نوعيته دراي كريمي كه از خزانه غيب ده
اولان ياكبي **بيت** زورت از پيش مي رود با ما اكرسنك قوتك
بزه زياده يكرسه يعني اكرچه درويشلره وضعيفلره زياده ظلم وجور
ايتمكه قادر اولورسن با خداوند غيب دان نرود ليكن غيب بلجي خدايه
كجمز آخرندن خوف ايله زورمندي مكن بر اهل زمين بر خلق اوزره
زورمندلك وظالملق ايلمه حذر ايله تا دعايي بر آسمان نرود تا آسمانه
اوزره بر دعا كتميه يعني سنك حقكده بد دعا ايتميه لر ظالم از گفتن
او بر نجيد بو سوزدن ظالم انجندي ودروي با زود نهم كشيد وبزده
انده بوردي وبر والتفاتي نكرد وآنوك اوزرينه ايلمدي قوله
اخذته العزة بالاثم عزت جاهليه سي آني كناهه طوتدي يعني عزتنه

مفرود

مفرود اولوب پند بزيرا اولمدي بلكه ظلمي زياده ايلدي بو آيه كريمه بر كافرك
حقنده نازل اولمشدر كه حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتنه كلوب
ملاقات ايلدكدنصكره نيجه فسادلر ايدوب كتمشدر تا شبي آتش از مطبخ
تا بر كيجه اول ظالمك مطبخنده آتش در انبار هيزمش افتاد آنوك هيزمي
انبارينه دوشدي وسائر املاكش بسوخت وآنوك سائر املاكني آتش تمام
ياقدي واز بستر نرمش برداشت وفراشدن بر خاكستر كرم نشاند آتش اول ظالمي يستق وملايم
كل اوزره اوتورتدي يعني جمله اسبابي تمام يانوب كل اولدي اتفاقا همانه صاحب دل
اتفاق اول صاحب دل بر وبگذشت اول ظالمه اوغرادي شنيدش كه با ياران
خود مي كفت صاحب دل اول ظالمي اشتدي كه كندونك دوستلرينه ايدردي ندانم
كه اين آتش از كجا در سراي من افتاد بو آتش بلمزم قندن بنم سرايمه دوشدي
درويش كفت از دود دل درويشان اول صاحب دل ايتدي درويشلرك آه ودعا
سندن **قطعه** حذر كن ز دود درونهاي ريش مجروح كوكللرك كوكلي
يارهسي عاقبت باش واوج ايلر يعني اندرون دعاسي مقبول اولوب ظالمه اثر
اثر وضرر ايرشور بهم بر مكن تا تواني دلي مادامكه قادرسن بو كوكلي بجضور
ومنقبض ايلمه كه آهي جهاني بهم بر كند زيرا بر آه تمام جهاني مشوش وپريشان
ايلر يعني بر بد دعا ايله تمام جهان خلقنه زيان ايرشور نوح پيغمبر عليه السلام
بد دعاسي كبي **لطيفه** بر تاج كيخسرو نوشته بود كيخسرونك باشي اوزره بو قطعه
يازلمش ايدي **قطعه** چه سالهاي فراوان وچه عمرهاي دراز نه وافر ييللر
ونه واوزون عمرلر كه خلق بر سر ما بر زمين بخواهد رفت كه خلق بزم اوزره

بزوم باشمر اوزره کتسه کرك چنانکه دست بدست آمد ست ملك یاما انجلین
کرسلطنت بیزه الدن اله کلمشدر یعنی پادشاهلدن بزه انتقال ایتمشدر بدستهای دیکر
همچنین بخواهد رفت بوبخلین یعنی بو اسلوب او زره بزنصکره غیری پادشاهه کتسه
کرد حکایت یکی از صنعت کشتی برکمسه کورشجلك صنعتنده بسر آمده بود
باشه کلمش وفایق الاقران اولمش ایدی وسیصد وشصت بند فاخر اوج یوز
التمش لطیف ومقبول بند یعنی اویون درین علم دانستی بو علمده بلور ایدی وهر روز
دخی هر کون بنوعی کشتی کرفتی بر نوع ایله کورش طوتر ایدی یعنی زیاده کامل
واستاد ایدی مکر کوشه خاطرش مکر اول استادینك خاطرینك کوشه سی
باجمال یکی از شاکردانش میلی داشت شاکر لرندن برجمیلنه میل طوتدی یعنی
برمقدار اکا محبت اتدی سه کم استادلك ومعلملك عادتی در سیصد وپنجاه
ونه بند شو در آموخت اول محبت سببیله اول شاکرده اوجیوز اللی طقوز
فنی تعلیم ایلدی مکر بریك بند الا بر بندی تعلیم ایتمدی در تعلیم آن دفع اندا ختی
که اول بندك تعلیمنده بند اتردی یعنی صاوشدردی پسر در صنعت وقوت
اول پسر صنعت وقوتده پسر آمد باشه کلدی واستاد اولدی وکسی با او مجال
مقاومت ندیدی دخی کیمسنك آنوك ایله برابر اشمکه وکورشمکه مجال وقوتی
یوق ایدی تا بحدی که پیش سلطان کفت تا شو مرتبه ده که سلطان قتنده
ایتدی استاد را فضیلتی که بر منست استادك شوله فضیلت زیادلکی که بنم اوزریمده
از روی بزرکی وحق تربیتست اولولق یوزندن وتربیت حقندندر یعنی
استاذلق وتربیت حقیدر وکرنه از وی بقوت کمتر نیستم والا قوتده اندن دکلم

دکلم

دکلم وبصنعت با او برابرم وصنعتده آنوك ایله برابرم هیچ بر وجهله اندن
قالمزم ملك را ازین ترك ادب پادشاهه بو ادب ترکی یعنی ادبسزلك ازوی
اول پسردن پسند نیامد مقبول کلمدی بفرمود پادشاه بیوردی تا مصارعت
کنند تا کورشه لر مقامی متسع بزواسع مقام معین کردند تعیین اتدیلر
ارکان دولت واعیان حضرت حاضر شدند اول مقامده حاضر اولدیلر تا که
کوره لر استاد ایله شاکردی پسر چون پیل مست کنذوسنه اعتمادی ولکنه غرورنده
پسر مست فیل کبی در آمد کلدی بصدمتی اکر برصدمت وبر هیبت ایله که
اکر کوه آهنین بودی که اکر اول میدانده آهندن طاغ اولیدی ازجای برکندی
برندن قوپرردی استاد دانست که جوان از وبقوت برتر است استاد بلدیکه
جوان قوتده اندن برتر واعلی در بدان بند غریب اول عجیب بند که ازوی
نهان داشته بود که اول پسردن نهان ودریغ طوتمش با وی در آویخت
اول پسر آنوك ایله کورشدی جوان دفع آن بند نتوانست جوان اول بندك
دفع ایتمکه قادر اولمادی استاد بدو دست استاد ایکی الی ایله از زمین برداشت
اول جوانی یردن یوقاری قالدردی وبر بالای سر برد دخی باشی اوزرینه
التدی وبر زمین زد دخی یر اوزره اوردی غریو از خلق برخاست خلقدن
غریو وغوغا قالقدی ملك فرمود پادشاه بیوردی تا استاد را خلعت
ونعمت دادند که استاده خلعت ونعمت ویردیلر وپسر را زجر وملامت
کردند پسری زجر وملامت ایلدیلر که با پرورده خویش که کندو برسلدیکی
ایله دعوی مقاومت کردی برابرلشمك دعواسنی ایلدك وبسر نبردی

پسر داخی یاشنه التمدك پسر كفت پسر چونكه پادشاهدن بو غنایی اشتدی
پادشاه ایتدی ای خداوندای پادشاه بزور دقوة ایله برمن دست نیافت
بنم اوزریمه ال بولمدی یعنی غالب اولمدی بلكه علم كشتی بلكه كورش علمنده دقیقه
مانده بود بر دقیقه قالمش ایدی كه از من دریغ همی داشت كه انی بندنه دریغ
طوتردی امروز بدانه دقیقه بكون اول دقیقه ایله برمن دست یافت بنم
اوزریمه ال بولدی یعنی غالب اولدی استاد كفت پسرده چونكه استاد
بو سوزی اشتدی ایتدی از بهر چنان روزنكاهی داشتم اول دقیقه‌یی
بو نچلاین كوندن او توری نكاه طوترایدم یعنی حفظ ایدردم كه حكما
كفته اند كه عاقللر ایتمشلردر دوست را چندانه قوة مده دوستك
اول قدر قدرت ویرمه اكر دشمنان كند نتواند كه اكر دوست بعد زمان
دشمنلك ایلیه قادر اولمیه نشنیده كه چه كفت اشتمش مسن كه نه دیدی
آنكه از پرورده خود اوكمسنه كه كندو بسلدوكی سندن جفا كوردی قطعه
یا وفا خود نبود در عالم یا بود دكه وفا كندوسی عالمده اولمدیكه متوجود
الاسم و معدوم الجسم بر نسنه در یا مكر كس درین زمانه نكرد یا بودر كه
بو زمانده كمسنه كمسیه وفا ایلمدیكه هر كز كمسنه انده نشان ویرمدی
كس نیاموخت علم تیر از من دنیاده كمسنه بندنه اوق علمنی او كرنمدی كه مرا
عاقبت نشانه نكرد كه بنی عاقبت تیره نشانه ایلمدی یعنی هر كمسنه یه كه تعلیم
ایلدم تیر علمنی عاقبت بنی تیر ایله اورمغه قصد ایلدی حكایت درویش .
مجردی بر مجرد درویش بكوشهٔ صحرای بر صحرا كوشه‌سنده نشسته بود
اوتورمش

اوتورمش ایدی پادشاهی بروبكذشت بر پادشاه آنوك اوزرینه مرور
ایلدی درویش از انجا كه فراغ ملك قناعتست درویش اول سببدن
كه قناعت ملكنك فراغ در وكسیله حتیاجی یوقدر سر برنیاورد باشنی
یوقاری قالدرمدی پادشاه از انجا كه سطوت وسلطنت آنست پادشاه
اول سببدنكه سلطنت قوتی در یعنی بن پادشاهم بو درویش بكا حرمت
ایتمدی دیو بهم برآمد بیحضور و منقبض اولدی و كفت دخی پادشاه ایتدی
این طائفهٔ خرقه پوشان بو خرقه پوشلر طائفه‌سی یعنی بو صوفیلر
زمره‌سی بر مثال حیوانند حیوان كبیدر كه اهلیت و آدمیت ندارد اهلیت
و آدمیت طوتمز وزیر كفت وزیر چونكه پادشاهدن بو سوزی اشتدی
كلوب درویشه ایتدی ای درویش پادشاه روی زمین ای درویش یریوزینك
پادشاهی بر تو كذر كرد سنك اوزریكه كذر ایلدی چرا حرمت نكردی
نیچون پادشاهه حرمت و تعظیم ایتمدك و شرط ادب بجای نیاوردی و ادب
شرطنی یرینه كتورمدك درویش كفت درویش ایتدی بكو ملك را بادشاهه دیكیل
توقع خدمت از كسی دار كه او كمسنه نعمت امیدی سندن طوتیه و دیكر بدانه
كه درویش وزیره ایتدی داخی كر وبلكه ملوك از بهر پاس رعیتند پادشاهلر
رعیتی رعایت و حمایت ایتمكدن او توریدر نه رعیت از بهر طاعت ملوك
رعیت پادشاهلرك طاعتندن و خدمتندن او توری دكلدر قطعه
پادشه پاسبان درویش است پادشاه درویشك پاسبانی و حافظیدر كه
انوك سایه‌سنده آسوده اولور كه چه نعمت بفر دولتا وست اكرچه نعمت انوك

خدمتنا سبب نعمت اولان كمسنه‌دن طونسق كه توقع نعمت از
صح

دولتنك قوتی ایله در که صاحب نعم در کوسفند از برای چوبان نیست قیون
چوبان ایچون اولمادی دکلدر بلکه چوبان برای خدمت اوست بلکه چوبان آنلرک
خدمتی و حفظی ایچوندر **قطعه** یکی امروز کامران بینی یعنی بکون دنیاده برینی مراد
سوریجی و عیش و نوش ایدیجی کورورسن دیکری را دل از مجاهده ریش
بر غیرینک کوکلنی مجاهده و اضطرابدن مجروح و پریشان کورورسن روزکی
چند باش تا بخورد بر فاج کو بخکز صبر ایله خاک مغز سر خیال اندیش خاک
خیال فکر ایدیجی باشک بینی سن بیه یعنی چوریه فرق شاهی و بندکی
برخاست پادشاهلق و بنده لک فرقی قالقدی یعنی کندی هر کز ایکیسنک
مابیننده فرقی قالمدی چون قضای نوشته آمد پیش چونکه یازلمش
قضا اوکنه کلدی یعنی اجل ایروب اولدی کر کسی خاک مرده باز کند اکر بر کیمسه
مرده نک قبرنی کره و قزه نشناسد توانکر از درویش اول کیمسه توانکری
درویشدن بیلمز یعنی اکیسنی بر برندن فرق ایده مز **بیت** ملک را کفتار
درویش استوار آمد پادشاهه درویشک سوزی محکم و مؤثر کلدی
کفت پادشاه درویشه ایتدی از من چیزی بخواه بنده بر نسنه طلب
ایله کفت درویش پادشاهه ایتدی آن میخواهم آنی استرم که دیکر بار زحمت
من ندهی که کیرو بر داخی باکه زحمت ویرمیه سن کفت مرا پندی بده
پادشاه درویشه ایتدی باکه بر نصیحت ویر کفت درویش پادشاهه ایتدی
بیت دریاب کنون که نعمت هست بدست اکله شمدی که نعمت و مال
سنک الکده و تصرفکده در و کند و جانک ایچون الله حق تعالی حضرتلری یولنه

بذل ایله

بذل ایله که این نعمت و ملک میرود دست بدست زیرا بو نعمت و ملک کیمسنه نک
الکده در عاقبت الدن اله کیدر **حکایت** یکی از وزرا و زیرلردن بری
پیش ذو النون مصری رفت ذو النون مصری حضرتلرینک قدس الله سره
قتنه کتدی و همت خواست نعمت و دعا طلب ایلدی بویله دیو که روز و شب
بخدمت سلطان مشغولم که روز و شب پادشاهک خدمتنه مشغولم و بخیرش
امید وارم دخی آنوک خیر و فائده سنه امیدلویم و از عقوبتش ترسان
دخی آنوک عقوبتندن خوف ایدرم ذو النون قدس الله سره ذو النون
حضرتلری چون وزیردن بو سوزی اشتدی بکریست و کفت اغلدی
و ایتدی اکر من از خدای تعالی اکر بن الله تعالیدن ترسیدمی چنانکه
بو خلیل خوف ایدیم که تو از سلطان که سن سلطاندن ایدرسن
از جمله صدیقان بودی صدیقلر بلوکندن اولور ایدیم **قطعه** کرنبودی
امید و رحمت و رنج اکر دنیاده راحت و رنج و الم و حضور امیدی
اولمیدی پای درویش بر فلک بودی درویشک ایاغی فلک اوزره اولور
ایدی و جناب قدسه ایر شر ایدی کر وزیر از خدا بترسیدی اکر
وزیر الله تعالی حضرتندن قورقیدی همچنانکه از ملک بودی
انجلین که پادشاهدن قورقر مقرب فرشته اولور ایدی **حکایت** پادشاهی
بکشتن بی کناهی فرمان داد بر پادشاه بر کناهسزی قتل ایتمکه فرمان ویردی
یعنی بیوردی بموجب خشمی شول خشم سببیله که ترا بر منست که
سنک منم اوزرمده در یعنی بکا غضب ایله ازار خود مجوی کندو ضررک

استمه کفت چه کونه پادشاه اکا ایتدی کندو ضرر ما استمك بخه اولور
کفت اولا ایتدی این عقوبت بر من بیك نفس بسر آمد بو عقوبت بنم اوزریمه
بر نفسده باشه کلور که آنوك النده خلاص اولورم وبزدانه لیکن آنوك
کناهی بر تو جاوید نماند سنك اوزرکده باقی وجاوید قالور رباعی
دوران بقا چو باد صبا بکذشت دنیا بقاسنك وحیاتنك زمانی م
صحرا یلی کبی تمام سرعتله کچدی تلخی وخوشی وزشت وزیبا بکذشت
تلخلق وزشت وخوش وزیبا کچدی بو وجهله داخی معنی قیلدر
زشتلق وزیبالق بو تقدیرجه زشتی وزیبایی تقدیرنه درکه یاء
مصدری ایکیسنه بله مصروف در پنداشت ستمکر که ستم بر ما کرد ظالم
صندیکه دنیاده بزوم اوزرمزده ظلم ایلدی بلکه کندوسنه ظلم ایلدی
در کردن او بماند واز ما بکذشت ظلم زیرا آنوك بوینده قالدی وبزوم
اوزریمزدن یعنی بزدن کچدی که بر دم آنوك ظلمندن خلاص بولدوق
اما قیامتده دکین اول ظالم عذابه کرفتار اولدی ملك را نصیحت او سود
مند آمد پادشاهه اول بیکناهك نصیحتی فائده لو کلدی واز سر خون
او در کذشت و آنوك [illegible] دوکمك هوسندن کچدی یعنی عفو قانني
ایلدی حکایت وزراء انوشروان عادل انوشروان عادلك وزیر
لری در مهمی از مصالح مملکت (مصلحتلرندن) بر مهمدن اندیشه می کردند
اندیشه وفکر ایلرلردی هر یکی بر وفق دانش خود بر بر سی کندو
مملکتك وفقلی وزره یعنی عملنه موافق رای می زد بر رائی اوزردی

ملك

ملك نیز انوشروان عادل داخی همچنین بو بخلین وزیرلر اوزردی
کبی اندیشه همی کرد بر اندیشه ایلدی بزرجمهر رای ملك را بن برجمهر
انوشروانك رأینی اختیار افتاد اختیار رد شدی یعنی اختیار ایلدی
وزیران در سر کفتند وزیرلر تنهاده بزرجمهره ایتدی رای ملك را
چه مزیت دیدی بر فکر چندین حکیم پادشاهك رأینك نه مزیتی ونه
زیاده لکنی کوردك بو قدر عاقلك فکری اوزره کفت بزرجمهر وزیرلره
ایتدی بموجب آنکه اول سببله اختیار اندم زیرا انجام کار ایشوك
عاقبتی معلوم نیست معلوم وظاهر دکلدر ورأی همکنان در مشیت دوکیلرك
رأیی در مشیت الله است الله تعالی ارادتنده درکه صواب اید یا خطا که صواب
کله و یا خطا کله چونکه حال بو یلدر دلپس موافق رای ملك اولیه باد شاهك
رأینه موافق ایلمك اولیرست اولیدرك ومعقول درك در تا اکر خلاف صواب
آید تا اکر اول تدبیر ورأی صوابك خلافی وعکسی کله بعلت متابعت وبادشاهه
تابع اولمق سببی ایله از متابعت او از ایمن باشم پادشاهك عتابندن ایمین
اولم مثنوی خلاف رای سلطان رای جستن سلطانك رأینه مخالف رای
استمك یعنی آنوك رأینه تابع اولمامق بخون خویش باشد دست شستن
بو لنی محقق بیل که کندو قانیله الیو ما قدر یعنی کندوسنی هلاك ایلمکدر اکر
خود روز را کوید شب است این اکر خود پادشاه روزه بو شب دردیه
یعنی بویله روشن بر نسنه ده پادشاه عکسنی قبول ایدرسه ببا ید کفتن
اینك ماه و پروین عناد ایتمیوب آشکاره دیمك کرکدر اشته آی و اولکرکه

بونلر علامت شب در حکایت شنیادی کیسوان بتافت بر شنیاد کیسولرینی
اوردی که من علوی‌ام که من شریفیم دیو و با قافلهٔ حجاز دخی حجاز قافله‌سی
ایله یعنی حاجیلر ایله بشهر در آمد شهره کلدی که از حج می آیم که حجدن
کلورم دیو و قصیدهٔ پیش ملك برد و اول شهر پادشاهنه قصیده بر قصیده
الندی که من کفته‌ام که بو قصیدهٔ بن دیمشم یکی از ندمای ملك پادشاهك
مصاحبلرندن بری در آن سال از سفر دریا باز آمد بود اتفاق اول ایله
دریا سفرندن کلمش ایدی کفت اول ندیم ایتدی من اورا در عید اضحی بنه آنی
قربانده بیرامنده در بصره دیدم بصره شهرنده کوردم حاجی چکونه باشد
اول شنیاد بچه حاجی اولور حال بوکه اول کوره کعبهٔ شریفه‌یه اولمیوب کرك
ایدی حاجی اوله دیکری کفت اندر حاضر اولنلردن بری ایتدی پدرش
نصرانی بود انوك پدری نصرانی ایدی در ملاطیه ملاطیه شهرنده اولور
ایدی علوی چه کونه باشد علوی بچه اولور و شعرش در دیوان انوری
یافتند و انوك شعرنی یعنی کتوردیکی قصیدهٔ انورینك دیوانندە بولدیلر
که بو قطعه دخی انورینکدر قطعه هر بلایی کز آسمان آید ۞ کرچه بر دیکری
قضا باشد ۞ بر زمین نا رسیده میکوید ۞ خانهٔ انوری کجا باشد ۞ ملك
فرمود پادشاه بیوردی تا بزنندش و نفی کنند تا اکا اورالر و شهردن
سوره‌لر که چندین دروغ چرا کفتی که بو قدر یالانی نیچون ایتدك دیو
زیرا اوچ یالانی سویلدی کفت اول شنیاد ایتدی ای خداوند روی زمین
ای یر یوزینك پادشاهی سخنی دیکر بکویم بر سوز داخی سویلیم اکر راست

نباشد

نباشد اکر اول سوز کرچك اولمیه بهر عقوبت که فرمایی هر عقوبته که بیورسن
سزاوارم لایقم و مستحقم کفت پادشاه ایتدی چیست اول سوزدن در
کفت شنیاد ایتدی قطعه غریبی کرت ماست پیش آورد بر غریب اکر سنك
قتوکه یوغرت کتوره دو پیمانه آبست یك چمچه دوغ کتوردیکی یوغردك
ایکی اوچکی صو و بر چمچه‌سی ایراندر یعنی صحیح یوغرت دکلدر ایلیه
کذب ایتمش اولور سبب نه که اکا بیحضور اولمازسن بکا بیحضور اولور
کر از بنده لغوی شنیدی مرنج اکر بندەدن بر لغو و کذب اشتدك ایسه
انجمه جهان دیده بسیار کوید دروغ زیرا جهان دیده اولان کمسه
یالانی چوق سویلر ملك بخندید و کفت پادشاه شنیادە بو سوزنی اشتدی
کولدی و ایتدی ازین راست سخن در عمر خود نکفته کند و عمرکده بوندن
کرچك بر سوز سویلمشسن بفرمود پادشاه بیوردی تا انچه مأ
مأمول اوست تا اول نسنه که شنیادك مأمولی و مرادیدر مهیا دارند
مهیا و حاضر طوته‌لر تا بدل خوشی برود تا که کوکل خوشلغی ایله کیده
حکایت آورده اند که کشورمشلردر کم یکی از وزرا و وزیرلردن
بری بر زیردستانه رحمت آوردی زیر دستلره و ضعیفلره و زره اولنلره
ترحم کتوردر ایدی و صلاح همکنانه جستی و نکولیلرك صلاح و
فائده‌سی طلب ایدر ایدی اتفاقا بخطاب ملك کرفتار آمد اتفاق
اول وزیر پادشاهك خطاب و عتابنه کرفتار کلدی یعنی
پادشاه اکا غضب ایلدی همکنان در موجب استخلاص او دوکلیلر

انوك استحلاصند سعيند سعي كردند سعي ايلديلر وموكلان
در معافيتش وانوك اوزرينه موكل وحواله اولنلركا عتاب اتمكدين ملا
طفت كردند ملاطفت ايلديلر ايدي وبزركان ديكر وغيري علاوه بو ترسه
نيك او انوك ابو سيرتني پيادشاه كفتند پادشاهه ايتديلر تا ملك
از سر خطاي او دركذشت تا پادشاه انوك خطاسي هوسندن كچدي
يعني عفو ايلدي صاحب دلي برين حال اطلاع يافت بر صاحب دل بو
حال اوزره اطلاع بولدي وكفت دخي ايتدي قطعه تا دل دوستان بدست
آري تاكه دوستلرك كوكلني الكه كتورهسن يعني الكه كتورمكدن اوتري
بوستان پدر فروخته به باباك بوستاني صاتلمش يكدر يعني اتالرك خاطرني
بوستان وك صاتلمسي ايله متسلي ايتمك ممكن ايسه صاتلمق يكدر زيرا بوستانلر
دن دوستان لازم واولي در پختن ديك نيك خواهان را نيك خواهلر
ودوستلرك چولمكي يعني طعامي بشمك ايچون هرچه رخت سراست سوختن
بود هر نه كه سراي اسبابي در يانمش يكدر زيرا سراي وهاله
الدكير واما صادق الدكير مز با بد انديش هم نكويي كن ايدانديشه ودشمنه
دخي ايلك ايله واحسان ايله دهن سك بلقمه دوخته به زهر كلبك
اغزني بر لقمه ايله دكلش يكدر حكايت يكي از پسران هارون الرشيد
هارون الرشيدك پسرلرندن بري پيش پدر آمد باباسنك قاتنه
كلدي خشمناك غضبلو كه فلان سرهنك زاده پدرم حكايت ايدوب
ايتديكه فلان چاوشك اوغلي مرا دشنام مادر داد باكه مادر دشنامن
ويردي يعني قبيح لفظ ايله انامه سوكدي هارون الرشيد اركان دولتنه

هارون

هارون الرشيد اركان دولته كفت ايتدي جزاي چنين كسي چه باشد
بو بچلين كيمسنك جزاسي نه در يكي اشارت بكشتن كرد اركان دولتدن
بري او كيمسه قتل ايتمكه اشارت ايلدي وديكري بزبان بريدن بري
دخي او كيمسنك دلني قطع ايتمكه اشارت ايلدي وديكري بمصادره ونفي
بري دخي او كيمسنك مالني ظلم ايله الوب كند وسني شهردن سورمكه
اشارت ايلدي هارون كفت هارون ايتدي اي پسر كرم آنست اي او
اوغل كرم ولطف اولدر كه عفو كني كه بوندن بو كناه عفو ايره سن
واكر نتواني واكر عفو ايتمكه قادر اولميه سن تو نيز دشنام مادر ده سن
دخي اكا انه دشنامني وير يعني مادرندن سوك نه چندانكه انتقام
از حد دركذرد اما اول قدر دشنام ويرمه انتقام حددن كچه آنكاه
ظلم از طرف تو باشد اول وقت ظلم سنك طرفكدن اولور ودعوي
از قبل خصم قطعه نه مردست آن بنزديك خردمند عاقل قتنده
مرد دكلدر او كمسه كه با پيل دمان پيكار جويد كه كوكرمش فيل
ايله جنك استيه يعني جنك ايتمكه قدرتي اوله بلي مرد آنكس است از روي
تحقيق بلي تحقيق يوزندن مرد او كمسه در كه چون خشم آيدش
باطل نكويد كه چو او كمسيه غضب كله باطل ونا معقول سويليه
مثنوي يكي را زشت خويي داد دشنام برسيئ الخلق بر كمسيه دشنام
ويردي تحمل كرد وكفت تحمل ايلدي وايتدي اي خوب فرجام بتر زانم
كه خواهي كفتن اني بن اندن يرمزرك ونا معقولرك كم سن بكا اولسون

دیمك استرسن كه تا نم عیب مر چون من ندانی زیرا بلودم بنم عیوبمی بیلی
بلمزسن حكايت با طائفۀ بزرگان بر بلوك اولولر ایله در كشتی بودم حضرت شیخ
ایدر كمیده ایدم زورقی در پی ما غرق شد بزوم ار دمزده بر زورقی
غرق اولدی دو برادر بگردابی در افتادند اتفاق اول زورق خلقندن
ایكی برادر بر كرداب دوشدی یكی از بزرگان ملاح را گفت اول كشتی
ده اولان اولولردن بر ملاحه ایتدی بگیر این هر دو برادر را تا ترا صد
دینار دهم بدهم طوت یعنی خلاص ایله بو ایكی برادری كه سكا یوز دینار
ویرم ملاح تا یكی را خلاص كرد ملاح تا كه برینی خلاص ایلدی یعنی
خلاص ایدنجه آن دیگری هلاك شد اول بری هلاك و غرق اولدی
گفتم حضرت شیخ ایدر بن ایتدم بقیت عمرش نمانده بود آنون عمرنك
بقیه سی قالمش ایدی یعنی عمری اخره ایرمشدی از آن سبب اولیسیدن
در گرفتن او تاخیر افتاد انی طوتمقده تاخیر دوشدی یعنی واقع اولدی
ملاح بخندید و گفت ملاح چون بندن بو سوزی ایشتدی گولدی
و ایتدی آنچه تو گفتی راست است اینی سن ایتدی راست و صحیحدر
لیكن میل خاطر من لیكن بنم خاطرمك میلی رهانیدن این بیشتر بود
بونی خلاص ایتمكه زیاده رك ایدی بسبب آنكه اول سبب ایله كه در وقتی
در بیابان تمانده بودم بر وقت بیابانده یورلمش قالمش ایدم این مرا بوكه
بنی بر اشتر نشاند دوه او زرنه بندردی و از دست آن دیگر و اول غرق
اولانك الندن تازیانه خورده بودم قامچی یمش ایدم یعنی بنی تازیانه ایله

دوكمش

دوكمش ایدی در طفلی طفولیتم زماننده گفتم ایتدم صدق الله العظیم
عظیم الله صادق اولدی كه كلام قدیمنده بیورمشدر مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ
وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا بر كمسه عمل صالح ایشه او كندو نفسیچون ایدر و بر
كمسه عمل قبیح ایشه اوده كندو نفسی او زره اولور بیت تا توانی
درون كس مخراش ما دامكه قادرسن كیمسنك خاطرینی طرمله یعنی پریشان
و بیحضور ایتمه كاندرین راه خارها باشد زیرا بو یولده خارلر واردر
یعنی هر نه ایدرسك آنی بولورسن كار درویش مستمند برآر مظلوم
و بیچاره درویشك ایشنی بوقادیكتور یعنی مرادینی حاصل ایله كه ترا
نیز كارها باشد زیرا سكا داخی ایشلر اولور یعنی نجه سكا لازم اولور
غیری كمسه لر داخی سنك مقصودكی حاصل ایده لر حكايت دو برادر
بودند ایكی برادرلر وار ایدیلر یكی خدمت سلطان كردی بری سلطانه
ایدردی و دیگری بسعی بازوان خوردی بری داخی بازولو سعی ایله
نان یردی یعنی كسب ایله كفاف ایدردی باری بر كره آن توانگر درویش
را گفت اول غنی برادر درویش برادرنه ایتدی چرا خدمت سلطان
نمیكنی نیچون سلطانه خدمت ایتمزسن تا از مشقت كار كردن تا رهی
برلك مشقتندن برهی خلاص بولهسن گفت درویش غنی برادرینه ایتدی
تو چرا كار نكنی سن نیچون كسب ایتمزسن تا از مذلت خدمت تا كندوك
كبی مخلوقك خدمتی مذلتندن خلاص یابی خلاص بوله سن كه حكما
گفته اند كه عاقللر ایتمشلردر نان خود خوردن و كه اندك نشستن

بوکشی کندونك نانینی یمك واوتورمق یعنی قاتقسز نان ییوب حضور
ایله اوتورمق بهیکدر که کمر و شمشیر زرین بستن و بخدمت ایشان
که التون قوشاق و قلج قوشنمق و خدمت ایله آیاغ اوزره طورمقدن
بدست آهك تفته کردن خمیر آل ایله قزمش الجوینی خمیر ایلمك یکدر
به از دست بر سینه پیش امیر امیر اوکنده النی سینه اوزره قویوب
طورمقدن عمر گرانمایه درین صرف شد اغزبها لو عمر بونده صرف
وخرج اولدی تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا عجب یازین نه ییم
وقیشن نه کیم یعنی بو فکرده عمر آخره ایردی ای شکم خیره بنانی
بسیار ای آجوج طوغمز قرن قتوسز بر نان ایله قناعت ایله تا نکنی
پشت بخدمت دو تا تا که خدمت ایله ارقه کی ایکی قات ایلمه سن
یعنی بلا و مشقت چکمیه اَلْقَنَاعَةُ كَنْزٌ لَا يَفْنَى حکایت کسی پیش انو
شیروان عادل برکسه انوشیروان عادلك قتنه مژده آورده بشارت
کتوردی بویله دیوکه خدای عزوجل که عزیز الله وجلیل الله
فلان دشمن را سبنك فلان دشمنکی برداشت دنیادن کتوردی
یعنی هلاك ایلدی گفت انوشیروان عادل او کمسیه ایتدی هیچ
شنیدی که مرا فرو گذاشت هیچ اشتدیکی که بنی اشقودی یعنی
بنی دنیاده ایدی قودی اشته حقیقتده بشارت بودر بیت اگر بمرده
عدو جای شادمانی نیست اگر دشمن اولدی ایسه شادمانلق و مسرورلق
محلی دکلدر یعنی بنقو ولایوه دکلدر که زندگانی ما نیز جاودانی نیست ترابزوم

حیاتمز دخی

حیاتمز دخی باقی دکلدر حکایت گروهی حکما بر بلوك عاقللر در
بارگاه کسری انوشیروانك دیوانخانه سنده بمصلحتی سخن
میگفتند بر مصلحتده سوز سویلدیلر یعنی بر مهمه تدبیر
ایلدیلر بزرجمهر خاموش بود بزرجمهر انده خاموش اولدی
گفتندش اول عاقللر ایتدیلر چرا درین بحث نیچون بو بحثده
با ما سخن نگویی بزومله سوز سویلمزسن گفت بزرجمهر
انلره جواب ویروب ایتدی وزرا مثال اطبا اند وزیرلر
طبیبلر کبیدر و طبیب دارو ندهد و حال بو که طبیب دار
ویرمز یعنی علاج ایلمز پس چون بینم که رای شما ایله چون
کوردمکه سزوك رایکوز بر نهج صوابست صواب طریقی
اوزره در یعنی معقولدر مرا دران سخن گفتن بکا اول محلده
سوز سویلمك حکمت نباشد حکمت اولماز بیت چو کاری
بی فضولی من بر آید چو کار بر آیش بنوم فضولکم حاصل اوله
مرا دروی سخن گفتن نشاید اول وقت بکا اول اشده ایکه
سوز سویلمك لایق دکلدر اگر بینم که نابینا و چاهست اما اگر
کورسمکه کور قیوده اگر خاموش بنشینم گناهست اول محلده اگر
خاموش اوتورسم گناهدر دیرا تلف نفس لازم کلور حکایت هارون
الرشید راچون ملك مصر هارون الرشید چونکه مصر ملك
مسلم شد مسلم اولدی یعنی ضبط ایلدی گفت هارون اسدیه

بخلاف آنکه طاغی اول طاغینك كوردکنه که مراد فرعون علیه
اللعنه در که بغرور ملك مصر فرعونك که مصر سلطنتنك
غرور سببی ایله دعوی خدا کرد الوهیت دعواسن ایلدیکه
بنخشم این مملکت را بو مملکتی بغشلرم مکر بکمترین بندکان
مکر بندەلرمك اك ادنی سنه بغشلیم کویند ایدرلر ساقی
داشت کودن یك سیاه کودن بنده سی وار ایدی نام او حصیب
آنوك نامی حصیب ایدی ملك مصر را بوی ارزانی داشت هارون
الرشید مصر ملکینی اول سیاهه لایق طوتدی یعنی اکا احسان
اتدی کویند ایدرلر عقل وکیاست او اول سیاهك عقلی وزیرك
لکی تا بجدی بود تا بر مرتبه ایدی که طائفهٔ حراث مصر که مصرك
اکنجیلرینك بر بلوکی شکایت آوردند شکایت کتوردیلر یوبیله
دیو که پنبه کاشته بودیم که پنبه اکمش ایدك بر کنار نیل
نیل ایرمغی کنارنده باران بی وقت آمد وتلف شد وقتسز
یغمور کلدی یعنی یاغدی واول پنبه تلف اولدی بونلرك مرادی
مقاطعه وعشرنی عفو اتدرمك ایدی شکایت ایتدیلر گفت سیاه
چونکه انلردن بونی اشتدی مرادلرین اکلیوب ایتدی پشم بایست
کاشتن یونك اكمك کرك ایدی تا تباه نشدی تا تباه وتلف اولمیه‌یدی
بیچاره قوم احمق یوکی اکلودصانورایمش بیت فلك بمردم نادان
دهد زمام مراد تو اهل دانش و فضل همین کیا هست بس صاحب
دلی

دلی این کلام بشنید وگفت بر صاحب دل بو کلامی اشتدی وایتدیکه
بیت اگر روزی بدانش در فزودی اگر رزق ومال علم وفضل
ایله زیاده اولیدی زنادان تنك روزی تر نبودی عالمده نادان‌دن
فقیر ولك کمسه اولمازدی لیکن بویله دکلدر بنادان چنان روزی
رساند اما الله تعالی حضرتی عز اسمه نادانلره اوقدر وافر رزق
ایرشدر دو بر مرتبه عطا ایدرکه دانا اندران حیران بماند که عاقل
انده حیران ومتحیر قالور که آنوك غنی اولماسنه سبب وحکمت نه
ایدوکن روشن وظاهر در بیت بخت ودولت بکار دانی نه
نیست بخت ودولت کار دانلق وعاقللق ایله دکلدر جز بتایید
آسمانی نیست بلکه آسمانی منسوب اولانك یعنی حق تعالینك
عونی وتوفیقندن غیری ایله دکلدر زیرا افتادست دوجهان
بسیار جهانده چوق اولمشدر بی تمیز ارجمند وعاقل خوار اد
رك سز جاهل تمام قدرتلو وحرمتلو وعاقل خوار وبی اعتبار
در کیمیاگر بغصه مرده ورنج کیمیاجی یعنی کیمیا طلب ایدجی غصه
ورنج ایله اولمشکه بو قدر بلا ومشقت چکرینه ابله نسنه کیرز
ابله اندر خرابه یافته وگنج ابله رحمت سز ویرانده کنج وحضور
وسرور ده اولمشدر حکایت یکی را از ملوك پادشاهلردن برینه
کنیزکی ختنی بر ختنلو جاریه جك آورده بودند کتورمشلر ایدیلر
خواست پادشاه دیلدی در حالت مستی باوی جمع ایدکه مستلك

حالنده اول دختر ایله جمع کله یعنی جماع ایلیه دختر ممانعت کرد دختر
منع ایلدی یعنی پادشاهه قائل اولمادی ملك در خشم شد
پادشاه دخترك بو فعلندن خشمه کلدی یعنی غضب ایلدی و دختری
او اول دختری بسیاهی بخشید مستك حالنده بر سیاهه بغشلدی
که لب زبرینش که اول سیاهك اوست طوداغی از بر بالایش بینی کذ
کذشته بود بودننك قنادندن کچمش ایدی و زیرین و اول سیاهك
آلت طوداغی بکریبان فروهشته آشفته یقاسنه صرقمش ایدی
هیکلی بود و اول سیاه بر هیئت و بر صورت ایدی که صخرهٔ جنی
که حضرت سلیمانك سلطنتنی خاتمنی حیله ایدوب برجاریه سنك
الندن المش ایدی که حددن زیاده قبیح ایدی از طلعتش برمیدی
اول قبیح ایله اول سیاهك طلعتندن نفرت ایدردی و عین القطر
دخی بقر چشمه سی از بغلش بکندیدی آنوك چرکن قولتوغندن
قوقردی یعنی اول سیاهك بغلی عین القطردن مردار ایدی بیت
نه کویی تا قیامت زشت رویی سن دیه سن قیامته دکن زشت
رویلك و اندام سزلك بر وختم و تمام اولمشدر و یوسفا و زره
کوزللك ختم اولمشدر یعنی یوسفدن خوب واندن زشت قیامته
دکن کلمز دیه ایدك اکر آنی کوریدك بیت شخصی نه چنان کریه
منظر انجا بر قبیح صورتلو بر شخص دکل ایدی کرزشت او
جز نتوان داد کر آنوك زشتلکندن خبر ویرمك ممکن دکلدر زیرا قبحنه

[illegible]

نهایت

نهایت یوق ایدی و آنکه بغلش نعوذ بالله واندنصکره آنوك بر قولتوغی
وار ایدی نعوذ بالله آنوك قبیح رایحه سندن زیرا زنکیلرك قولتوغی
غایتله مردار در مردار با آفتاب مردار مردارلرك آفتابنده اولان
جیفه کبی یعنی اول سیاهك بغلی بو ذکر اولنان آیرن جیفه نجه
قبیح قوقرسه ایله قبیح قوقرایدی سیاه را دران مدت اتفاقا
سیاهك اول زمانده نفس طالب بود نفسی جماعه طالب ایدی
و شهوت غالب وارد و میلی غالب ایدی مهرش بخنبید اول کنیزك که
سیاهك محبتی حرکت ایلدی و کوکلی چکدی و مهرش برداشت
و اول کنیزکك مهرینی قلدردی یعنی بکارتنی ازاله ایلدی بامدادان
علی الصباح ملك کنیزك را جست پادشاه کنیزکی استدی و نیافت
دخی بولمادی ماجرا بکفتند حکایت ایندیلر خشم کرفت
پادشاه خشم طوتدی یعنی غضب ایلدی و بفرمود دخی بیوردی
تا سیاه و کنیزکی را تا سیاه هله کنیزکك دست و پای استوار
ببندند النی و ایاغنی محکم بغلیه لر و از بام جوسق بقعر خندق
در اندازند و قلعه او ذره اولان قصرك طامندن قلعه نك خندقنه
آته لر یکی از وزراء نیك عضر ابو خو یلو وزیرلردن بری چونکه
بوظلمی کوردی روی شفاعت بر زمین نهاد شفاعت یوزینی یر
اوزره قودی یعنی شفاعت ایلدی و کفت دخی ایندی سیاه را
درین این خطایی نیست بیچاره سیاهك بو خصوصده اصلا بر خطاسی

یوقدر بلکه سائر بنده کانه نکه سائرینه لر بخشش و انعام خدا
وندي خداوندن منسوب اولان بخشنده و انعامنه معتاد نده معنا
دلوردر یعنی عادت ایدنمشلردر گفت پادشاه وزیره ایدي اگر در
مفاوضهٔ او شبي تاخیر کردي اگر سیاه اول جاریه نك مشارکتنه
یعنی اکا جماع اتمه تاخیر ایلیبیدي چه شدي نه اولوردي ایدي گفت
وزیر پادشاهه ایدي ای خداوند ای پادشاه نشنیدهٔ که گفته
اند اشتمدمش سن که عاقللر ایتمشلر **بیت** تشنهٔ سوخته در چشمه
حیوانه رسد یتشمش صوسز یعنی زیاده حرارتلو کمسه چونکه آب
حیوانه چشمه سنه ایرشدي تو چنداد که ازبیل دمان اندیشد
سن ظن ایلمه کر کو کرمش فیلدن خوف ایلیه ملحد گرسنه در خانهٔ
خالي بر خوان نعمت ایله طولو خالي و تنها خانه ده آج ملحد عقل
باور نکند کز رمضان اندیشد عقل اعتقاد ایلمز که اول ملحد د
رمضانده فکر ایلیه و طعام یمیه یعنی البته طعام یر ملك را این
لطیفه خوش آمد بو لطیفه پادشاهه خوش گلدي و گفت دخي
پادشاه ایدي سیاه را بتو بخشیدم سیاهی سکا بغشلدیم اما
کنیزك را چه کنم اما کنیزکي نه ایلیم گفت وزیر پادشاهه ایدي
کنیزك را هم بسیاهی بخش کنیزکي دخي سیاهه بغشله که نیم خوردهٔ
او هم او را شاید زیرا آنوك ارتقیغینه اکا لایقدر **قطعه** هر که را نزا
بدوستی نپسند هر که را نای دوست لقه قبول ایلمه که رود جاي ناپسند مرم

که

که اول کمسه نامعقول و استمدکك یرده که رود جاي ناپسند یره اوله تشنه
را دل نخواهد آب زلال صوسزلك کوکلي شربه و لذیذ صو استمز نیم خورده دهان
کنزیره حال بوکه اول صو قوقمش کمسه نك اغزي ارتغي اوله یعنی اغزي قوقر
بر کمسه اندن صو ایچمش اوله دست سلطان دیگر کجا بیند سلطانك الي کرو قنزه
کوره چو بپسر کین درافتاد ترنج چونکه ترنج حیوانه بخسنه دوشدي
یعنی سلطانه اول ترنجي هر گز النه الماز زیرا سلطانلرك دلي سائرلرك دلنه
بکزردکادر تشنه دلي بخواهد آب زلال تشنه نك کوکلي چاغان لذیذ و
شیرین آب طلب ایدر یعنی طلب ایتمز کوزه بگذشت بر دهان سگ حال بوکه
اول کوزه طوداغي بلیه نك اغزي او زره کچمش اوله یعنی اندن صو ایچمش
اوله **حکایت** اسکندر رومي را پرسیدند اسکندر رومیه سؤال
ایلدیلر بو یله دیو که دیار مشرق و مغرب بچه گرفتي که مغرب و مشرق
دیارني نجه طوتدك و جمله عالمي نجه مسخر ایلدك که ملوك پیشین
را خزائن و لشکر که سندن اول کلن پادشاهلرك خزینه لري و عمر و
و لشکري بتیشه ازین بود بوندن یعنی سندن زیاده ایدي ایشانرا
انلري چنین فتح میسر نشد بو نجلین فتحي میسر اولمدي گفت اسکندر
سؤال ایدنلره ایتدي بعون خداي تعالی علیی اللهك عون عنایتیله
هر مملکت را که گرفتم هر مملکتی که طوتدم یعنی مسخر ایلدم رعیتش
را نیازردم آنوك رعیتني انجیتمدم و نام پادشاهان دخي پادشاهلر
نامني جز بنیکي نبردم ایلکدن غیري ایله ایلیمدم یعني ایلك ایله یاد ایلدم **بیت** و

بزرکش نخوانند اهل خرد اهل عقل اولکمسه بزرك وسعادتلو وفخر
ومقبول طوتمز ومقبول طوتمزلر که نام بزرکان بزشتی برد که اولو
لرك نامنی قباحت ایله ایلره یعنی نامعقوللق ایله یاد ایره قطعه این
همه چه چیست چون همی بکذرد بود وکلی عالم هیچ ولاشی دکلدر
چونکه کچر و فانی اولور این همه دن مراد مصراع ثانیدر غفلت وخطا
اولنمیه تخت وبخت وامر ونهی وکیرودار تخت وبخت وامر ونهی یعنی
حکم حکومت وکیرودار یعنی طمطراق وطنطنه وصادل چوبت بونك
استعمالی بودر غفلت اولنمیه نام نیکی رفتکان ضایع مکن کتمشلرك
یعنی اولمشلرك ایو ادنی ضایع ایلمه بلکه انلرك نامنی ایلك ایله یاد ایله تا
بماند نام نیکت پایدار تاکه سنك ایو آدك پایدار وباقی اوله یعنی اولدکر
نصکره دخی سنك نامکی ایلك ایله یاد ایدرلر بیت نام نیکی کر بماند ز
آدمی به کزو ماند سرای رونکار باب دوم در اخلاق درو
یشان حکایت یکی از بزرکان پارسایی را کفت اولولردن بری بر
صالحه ایتدی که چه کویی در حق فلان عابد فلان عابد حقنده نه برسن
که دیکران در حق او که غیریلر آنوك حقنده بطعنه طعنه ایله سخنها
کفتند سوز ایتمشلردر کفت اول پارسا ایتدی بر ظاهرش عیب نمی بینم
آنوك ظاهر عیبنی کورمم ودر باطنش غیب نمی دانم وآنوك باطننده
غیب بلمم قطعه هر کرا جامه پارسا بینی هر کیمی که پارسا جامه سی ایله کور
کورسن یعنی ظاهر صالح اوله پارسادان ونیك مرد انکار آنی صالح بیل

وایو

وایو کمسه ظن ایله نامعقول اعتقاد ایلمه وورندانی که درنهادش
چیست اکو بلمز ایسکن آنوك طبعنده نه وار درمحتسب را درون
خانه چه کار محتسبك اوایچنده نه ایشی وار در حکایت
درویشی دیدم بر درویشی کوردم سر بر استان کعبه نهاده
بود باشنی کعبهٔ شریفك آستانی اوزره قومش وروی در زمین
می نالید دخی یوزنی یره سوردر واکلر ایدی ومی کفت دخی دیر ایدی
یا غفور ویا رحیم ای عاصیلره مغفرت ایدیجی وای بیچاره لره رحم
ایدیجی تو دانی که از ظلوم وجهول چه آید سن بلورسنکه ظلو
مدن وجهولدن نه عمل کلور که ترا شاید که سکا لایق اولور
انّه کان ظلوما جهولا بیت عذر وتقصیر خدمت آورده ام
درکاهکه خدمت قصوریمك عذرنی کتوردم که ندارم بطاعت
استظهار زیرا طاعتمه استظهار طوتمزم بلکه سنك لطفکه
اعتماد طوترم عاصیان ازکناه توبه کنند عاصیلر کناهدن توبه ایدرلر
عارفان از عبادت استغفار عارفلر عبادتدن استغفار ایدرلر کویا
هرکز عبادت ایتمشلردر عابدان جزای طاعت خواهند عابدلر ایتدکلری
طاعتك جزاسن طلب ایدرلر وبازرکانان بهای بضاعت وبازرکانلر
متاعلرینك ثمننی استرلر من بنده امّا بن بنده امید آورده ام نه طاعت
امّا من کتوردمشم طاعت کتورمش ویر یوزه آمده ام نه بتجارت
ودرکاهکه سئوال کلمشم متاع ایله عمل تجارتنه کلممشم اصنع لنا وانت
اهله

اشله بزوم حقمزده شول لنه یی که سن اکا لایق سن زیرا بزم لایق اولان خطا وعصیا نمزدن عذاب وعقاب در ولماسن لطفکدن عفو ایدوب بزی جهنمدن آزاد ایله **بیت** کر کشی وجرم بخشی روی و سر برآستانم اکرهلاک ایدرسن وکر جرمیمی بغشلیه سن یوزم و باشم اوزره در یعنی هر کز سندن یوزم چویرمم بنده را فرمانه نباشد هرچه فرمایی برانم بنده نک فرمانی اولمز و نسنه قادر دکلدر هرنه کم بیورر سک انی اوزرینه ام یعنی جمیع امرکه مطیع ومنقادم **مصراع** قول قچان طوتیسر اپی که سلطانه بیوره **قطعه** بر کعبه سائلی دیدم حضرت شیخ ایدر کعبه شریفک قپوسی اوزره بر سائلی کوردم که همی کفت ومی کرستی خوش اول سائل جانی ودلدن جناب حقه توجه ایدوب مناجات ایدرکه طاعتم بپذیر ای بنم ربم بن دیمزمکه بنم طاعتمی قبول ایله وانی اوتوری بکا جزا وثواب ویر قلم عفو بر کناهم کش بلکه دیرم لطفک ایله عفو قلمنی کناهم اوزرینه چک یعنی کناهم عفو ایله نتیجه کلام طاعتم دیمزم بلکه جمیع افعالم خطا وکناهدر انا کرمک ایله عفو ایله **حکایت** عبد القادر کیلانی را دیدند شیخ عبد القادر کیلانی حضرتلرینی کوردیلر قدس الله سره العزیز که بر حرم کعبه روی بر حصا نهاده همی کفت که کعبه شریف حرمنده یوزینی خرده طاشه اوزره قومشه ایدر ایدی ای خدا ونربخشای ای افندی بو عاصی بنده که ترحم ایله که مستوجب عفو بنم اما اکر عذابه مستحق ایسم که بکا البته عقوبت ایدرسک در قیامتم نابینا انکیز یاری قیامتده بنی کوزسز قوپار تا از روی نیکان

نیکان شرمسار نشوم تا که سنک مقبول قوللرک یوزندن خجیل اولمیم **قطعه** روی بر خاک عجز میکویم یوزمی عجز وبیچارلک خاکی اوزره قیوب ایدرم هر سحر که باد می آیم هر سحر وقتی که دیل کلور یعنی معقول قولی بود رای که هرگز فراموشت مکنم ای خدا که هرکز سنی بر نفس فراموش ایلمزم هیچستاز بنده یاد می آید عجب هیچ بنده یاد کلور می یعنی یادایدر مس **حکایت** دزدی بخانه پارسایی درآمد بر اوغری بر صالحک خانه سنه کلدی که اندن بر نسنه اوغرلیه چندانکه طلب کرد اول قدر خانه ده الجق نسنه طلب ایلدی چیزی نیافت نسنه بولمدی زیرا اول پارسا زیاده فقیر ایدی دلتنگ شد اول دزدک دلی تنک کندی بو تقدیرجه شد رفت معناسنه اولور پارسا خبر شد صالح خبر اولدی کلیمی که بر او خفته بود بر کلیم که اوزرنده یاتمش ایدی در ره دزد انداخت اول کلیمی که دزدک یکیه جك یولنه اتدی یعنی براقدی تا محروم نکردد تا اول دزد دلندن محروم دونمیه یا خود معنی بویله اوله تا که محروم اولمیه بو تقدیرجه نکردد نشود معناسنه اولور **قطعه** شنیدم که مردان راه خدای اشتدم که خدا یولینک ارلری یعنی الله تعالی حضرتنک دوستلری دل دشمنان نیز نکردد تنک دشمنلرینک کوکلنی طار ایلمدیلر یعنی پریشان خاطر قلمدیلر تراکه میسر شود این مقام بو مرتبه سکا قچن میسر اولور که با دشمنانت خلافست وجنک زیرا سنک دوستلرک ایله

خلاف وجنك واردركه متصل انلر ایله خصومت ایدرسن مودت

اهل صفاچه دررو وي وچه درقفا اهل صفانك محبتي يعني اولياء اللهك

يوزده نه وار وارده نه وار ايكيسي ده علي السويه دردر نه چنانكه ابنات

عيب كيرند آنجلين كه سنك اردكده عيب طوتيلر و سني ذم ايدرلر ضيع

ودر ولپشت بيش بميرند و سنك اوككده زياده اوله يعني تملق ويوك

ابن لر بيت در برابر چو كو سفند سليم من بلدن ده سليم وحليم

قيونلر كبي در يعني زياده تواضع ايدرلر درقفا همچو اكرك مردم

خوار قفاده يعني ويرنجي قورتلر كبي دربلكه هلاكك قصد ايدرلر

امّا اهل الله بويله دكلدر انلر مواجه وقفا برابر قطعه هركه عيب

ديكران پيش تو آورد وشمرد بي كمانه غيرلرك عيبني سنك قاتكه كتوره

وصايه يعني تقرير ايليه بيكمان عيب تو پيش ديكران خواهد برد

شبهه سز سنك عيبكي دخي غيرلرك قاتنه البته كتوره حكايت تني

چند از روندكان سياحت بابنده متفق اولديلر شريك وربح و

راحت ربح وراحتده اورتق ايديلر يعني عهد ايتديلر كه جميع خصوصده

بري بريني ظهير ومعين اولهلر خواستم كه مرافقت كنم حضرت شيخ ايدر

ديلدمكه انلره يولداشلق ايليم يعني انلر ايله سياحت كيدم موافقت نكردندا

امّا باكه موافقت ايلمديلر كفتم ايتدم از كرم اخلاق بزركان بعيد است

اولولرك اخلاق حميدهسندن بعيد وبديع دركه روي از مصاحبت

مسكينان برتافتن كه مسكينلرك مصاحبتندن يوز چويرمك وفائدة

جستندن

سياحت ايدجي صوفيلر دخي برچ كيمسنه متفق سياحت بودند سياحت جمع

دریغ

دريغ داشتن وفائده دريغ طوتمق كه درنفس خويش كه كند وذاتمده

اينقدر قوت وسرعت مي شناسم بوقدر قوت وسرعت اكلرم كه درخدمت

مردانه كرمردلرخدمتنده يار شاطي باشم بهادر وخدمتكار ياراولم

نه بار خاطر بوخ خاطر بوكي اولميام شعر ان لم اكن راكب المواشي اكر بن مركبلره

بنيجي اوليام يعني سزلرك هم عنايتكوز اولوب مصاحبتكزه لياقتم اوليه اسعي

لكم حامل الغواشي سعي ايدرم سزلرك غاشيه لركوز كتورمكه يعني خدمتكز

ايدرم يكي از ميانه كفت چونكه بوقدر ابرام ايتدم اولاوردن ايتدي

يعني قبول ايتمدكلرينه عذر بيان ايلدي بويله ديو ازين سخن كه شنيدي

بوسوزدنكه اشتدك دل تنك مدار كوكلي تنك وبحضور طوتمه كه د

دردين روزها بوكونلرده يعني بو يقينده دزدي بصورت صالحانه در

آمد بر دزدي صالحلر صورتنده كلدي وخود را در سلك صحبت

ما منتظم كرد كندو سيني بزوم مصاحبتمز سلكنه منتظم ايلدي بيت ~~بيت~~

چه داند مردم كه در جامه كيست ادم نه بيلور كه

قبول ايلديلر بيت ظاهر حال جامه كيمدر صالح يوخسه فاسق ميدر

نويسنده داند كه در نامه چيست كاتب بلور كه نامه ده نه وار در از اينجا

كه سلامت حال درويشانست اولسببدنكه درويشلرك حالنك سلامتي

دركه تمام خلوص قلب وصفاي خاطره مالكدر شما فضولش نبرده ند

اول قبيح ونامعقول ظن اولنمدي يعني بو درويش دكلدر بلكه بر فضول كمسنه در

ديمديلر وبياري قبولش كردند ايي صالح ديو يارلغه قبول ايلديلر بيت ظاهر

حال عارفانه دلقست عارفلرك ظاهر حالني دلقدر يعني علامت ظاهرلري خرقه در

این قدر بس که روی در خلقست انلره بو قدر یتر یعنی خرقه ایله عارف
اولدقلری کافیدر زیرا انلرک یوزی فی الحقیقه خلقدر باطنلری کبی
معمور اولمق لازم دکلدر زیرا عارف بالله دکلدر بو بیتدن استهزا یعنی
ایله در غفلت اولنیه **رباعی** در عمل کوش هرچه خواهی خوش عمله سعی ایله و
وملبوساتدن هرنه دلرسه که تاج برسر و علم بردوش پادشاهلر صا
صاحب دولتلر کبی باشک اوزره تاج وامو زک اوزره بر علم قو یعنی
تمنالو و علم لو قفتانی کبی عجملرک عادتیدر علم اوزره دوشرلر بو سوز
اکا کوره در علم بونده سنجق معناسنه دکلدر تمغا معناسنه در که جامه لره
بصرلر زاهدی پلاس پوشی نیست زاهدک پلاس ایله اورتنمک دکلدر
زاهدی پاک باش و اطلس پوش عمل صالح ایله پاک و پاکیزه زاهد اول
اطلس کبی یعنی باطنک معمور ایله ظاهرک نجه اولور ایسه اولسون ضرر
ایتمز بونده مبالغه یوقدر دکلدر **مثنوی** ترک دنیا و شهوت است و هوس
پارسائی و زاهدلق دنیا و شهوت ولذتی ترک ایتمکدر پارسای نه ترک
جامه و لبس صوفیلق آنجق لطیف و حریر جامه ترک ایلمک دکلدر در کرز اکشن
مرد باید بود و زره بهادر کسه اولمق کرک بر مخنثه سلاح جنک چه سود
مخنثه یعنی قودوقه اوزن جنک نه فائده ایدر زیرا انکله قجار بو سوز تمثیل
طریقیله در فی الجمله محصل کلام روزی تا شب فتنه بودیم برکون تمام
اخشامه دکین کتمش ایدک وشبانکه بپای حصاری و اخشام وقتی بر حصا
دبنده خفته بودیم استراحت ایچون اوتورمش ایدک دزد بی توفیق سعادتسز

دزد

دزد ابریق رفیق را برداشت رفیقمک ابریقنی کتوردی که بطهارت
می روم که طهارته کیدرم اوخود بغارت برفت حالبوکه اوخود یغمایه
کیدر ایدی **بیت** پارسا بین که خرقه در بر کرد پارسا کور خرقه
کیجی کمسه جامه کعبه را جل خر کرد کعبه اورتسنی کویا اشکه جل ایلدی
یعنی اصلا و قطعا او کمسنه یه لباس و تقوی یراشمز دونکم کعبه شریفک
اورتسنی خر جلی اولماغه یراشمز چندانکه نظر درویشانه غائب شد اولقدر
اراق کتدیکه درویشلرک نظرندن غایب اولدی بر برجی برفت بر برج
اوزره کتدی و درجی بزد دیدا ولحصاردن جواهر دیزسنی اوغرلدی
تا دو زروشن شد کوندوز طوغنجیه دکین آن تاریک دل اول قره کوکل دزد
براه رفته بود اوغری بر واقر یول کتمش ایدی و رفیقان بی کناه وکناهسز
رفیقلر خفته او یومشلر ایدی بامدادانه علی الصباح همه را دو قلعه
بردند جمله سنی حصاره ایلتدیلر و بزندان کردند و زندانه ایلتدیلر عاقبت
خلاص بولدق اذانه تاریخ ترک صحبت کنیم اولزماندنبرو صحبت ترکین
اندک کمسه ایله مصاحبتی ترک ایلدم و طریق عزلت کرفیتم و عزلت طریقنی طو
طوتدم که السلامة فی الوحدة زیرا سلامت و حضور وحدتده در
قطعه چواز قومی یکی بی دانشی کرد چو ز بر قومدن بری ادبسزلک
ایلیه نه که را منزلت ماند نه مه را انوک ادبسزلکندن اول قومک نه اولوی
ونه کیچی سنه عزت قالور آنوک قباحتی جمله سنه ایرشور نمی بینی که کاو
در علف زار کورمدکمی که بر کاو علف زار ده بیا لاید همه کاوانده را

کوچك دوكلی صغر لربنی بو لشدرر یعنی آنوك سببیله دوكلی سنه ضرر
ایرشورکه علف زار که مصاحبی کورروب قولرامّا قباحتی برلیسی ایدی
جمله سی متهم اولور کفت سپاس و منّت خدایرا حضرت شیخ انلو دخی
بو حکایتی استماع اتدکده صکره ایتدم عزیز و جلیل الله شکر و منّت که از
فائدهٔ درویشان محروم نماندم که درویشلرك فائده سندن محروم
قالمادم اگرچه او صحبت ایشانه وحید شدم اگرچه انلوك صحبتندن
وحید اولدم یعنی انلوایله مصاحبت میسّر اولمادی امّا بدین حکایت
که کفتی امّا بو حکایت ایندك مستفید کشتم مستفید اولدوم یعنی فائده
لندم و امثالکم مراد دخی بنم کبی لره درهمه عمر این نصیحت بکار آید دوكلی عمرنده
بو نصیحت ایشه کلور **مثنوی** بیك تا تراشید در مجلسی برادبسز ایله
بر مجلسده بر بخیل داهو شمندانه بسی چوق عاقللرك كوكلی انجنوردو
و پریشان اولور اکو برکه پر کنند از گلاب اگر بر حوضی کلاب ایله یعنی
گلاب ایله بر ایلیه لر سکی در وی افتد کند منجلاب بر کلب اول
حوض دوشه آنی ناپاك ایدر یا خود معنی بویله اول او کلب ناپاك
صوم اولور بو تقدیرجه کند شود معناسنه اولور **حکایت** زاهدی بمهمان
پادشاهی بود بر زاهد بر پادشاهه مهمانه اولدی چون برسفر بنشست
چونکه سفره اوزره اوتوردیلر طعامه شروع ایلدیلر کمتر از آن
خورد زاهد طعامندن از زقیری که اراده او بود که آنوك ارادتی
ایدی یعنی بیچاره زاهد ریا بلاسنده قرنی طویجه یمدی و چون بنماز
برخا

برخاستند چون نمازه قالقدیلر نیشتر از آن کرد اندنه زیاده ایلدی
که عادت او بود که آنوك عادتی ایدی تا ظن صلاحیت در حق او زیادت
کنند اولمرایی بو جمله ریایی اندنه او توری ایلدی که تا صالح لو ظننی
آنوك حقنده زیاده ایلیه لر **بیت** نترسم که نرسی بکعبه ای اعرابی قورقرم
کعبیه ایرشمیسن ای اعرابی که ره که تو میروی بترکستانست زیرا
بو یولکه سن کیدرسن ترکستانه یعنی بوریا سنی حق تعالی حضرتنه ایرشدرمز
بلکه دخی زیاده حقدن بعید ایدر چون بمقام خویش باز آمد چونکه
اول زاهد صاحب فراستك و عقل طوترایدی یعنی بو صفت ایله موصوف
اوغلی وار ایدی کفت اول پسر بباسنه ایتدی ای پدر ای بابا در دعوت سلطان
چیزی نخوری پادشاهك دعوتنده برنسنه یمدکمی کفت زاهد پسر بنه ایتدی که
در نظر ایشان انلرك نظرنده چیزی نخوردم برنسنه یمدم که بکار آید که ایشه
کلور یعنی مرادمجه یمدم کفت پسر باباسنه ایتدی نماز راهم قضا کن قلدوغك
دخی قضا ایله که چیزی نکردی بکار آید زیرا برنسنه ایلمدك که ایشه یرایه
یعنی حق تعالی حضرتنه لایق برنسنه اوله **بیت** ای هنرها نهاده برکف
دست ای هنرلری ایه سی لتنره قومش و اشکاره ایلمش کمسه عیبها را نهاده
در زیر بغل عیبلرینی قولتق آلتنه طوتمش و ستر ایلمش کمسه تا چه خواهی
خرید ای مغرور ای مغرور عجبه صاتون المؤاسز سك ای مغرور یعنی
نه صاتون السك کرك درای مغرور روز درماندگی بسیم دغل عاجزلق
و بیچارهلك کوننده قلب سیم و ذوایله یعنی ریا ایله اولانه عمل ایله

اول زاهد بکره وکندو مقامنه کلدی سفره خواست سفره طلب ایلدی تا نانا ولکنند تا طعام ببه پسری داشت صاحب فراست صح

آخرته ثواب و درجنك امیدی طوتم حکایت یاد دارم که در عهد طفلی
طفولیت حضرت شیخ ایدر خاطرمده طوترم یعنی خاطرمده در که طفولیت
زماننده متعبد بودم عبادت ایدیجی ایدم و شبخیز دخی کیجه ایله قالقیجی ایدم
و مولع زهد و پرهیز و زهد و پرهیزه حریص ایدم شبی در خدمت پدر نشسته
بودم بر کیجه بابام حضورنده اوتورمش ایدم و همه شب دیده برهم نبسته
ودوگلی کیجه گوزمی برهم یعنی اوزره بغلمامش ایدم یعنی اول کیجه صباح دکین اویومامش
ایدم مصحف عزیز کنار کرفته و عزیز مصحفی قوجاغمده طوتمش ایدم یعنی
تلاوت ایدر ایدم و طائفهٔ کرد ما خفته بر طائفه بزوم اطرافمزده اویومش
ایدیلر پدر را کفتم بابامه اول حالده ایتدم یکی از اینها سر برنمی آرد بونلردن
برسی باشنی یوقاری قالدرمدیلر که دو رکعت بکذارد تا که ایکی رکعت نماز
قیله لر و در خواب غفلت چنان خفته اند غفلت اویخوسنده آنجلین اویومشلر در
که کوییا مرده اند اکر سن کوره یدك که اولمشلر در کفت ای جان پدر بابام ایتدی ای
جان پدر یعنی چونکه بنده بو یله سوزی استماع ایلدی نصیحت طریقی ایله بکا ایتدی
تو نیز اکر بخفتی سن داخی بونلر کبی اکر اویویدک به که در پوستین خلق افتی
ایدیکه خلقك غیبتنه دوشمکدن قطعه نبیند مدعی جز خویشتن را مدعی
وخودبین کندودن غیریسنی کورمز که دارد پرده پندار در پیش زیرا اوکننده
ظن و عجب پرده سنی طوتر یعنی خودپرستلك آنوك دیده سی اوکنده
بر پرده در که غیری کورمکه مانع قویدر اکر چشم خدابین ببخشند کر
مدعی یه خدا کورجینك کوزنی بغشلیه لر بغشلیجی الله حضرتیدر تعظیما

صیفهٔ

صیفهٔ جمع ایله کتوردی نتکیم روشن ظاهر در نبینی هیچ کس عاجزتر از
خویش اول وقت هیچ کمسه یی کندودن عاجزرك و حقیررك کورمز بونده
صنعت التفات وار در غیبتدن خطابه حکایت بزرگی را در محفلی همی
ستودند بر اولویی بر مجلسده مدح ایتدیلر و در اوصاف جمیلش و آنوك
جمیل وصفلرنده مبالغه همی نمودند مبالغه کوستردیلر سر بر آورد و کفت
اول کمسه باشنی یوقاری کتوردی وانلره جواب ویروب ایتدی من
شعر آنم که من دانم بن اول کمسه یم که بن بیلورم یعنی بو بنی سندن یکی بیلورم
کفیت اذی یا من یعد محاسنی سکا کفایت ایدر اذای بوندن ای شول کمسه که
بنم ایو خویی صایرسن یعنی سنك بکا بو قدر جفالك کفایت ایدر که بنی
خلق یاننده مدح ایدرسن زیرا اول مدحدن بکا غرور و کبر و عجب
حاصل اولور زیرا اول مدح معناده بنم هلاکمه و حقدن دورومه بحو
اولمغه باعث در قال رسول صلی الله علیه وسلم احثوا التراب فی وجوه
المداحین و قال صلی الله علیه و سلم ویحك قطعت عنق صاحبك صدقه
حبیب الله فی جمیع المقال و علی نبیه هذا ولم تدر باطنی بو سن کوردکك
بنم ظاهرمدر اما باطنمی بلمزسن دخی قلبمه متعلق اولان احواله اطلاعك
یوقدر اول سببدن بکا حسن واعتقاد ایدرسن قطعه شخصم بچشم
عالمیان خوب و منظر بنم شخصم عالملرك کوزنده خوب و منظردر
یعنی هر کس بکا صالحدر دیو اعتقاد ایلر و حسن ظن طوتر و بنی مدح
ایدر وز خبث باطنم سر خجلت فتاده پیش لیکن باطنمك خباثتندن

خجالت باشی اوکومه دوشمدر یعنی شرمسارم طاوش رابنقش و
نکاری که هست خلق طاوسه اول نقش نکار سببی ایله که انی کوردر
تحسین کنند او خجل از زشت پای خویش خلق تحسین ایدرلر
اما او کندونک زشت اباغندن خجیل در حکایت یکی از صلحاء جبل
لبنانه لبنان طاغنده ساکن اولان صلحادن بری مقامات اودر
دیار عرب مذکور بود اول صالحک مقاماتی عرب دیارنده مذکور
ایدی وکرامات او مشهور واول صالحک کراماتلری مشهور ایدی
بجامع دمشق درآمد اول صالح شام شریف جامعنه کلدیکه جامع
بنی امیه دیمکله مشهور ایدی وبر کنار برکه کلاسه وبرکه کلاسنک
کنارنده برکه کلاسه اول جامعک بر قپوسنک قربنده واقع اولمشدر
حوض عظیمدر اسم برکه کلاسه در در طهارت همی کرد طهارت
الدر ایدی پایش بلغزید ناکاه قضا ایله اول صالحک اباغی دیردی
وبحوض درافتاد دخی حوضه دوشدی وبمشقت بسیار دخی
چوق زحمت ایله از اینجا خلاص یافت اول برکه دن خلاص بولدی چون نماز
را تمام کرد چونکه نمازی تمام ایلدک یکی از اصحاب کفت اصحابدن
بری ایتدی ترا مشکلی هست بنم مشکلم وار در کفت شیخ ایتدی
آن چیست اول مشکل ندر کفت اول مرید کا ایتدی یاد دارم که
تو بروی دریای مغرب بی رفتی خاطرمده طوترم که سن مغرب
دریاسنک یوزینی وزره کیتردک وقدمک تر نشدی وقدمک

باش

باش اولمادی دکلکه غرق اولیدک امروز بو کون چه شد نه اولدی
که درین یک قامت آب که بو بر آدم بوی صوده از هلاکت چیزی نمانده
بود سنک هلاکدن بر نسنه قالمامش ایدی یعنی قریب ایدیک که غرق اولیدک
درین چه حکمتست بونده نه حکمت وار در شیخ سر بجیب تفکر فرو
برد شیخ چونکه اول کمسه دن بو سوزی اشتدی باشنی تفکر یقه سنه
آشغه اندی وپس از تامل بسیار وچوق تاملدن صکره سر بر آورد
وکفت باشنی یوقاری قالدردی واول کمسه جواب ویروب ایتدی
نشنیده که سید عالم اشتمدک مسن که سید عالم محمد مصطفی صلعم
کفت ایتدی لی مع الله وقت بنم ایچون یعنی بکا مخصوص الله تعالی ایله بر
وقت وار در لا یسعنی فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل صغمز بنم ایله
اول وقتده مقربین دن اولان ملک دخی مرسل اولان نبی یعنی بکا مخصوص
بر وقتدرکه الله تعالی حضرتنه تقرب کسب ایدرم بو مرتبه ده که ملک مقرب
ومرسل نبی قادر دکلدر ونه کفت عمل علی الدوام وحبیب اکرم صلعم
لی مع الله علی الدوام دیمدی وفتی چنین که فرمود بر وقت
بو نجلین بیورردی بجبرائیل ومیکائیل بر ناختی اول وقت جبرائیل
میکائیل ایله مصاحبت ومقارنت ایلمز ایدی ودیکر وقت با حفصه
وزینب درساختی وبر وقت حفصه وزینب ایله مصاحبت ومقارنت
ایدر ایدی رضی الله عنهما مشاهدة الابرار بین التجلی والاستتار
ابولرک یعنی مقبوللر درکاه اولنلرک مشاهده سی وکرامت اظهار

ایتمسی آشکاره ایله نهان بیننده می نمایند و می ربایند بردم کوتوردلر و
بردم قایرلر یعنی ستر ایدرلر بیت دیدار می نمایی و پرهیز می کنی دیدار
کوسترورسن وستر ایدرسن بازار خویش وآتش ما تیز می کنی بازارکی
وبزم آتشموزی تیز و زیاده یعنی عشقمزی وسکا میلمزی متضاعف
ایدرسن بیت اشاهد من اهوی بغیر وسیلة مشاهده ایدرم شول
کمسنه یی که بن آنی سودم وسیله وسبب سز یعنی محبوبمی آشکاره کوردم
کمسنه بکا وسیله اولمز فیلحقنی شان من الضل طریقا اول مشاهده سبیله
طریقمی بلکه کندومی کم ونابدید ایدرم توقد نارا ثم یطفی برشة
فرافنره بنی عشق آتشنه یقرصکره وصال صوینک سپنه سی ایله اول آتشی
سویندرر لذاک ترانی محرقا وغریقا شول اجلدن سن بنی کوردسن
کاهی عشق آتشیله ینمش اولدوغم حالده وکاهی وصال آبنه غرق اولدوغم
حالده بو معنی محروقا وغریقا اولدوغنه کوره در اما ترانی دن مراد
رؤیة قلب ویقین اولوقت ترانیک مفعول ثانیسی اولور محروقا
حکایت منظوم یکی پرسید ازان کم کشته فرزند فرزندنی کم وضایع
ایلمشدنکه مراد یعقوب پیغمبر علیه السلام در بر کمسنه سؤال ایلدی
بویله دیو که ای روشن گهر پیر خردمند ای روشن ولطیف اصللو
عاقل پیر زمصرش بوی پیراهن شنیدی حکمت ندر که یوسف علیه السلام
پیراهن رایحه سن مصردن اشندک حال بو که مصر ایله کنعانه بیننده چوق
مسافه وار در چرا درچاه کنعانش ندیدی آنی کنعانه چاهنده نیچون
کوردمدک

کوردمدک حال بو که چاه مصره نسبت زیاده قریب در بلکه تمام بو منزلی بوقدر
بکفت احوال ما برق جهانست حضرت یعقوب عم اوکمسنه یه جواب
ویروب وایتدی بزم احوالمز ومعجزه اظهار ایتمه مز صاعقه یا فجی برقه
کبی در یاخود معنی بویله اولور جهانک برقی کبی در ایکنجیده بیله ادات
تشبیه محذوف در تقریری چو برق جهانست دمی پیدا ودیگر دم
نهانست که اول برق بر دم پیدا و بر دم نهان در انبیا و اولیانک احوالی
دخی بویله در که گهی بر طارم اعلی نشینم بر وقت اعلا و بلند طارم اوزره
اوتوردم طارمدن مراد بو نزم فلک در مجاز یعنی کاهی فلک اوزره بلکه
اعلا و بلند مکان اوزره اوتوردم کهی بر پشت پای خود نبینم بر وقت
کندو ایاغم اوقه سن کوره مزم اگر درویش بر حالی بماندی اگر درویش بو
حال اوزره قالیدی مراد مشاهده تجلی در سر دست از دو عالم برفشاندی
الینک اوجینی ایکی عالمدن اشلک ایدی یعنی بو دنیادن فراغت ایدردی
حکایت درجامع بعلبک بعلبک جامعنده کلمهٔ چند برقاج سوز
بطریق وعظ می گفتم وعظ طریقیله ایدر ایدم با جماعتی افسرده دل مرده
اولمش کوکلو منجمد یعنی بی فهم بر طائفه واز عالم صورت بعالم معنی برده
وصورت عالمندن معنایه یول التمامش بر طائفه یی دیدم کوردم که نفسم
در نمی گیرد که نفسم یعنی نصیحتم تاثیر ایتمز وآتش گرم من وبنم گرم آتشم
در هیزم تر ایشان اندرک یاش اودونلرنه اثر نمی کند اثر ایلمز یعنی سوزمک
اصلا تاثیری یوقدر دریغ آمدم بکا دریغ کلدی تربیت ستوران حیوانلره تربیت

ایلمك وآیینه داري در محلّهٔ کوران وکورلر محلّه سنده آیینه دارلق وآیینه

فروشلق ایلمك کبي در ولیکن در معنی باز بود ولکن معنی وشوق

قپوسي آچق ایدي وسلسلهٔ سخن دراز وسوزك زنجیرا اوزون ایدي

یعني سوزکتوره محل ایدي در معنی این آیه بو آیه کریمه نك معناسنده ونحن

اقرب الیه من حبل الورید بز انسانه قریبوز نشانه طرف بدن سخن بجاي

بر سایه بودم سوزي بر یره ایرشدردم تا آیدم که مي کفتم که ایدر ایدم

یعني وعظ ایدن کمسنه که حضرت شیخدر **قطعه** دوست نزدیکتر از

من بمن است دوست یعني الله تعالی حضرتي بنده نك بکا قریب دکدر ووین

عجب ترکه من از وي دورم بو عجب دکدر که بن اندن اراغم چه کنم تا که

توانم کفت که اونیلیم کیمه دیمك ممکندر که اول الله عزّ اسمه درکنار ومن و

من مهجوردم بنم کنارمده یعني بغلمه بیله که بر آنه بندن جدا اولمز اما بن اندن

دورم مهجوردم والله معکم اینما کنتم من از شراب این سخن مست بر بر

سوزك شرابندن یعني بو سوزده اولا حالندن مست ایدم وفضلهٔ قدح

در دست وفرحك فضله سی المده ایدي یعني هنوز سوزي تمام ایتمش

آیدم که رونده که بر کیمجي باخود بر سالك دیمك اوله از کنار مجلس

کذر کرد مجلس کنارندن کذر ایلدي ایلدي ودور آخر دخي دور آخر

در وي اثر کرد اول کمسه اثر ایلدي نعرهٔ چنان زد شوقندن آنجلین

بر نعره اوردي که دیکران بموافقت وخروش آمدند که غیریلر اکا

موافقت ایتمك ایله جوشه کلدیلر وخامان مجلس دخي جوش وجلسك

خاملري

خاملري یعني بي فهم وبي شوق اولنلري اولکمسنك سببیله جوشه کلدیلر کفتم حضرت شیخ

ایدر چونکه بو حالي کوردم تعجب ایدم سبحان الله دوران باخبران عجب حال ولور دورلر بخبر

دا و یعني مجلسده اراغ اولنلر خبر ایدلرد در حضور معناده اول مجلسده یعني حضورده

اولنلردن یعني یقینده اولانلردن یعني اراقده اولنلرك فهمي غایب یقینده اولنلردن ونزدیکان

بي خبر یقینده اولنلر بصر یعني واعظه قریب اولانا احمقلر در حقیقتده مجلسده بعید لردر

بیت فهم سخن چونکه نکند مستمع مستمع چونکه متکلمك سوزني فهم ایلمیه قوت طبع از

متکلم مجوي طبع قوتني متکلمدن طلب ایلمه متکلم اولان کمسنه سویلمکه قادر اولمز مخاطبك

جانه ودلنه فهمه کورمینجه فسحت میدان ارادت بیار دارادتك واسع میدانني کتور یعني

واسع میدانه بکزر ارادتني کتور وجانده سویلنه سوزني کوش عشق ایله ازعانه

ایله تا بزند مرد سخن کوي کوي تا که سوز سویلیجي ادطوبا وزره یعني مرادي اوزره

میداني سخنده فصاحت وبلاغت عرض این **حکایت** شبي در بیابان مکه بر کجه مکه بیاباننده

از غایت بي خوابي زیاده اویخوسزلقدن پاي رفتنم نماند کتمکه ایاغم قالمدي یعني مشیه اصلا

قدرتم قالمدي سر بنهادم بر طرفي اویخویه باشمي قودم که بر مقدار حضور ایدیم شتربانرا

کفتم دوه جیا ایتدم دست از این بدار بندن ال چك یعني قوبني بر مقدار یوبنم اویخویه وارایه

بیت پاي مسکین پیاده چند رود بیچاره قوتسز ایاق نیجه بر کیدر کز تحمل ستوده

شد بختي حال بوکه تحمل وصبردن ایکي علم زبون اولدي تا شود جسم فربهي لاغر تا که

فربهك جسم لاغر اوله یعني بر سمز ارقه اولنجیه دکین لاغري مرده باشد از سختي

بر لاغر سختلقدن والمدن اولمش اولور کفت شتربانه چونکه بنم بو حالي کوردي نصیحت

طریقي ایله بکا ایتدي اي برادر حرم در پیشست اي برادر حرم اوکگزده در وحرامي

دربس حرامي ايسار دكره در اكر رفتي بر ديكا كر كندوكن ايسه جانه التدكن يعني حراميدن
خلاص اولرك وكر خفتي مردي اكر اما بو يرده اويكي يدكن ايسه اولدكن يعني اكر اويويه سه
هلاك ايدرلر **بيت** خوشتر آنست زير مغيلان براه باديه خفت كرچه صحرا يولنده مغيلان
التنده اويومق خوش ولطيف در شب رحيل مرك جان ببايد كفت اما جانه ترك ديمك
كرك يعني كندو رضاسيله قطع اميد ايمك كمكرك در **حكايت** پارسايي را ديدم حضرت
تنجي ايدر بر پارسايي كوردم بركنار دريا دريا كنارنده كه زخم پلنك داشت كه قپلان
زخمنه طوتلمش يعني قپلان آني مجروح ايتمش ايدي وبهيچ دارو به نمي شد وهيچ بر علاج
ايله ايو اولمادي ومدتها از مجور بود وبيهم رنجلر اول جراحتدن مجروح ايدي يعني
مريضه ايدي دمبدم دائما شكر خداي تعالى همي كفت اول حالده عالي الله شكر ايدر ايدي
پرسيدندش كه شكر بچه مي كوبي سؤال ايلديلر كه كونه شكر ايدرسنكه سن بو اصل
مصيبته كرفتارسن كفت اول ايتدي الحمد لله كه بمصيبتي كرفتارم الحمد لله كه بو مصيبت
وبلايه كرفتارم نه بمعصيتي معصيته وفسقه كرفتار دكلم **بيت** كرمرا زار بكشتن
دهد آن يار عزيز اكر بر ضعيفي قتل ايتمكه بيوره اول يار عزيز تا نكويي كه درآن دم غم
جانم باشد صاقنديم سنكه بكا اول دمده جانم غمي اولور يعني اصلا جاندن اوتوري
غم يمزم والم چكمزم كويم از بنده مسكين چه كنه صادر شد بلكه اول وقتده ايدرمكه
مسكين وبيچاره بنده دن نه كناه صادر اولدي كه او دل آزرده شد از من غم آنم باشد
كه اول يار عزيز بنده دل آزرده وپريشان خاطر اولدي بكا بهانه آنوك غمي اولور **حكايت**
درويشي را ضرورتي پيش آمد بر درويشك اوكنه بر ضرورت كلدي يعني زياده لازم
بر مهم واقع اولدي كليمي از خانه ياري بدزديد بالضروري بر دوستك خانه سندن بر كليم
اوغرلري

اوغرلدي حاكم فرمود كه دستش را ببرند قاضي بيوردي كه آنوك اليني كسه لر صاحب كليم
شفاعت كرد كليم صاحبي شفاعت ايلدي بو يلدي يو كه او را بحل كردم كه بن كليمي اكا حلال
ايلدم كفت قاضي ايتدي بشفاعت تو سنوك شفاعتكله حد شرع را فرو نكذارم
شرع حدني شفعدن قومم يعني الله تعالى نك حكمني ترك ايلمزم كفت صاحب كليم قاضيه
ايتدي راست فرمودي كرچه بيوردن اما هر كه از مال وقف چيزي بدزدد
اما هر كيمكه وقف مالندن بر نسنه اوغرليه قطعش لازم نيامد اكا قطع لازم كلمز
كه الفقير لا يملك شيئا زيرا كندولري بو شيئه مالك دكلدر ولا يملك ودخي كمسه
مملوك دكلدر يعني فقير دنيايه نه مالك ونه مملوكدر هر چه درويشانست وقف
را محتاجانست هر نسنه كه درويشلرك در يعني هر نسنه كه درويشلر مالكدر
اني كمسه دن دريغ ايتمزلر حاكم دست از و برداشت قاضي چونكه بو سوزي اشتدي
آنوك اليني قطع ايتمكدن كچدي يعني فراغت ايلدي وكفت ودخي طعن ايله اول صادقه
ايتدي جهان بر تو تنك آمده بود جهان سنك اوزوكه طار مي كلمش ايدي كه دزدي
نكردي الا از خانه چنين ياري كه صادق قلق ايلمك الا بو بخلى دوستك خانه سندن
ايلدكن كفت صادق اولانه كمسنه ايتدي اي خداوند نشنيده كه كفته اند اي افندي
اشتمدمش سن كه ايتمشلردر در خانه دوستان بروب دوستلرك خانه سني سپور
يعني خانه ده نه وار ايسه كتور و در دشمنان مكوب ودشمنلرك قپوسني قاقمه يعني
اندن نسنه طلب ايلمه **بيت** چون فرو ماني بسختي تن بعجز اندر مده چونكه
سخت لقده وفقر لقده عاجز قالسن ومضطرب اولاسن تنكي عجزه براقمه
بي دست وبي پا كبي عجز ايله او تورمه دو شمنانرا پوست بر كن دوستانرا پوستين كه

بلکه دشمنلرک پوستنی یوز یعنی الکردن هلاک ایلدی ودوستلرک کوکلنی آل تا بوم برین
سعی واقدام ایله که فلاکته مبتلا اولمیه سن حکایت یکی از پادشاهان پادشاهلردن
بري پارسایی را دید وگفت بر زاهدي کوردي وایتدي هیچت از ما یاد می آید هیچ
سکا بنده ن آنمق کلوری یعنی بزی یاد ایدرمسن گفت بلی پارسا ایتدی یا اودسنی کرم
یعنی یاد ایتیم دیمکدر هرکه خدای تعالی فراموش میکنم هروقت که الله تعالی یی اونودرم
عز اسمه بو سوز تقلیل المجال دن زیرا خدای فراموش ایتمک یوق ایلیه اینی دخی یاد
ایلمک یوق که اینی حق تعالی حضرت عز اسمه کندو قپوسندن سوره یعنی دفع ایله
بیت هر سو دود کسی که ز در خویش براند هر جانبه یاد اولور اول کمسنه
وانرا که بخواند بدر کس نه دواند اما اول کمسنه یی که قاتنه اوقیه یعنی مقبول ایدینه
انی کمسنک قپوسنه محتاج ایلمز حکایت یکی از صلحا صالحلردن بري پادشاهی را بخواب
دید در بهشت بر پادشاهی دوشنده جنتده کوردی وپارسایی را در دوزخ دخی بر صالحی
دوشنده جهنمده کوردی پرسید اول صالح دوشنده بر کمسنه دن سؤال ایلدی بوندیو
که موجب درجات این چیست که بونک یعنی پادشاهک درجات عالیه ایرشمک ومقبول
جناب کبریا اولماغه سبب ندر وسبب درکات آن چیست وپارسانک درکات سفلیه
ایرشمکه سبب ندر بنده بیان ایله که ما بخلاف این پنداشتیم که دنیاده بز بونک خلافنی
ایدر ایدک عجب درکه عکسی واقع اولمشدر گفتا اول کمسنه صالحه جواب ویروب ایتدی
این پادشاه بمحبت درویشان در بهشت است درویشلره محبت ودعا ایتمک
سببیله جنتده در واین پارسا بتقرب پادشاهان پادشاهلره یقینی ومحبت
سببیله دوزخده یعنی جهنمده قطعه دلقت بچه کار آید وتسبیح ومرقع دلقک
وتسبیحک

وتسبیحک ومرقعک نه ایشه کلور خودرا از عملهای نکوهیده بري دار
حقیقتده درویش وصالح ایسک کندوکی قبیح عمللردن ومذموم خویلر
دن پاک وبری ایله طرت حاجت بکلاه برکی داشتنیست کلاه برکی طوتمق یعنی
درویشلر کبی کلاه کلاه برکی کیمک لازم دکلدر زیرا صورته اصلا اعتبار یوقدر
درویش صفت باش کلاه تتري دار بلکه درویش صفتلو واخلاق حمیده حاصل
ایله وتتری منسوب کلاه طوت یعنی تتار کلاهنی که تتار بونده کافر مفاسنه در کندو
مفاسنه دخی کلور که مهر ومشتری واقع اولمشدر سرودی افندی جندی ومعروف
مفاسنه قید ایتمشدر فقیر اختیار اتدکم مفاده مبالغه واردر تتکم سبق ایتمشدر
که انده دخی مبالغه واردر که مصراع سابق بودر مصراع زاهد پاک باش واطلس
بوش حکایت پیاده سر و پا برهنه باش وایاغی چپلاق یعنی زیاده قدرتسز پیاده
باکاروان حجاز کعبه کعبهٔ شریفه کیدر کاروان ایله از کوفه بدر آمد کوفه شهرندن
طاشره کلدی واول کاروان ایله کعبهٔ شریفه کتمک قصد ایتدی وهمراه ما شد حضرت شیخ
ده ایدر اول درویش بزه یولداش اولدی خرامان همی رفت ومی گفت بو قدر
فقر ایله اول درویش صالنه رق کیدر ایدی وایدر ایدی دبلیت نه بر اشتر سوارم
نه چو اشتر زیر بارم نه برده او ز ر نتمشم ونه دوه کبی یوک التنده یم نه خداوند
رعیت نه غلام شهریار نه رعیت صاحبی یم یعنی نه پادشاهم ونه پادشاه قولیم غم
موجود وپریشانی معدوم ندارم موجود اولان شیئک غمنی ومعدوم اولان شیئک
پریشانلغنی طوتمزم یعنی دنیا ایچون اصلا غم یرزم نفسی می زنم آسوده وعمری بسر بردم
آسوده بر نفس اورزدم وبر عمر باش کتوردم بیت اشتر سواری گفتش درویش

تتکم محل کافر قرینه در وهم زبانه
فارسیده اکثر برده تاتار
کافر معناسینه در

بنشین بر کسی اولدروبش ایتدی ای درویش کجا میروی ای درویش بوحاله الله
فتوح کید دست باز کیزکرو درن که بسختی عمری که سختلق و مشقتله اولورسن
تشنیده ٔ درویش اول سوزی استماع ایتدی وقدم در بیابان نهاد و برفت
وکاد بانله بیابانه قدم قودی وکتدی چون نخله ٔ محمود بر سیدیم چون نخله ٔ
محموده ایرشدک توانکرد اولشرا وزره اولان توانکره اجل فرا رسید
اجل ایرشدی درویش بیالینش فراز آمد درویش توانکرک بالیننه یعنی باش
اوجنه یقینه کلدی وکفت دخی ایتدی ما بسختی نمردیم بز سختلق ایله اولمدک
وتو بر نخستی بمردی اما سن صوفده اوزره اولدن **بیت** شخصی همه شب بر سر بیمار
کریست بر شخص دوکلی کیجه یعنی صباحه دک خسته نک باشی اوزره اغلدیکه آنی
اولور ظن ایلدی چون روز شد او بمرد بیمار بزیست چونکه روز اولدی ناکاه
اول اغلیان کمسنه اولدی و خسته حق تعالینک لطفی ایله دیرلدی یعنی صحت بولدی
قطعه ای بسا اسب تیز رو که بماند ای چوق تیز و سرعت ایله یوریجی آت که یولده قالدی
منزله ایرشمدی که خرلنک جان بمنزل برد که اقسق و ضعیف خر جاننی منزله التدی
و هلاکدن خلاص بولدی بسکه در خاک تن درستان را چوق تن درستلر
که خاکه دفن کردند و زخم خورده بمرد زخم یمش کمسنه دفن ایلدیلر یعنی چوق
کمسنه زخم یمدین و خسته اولمدین اولدی وبجه زخم یمش و مدت مدید مریض
اولمش کمسنه لر صحت بولدیلر **حکایت** عابدی را پادشاهی طلب کرد بر عابدی
بر پادشاه طلب ایلدی عابد اندیشه کرد عابد فکر ایلدی که دارو بخورم تا ضعیف
شوم که بر دارو ییم و بدن ایچم تا که ضعیف اولم نا درحقمده اعتقاد زیاده
کند

کند تا پادشاه ریاضت ایتدیکمی و صایم اولدیغمی دیو بنم حقمده اعتقاد و محبتی
زیاده ایلیه آورده اند حکایت ایتدیلر که داروی قاتل بود قتل ایدیجی قاتل دارو
ایلدی بخورد و بمرد یدی واولدی **قطعه** آنکه چون پسته دیدمش همه مغز اوکمسی
فستق کیبی دوکلی ایچ کوردک یعنی صالح و مقبول ظن ایلدک واکا جان و دلدن
محبت و معتقد اولدک پوست بر پوست بود همچو پیاز حجرک یوق که پیاز کیبی قات
پوست اوزره ایدی یعنی سیرت نیک و اخلاقنده بهره سی یوق ایدی پیاز کبی اصلا
ایچی یوقدر بهانه پوست اوزره در پارسایان روی در مخلوق زاهدلر که یوزی
یعنی یوزی مخلوقه اولان پارسالر پشت بر قبله میکنند نماز معناده ارقه لرین
قبله یه ویروب نماز قیلورلر **بیت** چون بنده خدای خویش خواند چونکه
بنده کندو یراداتی اوقیه یعنی چونکه ذکر حق اوله ولیک آنوک امرنده اوله باید که
بجز خدا او نداند که کرکدر که خدادن غیر بیلمیه یعنی لایق اولان بودرکه اولکسه حق
تعالی حضرتندن غیری بیلمیه و طلب و محبت ایتمیه تاکه اول کسه صادق اوله **حکایت**
کاروانی را در زمین یونان بزدند یونان مملکتنده حرامیلر قیاس سز مال و نعمت
ومال و نعمت و مال الدیلر یعنی الدیلر بازرکانان کریه وزاری کردند بازرکانلر
کریه و زاریلق ایلدیلر یعنی اغلیوب فغان ایلدیلر خدای و رسول را شفیع
آوردند و الله حضرتی ورسول حضرتنی شفیع کتوردیلر سودی نداد اصلا فائده
ویرمدی **بیت** چو پیروز شد دزد تیره روان چون جانی قره حرامی کاربانه
اوزره مظفر و غالب اولدی چه غم دارد از گریه ٔ کاروان کاربانک اغلمسندن
نه غمی طوتر و نه رحم ایدر لقمان حکیم را در کاروان صیاد بود لقمان حکیم اول دخی ایدی

ایلغار ایتدیلر و ویردیلر و نعمتیه قیاسسز
بزدند اول کاربانه حرامیلر
صح

یعنی کاربانله ایدی یکی ازکار بانان اولکاربانن اولنلردن بری گفت لقمان حکیم
ایدی کلمهٔ چند از حکمت وموعظت باینان بکوی حکمت وعظ دن بونلره برقاج
کلمه سویله باشد که طرفی از مال ودست بدارند اوله که بر مقدار الی قویه لر یعنی
جمله سنی المیه لر دریغ که چندین نعمت ضایع کرد وحیف اوله که بوقدر نعمت ضایع
اوله لقمان گفت لقمان حکیم ولکیسه ایدی دریغ کلمهٔ حکمت باشد دریغ کلمهٔ
حکمت اوله دکر با ایشان گفتن که انلره دیمك زیرا اصلا تأثیر ایتمز قطعه آهنی را که
موریانه بخورد بر آهنی یاسویری یعنی بر آهن که پاسلندی نتوان بردن از وی صیقل
ژنك صیقل ایله اول آهندن پاس کیدرمك ممکن دکلدر باسیه دل چه سود
گفتن وعظ قره کوکللو یه نه فائده ایدر وعظ یعنی انکا نصیحتك فائده سی
یوقدر نرود میخ آهنین در سنك آهندن دزلمش میخ طاشه باتمز یعنی سیه
دله نصیحت ایلمك طاشه میخ آهنین یا عقد بکزر قطعه بروزکار سلامت
شکستگان دریاب ملامت وحقوق زماننده فقیرلر ایرشن مرادینی
حاصل ایله وخاطرلرینی متسلی ایله که جبر خاطر مسکینه بلا که دانند زیرا مسکینك
شکسته خاطرن صمق یعنی خاطرنی صورمق بلا یی دفع ایدر بیت دعای گوشه
نشینانه بلا بکرداند چرا انکوشهٔ چشمی نما نمی نکردی چو سائل از تو بزاری
طلب کند چیزی چونکه سائل زاریلق ایله سندن بو نسنه طلب ایلیه بده وگرنه
ستمکر بزور بستاند ویر یوخسه ظالملر کلوب وقت ایله آنی السندن زورله
الور ذکر حرامیلر بازرکانلردن الدقلری کبی حکایت چندانکه مرا شیخ اجل
اوله قدرکه بکا شیخ اجل شمس الدین ابو الفرج الخوارزمی منسوب

فرج بابا سمی اولان شمس الدینه ترك سماع فرمودی سماع ترکنی بیورد ایدی وخلوت
وعزلت اشارت فرمودی وخلوت وعزلته اشارت ایدر ایدی عنفوان شبابم غالب آمدی
یکتلك قلبی بکا غالب اولور ایدی (کردی) یعنی جوانلق مانع اولور ایدی وهوا وهوسی طالب
وهوا وهوسم طالب کلور ایدی که بکا دوزنه اولور ایدی ناچار بخلاف رای مربی
شیخك برقاچ قدم آردنه برفتمی کیدر ایدم وسماع واختلاطدن حظ وذوق ایدر
ایدم یعنی سماع ایلر ایدم وچون نصیحت شیخم یاد آمدی وچونکه شیخك نصیحتی
خاطرم کلور ایدی گفتمی ایدر ایدم بیت قاضی ار با ما نشیند بر فشاندی دست را (قاضی)
بزوم ایلمکه مجلسمزه اوتوره النی سلکوب سماع ایدر محتسب گر می خورد معذور دارد
مست را محتسب اگر شراب ایچه مستی معذور طوتر یعنی انجمز تا شبی بمجمع قومی رسیدم
تا بر گیجه بر قومك مجلسنه ایرشدم که در آن میانه مطربی دیدم که اول آرده بر مطربی
گوردم بیت گویی رك جان می گسلد نغمهٔ سازش دیر ایدك سن که جان طرفنی قطع ایدر
آنوك نغمه سی شویله ناساز ایدی که آنی اشیدنه کمسه زیاده الملنده گویا که هلاك اولور ایدی
بونده مبالغهٔ تامه وار در ناخوشتر آوازهٔ مرد پدر آنوك بابا اولمندن ناخوشترك ایدی
یعنی بر کمسه نك باباسی اولدی دیسك نیجه بحضور اولور ایسه اول مطربك آوازن استماع ایلیه
لکسه ایله بحضور اولور ایدی کاهی انگشت حریفان ازو در گوش کاهی اول مجلسده اولنلرك
برمغی آنوك قبیح صوتنی اشتمه مدن اوتوری برموقلری قولقلرنده ایدی وکاهی بر لب
که خاموش وکاهی برمغلری لب اوزره ایدی که خاموش اول دیو اشارت ایدرلر ایدی
بیت یهاج الی الصوت الاغانی تطیبها مغنیلرك صوتنه میل اولنور انلرك صوتی لطیف
وخوب اولدیغیچون وانت مغنی ان سکت تطیب حال بو که سن بر مغنیسن اگر سکوت ایدرسن

لطیفه ایدرس بیت نبیند کسی در سماعت خوشی بر کمسنه سنک سماعکده خوشلق
کورمز و سرور ایتمز مکر وقت رفتن که دم درکشی مکر کیتمک وقتی که نفسکی چکه سن
یعنی خاموش اوله سن اول وقت سنک سماعکدن اولان حضور آید مصرع ثانی موتدن
کنایه اولمق جائزدر مثنوی چو در آواز آمدن آن بربط سرای چونکه آواز کلدی
یعنی ایرلمغه باشلدی قبوز چالیجی کدخدا را گفتم از بهر خدای وصاحبنه ایتدم الله ایچون
زیبقم در گوش کن تا نشنوم گوشمه جیوه ادخال ایله یعنی قولاقمی پر ایت ایله بر ایله
تا بو مطربک صوتنی استماع ایتمیم یا درم بگشای تا بیرون روم یاخود لطف ایله بکا
قبوی آچ طشره کیدیم فی الجمله پاس خاطر یاران محض کلام دوستلرک خاطرینی رعایت
ایچون موافقت کردم انلره موافقت ایلدم و بر نیچه شب مشاهده ایلدم واول کیجه بو قدر زحمت
ایله بر روز آوردم روزه کتوردم یعنی صباحه چقردم قطعه مؤذن بانک بی هنگام
برداشت مؤذن وقت سزاوار قالدردی یعنی وقتسز اذانه ویرمکه شروع ایلدی نمی
داند که چند از شب گذشتست اما بلمز که کیجه دن نه مقدار گچمشدر درازی شب
از مژگان ما پرس کیجه نک اوزونلغنی بنم کرپکلرمدن سوآل ایله که یک دم خواب در چشم
نگشتست زیرا اول کیجه بر دم اویخو بنم کوزمده طولاشمامشدر یعنی بر بقدر اویومدم
بامدادان بحکم تبرک علی الصباح که بخشیش حکم ایله دستاری از سر و دیناری
از کمر بگشادم باشمدن بر دلبند چوزدم و کمردن بر دینار چقردم و پیش مغنی
بنهادم واول ناسزا مغنینک اوکنه قودم یعنی اکا بخشیش ایلدم و در کنارش
گرفتم و آنی قوجاغمه طوتدم واکا تمام محبت اظهار ایلدم و بسی شکر گفتم وچوق
شکر ایتدم یعنی دیدم یاران ارادت من در حق آن مجلسده اولان یارانلر اول مغنینک
حقتنده

حقتنده بنم محبت ورغبتمی بر خلاف عادت دیدند عادتک خلافنه یعنی عادته مخالف کوردیلر
زیرا اول مغنی دن اصلا حظ و ذوق المزایدی که بو قدر رعایت والتفاته مظهر اوله یعنی
لایق اوله بر خفت عقل من بنم عقلمک خفتنه و ذره حمل کردند نسبت ایلدیلر یعنی
بکا خفیف العقل دیدیلر و نهفته بخندیدند و خفیه بنم حالمه کولدیلر یکی از ایشان اندرون
بری زبان تعرض دراز کرد طعن دلنی اوزاتدی وملامت ایتمکه شروع ایلدیلر که اینه
وملامت کردند اغاز صح
حرکت مناسب رای خردمندان نکردی که بو حرکتی عاقلره مناسب ایلمدک که خرقه
مشایخ که شیخلرک خرقه سی که مراد بوندن احسان اولان دستاردر بچنین مطربی دادی
بو بخلیه بر قبیح مطربه ویردک که همه عمرش درمی در کف نبوده است که درکبی
عمرنده بر درهم اوجنده کورممشدر وکمسه دخی اکا بر نسنه ویرممشدر و قراضه در دف
و دفنده بر قراضه اولممشدر بیت مطربی دور ازین خجسته سرای بر مطربی که
بو خجسته و مبارک سرایدن اوزاق اولسون که کس دوبارش ندیده در یک جای که
اول مطربی ایکی کرّه بر یرده کورممشدر و هرکز ایکی کرّه بر یرده دعوت اولنممشدر راست
چون بانک از دهنش برخاست طوغری یعنی بر آواز دهننده چونکه آنونک بانک اغزندن
چقدی وترنم ایتمکه باشلدی خلق را موی بر بدن برخاستی اول آن خلقک مویی
اول صوتک هوشندن بدنی اوزره قالقدی مرغ ایوان ز هول او بپرید ایوانک مرغی
اول صوتک هیبتندن اوچدی یعنی و دکردی مغز ما برد وحلق خود بدرید اول قبیح
و ناساز مطرب آوازیله بزوم بیننزی الدی وکندو بغازینی یرتدی بو سوزلر
شیخ سعدی حضرتلرینه طعن ایدن کمسه جانبندندر که حضرت شیخ انونک اغزیندن
بیان ایدر معلوم اوله که بو حکایت شیخ سعدینک کندوسنه واقع اولمشدر گفتم

حضرت شیخ ایدر چونکه اول کسنه نك بو طعننی کوردم اکا جواب ویرو بایدم مصلحت
آنست که زبانه تعرض کوتاه کنی معقول اولدر که طعن و تعرض دلنی قصه ایدرسن بحکم
آنکه اول سبب ایله که مرا کرامتا بنی شخص ظاهر شد بکا شخصك کرامتی ظاهر اولدی
یعنی بو مطرب بنم فائده مه سبب اولدی مراد ترك سماعدر کفت او لطعن ایدن کمسنه
حضرت شیخ ایدی مرا نیز بر کیفیت اینه مطلع کرداند بنی دخی بونك نته لکی و حقیقتنه اوز
مطلع ایله تا همکنانه تقرب نمایم تا دوکانه تقرب کوستره لم یعنی بو خصوصده سنی تصدیق
ایده لم و بر مطایبه کمنه استغفار دکنیم و سئولر لطیفه اوزره که کندی یعنی واقع
اولدی استغفار ایده لم کفتم حضرت شیخ ایدر دانلره ایدم مرا شیخ اجلم باکرم اولورك
شیخم بارها ترك سماع فرموده بود کر الله سماع ترکنی بیورمشدر و موعظهای بلیغ
دخی وافر و اعظلر کفته ایتمش ایدی و بخلوت و عزلت اشارت کرد و خلوته اشارت ایلمش و عزلت طلبنی هم
ایدی و در سمع قبول من نیامده اما بنم قولاغمه کلممش ایدی یعنی شیخك نصیحتنی قبول
ایتممش ایدم امشب لکن بو کیجه من اطالع میمونه باکه مبارك طالع و بخت همایون دخی
قوتلو سعادتلو بخت برین بقعه بو موضعه رهبری کرد رهبرلك ایدی تا بدست
این مطرب تا بو مطربك الندنه توبه کردم توبه ایلدم که دیکر باد که بر کرده دخی کرد سماع
و مخالطت نکردم اختلاطه طرفنه دولنمیم یعنی بالکلیه فراغت ایدم **قطعه** آواز خوش
از کام دهانه و لب وشیرینی خوش و لطیف آواز شیرین لبدنه و شیرینی دهاندنه و بیرنه
دماغدنه یعنی محبوبك اغزندن لطیف صوت از نغمه کند ورنه کند در ابقریباول
صفتلو اکوینه کرك نغمه ایله کرك نغمه ایلمه استماع ایدنلرك کوکلنی الدر یعنی میل
ایدر در و پرده عشاق و صفاهان و حجاز اکر عشاق و صفاهانه و حجاز بر دهسید
یعنی

یعنی بو اوج مقامده سراغاز ایدرسه که بونلر لطیف و خوب مقاملر در از حجنجره مطرب
مکروه بر رفتد مکروه و قبیح مطربك بوغازندنه برکستر **حکایت** لقمانرا کفتند لقمانه حکیم
ایتدیلر ادب از که آموختی ادبی کیمدنه اوکرندك کفت لقمانه حکیم ایتدی انجی ادبان
اوبنزلردنه اوکرندم هرچه از ایشانه در نظرم ناپسند من آمد شو وجهله هر نسنه که
انلردنه بنم نظرمده نامعقول کلدی از فعل آنه پرهیز کردم انی اشلمکدنه پرهیز و احتراز
ایلدم **قطعه** نکویند از سر بازیچه حرفی باز یچه اوجندنه یعنی لعب و لطیفه ایله
بر محل بر حرف سویلرکرانه بندی نکیرد صاحب هوشی اول حرفدنه عقل صاحبی بر نصیحت
دوتمیه یعنی لعب ایله بر حرف دیسه لر صاحب عقل اولانکمسنه اندنه بر حصه ایله حکمت منتفع
اولور و کر صد باب حکمت پیش نادانه اما نادانه اوکنده یوز باب و قپوسن و دقایق
و حقایق سویلیه سن بخوانی ایدش در کوشش اول نادانك قولاغنه او اجمله حکمت بازیچه
و لعب کلور و اصلا اندنه نسنه حاصل اولمز **حکایت** عابدی را حکایت کنند بر عابدی
حکایت ایدرلر که شبی ده من طعام خورده دی که هر کیجه اون بطمن طعام یردی و تا
سحر ختمی در نماز کردی و صباحه دکن نمازده ختم ایلردی دیمك اولصاحبدلی بشنید
و کفت بر صاحب دل بو حالتی واشتدی اکر نیم نانه بخوردی و بخفتی اکر اول عابد
بر اتمكك نصفنی ییبیدی و اویویدی بسیار ازین فاضلتر بودی چوق مرتبه اندنه
ثوابلو رك اولوردی **قطعه** اندرونه از طعام خالی دار ایچکی طعامدنه خالی
طوت یعنی چوق ییمه تا در و نور و معرفت بینی تا انده معرفت نورینی کوره سن و ذوق
حاصل ایده سن تهی از حکمت بعلتانه حکمت و علمدنه بوش سن اول سبب ایله که
پری از طعام تا بینی تیر اطعامدنه بورنکه دکن طلوس ایلیه حکمتانه بجر قرار طورتر

حکایت بخشایش الهی حق تعالی حضرتنک ترحمی واحسانی گمشدهٔ را در مناهی منا
هیلر ومعاصیده کم وضایع اولمش برکسنه چراغ توفیق فرا راه داشت توفیق
وهدایت چراغنی یولنه یقینه طوتدی یعنی لطفی ایله اکا انصاف ویردیکه جمله قبایحدن
توبه واستغفار ایلدی تا بحلقهٔ اهل تحقیق درآمد تاکه اول کمسنه اهل تحقیقک حلقه‌سنه
کلدی یعنی صوفیلر زمره‌سنه قرشدی که کلوب برشیخه مرید اولدی بیمن صحبت درویشان
درویشلرک مصاحبتنک مبارکلکی ایله وصدق نفس ایشان وانلرک نفسنک
صدقیله ذمایم اخلاقش آنوک قبیح ومذموم خویلری بمحامد مبدل گشت یوخویلری
مبدل اولدی ودست از هوا وهوس یعنی هوا وهوسنه الینی کوتاه کرد قصد ایلدی
یعنی فراغت ایتدی وزبان طاعنان در حق او دراز او کمسه اگرچه صدق واخلاص ایله
طاعته شروع ایلدی لکن طعن ایدیجیلرک دلی آنوک حقنده دراز ایدی بویله دیو
که همچنان در قاعدهٔ اولست که کی آنجلیه اولاونی قاعده اوزره یعنی ینه اولکه
کبیدر وزهد وصلاحش نامقبول وآنوک زهد وصلاحی اعتماد سزدر بیت
بعذر وتوبه توان رستن از عذاب خدا توبه عذری ایله حق تعالی حضرتنک عذابندن
قورتلمق ممکندر وقابلدر ولکن می‌نتوان از زبان مردم رست اما خلقک زباننده
استخلاص ممکن دکلدر چون طاقت جور زبانها نیاورد اول کمسه چونکه دللر
جورینه طاقت کتورمدی یعنی طعن ایدیجیلرک طعننه تحمل ایلمدی شکایت
پیش پیر طریقت برد طریقت پیرینک قتنه شکایت ایلدی یعنی وارب شیخنه شکایت
ایلدی شیخ بگریست وگفت شیخ چونکه آنوک شکایتنی اشیدی واغلدی وایدی
شکر این نعمت چه گونه گزاری بو نعمتک شکرینی نیجه ادا ایدرسن که بهتر ازانچه پندارندت

کرالنه

کرالنه یکوک سنکه سنی صانورلر یعنی ظن ایتدکلرندن ایوسن قطعه چند گویی که
بد اندیش حسود بخیه بر دیرسنکه بداندیش حسود عیب جویان من مسکینند یعنی
مسکینک عیبینی استیجیلردر که خونم ریختن برخیزند که یعنی قانمی دوکمکه قالقرلر
یعنی هلاکمه قصد ایدرلر دیو شکایت ایدرسن که ببد خواستنم بنشینند
کاهی بنم عیبمی طلب ایتمکه اوتورلر یعنی غیبت ومذمت ایدرلر دیو بیحضور اولورسن
نیک باشی وبدت گویند خلق اما سن ایو اولاسن وخلق سکا یرامز دیه‌لر یعنی
سنی ذم ایده‌لر بو حال سکا فائدهٔ محضدر به که بد باشی ونیکت بینند که اول
حالدنکه سن یرامز اولاسن وخلق سنی ایو کوره‌لر یعنی حقیقتده سن صالح اولمیه‌سن
اما خلق سنی ایو عابد وصالح بلورلر امدی اول احوال ذم بعینه مدحدر فی الحقیقة
سکا اولیجه‌در ولکن مرا بین لکن بنی کور که حسن ظن همکنان که دوکلیلرک حسن
وظنی درحق من بکمالست بنم حقمده کمالیله‌در ومن در عین نقصان حالبوکه
بن عین نقصانده ایم بیت گرانها که من گفتمی کردمی گراول بصحتلری که خلقه
ایتدم بن عمل ایدیدم نیکو سیرت پارسا بودمی ایو سیرتلو صالح کمسنه اولوردم
شعر انی لمستتر من عین جیرانی محققونه همسایه‌لرمک چشمندن پنهان
اولیجی وعیبلو بنی ستر ایدیجی‌یم والله اعلم اسراری واعلانی لکن الله تعالی حضرتی
عز اسمه بنم گزلولروی واشکارلوجیبلوردر قطعه در بسته بروی خلق
خود دمردم خلقدنه کندو یوزمه قپوی بقلمشز یعنی عزلت اختیار ایتمشوز
تا عیب نکسترند ما را تاکه بزوم عیبمزی دوشمیه‌لر یعنی عیبمزه مطلع اولمیه
فاش ایتمیه‌لردر بسته چه سود عالم الغیب قپوی بقلمش اولمغه فائده ایدر عالم الغیب

یعنی حق تعالی حضرتنه دانای نهان وافکار زیرا عالمی اشکاره ونهانی بلیجیدر
ایلیه قبولی بغلمقدن نه فائده حاصل اولور حکایت شکایت کردم پیش یکی از
مشایخ مشایخدن برینک اوکنده شکایت ایتدم بویله دیو که فلان در حق من گواهی کواهی
باده است بفساد که فلان کمسنه بنم حقمده فساد ایله طانقلق ویرمشدر گفت تو
بصلاح خجل کن حضرت شیخ ایدر اول شیخ بکا نصیحت طریقیله ایدی
سن اول کمسنه‌یی صلاح خجیل ایله یعنی صالح اول تا که اول کمسنه سنک حقکده ناموافق
سوز سویلمکه قادر اولمیه رباعی تو نیکو روش باش تا بدسگال ایو
یورینشلو اول تا یکرمز صابجی بنقص تو گفتن نباشد مجال سنک عیب نقصانک
بولوب سویلمکه مجال وقدرت بولمیه چو آهنک بربط کند مستقیم زیرا قبودک
آهنک وصداسی راست وموافق اوله کی از دست مطرب خورد گوشمال مطربک
الندن قیچانه کوشمال یبه یعنی یمز زیرا احتیاج قالمز حکایت یکی از مشایخ شام
دمشق شهرینک شیخلرندن برینه پرسیدند که حقیقت تصوف چیست
سؤال ایلدیلر که حقیقتک ندر یعنی حقیقت تصوف ندر دیدیلر گفت اول
شیخ سؤال ایدنلره ایتدی پیشواز این بودند اول یعنی بزوم زمانمزدن
اول طائفه بودند در جهان جهانده بر طائفه وار ایدی پراکنده بصورت
وبمعنی جمع اول طائفه صورتده پراکنده ومعنیده جمع ایدیلر یعنی باطنلری محبت
الله ایله وزهد وصلاح ایله معمور ایدی اما ظاهرلرینی اصلاح ایتمکدن فارغ ایدیلر
زیرا حقیقتده تصوف بوددر وبو مذکورات ایله متصوف اولنلر مقبول حق اولمالرنده
اشتباه یوقدر بیت امروز قومی اندا اما بزوم زمانمزده برقوم واردر بظاهر جمع

وبباطنی

وبباطن پراکنده انلر ظاهرده جمع وباطنده پریشان یعنی ظاهرلری صوفیونه لباسیله
آراسته ودنیا ایله اولان عمل صالح ایله پیراسته لکن باطنلری محبت ماسوی الله ایله
وکبر وعجب ایله خراب اولمشدر بیت چو هر ساعت از تو بجایی رود دل چونکه هر ساعت
قلبک بر یره گیدر وبر دم قرار وآرام ایتمز بتنهایی اندر صفایی نبینی بو حالده تنهالقده
وخلوتده صفا وذوق بولمزسن گرت مال وجاهست وزرع وتجارت واگر سنک
مال ومنصبک وزرعک وتجارتک اوله یعنی ظاهرا بونلر ایله مقید اولهسن چو دل
با خداست خلوت نشینی اما چونکه کوکلک خدا ایله در یعنی قلبکده محبت الله دن
غیری نسنه یوقدر خلوت وتنها اولورسن اصلا اولمجارت ومنصبک وسائر اشغالک
سکا ضرری اولمز زیرا کثرت وحدت اولور نتکم حق تعالی بیورر رِجالٌ لا تُلهیهِم
تجارةٌ ولا بیعٌ عن ذکر الله تعالی الآیة حکایت یاد دارم که در کاروانی خاطرمده طو
ترمکه کاروانیز همه شب رفته بودیم حضرت شیخ ایدر دوکلی کیجه کیتمشیدک ایدم وسحر
در کنار بیشه خفته وسحر وقتی بر بیشه کناردنده یاتمش اویومش ایدم شوریده
دیوانه در آن سفر همراه ما بود بر شوریده که اول سفرده بزم یولداشمز ایدی نعره بزد
ناگاه اول شوریده بر نعره اوردی وره بیابان گرفت وبیابانه یولنی طوتدی ویک
نفس آرام نیافت وبر نفس جوش وخروشدن آرام بولمدی وخاموش اولمدی
چو روز شد چونکه گونش طوغدی یعنی صباح اولدی گفتمش حضرت شیخ ایدر بن
اول شوریده‌یه ایتدم این چه حالتست بو نه حالدر که بو کیجه ایلدک گفتا اول شوریده
ایتدی بلبلانرا دیدم که بنالش در آمده بودند از درخت بلبللری گوردم که اغاج
اغاجلردن نالش وفغانه گلمشلر ایدی ولسان حال الله خدانک تسبیحنه شروع ایتمشلر ایدی

وككلكان ازكوه وككلكلري كوردمكه طاغده نالش وفغانه كلمشلر آبري وغوكاه
ازآب وبهايم ازپيش وقوربغه لري كوردم صودن وحيوانات ملشردن جمله سي نالنه
كلمشلر بلكه زبانه حالله ذكر وتسبيحه كلمشلر ايدي انديشه كردم فكر ايلدم كه مروت
نباشد كه مروت اولميه همه در تسبيح رفته بوده وكلي تسبيحه كتمش يعني حق انك
تسبيحنه شروع اولهلر ومن بغفلت خفته وبن بو غفلت ايله اويومش اولم حال
بوكه جملهنه مكرم اولوب طاعت ومحبتا يچون خلق اولنم **قطعه** دوش مرغي بصبح
مي ناليد كيجه بر مرغ صباحده دك اكلدي عقل وصبرم بربده طاعت وهوش عقل وصبرمي
وطاقت وهوشمي الدي يعني بني عقلسز ايلدي يكي ازدستان مخلص درا مخلص دوستلردن
بو بنك مكر آواز من رسيد بكوش مكر بنم آوازم آنوك قولغنه ايرشدي كفت باور نداشتم
كه ترا حضرت شيخ چونكه اول دوست بنم حالمي كوردي ايتدي سكا اعتقادم يوقدي
يعني ايناغز مكه بو عقل ايله بانك مرغ چنيي كند مدهوش بر قوش آوازيله بويله مدهوش
وحيران ايليه كفتم اين شرط آدميت نيست حضرت شيخ ايدر اول دوسته جواب
وبروب ايتدم بو فصل آدمي لكله لايق دكلدر مرغ تسبيح خوانه ومن مدهوش مرغ
بو حالله تسبيح اوقيجي اوله وبن خاموش اولم حال بوكه آدمي اولم بو قطعه حضرت شيخك
حسب حالدر مذكور شوبرنك حسب حالني دكلدر **حكايت** وقتي در سفر حجاز بر وقت
كعبهٔ شريفه نك سفرنده طائفهٔ جوانان صاحب دل بر بلوك صاحب دل جوانلر
همدم ومقدم من بودند بكا همدم ومقدم اولديلر وقتها زمزمه كردندي كاه
كاه اول جوانلر صدا وترنم ايدرلر ايدي وبيتي چند محققانه بكفتندي محققانه
توحيده متعلق بيتلر ايدرلر ايدي وعابدي درسبيل منكر حال درويشان بود اول

یولده

يولده بر عابد وار ايديكه درويشلرك حالنه منكر ايدي وبي خبر از درد ايشان
وانلروك دردندنه بي خبر ايدي تا برسيدم بني هلال تاكه بني هلال قبيله سنه ايرشدك
بنياه ادجي عرب بدر آمد بر قره اوغلنجق اول عرب قبيله سندنه طشره كلدي وآواز بر
آورد وآوازني يوقاري كتوردي يعني اوقودي كوردك حسن وصورتي وآرايشي اول
محلده بر ترنم ايلدي كه مرغ از هوا در آورد كه مرغي هوادن اندرر ايدي اشتر عابد را
ديدم كه بر رقص آمد اول صوتك لذتندنه منكر اولان عابدك دوه سني رقصه كلمش كوردم
وعابد را بيند اخت وعابدي ادقسندنه اندي وره او بيابانه كرفت وبيابانه يولني
طوتدي كفتم اي شيخ حضرت شيخ ايدر چونكه بو حالي كوردم اول عابده ايتدم اي شيخ
در حيوان اثر كرد اول كوردكك آوازي بو مجلسده بر حيوانه اثر ايلدي وترا اثر نمي كند
حال بوكه سن آدم اولهسن سكا اثر ايلمدي بو استفهام اولمقده جائزدر يعني سكا اثر
ايلمزمي **رباعي** داني كه چه كفت مرا آن بلبل سحري بيلورمسن اول سحر بلبلي بكا لسانه
حالله نه ديدي تو خود چه آدمي كه زعشق بي خبري سن خود بخه آدم سنكه عشق الهيدن
خبرك يوق **مصراع** عشق كاريست كه موقوف هدايت باشد **شعر** بشعر عرب درحالت
لذت وطرب **•** دوه عربك شعري سببيله حالت وشوقده در يعني اوله حال ايلمزردي
وكر ذوق تر انيست طبع جانوري دلا دي اكر سنك ذوق وطربك يوقايسه جانور
طبيعتلوسن يعني شكل انسانده حيوانه سن **بيت** شتر از جوش وطرب در سرهست
شترك چونكم باشنده شود وطرب وذوق وشوق وار در اكر آدمي نباشد خرست
اكر آدميك عشقي وذوقي اولميه معناده صغردر اكا آدم ديمك لايق دكلدر **بيت شعر**
عند هبوب الناشرات على الحمي قوري اوزره بيل اسدوكي وقت تميل غصون البان
عصون **شعر**

لا الحجر الصلد الغفو اغاجنك بوداقلري بيلده اطرافه ميل وحركت ايدرلر اما يابس
ومحكم طاشه اصلا ميل وحركت ايلمز ايليه انلروك لطافت طبعي وآرد دخويه صدادن
وعشقدن وذوقدن حظ ايدرلر اما انلروك كه كثيف كج طبعي وفسرده دلي بونك
كبيلر دحظا اينمزلر مصراع بذكرش هرچه بيني در خروش ست عالمده هرنكه كورر سن
معنى بونده اول اللهك ذكر وتسبيحله جوش وخروشده در وان من شئ
الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم دلديانده دريني معنى كه كوشست
اما بوني بردل بلور كه آنوك بو معنى ده قولغي وآرد ديعني حقايق شناس اوله كنه
بورازي فهم ايدر عدمي محسوساتي كوجلد ادراك ايدر نه بلبل بركلش تسبيح خوانست
كل اوزره اولا اللهم تسبيح اوقوجي انجق بلبل دكلدر كه هرخاري بتسبيحش زبانيست
بلكه هرهرخاري كه كورر سن اول الله تسبيحنه برلساند كه زبان حال ايله اكا تسبيح
ايدر حكايت يكي از ملوك پادشاهلردن بري مدت عمرش تمام شد آنوك عمري
زماني تمام اولدي وقائم مقام نذاشت واول پادشاه برقائم مقام طوتمدي يعني
يرينه حاكم اولاجق بركسه بوقايدي وصيت كرد پادشاه وصيت ايلدي كه بامدادا
علي الصباح اولكيي كه از در شهر درآيد اول كسه شهر قپوسندن ايچرو كلدي
تاج شاهي برسروي نهند پادشاهلق تاجن آنوك باشي اوزره قويه لر وتفويض
مملكت بدو كنند ومملكتي اكا تفويض وتسليم ايليه لر نخستين كسي از در شهر در آمد
اتفاق
اتفاق اودر كه شهر قپوسندن ايچرو كلدي كدايي بود كه در همه عمرش لقمه بياندوخته
بركدا ايدي كه دوكلي عمرنده برلقمه قزنمامش ودقعه برخرقه دوخته وخرقه اوزرينه
پاره دكمش ايدي يعني زياده فقير ايدي اركان دولت واعيان حضرت وصيت ملك
بجاي

بجاي آوردند اركان دولت واعيان حضرت پادشاهك وصيتني يرينه كتورديلر
وتسليم ملك ومفاتيح قلاع وخزائن بدو كرد وسلطنتي وقلعه لرك وخزينه لرك
مفتاحلرني اكا تسليم ايتديلر مدتي مملكت راند درويش بر زمان سلطنت سوردي
تا بعض از امراء دولت تا امراء دولتدن بعضي كردن از متابعت او بپيچانيدند
آنوك متابعتدن بويون چويرديلر يعني درويشي قبول اتمديلر عاصي اولديلر وملوك ديار
از هرطرف بمنازعت برخاستند ودياربكلري هرطرفدن اول درويش ايله نزاعه
قالقديلر وبمقاومت لشكر آراستند واول درويش ايله مقابله ومقاتله ايتمكه
لشكر بزه ديلر يعني مهيا ايلديلر في الجمله سپاه ورعيت بهم برآمدند حاصل كلام سپاه
رعيت بيحضور ومضطرب اولديلر وبرخي از بلاد وشهرلردن بعضي از دست
تصرفا وبدر رفت آنوك تصرفي طشره كيتدي درويش ازين واقعه خسته خاطر بودي
درويش بو خصوصدن خسته خاطر وپريشان دل اولدي تا يكي از دوستان قديمش
تاكه اول درويشك قديم دوستلرندن بري كه در حالت درويشي قرين او بود كه
درويشك حالتنده آنوك مصاحبي ايدي از سفر باز آمد سفردن كرو كلدي او را در
مرتبه ديد بو درويشي اول درويشي آنجلين مرتبه ده كوردي وكفت ديدي سفردن
كلن درويش اول پادشاه درويشه ايتدي منت خدايرا عز وجل عزيز وجليل
اللهه شكر ومنت كه بخت بلندت ياوري كرد كه بخت بلند سكا معاونت ايلدي
واقبال ودولت دهري وسعادت ودولت سكا رهبرلك ايلدي يعني دليل ورهبر
اولدي تا كلت از خار تا كه سنك كلك خاردن وخارت از پاي بدر آمد واياغكدن
خار طشره كلدي يعني چقديكه فقردن خلاص بولدك وحضور ايلدك وبدين پايه
رسيد

وبو مرتبه ايرشدك انّ مع العسر يسرا حق تعالى بيورمشدر تحقيق هر عسر ايله يسر وهم
غم ايله سرور واردر بيت شكوفه گاه شكفتست وگاه خوشيده چچك گاه آچلمش
وگاه بوزرشمش وبژمرده اولمشدر درخت وقت برهنه است وگاه پوشيده درخت
گاهى اوراق واثمارى برهنه وعاريدر وگاهى اوراق واثمارى لباسيله پوشيده مستوردر
ذوى العقولك غيرينك حالى بويله اولدوغى كبى ذوى العقولك دخى حالى بويله در گاه
غنى وگاه فقير وگاه عزيز وگاه حقير اولور برحال اوزره برقرار دگلدر گفت پلك ما ولى
درويش چونكه اولدرويش اشتدى اكه ايتدى اى برادر تعزيتم كه اى برادرينى
تعزيه ايله يعنى ماتم لو والملر ايرشنلره تعزيه ايدكلرى كبى سن دخى بكا تعزيه وير
كه جاى تهنيت نيست زيرا تهنيت يرى دگلدر آنكه تو بينى غم نانى داشتم زير اول
وقت كه سن گوردك يعنى درويشلك عالمنده بر نانه غمنى طوتردم وامروز تشويش
جهانى وبكونه بر جهانك يعنى جهانه خلقنك غمنى طوتردم بيت اگر دنيا نباشد دردمنديم
اگر دنيا اولميه فقر واحتيا جدن دردمند وبيچاره يوز كه دائما المى چكرز وگر باشد
بمهرش پاى بنديم اگر دنيا اوله آنوك محبتى ايله پاى بندكز كه حق تعالى حضرتنك محبت
وطاعتندن آنوك سببيله دور اولمشوز بلايى زين جهانه آشوب بر نيست
بو جهانه مشوش ومشغلەلرك بر بلا يوقدر كه رنج خاطراست ارهست وگر نيست
زيرا دنيا خاطرك رنج والميدر يعنى رنج والمدن خلاص ميسر دگلدر اگر دنيا واردر
واگر يوقدر بيت مطلب گر توانگرى خواهى اگر غنيلك استرسك جز قناعت كه دولتيست
وهنى قناعتدن غيرى برنسنه طلب ايلمه زيرا قناعت هضم اولنجى واپرى بردولتدر
القناعة كنز لا يفنى گر غنى ذربدامنه افشاند اگر غنى دامنى ايله يره التون صيچه يعنى حق
بولينه

بولنه بذل ايليه تا نظر در ثواب او نكنى اكاه اول صاقن آنوك ثوابنه نظر ايتميه سن وبنم
غنام اولابيرى بنده بويله ثواب اجر احسان الله ايدم ديمه سن كز بزرگان شنيدم ام بياد
نميرا اولولردن اشتمشم ديرلر صبر درويش به كه بذل غنى درويشك صبرى كدر غنينك
بذلندن اگر بريانه كند بهرام گورى اگر بهرام گورى بريانه اشكنى بريانه ايليه بهرام گور
عجم پادشاهلرندن برينك اسمدر گورك صيدنه ميل ومداومتى اولدوغندن اوتورى
بهرام گور ديديلر متن ده مذكور اولان گور بهرام معروفدر گلدر زيرا تقدير بويله در
اگر بريانه كند بهرام گورى شهر تندن فضروره شعردن اولورى حذف اولنمشدر
نه چو پاى ملخ باشد ز مور تهى بر قريه دنه بر چكر كه اياغى كبى ولماز زيرا مور ده نبت
پاى ملخ زياده عظيمدر اما بهرام نسبت گوره زياده حقيردر حكايت يكى را دوستى
بود كه عمل ديوانه كردى بر كمسنك بر دوستى وار ايديكه ديوانه عملنى ايلردى يعنى ديوانه
متعلق بر عمل اوزره ايدى مدتى اتفاقا ديدنش بنفتاد اتفاقا بر زمانه بو دوست ديوانه
عملنه منسوب اولان دوستى گورمك اتفاقى دوشدى كسى گفت بر كمسنه بو دوسته ايدى
فلانرا دلى شدكه نه پيرى فلانى يعنى ديوانه عملنى ايدنه دوستى چوق زمانه اولديكم گورمديك
گفت اولكمسنه اول دوسته ايتدى من او را نمى خواهم ببينم بو دوسته ايتدى بن ايسترم كه
آنى گورهم قضا را از كسانه اويكى حاضر بود اتفاقا اولدوستك آدملرندن برسى
انده حاضر ايدى وگفت ودخى ايتدى اولكه اول دوسته ايتدى چه خطا كرده است
كه از ديدبرا وملولى اول دوست نه خطا ايلمشدر كه آنى گورمكدنه ملولسن گفت
خطا نيست بود دوست اولدوستك آدمى سنه ايتدى اصلا بر خطاسى يوقدر يعنى
اندن بر خطا صادر اولمامشدر اما دوست ديوانه را اما ديوانه منسوب اولانه دوستى

وفی شتوا نه دید که معزول باشد شول وقت محکند دکه معزول اوله و مراد آحت خویشه
دد رنج او نمی باید وآنتک رنجنده بکا کند و رامیم کرکز یعنی اولکه کثرة اشغالدنه
متصل رنج والمنه در اول وقتا کاطاعتی اولمق بکا راحت و ذوق وآد که ملاقاتلرنه
حاصل اولور اما رنج و زحمت زیرا اشغالده در **قطعه** دد بزرکی و عار و کبر
اولولقده یعنی منصبده و عمل غوغا سنده ز آشنا یانه فراغتی دارند آشنالردنه
فارغلق طوتولر کثرة اشغال و دولت و منصب سببی ایله روز درماندکی
ومعزولی لکنه عاجزلق و معزوللق کوننده درد دل پیش دوستانه آرندکو کل
دردنی دوستلره قاتنه کتورلر پس معقول اولا بودکه بونک کبی کیمسلره دوستلق
اولمیه **حکایت** ابو هریره رضي الله عنه ابو هریره حضرتی الله تعالی اندنه راضی اولسون
ابو هریره کنیتی در واسم شریفی عبد الرحمن دد هر روز بخدمت مصطفی صلعم
آمدی هر کون حبیب اکرمک حضور شریفنه کلوردی کفت حضرت رسول صلعم
ایتدی یا ابا هریره زرنی غبا یعنی کونه آشودی زیارت ایله تا زدد حبا سن زیاده
اوله سن محبت بوندنه یعنی هر دو زمیا تا محبت زیاده کرد دیعنی هر کونه کلمه تا محبت
زیاده اوله صاحب دله اکفتند بر صاحب دله ایتدیلر باین خوبی که آفتابست بو خوبلق
ایله که آفتابدر نشنیده ایم اشتمشز که کسی راد وست کرفته آست که بر کیمسنی
دوست طوتمشدر یعنی طوتمشدر و عشق آورده و عشق کتورمشدر یعنی
بر کمسه آکا عاشق و ملامشدر کفت اولصاحب دل ایتدی ازبرای آنکه اولسببدنکه
هر روز آفتاب توانه دید هر کونه آفتاب کورمک ممکند و مکر در زمستان مکر
قشده ممکن دکلدر که محجوبست و محبوبست که زمستانده آفتاب مستور در
اول وقت

اول وقت آفتاب مرغوب و مقبولدر **قطعه** بدیدار مردم شدنه عیب نیست
خلقک دیدارینه وزیارتنه کیتمک عیب دکلدر ولکن نه چندانه که کویند بس آما اول
قدر دکل که بیتر دیه لر یعنی دوستلر ایله ملاقات و مصاحبت مقبولدر لکن حددنه زیاده
مقبول دکلدر یعنی کثرة مشاهده قلهٔ حرمتی موجبدر اکر خویشتن را ملامت کنی اکر کندوکی
ملامت ایلیه سن کثرة مشاهده و مصاحب [illegible] ملامت نباید شنیدنه دکس ایله کسته دنه
ملامت اشتمک کرکتر زیرا حقیقتده سن سنی ملامت ایده سن **حکایت** یکی از بزرکان اولولرد
بر یغک باد مخالفه رشکم بپیچیده کرفت مخالف یل قرننده صرلق طوتدی یعنی زیاده
هجوم ایدوب چقمغه قصد اتدی وطاقت ضبط آنه نداشت واوملا اولبادی ضبط
طاقت طوتمدی بی اختیار از وصاد رشد اختیار سز اول اولودنه رنج صادر
اولدی کفت ول اولو حیا سنده انزه اولندم ایتدی ای دوستانه ای دوستلر مرا
وه را بچه کردم اختیار نبود آنی که بن ایلدم بنم اصلا انزه اختیارم یوقایدی یعنی بر قیاحتی
اختیار ایله ایتمدم و بزه ئی ننویسند واندنه اولمق بیم اوزریمه کناه یازمزلر ورحتی
من رسید واندنه بکا بر راحت ایرشدی حال بوکه کمیه اندنه ضرر ایرشمدی شمانیز
بکرم معذور دارید سز دخی کرم ایلک بو خصوصده معذور طوتکز **قطعه** شکم
زندانه باد یست ای خردمند ای عاقل شکم بادک زندانیدر نداردهیچ عاقل باد در بند
بادی بنده طوتمز بلکه خلاص ایدر چو باد اندر شکم پیچید فرو هل چونکه شکمده
یل صاریلیوب سکا زیاده اضطراب ویره آشغه قو وآرسه کتسونه کر باد اندر شکم
بارهیست محکم زیرا شکمده یاد دل اوزره بر یوکدر یعنی زیاده متألم اولمجق اندنه
خلاص اولمق اولی در **بیت** عیب رندانه مکو ای زاهد پاکیزه سرشت • که کناه دیکرانه

برتو نخواهد نوشت بیت خریف ترش روی ناساز کار موافق اولیانه اکثری یوزلو
حریف چو خواهد شدن دست پلیش مدار چونکه کیتمک استر آنوک اوکنه الطوتمه یعنی
کیتمکه مانع اولمه بو بیتدن مراد نه ایدوکی معلومدر بیانه احتیاج یوقدر یعنی بی ادب و فضولر
حضرت شیخه بو حکایتدن اوتوری نامعقول کلمات ایدرلر ایمدی قصه دن حصه ندر آیتی کوره
تنکیم حضرت شیخ مولانا بیورمشدر بیت بیت من بیت نیست اقلیمست هزل من هزل نیست
تعلیمست حکایت از صحبت یاران دمشق شامم اولان دوستلر و مکه مصاحبتدن بکا ملا
ملامتی پدید آمده بود بر ملامتی ظاهر کلمش ایدی یعنی انلردن بیحضورلق واقع اولمش ایدی سر در
بیابانه قدس نهادم اولسببدن قدس شریف بیابانه باش قودم یعنی شام شریفی ترک ایدوب
اولسمته کتدم و با حیوانات انس کرفتم و انسانی ترک ایدوب حیوانلر ایله انس طوتدم تا وقتی
تا شول وقته دک که اسیر قید فرنک شدم کم فرنکک قیدینه اسیر اولدوم یعنی فرنک بنی اسیر ایلدی
و در خندق طرابلوس و طرابلوس خندقنده با جهودانم بکار کل بداشتند جهودلر ایله
بنی بالچق ایشنه طوتدیلر یعنی انلر ایله ارغادلغه قوشدیلر تا یکی از رؤسای حلب اول
زمانده انی اسیر اولوب بالچق طاشدمکه حلب رئیسلرندن بری که سابقه معرفتی
در میان ما بود که آنکله بزوم اوتهمزده قدیمدن براشنالق وار ایدی کذر کرد بن اوغرادی غم
بره اوغرادی و مرا بشناخت و بنی انی کوروب اکلدی و کفت ای فلان و او کلکه بکا ایتدی ای فلان
یعنی ای سعدی این چه حالتست بو نه حالتدر و چه کونه می کذاری و نجه کچنورسن کفتم اکا اولی
ویروب ایتدم قطعه همی کریختم از مردمان بکوه و بدشت آدملردن طاغ و صحرایه فرار ایلر ایدم
که از خدای نبودم بدیکری پرداخت زیرا حق تعالی حضرتندن غیری ایله بکا مصاحبت و مقارنت
اولمزدی یعنی حق تعالی حضرتندن غیری ایله حظ و ذوق قالمدی و غنی اجلادن خلقی ترک ایدوب

کوم

کوم و دشته قچار ایدم بعضی کمسه بو مصراعک معناسنی بویله تعبیر و تصحیح ایتمشدر که خدادن
غیری برکمسنه ایله بکا مقارنت اولمایه بو تقدیرجه صیغهٔ مجهول کرکز صیغهٔ نفی کرکدر بوکه خوی
محال یوقدر زیرا او آوونه نقصان ایرشور قیاس کن که چه در این حالت بود در این ساعت
قیاس ایله بو ساعتدن صکره نجه اولور که بو قدر زحمت و الم ایرشور که در طویلهٔ نامردهم پا ید
ساخت که بکا نامرد طویله سنده کچنمک کرک یعنی کافر ایله اختلاط لازم کلمشدر ابیله بنم حالم
نجه ایدوکی بلدکمی حضرت شیخ بو سوزی لر اولر ریحبه دیر بیت پای در زنجیر پیش دوستان
دوستلرک اوکنده آیاق زنجیرده اولمق بهر که با بیکانکانه در بوستان بیکدر یاد ایله بوستانده اولمقدن
وانده و قوشقا ایتمکدن یعنی مصراعک اول مضمونندن یکدر بو بیت کندوسنه تسلیت ویرمک
ایچوندر بر حالت من رحمت آوردی اول رئیس بنی چونکه اول حالده کوردی بکا رحم ایدوب
کنوردی یعنی رحم اتدی و بده دینار و اون دینار ایله از قید فرنک خلاص کرد فرنکک قیدندن
بنی خلاص ایلدی و با خود بحلب برد و بنی کندوسی ایله حلب شهرینه التدی دختری داشت
اول رئیس بر دختر طوتر ایدی یعنی بر قزی وار ایدی بعقد نکاح من در آورد اول دختری
بکا نکاح عقدینه کتوردی یعنی نکاح اتدی بکابین صد دینار یوز دینار کابین ایله چون
مدتی چونکه بو حال او زن بو زمانه کلدی یعنی کچدی دختر بدخوی و ستیزه روی بود
اول دختر نامعقول خویلو و عناد ایدیجی ایدی زبان درازی کردن کرفت زباندرازلق ایلکه
باشلدی یعنی طونزی و عیش مرا منغص داشتن آغاز ید و بنوم عیشمی منغص و مکدر
طوتمغه باشلدی چنانکه کفته اند انجیلیه که ایتمشلر در زن بد در سرای نکو ایولوک یرآمز عورت
هم درین عالمست دوزخ او هم بو عالمده دوزخی زنهار از قرین بد زنهار زنهار
بیرلمز یولداشدن زنهار وقنا ربنا عذاب النار ... حفظ ایلیه کویا قرینه بد که

بونی بر امر عورت مراد در بهانه نادعذابید ر و ذیاده الم ویرد بیت چالک خواهم زدم
این دلو زبانی چه کنم • روح را صحبت ناجنس عذابیست الیم بادی زبانه تعنت درازکرده
همی گفت بر کره نعنت دلنی دراز ایلمش اولدوغی حالده ایتدی همی گفت ایتدی واید ر ایدی معناسی
اولمقدنی جایزدر تواننی نیستی که بدرمنه سبب اولد کلمس که بنم بابام ترا از قید فرنك باذ
مزید سنی فرنکك قید ندنه کروصاتونه الدی یعنی خلاص ایلدی گفتم بلی حضرت شیخ اولدخی
ایتدی بن دینار باز خرید اونه دیناره فرنکدنه صاتونه الدی وبصد دینار وبوند یناّ
ایله مهرموجلدر بدست تو کرفتار کرد سنك الکه کرفتار ایلدی یعنی سنك الکدن خلاص
بولمق بوندنه اصعبدر مثنوی شنیدمکه کوسفندی بزرکی رهانید از دهان و دست کرکی برقورد ك اغزندنه والندنه یعنی پنجه سندنه قورتردی
شبانکه کارد بحلقش بمالید اخشام وقتی آنوک بوغازی ویزره بچاق اوردی یعنی بوغاز لدی
تاکه ضایع اولیه روان کوسفند ازوی بنالید کوسفندك جانی اندنه ناله ایلدی ولسان حال
ایله دیدی که از چنکال کرکم در ربودی که بنی قورد ك پنجه سندنه قاپدك یعنی خلاص ایلدك
چو دیدم عاقبت کرکم تو بودی چونکه نظر ایلدم کوردم عاقبت قورد م سن اولدك حکایت
یکی از پادشاهان پادشاهلردنه بری عابدی پرسید بر عابده سؤال ایلدی بویله دیو
که ایاوقات عزیزت کر عزیز ولطیف وقتلرك چونه می کذرد نیجه کچر ونیه صرف ایدر سن گفت
عابد پادشاهه ایتدی همه شب در مناجات دوکلی کیجه حق تعالی حضرتنه مناجاتده وسحر در دعا
وحاجات وحاجت وقتنده حاجتلر دعاسنده یعنی حصول حاجتم ایچون دعا ایتمکده وهمه روز
دربند اخراجات ودوکلی کون لوازم قیدنده که نفسم وعیالم ایچون کرکدر ملك مضمون اشارت •
عابد معلوم کشت پادشاه عابدك اشارتنك مضمونی اولسوزدنه مقصودی نه ایدوکی
معلوم

معلوم وظاهر اولدی فرمود پادشاه بیوردی تا وجه کفاف او که آنوك وجه کفافنی یعنی آنوك
لوازمنه کفایت ایده جك قدر خرجلق معین دارند خزینه دنه معین علوفه لر یعنی وبرلر تا بار
عیال ازدل او برخیزد تا اهل بیت یوکی یعنی اضطرابی آنوك کوکلندنه قالقه یعنی کیده تاکه
جمیع اوقاتنی طاعته صرف ایلیه مثنوی ای کرفتار پای بند عیال ای عیال پای بندنه کرفتار
اولمش دکر آزادکی مبند خیال کروآزادلك خیالنی بغلمه یعنی شمدنصکره حضور وسروری
فکر ایلمه غم فرزند ونانه وجامه وقوت زیرا فرزند ونانه وجامه وقوت غمی باذت
ارد ز سیر ملکوت عالم ملکوتدن اولانه سیر ومشاهده دنه سنی کر وکتورر یعنی جناب
قدسك وصولنه سکا مانع اولور همه روز اتفاقمی سازم حضرت شیخ ایدر دوکلی کون
اتفاق قوروزدم یعنی جهد واقدام ایدوب خاطرمقرر ایدردم که بشب باخدا بروازم
که کیجه ده حق تعالی حضرتیله مخالصت ایدم یعنی مناجات وطاعت ایلیم وخلقك محبتنی قلبمدن
ازاله ایدم شب چونه عقد نماز می بندم اما کیجه چونکه نماز عقدنی بغلیم یعنی تکبیر اینوب
نمازه شروع ایلیم چه خورد بامداد فرزندم اولحالده خاطرمه کلورکه صباح فرزندم نه ییر
یعنی قوت وطعامی نه وجهله تحصیل ایدم حکایت یکی از متعبدانه شام عابدلرندنه
بری در بیشه سالها عبادت کردی برمیشه ده بچه یللر عبادت ایلدی وبرك درختان
خوردی وطعام بوبنه اغجلر براغنی یر ایدی پادشاه آنه طرفا ولطرفك پادشاهی بحکم
زیارت بنزدیك او رفت زیارت حکمی ایله آنوك قاتنه کتدی گفت پادشاه عابده ایتدی
اکر مصلحت بینی اکر معقول کورر سك در شهر از برای تو مقامی سازیم شهرده سندنه اوتوره جق
بر مقام دوزه یین که فراغ عبادت ازین به میسر شود که عبادتك حضوری بوندنه یك
میسر اوله ودیکرانه هم وغیری کسه لرد خی برکات انفاس شما مستفید شوند کرسزوك

نفسلر وكوزلرك بركتلري ايله يعني مبارك نفسلر وكوزلر ايله مستفيد اوله لر وباعمال صالح
شما اقتدا كنند وسزوك صالح ومقبول عمللرك وكوزه اقتدا ايليلر عابد اين سخن را قبول نكرد
عابد بو سوزي قبول ايلمدي اركان دولت كفتند اركان دولت زاهدلره ايتدي پاس خاطر ملك را
پادشاهك خاطرني رعايت ايتمكيچون مصلحت آنست كه چند روزي بشهر درآيي معقول اولدركه
براكي قاچ كون شهره كله سن اكر صفاي وقت عزيزان اكر عزيزلرك صافي ولطيف وقتي از صحبت
اغيار كدورت پذيرد غيرلرك صحبتندن بر كدورت قبول ايليه يعني اضطراب وألم ايرشه
اختيار باقيست اختيار باقيدر مراد ايدنيوب سكوزينه اقكي مقامه ايرشورسز آورده
اند حكايت ده ديمشلردر كه عابد شهر در آمد كه عابد شهره كلدي بستان سراي خاص ملك را
پادشاهك خاص سراينيچون براي وي پرداختند اول عابدده اوتري حاظر ومهيا ايلديلر مقامي دلكشاي
اول بستان سراي دلكشاي ومسرت بخش بر مقام ايدي وروان آسا وروانه آسا وحيات
افزا بر مكان ايدي مثنوي كل سرخش چو عارض خوبان اول بستان سراينك قرمزي كلي
خوبلروك عارضي كبي رنكين ولطيف ايدي سنبلش همچو زلف محبوبان آنوك سنبلي
لطائف ورايحه ده محبوبلرك زلفي كبي ايدي همچنان از نهيب دي عجوز آنچنين بر دي عجوزك
خوفندن شير ناخورده طفل دايه هنوز دايه قوجاغندن اولان سود امميش طفل كبي يعني
هنوز آنوك كلي وسنبلي بردعجوزك خوفندن وشدتندن تمام آچلممشلر ايدي اما آچلسه
حضرت شيخك وصفاتده كي كبي اولورلر ايدي بوكه اعتبار الآل ديرلر نتكم كلام قديم سوره
يوسفده واقع اولمشدر اني اراني اعصر خمرا شعر عربي افانين عليها جلنار كبوداقلر اوزرنده
شكوفه سي علقت بالشجر الاخضر نار كويا يشل آغاجه آتش اصلدي كه بهاره اكا بكزر ايدي
ملك در حال پادشاه عابد كلدوكي كبي فوري كنيزكي خوب روي پيشش فرستاد بر خوب جاريه كي

اول عابدك

اول عابدك قاتنه كوندردي رباعي ابن مه پارهء عابد فريبي بوتك كبي ده نه عابد فريب
بر مه پاره ايدي ملائك صورتي طاوس زيني ملائك صورتلو طاوس زينتلو بر كنيزك
ايدي يعني زياده خوب ايدي ورعنا لباس كيمش ايدي ددي بوتك محلن بوتك كبي
معناسنه
دد يعني بيان ايچوندر كه بعد از ديدنش صورت نبيند كه آني كوردكدنصكره صورت
بغلمز يعني محكن ومتصور دكلدر وجود پارسايان را شكيبي صالحلرك وجود نصبر
ايلمك يعني صالحلر اكر اول كنيزكي كورسلر ايدي انكله ملاقات طلب ايدرلر ايدي صبره مجاللري
قلمز ايدي همچنان در عقبش آنچنين يعني جاريه كوندردكي كبي اول جاريه نك عقبنجه غلامي
بديع الجمال ولطيف الاعتدال بديع وعجيب وقامتي لطيف ومعتدل بر غلام فرستاد پادشاه
آنوك رعايتنده بركز قصور قالمسون ايچون آنوك قاتنه كوندردي شعر هلك الناس حوله عطشا
ناس هلاك اولدي اوغلانك اطرافنده عطشدن يعني آنوك عشقي آتشندن حاصل اولان
حرارتدن خلق هلاك اولدي وهو ساق يري ولا يسقي حال بوكه اول غلام بر ساقيدر كه
صو بزه اچي كوستر اما صو ادمزدي بن از ديدن نكشتي سير كورمكدن طويمكدنه وكا نظر ايلكدن
سير اولماز وقناعت قلمز ايدي بو مرتبه ده خوب ايدي همچنان كز فرات مستسقي استسقا
مرضنه مبتلا اولنك فرات ايرمغندن قنمدوغي كبي عابد لقمه لذيذ خوردن كرفت
عابد لذيذ لقمه ونفيس طعام يمكه وكسوت لطيف پوشيدن ولطيف جامه كيمكه شروع
ايلدي وازفواكه مشموم حلاوت وتمتع يافتن وتازه ميوه لردن وخوش بويلردن حلاوت
وتمتع بولمغه باشلدي يعني تازه ميوه لر يمكه ولطيف رايحه لر قوقلامغه شروع ودر جمال
غلام وكنيزك نظر كردن وپادشاه كوندردوكي غلام وكنيزكك جمالنه نظر ايلمكه باشلدي
بو محلده غلامك كنيزك اوزره تقديمنده اشارت خفي واردر كويا اول عابدك محبوبه نظري

زياده ايدوكني اشعار اشعار ايدر زيرا بو قادر وده كنيزكي غلام اوزره تقديم ايتمش
ايدي بو محلده تغبير اتدي بو نكته بياندن اولتوري وخردمندان كفته اند وعاقللر ايتمشلردر
زلف خوبان زنجير پاي عقلست خوبلرك زلفي عقلك اياغنك زنجيريدر ودام مرغ زيرك
وزيرك قوشك طوزاغيدر بيت دوسر كار توكردم دل ودين باهم دانش بردو كلي
علم ايله دلي ودينمي سنك زلفك ومحبتك سوداسنه صرف وفدا ايلدم مرغ زيرك نه
بحقيقت منم امروز تودام حقيقتده مرغ زيرك بنم كبي بن دانې سكا كرفتار اولدم
في الجمله دولت وقت مجمعي شوريد والآمد محصل كلام اول عابدك جمعي اولمشدي ولتي وقت
زواله كلدي يعني اولكه ذوق حالت كتدي چنانكه كفته اند آنجليين كه ايتمشلردر قطعه
هركه هست از فقيه وپير ومريد هركه كه وار در فقيه وشيخ ومريد دن وزبان آوران
پاك نفس وپاك نفسلو ولطيف سوزلولرا ولولردن يعني عالملردن واعظلردن چون
بدنيا فرو آيد بود وكلسي چون دني دنياده مغلوب اولدي بعسل دربماند همچو مكس
عسلده مكس كبي قالدي يعني عسلده مكس بالنسه اولوب خلاص بوليوب جناب قدس
ايله آشنالق ايتمكه قادر اولمزلر قطعه كرشاهدان نه دين ودين مي برند عقل
اكر محبوبلر دنيا ودين وعقل وهوش التمزلر ايسه پس زاهدان براي آنچ خلوت
كزيده اند ايليه زاهدلر ايچون خلوت اختيار ايتمشلردر يعني خوبلرده كندولري التفات
ونظر ايلمزي بي عقل وبي دين ايتدكلرندن اولتوري زاهدلر اولخوفدن خلوت
اختيار ايتمشلردر بيت زنهادكر بدانه خال تو نظر كني زنها واكر آنوك دانه خالنه
خالنه نظر ايليه سن هيچ دان كه دام زلف بر وكستريده اند محقق بلكم زلفك دامني
آنوك اوزره دوشمشلردر كوكللر صيد ندن اولتوري بادي ملك بديدنه اورغبت كرد

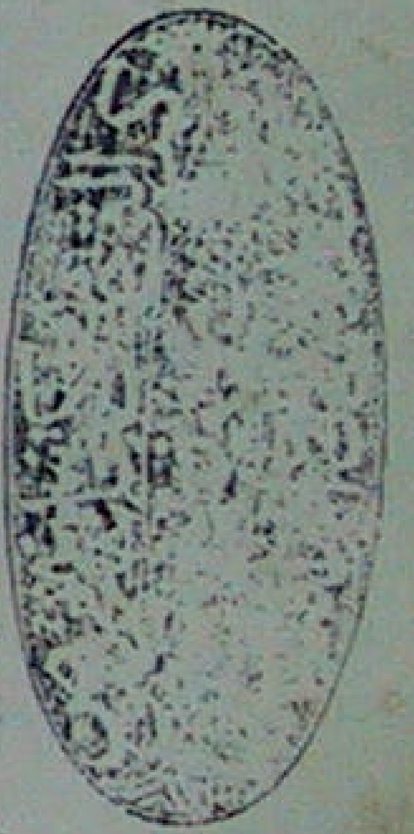
بركره

بركره پادشاه اول عابدي كورمكه ميل ايتدي عابد را ديد عابدي كوردي كه از هيأت
نخستين بكرديده اولكه شكلدن دونمش وسرخ وسفيد كشته وتلذذ وذوقدن يوزينك
بعضيسي قزل وبعضيسي آق اولمش وفربه شده وتنعم وحضوردن سمز اولمش
وبر بالش ديبا تكيه زده وبر ديبا يصدقا وزره تكيه اورمش يعني طايانمش وغلام
پري پيكر وپري صورتلو بر غلام وبادام وحهٔ پر طاوس طاوس قنادندن دوزلمش مروحه
ايله بر بالاي سرش ايستاده آنوك باشي اوجاغيده اوزره طورمش بو سلامت حالش
شادماني كرد پادشاه اول عابدك سلامتنا اوزره شادمانلق ايلدي واز هردري
سخن كفت وهر بابدن الكلام يجر الكلام طريقيله پادشاه ايله عابد اول محلده سوزني
سويلديلر تا ملك بانجام سخن كفت تا كه پادشاه سوز آخرنده ايتدي من اين دو
طائفه را در جهان دوست دارم بن بو ايكي طائفه جهانده دوست طوتارم علما
وفقها دا كه طائفه نك بري عالملر وبري زاهدلر وزير فيلسوف جهانديده
ير جهان ديده عاقل وزير حاضر بود اول مجلسده حاضر ايدي كفت اول وزير پادشاهه
ايتدي اي ملك اي پادشاه شرط دوستي آنست شرط دوستلغك شرطي ولايقي اولدر كه تو با هردو
طائفه هر ايكي طائفه ايله ايلكي نيكويي كني اما علمارا زر بده عالملره التون وير تا ديكرانه
بخوانند تا كه غيريلر اول رعايتي كوروب اوقيه لر وعلم وفضل تحصيل ايده لر
وزهادرا چيزي مده تا زاهد بمانند وزاهدلره نسنه ويرمه تا زاهد قاله لر
بيت نه زاهد راد درم بايد نه دينار زاهدره نه درم كرك نه دينار زخوستند
زاهد ديكر بدست آو چونكه اوله درم ودينار الدي سن بر غيري زاهد اله كتور
آني ترك ايله زيرا اول زاهد دكلدر قطعه آنراكه سيرت خوش وسر بيست با خدا

اوکمنك کە خوش ولطیف سیرتی والله تعالی حضرتیله بر سری وار دربی نان وقف
ولقمەء دو یوزە زاهدست وقف ایتمك سز ولقمەسز اوکە زاهد در بونلرە احتیاجی
یوقدر انکشت خوب روی وبنا کوش دلفریب خوب رویك بر مغی ومحبوبك قولاغی
نوزیی بیلکو شوار وخاتم فیروزە شاهدست کو شوارسز وفیروزە خاتم ستر
یعنی محبوب کوشوار ایلە وفیروزە قاشلو خاتم ایلە وسائر زینت ایلە اولمحبوبی
ومحبوبەلیی تزیین ایلمك لازم وحاجت دکلدر قطعە درویش نیك سیرت فرخندە
رای را ابو سیرتلو ومبارك ولطیف رایلو درویشە نان رباط اولقمەء دریوزە
کوماش رباط اتمکی ودلنمك لقمەسی دیی ولمسون زیرا اصلا اکا احتیاجی یوقدر
ومن یتوکل علی الله فهو حسبه خاتونە خوب صورة وپاکیزە رویرا خوب
صورتلو دخی پاکیزە یوزلی خاتونە نقش ونکار وخاتم وفیروزە کوماش نقش
نکار وخاتم فیروزە وزینت ورنك وبوی دیی اولمسونکە اصلا احتیاجی یوقدر
بیت تا مرا هست ودیکرم باید ما دامکە بنم قوت ولا یموت مقداری نسنەم
قدرم وار در واندن غیری بکا کرك اولە یعنی اولنسنە ایلە قناعت کم نخواهد
زاهدم شاید بو حال ایلە اکر بکا زاهد اوقومیەلر یعنی زاهد دکلدر دیەلر لایقدر
زیرا قناعتم یوقدر بیت مطابق ایسە سحن بو سوزە موافق بر حکایت دبو ذکر
اولنجق حکایت پادشاهی مهمی پیش آمد بر پادشاهك اوکنە بر مهم کلدی یعنی واقع
اولدی کفت پادشاه ایتدی اکر انجام این حالت اکر بو حالتك عاقبتی بر مرادمە باشد
بنم مرادم اوزرە اولە چندین درم زاهدانرا بدهم زاهدلرە بو قدر اقچە ویرم دیو
نذر ایدیجی چون حاجتش بر آمد چونکە پادشاهك حاجتی حاصل اولدی شرط
لازمتلی

لازمش آمد چونکە پادشاهك حاجتی حاصل اولدی سببی ایلە لازم کلدی لاجرم اول
سببدن یکی از بندە کان خاص را خاص بندەلرندن برینە کیسەء درم داد بر کیسە اقچە
زاهدلرە تفرقە ایلیە یعنی ولشدرە کویندا یدرلر آن غلام عاقل وهشیار بود او غلام عاقل
وبخشندە ایدی همە روز بکردید وشبانکە باز آمد واختشام وقتی کرو
پادشاهە کلدی وبر جهان بوسە داد وپادشاهە تعظیما اولدرملرە بوسە ویردی یعنی
اول کیسە ایلە اقچەء اوبدی وپیش ملك بنهاد وکفت داخی پادشاهك اوکنە قودی وایتدی
چندانکە زاهدانرا طلب کردم نیافتم او لقدر کە زاهدلری طلب ایلدم بولمدیم کفت پادشاە
ایتدی این چە حکایتست بو نە حکایتدر ونە سوزدر آنچە من دانم مشهوردر اولنلردن آنی
بن بلورم درین شهر بو شهردە چهار صد زاهدانە درت یوز زاهد در سبب نەکە سن
انلری کورمیەسن کفت اول غلام ایتدی ای خداوند جهان ای جهانك پادشاهی آنکە زاهدست
نمی ستاند اولکە زاهد در المز وآنکە ستاند زاهد نیست واولکە آلور زاهد دکلدر سن خود
زاهدلرە تعیین ایتدکوز ملك بخندید پادشاە چونکە غلامدن بوپی اشتدی کولدی وندیمانرا
کفت ومصاحبلرنە ایتدی چندانکە اولقدر کە مراد درحق این طائفە خدا پرستان بنم بو
خدا پرستلر یعنی عابدلر وزاهدلر طائفەسنك حقندە ارادتست واقرارم محبت واقرارم وار در
این شوخ دیدەرا عداوتست وانکار بو کوستاخك انلر حقندە عداوت وانکاری وار در
لکن حق بجانب اوحق اوغلام جانبندە در بیت زاهدکە درم کرفت ودینار زاهدکە درم
ودینار طوتری یعنی الدی زاهدتر ازو یکی بدست آر اندن زاهدرك بر زاهد الە کتور
حکایت یکی از علمای راسخ علمدە رسوخ بولمش عالملردن برینە پرسیدند سؤال ایلدیلر
بویلە دیو کیم کوبی درحق نان وقف کر وقفا علك حقندە نە دیرسن حلالمیدر یوخسە حرامیدر

كفت اول عالم ايدي اكر بجز جمعيت خاطر فراغ عبادت ميستانند حالست اكر وقف ايتمكي خاطرك
جمعيتندن وعبادتك حضورندن اوتوريجي حالدر واكر مجموع اذ بهر آن مي نشيند حرام
واكر جمله سي ناندن اوتوريجي جمع اولوب اوتوره لر حرام آمد **بيت** ناز از براى عبادت
كرفته است صاحب دلان ني عبادت بوجاغندن اوتوريجي طوتمشدر تا كه انك حضوريله
عبادت ايليه لر صاحب دلان نه كه عبادت براى نان عبادت بوجاغني نان ايچون طوتمشلردر
زيرا بويله ايدنلر يزدان پرست اولان بلكه نان پرست اولورلر **حكايت** درويشي بمقامي در آمد
بر درويش بر مقامه ايرشدي كه صاحب آن بقعه كه اول بقعه نك صاحبي مردي كريم النفس
بود بر كريم النفس كمسه ايدي طائفهٔ اهل فضل وبلاغت بر بلوك اهل فضل وبلاغت يعني بر بلوك
فضلا در صحبت او اول بقعه صاحبنك صحبتندن هر يكي بذلهٔ ولطيفهٔ انده اولان اهل
فضلادن هر بري بر بذله وبر لطيفه چنانكه رسم ظريفان باشد آنجليين كه ظريفلرك عادتيدر
همي كفتند درويش راه بيابان قطع كرده بود درويش بيابان يولني قطع ايلمش ايدي وماندة
ويورغون قالمش ايدي وچيزي نخورده بود واول وقتده دكي بر نسنه يمهمش ايدي يكي از ميان
اولان ايدي بري يعني مجلسده اولانلردن بري بطريق انبساط لطيفه طريقيله كفت اول
درويشه ايدي ترا هم چيزي ببايد كفت سكا دخي بو مجلسده بر نسنه ديمك كركدر

درويش جواب داد درويش بويله جواب ويردي كه مرا چون ديكران فضل وبلاغتي نيست
كه بنم غيريلر كبي فضل وبلاغتم يوقدر وچيزي نخوانده ام وبر نسنه اوقومشم بيك بيت
از من قناعت كنيد همانا بندن بر بيت ايله قناعت ايلكوز همكنان برغبت وارادت كفتند
بكوي دوكلي لر ميل ومحبت ايله درويشه ايديلر اول بيتي دي كفتند درويش ايتدي **بيت**
من كرسنه در برابرم سفرهٔ نان بر آج بر كرم ميانه سفره سي عزيم بر در حمام زنان عوزلر
حمامنك

حمامنك قپوسي اوزره اولان ادركه بكي يم يعني طعامه زياده اشتهام وار درد همي پسنديدند
جمله انده اولنلر بو بيتي بكنديلر وسفره پيش آوردند اول درويشك اوكنه سفره كتورديلر
صاحب دعوت كفت صاحب دعوة اولان كمسه ايدي اي يار زماني توقف كن اي يار زماني
توقف ايله كه پرستاران كوفته وبريان مي سازند كه جاريه لر كوفته وبريان پشوررلر
درويش سر بر آورد درويش چون بو سوزي اشتدي وباشني قالدردي وكفت دخي
ايتدي **بيت** كوفته دانان بهي كوفته است زيرا آلام سفر ايله كوفته ورنجيده اولمش قوتمز
اتمك كوفته در بلكه اندن زياده در زيرا اشتها ايله دستكلور **حكايت** مريدي پير را كفت
بر مريد بر شيخنه ايدي چه كنم از خلايق كه رنجه اندرم خلايقدن نه ايدين كه زحمتها ايم از بسيار
كه بزيارتم همي آيند چوق قلقدنكه بنم زيارتمه كلورلر يعني زيارتمه زياده چوق كلدكلرندنكه
واوقات مرا وبنم اوقاتلرمه از تردد تشويش حاصل مي شود انلرك كلوب كتمه لرندن
تشويش وتردد حاصل اولور كفت شيخ اوله ايدي هر چه درويشانند سنك زيارتكه
كلنلردن انلركه درويشلردر ايشانرا وامي بده قليل وكثير انلره بر قرض وير وهر چه توانكرانند
انلركه غنيلردر ايشان چيزي بخواه انلردن بر نسنه قرض است قرض وير كه ديكر كرد تو نكردند
وتذكير وسنك اطرافكه طولاشميه لر ويانكه كلميه لر فاتحة القرض مقدار المحبة صقين كمسنه يه ويرم
نيم حبه **بيت** كر كدا پيشرو لشكر اسلام بود اكركدا اسلام عسكرينك مقدمي اوله كافر از بيم
توقع برود تا در چين كافر دولتمك [illegible] قندين چين ولايتنه دك كيدر يعني جنكدا ايتميوب قاچار
حكايت فقيهي پدر را كفت بر فقيه پدرينه ايتدي هيچ ازين سخنان ودلايل متكلمان هيچ متكلملرك
يعني واعظلرك وعالملرك بركوكا ميل وتعلق ايدجي سوزلرندن در من اثر نمي كند بنده اثر ايلمز
بعلت آنكه اوليسيدنكه ايشانرا نمي بينم كردارى موافق كفتار انلرك بر عملي سوزلرينه موافق

کورمدم قوله تعالی أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ ای عجب بکا
ایلك ایله امر ایدرسز کندو نفسکزی فرآموش ایدرسز مثنوی ترك دنیا بمردم آموزند دنیانك
ترکنی اوکردرلر خویش سیم و زر جمع ایتمکوز دیو خلقه وعظ ونصیحت ایدرلر خویشتن سیم وغله آند
وزندا اما کندولری سیم و زر قزنورلر و اسباب و املاك جمع ایدرلر حق تعالی حضرتنده غرمایم خوف
اینزلر عالمی برکه کفت باشد و بس بر علمك انجق سوزی اوله عملی اولیه هرچه کوید نکیرد اندر کس
اول عالم که هر نه سوز که سویلیه وهر نه نصیحت که ایلیه کمسیه تأثیر ایلمز بیت عالم آنکس بود که
بندنکند بلکه حقیقنده عالم اولکمسه در که نامشروع نسنه وفسق ایلمزنه بکوید بخلق
وخود نکند عالم دکلدر اول کمسه که خلقه دیر یعنی نصیحت ایدر لکن کندوسی آنی ایلمز بیت
عالم کم کامرانی وتن پروری کند عالم کم مراد سوزی هچ اك هوتن سلیچیلك ایلر یعنی نفسنه تابع
اولوب نان ونعمته سعی ایلر او خویشتن کم آستکه رهبری کند اوکندوسی ضالدرکیم رهبرلك
ایده پدر کفت بابا کی پسر زنده چونکه بو سوزلری اشتدی نصیحت طریقیله اکا ایتدی ای پسر
ای وعولیم ته این خیال باطل محضا بو خیال باطل ونامعقول خیال ایله نشاید لایق دکلدر
دوی از تربیت ناصحانه بر تافتن ناصحلرك تربیتندن یوز چویرمك وعلما دا بضالت منسوب
کردنه وعالملری ضلالته نسبت ایلمك وانلرك حقنده ناسزا کلما ایلمك ودر طلب عالم معصوم
وصالح وعالم طلبنده از فوائد علم محروم ماندنه علم فائده‌لرندن محروم قالمق همچو نابینایی
که رشتی مثل کور کبی که بر کیجه در وحل افتاده بود و می‌کفت با نقد دو شمس ایری وآید دایری
ای مسلمانانه ای مسلمانلر چراغی مرا آه منه دارید بنم یولمه یقین بر چراغ طوتکوز دیر فاجره ایده
سخن بشنید وکفت بر فاجره عورت بونی اشتدی وایتدی توکه چراغ نه بینی سنکه چراغی
کورمزسن بچراغ چه بینی چراغکم نه کورورسن همچنین بو ملیجه مجلس واعظ چونکه بزاذ

آنست

آنست وعظ مجلسی بزاذلو بازرکانی کبی در انجا تا نقدی ندهی بضاعتی نستانی انده
یعنی بزازلر دکاننده مادامکه بر نقد ویرمیه‌سن بر قماش آلمازسن وانجا ارادتی نیاری سعادتی
نبری وبونده یعنی علما مجلسنده مادامکه بر ارادت ومحبتکو سترمیه‌سن بر سعادت آلمزسن
قطعه کفت عالم بکوش جان بشنو عالمك سوزنی جان قولاغیله استماع ایله در نماندن کفتش
کردار اول عالمك سوزینه عملی یکن مزایسه ده یعنی کندونك علمی یوق ایسه ده باطلت
آنکه مدعی کوید باطل ونامعقولدر اول سوزکه دوشمن ومدعی دیر اول سوز مصرع
نانید خفته را که کند بیدار او بمشی قچن بیدار ایده یعنی شول عالم که علمنده کندیه فائده
اولیه غیره نه وجهله فائده سی اوله مرد باید که کیرد اندر کوش لکر مرد قابل وجوده کم کد دقو لغنده
طوته یعنی نصیحت پذیر اوله ور نوشتست پند بر دیوار اکرچه نصیحت دیوار اوزره یازلمشدر
یعنی دیوار اوزره یازلمش ایسه ده دیمکدر غفلتا ولنیه حکایت منظوم صاحب دلی بمدرسه
آمد ز خانقاه بر صاحب دل خانقاهدن یعنی خانقاهی ترك ایدوب مدرسیه کلدیکه
بکشت عهد صحبت اهل طریق را او صاحب دل اهل طریقك صحبت عهدنی صدیقی یعنی صوفیونك
ترك ایدوب علما زمره سنی اختیار ایتدی کفتم میانه عالم وعابد چه فرق بود حضرت شیخ ایدر
بن اول صاحب دله ایتدم عالم ایله عابد ما بیننده نه فرق واردر تا اختیار کردی از آنها نه فریقی
را که اول بلوکدن فراغت ایدوب بو بلوکی اختیار ایتدک کفتم میانه عالم کفتان کلیم خویش برون
می‌برد ز موج او صاحب دل جواب ویروب ایتدی او صوفی آنجق کندو کلیمنی موجدن
طشره ایلدر یعنی همان انجق کندو نفسنی اصلاح ایدر غیره نفعی اولمز وین جهد می‌کند که بکیرد
غریق را اما بو یعنی عالم جهد ایدر که مقاصی ودریاسنه غرق اولمشی طوته اندن خلاص ایلیه حکایت
یکی پیر سر واهی مست خفته بود بر که بر یول باشنده اوزره مست یاتمشدم یعنی مست اولوب

بولره دوكتش قالمش ايدي فرزمام اختيار ازدست داده واختيار يو آلدي الدن ويرمش
ايدي يعني زياده مست ايدي عابدي برسرا وكذر كرد اول حالده بر عابد اولمسك باشي
اوزره كذر ايلدي يعني مست اولدوغي يره اوغرادي ود رحالت مشفقج او نظر كرد وآنوك
قبيح حالنه نظر ايلدي چون سر برآورد وكفت اول مست چونكه باشني يوقاري قالدردي
وعابده ايتدي وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا حق تعالى حضرتنك قوللري وارد كه قچن اهل
لغوه وكناه كاره مرور ايليلر انلره مرور ايدرلر اهل لغوه اكرام ايدیجي اولدقلري حالده وذي
ايله اعراض ايدیجي اولدقلري حالده كه اصلا اول كناهكاره حقارت ايله نظر ايلمزلر وطعنه
ايلمزلكن رنجيده خاطر اولمغي ديو ادب ايله وحرمت ايله كچرلر اي عابد سن بنجه بكا حقارت
ايله نظر ايلرسن شعر إِذَا رَأَيْتَ أَثِيمًا كُنْ سَاتِرًا وَحَلِيمًا فچن بر كناهكاري كورسن كه
فسق ايدر آنوك عيب وخطاسني ستر ايدیجي ول آنوك خطاسندن بيحضور اولوب غضب
ايله حكيم اول يَا مَنْ يُقَبِّحُ لَغْوِي لِمَ لَا تَمُرُّ كَرِيمًا اي شول كمسه كه بنم لغوخطامي سكا قبيح ونامعقول
كورنور نيچون كريم اولدوغك حالده بنم اوزريمه مرور ايلمزسن قطعه متاب اي پارسا روي
ازكناه كاه اي پارسا كناه كاردن يوزنه چويرمه واندن اعراض ايلمه ببخشايندكي در وي نظر
كن بلكه او كناه كاره لطف ايله آني تعيب ايلمه اكر من ناجوانمردم بكردار كر بنه عمل ايله
ناجوانمرد نامعقول ايسم يعني عمل صالح ايلميوب فسق وفجور ايدر ايسم تو بر من چو ناجوانمرد
مردانه كذر كه سن بنم نامعقوللكمه نظر ايلمه بلكه بنم اوزريمه جوانمردلر وكريملر كبي كذر ايله
حكايت طائفه رندان بر بلوك لوندلر بانكار درويشي بدر آمد ندبر درويش انكارله طشره
كلديلر يعني ظاهر اولديلر وسخنان ناسزا كفتند واول درويشه نامعقول سوز سويلديلر
وبرنجانيد او واني انجتديلر شكايت پيش پير طريقت برد درويش اول كوندلوردن طريقت
پيرنك

پيرنك قاتنه شكايت التديلر يعني شيخنه شكايت ايلديلر بويله ديو كه برمن چنين حالتي رفت
كه بنم اوزريمه بو بكلين بر حالت كتدي يعني واقع اولدوغي حالي بيان ايلدي كفت اي شيخ
جوابنه بو سوزي ايشتدي نصيحت طريقيله اول درويشه ايتدي اي فرزند اي اوغل
خرقه درويشان درويشلر خرقه سي جامه رضاست رضا قفتانيدر يعني هر كيمكه بو جامه
كيه جمله بلايه صبر ايتمك كركدر هركه درين كسوة تحمل بي مرادي نكند هر كمسه كه بو كسوه
مرادسزلغه تحمل ايليه مدعيست اول كمسه كذابدر درويش دكلدر خرقه بر وي حرام
هو خرقه آنوك اوزرينه حرامدر بيت دريای فراوان نشود تيره بسنك فراوان وبي
باياندريا طاش ايله تيره اولماز يعني بولانمز عارف كه برنجد تنك آبست هنوز اوله
يفقه صو دردخي دريا اولمامشدر قطعه كر كزندت رسد تحمل كن اكر خلق سكا ضرر
والم ايرشدرره تحمل وصبر ايله كه بعفو از كناه پاك شوي زيرا خلقدن ايرشن خطايي
عفو ايتمك ايله كناهدن پاك اولورسون اي برادر چو عاقبت خاكست اي برادر چو عاقبت
خاك اولمقدر خاك شو پيش ازانكه خاك شوي خاك اول اندن اولدنكه خاك اولورسن
يعني اولمزدن اول هر جفايه تحمل ايله قال عم مُوتُوا قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوا حكايت اين حكايت بشنو كه
در بغداد بو حكايتي استماع ايله كه بغداده رايت وپرده را خلاف افتاد سنجاق ايله قبو
پرده سنه مخالفت وغوغا واقع شدي يعني واقع اولدي رايت از كرد راه ورنج ركاب سنجاق
يول توزندن وركاب زحمتندن كه سفرده چكمشدر كفت با پرده از طريق عتاب پرده يه عتاب
يولندن يعني عتاب ايله ايتدي من وتو هر دو خواجه تاشانيم بن وسن يعني ايكيموز ايله
بر افنديك بنده لري يوز بو مصراع ثاني مصراع اولك مبيندر ومفسردر بنده باركاه
سلطانيم بر سلطان باركاهنك بنده سي يوز يعني بر باركاه خدمت ايدرز نه زخدمت

دنیا سود در بن خدمتندن بردم دوکلمدم کاه بیکاه در سفر بودم وقت بنر سفرده
اولدوم تو نه رنج آزموده نه حصار اقاسن نه رنج صنامش سن ونه حصار صنامش سن
یعنی نه زحمت ونه مشقت ونه حصار جنکنی کورمش سن دائما آسوده سن نه بیابان
بات وکرت وغبار نه بیابان ونه قصر قه ونه غبار صنامش سن یعنی بونلری کورممش سن
قدم من بسعی پیشتر است سعی ده بنم قدم سندنه ایلرو کید ر پس چرا عزت تو بیشتر ست
پس نیچون سنک عزتك بندنه زیاده ر کد دتو بر بن کانه مه د وکی بسن ای یوزلی بنزلر
ومحبوبلر قنده سن پاکیزه آن یاسمن بویی یاسمن رایحه لو جاریه لر ایله سن من فتاده
بدست شاکردانه اما بن خدمتکارلر النده حور وحقیر دوشمشم سفر یای بند بسر
کردانه سفرده آت او زره ایاغم بغلو وسر کردانه سراسیمه کفت من بر ستان دارم برده
سنجاقدن جونه بو سوزلری اشتدی اکا جواب ویروب ایتدی بنم قدر عزت وحضورم
سبب اولدر که بن باشمی آستان اوزره طوترم وخاك کبی تواضع ایدرم نه چو تو
سر بر آسمان دارم سنجا بن کبر ایله باشمی آسمانه اوزره طوتمازم قال النبی صلعم من تواضع
رفعه الله ومن تکبر وضعه الله بیت هر که بیهوده کردن افرازد هر کیمکه لی فائده وعبث یره
بیوینه یوجلدر یعنی کبر ایلیه خویشتن ترا یکردن اندازدا وکمسه کندوسنی بوینی اوزره آتار
یعنی کندوسنی هلاك ایدر حکایت یکی از صاحب دلان صاحب دللردن بری زور مالی
را دید بر زور بازی کوردی که بهم بر آمد که بغضوب ومنقبض اولمش ودخشم رفته
وغضبه بجلش وکف بر دهان آورده واغزیا او زره کف کتورمش یعنی زیاده اضطراب ایدن
اغزی کوپك لنمش کفت اول صاحب دل ایتدی این را چه حالتست بوزوربازنه حاله اولمشدر
کسی کفت بر کمسه اول صاحب دله ایتدی فلانه او را دشنام داده است فلان کمسه اولنه زور بازه
دشنام

دشنام ویرمشدر کفت اول صاحب دل ایتدی این فرومایه بو آلچق اصلو هزار من سنك می
دارد بیك بتمن اغری طاش قالدرر وطاقت بار سخن نمی آرد وبو سوزه یوکنه طاقت
کتورمز نه عجب حال اولور قطعه لاف پنجه کی ودعوی مردی بکذار قوی لك لافنی ومردلك
دعواسنی قو یعنی ترك ایله عاجز نفس فرومایه چه مردی چه زنی ای الچق نفسك عاجزی
نه ارسن نه عورت سن یعنی مردلکك وزنلکك جانبنده هیج فرق یوقدر کرت ازدست
بر اید دهنی شیرین کن اکر سنك الکدن کلورسه بر اغزی طتلو ایله وبر کمسنك مرادینی حاصل
ایله مردی آن نیست که مشتی بزنی بر دهنی مردلك ومروت اول دکلدر که بر دهانه اوزره
بر مشت اوره سن قطعه اکر خود بر درد پیشانی پیل اکرخود قوت ایله فیلك النی یوقعه
وخرطومنی قوپاره نه مردست آنکه دروی مردمی نیست عاقلر قتنده مرد دکلدر اول
کمسه که انده آدمیلك ومروت یوقدر بنی آدم سرشته از خاك دارد بنی آدم خلقتی خاکدنه
طوتر یعنی ترابدن مخلوقدر اکر خاکی نباشد آدمی نیست اکر خاکه منسوب اولمیه یعنی خاك
کبی حلیم ومتحمل اولمیه فی الحقیقه اول کمسه آدمی دکلدر حکایت بزرکی را پرسیدند
از خوان صفا بر اولیه اخوان صفانك سیرتندن سؤال ایلدیلر یعنی اولیاء الله نجه کسلردر
دیدیلر کفت اول اولو ایتدی کمینه آنکه اخوان صفانك آدمی اولکه دردکه هم مراد خاطر
یاران کند دوستلرینك خاطرینك مرادینی بر مصالح خود مقدم دارد کندو مصلحتلرینی
اوزره مقدم طوتر وحکما کفته اند وعاقللر ایتمشلردر برادر که بند خویشتن است برادر که
کندو مصالح نفعی قیدنده در نه برادر ونه خویشست اولکه حقیقتده نه برادردر ونه
خصمدر زیرا غیرلردن ایله نه فرقی وار در بیت همراه اکر شتاب کند همره تو نیست
یولداش اکر یولده ایوه اول سنك یولداشك دکلدر دلده رکسی مبندکه دل بسته تو نیست

شول کمسه یه کوکل بغلمه و محبت ایتمه که اول کمسه سکا کوکل بغلامش و تعلق ایتمش دکلدر بیت
چون نبود خویش را دیانت و تقوی چونکه خصمک دیانت و تقوی سی اولمیه قطع رحم بهتر از
مودت قربی آنجلین حضور ایله مودت قربیدن قرابتی قطع ایلمک یکدر یاد دارم یا دطوترم
یعنی خاطرمده در که مدعی که بر مدعی درین بیتمزه اعتراض کرد تو بیتده بنم اوزریمه اعتراض
ایلدی یعنی قبول ایلمدی وگفت دخی ایتدی حق جل وعلا جلیل وعالی الله در کتاب مجید قرآن
عظیمده از قطع رحم نهی کرده است قرابتی قطع ایلمکدن نهی ایلمشدر و بمودة ذی القربی
فرموده وآنچه تو گفتی مناقض آنست واول که سن ایتدک آنوک مناقضیدر یعنی قرآن عظیمده
اولان آیة کریمه یه مخالفدر گفتم اول اعتراض ایدنه ایتدم غلط کردی که موافق قرآنست غلط
ایلدک بنم سوزم قرآنه موافقدر نته کیم حق تعالی بیورمشدر وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا الآیة اگر والدینک جهد ایتسلر سنی بکا شرک قلماغه شول نسنه یی که
سنک آکا علمک یوقدر سن والدینکه اطاعت ایلمه زیرا بونلر کبی خصوصده مخلوقه طاعت
حق تعالی حضرتنه عاصی اولمقدر حذر ایله بو بیت هزار خویش بیگانه از خدا باشد
بیک خصم که حق تعالی حضرتنه بیگانه اوله یعنی مقبول حق اولمیه خدای یک تن بیگانه کاشنا
باشد اولسون بیک خصم بر بیگانه کمسه فدا اولسونکه حق تعالی آشناسی اوله یعنی مقبول درگاه اوله
حکایت منظوم پیرمردی لطیف در بغداد لطیف وخوش طبیعتلو بر کمسه بغدادده دخترک
را بکفش دوزی داد قزنجغازنی بر پاشمقچیه ویردی مردک سنک دل چنان بگزید
طاش کوکلو ارجگر آنجلین اصردی لب دختر که خون ازو بچکید اول دخترک لبنی که اندن
قان طملدی بامدادان پدر چنان دیدش علی الصباح قزک باباسی قزی آنجلین کوردی
پیش داماد رفت وپرسیدش کوییکونک قاتنه کندی واکا سؤال ایلدی بویله دیو که ای
این چه

این چه دندانست که ای الحق اصلسوزتنه اصلسه شد و چند خایی لبش نه انبانست آنوک لبنی چیگر
بر چیگنیه سن طغرجق دکلدر یعنی سختیان و مشین دکلدر بمزاح نگفتم این گفتار بو سوزی
بن سکا لطیفه ایلمه دیمدم هزل بگذار وجد ازو بردار هزل ترک ایله واندن جد و مرادی
حاصل ایلیه بو بیت اجرم اولیرک گفتش دو رنه عتاب طریقیله اولماسی پرورشند داوی
تقدیرچه از ویدن مرد دختر اولور حضرت شیخک کندو اغرزنده عام طریقیله اولمقده جائز در
خوی بد در طبیعتی نشست پر آمیز خوی بر طبیعتده که اوتوردی یعنی محکم اولدی
نرود جز بوقت مرک از دست ولخوی اولمک وقتنده غیری ایله الدن کتمز یعنی ترک
ایتمز حکایت فقیهی دختری داشت بغایت زشت روی بر فقیهک زیاده زشت روی
بر قزی وار ایدی وبجای زنان برسیده وعورتلر حدینه ایرشمش ایدی یعنی بالغه اولمش ایدی
وبا وجود جهاز ونعمت واول قزک جهاز ونعمتک وجودی ایله یعنی جهازی ومالی
وار ایکن کسی در مناکحت او رغبت ننمودی بر کمسه اول دخترک نکاحنه میل ورغبت
کوسترمدی بیت زشت باشد دبیقی ودیبا زشت اولور دبیقی ودیبا قفتان که بود بر عروس
نازیبا که یراشقسز قبیح الوجه کلینه اوزره اوله فی الجمله محصل کلام بحکم ضرورت ضرورت
حکمی ایله یعنی بالضروری با ضریری بر کور ایله عقد نکاحش بستند آنوک نکاحی عقدینی
بغلدیلر یعنی آکا نکاح اتدیلر آورده اند حکایت کتورمشلردر که در آن تاریخ که اول
تاریخده حکیمی حاذق بر حاذق حکیم از سرندیب آمده بود سرندیبدن کلمش ایدی که دیدهٔ
نابینایان را روشن کردی که کورلرک کوزنی روشن ایدر ایدی فقیه را گفتند فقیهه
ایتدیلر چرا داماد علاج نکنی نیچون کویکوکه علاج ایلمزسن گفت فقیه انلره جواب ویروب
ایتدی ترسم که بینا شود قورقرمکه بینا اوله دختر مرا طلاق دهد دخترمه طلاق ویره

مصراع زوج زن زشت نابینا به قبیح الوجه اولان ذوجی کور اولمق یکدرد تاکه مقبوله
قابل اوله حکایت پادشاهی بچشم حقارت بر پادشاه حقارت نظر کوزیله ایله
در طائفهٔ درویشان نظر کرد یعنی درویشلر طائفه سنه نظر ایلدی یکی ازایشان بفراست
دریافت اول درویشلردن ایله فراست ایله پادشاهک اول حالنی اکلدی وکفت دیدی
ای ملک ای پادشاه ما درین دنیا بذ بود نیاده بجنشیش از تو کمتریم عسکرده سنده کمتر
وحقیرز وبقامت بهتر وقیامتده یکرکز اوز و به عیش از تو خوشتر ودر لکن سندن
خوشترکوز وبمرك برابر ومونده برابر ز مثنوی اکر کشورکشای کامرانست واکر
مرادسور یجی اقلیم فتح ایدیجی در یعنی پادشاه در اکر درویش حاجتمند نانست
اکرنانه محتاج اولان درویشدر دران حالت که خواهند این وآن مرد اول حالتده که
بوده آراولسه کرکدر نخواهند ازجهان بیش از کفن برد جهاندن کفندن زیاده
ایلتمیه‌لردر بیت اکر بهلو آنی وکرهیچ دو نخواهی بنهاردن که دنیا ملکشندن
رخت واسبابی بفلیسرسن یعنی چونکه دنیادن رحلت ایدرسن کدایی خوشترست
کذلك خوشترکس راز پادشاهی پادشاهلقدن ظاهر درویش درویشک ظاهری جامه
ژنده است اسکی جامه در دمویی سترده وصاچی یولنمشدر یعنی زشت ولباده
مجرده وصورتا حقیر وحقیقتده آن واما آنوك یعنی درویشك حقیقتی دل زنده
ونفلرده وقلبیه ذکرایله دیرده ونفس ریاضت ایله ومجاهده ایله اولمشدر
دل زنده به ونفس مرده به مضاف مضاف اولمقده جائزدر اول وقتده معنی بویله اولور
درویشك حقیقتی دیری کوکلی اولمش نفسیدر قطعه نه آنکه بردل دعوی نشیند
از خلق درویش دکل اولکمسه که دعوی قپوسی اوزره اوتوره که کرخلاف کنند شن

بجنك

بجنك برخیزد که خلقدن بر نجه کمسه اکر اکا مخالفت ایده‌لر تحمل ایتمیوب جنك وخصومته
قالقه وکر ز کوه فرو غلطد آسیا سنك اکر طاغدن اشغه بر دکرمن طاشی یووارلنه عارفست
که ازبراه سنك بر خیزد عارف دکلدر اولکمسه که حق تعالیه توکل ایتمیوب طاش یولندن
قالقه طریق درویشان درویشلرک طریقی ذکرست وشکر حق تعالی حضرتنه ذکر ایلمك
ونعمته شکر ایلمکدر وخدمت وطاعت وخدمت وطاعتدر وایثار وقناعت وقیرتی
اولدوغی مقداری حق تعالی حضرتنك یولنه بذل ایلمکدر وحق تعالی ویردکی نسنه ایله قناعت ایلمکدر
وتوحید وتوکل وحق تعالی حضرتنی توحید ایلمکدر اول توحید کرك بحسب الافعال کرك بحسب
الصفات کرك بحسب الذات اولسون جمیع خصوصده حق تعالی حضرتنه توکل واعتماد
ایلمکدر بومرتبه ده که خلقدن رجایی قطع ایده وتسلیم وتحمل وکندوسی هر خصوصده حق تعالی
حضرتنه تسلیم ایلمکدر وهر بلاکه اکا ایرشور محضوراولیوب تحمل ایلمکدر هرکه بدین صفتها
موصوفست هرکیمکه بوذکراولنان صفتلر ایله موصوفدر بحقیقت درویشست حقیقتا
درویشدر اکرچه درقباست اکرچه اولکمسه قفتاندهدر اما هرزه کوینی وبی نمازی وهوا
پرست وهوس باد اما اشول کمسه که نامعقول سوز سویلیجی وبی نمازه وهواپرست وهوسه
بازده که روزها بشب آرد در بند شهوت که کونلری کیجه لری کتوره شهوت قیدنده وشبها
بروز کند درخواب غفلت وکیجه لری کوندز ایلر غفلت اویقوسنده یعنی صباحه دکین اویور
وبخورد هرچه میانه آید وهرنسنه که اوره‌یه کلسه یودیمز که حرام میدر یاحلال میدر وبکوید
هرچه بر زبان آید ونامعقول سوزلردن دلنه کلان سوزی سویلر رندست اکرچه درعباست
اولکمسه لونددر اکرچه عباده در یعنی عبا کیمشسه ده قطعه ای درونت برهنه از تقوی
ای شول کمسه که سنك باطنك تقویدن عاریدر کز برون جامه ریا داری ظاهره ریاجامه‌سی

سنی طوترسن بردهٔ هفت رنک درمکذار صاحب دولتلر کبی قپوکه پردهٔ رنکلو پرده قومه
یعنی اصمه توکه درخانهٔ بوریا دادی سنکه اوکزه بوریا طوترسن یعنی حصیر دوشش
سن حکایت دیدمکه کل تازه چند دسته برقاج دسته تازه کلی کوردم بر کنبدی ازکیاه
ناچیز بسته اوتدن بر یغن اوزره بغلنمش کوردم کفتم چه بود کیاه ناچیز ایدیمکه اوله
یعنی نه فائده یه یوکدونه اعتباری وار درکه لاشیء و حقیر اوت تا در صف کل نشسته
اوبرکه اولکیاه دخی کل صفنده اوتوره بکریست کیاه وکفت خاموش کیاه چونکه د
بو سوزی اشتدی اغلادی و لسان حال الله ایتدی خاموش اول بو سوزی سویلیم اول سببدنکه
صحبت نکند کرم فراموش اهل کرم صحبتی فراموش ایلمز کر نیست جمال و رنک و بویم اکرکه بنم
بنم جمال و رنک بویم یوقایسا اخر نکیاه باغ اویم اخر آنونک باغنک اوتی دکلمیم یعنی اول
بندوکی باغده بتمشم حضرت شیخ قصه دن حصه یه شروع ایلدی من بندهٔ حضرت کریم
بن جمیع عالمه کرم ایدیجی الله تعالی حضرتنک بنده سی یم پروردهٔ نعمت قدیم اول اللهنک
قدیم نعمتنک بسلنمشی یم کر بی هنرم و کر هنرمند اکر هنرسزم و اکر هنرلو یم یعنی اکر طاعت
وعملم وار اکر یوقدر لطفست امیدم ازخداوندیم امیدم الله تعالی حضرتندن لطف و احساندر
با آنکه بضاعتی ندارم شونک برله که اصلا بضاعتی طوتمزم یعنی عملم یوقدر سرمایهٔ
طاعتی نه کرم بر طاعت سرمایه سنی طوتمزم یعنی طاعتم یوقدر بو مصراع تانجا اولجیبین در
او بچارهٔ کاربند داند ولا سنی تعالی بنده نک ایشنک چاره سنی بلور چونکه هیچ وسیلتش نماند
چونکه اول خدایه طاعتدن و عبادتدن هیچ بر وسیله قالمیه رسمست که مالکان تحریر عادتدر کر
بنده ازاد ایتمکه مالک وقادر اولانکمسه لر آزاد کنند بندهٔ پیر پیر قوللری آزاد ایدرلر
ای بار خدای کسری آرای عالمی صنیع واتادی ایلمزبن ایدیجی یوج الله بر بندهٔ پیر ضوفی بخشا ی

کندو بر قولک

کندو پیر قوللرک اوزرینه رحم ایله سعدیه ره کعبهٔ رضا کیر ای سعدی رضا کعبه سنک یولنی
طوت یعنی خدا آنک رضاسنی طلب ایله ای مرد خدا کیر ایله دوستی الله یولنی طوت که واصل
ره خدا ای
اوله سن کی عالمده سعادت حاصل ایده سن بدبخت کسی که سرتنابد بدبخت شول کمسه در که
باش چویره زین در که دری دیکر نیابد بو قپودن یعنی الله قپوسندن غیری قپو بولماز
حکایت حکیمی را پرسیدند بر عاقل کمسه یه سؤال ایلدیلر که شجاعت و سخاوت کدام بهترست
که شجاعت و سخاوتدن قنقسی یکرکدر کفت عاقل ایدیکه انرا که سخاوتست محتاج بشجاعت
نیست اول کمسه نک که سخاوتی وار در شجاعته احتیاجی یوقدر بیت نوشتست بر کور
بهرام کور بهرام کورک قبری اوزره یازلمشدر بو مصراع که دست کرم به زبازوی زور
که سخا و کرم الی قوت بازوسندن یکدر قطعه نماند حاتم طائی ولکن تا ابد حاتم طائی
اکرچه دنیاده قالمدی ولکن تا ابدی عالمده بماند نام بلندش بنیکوئی مشهور آنونک بلند
نامی ایلک و سخاوت ایله قالدی مشهور زکوة مال بدر کن که فضلهٔ رز را مالک زکوتنی اخراج
ایله زیرا رزک فضله سی چو باغبان ببرد بیشتر دهد انکور چونکه باغبان کسر یعنی بودا
انکوری زیاده ورر در باب سیوم در فضیلت قناعت خواهندهٔ مغربی دلنجی
در صف بزازان حلب بازرکانلری صفنده دخی کفت ایدر ایدی ای خداوندان نعمت ای نعمت
صاحبلری یعنی غنیلر اکر شمارا انصاف بودی ما را قناعت اکر سزک انصافکز و بزوم
قناعتمز اولیدی بیت ای قناعت توانکرم کردان ای قناعت بنی غنی ایله که ورای تو هیچ نعمت
نیست زیرا سندن غیری عالمده هیچ نعمت یوقدر کنج صبر اختیار لقمانست صبر بوجاغی
لقمانک اختیاریدر هر کرا صبر نیست حکمت نیست ایلیه هر که که صبری یوق حکمت دخی یوقدر
القناعة کنز لا یفنی حکایت دو امیرزاده بودند در مصر مصرده ایکی بک زاده وار ایدی

رسم سؤال از جهان برخاستی
سؤال عادتی جهاندن
مرتفع اولیدی حج

یکی علم آموختی بریسی علم اوکرندی ودیکری مال اندوخت وبریسی مال کسب ایلدی
آن علامهٔ عصر شد اول علمه سعی ایلین علامهٔ عصر اولدی وین عزیز مصر کشت وبو مال جمع
ایدن مصر شهرینک عزیزی اولدی پس این توانکر پس بو غنی برادر زمانینک بچشم حقارت در فقیه
نظر کرد وکفت حقارت کوزیله فقیه برادرینه نظر ایلدی وایتدی من سلطنت رسیدم
بن سلطنته ایرشدم وتو همچنان در مسکنت ماندی وسن اولکی کبی مسکنت وفقرده
قالدک کفت عالم برآبا یتدی ای برادر رای قرنداش شکر ونعمت باری خدای تعالی علی التهمک
نعمتنک شکری برمن افزونترست بنم اوزریمه زیاده دکدر سندنکه میراث پیغمبرانه
یافتم زیرا بن پیغمبرلرک میراثنی بولدم یعنی که علم در العلماء ورثة الانبیاء وترا میراث
فرعون وهامان رسید واما سکا فرعون وهامانک میراثی ایرشدی یعنی ملک مصر
یعنی مصر سلطنتی در مثنوی من آن موریم که در پایم بمالند بن او لعوریم که بنی ایاغ التنده
چکنرلر نه زنبوریم که از دستم بنالند زنبور دکلم که بنم المدن اکثلیه لر کجا خود شکر
این نعمت کذارم بو نعمتک شکرینی خود قنده ادا ایدیم که زور مردم آزاری ندارم که
مردم آزارلغه زورم یوقدر حکایت درویشی را شنیدم که در آتش فاقه می سوخت
بر درویشی اشتدمکه فقر آتشنه یانمش ایدی یعنی زیاده متالم ایدی وخرقه بر خرقه
می دوخت وزیاده فقر ندن خرقه اوزره یمه دکر ایدی وتسلی خاطر خود بدین بیت
می کرد وبو بیت ایله کندو خاطرینی تسلی ایدر ایدی بیت بنان خشک وقناعت کنیم
وجامهٔ دلق قوری اتمک ایله واسکی جامه ایله قناعت ایدرلوم که بار محنت خود به که
بار منت خلق زیرا کندی کندو محنتی یوکنی چکمک یکدر خلقک منتی یوکن چکمکدن کسی
کفتش برکمسه اکا ایتدی چه نشینی تو اوتورورسن که فلان در این شهر که فلان بو شهرده
طبع

طبع کریم دارد کریم طبع طوتر وکرم عمیم وعام کرم طوتار میان بخدمت آزادکان بسته
ازادکانک ودرویشلرک خدمتنه بیل بغلمشدر وبر در دلها نشسته وکوکللر قپوسی
اوزره اوتورمشدر کوکل آلمه کتقوره اکر بر صورت حال تو مطلع کردد اکر سنک حالکه
مطلع اوله باش خاطر عزیزت کردد سنک عزیز خاطرک رعایتینی منت طوتار کفت
اول درویش ایتدی خاموش ایسم اول که در نیستی مردن که یوق ایله اولمک به که
حاجت پیش کسی بردن یک که برکمسه نک قاتنه حاجت التمک یعنی احتیاج عرض ایتمکدن
اولمک یکدر که کفته اند که ایتمشلردر قطعه هم رقعه دوختن به والزام کنج صبر هم رقعه
دکمک وصبر بوجاغنه بیونه اورمق یعنی قبول ایدوب حقندنه کلمک یکدر کز بهر
جامه رقعه بر خواجه کان نوشت که جامه دنه اوتری اغنیا قاتنه رقعه یانمقدنه حقا
که با عقوبت دوزخ برابرست الله حقیچون که جهنم عذابی ایله برابردر رفتن بپای
مردی همسایه در بهشت همسایه نک شفاعتی ومنتی ایله جنته کیتمک پای مرد شفیع
معناسنه در پای مصدر لاحق اولمق ایله شفاعت معناسنه اولورنته کم شفیع معناسنه
بوستانده واقع اولمشدر حکایت یکی از ملوک عجم پادشاهلرندن بری طبیبی حاذق را
حاذق وماهر طبیب بخدمت مصطفی عم حضرت رسول عم خدمتنه فرستاد کوندردی
سالی چند در دیار عرب بود اول طبیب بر نیچه ییل عرب دیارنده اولدی کسی تجربتی
پیش او نیامد صحابه دنه برکمسه تجربه ایله آنوک قاتنه کلدی ومعالجتی طلب نکرد وعلاجی
طلب ایلمدی روزی نزد پیش رسول عم آمد اول طبیب برکونه حضرت رسول قاتنه کلدی
وکله کرده وشکایت ایلدی مرا برای معالجت اصحاب که بنی اصحابه علاج ایتمک ایچون فرستاده
اندکوندرمشلردر وهیچ کس در این مدت لکن هیچ کمسه بو زمانده بمن التفاتی نکرد باکه برالتفات

ايلمدي تا خدمتي كه برين بنده معين است بجاي آرد تا بر خدمتكه بو بنده اوزره تعيين
اولنمشدر يرينه كلسر رسول عم الحق رسولي سلام آنوك اوزرينه اولسون فرمود كه اين
طائفه را طريقي هست بيورديكه بو طائفه نك بر طريقي واردر كه تا اشتها غالب آمد نشود
كه مادام كه اشتها غالب اولميه چيزي نخورند برنسنه يمزلر و هنوز اشتها باقي شد
از طعام باز دارند و هنوز اشتهالري باقي ايكن طعامدن آل چكرلر حكيم كفت حكيم ايتدي
اينست موجب تندرستي بو صحتك سببيدر پس زمين ببوسيد و برفت پس حكيم خدمت
يريني اوپدي و كتدي مثنوي سخن آنكه كند حكيم آغاز يا عاقل او لوقت سوز سويلمكه
شروع ايلر يا سر انكشت سوي لقمه دراز يا خود بر مغنك اوجني لقمه جانبنه اول
وقت دراز ايلر يعني طعامه شروع ايلر كه ز نا كفتنش خلل زايد كه اكا سويلمكدن
خلل طوغه يا ز ناخوردنش بجان آيد يا خود طعام يمكدن عقل جانه كلسر يعني زياده
ضعف الجرم حكمتش بود كفتار او لسبيدنه آنوك سوزي حكمت و معقول اولور
خوردنش تن درستي آرد يا دانك يمسي صحت يمشي كتورر يعني صحت حاصل اولور
حكايت يكي توبه بسيار كردي بر كمسه چوق توبه ايلر ايدي و باز شكستي و كرو توبه
توبه صوري تا يكي از مشايخ بدو كفت تا كه شيخلردن بري اكا ايتدي چنين شناسم
كه بسيار خوردن عادت داري بويله آكلرم كه چوق يمكه عادتلوسن و قيد نفس
از موي باريكتر و نفسك قيدي قيلدن انجه دكدر يعني نفسك قيدي توبه در و نفس
را چنين كه تو مي پروري و نفسكي بويله كه سن بسلورسن زنجيري كسلاند زنجيري قرار دوزي
آيد كه تا بدرد و بر كون كلور يعني بر كون اولورسني يرتار بيت يكي بچه كرك مي پرورد
بر كمسه قورد يوروسني بسلدي چون پرورده شد خواجه را بردريد چونكه بسلنمش

اولدي

اولدي صاحبيني يرتدي حكايت در سيرت اردشير بابكان اردشير بابكانك آمده است
كلمشدر كه حكيم عرب را پرسيد كه اردشير بر عرب حكيمنه صوردي كه روزي چه مايه
طعام بايد خوردنه كه بو كونده نه مقدار طعام يمك كركدر كفت حكيم ايتدي صد درم سنك
كفايت ميكند يوز درم اغرلغي كفايت ايدر كفت اردشير ايتدي اينچه قدر چه قوت دهد
بو قدر طعام جسمه نه قوت ويرد حكيم كفت حكيم ايتدي هذا المقدار يحملك وما زاد على
ذالك فانت حامله يعني اينه قدر ترا بر پاي ستمي دارد يعني بو قدر طعام سني اوزره طوتر
و صحتكه سبب اولور و هر چه برين زيادت كيني و هر نه كه بونك اوزرينه آرتق ايدرسن تو حمال
آني اول وقت سن آنوك حمالي اولورسن بيت خوردن براي زيستن و ذكر كردنست
يمك ديرلمك و ذكر و طاعت ايتمك ايچوندر تو معتقد كه زيستن از بهر خوردنست
اما سن اعتقاد ايدرجيسن كه ديرلمك يمكدن اوتوريدر حكايت در دو درويش خراساني
ايكي خراساني درويش كه ملازم صحبت يكديكر كه بري برينك صحبتنه ملازم ساحت
كردندي ساحت ايلرلر ايدي يكي ضعيف بودي برسي ضعيف ايدي كه بهر دو شب
افطار كردي كه هر كيجه ده بر افطار ايدر ايدي و آن ديكر قوي بود اولبريسي قوي
ايدي كه روزي سه بار خوردت بود كه بر كونده اوج كره يرايدي اتفاقا بر در شهري
اتفاقا بر شهرك قپوسي اوزره بتهمت جاسوسي كرفتار شدند جاسوسلق تهمتي
ايله كرفتار اولديلر هر دو را بخانه كردند ايكيسني بر خانه يه التديلر و در را بكل
آوردند و قپوسني بالچق ايله بايديلر بعد از دو هفته معلوم شد كه بي كناهند ايكي هفته
دنصكره معلوم اولديكه كناهسزلردر در بكشادند قپويي اچديلر قوي را ديدند
مرده قويي بچكور ديلر كه اولمش و ضعيف جان بسلامت برده و ضعيف جانه سلامت ايلتمش

دونه ماند نه عجب بو خصوصده عجبه قالدیلر حکیمی کفت بر عاقل ایتدی هذا فا این عجب
بود بونك عکسی عجب ایدی که آنی یکی بسیار خوار بود زیرا اول بری چوق ییجی ایدی
طاقت بی نوایی نه داشت آچلغه طاقت طوتمدی هلاك شد هلاك اولدی وآن دیکر
خویشتن دار بود اول بر بیچی کندوی حفظ ایلیجی ایدی بر عادت خود صبر کرد
وصبر و سلامت بماند کندو عادتی اوزره سلامت اوزره قالدی بیت چو کم خوردن
طبیعت شد کسی را چونکه آزیمك بر کمسه عادت وخوی اولدی چو سختی پیشش
آید سهل کیرد چونکه اکا سختلق کله فرضا بیجه کون طعام بولمسه الم چکمز سهل
واسان طوتر وکر تن پرور ه دپرد رست اندر فراخی اما اکر وسعت وفراخلقده تن
بسیجی و چوق ییجی ایسه چو تنکی بیند از سختی بمیرد اول کمسه چونکه طارلق کوره
سختلقده یعنی بر نیجه کون طعام بولمسه بلا و مشقت ایله هلاك اولور ایسه عاقل
اولان بولازمدر که کندویه چوق ییمکی عادت ایتمیه حکایت یکی از حکما پسر شرا نهی
کرد خوردن بسیار حکماده ن بر کمسه پسرینی چوق ییمکدن نهی و منع ایلدی بوینه
دیو که سیری شخص را رنجور دارد که طوقلق کشی یی رنجور طوتر یعنی مریض
ایدر کفت بابا سندن پسر چونکه بو سوزی اشتدی اکا ایتدی ای پدر ای بابا کرسنکلی
مردم را بکشد آچلق آدمی دپه لر نشنیده که ظریفان کفته اند اشتمدکمی سن که
ایمتشلر سیری مردن به که بکرسنکی زیستن طوقلق ایله اولمك یکدر آچلق ایله دیری
اولمقدن کفت اول حکیم پسره ایتدی انداز نکهدار ازهر مقدار حفظ ایله یعنی
بونه سکا هیچ ییمه وچوق ییمه دیمزم بلکه اعتدال اوزره کم نه چوق ییوب مریض
اولاسن و نه هیچ ییوب هلاك اولاسن قال الله تع حق تع بیورر کم کلوا واشربوا

ولا تسرفوا

ولا تسرفوا یکوز ایچکوزده حی اسراف ایلمکوز بیت نه چندان نه که از ضعف جانت بر آید
اول قدر ایکه جانك ضعفدن یو قاری کله یعنی هلاك اوله سن نه چندان بخور کز
دهانت بر آید اولقدر ییم که اغزکدن یوقاری کله یعنی حددن زیاده چوق ییمه بیت
با آنکه در وجود طعامست حظ نفس شونك برله که طعامك وجودنده در نفسك
حظی وحیاتی رنج آورد طعام که بیش از قدر بود مرض کتورر طعامکه مقداردن
زیاده اوله یعنی زیاده یر ایسك مریض اولورسن کر کلبشکر خوری بتکلف زیان
کنند فرضا اکر تکلف ایله کلبشکر ییه سن ضرر ایدر سن انسانه تمام نفعی وار ایکن
ور نان خشك دیر خوری کلبشکر بود اما قوری اتمکی کیم اشتها ایله ییه سن کلبشکردن
مراد طوقلقده دیر دن مراد بونده اچلقدر ذکر ملزوم اراده لازم طریقیله حکایت
رنجوری را کفتند دلت چه می خواهد بر مریضه ایتدیلر کوکلك نه استر کفت اول مریض ایتدی
آنکه دلم چیزی نخواهد آنی استرکه کوکلم بر نسنه طلب ایتمیه بیت معده چو پر کشت
وشکم درد خاست چونکه معده وشکم طعام ایله طولدی درد و مرض قالقدی
یعنی مرض حاصل اولدی سود ندارد همه اسباب راست دوکلی راست سببلری
اصلا فائده طوتمز یعنی جمیع اعضاء ظاهره نك صحتی و اسباب معاشك استقامتی
اولدرکه ظاهر اولماسنه فائده ویرمز زیرا کثرة اکل ضرردن خالی دکلدر حکایت
بقالی را درمی چند بر صوفیان کرد آمده بود بر بقالك صوفیلر اوزرینه برقاچ
اقچه سی جمع اولمش ایدی بعضی نسخه المقابله هر روز مطالبت کردی و بقال صوفیلره
خشونت و غضب ایله سوزلر ایتدی اصحاب از تعنت وخستة خاطر همی بودند
اصحاب یعنی صوفیلر اول بقالك تعنتندن خسته خاطر و پریشان اولدیلر و چرا انکا

دن هر کون اقچه سی طلب ایدر دی و سختنهای خشونت کفتی اول صوفیلره

چاره نبود وتحمّلدن غیری بر چاره یوق ایدی صاحبدلی از میانه کفت اول اوردن
بر صاحبدل ایتدی نفس را وعده دادن به بطعام نقد طعام ایله وعده ویرمك آسانه
تر ست آسان ترکدر که بقّالی را بدرم که بقّاله دم ایله وعده ویرمکدنه زیرا که صکره
نقد المنی چکمزسن امّا بقّالك جفاسنی چکرسن بیت ترك احسان خواجه اولیتر ست
صاحب دولتك احسانینی ترك ایلمك اولی ومعقولترکدر که احتمال جفای بوّابان که
بوّابلرك جفاسی چکمك احتمالندنه بیت به بتمنّای کوشت مردن به کت آرزوسی ایله
اولمك یکدر که تقاضای زشت قصّابان کزشت قصّابلرك تقاضاسنی چکمکدنه حکایت
جوانمردی را در جنك تاتار بر جوانمرد تاتاردن یعنی کافر جنکنده جراحتی هول رسید بر مخوف
جراحت ایرشدی کسی کفتش برکمسه او جوانمرده ایتدی فلانه بازرکانه نوشدارو دارد
ارد فلانه بازرکانه نوشدارو طوتر یعنی نوشداروسی وار دکه سنك جراحتکه
فائده لودر اکر بخواهی اکر استیه سن شاید که قدری دهد شاید کم بر مقدار ویره کویند
ایدرلر آنه بازرکانه ببخل معروف بود اول بازرکانه بخل ایله مشهور دایدی بیت کر بجای
نانش سفره سنده اتمك یرینه آفتاب اولیدی تا قیامت روز روشن کس ندیدی در جهانه
قیامتدکن بو جهانده برکمسه روشن روز کورمزایدی زیرا سفره سی هر کز آچلمزایدی
جوانمرد کفت اول مجروح اولان جوانمرده ایتدی اکر نوشدارو خواهد هم دهد اکر اول
بخیل بازرکاندنه نوشدارو طلب ایدم احتمالدر ویره یا ویرمیه واکر دهد منفعت
کند یا نکند واکر نوشدارو ویره احتمالدر که فائده ویره یا ویرمیه بهرحال خواستن از وز
بر قاتلست هر حالده اندنه نوشدارو استمك زهر قاتلدر بیت هرچه از دونان بمنّت خواستی
الچقلردنه هرنه که منّت ایله طلب ایلدك در تن افزودی وز جان کاستی آنوك ایله اکرچه تنه
زیاده

زیاده ایلدك که جسمه اندنه قوّت حاصل اولدی امّا جاندنه اسندك که اندنه استمك ایله عرضکه
خلل ونقصان کلدی وحکما کفته اند وعاقللر ایتمشلردر اکر آب حیات را اکر آب حیات فی المثل
باب رو فروشند عرضا یوزصوینه صاتولر دانا نخرد عاقل اولان کمسه عرضنی ویروب
آب حیاتی صاتن الماز که مردن بعزّة به از زندکانی بمذلّت زیرا عزّة ایله اولمك یکدرکه
مذلّت وحقارت ایله دری اولمقدن بیت اکر حنظل خوردی از دست خوش خوی
اکر ابو جهل قربوزی بیه سن لطیف خویلو ولولو یوزلی الندنه به از شیرینی از دست ترش
روی اکشی یوزلونك الندنه شیرین ولذیذ نسنه یمکدنه یکدر بیت اکر دهر ایست خوشدل باد
الندن کرکمز سکوتی اغیاد الندن حکایت یکی از علما خورنده بسیار داشت علمادنه بری
چوق خورنده طوترایدی وکفاف اندك واز چوق کفاف طوترایدی تا یکی از بزرکان
تا اولولردنه بری که حسن ظنّ بلیغ در حقّ او داشت که اول عالمك حقّنده حسن ظنّه
طوترایدی بکفت اول عالم اکا کندو حالنی ایتدی روی از توقّع او در هم کشید اول
اولو عالمك امیدندن یوزینی بوروشدردی وتعریض سؤال از اهل ادب وادب اهلندن
یعنی عالم دخی سؤال عرض ایتمك واحتیاج کوسترمك در نظرش قبیح آمد اول اولونك
نظرنده قبیح ونامعقول کلدی بیت زبخت روی ترش کرده پیش یار عزیز بختکدنه یوزکی
ترش ایلمش اولدوغك حالده عزیز قتنه کیتمه مرده که عیش بیرو نیز تلخ کرداند زیرا آنوك
عیشنی دخی اجی ایلشندنه بیزار ایلدب زیاده بیحضور ایله سن بحاجتی که روی تازه
روی وخندانه رو حاجتنه که کیده سن تازه رویی وخندانه وکولر یوزلو اول کی فرو
بنددکار کشاده پیشانی آلنی اچلمش اولان کمسه نك اشی آشقم بغلمز یعنی خندان روی
اولانك مقصودی حاصل اولور بو قطعه دنه معلوم اولدر که اول عالم احتیاج عرض اتمکن

اول الونك فتنه ترش روي وبيحضور كتمش آورده اندكه كتورمشلردركه انزوكي
در وظيفه او زيارت كرد كه آنوك زيارتنه كتورمشلردركه انزوكي آنوك وظيفه سندن
بر ازجوق زياده ايلدي وبسيار ازاد آدت كم ومحبت واداد دتدنكم محبت جوقلق ناقص
ايلدي عالم پس ازچند روز عالم بر فج كوند بصكره چونكه محبت معهود برقرار نديد
چونكه قديم ومعهود محبتي اولكي قرار اوزره كورمدي كفت ايندي بئس المطاعم
حين الذل يكسبها انه قبيح اولور شول طعاملر كه خوارلق وقسرده سن اول طعاملري
كسب ايدرسن القدر منتصب والقدر مخفوض زيرا طعام ايله پر اولور صاحبي
آيقا اوزره نصبا ولنمشدر ولكن قدر وحرمت آشفه اينمشدر يعني ناقص اولمشدر
بيت نانم افزود وآب رويم كاست اول اولونانمي زياده ايلدي وآب رويمي اكسدي
بو وجمله دخي معنا قابلدر نانم زياده اولدي آب رويم اكسلدي بو تقديرجه اول
اكي فعل لازم اولور اما اولكي معنايه كوره متعدي اولورلر بي نوايي به از مذلت
خواست بي نوايي يعني فقيرلق دلنمك خورلغندن يكدر حكايت درويشي را ضرورتي
پيش آمد بر درويشك اوكنه ضرورت كلدي كسي كفتش بركسه اول درويشه ايتدي
فلانه نعمت بي قياس داشت فلانه كسنك قياسسز نعمتي طوتار اكر بر حالت تو واقف كردد
اكر سنك احتياجكه اوزره واقف اولسه همانا در قضاي تو توقف روا ندارد شويله معلوم
اولور كه اول حاجتك قضاسنده يعني حاصل ايتمكده توقفي روا ومعقول طوتمز
كفت درويش اول كمسه ايتدي من اوداننم بن اول كمسه بلمزم كفت اول كسه درويشه
ايتدي منت رهبري كنم بن سكا رهبرلك ايليم دستش بكرفت اول كسه درويشك الني طوتدي
وبمنزل آن كس درآورد اول كمسنك منزلنه كتوردي يكي را ديد درويش بركسه كوردي

لب

لب فروهشته طوطاقي آشغه صرقمش وتند نشسته وبيحضور اوتورمش سخن نكفت
درويش اول كسه سوز سويلمدي وبازكشت وكرو دندي كسي كفتش بركمسه اول درويشه
ايتدي عطاي اوبلقاي او بخشيدم آنوك احساننى آنوك صورتنه بغشلدم قطعه
مبر حاجت بنزديك ترش روي اكشي يوزلونك قاتنه حاجت الته وانديشه ننه
طلب ايلمه كه از خوي بدش فرسوده كردي زيرا آنوك قبيح ونامعقول خويندن
فرسوده وبيحضور طوتهسن ياخود معنا بويله ديمك اولور فرسوده وبيحضور
اولورسن اكر كويي غم دل باكسي كوي اكر ديرسك كوكل غمني شولكسه ديكه كه از
رويش بنقد آسوده كردي كه آنوك يوزندن اول حالده آسوده ومسرور وطوتي سن
ياخود آسوده ومسرور اولهسن حكايت خشك سالي در اسكندريه پيدا شدم
اسكندريه ده بر قحط ييل ظاهر اولدي چنانكه عنان طاقت خلق كه ابجلين كه خلقك
طاقت وعناني از دست رفته بود الدن كتمش ايدي يعني طاقتلري طاق اولمش ايدي
درهاي آسمان بر زمين بسته واسمانك قپولري زمين اوزره بغلنمش ايدي
يعني يغمور ياغمز ايدي وفرياد اهل زمين وبر خلقنك فريادي باسمان پيوسته آسمانه
آسمانه اولشمش وطير وماهي وموري قالمدي جانلو جنسي وحش وطيردن
وماهي وموري دن كه بر فلك نشد از بي نوايي افغانش كه قدرتسزلكدن يعني اجلقدن
آنوك فغاني فلك اوزره كتمدي يعني بو جمله نك فغاني فلكه ايرشدي قحطلق بلاسندن
كه عجب دود دل خلق جمع نمي نشود عجب كه خلقك كوكلي دودني جمع اولمه يعني عجب كه
خلقك آهي جمع اولميه كه ابر كردد وسيلاب ديده بارانش كه اول دود دل بيجا اوله
وخلقك كوزينك سيلابا اولسحابك باراني اوله يعني بويله اولمدوغنه تعجب ايدرم

که زیرا حددن زیاده کریه وآه ایلدیلر ودرچنین سالی بو بخلیه بربیلن مخنثی دور از
دوستان بو مخنث که دوستلردن ایراغ اولسون که سخن در وصف او ترک ادب
که انوك وصفنده سوز سویلمك ترك ادبدر خاصه در حضرت بزرکان خصوصا
اولولر حضورنده وبطریق اهمال واهمال طریقی ایله از سر آن درکذشتی هم نشاید
آنوك حقنده سوز سویلمك ترك ادبدر اما اهمال طریقی ایله آنوك وصفنی بیان ایلمك
سوداسندن کچمك هم لایق دکلدر که طائفه زیرا بو طائفه بو عجز کوینده حمل کنند
اهمال ایتمك سوینجیلرك عجزینه اوزن حمل ایدرلر یعنی دیرلر که آنی وصف ایتمکه
قادر اولمامشدر بدین دو بیت اختصاد کنیم باری وصفنی بو ایکی بیت ایله
اختصاد ایدلم که اندك که دلیل بسیار بود زیرا از حق نسنه چوقلغه دلیل اولور
مثلا بحردن بر مقدار الوب طتمق ایله بحرك تمام کیفیتی حالی معلوم اولور ومشتی
نونه خرواری وبر اوچ نسنه بر یوکك ورنکی اولور مثلا بر برنجدن بر اوج برنج
الندە قالنی نجه ایدوکی معلوم اولور قطعه کر هتری بکشد آن مخنث را اکر کافر
اول مخنثی اولدورسه دیلیم تتری را بدان نیاید کشت اول تتری آنوك سببیله
یعنی اول مخنثی قتل اتدوکندن اوتوری دیلمك کرکمز زیرا واجب القتل ایدی
چند باشد چو جسر بغداد تن اول مخنث نچه بر بغداد کوپرسی کبی اوله آب
در زیر وآدمی بپشت آب التنده وآدمی ارقه‌سی اوزره اول مخنث جسر کبی
اوسته مخلوق نجه بر کیجه حضرت شیخ بیت ذکرنده ایهام قبیح قصد
ایتمشدر مخنث لفظنه مناسب جنسده دانه سال وصف ولذا نه مخنث اولیلن
نعمت بی کران داشت بی کران نعمت طلوترایدی یعنی بی قیاس مالی وار ایدی

تنك

تنك دستان افقیرلره الطاف لغی اولانلره سیم وزر دادی سیم وزر ویردی ومسافر
انرا سفره نهادی ومسافرلره سفره قوردی یعنی انلره طعام ویردیکر وهیچ درویشان
بر بلوك درویشلر از جور فاقه فقر جوروندن بجان آمده بودند جانه کلمش وزیاده
مضطرب اولمشلر ایدیلر آهنك دعوتا وکردند انوك دعوتنه قصد ایتدیلر ومشورت
بمن آوردند ومشورتی باکه کتوردیلر یعنی بنم ایله مشاوره ایلدیلر سر از موافقت
اشیانه باز بردم انلروك موافقتندن باشمی کیرو اوردم یعنی انلره تابع اولمادیم

وکفتم دخی ایتدم نخورد شیر نیم خورده سك ار بسلامه کلبك ارتغنی مرکه بسختی بمیر
بمیرد اندر غار اکر مغاره‌ده سختلق واجلق ایله اوله تنه بر بیچاره‌کی وکرسنکی تنکی یعنی
کندوکی چاره‌سز لغه واجلغه قوینه ودست پیش سفله مدار واکی سفله اوکنه طوتمه
یعنی اندن نسنه طلب ایلمه کر فریدون شود بنعمت ومال اکر بی هنر نعمت ومالی ایله
فریدون اوله بی هنر را بهیچ کس مشمار هنرسزی هیچ کمسه عدایلمه وآدم دیو التفات
واعتبار ایتمه پرنیان وقصب بر نا اهل دیبای منقش واطلس وکیمخا وبونلره مشابه اولان
قیمتلو جامه نا اهل وجاهل اوزره لاجورد وطلاست بر دیوار کویا دیوار اوزره نقش
اولنمش لاجورد والتون صوییدر که ایصالکیر آشنم حکایت حاتم طایی را طای قبیله‌سنه
منسوب اولان حاتم که اقرانندن زیاده سخا ولطف وکرم ایله مشهوردر کفتند ایتدیلر
از خود بزرکتر همت کند که‌نه اولورق همتلورك دیدی جهان دیده یا شنیده‌ی جهانده کوردك

یا اشتدك مى کفت حاتم ایتدی روزی چهل شتر قربان کرده بودم بر کون قرق دوه
قربان ایلمش ایدم وبا امرای عرب وعرب بکلری ایله بکوشه‌ء صحرا ایجی بیرون رفتیم
سیر ایچون بر صحرا کوشه‌سنه طشره کتدك خارکنی دیدم بر دکه قوباد بچه کوره

كه بشنه خاد فراهم آورده كه برا آقه يوكي دكن بر بيره كتورمش يعني جمع ايلمش كفتم بهمانی
حاتم چرا نروي حاتم ايد اولـخادكنا ايدم حاتمك ضيافتنه نيچون كتمزسن كه خلقي بر سماط
اوكرد آمده بودند كه برو آفرخلق آنوك ضيافتنا وزره جمع اولمشلر دركفت او لخاركه
حاتم ايدي بيت هر كه نانا ز عمل خويش خورد هر كيكه ناني كند و عملدنه ير يعني كسب ايلدوكي
ايله قناعت ايدر منت حاتم طايي نبرد اولكسه حاتم طايي به منت و احتياج التمز يعني عرض
اتمز حاتم طايي نك منتي التمز بو وجهله دخي معني قابلدر و لطيفه در من آورم همت چوانمر ديد
حاتم ايدربن آنه همت وسخاوتمه بوترا از خود ديدم كند مدنه بلند ترو بهتر كوردم حكايت
موسى عم درويش را ديد موسى عم بر درويشي كوردي از برهنكي برهك بنهان
شده عريانلغندن قوم ايچنده بنهان اولمش ايدي كفتا ولـدرويش ايدي ياموسى
دعا بكن اي موسى بر دعا ايله تا خداي تعم مرا كفافي كه ازبي طاقتي بجان آمدم دهد تاكه
الله تعالی بكا بركفاف ويره يعني بر مقدار قدرت ويره كه ازبي طاقتي بجان آمدم كه طاقت
سزلقدنه جانم كلدم موسى عم دعا كرد و برفت موسى عم دعا ايلدي وكتدي تاحق تعالی
اورا دستكاهي داد تاكه حق تعالی حضرتيا ولـدرويشه بر قدرت ويردي بعد از چند روزي
بر قج كوننه نصكره از مناجات باز آمد حضرت موسى مناجاتدنه كرو كلدي ديدش كرفتار
اولـدرويشي كرفتار كوردي وخلقي انبوه وبرو افرخلق بركرد آمده آنوك او زرنه
جمع اولمشلر موسى عم كفت موسى عم چونكه بو حالي كوردي اولحلقه ايدي اين چه را
حالتست بو فقيره نه حال اولمشدر كفتند حضرت موسى يا ايديله خمر خورده است ايچمشدر
وعربده آمده وغوغا ايلمشدر و يكي را كشته و بركسنه قتل ايتمشدر اكنونه قصاص
ميكنند شمدي بوكه قصاص ايدرلر يعني اندنه اولتوري بوني دخي هلاك ايله كركربه
مسكين

مسكين اكر بر داشتي مسكين كدي اكر قنادطوتيدي يعني وجفه قدرتي اوليدي تخم
كنجشك ازجهان برداشتي سرچه تخمني جهاندن يوقاري طوته ايدي يعني كوكني كسر
ايدي بيت عاجز باشد دست قدرت يابد عاجز ضعيف ولانكمسه اوللدركه قدرت
الينه بولور يعني قدرتلو اولور برخيزد دوست عاجز آنه برتابد فالقرو عاجز لرك الني
چويره يعني انلره ظلم ايلر موسى عم بحكمت جهان آفرين اقرار كرد موسى عم جهان
يرادجينك حكمتنه اقرار ايلدي واز تجاسر خويش استغفار كرد كندونك تجاسرندنه
استغفار ايلدي ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا في الارض اكر الله تعالی حضرتي عباد
ايچون رزق ايلبيدي البته يرده عاصي اولورلر ايدي يعني طاعت ايتمزلر ايدي شعر
ماذا اخاضك يا مغرور في الخطر اي مغرور نه نسنه سني مخوف ونامشروع ايشه شروع
ايلندي حتى هلكت فليت النمل لم يطر تاكه هلاك اولدك نه اوليدي قريجا وجيه ايدي
العصمة ان لا تقدر نه يا اوچاق آنوك هلاكنه سبيدرنه اوليدي سنده دخي بو قدرت اوليدي ومن العصمة
سفله چوجاه آمد وسيم و زرش سفله چونكه منصب وسيم وزر
كلدي يعني غني اولوب بر منصب ايرشدي سلي خواهد بحقيقت سرش حقيقه يعني
محقق آنوك باشي برسله استرتاكه مغرور ومتكبر اولمايه اين مثل نه كه حكيمي زدست
بو مثل آخر رعاقل اور مستشهد را اولمثل بود در نمو رهمانه به كه نباشد ترش قرنجه
همانه اول انوك يك كه قنادي اولمايه مصرع فرنجانك قناديدر زوالي حكمت پدر را
عسل بسيارست پدرك عسلي چوقدر ولكن پسر گرمي دراست اما پسري حرارتلودر
لرعسلك اكا ضرري وار در يدري اولسبدنه عسلني اندنه منع ايدر بو تمثيل طريقي
ايله مرادنه ايدوكي مابعدندن اولانه بيت استعاد ايدر آنكس كه توانكرت نمي كردانند

اول الله كه سنى غنى ايلمز او مصلحت تو آز بهتر دآرند اول الله سنك مصلحتكي وسكا
لايق اولانى سندن دخى يكرك بلور **حكايت** اعرابى را ديدم حضرت شيخ ايدر اعرابى
كوردم در حلقهٔ جوهريان بصره بصره جوهر فروشلرى صفنده حكايت همى كرد
حكايت ايدر ايدي بويله ديوكه وقتى در بيابان بر وقت صحراده راه كم كرده بودم
يولى ضايع ايلمشدر واز زاد معنى باس چيزى نمانده بود ومراد اولان آزوقدر
بنم ايله بر نسنه قلمامش ايدى دل بر هلاك نهادم هلاك اوزره دل قودم يعنى هلاككى
مقرر بيلدم ناكاه كيسهٔ يافتم پر از مرورايد ناكاه بر كيسه بولدوم مرواريد برده
پر ايدى مدر آرايلم پر اولمش ايدى هركز زوق وشادى فراموش نكنم هركز اول ذوق
واول سرورى فراموش ايتمزم كه پنداشتم كندم بريانست كه آنى قاورلمش بغداى
صاندم وباز فراموش نكنم وفراموش ايلمزم آن تلخى ونا اميدى اول تلخلغى ونا
اميدلكى كه معلوم كردم كه مرواريدست كه معلوم ايلدمكه مروارايدى **قطعه**
در بيابان خشك وريك روان قومر يعنى اولى يعنى وصحراكى يوق صحراده واقچى
قومر يعنى زياده قوملقده تشنه را در دهان چه در چه صدف صوسزك اغزنه
درنه صدف نه ايكيسى دخى برابردر زيرا نه در عطشنه دفع ايدر ونه صدف دفع
ايدر مرد بى توشه كو فتاد از پاى از قمر كشى كه او ايا تندن دوشدى يعنى آجلقدن
له زياده ضعيف اولدى وعاجز قالدى در كمربند او چه زر چه خزف او نوك كمربند
ايچنده التون نه سفنى پاره سنه نه هيچ فرق يوقدر زيرا اول وقتا التونه نه مصلحت
يراد **حكايت** يكى از عرب عربينه بر كمسه در بيابانى بر صحراده از غايت تشنكى زياده
صوسزلغندنه ميكفت ايدر ايدى **شعر** يا ليت قبل منيتى يوما افوز بمنيتى نوليدى

موتدن

موتدن اوّل بر كونه مرادمه ظفر بوليدم يعنى ايرشيدم نهر تلاطم ركبتى واظل
املاء قربتى برادماغ كه بنم ديزيمه وكيدي يعنى اول ارماغك دريك لكى بنم ديزمه
چقيدي وبنم قربه مى اول ارماغك صويى ايله طولدوره ايدم **حكايت** همچنين بو يحيم
در قاع بسيط بر واسع صحراده مسافرى كم شده بر مسافر كم اولمش ايدى يعنى يول
يتورمش ايدى وقوت قوتش نمانده وانوكك اذغى وجمنك قوتى قالمامش ايدى
ودرمى چند وبر قچ اقچه برميان داشت بلند طوتر ايدى يعنى بر قاچ اقچه سنى
وار ايدى بسيارى بكرديد چوقلق طولندى ره بجايى نبرد يولى بر يره التمدى يعنى چوق
طولندى يول بولامدى وبسختى هلاك شد واول بيچاره ابن سختلق ايله هلاك
اولدى يعنى ولدى طائفهٔ پرسيدند بر طائفه اول محله ايرشديلر كه درمها پيش
رونهاده ديدند خاك اوزره بو قطعهٔ يازمش كوريديلر **قطعه** كر همه زرهٔ جعفرى
دارد اكر دوكلى جعفرى التونه طوته يعنى جعفرى التونى اولمرد بى توشه بر نكيرد
دكام از قمر كمسه آدمنى يوقادى طوتمز يعنى مشيه قدر نى اولمز بو وجهله دخى معنى
لطيف در مرد بى توشه مراد حاصل ايتمز او لكى معنى اوزره كام اولور كاف فارسى ايله
معناى ثانى اوزره كام اولور كاف عربى ايله در بيابان فقير سوخته را بيابانده آفتابدن
يانمش آج وصوسز وفقير شلغم پخته به كه نقرهٔ خام بشمش شلغم خام كومشدن يك
ونافعدر **حكايت** هركز از دور زمانه ناليده بودم حضرت شيخ ايدر هركز زمانه نك
دورندن ناله ايتمش ايدم وروى از كردش آسمانه درهم نكشيده وآسمانك دونمسندن
يوزمى بوروشدرمش ايدم مكر وقتى كه پايم برهنه كى مانده بود مكر بر وقتكه اياغم
چپلاق قالمش ايدى واستطاعت پاى پوشى نداشتم وبر اياق قابى المغه قدرتم

طوبردم بجامع كوفه در آمدم كوفه نك جامعنه كلدم يعني كوفه جامعنه كردم دلتنك
وبيحضور يكي را ديدكه پايي نداشت انن بر كيمسه كوردمكه اياقي طوتمز ايدي يعني اول
كمسنك اياغي يوق ايدي سپاس نعمت حق حق تعالى حضرتنك شكريني بجاي آوردم يعني
كتوردم يعني حق تعالى حضرتنه شكر ايلدم قطعه مرغ بريان بچشم مردم سير بشمش قوشك
طوق كمسنك كوزينه كمتر از برك تره بر خوان است طعام ايله پر اولمش سفره اوزرنده
برآغندنه كمتر وحقيردر وآنكه دستگاه قدرت نيست واما اولكيمسنه كم آنوك بيم
وزره دستگاه قدرتي وليه شلغم پخته رامرغ بريان نست بيشمش شلغم بشمش قوشدر
بلكه اندن دخي لذيذدر حكايت يكي از ملوك پادشاهلردن بري با تني چند از خاصان
خاص آدملردن بر قچ كمسنه در شكارگاهي بر آوبرنده در زمستان قشده از عمارت
دور افتاد عمارتدن ايراق دوشدي يعني شهردن ايراق اولدي شب در آمد كيجه
كلدي خانه دهقاني ديدند اولقرين بر دهقانك خانه سني كوردي ملك گفت پادشاه
ايتدي شب انجا رويم كيجه اندن يعني بر دهقانك خانه سنه كيدهلم تا زحمت سرما
نباشد تاكه صووق قادرزحمتي اولميه يكي از وزرا وزيرلردن بري گفت پادشاهه
ايتدي لايق قدرت بلند پادشاهي نباشد پادشاهلرك بلند وعالي قدرينه لايق اولمز يعني
لايق دكلدر التجا بخانه دهقاني ركيك بردن بر ضعيف وفقير دهقانك خانه سنه
التجا ايلمك يعني اكا صغنمق هم اينجا خيمه زنيم هم بوراده چادر قورالم وآتش افروزيم
وآتش شعله لنديرهلم يعني آتش يقالم دهقانرا خبر شد پادشاهك انن قالمسندن
دهقانه خبر اولديكه وزير مانع اولدي يوخسه پادشاه سنك خانكه قونسه كركايدي.
ديوما حضري از طعام طعامدنه حاضردن ترتيب كرد ترتيب ايلدي وبيش سلطان برد
وپادشاهك

وبري كتسي صبر كردم
وكفش نولقا وزره
صبر ايلدم صح

وپادشاهك قتنه التدي وزمين خدمت ببوسيد وگفت وخدمت يريني اوپدي
يعني تعظيم شرطني يرينه كتوردي وايتدي قدر بلند سلطان سلطانك بلند قدريني بدين
قدر نازل نشدي بو قدر ايله نازل وناقص اولماز ايدي ولكن نخواستند اما استمديلر
كه قدر دهقان بلند شود كه دهقانك قدري بلند اوله ملك را سخن گفتن او مطبوع
آمد پادشاهه او دهقانك سوز سويلمه سي مطبوع ومقبول كلدي شبانگاه اختشام
وقتي بمنزل ونقل كرد او دهقانك منزلنه نظر اتدي بامدادان على الصباح خلعت
ونعمت بخشيد پادشاه خلعت ونعمت باغشلدي شنيدمكه در ركاب ملك اشتدمكه
پادشاه ركابنده قدمي چند بر قچ آيوقچي رفت ومي گفت كيتدي وايتدي قطعه
ز قدر شوكت نكشت چيزي كم سلطانك قدر وشوكتندن بر نسنه ناقص اولمدي
از التفات بمهمان سراي دهقاني بر دهقانينك مهمانه سرايه التفات ايلمكدن يعني انن
قوندوغندن اونري كلاه گوشه دهقان بآفتاب رسيد اما دهقانك كلاه اوجي
آفتابه ايرشدي ورفيع القدر اولديكه سايه بر سرش انداخت چون تو سلطاني
زيرا سنجلين بر سلطان آنوك باشي اوزره سايه اتدي واكا التفات واعتبار
ايلدي حكايت گدايي هول رابر مخوف بوحال گدايي حكايت كنند حكايت ايدرلر
كه نعمت وافر داشت كه وافر نعمت طوتر ايدي يعني وافر سيم وزر جمع ايتمش ايدي
يكي از ملوك اول دا گفت پادشاهلردن بري او گداية نظر ايدوب ايتدي چنين نمايدكه
مال بيكران داري كوريونوركه يعني اكلنوركه نهايتسز مال طوترسن بي حد ماله
مالك سن ومارا مهمي هست وبزوم بر مهممز وار در اگر برخي از آن دستگيري
كني اگر اول مالدنه بر مقداري ايله بزه دستگيرلك ومعاونت ايدرسن بحكم عاريت

عادت وفرض حکمی ایلم یعنی صفت ستمزم چونکه ارتفاع ولایت دسد چونکه ولایتک
حاصلی ایرشه وفا کرده شود وفا ایلمش اولا گفت گدا چه پادشاهدر بو سوزی
اشتدی ایدی لایق قدر بلند خداوند جهان نباشد جهان پادشاهنک بلند قدرینه
لایق اولمیه که دست همت بمال چو من گدایی که همتنی بخیلین برگدانک مالی ایله
آلوده کردن آلوده ایلمک یعنی بندنه مال المق که جو جو فراهم آورده ام زیرا
بن اول مالی جو جو یعنی از آز جمع ایلمشم گفت پادشاه اول گدایه ایتدی غم نیست
غم دگلدر که بکافر آن میدهم زیرا کافرلره ویرورم الخبیثات للخبیثین خبیثلر
خبیثلر ایچوندر شعر قَالُوا عَجِينُ الكِلْسِ لَيْسَ بِطَاهِرٍ دیلرکه اهکی بالچغی طاهر
وطاهر دگلدر قلنا نسدّ به شقوق المبرز دیدک انوکله طوالتی ابخانه لو
یر قلرین بیت گر آب چاه نصرانی نه پاکست اگر نصرانی نک قیوسی صویی پاک دگل ایسه
جهود مرده میشویم چه باکست اولادبا ایله جهود اولیسی یورم نه پاک ونه غم وار در
یعنی پاک وغم یوقدر شنیدم که سر از فرمان ملک باز زد آورده اشتدم که اول گدا
پادشاهک فرمانندن باشنی گرو اوردی یعنی پادشاهک سوزنی قبول ایتمدی
وحجت آوردن گرفت ودلیل وحجت گتورمکه شروع ایلدی وشوخ چشمی
وبی شرمکلا ایلکه باشلدی ملک فرمود پادشاه بیوردی تا مضمون خطاب
تا سوزنک یعنی امراندوکی مالی از وبزجر وتوبیخ اول گدادن زجر بیخله مستخلص
مثنوی
کردند خلاص ایلدیلر یعنی الدیلر بلطافت چو بر نیاید کار ملاطفت ورفق
ایله ایش بو قاری کلمه یعنی مصلحت حاصل اولمیه سر بی حرمتی کشد ناچار ناچار
صوکی حرمتسزلکه چکر یعنی عاقبت عنف وقهر ایله او مصلحت حاصل اولور مگرینه

همان

همان حرمتسزلکه قالور هر که بر خویشتن نبخشاید هر کیم کندو اوزرینه ترحم ایتمیه
نکندوزن اولوایله عناد لشو یا مرتها طاعت ایتمیه گر نبخشد بر وکسی شاید اگر بر کیمسه
آنوک اوزرینه ترحم ایتمیه لایقدر حکایت بازرگانی را دیدم حضرت شیخ ایدر بازرگانی
گوردم که صد وپنجاه شتر بار داشت که یوز اللی دوه یوکی وار ایدی وچهل بنده خدمتکار
منکار وفرقه خدمتکار قولی وار ایدی شبی در جزیره کیش برکیجه کیش جزیره سنده
مرا بحجرهٔ خویش برد بنی اول بازرگان کندو حجره سنه الندی از سخنهای پریشان
گفتن پریشان ونامربوط سوزلر سویلمکدن بویله دیو که فلان انبارم که فلان شریکم
بترکستانست ترکستانده در وفلان بضاعت بهندستان وفلان متاعم هندستانده در
واین وبو کاغد قباله فلان زمین است فلانه یرک قباله سیدر یعنی ولیرینم ایدر وکه فلان ضامن
حجت جقرمشدر وفلان چیزی را فلان کس ضمین وفلان نسنه یه فلان کمسه ضامندر گاه
گفتی که خاطر اسکندریه دارم گاه دیرکه اسکندریه خاطرین طوترم یعنی خاطرده
اسکندریه گتمک ارزوسی طوترم که هوای خوشست زیرا لطیف هواسی وار در باز گفتی
نه کروا ایدرلیدی که اسکندریه هواسنی طوترم که دریای مغرب زیرا مغرب دریاسی
مشوش است مشوشدر ومخوفدر گفت سعدیا اندیشه کره اول بازرگان باکه ایتدی ای سعدی
سفری دیگر در پیش است وکمدره یعنی بننم بر سفرمجی وار در اگر آن کرده شود اگر اول
سفر ایلنمش اوله یعنی حاصل اوله بقیت عمر خویش کندو عمرمک باقیسنی بگوشه نشینم بر کوشه ده
اوتورم وترک تجارت کنم وتجارتی ترک ایلیم گفتم حضرت شیخ ایدر چونکه اول بازرگاندن
بو سوزلری اشتدم ایتدم آن کدام سفرست اول قنقی سفردر گفت بازرگان ایتدی گوگرد پارسی
بچین خواهم بردن اولا پارسک گوگردنی چین شهرینه التمک استرم شنیدم که انجا قیمتی عظیم دارد

وهمه شب نیارامید ودیکلی
کیجه دکلندی واو یومدی صح

اشتدمکه کوکردانی زیاده وعظیم قیمت طوتار وازانجا کاسهٔ چین بروم آورم
واورادن چین کاسه سنی که مراد فغفوریدر رومه کتورم وقدبابای روی بهند برم
وروملك دیباسی هنده التم وپولاد هندی بحلب وهندك پولادی حلبه التم وآبکینهٔ
حلبی بیمن وحلبك صرچه سنی یمنه التم وبرد یمانی بپارس ویمنك برد یمانی پارسه التم وازآن
پس ترك تجارت کنم وانذنصکره تجارتی ترك ایلیم وبدکان بنشینم وبر دکانده اوتورم
چندانکه ازین مانخولیا اول قدر بو مال خولیادن فنا معقول سوزدن بگفت ایتدی که بیش
طاقت گفتنش نماند که اول بازرگانك دنق سویلمکه مجالی قالمدی گفت ایتدی ای سعدی
تونیز سخنی بگوی سن دخی بر سوز سویله ازانها که دیدهٔ باشنیدهٔ انلردنکه گورمش
سن یا اشتمش سن گفتم ایتدم رباعی آن شنیدستی که در صحرای غور اشتدمکه غور
صحراسنده بارسالاری بیفتاد از ستور کچنده براولو بازرگانه ستوردن دوشدی
یاخود بادیه باد اوقنه باء عربی ایله معنی یوق دلو سنی بحسب اللفظ اما معنیده استعمالی
بازرگانه دیمك اولور سالار اولومقاسنده ترکیبا ولندوغی شیئه نسبتا ولنور قافله
باشی خواجه سالار ایله ترکیب اولانه لفظك آخری البته ساکن اوقنور گرکدر گفت چشم
تنك دنیادار را اول سوزندن دوشن کسه ایتدی دنیا طوبجی نك یعنی غنی نك مالی ایله
طویمز طادکورفی یا قناعت پر کند یا خاك گور قناعت یا قبر طپراغی طولدیروکسندن
غیری ممکن دکلدر چشم تنك آج کوز تنك چشم آج کوزلو نکم سلسلة الذهبده وقع
اولمشدر حکایت مالداری را شنیدم که بر مالداری اشتدمکه ببخل اندر جهان بخل ایله
جهان ایچنده معروف بوقا انجلین مشهور اولدی که حاتم طایی بسخا که حاتم طایی سخا
ایله مشهور اولدیغی یعنی ظاهر حالش یعنی آنوك ظاهر حالی بنعمت دنیا آراسته دنیا نعمتی ایله
ایدی

بزنمش

بزنمش ایدی یعنی غنی ایدی وخست نفس جبلی وخلقی نفسنك خستی دنهاشی
آنچنان متمکن آنوك طبیعتنده انجلین ثابت ومحکم ایدی که نانی بجان ازدست نداری
که بر نان برجانه ویرمزایدی یعنی آنوك قتنده برنان برجاندن مقبول ایدی وگربهٔ ابوهریره
بلقمهٔ ننواختی وابوهریره نك هره سنی بر لقمه ایله اوخشمزایدی یعنی فرضا اگر
ابوهریره نك هره سی برلقمه اولزمانده موجود اولیدی رعایة که برلقم ویرمزایدی
وسك اصحاب کهف را استخوانی ننهادی اصحاب کهفك کلبنه براستخوانه اتمزایدی بوده
اکا قیاس اولنه فی الجمله مختصل کلام خانهٔ او را کس ندیدی درکشاده کمسه آنوك خانه
سنك قپوسنده کشاده گورمزایدی وسفرهٔ او سرکشاده وانوك باشی اچلمش کورمز
ایدی آنوك بخلی بو طبقه ده ایدی بیت درویش بجز بوی طعامش نشنیدی درویش
آنوك طعامنك رایحه سندن غیری اشتمزایدی مرغ از پس نان خوردن او ریزه نچیدی
قوش انوك اتمك یدکدن صکره خرده ویرمزایدی شنیدمکه بدریای مغرب اشتدمکه
مغرب دریاسنده راه مصر برگرفته بود مصر یولینی طوتمش ایدی وخیال فرعونی بر سر وفرعونك
خیالنی باشنده طوتمش ایدی قوله تعالی حتی اذا ادرکه الغرق عالی التهلك قولی حتی اکا
هلاك وزیاده شدتنا یرشدی که ناگاه باد مخالف کرد کشتی بر آمد که ناگاه کشتی نك طرفنه
مخالف یل کلدی یعنی ایتدی چنانکه گفته اند انجلین که ایتمشلردر بیت با طبع ملولت
چه کند دل که بیازد بحم انسون کوکل که سنك ملول طبیعتك ایله دوزده یعنی موافقت
ایده بانکه صلح واتحاد اوزره اوله حاصل معنی دل طبع ایله هر زمان برحال اوزره
اولمز زیرا که شاد اونکاه ناله اولور شرط هم وفقی نبود لاین کشتی موافق بیل یعنی برفتح
کشتی یه اولماز یعنی هر وقت یل استز بلکه کاهی مخالف سردست دعا بر آورد او بخل

چونکه بو حالی کوردی دعا النی یوقاری کتوردی یعنی دعا ایلدی و فریاد بی فائده کردن
کرفت و فائده سز فریاد ایتمکه باشلدی قوله تعالی فاذا رکبوا فی الفلک دعوا الله مخلصین
له الدین یعنی چونکه کشتی یه کیردیلر الله تعالی یه دعا ایدرلر اخلاص ایله اولدقلری حالده که دینی
الله ایچوندر بیت دست تضرع چه سود بندهٔ محتاج را تضرع الی نه فائده ویره محتاج قوله
یعنی تضرعک نه فائده سی وار اول کسیه که وقت دعا بر خدا وقت کرم در بغل دعا وقتی
الی خدا اوزره اوله کرم وقتی قولتوغنده اوله یعنی باشنه بر بلا کلسه دعایه الی قالدره
آسوده لک زماننده حقیقیچون کیسه یه نسنه ویرمیه قطعه از زر و سیم راحتی برسان
زر و سیمدن مسکینلره بر راحت ایرشدر یعنی و بر خویشتن هم تمتعی بر کیر کندیکدن هم تمتع
طوت یعنی سن داخی چو آنکه این خانه از تو خواهد اول وقتکه بو خانه سندن قالسه کرکدر
یعنی اکر سن خشتی از سیم و خشتی از زر کر اول خانه نک بر کرپیچی التوندن ایمش ایله
اندن سکا نه فائده آورده اند حکایت ایدرلر یعنی حکایت ایلدیلر که کونلرده که در مصر اقاربی
درویش داشتا اولغرقا اولان بخیل مصرده درویش خصملری طوتر ایدی یعنی فقیر الحال اقرباسی
وار ایدی ببقیت مال او توانکر شدند آنوک مالنک باقیسی ایله غنی اولدیلر و جامه های
کهن و کهنه جامه لری بمرک او بدریدند آنوک اولمسی ایله یرتدیلر و حریر و دمیاطی و کندولره
قفتان ایچون حریر و دمیاطی قماش کسدیلر اتفاقا در آن هفته یکی را دیدم از ایشان
اتفاقا انلردن اول هفته برنی کوردم بر باد پایی روان سورعت ایله یوریجی بر آت اوزرینه
کدیجی ایدی و غلام پری پیکر و پری صورتلو بر غلام در پی او رکنه آنوک اردندن یلیجی ایدی
با خود کفتم کندوم ایتدم قطعه وه که کر مرده باز کردیدی وه که اکر اول میت باز کشتن کهان
کرده بیدی بمیان قبیله و پیوند قبیله ایله اقربا آراسنه یعنی تکرار درن حیات بوله
اقرباسیله

اقرباسیله مختلط اولیدی رد میراث سخت تر بودی میراثی رد ایلمک مشکلرکدر اولو وارثه
وارثلر الندن مرک خویشاوند وارثلره خصمک اولمیندن بسابقهٔ معرفتی که میان ما بود دوشتی
بکمش اشنالق سببی ایله که انکله بزم اورتامزده ایدی آستینش کشیدم انوک یکنی چکدیم یعنی
یعنی یکنی طوتوب اشنالق ایلدم و کفتم داخی ایتدم بیت بخور ای نیک سیرت و سره مرد ای ایلی
سیرتلو و مقبول ادا بو کمسه بی کان نکون بخت کرد کرد و نخورد زیرا او نکون بختلو و بر کز
طالعلو بو قدر مالی جمع ایلدی و یمدی حکایت صیادی ضعیف را ماهی قوی در دام افتاد بود
بر ضعیف صیادک دامنه بر بیوک ماهی دوشمش ایدی طاقت ضبط آن نداشت انی ضبط
ایتمکه طاقت طوتمدی ماهی بر و غالب آمد ماهی اول ضعیف صیادک اوزرینه غالب کلدی و دام از دستش
در ربود و طوزاغی آنوک الندن قابدی و برفت کندی قطعه شد غلامی که آبجو آرد کندی
بر غلامکه ایرمق صوینی یعنی ایرمقدن صو کتوره آب جوی آمد و غلام ببرد ایرمقدن صوینی
کلدی و غلامی التدی یعنی اول غلام بر نیچه کره ایرمقدن صو الوب آلدی عاقبت برکون صو کلدی
غلامی کتوردی که کار بنوبت دام هر بار ماهی آوردی دام هر کره ماهی کتوردی ایدی یا خود کتورر
ایدی دیمک اوله ماهی این بار رفت دام ببرد ماهی بو کره کندی و آدمی بیله التدی دیکر صیادان دریغ
خوردندی غیری صیادلر حیف یدیلر و ملامتش کردند اول صیادی ملامت ایلدیلر بویله دیو
که چنین صیدی در دامت افتاد که بو بچلین بر صید سنک دامکه دوشدی نتوانستی نگاه داشتن
انی حفظ ایتمکه قادر اولمدک کفت صیاد ایتدی ای برادران ای قرنداشلر چه توان کرد نیجه ایتمک
ممکن در یعنی که مرا روزی نبود زیرا اول ماهی بنم نصیبم دکل ایدی و ماهی را همچنان روزی
مانده بود و ماهینک انجلیی دریاده نصیبی قالمش حکمت صیادی روزی نصیب نیست صیاد در
دجله ماهی نکیرد دجله ادماغنده بو قدر ماهی وار ایکن ماهی طوتمز و ماهی بی اجل انتا اجل

سزماهی درخشکی نیرد قوری یرده اولماز حکایت دست وپا برین الی وایاغی کسلمش برکمسه هزار
پایی را بکشت برهوه بیك ایقلوی دیلدی صاحبدلی بر وبکذشت ول حالده بر صاحب دل انوك
اوزرینه کچدی یعنی انه اوغرادی وکفت دخی ایتدی سبحان الله بن حق تعالی حضرتنك تنزیه
ایدرین لفظ معناسی بودر اما معنیجی استعمالی تعجب ایچوندر یعنی نه عجب حال اولور با هزار
پایی که داشت بیچ بیك ایقو ایله طوتر ایدی یعنی بیك ایغی وار ایکن چونکه اجلش فراز رسید
چونکه آنوك اجلی یقین ایرشدی از بجه ست وپایی بر آلسز وایاقسزدن بتوانست کریخت
قاچمغه قادر اولمادی مثنوی چو اید زپس دشمن جان ستان چونکه جان الیجی اردندن کله
ببندد اجل پای مرد دوان اجل یلیجی وسکردیجی لرك ایاغن بغلر وبر آدیم آدمغه قومز
در آن دم که دشمن بپایی رسید اول دمکه دشمن کوز آچدیر مینوز باده سرعت ایله ایرشدی
کمان کیانی نشاید کشید اول زمانده کمانه کیانی چکمکه امکان وقدرت اولمز قالدیکه محکم
یای چکمکه قادر اوله حکایت ابلهی را دیدم سمین حضرت شیخ ایدر بر سموز ابلهی کوردم
که خلعتی ثمین دربرا و زرینه بر اغربهالو خلعت کیمش ومرکب تازی در زیر والتنده بر عربی آت
وقصب مصری برسر وبر مصر قصب باشی اوزره که آنی عمامه ایتمش ایدی کسی کفت برکیمسه ایتدی
ای سعدی ای سعدی چه کونه بینی نجه کورورسن این دیبای معلم بو نقشلو دیبایی بو
حیوانه لا یعلم بو نسنه بلمز جاهل حیوانه اوزره کفتم حضرت شیخ ایدر بن اکا ایتدم خطی زشت
که باب زر نوشت بر قبیح خط در که التون صویی ایله یازلمشدر یعنی بوکه بکزر بیت قد شابه
بالوری حمار تحقیق حمار بنی آدمه مشابه اولدی عجلا جسدا له خوار عجل جسدی کبی که
انوکچون بقر آوازی وار در سامری بنی اسرائیل قومنك مالنی حیله ایله الوب اندن بر بوزاغی
جسدی دوزدی آنوك ایچنه براوچ طپراق برقدی فی الحال اول جسد بقر کبی آواز ویردی

اوله

اولطیراغی فرعون غرق اولدوغی کون حضرت جبریلك بندوکی یوندك ایاغی التنده المش ایدی
تفصیل محلنده کوره بیت بآدمی نتوان کفت مانند این حیوان بو حیوانی آدمیه بکزر دیمك
لایق دکلدر بجز دراعه ودستار ونقش بیرونش آنوك دراعه سندن وطشره نقشندن غیری
همان بو جهت ایله آدمیه بکزر دیمك والا فی الحقیقة آدمی دکلدر بکرد دهمه اسباب
وملك هستی ودور ایله آنوك دوکلی اسباب وملکنده دخی وار لفنده یعنی آنوك جمیع ماملکینه
نظر ایله که هیچ چیزی نیابی حلالش جز خون اش که آنوك هیچ بر نسنه سنی حلال بولمزسن قانندن
غیری یعنی همان قتل حلالدر باقی حرامدر قطعه شریفی کر متضعف شود خیال مبند
شریفی اکر فقیر ومحتاج اولا خیال بغلمه وظن ایلمه که پایکاه بلندش ضعیف خواهد شد
که اول شریفك بلند مرتبه سی ضعیف اولسه کرك یعنی آنوك شریفلکنه نقصان ایرشمز
واستانه سیمین بمیخ زر بن ند اکر کومش اشیکی التون میخ ایله اوره یعنی اکر آستانه سی سیمدن
ومیخی زردن اولا که غناسی بو مرتبه اوله کمان مبر که یهودی شریف خواهد شد ظن ایتمه که
یهودی مال سببیله شریف اولسه کرکدر یعنی اولمز حکایت دزدی کدای را کفت بر سارق
بر سائله ایتدی شرم نداری شرم طوتمز میسن که ازبرای جوی سیم که بر جو مقداری
کومشدن اوتوری دست بیش هر لئیم دراز کنی الکی هر لئیمه وهر خسیسه اوکنه دراز ایدرسن
واندن جر ایدرسن کفت کدا اولدزده ایتدی بیت دست دراز ای از پی یك حبه سیم بر
کومشدن اوتوری هر کسه نك اوکنه دلنمك ایله ال اوزاتمق یکدر به که ببرند دانکی ودیمی که برد
ونصف دانك سیمی ایله الکسه لر یعنی سرقه ایله القطع اولمقدر ایسه دلنمك ایله الصحیح
اولمق یکدر حکایت مشت زنرا حکایت کنند بر زور بازی حکایت ایدرلر که ازو هر مخالف
بجان آمن بود مخالف زمانه دن جانه کلمش ایدی یعنی قدرت وغناسه مساعدسی یوق ایدی

زماندنه زیاده متشکی و مضطرب ایدي واز حلق فراخ بفغانه وکلش یعنی قناعتسز بوغازندها
فغانه کلمش ایدي مشورت پیش پدر برد و اجازت خواست و پدرندن اجازت استدي بوایدی بو
که عزم سفر دارم که سفر قصدن طوتارمکه مکر بقوت بازو که بازو قوتی ایله دامن کامی بکف
آرم بر مراد اتکنی اله کتورم بیت فضل و هنر ضایعست تا ننمایند فضل و هنر ضایع ایدر مادامکه
کوسترمیلر یعنی اظهار ایتمیه‌لر عود بر آتش نهند مسک بسایند عود آتش اوزره قودیلر مسکی
اذرلر لطیفه رایحه ظاهر اولور پدر گفت باباسی ایتدی ای پسر خیال محال از سر بدر کن ای پسر محال
خیالی باشکدن چقار یعنی ترک ایله و پای قناعت در دامن سلامت کش و قناعت ایاغنی سلامت
اتکنه چک یعنی قناعت ایله که بزرکان گفته اند زیرا اولولر ایتمشلر در دولت نه بکوشیدن
دولت چالشمق ایله دکلدر یعنی سعی ایله حاصل اولمز بلکه چاره کم جوشیدنست بلکه چاره‌ی از
قاینمقدر یعنی بیحضور و مضطرب اولمقدر بیت کس نتواند گرفت دامن دولت بزور
کسنه زور ایله دولت اتکنی طوتمغه قادر اولمز کوششی بی فائده است وسمه بر ابروی کور
کورک قاشی اوزره سرمه سورمق کبیدر انوک کوزینه فائده‌سی اولمیه دیو قائل سز
چالشمق وجد و جهد وسعی ایله دولت حاصل ایتمک همان بوکه بکزر که محالدر بیت اگر بهر
مویت هنر دو صد باشد اگر بر قلک باشنده ایکی یوز هنرک اوله هنر بکار نیاید چو بخت بد باشد
هنرلیک کلمز یعنی فائده ویرمز چونکه طالع نحس اوله بیت چه کند زورمند وارون
بخت شوم بختلو اولان نیجه اتسونه بازوی بخت به که بازوی سخت ایله دولت و بخت بازوسی
یکدر زیرا انوک سببی ایله نیجه مرادات حاصل اولور یعنی قوت بازوسندن دولت بازوسی
یکدر پسر گفت پسر باباسنه ایتدی ای پدر فوائد سفر بسیار است ای پدر سفر فائده‌لری چوقدر
از نزهت خاطر فوائدک بری خاطرک شاد اولسیدر و جذب فوائد و فائده‌لر جذب ایتمک یعنی حاصل
ایلکدو

ایلکدو و دیدنه عجائب و عجائب کورمکدر و شنیدنه غرائب و غرائب اشتمکدر و تفرج بلاد
و تخی شهرلری سیر ایلکدر و محاورت خلان و دوستلو ایله اشنالق اولوب مصاحبت ایلکدر
و تحصیل جاه و ادب و عزت و ادب تحصیل ایلکدر و مزید مال و کسب و مال و فرنج زیاده
ایلکدر و معرفت یاران و نیجه کسنه‌لره یاد اولوب اشنالق حاصل ایلکدر و تجربت روزکاران
و روزکارلری تجربه ایلکدر مساعدی یوخسه مخالفمیدر چنانکه سالکان طریقت گفته
اند انجلین که طریقت سالکلری ایتمشلردر بیت تا بدکان و خانه در کروی ماداکه دکان
و خانه ده رهنسن هرکز ای خام آدمی نشوی هرکز ای خام آدمی اولمزسن برو اندر جهان
تفرج کن پوری جهاندن تفرج ایله پیش از آن روز کز جهان بروی اول کوندن اول که
جهاندن کیدرسن یعنی اولمزدن اول پدر گفت باباسی مشت زندنه بو سوزلری اشتدی
اکا ایتدی ای پسر ای اوغول بدین نمط که بیان کردی بو اسلوب اوزره که بیان ایلدک منافع
سفر بی شمار دست سفرک فائده‌لری حسابسزدر ولکن مسلم پنج طائفه راست اما همان
بش طائفه‌یه مفوض و مسلمدر نخستین بازرگانی که با وجود نعمت و مکنت اولکی بش
طائفه‌دن اولکیسی غلامان و کنیزکان دلاویز شاکردان چابک دارد کوکل میل ایدیجی زیبا
غلاملر و رعنا جاریه‌لر دخی چابک و مصلحت کذار غلاملر طوته هر روز شهری بوحللو
بازرکان هر کون بر شهرده و هر شب بمقامی و هر کیجه بر مقامده و هر دم بتفرجگاهی و هر دم
بر سیرانکاهده و هر لحظه از نعیم دنیا متمتع شود دنیا نعمتندن متمتع و ذوق ایدیجی
اولور قطعه منعم بکوه و دشت بیابان غریب نیست یعنی طاغ و صحراده ذخیره بیابانده
تاه غریب دکلدر هر جا که رفت خیمه زد و خوابگاه ساخت زیرا هر یرده که کتدی چادر
قوردی و اویقو و راحت اولاجق یر دوزدی و انکه بر مراد جهان نیست دست و رس

واولکمسه کندونك طوغدیغی وبیودکی وطن اصلیسنده غریب ونامعلومدر یعنی
مرتبه بود وکمسه نك معلومی دکلدر دوم علمی که بنطق شیرین ایکنجسی برعالم که شیرین
سوز ولطیف تکلم سببی ایله وقوت فصاحت ومایهٔ بلاغت دخی فصاحة وبلاغت
قوتی وبلاغت سرمایه سی سببی ایله یعنی معرفت وفضل سببی ایله هرجا که رود
بهره که کیرن بخدمتش اقدام نماید آنون کبی عالمك خدمتنه اقدام کوسترلر یعنی
جانه ودلدن اکا خدمت ایدرلر واکرام کنند داخی اکرام ایدرلر قطعه وجود مردم
دانا مثال زر طلا است عالم کشنك وجودی یعنی ذات خالص صافی آلتون کبیدر المعلم
کالذهب والمتعلم کالفضة والباقی کالرصاص که هرکجا که رود وقدر قیمتش دانند
زیرا اول عالم هرقنده که کیده آنوك قدر وقیمتنی بلورلر واکا التفات واعتبار ایدرلر
بزرك زادهٔ نادان بشهر واماند امابزرکك وغنی نك جاهل وغبیسی شهرلره بکزر
که دردیار غریبش بهیچ نستانند زیرا غریب شهرده آنی هیچه المزلر واصلا اعتبار
والتفات ایتمزلر سوم خوب رویی که درون صاحبدلانه بمخالطت میل کنند
اوچنجیسی بر محبوبدر که صاحب دللرك دلی آنوك اختلاطنه میل ایلیه وصحبتنی
غنیمت شناسند وآنوك مصاحبتی غنیمت بلبلر وخدمتش را منت دانند وانوك خدمتنی
منت بیله لر که کفته اند زیرا ایشتمشدر اندکی جمال به از بسیاری مال جوقلغندن
یکدر از جوق کوزلك ودوی زیبا مرهم دلهای خسته است وزیبا یوز خسته دللرك مرهمیدر
وکلید درهای بسته وبغلنمش قپولرك مفتاحیدر اصلا اکا رد یوقدر قطعه شاهد انجا که
رود حرمت وعزت بیند محبوب اولیرده که کیده یعنی هرقنده کیده حرمت وعزت کورر
ور برانند بقهرش پدر ومادر خویش کنندنك مادری وپدری اکرانی قهر ایله سورلر ورد ایدرلر

پرطاوس

شیخ

پرطاوس بر اوراق مصاحف دیدم مصحفلرك ورقی اوزره طاوس قنادینی کوردم
زیرا صبیلرك عادتیدر مصحف ایچنه قورلر کفتم این منزلت از قدر تو میبینم بیشتر
ایدر بر طاوسه ایتدم بو مرتبه یی سنك قدرکدن وحدکدن زیاده کوررم کفت خاموش
که هرکسه که جمالی دارد طاوس قنادی چونکه بنم بو سوزمی ایشتدی لسان حال ایله
بکا ایتدی خاموش اول زیرا هرکسه که دنیاده برازجق حسن طونه یعنی انده بر مقدار
حسن وجمال وله هرکجا پای نهد دست ندارندش پیش اولکه هرقنده ایاق قویه انوك
اوکنه ال طوتمزلر یعنی رد ایتمزلر بلکه دعوت ایدرلر رباعی چونه در پسر موافقت ودلبری
بود چونکه پسرده موافقت ودلبرلك اوله اندیشه نیست کر پدر از وی بری بود بیم دکلدر
اندن پدری بری وبیزار اوله زیرا عاشقلری بیك مرتبه پدرندن اکا زیاده رعایت
ایدرلر بیت اوکوهرست کو صدف مشود درجهان مباش اول بر کوهردر یعنی کوهر کبی
مقبولدر بلا صدف کبی درد یتیمه آنوك صدفی اولمسه دیو زیرا صدف
مرلعضدکلدر دریتیم را هم کس مشتری بود درج یتیمه دوکلیه کس مشتریدر جهارم
خوش آوازی درنجسی برخوش آواز بحنجرهٔ داودی که داودی بوغاز ایله یعنی
داود پیغمبر عم کبی خوب آوازی اولمق ایله آب از جریان صویی اقمقدن ومرغ از طیران
وقوشی اوچمقدن باز دارد کیروطوتر بو مرتبه ده حسن صوتی اوله پس بو سیله این
فضیلت ایلیه بو فضیلت سببی ایله که مراد حسن صوتدر دل مردمان کند ادملرك کوکلنی
صید ایلیه وارباب معنی ومعنی صاحبلری یعنی صاحب دللری بمنادمت او رغبت نمایند
آنوك مصاحبتنه رغبت ومیل کوسترهلر شعر سمعی الی حسن الاغانی بنم قولاغم ایرکیجیلرك
کوزلکنه دو منهٔ ذا الذی جس المثانی کیمدر شول کمسه که الی ایله مثانیه یاپشدی یعنی مثانی

چالدي كه مراد حسن صوتدر قطعه چه خوش باشد آواز نرم وحزين نه خوش ولطيفدر
نرم وحزين آوازي بگوش حريفان مست صبوح صباح شرابيله مست اولنلر حريفلرك
قولقلرينه بدآ از روي زيباست آواز خوش خوب يوزليدن يكدر خوش ولطيف آواز كه آن
حظ نفس است واين قوت روح زيرا او يعني روي زيبا نفسك حظيدر كه اندن نفس تلذذ
ايدر وبو يعني خوش آواز روحك قوتيدر كه روحه حيات بخشدر پنجم پيشه وري
كه بسعي بازو كفافي حاصل كند بشنجيسي بر اهل صنعت كه بازوسي سعييله كفاف حاصل ايليه
تا آب روي از بهر نان ريخته نشود تا كه انوك يوزينك صويي نان ايچون توكلميه
اوليه چنانكه خردمندان گفته اند نجليلر كه عاقللر ايتمشلردر بيت گر بغريبي رود از شهر
خويش كر كندو شهرندن غريبلكه كيدرسه يعني غربته دوشرسه سختي ومحنتي نبرد پينه دوز
اسكيجي سختلق ومحنت ايلمز زيرا كه كندويه كفاف حاصل ايتمكه قدرتي واردر ور بخرابي
فتد از مملكت اگر مملكتندن خرابلغه يا بر خرابه دوشرسه گرسنه خسبند ملك نيم روز پادشاهي
اوچ يوزره ذيرا كندويه كفاف حاصل ايتمكه قدرتي يوقدر چنين صفتها كه بيان كردم بو ايكي
صفتلر كه بيان ايلدم در سفر موجب جمعيت خاطرست سفرده خاطرك جمعيتنه سببدر وداعيه
طيب عيش وطيب عيشه وسرورة باعثدر اما آنكه ازين بي بهره است اما اول كه بو صفتلردن
نصيب يوقدر بخيال باطل در جهان برود باطل خياله وناممعقول فكر ايله جهاندن كيدر
يعني سياحت عالم هوسني ايدر و ديگر كس نام نشانش نشنود وكره وكمسه آنوك نام ونشانني
اشتمز ويخ اولدوغني بلمز اما اولسودا ايله كندوسني هلاك وضايع ايلر قطعه
هر آنكه گردش گيتي بكين او برخاست بهر اولمكه كه جهانك دونمسي آنوك كيننه
فالقدي يعني كه انتقام ايتمكه قصد ايتدي بغير مصلحتش رهبري كند ايام

اولكه بو مصلحتنك عكسنه قوللاغوزلق ايلر يعني آني خلاف سمته بر آغور كبوتري كه ديگر
آشيان نخواهد ديد بر كبوتر كه گرو يواسني كورمسه كرك يعني كورمك نصيبي اوليه قضا
همي بردش تا بسوي دانه دام حكم الهي آني تا دانه ودام طرفنه ايلدور دانه سببيله آني
انده اسير ايدر پسر گفت پسر كه مراد مشت زيدر چونكه باباسندن بو سوزي اشتدي اكا
جواب ويروب ايتدي اي پدر اي بابا قول حكما را چه گونه مخالف كنيم عاقللرك سوزنه نجه
مخالفت ايليم رزق گرچه مقسوم است رزق اگرچه قسمت اولنمشدر با اسباب حصول آن متعلق
شرطيست اما اول رزق حاصل اولمسنه سببلره مباشرت ايتمك شرط واردر اگرچه تقدير
اولنمشدر واز ابواب دخول آن احتراز واجب واول بلا داخل اولدوغي قپولردن احتراز
ايلمك واجبدر ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة قطعه رزق اگرچه بي گمان برسد رزق
اگرچه نه قدر قسمت اولندي ايسه گمانسز ايرشور شرط عقلست جستن از درها لكن عقلك
شرطيدر آني قپولردن استمك يعني معقول اولانكه اني سببلرندن طلب ايده سن مصراع
اطلبوا الارزاق في اسبابها گرچه كس بي اجل نخواهد مرد اگرچه كمسه اجلسز اولميسردر
تو مرو در دهان اژدرها اما سن اژدرهانك اغزينه گتمه يعني كندوكي تهلكيه آتمه در بو
صورتكه منم بو صورتده كه بنم يعني بو قدر قوت وصلابت واردر با پيل دمان بزنم كوكرمش
فيل ايله اوردشدم و با شير ژيان بپنجه درآفكنيم وكوكرمش ارسلان ايله پنجه طوتشدم
مصلحت آنست كه سفر معقول اولدركه كه ازين پيش زيرا بوندن زياده طاقتي
ندارم قدرتم يوقدركه طاقت طوتم بيت چون مرد بر فتاد زجاي خويش چونكه كشي كندو
مقامندن دوشدي دور اولدي ديگر چه غم خورد همه آفاق جاي وست گروند همه يوزي
دوكلي عالم آنوك جايدر نه يرده استرسه انده قرار ايدر شب هر توانگري بسرايي برود

کیجه ہر بر غنی سرایه کیدر. درویش ہر کجا که شب آمد سرای اوست تا درویش ہر قنده کیجه
کلدی یعنی کیجه ایرشدی آنوك سرایدر. وا پنی بگفت مشت زن باباسنه بو سوزلری ایتدی
و همت خواست و پدر رندنه همت و دعا طلب ایلدی و پدر را وداع کرد و باباسنی وداع ایلدی
و روانه شد دخی کتدی و در هنگام رفتن و گفتن وقتنده شنید ندش اینی اشتدیلر که می
گفت که ایدر ایدی بیت هنرور که بختش نباشد بکام بجز هند که آنوك بختی مراد ایله
اولیه یعنی بختی کامساعد ایتمیه بجایی برود کش ندانند نام بر یره کیدر که آنوك نامنی بلمزلر
یعنی خلاف سمته کیدر تا برسید بکنار آبی تا که برصو کنارنه ایرشدی که سنك از صلابت
او همی آید بر سنك همی آید اما ایله صو ایدی که آنوك شدتندن و جریانندن طاش طاش
اوزره کلور ایدی و آواز غریونش بفرسنگ همی رفت و آنجی اولصونك جوش و خروشنك
آوازی فرسنگه کیدر ایدی بیت سهمگین آبی که مرغ آبی در و ایمن نبود بر هیبتلو صو ایدی که
صو قوشی ایمن دکل ایدی که کتوره کیدر ایدی کمترین موج آسیا سنك از کنارش در ربود
آنوك الچقرق موجی کنارندن دکرمن طاشن قوپرر ایدی گروهی مردما دید اولنت
زن بر بلوك آدملر کوردی که هر یك بقراضه که انده اولانلرك ہر برسی بر قراضه ایله در معبر
نشسته معبرده اولتورمش و رخت سفر بسته و سفر اسبابنی بغلمش ایدی یعنی کشتی یه کیروب
سفره حاضرلنمش و جوانرا دست عطا بسته بود و لکن جوانك مرد مشت زنده فقر سببی ایله
عطا الی بغلنمش ایدی یعنی یاننده اصلا برنسنه سی یوق ایدی که اجرت کشتی دیو ویره
انلره زبان ثنا بر کشود ثنا دلنی اچدی یعنی ملاحی مدح اتدی چندانکه زاری کرد اول
قدر زارلق ایلدی یاری نکردند و گفتند ترحم ایدوب اکا یارلق ایلمدیلر و ایتدیلر بیت
بی زر نتوانی که کنی بر کس زور و التونسز قادر دکلسن که کمسه اوزره زور و ظلم ایلیه

یعنی

یعنی قوت ایله مرادکی حاصل ایتمکه قادر ور زر داری بزور محتاج نه اگر زرك وطلون سك
یعنی التونك وارسه قوته محتاج دکلسن زیرا التون ایله جمیع مهمات حاصل اولور
ملاح بی مروت مروتسز ملاح از و بخندید بکردید و گفت اول مشت زنده کولدی
ایله دوندی و ایتدی بیت زر نداری نتوانی رفت بزور از دریا زطوتمز ایسك یعنی
مرزقك یوق ایسه زور ایله دریادن کتمك یعنی دریای کچمك ممکن و قابل دکلدر زور ده
مرده چه باشد زریك مرده بیار او نه قدر قوت نه اولور یعنی نه فائده یه ایرسن و هم
بری ویره جك قدر التون کتور یعنی اجرت کشتی غیرلرینه ویردیکه سن دخی ویر جوان
را دل از ین طعنه بهم بر آمد ملاحك بو طعنه سندن جوانك کوکلی بیحضور اولدی خواست
که ازو انتقام چکه یعنی انتقام الله کشتی رفته بود کمی کناردندن کیتمش ایدی آواز داد
مشت زن آواز ویردی یعنی چاغردی بو بله دیو اگر بدین جامه که پوشیده ام اگر بو جامه
بی که کیمشم یعنی کیدکم قفتانله قانع شوی قانع اولاسن دریغ نیست دریغ دکلدر
ملاح طمع کرد ملاح اکا طمع ایلدی و کشتی را باز گردانید و کشتی یی کرو دوندردی
و کناره کلدی بیت بدوزد طمع دیده هوشمند حرص عاقلك کوزینی کورمز ایلودر آرد
طمع مرغ ماهی را بند طمع مرغ ماهی بنده کتورر که هواده دریاده ایکن اینی کرفتار
چندانکه مشت زنده انتقام ایتمکه اول قدر صبر ایدر که که دست جوان جوانك الی
بریش و گریبان ملاح بر سید ملاحك صقالنه و یقه سنه الی ایرشدی و مر انجو در
کشید محکم طوتوب آینی کند و سنه چکدی و بی محابا فرو گفت و میل و خوف سز یعنی اصلا
کمسه دن خوف ایتمیوب و ملاحه ترحم ایتمیوب محکم دوکدی یارش از کشتی بر آمد
ملاحك دوستی کیمیدن طشره کلدی که پشتی کند که ملاحه معاونت ایلیه همچنان درشتی

دید ملاحك دوستی ملاح كبی ایرلك كوردي یعنی كت پدي پشت بكرداند اول كمه ادقسنی
دوشردی یعنی كیمی قاچدی مصلحت آن دیدند كه با او مصالحت كنند معقول آتی كوردیلر
كه اول مشت زن ایله صلح ایلدیلر وباجرت كشتی مسامحت نمایند وكمی اجرتن مسامحت
ایلدي یعنی فراغت ایلدي مثنوی چو پرخاش بینی تحمل بیار چونكه جنك وغوغا كوره سن
تحمل كتور یعنی تحمل ایله كه سهلی ببندد در كارزار زیرا ملایمت وملاطفت جنك
قپوسنی بغلر یعنی جنكی منع ایدر لطافت كن آنجا كه بینی ستیز لطافت ورفق ایله اول یرده
كی عناد وكوج كوره سن نبرد شمشیر تیز تیز برا ملایم ایكی كسكن قلج ملایم اولدوغندن
اوتوری كسمز بشیرین زبانی ولطف وخوشی شیرین زبانلق ولطف وخوشلق ایله
توانی كه پیلی بمویی كشی قادرسن كه برفیلی برقیل ایله چكه سن یعنی یدرسن بعد زمانی
كچمش عذر سببی ایله در قدمش افتادند ملاح ورفیقلری آنوك ایاغنه دوشدیلر وبوسه
چند وبر قاچ بوسه بنفاق نفاق ایله بسر وچشمش دادند اولمشت باشنی وكوزنی
اوزره ویردیلر یعنی منافقانه آنوك باشنی وكوزنی اوپدیلر پس بكم عادت نا سدو وبكشتی
در آوردند وكمیه كتوردیلر تا برسیدند بستونی تا كه بر ستونه ایرشدیلر كه از عمارت
یونان كه یونان عمارتندن یعنی انلرك بناسندن در آب ایستاده بود صوده دیكلمش
ایدی ملاح كفت ملاح چونه بوستونی كوردی مشت زنه انتقام ایتمكده اوتوری
كشتی را خللی هست كشتی نك بر خللی وار دیكی از شما كه دلاورتر است سزدن بریكوزكه
دلاورركدر وهر دانه وزورمند دخی مردانه رك وقوتلودكدر بایدكه بدین ستون برود
كرك كه بوستونه اوزره كیده یعنی چقه ومعقود كشتی بكیرد واو داده كمینك ایپنی طوته
تا عمارت كنیم تاكه كشتی نك اول خللنی عمارت ایدهلم بغرور دلاوري كه در سرداشت جوانی

دلاوران

دلاورلك غروري ایله كه باشنده طوتر ایدي یعنی كندونك دلاورلكنه مغرور
اولمغ ایله از خصم دل آزرده میندیشید كوكلی انجمش ویجعنور اولمش خصمدن امن آز
ایدوب خوف ایتمدی وقول حكما بنشنید وعاقللرك سوزینی استماع ایلدي كه كفته اند
كه ایتمشلر در هر كرا رنجی بدل رسانیدی هر كمك كه كوكلنه بر رنج والم ایرشدوره سن اكر در
عقب آن اگر اول رنجك صوكنده صد راحت برسانی خاطرینی متسلی ایتمكچون یوز راحت
ایردوره سن از پاداش آن یك رنجش ایمن مباش دشمنك اول بر رنجك عوضندن
ایمن اولمه كه پیكان از جراحت بدر آید زیرا پیكان یاره دن طشره كلور وجراحتا یوز
اولور وآزار در دل بماند واما كوكلی انجنمش باقی قلور ایو اولمز بیت چه خوش كفت بكتاش
با خیلتاش نه خوش وله لطیف دیدي بكتاش حیلتاشنه چو دشمن خراشیدی ایمن مباش
چونكه دوشمنی طرملادك یعنی اذیت ایلدك ایمن اولمه كه اول دخی سكا بر جفا ایدرمشو
ایمن كه تنك دل كردی ایمن اولمه كه تنك ودل پریشان اولورسن چون زدست دلی
بتنك آید چونكه الكدن بر كوكل تنكه كلدي یعنی بركمبی تنك دل ایدرسن سنك بربارو
حصار مزن حصارك باره سی اوزره طاش آورمه كه بود كز حصار سنك آید برا
احتمالدر كه حصاردن طاش كله سكا اندن ضرر ایریشه چندانكه ریسمان كشتی بساعد
بپیچید ملاح اول قدر صبر ایتدیكه مشت زن كمینك ایپنی ساعدینه طولادي وبر بالاي ستون
رفت وستونك اوزرینه كتدي یعنی چقدي ملاح زمام كشتی دركسلانید ملاح
بوشلادی یعنی كمینك ایپنی آنوك الندن قوردي یعنی كسدي وكشتی براند وكشتی یی سوردي
بیچاره در آنجا حیران بماند بیچاره مشت زن اول یرده حیران قالدي وبروزی دو
بلا ومحنت كوردی وسختی كشید وصعوبتلق چكدي سوم روز اوچنجی كونه خوابش

کریبان کرفت خواب آنوک یقاسنی طوتدی دخی خواب سببی ایله صوبه دوشدی بعد
از شب وروزی اوکوننه اولکیجه دنصکره بکنار افتاد کناره دوشدی انحیاتش
رمقی ماند بود برمرتبه ده ضعیف اولمش ایدی که آنوک حیاتندن بررمق قالمش ایدی برک
درختان خوردن کرفت زیاده اجلقدن اغاجلرک یپراغنی یمکه باشلدی وبیخ کیاهان
براورد واوتلرک کوکنی چیقرمغه باشلدی تا ازان که قوت یافت تاکه انلر ایله برازجق
قوت بولدی وسر در بیابان نهاد وبرفت دخی بیابانه باش قودی یعنی بیابان یولنی طوتدی
وکتدی تا تشنه وکرسنه تاکه آج وصوسز وبیطاقت وطاقتسز برسر چاهی رسید
برقیو باشنه ایرشدی قومی را دید که کرد آمده بودند برقومی کوردیکه جمع اولمشلر ایدی
صو ایچمکدن اوتری وشربتی آب وبرایچم صویی به بستری بربودله ایچی شامیله ند
ایچرلر ایدی جوان ازپشینری بنوجوانک بریولجیلوق ایدی آب طلب کرد اول قومدن صو
طلب ایلدی ابا کردند ابا ایلدیلر یعنی ویرمدی دست تعدی دراز کرد مشت زن تعدی
الندرازایلدی تاکه انلردن ضرب ایله صواله میسر نبود میسر وممکن اولمدی باری نجی
چندرا فروکفت مختصر کلام بریچه کمسنه محکم دوکدی مردمان غلبه کردند انی اول کمسه‌لر
مشت زنه غلبه ایلدیلر وبیحابا بزدند وترحم ایتمیوب اوردیلر ومجروح کردند مجروح
ایلدیلر پیشه چوبرشدند برندیلر آسوبری سکک چونکه چوق اولدی فیلی اوربعینی
صوقر والم وبر دباهم تندی وصلابت که اوست اولفیل که بود وکلی قوت وتندلک وجسامت
وصلابت ایله در یعنی انده بوقدر قوت وصلابت وار ایکن زبون وعاجز اولور موریجکان
راچوبود اتفاقا قرنجه جقلرک چونکه اتفاقی اوله شیر ژیان را بدرانند پوست قفان وبیب
ارسلانک پوستنی یرتارلر بحکم ضرورت ضرورت حکمی ایله یعنی بالضروری درتبی کادیاته

افتاد

افتاد کاربانک اردنه دوشدی وبرفت دخی کتدی شبانگاه اخشام وقتی بمقامی رسید
ند که از دزدان برخطر بود برمقامه ایرشدیلر که حرامیلردن خوف وخطر اوزره ایدی
یعنی مخوف مقام ایدی کاربانیان را دید مشت زن کاربان خلقنی کوردی لرزان برانداکم
افتاده حرامیلرک خوفندن انداملری اوزره لرزه دوشمش ودل برهلاک نهاده وهلاک
اوزره کوکل قویدیلر مثللر یعنی کندولردن امیدی قطع ایتمشلر کفت اندیشه مدارید
مشت زن کاربان خلقنه ایتدی غم وخوف طوتمکوز که من تنها درین میان زیرابه
یالکوز بواورتاده پنجاه مرد را جواب دهم اللی کمسه جواب ویروردم ودیکر جوانان
هم یاری کنند وبو قافله ده اولانک غیری یعنی سائر جوانلر دخی معاونت ایلیلر مرد
مانرا بلاف او دل قوی کشت کاربانده اولان کمسلرک کوکلی آنوک لافی ایله قوی اولدی
وبصحبت او شادمان کشتند وآنوک مصاحبتی ایله شادمان اولدیلر وبزاد وآبش
دستکیر کردند وزاد وآب ایله اکا دستکیر اولدیلر یعنی اکا طعام قویوب رعایت ایتدیلر
جوانرا آتش معده بالا کرفته بود جوانک معده سی یوکسک طوتمش ایدی یعنی
زیاده آجقمش ایدی لقمه چند از سر اشتها وا کرده اشتها او چندن بوقاچ لقمه‌یی یدی
یعنی تمام اشتها ایله اول طعامی یدی ودمی چند آب دخی برقاچ ایچم صو بر وبیاشامیله
آنوک اوزرینه ایچدی تا دیو درونش بیارامید آنوک اوزرینه آچری تا آنوک ایچینک شیطانی
یعنی نفسی دکلدی وخوابش در ربود وبخفت وآنی اویقو قاپدی دخی یاتدی اویودی
پیرمردی بخته وجهان دیده در آن کاربان بود واول کاربانده بخته وجهان دیده بر
واردی کفت رفیقلرینه ایتدی ای یاران ای دوستلرم ازین بنده که شما بین بویزکی
یوللداشکزدن اندیشناک ترم خفلودکم نه چندانکه از دزدان حرامیلردن اولقدر

خوفلورک دکلم یعنی بو کمسه دن خوف اتدکم قدر حرامیلردن خوف اتمزم چنانکه حکایت
کنند بخلین که حکایت ایدرلر که اعرابیرا درمی چند کرد آمده بود که اعرابینک برنیچه اقچه‌سی
جمع اولمش ایدی یعنی بر مقدار اقچه‌سی وشبا از دزدان تنها خوابش نبردی وکیجه حرامیلرک
خوفندن تنها خواب التمز ایدی یعنی خوفندن یالکوز اویومغه قادر دکل ایدی یکیرا از دوستان
برخود بردی دوستلردن برینی کند و قاتنه کتوردی تا وحشت تنهایی تا یالکوزلق وحشتی
بدیدار او منصرف آنوک دیداری ایله ازاله ایلیه شبی چند در صحبت او بود بر قاچ کیجه
آنوک صحبتنده اولدی چندانکه در مهاش وقوق یافت اول قدر که آنوک درهملری
اوزرینه وقوف بولدی یعنی آنوک اقچه‌سی نه یرده ایدوکن بلدی ببرد وسفر کرد اول کمسه اعرابینک
اقچه‌سنی الدی بوقاچدی بامدادان عرب را دیدند علی الصباح عربیی کوردیلر عریان و
وکریان عریان وکریان کفتند حال چیست قالدی عرب ایتدیلر که حالک ندر مکر آنه درمهای
ترا دزد برد مکر اول سنک معلوم اولان درهملرکی اوغری الدی کفت عرب انلره حال اولدوغنی
بیان ایلدی لا والله بدر فم بیرد بلم درهملریمی دزد الماذی والله که مونس وحافظ اولمق
دوستم النی قطعه هرکز ایمن زمار ننشستم هرکز ایلاندن ایمن وبیغم اولمدم تا بدانستم
انچه خصلت اوست تاکه بلدم اولنسنی که آنوک خوییدر یعنی ایلانک آدمی صوقوب هلاک اتمزو کبی
بلدوم واندن ایمن اولور مزم حذر ایلرم زخم دندان دشمنی بترست شوله حاللو بر دوشمنک زخمی
برآمز یرک وضررلو یرکدر بو مصراع ثانی دوشمن زخمی برآمز لفظنک صفتیدر که نماید بچشم
مردم دوست که اول دوشمن خلقک کوزینه دوست کورینه یعنی دوشمنلک اشکاره ایلیه بو صورتلو
دوشمندن حذر محکمدر زیرا دوشمنلکنی بلمزسن صورتا دوست صنورسن کفت چه دانید اولیری
رفیقلرینه ایدکنی بلورسز که این نیز که بو جماعت دخی از جمله دزدان باشد هم آیلر بلوکنده زاوله وبعیارینی در

میان

میان ما بتعبیه شده باشد وعیارلق ایله بزم آرامزده قرشمش اوله تا بوقت فرصت تاکیم
فرصت وقتنده یاران را خبر کند یولداشلرینه خبر ایلیه پس مصلحت آن می‌بینم ایلیم که عقول
آنی کوریرسن که من او را خفته بکذاریم که آنی بونده اویومش قویلم وبرانیم دخی سفرلرینه
کیده لم جوانان تدبیر پیر استوار آمد جوانلره پیرک تدبیری محکم ومؤثر کلدی ومهابتی
از مشت زن در دل گرفتند ومشت زندن کوکللرنده برهیبت طوتدیلر رخت برداشتند
اسبابنی یوکلندیلر وجوانرا خفته بکذاشتند وجوانی اول داده اویومش قودیلر
آنکاه خبر یافت آن وقت خبر بولدی که آفتاب برکتفش تافته افتاب آنوک کتفی
اوزرینه یلدره دی یعنی دوقنوب ایدی سر برآورد باشنی قالدردی کاروان
بانیا اندید کاروانیلری کورمدی بسی بکردید اطرافنی چوقلق طولاندی وره بجایی نبرد یر
یره یول التمدی یعنی یول بولمدی تشنه وبی‌نوا اصوسز وازقسز یعنی آچ روی برخاک کوزنی
خاک اوزره ودل برهلاک نهاده همی کفت دخی کوکلنی هلاک اوزره قومش ایدر ایدی شعر
مَنْ ذا یُحَدِّثُنِی وَزُمَّ العِیسُ کیمدر که بونده بنم ایله مصاحبت ایلیه یعنی وحشت وکربتی بنده
ازاله ایلیه حال بوکه عیس بوله رلندی یعنی قافله کتدی ما لِلغَرِیبِ سِوَی الغَرِیبِ اَنِیسٌ غریب
الجوه غریبه غیری مونس یوقدر یعنی غریبک مونسی ینه غریبدر الجِنْسُ اِلَی الجِنْسِ یَمِیلُ بیت
درشتی کند بر غریبان کسی که غلظت وخشونت غریبلره شول کمسه که تا بوده باشد بغربت
بسی که غربتده چوقلق اولمامش وغربت بلاسنی چکمش اوله اوددن سخن بود اولیجا
بوسوز ده ایدی که پادشازاده که بر پادشاه اوغلی در پی صید بر صیدک اردنه از لشکریان
دور افتاده بود یانده بنده لوندن اراق دوشمش ایدی وبالا سرش ایستاده وآنوک باشی
اوزره طورمش ایدی واین سخن همی شنید وآنوک بو سوزنی استماع ایدر ایدی در حالتش

نظر کرد اولمشدر آنک حیاتنه نظر ایلدی صورة ظاهرش پاکیزه دید آنوک ظاهر صورتنی پاکیزه
ولطیف کوردی وحالش پریشان وآنوک حالنی پریشان کوردی پرسیدش که از کجایی
شهزاده اکا قندن سن دیو سؤال ایلدی وبدین جایکه چه کونه افتادی وبو یره نجه دوشدک
برخی از آنجا بر سر کذشته بود اعادت کرد اولنسنه که آنوک باشنه اوزرینه کچمش ایدی
بعضیسن اعاده ایلدی یعنی حکایت ایلدی ملک زاده بر او رحم آمد پادشاه زاده‌یه آنوک
اوزرینه رحم کلدی یعنی اکا ترحم ایلدی خلعت ونعمت داد مشار الیه خلعت ونعمت ویردی
ومعتمدی با وی همراه کرد وبر معتمد کمسنه اکا یولداش ایلدی تا بشهر خویش باز آمد
تا که کروکندو شهرینه کلدی پدر بدیدن او شادمان شد باباسی آنی کورمک ایله شادمان
وبر سلامت حالش شکر کفت وآنوک حالنک سلامتی اوزره شکر دیدی شبانکه احتمام
وقتی از آنچه بر سر او رفته بود اولنسنه دنکه باشی اوزره کتمش ایدی یعنی باشندن کچمش
ایدی از حالت کشتی حالندن وجور ملاح وملاحک جورندن وعذر کاربانیان وکا
دوبانلرک وفاسقلقندن با پدر کفت باباسنه اکا ایتدی ای پسر اوغول نکفتمت سکا دیما
دیمدم دروقت رفتن کتمک وقتنده که تهی دستان اکه قدرتسزلرک ای دست دلیری بسته است
بهادرلق الی بغلنمشدر وپنجۀ شیری شکسته وارسلانلق پنجه‌سی صنمشدر یعنی نسنیه
قادر اولمز بیت چه خوش کفت آن تهی دست سلحشور نه لطیف دیدی او سلحشور اولان
فقیر مقبول القول بود جوی زر بهتر از پنجاه من زور برای قدر التوی التی بتمن قوتدن
یکه کس پسر کفت پسر ایتدی ای پدر ای بابا هر آینه تا رنج نبری کنج بر نکیری البته مادامکه
رنج التمیه سن وزحمت چکمیه سن کنج ومال بوقاری المزسن یعنی حاصل ایتمزسن وتا جان
در خطر ننهی ومادامکه جانکی خطره قومیه سن یعنی حیاتکدن امید کسمیه سن بر دشمن

ظفر

ورو ستایان بر هر جاه
وفیوده بکلمشی اوزره کو
یلولرک جورندن هم

ظفر نیابی دوشمن اوزره ظفر بولمزسن وتا دانه پریشان نکنی ومادامکه دانه پریشان
ایتمیه سن یعنی خاکه صاچمیه سن خرمن بر نداری خرمن حاصل ایدمزسن بینی اکه د
کوبرمزسن که باندک مایه رنجی که بردم بر آزجق مقدار رنج که آنوک سببیله نجه اصل
راحت کردم نه راحت تحصیل ایلدوم وبه نیشی که خوردم شول نسنه‌یی که یدم آنوک سببیله
چه مایه عسل آوردم نه قدر عسل کتوردم عسل ذکر بونره نیش مناسبتیله در بو خصم
مراد بو قدر زحمت چکدم آنوک سببی ایله بو قدر نعمت الله کتوردم دیمکدر بیت کرچه بیرو
رزق نتوانه خورد اکرچه کشی رزق تقدیر اولندوغندن زیاده یمک ممکن دکلدر
در طلب کاهلی نشاید کرد ولیکن طلبنده کاهللک ایتمک کرکمز غواص اکر اندیشه کند کام
نهنک غواص اکر تمساحک طاغنی فکر ایلیه یعنی آنوک بو تماسنی فکر ایلیه هرکز نکند در
کرانمایه بچنک هرکز آغرلها لود دری الینه المز یعنی دریایه طالب النه در المز حکمت آسیا سنک
زیرین متحرک نیست دکرمنک آلت طاشی حرکت ایدیجی دکلدر لاجرم تحمل بار کران می کند
اول سببدنه اغر یوکه تحمل ایدر یعنی اغر یوک کتورر اکر حرکت ایدر ایدی بو قدر یوک
چکمز ایدی ایلیه سیاحت ایتمک نیجه المدن وبلادن خلاص ایدر ایشی بو سوزلرمشدر نکدر
چه خورد شیر شرزه در بن غار شرزه یعنی قفقان ومهیب ارسلان مغاره دبنده نه یر یعنی
مغاردن طشره چقوب صید ایتمک کرک که قرین طیور باز افتاده را چه قوت بود
دوشمش طغانک قوتی اولور یعنی مادامکه پرواز ایدوب صید ایتمکه سعی ایتمیه کندویه
لازم اولان قوتی قندن بولور کر تو در خانه صید خواهی کرد اکر سن خانه ده صید ایتمک
استرسک یعنی هرکز سعی ایتمیه سن دست وپایت چو عنکبوت بود سنک الوک وایاغک
اوده عنکبوت کبی اولور یوکن قدیدا ولوب قلورسن پدر کفت پدر چونکه پسردن بو سوزلری اشتدی

نصیحت طریقیله اکا ایتدی ای پسر ای اوغول دردین نوبت بو نوبتده فلك ترا یاری کرد
فلك سکا یاردم ایلدی واقبال رهبری واقبال وسعادت مرادك حصولنه رهبرك ایلدی تاکلت
از پار وخارت از پای پدر آمد که سنك کلك خاردن وخار ایاغکدن طشره کلدی یعنی چیقدی
که بو قدر محنتدن خلاص بولدك وصاحب دولتی بتو رسید وبر صاحب دولت سکا ایرشدی
وبر تو بخشید وسنکا اوزره که یعنی سکا احسان وترحم ایلدی وکسر حالت راوسنك حالك
کسرتی بتفقدی جبر کرد بر تفقد وتفحص ایله جبر ایلدی یعنی سنك شکسته قلبکی انعام واحسان
ایله متسلی ومسرور ایلدی وچنین اتفاقی نادر وبو مثللو اتفاق نادر دوشر وبرنادر حکم
نتوان کرد وقلیل الوقوع اولان شیء اوزره حکم ایلمك ولزر نهاد تا بدین طمع صفن
بو طمع ایله دیکر باز کرد ولع نکر دی برکره دخی حرصك اطرافنه طولنمیه سن بیت صیاد
نه هر طمع باد اشغالی بیرد صیاد هر وقتده صید برنده خانه سنه بر چقال التمز افتدکه یکی
روز پلنکش بدرد دوشر یعنی واقع اولور که بر کون آنی قپلان یرتار حکایت چنانکه یکی
از ملوك پارس آنجلین که زمانه ماضیده پارس پادشاهلرندن بری نکین کرانمایه دد
انکشتری داشت خاتمده بر آغر بهالو بوزك قاشی وار ایدی بادی بحکم تفرج برکره فرجه
حکمی ایله بمصلی شیراز شیرازك نمازکاهنه بیرون رفت طشره کتدی وفرمود دخی پادشاه
بیوردی تا انکشتری را تا اول خاتمی برکند عضد الدوله قبه سی اوزره که عضد الدوله
انده مدفوندر ایدی نصب کردند نصب ایلدیلر یعنی دکدیلر تا هر که تیر از حلقهٔ انکشتری
بکذارد تا هرکسه که او انکشترینك حلقه سندن اوق کچوره خاتم ورا باشد خاتم آنوك
اوله اتفاقا چهار صد حکم انداز اتفاقا دورت یوز حکم انداز که درخدمت او بودند
اول پادشاهك خدمتنده ایدیلر جمله خطا کردند جمله سی خطا ایلدیلر مکر کودکی مکر طفل

برابام

برابامد باطی برکاربان سرایك طامی اوزره که بر بازیچه اوینجق ایله تیر از هر طرف می انداخت
هر طرفدن اوق آتردی باد صبا تیر او را قضا ایله صبا یلی آنوك اوقنی از حلقهٔ انکشتری را
بکذرانید اول خاتمك حلقه سندن کچوردی انکشتری را بوی دادند [illegible]
او زن او لطفله آیو طوتدیلر یعنی ویردیلر ونعمت بی قیاس دادندش واکا خاتمدن
زیاده قیاس سز نعمت ومال ویردیلر پسر همان دم پسر همان اول دم تیر وکمان را بسوخت
اوده کی تیر وکمانی یاقدی کفتند که چرا چنین کردی اولپره ایتدیلر که نیچون بویله ایتدك
کفت پسر آنلره جواب ویروب ایتدی تا رونق اولین برجای بماند تا اقلکینك رونق
واعتباری یرنده قله زیرا برکره دخی اتمق تکلیف اولنسه نشانه اورمسی مفرق
ایدیجایدیا ولکی رونق واعتبار قالمزدی بیت که بود کر حکیم روشن رای کاه اولورکه
روشن رایلو عاقلدن بونیاید درست تدبیری بر تدبیر درست کلمز کاه باشد که کودك
نادان کاه اولورکه بر نادان اوغلانجق بغلط بر هدف زند تیری غلط وخطا ایله بر اوقی
نشانه اورر حکایت درویشی را دیدم بر درویشی کوردم که در غاری نشسته بود
بر مغاره ده اوتورمش ایدی ودر بروی خود از جهان بسته وجهاندن کندویوزینه
اختلاط ومصاحبت قپوسن بغلمش ایدی یعنی عزلت اختیار ایدوب خلقدن اختلاطی
قطع ایتمش وملوك وسلاطین را دخی ملکلرك وسلاطینك درچشم همت او آنوك
همت کوزنده شوکت وهیبت نمانده شوکتی وهیبتی قالمش ایدی اصلا التفات ایتمز
ایدی بیت هر که بر خود در سؤال کشاد هر کم که کندو اوزره سؤال قپوسنی آچه
یعنی دلنمکی کندویه عادت ایدیندی تا بمیرد نیازمند بود اولنجه دك محتاج اولور
عمری اولدقجه احتیاجدن خلاص بولمز آز بکذار وپادشاهی کن حرصی قو یعنی ترك ایله وپادشاهلق

آيله كرزدن بي طمع بلند بود زيرا طمع سرك تونيكو زي يوكسك ايلر يعني احتياج جهتنده

كمسه سر ورو ايتمز يكي از ملوك آنه طرف او لطرف پادشاهلرندن بري اشارت كرد اشارت

ايلدي يعني طلب ايلدي بويله ديوكه توقع بكرم اخلاق عزيزانه آنست كه عزيزلرك اخلاقي

كرم ايله اميد اولدركه كه بنان ونمك را موافقت كنند كه نان ونمكمزه موافقت ايليه لر

يعني بزوم دعوتمزي قبول ايليه لر شيخ رضا داد شيخ بو سوزه رضا ويردي كه اجابت دعوت

سنتست زيرا دعوت قبول ايلمك سنتدر زيرا هر قچن حبيب اكرم صلي الله عليه وسلم

بركمسه طعام دعوت ايليه قبول ايلرلر ايدي ديكر روز زارت سي كوننه ملك پادشاه بوعذره

قدمش رفت عذر ايله آنوك قدمنه كتدي يعني عزيز آنوك ضيافتنه رضا ويردوكي

ايچون اكا اعتذار ايتمكه كتدي عابد برخاست عابد چونكه پادشاهك كلدوكن كوردي

تعظيمًا اياغه اوزره قالقدي وملك را دركنار كرفت وپادشاهي كنارنده طوتدي

يعني پادشاه ايله قوجشدي وتلطف كرد وپادشاه تلطف وملايمت ايلدي چونكه

پادشاه غايب اولدي يعني شيخك مجلسندن كتدي يكي از اصحاب اصحابندن بري

شيخ را پرسيد شيخه سؤال ايلدي بويله ديو كه چندين ملاطفت كه امروز با پادشاه

كردي كه بو قدر ملاطفت كه بوكون پادشاه ايلدك خلاف عادت نيست سنك عادتكه

مخالفدر زيرا دنيا اهلنه بو قدر التفات ايتمك سنك عادتك دكلدر درين چه حكمت

است بونده نه حكمت وار دركفتنيده شيخ اولكسيه ايتدي اشتمش مسن

كه كفته اند كه ايتمشلردر مثنوي هر كرا بر سماط بنشستي هر كمك كه سفره اوزره اوتوردك

يعني طعامن يرك واجب آمد بخدمتش برخاست آنوك خدمتنه قالقمق واكا تعظيم

ايلمك واجب كلدي چونكه مكافات خيرنتوانه كرد چونكه اول انلدوكي خيرك عوضني

ايتمك

ايتمك ممكن دكلدر عذر بيچارگي ببايد خواست بادي بيچاره لك عذريني دلمك كرك مثنوي

كوش تواند كه همه عمر وي سمع قادر اولوركه دوكلي عمر اول سمع اوله نشنود آواز دف

وچنك ونيء دف وچنك ونيء آوازني ايلميه واصلا اكا الم وزحمت كليه ديده شكيبد

ز تماشاي باغ كه صبر ايد د باغ تماشاسندن كه تماشا ايتمك ايله هركز اكا ضرر كلميه

بي كل ونسرين بسر آيد دماغ كل ونسرين سز باشه كلور يعني لطيف رايحه لر دماغه ايرمسه

اصلا دماغه زيان اولمز ور نبود بالش آكنده پر اكر قوش قناديله طولمش يصدق

اوليه خواب توانكرد حجر زير سر باش التنه طاش قويوب او يومق ممكن وقابلدر ور نبود

دلبر همخوابه پيش كرد وشكن بله يتور محبوب اوليه دست توانكرد ودر آغوش خويش

التي كندو قوجاغنده ايلمك ممكن وقابلدر يعني التي قوجوب ياتمق ودلبرسز اولمق قابلدر

انسان اصلا بونلرك برسندن زبون ومضطرب اولمز وين شكم بي هنر پيچ پيچ اما

بو زياده بي هنر قرين عالمده صبر ندارد كه بسازد بهيچ هركز صبر طوتمز كه هيچ نسنه ايله

قناعت ايليه بلكه جمله عالمي انوك يولنه صرف ايلسك هركز قناعت ايلمز انسانه همان بوندن

زبون اولور بيت چو دوزخ كه برش كنند از وقيد ديكر بانك دارد كه هل من مزيد

معلوم اوله كه پيچ پيچ لفظلري بعض محلده ذم مقامنده استعمال اولنور نتكيم بوستانده

واقع اولمشدر بيت نديدم چنين پيچ بر پيچ كس مكر هيچ زحمت بدين هيچ كس

بعض محلده مدح مقامنده استعمال اولنور نتكيم بوستانده واقع اولمشدر بيت

بدو كفت كاي دلبر پيچ پيچ زينها چه آورده كفت هيچ باب چهارم در فوائد خاموشي

يكي از دوستان كفتم حضرت شيخ ايدر دوستلردن برينه ايتدم امتناع سخن كفتنم

باكه سوز سويلمكدن امتناعي يعني سويلمكك بعلت آن اختيار افتاده است اول سبب ايله

اختیار دوشمشد که اغلب اوقات زیرا اکثر اوقات در سخن نیك وبد اتفاق افتد سوزده
ایو وکم اتفاقی دوشر یعنی لطیف ومعقول سوز واقع اولور ودیدهٔ دوشمنان جز بر کی
نمی آید ودوشمنلرك کوزی نا معقول سوزده غیری اوزره کلمز یعنی دوشمنلر لطیف
سوزی کورمزلر آنجق قبیح اولانی کورر کفت اولدوست چونکه بنوم بو سوزمی اشتدی
جواب ویروب ایتدی ای برادر ای قرنداش دوشمن آن به که نیکی نبیند اولیکدر که دوشمن
ایلك کورمیه بونده ایهام لطیف وار در بیت هنر بچشم عداوت بزرکتر عیبست هنر وکمال
عداوت وحسد کوزی ایله اولورك عیبدر یعنی عدو وحسود قتنده عظیم وقبیح
عیبدر کلت سعدی ورد جشم دوشمنان خارست فی الحقیقة سعدی کلدر لکن
دوشمنلرك کوزینه خاردر شعر واخو العداوة لا یمر بصالح عداوة قرداشی یعنی عداوت
صاحبی که مراد عدودر صالح اوزره مرور ایلمز یعنی ایلك ایلیجی کلدر الا ویلمزه
بکذاب اشر الا البتة اولعدو اولصالحه طعن ایدر کذاب ومتکبردر دیو یعنی صالحه
بغضی اولانه فجی صالحی کورسه اکا بو وجهله طعن ایدر بیت نور کیتی فروز چشمهٔ
خور خورشید چشمنك جهانی روشن ایلیجی نوری بوقدر لطیف ایکن زشت
باشد بچشم موشك کور یادسم نك کوزینه قبیح در زیرا اصلا آفتابدن حظ ایتمز
حکایت بازرکانی را هزار دینار خسارت افتاد بر بازرکانه بیك دینار ضرر دوشدکی
یعنی واقع اولدی پسری را کفت اول بازرکان کندو پسرینه ایتدی نباید که این سخن را
با کس در میان نهی کرکمز که بو سوزی کمسه ایله اورتایه قویه سن یعنی اولمیه که بونی
کمسه دییه سن کفت پسر یا سنه ایتدی ای پدر فرمان تراست ای بابا فرمان سنکدر
یعنی امرك بر سر چشم نکویم کمسه یه دیمیم ولکن مرا بر فائدهٔ این مطلع کردانه اما بنی
بوننك

بونك فائده سی اوزره مطلع ایله که مصلحت در نهان چیست که نهان ومخفی
طوتمقده فائده ندر کفت باباسی پسرینه ایتدی تا مصیبت دو نشود تا که مصیبت
ایکی اولمیه یکی نقصان مایه بریسی سرمایه نك نقصان اولمسی ودیکر شماتت
همسایه وبریسی دخی همسایه نك کولمسی ومسرور اولمسیدر بیت مکو انده خویش
با دشمنان کند وغصه کی دوشمنلره دیمه که لاحول کویند وشادی کنان زیرا
ظاهر اکرچه بیحضور لق کوستروب لاحول ولا قوة الا بالله دیرلر لکن نهان اولورلر شادلق
ایدیجیلردر ومسرورلردر حکایت جوانی خردمند بر عاقل جوان کماز فنون فضائل
که فاضللرك فنلرندن حظی وافر داشت بر وافر نصیب طوتار ایدی یعنی زیاده ذو فنون ایدی
وطبعی نادر ونادر الوقوع بر طبع طوتار ایدی یعنی زیاده لطیف طبعی وار ایدی چندانکه
اول قدر که در محافل دانشمندان دانشمندلرك محفللرنده نشسته اوتورر ایدی هیچ سخن
نکفتی هیچ سوز سویلمزدی باری پدرش کفت بر کره باباسی ایتدی ای پسر ای اوغل تونیز
از آنچه دانی چرا نکویی سن دخی اندن بلورسن یعنی معلومك اولان نسنه دن نیچون
سویلمزسن کفت پسر باباسنه ایتدی ترسم بپرسیدنم از آنچه ندانم خوف ایدرمکه بالکه
سؤال ایلیه لر اول نسنه دنکه بلمزم یعنی معلومم اولمیان نسنه دن سؤال ایدهلر وشرمسار
برآم وشرمنده لك الم یعنی خجل اولم قطعه آن شنیدی که صوفیٔ میکوبی کمی که بر صوفی
دوکدی ایدی زیر نعلینش خویش میخی چند کند ونعلینك التنه بر قاچ کبکب استینش
کرفت سرهنکی اول حالده ایکن بر سرهنك اول صوفینك یکنی طوتدی اکا بویله دیو که بیا نعل
بر ستورم بند که کل بنم ستوره نعل بغله یعنی بنمی نعلله بیت نکفته ندارد کسی با تو کار
سوز سویلمش ایکن کمسه سنك ایله ایش طوتماز یعنی مادامکه سن بن فلانم وفلان بلورم

دیلیه سن هیچ کمسه نک سنک ایله ایشی یوقدر ولکن چه گفتی دلیلش
بیار امّا چونکه ایتدک یعنی بن شوکا قادرم دیدک البتّه دلیلنی کتور و اندوکک
دعوینک حقندن کل حکایت یکی از علماء معتبر اولو عالملردن برینه مناظره افتاد با یکی ملاحده
ملحدلردن بری ایله مباحثه دوشدی یعنی واقع اولدی لعنهم الله علی حدة الله تعالی حضرتی
عزّ اسمه انلرک هر برینه باشقه باشقه لعنت ایلسون با او بحجت نماند بسر نیامد او
عالم او ملحد ایله باشه کلمدی یعنی اکا غالب اولمدی سپر بینداخت عاقبت پسر ایتدکی یعنی
مناظره دن فراغت ایلدی و برگشت و او دادن فراغت و رجوع ایلدی کسی گفتش
برکسه او عالمه ایتدی ترا با چندین علم و ادب و فضل و حکمت و با بی دینی حجت نماند
بو قدر علم و فضل ایله و حکمت ایله بر دینسزه حجتک قالمدی یعنی او ملحدی الزام
ایتمکه قادر اولمدک گفت علم ایتدی علم من قرآنست و حدیث بنم علمم قرآن عظیم در و حدیث
شریفدر و گفتا مشایخ و مشایخ سوزلریدر و او بدینها معتقد نیست و حال بو که او ملحدک
بونلره اعتقادی یوقدر و نمی شنود و اشتمز مرا شنیدن کفر او بچه کار آید ایلیم با که آنوک کفرینی
اشتمک نه ایشه کلور نه فائده اولور بیت آنکس که بقرآن و خبر نرهی اولکسه که قرآن عظیم
وحدیث شریف ایله اندن قورتلمیه سن یعنی قرآن و حدیث قبول ایتمیه آنست جوابش جواب
ندهی اکا جواب اولدر که هرگز جواب ویرمیه سز حکایت جالینوس جالینوس حکیم ابلهی را دید
بر ابلهی کوردی دست در گریبان دانشمندی زده بی حرمتی همی کرد الخ بر دانشمندک یقاسن
اورمش حرمتسزلق ایلردی یعنی و دُر ایدی گفت جالینوس ایتدی اگر این نادان بودی اگر
بودانشمندک کاری نادان ایله اولمیدی بدین مرتبه نرسیدی بو مرتبه یه ایرشمز ایدی مثنوی
دو عاقل را نباشد کین و پیکار که عاقله بری بریله کین و جنک اولمز تا دانی ستیزه باسبکباری نه

هرگز بر داناکمسه ایله یعنی عرض و قادرسز ایله عناد و جنک ایدر یعنی ایتمز سین زیرا کند و عرضنه
ضرر در اگر نادان بو وحشت سخت گوید اگر نادان وحشت ایله سخت و نامعقول سوز سویلیه خردمندش
بنرمی دلجوید عاقللر ملایمت ایله آنوک کوکلنی استر یعنی نامعقول سوز ایله خاطرینی پریشان
ایتمزد و صاحب دلانکه دارند موی اکی صاحب دل بر موی صقلرلر یعنی هرگز برینک خاطرینی
مویی قدر بیحضور ایتمزلر همیدون سرکشی و از دم جویی شویله که رک سرکشلکده که کسه
حرمت استیجی لکده اولسون یعنی کرکسه حالت حلمده کرکسه حالت غضبده اولسون اگر
بر هر دو جانب جاهلانند اگر هر ایکی جانبده یعنی خصومت ایدن ایکی کسده جاهل اوله لر
اگر زنجیر باشد بکسلانند فرضا اگر ایکیسنک اورتاسنده زنجیر اوله قیرلر حکایت
یکی را زشت خویی داد دشنام تحمل کرد و گفت ای نیک فرجام بتر زانم که گفتن آنی که دانم
عیب منچون ندانی بو ایکی بیت اولکه که هارون الرشیدک پسرینک حکایتنده کچمشدر
او محلّه مراجعت اولنه حکایت سحبان وائل را وائل اوغلی سحبانی در فصاحت بی نظیر
نهاده اند فصاحتده نظیرسز قومشلردر یعنی بی نظیر ایدوکنه اتفاق ایتمشلردر بسبب آنکه
او سبب ایله که سالی بر سر جمعی سخن گفتی بر یل بر جمعک باشی و زره یعنی بر مجلسده
سوز سویلیدی لفظی مکرّر نکردی بر لفظی تکرار ایلمزایدی و اگر همان معنی اتفاق
افتادی و اگر او معنی اتفاقی دوشدی یعنی لازم کلیدی بعبارة دیگر گفتی غیری عبارت
ایله ایدر ایدی و از جمله ادب ندماء حضرت ملوک و پادشاه حضرتلرینک ندیملرینک اد
بلرینک جمله سندن یعنی پادشاهلرک ندیملرینه لازم اولان یکی آنست بوبی اولدر که یعنی
تکرار سویلمکدر بیت سخن گرچه دلبند و شیرین بود سوز اگرچه مقبول و شیرین اوله سزاوار
تصدیق و تحسین بود تصدیق و تحسینه لایق اوله زیاده لطیف و مقبول اولدوغنده

چه یکبار کفتی مکو باز پس چونکه بر کرة ایتدك اول سوزی بر دخی تکرار ایلمه که حلوا چو
یکبار دخورند بس ترا حلوا بو قدر شیرین ایکن چونکه بر کرة یدیلر بس حکایت یکی را
از حکما شنیدم عاقللر برندن ایشتدم که میکفت که ایدر ایدی هرکز کسی بجهل خود اقرار
نکند هرکز کمسه کندو جهلنه اقرار ایلمز مکر آنکس مکر او لکمسه کندو جهلنه اقرار
ایلر که چون دیکری در سخن باشد که چون بر غیری کمسه سوزده اوله هنوز تمام
نکرده هنوز سوزی تمام ایلمامش او سخن آغاز کند او لکمسه سوز سویلمکه شروع ایلیه
بر جهل خود اقرار کرده باشد او لکمسه کندو جهلنه اقرار ایلمش اولور بیت سخن را
سرست ای خردمند وبن ای عاقل کمسه سوزك ابتداسی وانتهاسی وار در سخن
در میان سخن ایلیه سوز آراسنه سوز کتورمه یعنی سویلمه خداوند فرهنك وتدبیر وهوش
کمال وتدبیر وعقل صاحبی نکوید سخن تا نبیند خموش حکایت تنی چند از بندکان سلطان
محمود سلطان محمودك بنده لرندن بر نیچه کمسه حسن میمندیرا کفتند حسن میمندیه
ایتدیلر حسن میمندی سلطان محمودك وزیری در سلطان ترا امروز چه کفت که سلطان
بوکون سکا نه دیدی در فلان مصلحت فلان مصلحتده کفت حسن میمندی انلره جواب
ویروب ایتدی بر شما هم پوشیده نباشد اول سوز بیس سزك اوزره دخی مستور اولمز
یعنی سزه دخی بلورسز کفتند انلر ایتدیلر تو دستور مملکتی سن مملکتك وزیری سن آنچه
باتو کوید اول نسنه کم پادشاه سکا سویلیه ما مثال ما کفتن روا ندارد اول سوزی بزم
کبیلره سویلمکه روا طوتمز ولایق کورمز کفت حسن میمندی ایتدی باعتماد آنکه اول
اعتماد ایله که داند که بکس نکویم پادشاه بلورکه کمسه دیمزم پس چرا می پرسیدند .
ایلیه نیچون سؤال ایدرسز بیت نه هر سخن که بر آید بکوید اهل شناخت اهل ادراك وصاحب عقل

هر بر سوزی

هر بر سوزی که بلور سویلمز یعنی عاقل اولان کمسنه جمیع بلدوکی سوزی سویلمز وسر فی کمسه
فاش ایلمز بسر شاه سر خویشتن نشاید باخت زیرا شاهك سرینی فاش ایتمك ایلمکندو
باشنی ترك ایلمك یعنی کندوسینی هلاك ایلمك اولور دکلدر حکایت در عقد بیع سرایی متردد
بودم بر سرایك بیعی عقدنده تردد ایدجی ایدم یعنی المسنی مقرر ایلممش ایدم جهودی
کفت اول حالده بر جهود ایتدی من از کدخدایان قدیم این محله ام بن بو محله نك قدیم کتخدالرندنم
وصف این خانه چنانکه هست بو خانه نك وصفنی انجلاین که وار در یعنی تمام اصلیله
از من بپرس بندن سؤال ایله که انوك احوالنی خوب بلورم بجز صانونه ال هیچ عیب
ندارد که بو خانه هیچ عیب طوتماز یعنی هیچ عیبی یوقدر بجز آنکه تو همسایه اولی حضرت
شیخ ایدر بن جهوده ایتدم اول خانه نك بوندن عیبی یوقدر که سن آنوك همسایه سی
سن بو خود عظیم عیبدر قطعه خانه را که چون تو همسایه است بو خانه نك که سنجلین
همسایه سی وار در ده درم کم عیار ارزد اون درم کم عیار سیمه دکر یعنی آنجق
اون کمز اقچیه دکر ولکن امیدوار باید بود لکن امیدلو اولمق کرك پس از مرك تو هزار
ارزد زیرا سن اولدکدنصکره اول خانه بیك درهمه دکر زیرا عیبی قالمز حکایت
یکی از شعرا شاعرلردن بری پیش امیر دزدان رفت حرامیلرك بکنه قاتنه کتدیکه
الله بر بنه حاصل این وثنا کفت واکا ثنا ایتدی یعنی مدح ایلدی فرمود تا جامه
اش کنند امیر دزدان بیوردیکه آنوك جامه سنی قوپره لر یعنی اوستندن الالر واز ده
کنند واول کویدن طشره ایلیه سکان در قفای وی افتادند کلبلر آنوك اردنجه دوشدیلر
خواست تا سنکی بر دارد شاعر دیلدیکه بر طاش الدوره کلبلری اوره زمین
یخ بسته بود یر بوز طوتمش ایدی زیرا قیش ایدی عاجز شد عاجز اولدی کفت شاعر

چونکه بو حالی کوردی ایتدی این چه حرام زاده مرد مانند بونه حرام زاده آدملر دیونی
بونلر نخسند طائفه در که سکی را کشاده و سنک را بسته که کلبی صالی ویرهشلر و
وطاشی بغلمشلردر تا که کمسه طاش آلوب آتمیه امیر از غرفه شنید امیر دخی غرفه دن
شاعرک لطیفه سنی اشتدی و کلدی وگفت دخی شاعره ایتدی ای حکیم از من چیزی
بخواه ای عاقل بندن برنسنه استه که ویرم گفت شاعر ایتدی جامهٔ خود می خواهم
اگر انعام فرمایی کند و قفتانمی استرم اگر انعام بیورر ایسک یعنی انعام ایدرسک
بیت امید وار بود آدمی بخیر کسان کمسه لر خیر و نفعنه امیدلو اولور که احسان
ایده مرا بخیر تو امید نیست شر مرسان لکن سنک خیرکه بنم امیدم یوقدر همان
شرایرشدرم شعر رضینا من نوالك بالرحیل سنك عطاکدن راضی اولدق کتمکله
یعنی راضی اولدوق سنک عطاکدن کوچمکه وکتمکه یا غراب البین یالیت بینی وبینك
بعد المشرقین یا آیرولق قوزغنی اوازی نولیدی بنمله سنک اراکزه اولیدی مغرب
ایله مشرق ارالغی سالار دزدان برو رحمت آمد حرامیلرک اولوسنه آنوک اوزرینه
ترحم کلدی جامه اش بفرمود اکا کندو جامه سنی بیوردی وقبا پوستی بر آن مزید کرد
وآنوک اوزرینه برکوکلك وقفتان زیاده ایلدی و درمی چند بدان و بر قچ اقچه ویردی
حکایت منجمی بخانهٔ خود در آمد بر منجم کندو خانه سنه کلدی مردی بیگانه را دید
خانه سنده بر یاد کمسه کوردی با زن خود کندو عورتیله بهم نشسته بلجه اوتورر
اوتورمش دشنام داد منجم اول کمسیه دشنام ویردی یعنی سوکدی وسقط گفت
ونامعقول سوز سویلدی وفتنه واشوب برخاست وفتنه وغوغا قالقدی صاحب
دلی برین حال واقف شد بر صاحب دل بو حاله اوزره واقف اولدی وگفت دانمی ایتدی

بیت

بیت تو بر اوج فلك چه دانی چیست سن اوج فلکده نه بلورسن که نه در یعنی نه ظاهر اولمه
کرک چونکه ندانی که در سرای تو کیست چونکه بلمزسن که سنک سرایکده در یعنی خانکه
کلنی وانده کی قباحتی بلمزسن حکایت خطیبی کریه الصوت صوت قبیح بر خطیب خودرا
خوش آواز پنداشتی کندو سنی خوش آواز صنوردی وفریاد بیهوده برداشتی بیهوده
فریاد طوتر ایدی یعنی خطیب اول قبیح صوت ایله تمام شدت ایله اوقوردی اعتقادی
بو ایدی که آنی استماع ایدوب خلق اوازندن حظ ایدر گفتی گرسن آنوک آوازینی
ایدوک ایدر ایدك نعت غراب البین غراب البینك آوازی دائرهٔ الحان اوست اولجه
خطیبك الحان پرده سنده در یعنی آنوك صوتی غراب البینك صوت کبی در یا آیة ان
انکر الاصوات لصوت الحمیر در شان او یا خود بو آیهٔ کریمه آنوک حقنده نازل اولشدر
آیهٔ کریمه نك معناسی تحقیق صوتلرک قبیحی کی حمارلر اوازیدر شعر اذا نهق
الخطیب ابو الفوارس خطیب ابو الفوارس قچن انغرسه یعنی بلند اواز ایله اوقسه که صوتی
یهدم اصطخر فارس اول خطیب ایچون بر صوت وار در که اول صوت زیاده قوت
وخشونت اوکدوغندن فارسك اصطخرینی یقار خراب ایدر زیاده استحکامی وار ایکن
مردمان ده اول خطیب اولدوغی قریه نك آدملری بعلت جاهی که داشت شول منصب
سبب ایله که اول خطیب طوتردی یعنی خطیب اولدوغی اجلدن بلیت می کشید بلاسنی
چکرلر ایدی واذیتش را مصلحت نمی دیدند واکا اذیت ایتمکی معقول کورمزلر ایدی
تا یکی از خطبای آن اقلیم تا که اول اقلیم خطیبلرندن بری که با وی عداوت نهانی داشت
که اول خطیبه مخفی عداوة طوتردی بادی پرسیدن او آمده بود بر کره آنی یعنی
اول خطیبك خاطرینی صورمغه کلمش ایدی گفت اکا ایتدی ترا خوابی دیده ام سنک

خاطرك اينجوند يعنى سنك حقكده بر دوش كورمشم خير باد خير اولسون كفت خطيب
ناخوش آواز اول خطيب ايدي چه ديدي نه كورمش سن كفت ايدي چنان ديدكه
ترا آواز خوش بود آنجلاين كوردمكه سنك آوازك لطيف واشى ومردمانرا از نفست
در راحت بوده اند وادملر سنك نفسكدن راحت اولنلر خطيب اندين لحنى بيند
پشيند خطيب چونكه اول خطيبدن بو سوزى اشتدي بو سوزه برمقدار فكر
ايلدي وكفت دخى ايتدي اين چه مبارك خوابست كه ديدي بونه مبارك دوشدركه
بنم حقمده كوردك كه مرا بر عيب خويش مطلع كرد ايدي كه بنى كندو عيبم
اوزره مطلع ايلدك معلوم شد كه آواز ناخوش دارم معلوم اولديكه ناخوش
آوازلو ادم وخلق از نفسم در رنجند وخلق نفسمدن انجنورلر يا حود رنج
والمده دراولكى معنايه كوره در تحسين لفظ اينجونلو اولور توبه كردم توبه ايلدم
ازين پس خطبه نخوانم مكر باشدن صكره خطبه اوقميم يا مكر اهسته كه
ايله اوقويم از صحبت دوستان برنجم دوستلرك مصاحبتندن انجنورم
كه اخلاق بدم حسن نمايند زيرا قبيح خويلومي بكا خوب ولطيف كوسترلر
يعنى كندو عيبم اوزنه بنى خبردار ايتمزكه عيبم وهنر وكمال بينند صحبتلرندن
عيبمى هنر وكمال كوره لر خادم كل وياسمن نما كادى بكا كل وياسمن كوسترلر
بو سوزه تمثيل طريقى ايله دركود شمن شوخ چشم بى باك بادى غنى عيبمى آشكاره
يوزمه قرشو سويلكدن خوف ايتمزكتاخ دوشمنلر تا عيبمرا بمن نمايند تا بنم
عيبمى بكا كوسترهلركه بن دخى متنبه اولوب اخلاق حميده يه تبديل ايتكه سعي
ايدم حكايت يكى در مسجد سنجاريه بر كمسه سنجاريه مسجدنده بتطوع بانك
نماز.

نماز كفتى كه تطوع ايله نماز دير ايدي يعنى الله ايچون اجرت سز اذان اوقور ايدي باوازى كه
مستمعانرا ازو نفرت بودي اما براواز وبر صدا ايله اوقوركه مستمعلر اول اذاندن
نفرت الورلردي وصاحب مسجد اميري بود عادل ومسجد صاحبى بر عادل بك ايدي
ونيكو سيرت وابو سيرتلو ايدي بخواستش دل ازرده كرد واميري كه اول كمسه دل ازرده
وبحضور اوله كفت امير اول كمسيه ايتدي اي جوانمرد اين مسجد را مؤذنان قديمند اي جوانمرد
بو مسجدك قديم مؤذنلري واردر كه هر يكى را از ايشان كه انلردن هر برينه پنج دينار وظيفه
است بش دينار وظيفه واردر ترا ده دينار بدهم سكا اون دينار ويرم تا بجاى ديكر بروي
تا بو يرى بره كيده سن برين اتفاق افتاد وبرفت بو سوزا وزره اتفاق دوشدي يعنى
قبول ايلدي واورادن كتدي بعد از مدتى برهمد تدنصكو دركنرى پيش باز امد بر كيجه
يعنى بر بولنه اميرك اوكنه كرو كلدي وكفت دخى ايتدي اي خداوند بر من حيف كردي اى خدا وند
بكا حيف ايلدك كه بره ديناره از ين بقعه روان كردي كه اون دينار ايله بنى بو بقعه دن
روان ايلدك انجاكه رفته ام اوليره كه كتمش ايدم راضي اند كه بيست دينارم مى دهند
راضيلردركه بكا يكرمى دينار ويره لركه بجاى ديكر بروم كه بر غيرى يره كيدم قبول
نمى كنم وبيولر اما بن قبول ايتمزم امير بخنديد وكفت امير كولدي وايتدي زنهار دتانستاني
صاقن كه اوليسن كه به پنجاه دينار هم راضى شوند زيرا اللى ديناره راضى اولورلر بتنه
كس نخراشند روى خار اكل كس ايله كمسه سنك خار انك يوزندن يعنى اوستندن باچوق
قريمز يعنى قزيمقه قادر دكلدر چنانكه بانك درشت ونا خوش خراشد دل آنجلاين كه سنك
يرى اوازك كوكلى صارهلر يعنى تيشه نك خارايه تاثيرندن دلده سنك ايرى اوازك تاثيرى زياده
در حكايت ناخوش اوازى بر قبيح اوازلو بيانك بلند قران همى خواند بلند اوازله قران عظيم

اوقودي صاحب دلي بر وبگذشت بر صاحب دل آنوك اوزرينه كذر ايلدي يعني اوغرادي
وگفت دخي ايتدي تر امشاهره چند است سنك مشاهرهك نه قدر در گفت هيچ اول كمسنه ايتدي
هيچ نسنم يوقدر گفت اول صاحب دل ايتدي پس چرا زحمت خود مي دهي ايليه نيچون كندوكه
زحمت ويررسن گفت اول كمسنه ايتدي از بهر خدا ميخوانم الله ايچون اوقورم گفت صاحب دل
ايتدي از بهر خدا مخوان الله ايچون اوقومه بونده ايهام لطيف وار در بيت گر تو قرآن
بدين نمط خواني قرآن عظيمي اگر سن بو اسلوب اوزره اوقيه سن ببري رونق مسلماني مسلمانلقك
رونقي و لطافتي ايلدوررسن يعني الدوررسن كه مسلمانلقده اصلا رونق و لطافتدن بر اثر
قالمز باب پنجم در عشق و جواني حسن ميمندي را گفتند حسن ميمندي يه بوقدر صاحب
جمال بنده لر طوتار يعني بوقدر گوزل قوللري وار در هر يكي بديع جهانند كه هر بيسي
جهانك بديعي وبي مثلي در چه گونه است كه نه ايچوندر يعني سبب ندر با هيچ يك از ايشان
ميلي و محبتي ندارد اول صاحب جمال بنده لردن هيچ برينه ميل و بر محبت طوتمز چنانكه با اياز
انجلي كه اياز طوتار يعني ايازه انلردن زياده محبت ايدر كه او را زياده حسني نيست
حال بوكه انلردن ~~زياده محبت ايدر كه او را~~ زياده آنوك زياده بر حسني يوقدر گفت حسن
ميمندي ايتدي هر چه در دل فرو آيد بهر نكو كلن مقبول و محبوب كله در ديده نكو
نمايد بالضروري چشمه ايو كوروندر في الحقيقة انده حسن يوق ايسه ده مثنوي هر كه
سلطان مريد او باشد هرچه كه سلطانه آنوك محبتي اوله گر همه بد كند نكو باشد اولكه اگر
دو كلي قباحت و نامعقول ايدر ايو و معقول اولور و آنك را پادشاه بيند از دولتا
اولكه يي پادشاه اته يعني هر كه اين كس شد از خيل خانه نتوان زد پادشاه ردنادري
ديو خلقدن كمسه اني اوخشمز يعني اعتبار و التفات ايتمزلر قطعه كسي بدين انكارا
گر نگاه

ايتديلر سلطان محمود
چندين بنده صاحب
جمال دارد سلطان محمود

گر نگاه كند اگر هر كمسه انكار گوزيله يوسفه نظر ايليه نشان صورت يوسف دهد بنا خوبي
يوسفك صورتنه نشانلق ايله نشان ويردي يعني اگر هر كمسنه انكار گوزيله يوسفه نظر ايليه
بوقدر حسن ايله اكا قبيح اولور و گر بچشم ارادت نگه كند در ديو وامّا اگر اولكه محبت
وارادت ايله شيطانه نظر ايده فرشته ايش نمايد بچشم گروبي اولكمسنك گوزينه شيطان
فرشته گروبي گورينور بوقدر قبيح ايكن حكايت گويند ايدلر خواجه را بنده نادر الحسن
بود بر خواجه نك نادر الحسن بر محبوب بنده سي وار ايدي و باوي وا و ابنده يه بر سبيل
مودت و ديانت محبت و ديانت طريقيله اوزره نظري داشت بر نظر طوتار ايدي با يكي
از دوستان گفت دوستلرندن برينه ايتدي يعني اكا بنده سندن شكايت ايلدي بويله
ديو دريغ اگر اين بنده حيف اگر بو بنده با حسن و شمائل كه دارد شوخ حسن و شمائل
ايله كه طوتار ايدي يعني انده كه بو قدر حسن و شمائل كه وار در زبان درازي و بي ادب
نبودي دلچاو زون وادبسز اولمايدي گفت اولكمسه اكا ايتدي اي برادر چون اقرار
دوستي كردي اي برادر چونكه دوستلق اقرارن ايلدك يعني اكا محبت ايلدك از و توقع خدمت
مدار اول بنده دن خدمت اميدي طوتمه كه چون عاشقي و معشوقي درميان آمد
زيرا چونكه عاشقلق و معشوقلق اوره تايه گلدي مالكي و مملكي برخاست قنديلك
و بنده لك مرتفع و منعدم اولدي بلكه امر بر عكس اولدي قطعه خواجه با بنده پري
رخسار افندي پري يكا قلو قول ايله يعني محبوب بنده ايله چون در آيد بنازي
و خنده چونكه اويناغه و گولمكه گله يعني لطيفه ايتمكه و مصاحبته مباشرت ايليه چه عجب
گر چو خواجه حكم كند عجب دكل اول بنده اگر خواجه كبي حكم و نازه ايليه و بر كشند بار
ناز چون بنده و بو معني خواجه اولحالده بنده نك ناز و حكم يوكني چكه بنده كبي بيت

غلامم ایکش باید وخشت زن غلامک سقالی وکرپکی کرك یعنی دلبر ساده روکرکمز
بود بندهٔ نازنین مشت زن زیرا نازنین ومحبوب بنده مشت اورجی وافندیسی دوکوجی
اولور زیرا خدمت با شغد ر حکایت پادسایی را دیدم حضرت شیخ ایدر بر صالح کوردم بمحبت
شخصی کرفتار برکمسنك محبتنه کرفتار اولمش یعنی عاشق اولمش و رازش زپرده برملا
افتاد دخی آنوك رازی پرده دن ملایه دوشمش یعنی عشقی فاش اولمش چندانکه ملامت
دیدی اول قدر که خلقدن ملامت کورر ایدی وغرامت کشیدی وغرامت وعذاب چکر ایدی
ترك محبت نکردی آشنایی ومحبتی ترك ایلمز ایدی وکفتش دخی ایدر ایدی قطعه کوته نکنم
ز دامنت دست سنك دامنکدن الی قصه ایلمزم یعنی سنی ترك ایلمزم وخود بزنی بتیغ تیزم
اکر خود بنی کسکین قلج ایله اوررسك یعنی او ررسکن داز تو ملاذ وملجا نیست
سندن غیری ملاذم دخی ملجام یوقدر در توکریزم اکرجز بسم بنه سکا قچرم یعنی علمهان
سنی بلورم سندن غیری کمسه یی بلمزم که اکا التجا ایلیم بازی ملامتش کردم حضرت
شیخ ایدر بوکره پادسایی ملامت ایلدم وکفتم دخی ایتدم عقل ونفیست را چه شد که نفس
نفس خسیس بر وغالب آمد سنك نفیس ولطیف عقلکه نه حال اولدیکه خسیس وخبیث
نفسنك اوزرنه غالب کلدیکه سنی بو بلایه ابرکوردی زبانی بفکرت فرو رفت اول
پادسایی چونکه بو سوزی ایشتدی بر زمان فکره طالدی وکفت دخی بکا جواب ویروب
ایتدی قطعه کجا سلطان عشق آمد نماند هر قوت که عشق سلطانی کلدی قوت وبازوی
تقوی را محل تقوی و زهد بازوسنك قوتنه محل قلمدی بیت نه آن میکند پاد دز
که با او توان کفتن از زاهدی پاك دامن چونه زید بیچارهٔ پاك دامن وصالح نجه دیرلر
بیچاره افتاده تا کریبان در وحل که یقه سنه دکن باتقه دوشمش اوله حکایت یکی را دل از

ازدست

از دست رفته بود برکمسنك کوکلی الندن کتمش ایدی یعنی عاشق اولمش ایدی وترك
جان کفته وجان ترکنی دیمش ایدی مراد جان ترك ایلمش ایدی دیمکدر ومطمع نظر اوجای
خطرناك ودخی اول عاشقك مطمع ومخوف وخطرناك یر آیدی زیرا پادشاه زاده
ایدی وورطهٔ هلاك وهلاك کردابی ایدی مصراع قول اولمزدکمه برشاهه کوکل عالی
جناب اسپر نه لقمهٔ متصور شدی بکام آید آنوك کبی بر لقمه دکل ایدی که ممکن و
ومتصور اولیدی طمعه کله ویا مرغی که در دام افتد ویا خود انجلین بر مرغ دکل
ایدیکه طوزاغه دوشیدی یعنی هرکز بر طریق ایله آنوك وصالنك حصولی میسر دکلدر
بیت چونه در چشم شاهد نیاید زر سنك التوننك چونکه شاهدك کوزنه کلیه
زر وخاك یکسان نماید بر هست زرایله خاك سنك قتکده یکسان وبرابر کورینور
یاران نصیحتش کفتند دوستلر اکا نصیحت ایله ایتدیلر ازین خیال محال تجنب کر بو محال
خیالدن وبو خام سودادن تجنب وفراغت ایله که خلقی هم بدین هوس تو داری
اسیرند وپای در زنجیر زیرا بر وافر خلق دخی بو هوس که سن طوترسن اسیرلردر
ایقلری زنجیرده در یعنی بو سن محبت ایتدوکك شهزاده نك عشقندن سندن غیری
چوق کمسه وصالنه وصول بولیوب نیجه بلایه ابرشمشلردر دایما آنوك ترك اولیدر
دیو اکا نصیحت ایتدیلر بنالید وکفت اول عاشق دوستلرندن چوغنك بو سوزی
وبو نصیحتی ایشتدی اینکلدی وایتدی قطعه دوستان کو نصیحتم میکنید ای دوستلر
بکا نصیحت ایلکوز که مرادین بر اراد آدت اوست زیرا بنم کوزم انوك ارادتی اوزرنه در
جنك جویان بزور وپنجه وکفت جنك استیجیلر یعنی بهادرلر پنجه وبیلك زوری
ایله دشمنان را کشند وخوبان دوست دوشمنلری دیلکلر اما خوبلر دوستلرنی یعنی عاشقلرنی

دیلرلر شرط محبت نباشد محبته لایق اولمیه که باندیشهٔ جان که جان خوفی ایله دل
از مهر جانان بر گرفتن جانانك محبتندن کوکلی یوقاری طوتمق یعنی فراغت ایتمك مثنوی
توکه در بند خویشتن باشی سن کندو قیدکده اولسن یعنی مادامکه سن کندو مصالحك
ومنافعك فکرنده اولسن دخی جانانه یولنده هلاکدن اولمقدن خوف ایدرسن عشق
بازی دروغ زن باشی یلانجی بر عاشق اولورسن یعنی یلانجی عاشق سن گرچه نشاید بدو
ره بردن اگر دوسته یول اولمیه یعنی وصال ممکن ومیسر اولمیه شرط یاد بست در طلب
مردن یا دلفك شرطی یعنی عاشقلغه لایق اولان انوك طلبنده اولمکدر وابدی آنی ترك
ایتمکدر رباعی خیزم چو نماند پیش ازین تدبیرم قالقارم یعنی وصول جانانه سعی واقدام ایدرم
چونکه بوندن زیاده تدبیرم وطاقتم قالمدی خصم ار زهم شمشیر زند یا تیرم خصم اگر بکا
د وکلی شمشیر یا تیر اوررسه یعنی اگر بخیر ایله یا تیغ ایله هلاك ایتمکه قصد ایلیه گر دست
رسد که آستینش گیرم اگر المم ایرشرسه که آنوك یکنی طوتم یعنی وصالنه ایرم فبها
ونعمت اوله سعادت ورنه بروم بر آستانش میرم والا یعنی اگر وصال میسر اولمیه آنوك
آستانی اوزره اولم که بوده بر سعادت متعلقانش که نظر کار او بود اول عاشقك
معشوقك متعلقاتلری که آنوك ایشنده انلروك نظری وار ایدی یعنی آنی کوروب
کوزه دلر ایدی بشفقت بر روزکار او ودخی آنوك روزکارندن انلرك شفقتی وار
ایدی یعنی آنوك بو حالنه شفقت ایدرلر ایدی پندش دادند تا کا پند ویردیلر وبندش
ننهادند دخی مجنونلر کبی اکا بند قیدیلر بیت گفتمش دل بخم زلف تو در قند نماند گفت
دیوانه همان به که مقید باشد سودی نداشت اما اصلا بر فائده طوتمدی یعنی فائده سی
اولمادی مثنوی درد اکه طبیب با که صبر بسوز وبن نفس حریص را شکر

می باید

می باید تا ما بو حریص نفس شکر کرك بو سوزه تمثیل طریقی ایله در مثنوی بشنهفته ام شنیدیکم
شاهدی آنجا شنیدمکیکه بر محبوب بنهاده با دلا از دست رفته می گفت بر کوکلی الدن
کتمشه یعنی عاشقنه ایتدی تا تر آمد خویشتن باشد ما دامکه سکا کندو قدرك اوله
پیش چشمت چه قدر من باشد سنك چشمکك قتنده بنم نه قدرم اولور یاد شهزاده را
مطمح نظر او بود پادشاه شهزاده یه اول عاشقك نظرینك مطمحی ایدی یعنی منظوری
ومحبوبی ایدی خبر کردند خبر ایلدیلر بو یله دیو جوانی بر سر این میدان بر جوان
بو میدانه باشی اوزره مداومت می نماید مداومت کوسترر یعنی دائما بو میداندن
اکسك اولمز خوش طبع وشیرین زبان خوش طبع در دخی شیرین زباندر سخنهای لطیف
ونکتهای غریب ازوی شنویم اولجواندن لطیف سوزلر دخی عجیب وغریب نکته لر استماع
این رزچنین معلوم می شود بو یلجه معلوم اولورکه شوری در سر وسوزی در
دل دارد که باشنده بر شور وکوکلنده بر سوز وحرکت طوتار شیدا صفت است
دیوانه شکلدر پسر را نیست شهزاده بلدیکه دل او فتنهٔ اوست که اولجوانك شهزاده
کندونك عاشقیدرکه اکا تمام تعلق ایتمشدر وبن کرد بلا دخی بو بلا توزی انگیختهٔ
او آنوك قوپارلمشدر یعنی اولجوانك بو بلایه ایرشمسنه سبب اولمشدر مرکب بجانب او راند
شهزاده مرکبنی اولجوانك جانبنه سوردی جوانه چون دید که چونکه جوانه شهزاده
کوردی نبزدیك او عزم آمدن دارد آنوك قتنه کلمك قصدینی طوتار ایدی بگریست وگفت
اغلدی ودخی ایتدی بیت آنکس که مرا بکشت باز آمد پیش اولکمسه که بنی عشقی ایله
دبلدیکرد بنم قتمه کلدی مانا که دلش بسوخت بر کشتهٔ خویش یکنزرکه کندو مقتولی
اوزره آنوك کوکلی یاندی یعنی عاشقنه ترحم ایتدی چندانکه ملاطفت کرد اولقدرکه

اول جوانه ملاطفت
ایلدی و پرسیدش که
از کجا بینی دخی اکا
صح

شهزاده سؤال ایلدی که قندن سن یعنی نه یردن سک وچه نام داری دخی نه نام طوتار
سن یعنی اسمک ندر وچه صنعت داری دخی نه صنعت بلورسن جوانه دربحر مودت
جوانه محبت دریاسنک قعرنده چونان غریق بود آنجلین قعر غرق اولمش ایدی که مجال
دم زدن نداشت که سؤالنه جواب ویروب مصاحبت ایتمکه قادر اوله **بیت**
اگر خود هفت سبع ازبر بخوانی اگر خود سبعی یعنی تمام کلام قدیمی ازبر اوقورسن
که یوقدر حفظلک چوکه آشفتی الف با تا ندانی چونکه عاشق اولدک الفی بایی تایی
بلمزسن ایله بو خصوصدن اولانه جوانه تعیب بلمیه شهزاده گفتا شهزاده اول جوانه
ایتدی که با من چرا سخن نگویی که بکا نیچون سوز سویلمزسن که مرا زحلقهٔ درد
وبنا تم که بن دخی درویشلر حلقه سندنم بلکه حلقهٔ بکوشی ایتام بلکه انلرک
حلقه بکوشی یعنی بنده سیم آنکه بقوت استیناس محبوب بانذ نصکره جوان
م محبوبنک یاننده اولمسنک قوتی ایله ازمیان تلاطم امواج محبت محبت
م موجلرینک تلاطمنک اوتاسندن سر بر آورد وگفت باشنی یوقاری کتوردی
دخی ایتدی یعنی سویلمکه نه بلا ایله فرصت بولدیکه تا مرتبه عشق دریاسنده غریق
ایدی محبت با وجودت که وجودم بماند عجب ترکه سنک وجودک ایله بنم وجودم
قاله تو بگفتن اندر آیی ومرا سخن نماند سن سوزه کله سن دخی بکا سوز قالمه
م این بگفت او جوانه بونی دیدی ونعرهٔ بزد ودخی برنعره اوردی وجانه بحق
تسلیم کرد دخی جانی حقه تسلیم ایلدی عجب از کشتن نباشد بر خیمهٔ دوست دوستک
خیمه سی قپوسنده دیلمشدن عجب اولماز عجب از زنده که چون جان بدر آورد تسلیم
جانی طشره بخشی تسلیم کتوردی یعنی بخشی اولمادیغی ایله تعجب بونده در انده دکلدر **حکایت**
یکی ازمتعلمان

یکی از متعلمان کمال بهجتی داشت شاکرلردن بری بر حسن و بهجت کمالنی طوتر ایدی
یعنی صاحب حسن ایدی بو وجهله دخی یعنی قابلدر حسنک کمالنی طوتر ایدی یعنی حدده
حددن زیاده ایدی ومعلم دا ذانجا که حسن بشریت است واستادک ول سببدنکه بشریت
حسی درکه انسان بالضروری حسنه مائلدر باحسنی بشرهٔ او اول شاکردک حسن بشره سنه
میلی داشت بر میل طوتر ایدی نتکم استادلرک عادتیدر که محبوب شاکرلره میل ایدرلر وتعنیف
که زجر وتوبیخ بر کودکان دیگر میکردی اما میلی بر مرتبه ده ایدیکه غیری کوده لره اوزره
زجر وتوبیخ ایدر ایدی درحق او روا نداشتی اول محبوب شاکردک حقنده انلری روا ومعقول
طوتمز ایدی بلکه اکا بخه رعایت ایده جکنی بلمز ایدی وغالب اوقات او دربین سخن بودی واکثر
اوقات اول معلم بو اوقاته ایدی نه آنچنان بتو مشغول ای بهشتی بهشتی روی سکا آنجلین
دکلم که یاد خویشتنم درضمیر آید که کندومی کمنق بنم خاطرمه کله یعنی سکا شویله مشغول
اولمشم که کندومی یاد ایتمکی فراموش ایتمشم ز دیدنت نتوانم که دیده بر دوزم سکا نظر
ایتمکدن قادر دکلم که کوزمی دیکم یعنی کوزمی یومم وگر مقابله بینم که تیر می آید گر ومقابله
کورمکه او قکلور حاصل معنی بر آنه سکا نظر ایتمکه قادر دکلم پسر گفتش پسر اول استاده
ایتدی آنچنانکه در آداب درس منا اجتهادی کنی آنجلین که بنم درس ادبلرمده اجتهاد
واهتمام ایدرسن در آداب نفس هم نظری فرمای نفسم ادبلرنده دخی برنظر بیور که اگر در اخلاق
که اگر بنم خویلرمدن ناپسندیده بینی بر نامعقول کورسن که مرا آن پسندیده می آید که اول
نامعقول خوی بکا مقبول کله برانیم مطلع گردان آنوک او زرینه بنی مطلع ایله تا بتبدیل
آن مشغول شوم تا که آنوک تبدیلنه مشغول اولم گفتا استاد ایتدی این سخن از دیگر پرس
ای پسر بو سوزی غیریدن سؤال ایله که آن نظر که مرا باتست زیرا او نظر که بنم سکا در یعنی

بنم نظرمده سکا بر حالت ایله درکه جز هنر نمی بینم که هنردن غیریکی کورمزم قطعه چشم بد اندیش
که کنده باد بد اندیشك کوزی قوپمش یعنی چقمش اولسون عیب نماید هنرش در نظر هنر آنوك
کوزینه عیب کورنور زیرا عداوت کوزیله بقر و هنری داری وهفتا عیب اما اکر بر هنر و یتمش
عیب طوتسن یعنی بر هنرك و یتمش عیبك اوله دوست نبیند بجز آن یك هنر دوست اول بر هنردن
غیرینی کورمز حکایت شبی یاد دارم که یار عزیزم زدر آمد یاد طوترم یعنی خاطرمده درکه
بر کیجه بنم عزیزم و محبوبم قپودن ایچرو کلدی چنانکه بی اختیار از جای بر جستم شویله که
اختیارسز یرمدن صچردم یعنی یاغ اوزره قالقدم که چراغم باستین کشته شد که عمرا
آستینم یعنی یکم ایله دپه لنمش اولدی یعنی سونه یندی بیت سری طیف من یجلو بطلعته
الدجی کیجه ایله کلدی شول کمسنك خیالی که ظلمات آنوك طلعتی ایله روشن اولور اذا جئتنی
فی رفقة لتزورنی فجان سن بکا یولداشلر ایله بنی زیارت ایتمکیچون کلسه ایدیك شکفت
آمد ازبختم که این دولت از کجا بختمدن بکا عجب کلدیکه بو دولت قنده در بنشست
وعقاب آغاز کرد محبوبم اوتوردی و بکا عتاب ایتمکه شروع ایلدی بو یله دیو که مرادر احوال
که دیدی چراغ را بکشتی که بنی قوری کوردك یعنی کوردکلدم چراغی سوندردك پس
بونك وجهی ندر کفتم حضرت شیخ ایدر محبوبمه جواب ویروب ایتدم کمان بردم که آفتاب
برآمد ظن ایتدم که آفتاب طلوع ایلدی و ظریفان کفته اند و ظریفلر ایتمشلردر کر کرانی
بپیش شمع آید اکر بر ثقیل کمسنه یعنی بر صفالتو شمع اوکنه کله خیزاش اندر میان جمع
بکش طورا و لصفالتو یی جمع اوره سنده بکله ور شکر خنده است شیرین لبا ما اکر
شمع اوکنه بر شکر شیرین لب یعنی زیبا دلبر اوله آستینش بکیرد شمع بکش اول محبوبکه
یکی صلوت و شمعی سوندر حکایت یکی دوستی را مدتها ندیده بودی بر کمسنه محبوبنجه
زمانده

زمانده کورمش ایدی کفت او کمسنه حین ملاقاتده اکا ایتدی کجایی که مشتاقی بوده ام قنده سنکه
مشتاق اولمشم کفت محبوبی اکا جواب ویروب ایتدی مشتاقی به که ملولی کورممک مشتاق
اولمق یکدر چوق کوروب ملول اولمقدن بیت دیری آمدی ای نکار سرمست کیج کلدك
ای عالی جناب و نکار دلبر زودت ندهیم دامن ازدست سنك دامنکی الدن تیز ویرمزم
یعنی یقینده کتمکه قومزین زیرا اشتیاق سکا حددن زیاده در معشوقه که دیر دیر نبیند
معشوقه هر که کیج کیج کوره لر یعنی دائما ملاقاته اولمیه لر آخر کم ازین که سیرت بینند آخر اندن
کم میدرکه معشوقی طویجه کوره لر یعنی ملول اولجق دکلو کورمکدن کاه کوروب اشتیاق اوزره
اولمق اولیدر کویا بیت اول عاشق جانبندن و بیت ثانی معشوق جانبندندر نکته شاهدی
با رفیقان آید محبوبکه رفیقلر ایله عاشقنی زیارته ایتمکه کلور بجفا کردن آمدن است معناده
عاشقه جفا ایتمکه کلمشدر بحکم آنکه اول سبب ایله که از غیرت مضادت خالی نباشد غیرتده
وضدلشمکده یعنی عاشقنه مخالفتدن خالی اولمز البته مخالفت ایدر قطعه بیك نفس که
بر آمیخت یار با اغیار بر نفسده که یار اغیاره قارشدی بسی نماند که غیرت وجودمن بکشد
چوق قالمدیکه غیرت بنم وجودمی دپلیه یعنی غیرت بنی هلاك ایده بخنده کفت من شمع جمع ای سعدی
محبوبم چونکه بنده بو سوزلری اشتدی کلمك ایله ایتدی بن چونکه شمعم یعنی بن کمسنوك
مخصوص دلبری دکلم ای سعدی مرا ازین چه که پروانه خویشتن بکشد بکا اندن نه غم که
پروانه کندو سنی دپله حکایت یاد دارم که در ایام پیش یاد طوترم که کیچمش زمانده
یعنی خاطرمده درکه جوانلق عالمنده بو حکایت حضرت شیخك سرکذشتیدر من و دوستی
بن ویر محبوب یعنی بر محبوب ایله چون دو مغز بادام در پوستی بر قابده حاصل اولمش ایکی بادم ایچی کبی
یعنی بیله ایچلو بادم کبی صحبت داشتم صحبت طوته ایردك یعنی مصاحبت ایدر ایدك ناکاه اتفاق سفر افتاد ناکاه اول

محبوبه سفر اتفاق دوشدی یعنی سفر ایلدی پس از مدتی که باز آمد بر مدتدن بضکره اول
محبوبه کرو کلدی عتاب آغاز کرد بکا عتابه اینکه شروع ایلدیکه بویله دیو در بین مدت
قاصدی نفرستادی که بوبنه یعنی بو قدر زماندن برو بکا قاصد کوندرمدک کم سنک
صحبتکی بیلوب خرم اولاوز دخی بنم احوالمی نیجه ایدوکن معلوم ایدیندک کفتم حضرت
شیخ ایدر چونکه محبوبدن بو سوزی اشتدم اکا ایتدم دریغ آمدم که دیده قاصد بجمال
تو روشن کردد بکا خوف کلدیکه قاصدک کوزی سنک جمالک ایله روشن اوله ومن
محروم باشم وبن محروم اولم قطعه یاد دیرینه مرا تو بزبان توبه مده ای قدیم یار یعنی
ای قدیمدن بنم محبوبم اولان کمسه بکا زبان ایله توبه ویرمه بنی ترک ایله دیو
که مرا توبه بشمشیر نخواهد بود زیرا بکا قلج ایله توبه اولمسه کرکدر یعنی بنی
ترک ایله یوخسه سنی هلاک ایدرم دیه سن اول قابل دکلدر که سنی ترک ایلیم حکایت
دانشمندی را دیدم بر عالمی کوردم بمحبت شخصی کرفتار بر کمسنک محبتنه کرفتار
اولمش وراضی ازو بکفتار و اول محبوبندن سوزه راضی یعنی همان مصاحبتنه راضی
وقانع اولمش جور فراوان بردی عالم اول محبوبندن وافر جور الدر ایدی یعنی کثیر
ایدی وتحملی کردی ونهایتسز تحمل ایدر ایدی باری بطریق نصیحتش کفتم
حضرت شیخ ایدر برکره بن اول کمسیه نصیحت طریقی ایله ایتدم دانم که ترا در محبت
این منظور علتی نیست بیلورمکه سکا بو محبوبک محبتنده بر علت یعنی نفسانی یوقدر
وبنای مودت بر زلتی نه ومحبت بناسی بر خطا اوزره یعنی شهوت پرستلک اوزره دکلدر
با وجود این معنی بو معنانک وجودی ایله یعنی چونکه حال بویله در لایق قدر علما باشد
علمانک قدرینه لایق اولمز خود را متهم کردن کندوکی نامشروع ایله متهم ایلمک وجور
ادبان

ادبانه بردن وادبسزلریک جورین التمک که مراد خوبلردر کفت حضرت شیخ ایدر چون
اول عالم بو سوزی بندن اشتدی بکا خطاب ایلدی وبایتدی ای یار دست از دامن
روزکارم بدار ای دوست عتاب الدیغم روزکارم اتکندن طوت یعنی بکا عتاب ایله
که بارها زبرایخ کرده در بین مصلحت که توکویی بو مصلحتده کی سن دیرسن یعنی بوندن
فراغت خصوصنده اندیشه کردم فکر ایلدم صبر بر جفای وسهلتر نماید آنوک
جفاسی اوزره صبر ایلمک اسانرک کورینور که صبر ازو که اول محبوبدن صبر ایلمک یعنی
آنوک جمالی مشاهده سندن صبر ایتمکدن جفاسنه صبر ایتمک اسانرک کلور وحکما کفته
اند وعاقللر ایتمشلردر دل بر مجاهده اوزره کوکل قومق یعنی تحمل ایلمک اسان ترست
اسانرکه که رچشم مشاهده برکرفتن که جانانک جمالی مشاهده سندن چشمی یوقاری
طوتمقدن یعنی نظر ایلمکدن مثنوی آنکه بی او بسر نشاید برد اول کمسه که آنسز عمری
باشه التمک ممکن اولمیه یعنی آنوک مشاهده سنده تمام اضطراب والم لازم کله کر
جفائی کند بباید برد تحمل کمسه اکر بر جفا ایده التمک یعنی چکمک کرکدر هرکه دل
پیش دلبری دارد هر کیمکه کوکلنی بر دلبر قتنده طوتر یعنی عاشقدر ریش در دست
دیکری دارد صقالنی بر غیری کمسه النده طوتر غیریدن مراد بونده محبوبدر روزی
از دست کفتمش زنهار دیرکوبنده دوستندن دوست زنهار دیدم یعنی الامان سندن که
بکا بو قدر جفا ایدرسن دیدم چند از آن روز کردم استغفار ادبسزلک ایتدم دیو
اول کوندنبرو استغفار ایتدم نکند دوست زنهار از دوست عاشق معشوقدن زنهار
ایلمز بلکه آنوک جمیع جفاسنه تحمل ایدر دل نهادم بر آنچه خاطر اوست چونکه بویله
در ایلیه بن دخی کوکل قودم اول نسنه اوزرینه که آنوک خاطری ومرادیدر یعنی راضی اولدم

هر نه ایدرسه ایتسون که بلطفم نبرد خود خوانند دوست لطفله بنی کندو قاتنه اوقیه
دخی وفا ایلیه و ربقهرم براند و داند اگر قهر ایله بنی قتندن سوره دخی جفا ایلیه اول بلور
هر کز اکا مخالفت یوقدر **حکایت** درعنفوان جوانی یکنالک اولندم چنانکه افتد آنجلین
که دوشر یعنی واقع اولور و دانی دخی بلورسن باخوش پسری برخوش پسره یاخود
برخوش پسر ایله دیمک اوله سری و سرتی داشتم برمهرو بر سر طوتدم یعنی برغیبا دلبره
محبت اتدم بحکم آنکه اول سبب ایله که حلقی داشت اول پسره بر بوغاز طوتر ایدی یعنی
بربوغازی وار ایدی که طیب الادا اداسی لطیف یعنی خوش اوازی وار ایدی و خلقی
دخی اول پسرک ذات طوتر ایدی کالبدر اذا بدا ایک اوندردی کبی تجاره ظاهر اولسه
یعنی اول پسرک حسنی بر مرتبه ده ایدی که بدر منیر کبی کورینور ایدی **بیت** آنکه نبات عارضش
آب حیات می خورد اول محبوب که آنوک عارضنک نباتی آب حیاتی ایچر در شکرش
نکه کند هر که نبات می خورد اول محبوبک لبنه نظر اتسون هر کمکه شکر ییر الذتره
آنوک لبنه مشابه اولسه اولور اتفاقا بخلاف طبع من اتفاقا بنم طبعمه مخالف از وحرکتی
دیدم اول پسردن بر حرکت کوردم که بسندیدم که آنی بکنمدم دامن ازو درکشیدم او
پسردن دامنمی چکدم یعنی انکله اولان مصاحبت و اختلاطی ترک ایلدم و کفتم دخی
ایدم بو حکایت حضرت شیخک کذشتی در برو هرچه می بایدت پیش کیر یوری هر نه
سکا کرکسه اوکا طوت یعنی تهدید نصکره یرنه ایدرسک آیله مانع اولمم سرماندازی
سری خویش کیر بزم با تمزی طوتمزسن ایله باش قوشمش سن وار مرادک اولان کمسه
ایله کندو باشکی طوت شنیدم که می رفت و می کفت حضرت شیخ ایدر اشتدم که اول
پسری کیدردی و ایدی **بیت** شب پره کر وصل آفتاب نخواهد یا دست اکر آفتابک وصلنی

طلب

طلب ایتمیه رونق بازار آفتاب نکاهد آفتاب بازارنک رونقی و لطافتی اکسلمز این
بکفت و سفر کرد اول پسر بو سوزی ایتدی و سفر ایلدی و پریشانی درمن اثر نکرد و آنوک
پریشانلغی بنده اثر ایلمدی **شعر** فَقَدتُ زَمَانَ الوَصلِ وَالمَرءُ جَاهِلٌ بحقیق بنه وصال
زمانی یترددم حال بوکه کشی بلمیوبدر بِقَدرِ لَذِیذِ العَیشِ قَبلَ المَصَائِبِ لذیذ عیشنک
قدرینی مصیبتلردن اوک **بیت** باز آی و مرا بکش که پیشت مردن کرو کل بنی ویله
زیرا سنک اوکنکده اولمک خوشتر کمه خوشتر که پس از تو زندکانی بردن که سنک
فراقکدن صکره دیرلک التمک یعنی دری اولمقدن اما شکر خدا را عز وجل
اما جلیل الله شکر و منت که پس از مدتی باز آمد که بر زماندن صکره اول محبوبم
کرو کلدی آن حلق داودی متغیر شد اول داودی بوغاز یعنی اول لطیف آوازی متغیر
اولمش و جمال یوسف بزیان آمد اول یوسفه منسوب اولان جماله زیان کلمش رونقی
کتمش و بر سیب زنخدانش و اول محبوبک سیب زنخدانی او زره یعنی الما کبی لطیف
ذقنی او زره یعنی چوبه کردی نشسته ایو اکبی توز اونوتمش یعنی تازه خطی کلمش
و رونق بازار صفتش شکفته و انوک حسنی بازاری نک رونقی صنمش یعنی اوکلکی
لطافت کتمش متوقع که درکنارش کیرم امید ایدی که اوکلکی کنار مده طوتم
یعنی در آغوش انکله معانقه و مصافحه ایدم کناره کرفتم اما کناره طوتم و کفتم دخی
ایدم **قطعه** آن روز که خط شاهدت بود اول کونه که سنک محبوب و لطیف وار
ایدی یعنی محبوب ایدک صاحب نظر از نظر براندی صاحب نظری حسنک غروری ایله
نظرکدن سوردک یعنی ترک ایلدک امروز بیامدی بصلحش بکون اول صاحب نظر اله
صلح ایتمکه کلدک کش فتحه و ضمه بر نشاندی حالبوکه شمدی اول خط فتحه و ضمه ماهک

یعنی صقاللك كلدی مثنوی تازه بروا او وقت زرد شد ای تازه بهار سنك ورقنك

زرد اولدی یعنی حسنك صولدی دیك منه كاتش ما سرد ما شد چولك قومه

زیرا بزوم اتشم سرد اولدی یعنی بزه ناز وشیوه ایلمكه سكا محبتمز قالمادی

چند خرامی و تكبر كنی یعنی بلذ داغی دولت یعنی اولكی حسن هنوز باقی تصور ایدرسك

اول خود زائل اولدی پیش كنی دو كه طلب كاد شت شمدی شول كمسنه اوكنه

كت كه سنك طالبك ادك نا ذبر آن كس كه خریدار تست نازا ولكه اوزرنه

یعنی اول كمسیه ایله كه سنك مشتریكدر بیت سبزه در باغ كفته اند خوش است

ایتمشلردر كه باغده سبزه خوش ولطیفدر داند آنكس كه این سخن كوید مصراع

اولدن مراد هم نه ایدوكن اول كمسه بیلور كه بو سوزی دیر یعنی روی دلبران

خط سبز یعنی دلبرلرك یوزنده تازه خطی دل عشاق بشیتر جوید عاشقلرك

كوكلی زیاده ارزو ایدر بوستان لیر كندنا زادست اما سنك بوستانك بر كند نه لك دن

پس كه برمی كنی همی روید یا زده كی قوپارر سن بیتر قلدركه بولارسن كیم و متصل

بتر تو یا و برفت چو آهو سن بلدر آهو كبی لطیف ومقبول ایدوك كوزه میل ایدردی

قطعه

م امسا لنیا مدی چو یوزی اما بو ییل بر یارس كبی كلدك كه صقاللك كلمك ایله كوزلر

م سنلنه نفرت ایدرلر سعدی خط سبز دوست دارد سعدی تازه خطی كلمش دلبری

دوست طوتر ومحبت ایدرنه هر الف چو الدوزی اولمیوجه دوست طوتمزكه

انوك صقلنك قلی بر الف چو الدوزی كبی اوله قطعه كر صبر كنی ور نكنی موی

بنا كوش قولق توزی مو یعنی یولمغه صبر ایدرسن اكر بوله سن یا بولیه سن این دولت

ایام نكو یی بسر آید البته بر كوزللك دولتی باشه كلور یعنی نهایت بلور كرد ست

بجان

١٤١

بجان داشتمی همچو تو بر ریش اكر بن جانم قدرت طونیدم سن صقاللك اوزره طوتردوغك كبی

یعنی سنك صقالكه حلمك كلجه دوكی كبی بنم جانم حكم كلجه ایدی نكذا شتمی تا بقیامت كه بر آید

قوبزایدم تا قیامته دكین كه جانم بو قاریدكه اما سن قادرسن نه سبید تراش اینمزسن

قطعه سؤال كردم وكفتم جمال روی ترا او لمحبوبه كه سؤال ایتدم وایتدم یوزكك جماله

یعنی كوزل یوزیكه چه شد كه مورچه بر كرده ماه چو شیده است نه حال اولدیكه انوك اطرافنی

قریجه قینمشدر یعنی ماه كبی لطیف عذارككلا طرافنه خط كلمشدر خنده وكفت ندانم چه

بود رویم را چونكه بندن بو سوزی اشتدی كلمك ایله ایتدی بلمم یوزمه نه حال اولدی مكر یماتم

حسنم سیاه پوشیده است وار سه حسنم ماتمندن او توری یوزم سیاه كیمشدر نكیم ماتم

زده لرك عادتیدر حكایت یكی را از متعرفان بغداد بغداد متعرفلرندن برینه پرسیدند سؤال

ایلدیلر كه ما تقول فی المرد كه امردلر حقنده نه دیرسن كفت لاخیر فیهم او لمتعرف ایتدی اصلا

امردلرده خیر یوقدر مادام احدهم لطیفا مادامكه انلرك بری لطیف ومقبول اوله تیحاشن

حشونت ایدرلر فاذا خشن یتلاطفا متى خشن اولسه ملاطفت ایدر یعنی تا خوب لطیفندن

درشتی میكنند یعنی مادامكه انلردن خوب ولطیف درایلك ایدرلر وچون درشت شد

وچون درشت اولورچنانكه بكاری نیاید او وقت تلطف وملایمت ودوستلق ومحبت

ایدرلر بیت امردانكه خوب وشیرین است یا لكی یوزلو اولوقت كه خوب وشیریندر تلخ

كفتار وتند خوی بودایجی سوزلی ونامعقول خویلو اولور دائم حسنه مغرور اولور چون

بریش آمد وبلعنت شد اما چونكه امرده بیش كلدی ولعنت ایله اولدی یعنی صقالی كلمك ایله

خلقك محبت والتفاتندن دور اولدی كه كمسه اكا اعتبار والتفات ایتمز اولدی مردم

آمیز مهر خوی بود اول حالده خلقه قاتشجی ومحبت استیجی اولور هر كز التفات ایله اختلاط

آنجاچین كه برایشه یرامیه یعنی قابل اولیه تلطف كنند ودوستی نمایند
حم

ایدوب کندوسنی سوء ذمك استر حکایت یکی را از علما پرسیدند عالملردن برینه سؤال ایلدیلر
سؤال ایلدیلر کسی با ماه رویی در خلوت نشسته که برکمسه برآی یوزلو محبوب ایله اوتورمش
اوله و درها بسته و رفیقان خفته دخی قپولر بغلنمش یعنی قپنمش دخی رفیقلر اویومش اوله
و نفس طالب و شهوت غالب و او حالده نفس مراده طالب و شهوت غالب اوله حال بو که
مانع دخی یوق قدر چنانکه عرب کوید که صهبا یدر التمر یانع خرما ایرشمش یعنی تمام
لطیف اولمش اوله و الناطور غیر مانع دخی ناظر یعنی باغبان مانع اولمیه هیچ باشد که
بقوت پرهیزکاری هیچ اولور یعنی ممکن میدر که اول کمسه پرهیزکارلك قوتیله ازوی
بسلامت بماند ول محبوب سلامت ایله قاله انوك وصالندن بریه کفت ول عالم انلره جواب
ویروب ایتدی اگر از ماه رویان بسلامت بماند اگر اول کمسه ماه رولردن سلامت ایله
قاله و اول فعلی خاطرینه کتورمیه از بدکویان نماند البته اول بدکویلردن سلامت قلمز
لنی دداغوتن ایتمیندر دیرلر شعر ولئن سلم الانسان من سوء نفسه اگر انسان کندو نفسنك
قباحتندن سالم اولورسه یعنی نفسنه قانع اولوب نامشروع ایش ایتمیه سه فمن سوء
ظن المدعی لیس بسالم لکن مدعینك ظنی نك قباحتندن سالم اولمز دیکلدر یعنی قورتلمز
تا یدش کار خویش نیست تن ممکن در کشی کند و نك ایشلرندن اوتورمق یعنی جمیع نامشروعدن
فراغت ایلمك لکن نتوان زبان مردم بستن لکن خلقك دلن بغلمق ممکن دکلدر البته سوء ظن
ایلرلر حکایت طوطی را با زاغ در قفس کردند بر طوطی بر زاغ بر قفسده ایلدیلر یعنی
قفسه قویدیلر طوطی از قبیح مشاهدۀ او و طوطی زاغك مشاهده سی قبحندن یعنی انوك
قبیح صورتنی کوردکنده او توری مجاهده می برد زحمت ایلمدر ایدی و مضطرب اولور
ایدی و همی کفت و ایدر ایدی این چه طلعت مکروه هست بونه مکروه و قبیح طلعتدر و هیئات

مغفوت

مغفوت و بغض اولنمش هیئات در که هرکز کمسه حظ ایلمز و منظر ملعون و لعنت اولنمش منظر که
هرکز انوك رغبتی یوقدر و اکه محبت ایله نظر اولنمز و شمائل ناموزون و ناموزون
شمائلدر یا غراب البین ای غراب البین یا لیت بینی و بینك بعد المشرقین نولیدی سنکله بنم اورتا
مدمزده مشرق اراقلغی اولیدی یعنی سن مشرقدن اولیدك و بن مغربدن اولیدم بیت علی الصباح
بروی تو هرکه برخیزد علی الصباح خوابدن قالقوب سنك یوزك کوره صباح روز سلامت
بر و سا باشد سنك شآمتکدن کوفی نك صباحی کیجه اولور اول کونه انوك ایشی هرکز راست
کلمز بد اختری چو تو صحبت باشی سنك صحبتکده سنجلین بد اختر کرک ایدی ولی چنانکه
تو یی در جهان باشد اما انجلین که سن جهانده قنده اولورسن یعنی قنده اولورسك اول قباحتدن
و حسانده جهانده بر هکامشابه کمسه یوقدر عجیب تر آن که عجب راك و لکن غریبراك غرایب
دخی از مجاورت طوطی بیچاره آمده بود طوطی نك قوکشولغندن و مصاحبتندن جان
کلمش ایدی یعنی زیاده مضطرب اولمش ایدی لاحول کنان لا حول ایدرکه یعنی لا حول ولا قوة
الا بالله العلی العظیم دیو راك از کردش کیتی دیکر کشیدن جهانك کردشندن یعنی دونمندن اکلر
ایدی و ستهای تقابن بریك دیکری بمالید و حیرتندن زبان اللرینی بری برینه سوردی یعنی الدانمش
و زبان ایلمش کمسهلر کبی غراب دخی طوطی نك مقارنتندن کویا الدانمش و زیان ایلمش کم
بو حاله مبتلا اولدی اللرینی بری برینه سورمك اضطرابندن ناشیدر بو دخی اول مرتبه
مضطرب اولوب حیرتندن کویا که النه سورر ایدی و می کفت و ایدر ایدی این چه بخت
نکونست بونه منعکس بخت در و طالع دون و الحق طالعدر و ایام بوقلمون و بوقلمون
زمانه یعنی متغیر و بر حالده قرار ایتمیجی زمانه بنم قدرمه لایق اولدیکه بازاغی
که کند و جنسندن بر زاغ ایله بر سر دیوار باغ بر باغ دیوارینك باشی او زره خرامان همی

علی الصباح [illegible] کوردیکنك یوزکه فالخیر یعنی [illegible]

دفتى صالحنون رق كبدييم بيت بارسا را بس اين قدر زندان صالح بوقدر زندانه بتر كه بود هم
طويله زندان كه لونده لرك هم طويله سي اوله يعني انلر ايله مختلط اوله بيت تا چه گناه كرده ام
عجب نه كناه ايلمشم كه روزكار بعقوبت آنكه روزكارك آنوك عقوبتيله يعني اول كناهدن
اوتوري بكا عقوبت ايتمكيچون در سلك صحبت چنين ابلهي بو بكلين برابلهك سلك صحبتنه بخود در
اي كه اول ابله خود دآيد و ناجنس يافد داي دخي ناجنس هرزه كويد بچنين بند و بلا مبتلا
كرده است بو بكلين بلا بندنه مبتلا ايلمشدر قطعه كس نيايد بپاي ديوارى شو لبره ديوار دبنه كمسه
كلمز كه بران صورتت نكار كنند كه اول ديوارك اوزره سنك صورتكي نقش ايليه لر كر ترا در دوزخ
باشد جاي كرسكا جنتده ير اوله يعني جنتده كيره سن ديكران دوزخ اختيار كنند غيريلر
صورتك كورمكدن اوتري جهنمي اختيار ايدرلر آيه شليدن آوردم بو مثلي او مناسبت
ايله يعني اولا جلدن كتوردم تا بدانكه بله سن كه صد چندانكه دانا را از نادان نفرتست
كه بوز اولقدر كه عالمك جاهلدن نفرتي واجتنابي وار در نادان را ز دانا وحشتست جاهلك
عالمدنه يوز اولقدر وحشت واختياري وار در قطعه زاهدي در سماع رندان بود رندلر
سماعنده بر زاهد وار ايدي كه انلر مختلط اولمش ايدي زان ميان كفت شاهد بلخي اول
اورتادن بلخ لو بر محبوب اول زاهدن ايتدي كر ملولي زما ترش منشين اكر بزدن ملول
و بيحضور ايسك ترش روي و بيحضور اوتورمه كه تو هم در ميان ما تلخي زيرا سن دخي
بزوم اورتامزده تلخي سن اجي سن يعني بزدن بيچه حظ ايتمز ايسك بز دخي سندن ايله حظ ايتمزز
رباعي جمعي چو كل و لاله بهم پيوسته تو بر جمعدر كه كل و لاله كبي بري برينه اولشمش يعني منتظم
اولمش تو هيزم خشك در ميان شان رسته سن قوري اودن كبي انلرك اورتاسنده بتمش
سك كه اصلا يقشمز سن چون باد مخالف وچون سرما ناخوش نه سن حظ اولنمز بيل

كبي

كبي يعني صوق كبي ناخوش سك چون برف نشسته وچون يخ بسته بزوم اورتامزده قالكبي
برودتايله اوتورمش دخي بوز طوكمش سك يعني قرده و منقبض سك حكايت رفيقي داشتم
كه سالهاي باهم سفر كرده بود بر رفيقم وار ايدي كه نيچه يللر بري بريمز ايله سفر ايتمش ايدك
و نان و نمك خورده و نان و نمك يمش ايدك و بيكران صحبت حقوق ثابت شد و نهايتسز مصاحبت
و دوستلق حقلري ما بينمزده ثابت اولمش ايدي آخر بسبب اندك بر از انا جوق فائده سي ايله
آزار خاطر من روا داشت بنم خاطرمي انجتمكي روا طوتمدي دوستي بري شد اول سببدن
دوستلق تمام اولدي و با اين همه دخي بود و كلي مخالفت ايله از و طرف دلتنكي بو ديكي طرفدن
بله محبت وار ايدي بحكم آنكه اولسببله كه شنيدم كه روزي دو بيتا شندمكه بو كون بنم
بو ايكي بيت از سخنان من بنم سوزلرمدن در مجموعي همي كفتند بر مجمعده ايدرلر بيت نكار منه
چو در آيد بخنده نمكين بنم محبوبم چونكه نمكين خنده ايله كله يعني طتلو طتلو كله نمك زياده كند
بر جراحت ريشان بجروحلرك يعني دل ريش عاشقلرك يارهسي اوزره نمك زياده ايدر نمكين
مناسبتيله نمك ذكر لطيف در حاصل معني بنم محبوبم چونكه بر حالتايله تبسمه كله عاشقلرك
محبت و شوقني زياده ايدر چه بودي از سر زلفش بدستم افتادي نوليدك اكر آنوك زلفي اوجي
بنم الومه دوشيدي يعني الومه كيدري چو آستين كريمان بدست درويشان كرميلرك يكي
درويشلر النه دوشدوكي كبي طائفه دوستان بر بلوك دوستلرم نه بر لطف اين سخن بو سوزك
لطفي اوزره دكل بلكه سيرت برحسن خود كنند ونك حسني اوزره كواهي داده بودند طانقلق
ويرمش ايديلر وا وهم در آن ميان وا ول دوست دخي اورتاده مبالغه كرده بود مبالغه ايلمش
ايدي و بر فوت صحبت قديم تأسف خورده و بخطاي خويش معترف شد اول دخي كند و خطاسي
اوزره معترف اولدي و صحبت قديمك قوتي اوزره صحبتنك تأسف و تحسر يمشدي معلوم كردم كه از طرف

اولکم رغبتی هست حضرت شیخ ایدر معلوم ایلدمکه آنوڭ طرفندن بر رغبت وار در این

بینها فرستادم بو بینکرا ولدوسته کوندردم وصلح کردم دخی صلح ایلدم **مثنوی** نه مادا در

میان عهد وفا بود بز وما اورتامزده عهد و وفا یوقیدی جفا کردی و بد عهدی نمودی

عاقبت عهد و وفایی ترك ایدوب بکا جفا ایلدك و محبتسزلك ایلدك بیکبار از جهان دل

در تو بستم بالکلیة جهاندن کوکلمی سکا بغلدم ندانستم بر کردی بز و دی بلمدمکه تیز لك ایدوب

بندن دونرسن یعنی رجوع ایدرسن هنوزت کر هس صلحست باز آ دی هنوز اکر سکا بنم ایله

صلح ایلمکه هوسك وار ایسه کرو کل کز ان محبوب تر باشی که بودی اندن محبوبرك و مقبولرك

اولورسك که اول اولدك یعنی اولکیدن مقبولرك اولورسك **حکایت** یکی را زنی صاحب جمال

بود از جهان در کذشت بر کمسنك بر صاحب جمال عورتی وار ایدی جهاندن کچدی یعنی

وفات ایلدی و مادر زن اول عورتك اناسی در خانه متمکن پیر فرتوت بوناموش قری ایدی

بعلت صداق کابنی سبب ایله در خانه متمکن بماند اول کمسنك اونده متمکن قالدی مرد از مجاورت

او بجان رنجیدی عورتك اری آنوڭ مادرنك مصاحبتندن جانه الجنور ایدی یعنی صدرن

زیاده بیحضور اولور ایدی و بحکم صداق و کابنی سبب ایله که در کردن داشت بو بینده

طوتر ایدی از مجاورت او چاره ندیدی آنوڭ قوکشولغندن چاره کورمز ایدی یعنی خلاص

و نجاته مجالی یوقیدی یکی از ین طائفه بو طائفه دن یعنی دوستلردن بر یسی کفت ایتدی چکونه

در فراق یار عزیز نمز یارك فراقندن نیجه سن کفت اول کمسنه ایتدی نادیدن زن بر من

چنان دشوار نمی آید عورتی کورمك بکا انجلین دشوار بکیم کلمز که دیدن مادر زن

که عورتك اناسنی کورمك یعنی عورتك فراقندن و آلدن سنك وصالی بکا مشکلرك کلور **مثنوی**

کل بتاراج رفت خار بماند کل تاراجه یعنی یغمایه کتدی و دخی یرنده خار قالدی کنج بر داشتند

ومار بماند

بماند کنجی قالدی دیلر یعنی الدیلر دخی ییلانه قالدی دیده بر تارك سنان دیدن کشتی کوزنی کوز برك

دیسی او زن کورمك یعنی کوزی چقموق خوشتر از روی دشمنان دیدن دوشمنلرك یوزنی

کورمکدن خوشراك کلور واجب از هزار دوست بریدن بیك دوستدن کسلمك واجبدر تا بکی

دشمنت نباید دید تاکه سکا بر دوشمنك یوزنی کورمك کرکمز یعنی بر دشمنك کورمکدن

اوتوری **حکایت** یاد دارم که در ایام جوانی یاد طوترم یعنی خاطرمده در که جوانلق ایامنده

کذر داشتم بکویی حضرت شیخ ایدر بر محله یه کذر طوتر ایدم یعنی محبوبك محله سنی طواف ایلر ایدم

و نظر داشتم بماه روی یعنی آی یوزلو به نظر طوتر ایدم یعنی عاشق اولمش ایدم در ایام تموزی

اتا بر تموز ده یعنی اغستوس کوننده طواف ایدردم کویی جانانکه که حرورش آب و دهان

بخوشانید که اول تموزك کیجه ایله آسنی استی یلی دهانك صوینی و توکروکنی قورودردی

و سموش مغز استخوان بجوشانید و اول تموزك کوندز اسی استی ییلی استخوان ایلکنی قیندرردی

از ضعف بشریت آدمیلك ضعفندن تاب آفتاب هجر اویله افتابنك حرارتنه طاقت نیاوردم

طاقت کتورمدم التجا بسایه دیواری کردم بالضروری بر دیوارك سایه سنه التجا ایلدوم یعنی صغندم

مترقب که کسی زحمت حر تموز مترقب و منتظر ایدم که بر کمسنه تموزك حرارتی زحمتنی ازمن

بنشاند بر دارندی فرونشاند بر صو قصو ایله سویندره ناکاه از تاریك دهلیز خانه ناکاه چانه

دهلیزنك دالیجیزندك قرانکولغنده روشنایی دیدم بر آیدنلق کوردم یعنی بر جمال کوردم که زبان فصاحت

که فصاحت دلی زبان صباحت اوآنوڭ حسنی بیانندن عاجز بماند عاجز قلور ایدی

چنانکه از شب تاریك بمجلین که لیله مظلمه ده صبح بر آید صباح طلوع ایلیه یا آب حیات

از ظلمات بدر آید یا خود آب حیات ظلماتدن طشره کله اول محبوبك اول محلده کورونشی

همانه اکا بکزر ایدی قدحی بر فاب در دست کرفته بود بر قدح قار لو صو الندن طوتش

صغندم

ايدي وسكر در آن ريخته وانده سكري دوكمش ايدي وبعرق بر آميخته اني عرق ايله قريشدرمش
ايدي يعني كلاب ايله تربيه اولنمش ايدي سكر شربتي كتورردي بدانم كلابش مطيب كرده بود
بلمزم اول شربتي كلاب ايله مطيب ايلمش ايدي يا قطرۀ چند از كل ريش چكيده يا خود آنوك كلي كبي
يوزندن اول شربته بر قچ قطره طملمش ايدي في الجمله شربتي از دست نكارين بستدم
شربتي اول يار ديمك الندن الدوم وبخوردم دخي نوش ايلدم وعمر وكذشته از سر كرفتم وكچمش
عمرومي باشدن طوتدم كويا آب حيات ايچدم شعر ظمأ بقلبي لا يكاد يسيغه برعطش
وار در بنم قلبمده كه قريبا اولمز يعني ممكن دكلدر كه اول عطشيي ازاله ايليه رشف الزلال
ولو شربت بحور ذلاك رشفي بلكه بحرلر ايچرسيمده بنم عطشمي سويندرمز خرم آنكه فرخنده
طالع را كه چشم خرم ومسرور اوله مبارك طالع اولويه كه آنوك چشمي برچنين روي
افتد هر بامداد يعني هر صباح بو بكلين جميل رويه اوزره دوشه يعني نظر ايليه مست
مي بيدار كردد نيم شب هم مست اولان نصف الليلده بيدار اولور يعني مينك سكرنه
نهايت يوقدر بو زمانه دكن اولور مست ساقي روز محشر بامداد ولكن ساقي مست اولان
يعني محبوبك عشق شرابيله مست اولان قيامت كوني صباحه اويانور يعني شراب عشقك سكرنه
نهايت يوقدر مادامكه حياتده در بو وجهله معنى دخي قابلدر محبوبك عشقي شرابيله مست
اولان قيامت كونينك صباحي بيدار اولور حكايت سالي سلطان محمود خوارزم شاه بر بيل
خوارزم شاهي سلطان محمود با ملك خطاي خطاي پادشاهي ايله براي مصلحتي بر مصلحت ايچون
صلح اختيار كرده صلحي اختيار ايلدي بجامع كاشغر در آمدم كاشغر جامعنه كلدم ايچره
كيردم پسري ديدم اندر بر پسر كوردم در خوبي خوبلقده بغايت واعتدال وبنهايت جمال
اعتدالك غايتنده وجمالك نهايتنده يعني حددن زياده خوب ايدي چنانكه در امثال
كه كفته اند

كفته اند انجلين كه آنوك امثالي محبوبلرك حقنده ايتمشلردر بيت معلمت همه شوخي و
دلبري آموخت معلمك سكا دوكلي شوخلق ودلبرلك اوكرتدي جفا وناز وعتاب وستمگري
آموخت عاشقه جفا وناز وعتاب وستمگرلك ايتمك اوكرتدي بو فقرده عجب استادسن
من آدمي بچنين شكل وخوي وقد وروش نزادم اوغلاني بو بكلين خوب شكللو ولطيف
خويلو وموزون قدلو ورعنا روشلو ورفتارده كوزم كورمشم نديده ام مكر اين شيوه
از پري آموخت وار ديسه بو پسر بو شيوه لري پريدن اوكرندي كه بو مرتبه ماهر در
مقدمۀ نحو زمخشري در دست داشت زمخشرينك نحو رسالسني اول پسر الندە طوتر ايدي
زمخشرينك رسالۀ نحوي انموذج ديدكلري كتابدر
وهمي خواند ضرب زيد عمرا واول رساله بو تركيبي اوقوردي وكانه المتعدية عمرا
دانجي ضربه متعدي اولدي عمرو مفعول واقع اولدي ديو اوقوردي كفتم حضرت شيخ
ايدر اول پسره بو بيله اشتدم سبب مصاحبت اولسون ايچون لطيفه ايله كا ايتدم
اي پسر خوارزم خطاي صلح كردم اي پسر خوارزم ايله خطاي پادشاهلري ايلدلر وزيد
وعمرورا چنان خصومت باقيست وزيد ايله عمرو انجلين يعني اولكي كبي خصومت
باقيمد بخنديد پسر بندن بو لطيفه اشتدي تعجب ايدوب كولدي ومولدم پرسيد
وبنم مولدمي صوردي كفتم از خاك شيراز ملكتنندم ديدم كفت اول ايتدي
از سخنان سعدي چه ياد داري سعدينك سوزلرندن نه ياد طوترسن يعني خاطركده
نه سوزي وار در كفتم حضرت شيخ ايدر بن اول پسره ايتدم شعر بليت بنحوي يصول
مغاضبا بن مبتلا اولدوم بر نحوا وقوجي محبوبه اما اويله محبوب كه بنم اوزريمه حمله
ايدر غضب ايدجي اولدوغي حالده علي كزيد في مقابلة العمرو زيدك حمله ايتمسي كبي عمرو
مقابلسنده علي جر ذيل ليس يرفع رأسه اتكني چككك ايله يورر اولدوغي حالده باشني

بقادري قالدُ دَرْد کلدد یعنی متکبر کبی کبر و ناز ایله یوریر باشنی یوقاری قالدروب کیسه یه التفات
ایلمز وهل یستقیم الرّفع من عامل الجرّ وهرکز رفع مستقیم وحاصل اولورمی جر عاملندن
یعنی عامل جردن رفع میسر اولمدوغی کبی جر زبرله معتاد اولان دلبردن ثنا سنی رفع ایلمک
کلمز وهل یستقیم الرّفع مصراعنده ایهام لطیف وارددر اهلنه مخفی دکلدر او باندیشه فرو رفت
اولپیر چونکه بندنه بو ایکی بیتی اشتدی بو زمانه فکره واردی وکفت دخی ایتدی غالب
اشعار اول سعدینک اکثر اشعاری درین زمین بزبان فارسی است فارسی دلیدر
اکر بکوئی بکر فارسی اشعاردن دیه سن بنزدیکتر باشد کلّمهم بقدر ... کلّم النّاس
علی قدر عقولهم سن ناسه سویله انلرک عقللری مقدارنجه یعنی تعقل حدیث شریف
اندکلری قدر کفتم ایتدم بیت طبع ترا تا هوس نحو کشد سنک طبعکه تا که نحو هوسی اولکه
یعنی علم نحوه هوس ایلدکد بزو صورت عقل از دل ما محو شد عقل صورتی بزوم کوکلمزدن
محو اولدی اول سببدنکه درسی سن غیری اوقورسن خواهم دراشی افکنم خویش را
از بحر انکه می دهدت دیکری سبق ایدل عشاق بدام تو صید ای محبوب عشاق کوکلی
سنک دامکه صید در یعنی سنک عشقکه اسیر وکرفتار اولمشدر ما بتو مشغول تو با عمرو
زید نه عجب حالی اولورکه بن سکا مشغولم سن عمرو زیده مشغولسن بو مصراعده ایهام لطیف
وارددر بامدادان که عزم مصمم شد علی الصباح که سفره عزم مصمم اولدی مکر از کاروانیان
مکر کاروانیان اولانلردن کسی کفته بود شش برکسه اول پیره دیمش ایدی که فلان سعدی است که فلان
کسه سعدیدر دیرمکه دوان آمد بوداع کوردمکه اول پیر بکاکه وداعه کلدی وتلطف کرد
دخی تلطف ایلدی وتاسف خورد وتحسر یدی بویله دیوکه چندین دو زکه بو قدر کون بو شهرده
اولدک چرا نکفتی که سعدی منم که نیچون دیمدک که منم یعنی بن سعدی یم تا بشکر قدوم
بزرکان

بزرکان تا اولولرک کلمسی شکرینه یعنی کلدکلرندن اوتری بخدمت میان بستمی خدمته
بیل بغلیدم کفتم اولپیره ایتدم مصراع با وجودت زمن آواز نیامد که منم سنک وجودک ایله بندن
اولوقتنده بندنه بر حال کوردمکه سنک وجودک ایله بم بندنه آواز کلمدیکه بن دیم زیرا سنک
فنکرم محو اولدم کفت پسر بکا جواب ویروب ایتدی چه شود اکر درین بقعه چندی برآسایی
دل آسایی نه اولور یعنی نه تفاوت ایدر اکر برقاج کون دخی بو یرده دکلنه سن تا بخدمت
مستفید شویم تا که سنک بانکده خدمت ایله مستفید اولهوز کفتم نتوانم اولپیره ایتدم
قادر دکلم بحکم اینکه حکایت بو حکایت سببیله مثنوی بزرکی دیدم اندر کوهساری
بر اولو کیمسه کوردمکه قناعت کرده از دنیا بغاری اول دنیادن فراغت ایدوب بر مغاره قناعت
ایلمش چرا کفتم بشهر اندر نیایی ولکمسه ایتدم نیچون شهره کلمزسنکه باری بندنن دلکیر کشایی
که بر کره کوکلدن بندیی چوزه سن یعنی غمی دفع ایده سن بکفت انجا پری رویان نغز اند اولرده
چونکه بندن بو سوزی اشتدی باکه ایتدی انده شهرده لطیف پری یوزلو واردرکه انلره
نظر ایلنلر دل ودیندن بری اولورلر چو کل بسیار شود پیلان بلغزند دیمک کلدیکه سن
زاهدسن انلردن نه خوف ایله سن اول جواب ویروب ایتدی چونکه بالچق چوق اولور فیللر
بله طیبنورلر یعنی چونکه دلبر زیاده زیبا اوله زاهدلر بیله آشفته اولورلر بیت چشم اکر اینست
ابرو این ناز و شیوه این الوداع ای زهد وتقوی الفراق ای عقل ودین کفتم بونی ایتدم
وبوسه بر سر وروی همکر داریم وبری بریمزه باشمزه وبوزمزه بوسه ویردک و وداع کردیم
وبری بریزی وداع ایلدک مثنوی بوسه دادن بروی دوست چه سود محبوبک یوزینه
بوسه ویرمک یعنی ویرمک نه فائده ایدر هم درآن لحظه کردنش بدرود هم اول لحظه ده انی وداع
ایدوب آیرلمک بلکه بنجه زمانلر بله اولمق کرک تاکه فائده حاصل اوله سیب کوئی وداع یاران

کرد و بیرسک که آلما باغنده دوستلرین وداع ایلدیگی رویانین نیمه سرخ و ذان سو زرد
که بونزینک برجانب سرخ و برجانب زرد در یعنی یونزینک نصفی قزل نصفی صاری اولشدر
حضرت شیخ بونده مبالغه ایدر یعنی فراق رحالتنده دکز ذی روحه تمیزی نباتاته بلکه جماداته
بله تأثیر ایدر دیمشدر نتکم کندونک دیوانننده و سائر شعرانک دیوانلرنده حددن زیاده
واقع اولشدر شعر لَئِنْ لَمْ اَمُتْ يَوْمَ الْوَدَاعِ تَأَسُّفًا اگر بر اولمیم وداع کنی تحسردن لا تحسبونی
فِي الْمَوَدَّةِ مُنْصِفًا سز بنی ظن ایتمک محبتده منصفلردن حکایت خرقه پوشی برخرقه پوشی
یعنی بر درویش درکاربان حجاز همراه ما بود حجاز کرباننده بزه یولداش اولدی یکی از امراء
عرب یعنی عرب بکلرندن بری او را صد دینار بخشید و خرقه پوشه یوز دینار بغشلمش ایدی
تا بنفقه عیال کند تا که عیالنه نفقه ایلیه دیو ناگاه دزدان خفاجه ناگاه خفاجه قبیله سنک
حرامیلری برکاربان زدند کاربانه اوزره اوردیلر یعنی غارت اتدیلر و هرچه بود پاک
بردند دخی اول قافله ده اولان جمله مالی الدیلر بازرگانان گریه و زاری کردند و گرفتند
بازرگانلر مالکرندن اوتری گریه و زاری ایتمکه باشلدی و فریاد بی فایده خواندند دخی فائده سز
فریاد اوقدیلر یعنی فریاد ایتمکه بشلدیلر بیت گر تضرع کنی و گر فریاد گر تضرع و گر فریاد ایده سن
دُزْدْ زَرْ بَازْپَسْ نخواهد داد اول حرامی الدوغی التونی صکره گیرو ویرجک دکلدر مگر آن
درویش خرقه پوش مگر اول خرقه پوش درویش که بر قرار خود مانده بود که کندو قراری
اوزره قالمش ایدی و تغیری یدر او نیامد و اکا بر تغیر گلمامش ایدی گفتم حضرت شیخ ایدر اول
درویشک بو حالنی گوروب اکا ایتدم مگر آن معلوم ترا نبردند مگر سنک اول معلومکی التمدیلر
یعنی بو زر دینارک حرامیلر الدیلر میکه بحضورده گلسن گفتا ولد درویش ایتدی بلی بردند
بلی التدیلر یعنی الدیلر ولکن مرا بان معلوم ولکن بنم اول معلوم ایله چندان الفت نبود اول

قدر

اول قدر دانسم و محبتم یوق ایدی که مفارقتانه خسته دل باشم که آنوک مفارقتیله
خسته دل و پریشان خاطر اولم بیت نباید بستن اندر چیز و کس دل که بر کندن بود صکره گوکل
بغلمق گر کمز که دل بر داشتن کاریست مشکل زیرا صکره گوکلی قالدرمق یعنی فراغت ایلمک
مشکل ایشدر بعد از مفارقت او عزم کردم اول محبوبک مفارقتندن صکره قصد ایلدم
که بقیهٔ زندگانی فرش هوس در نوردم دیرلک بقیه سنک هوسی فرشنی دردم یعنی عمرم
اولدقجه هوس ترک ایدم و گره مجالست نکردم و کره و مجالست و مخالطت اطرافنه طولانیم
یعنی فراغتی اختیار ایدم بیت سود دریا نیک بودی گر نبودی بیم موج دریانک
سودی یو ایدی اگر موج خوفی اولمیدی صحبت گل خوش بودی گر نیستی تشویش
خار گل صحبتی و مقارنتی یو ایدی اگر خارک تشویشی اولمیدی دوش چون طاوس
می نازیدم اندر باغ وصل دون کیجه وصال باغنده طاوس کبی تفاخر و جلوه ایدردم
یعنی بو کونه یارک فراقنده انوک وصالی سببیله شاشرمش ایدم دیگرام روز از فراق
یاری پیچم چو مار دو برسی گوند یعنی بو کون یارک فراقندن ایلان کبی قیورلورم
یعنی تمام اضطراب ایدرم حکایت یکی را از ملوک عرب عرب پادشاهلرندن برینه حدیث لیلا
و مجنون گفتند لیلا ایله مجنونک سوزنی ایتدیلر و شورش حال او و آنوک حالنک پریشان
و جنونلغنی بیان کردند بیان ایلدیلر بو یله دیو که کمال فضل و بلاغت که کمال فضل و بلاغت
ایله لیلا سر بیابان نهاد ست حیوانلر کبی باشنی بیابانه قومشدر یعنی بیابانده الوب در
و زمام اختیار داده و اختیار دیوانی الندن ویرمشدر بفرمود تا حاضر آوردند
عرب پادشاهی بیوردیکه مجنونی حاضر گتوردیلر ملامت کرده گرفت پادشاه مجنونه بو یله دیو که
ملامت ایتمکه شروع ایلدی که بشرف انسان که جمله دن عزیز و شریف انسان نن چه خلل دیدی ترا

وینه نقصان کورردك كه خوی حیوانی کرفتی كه حیوانلق خوینی طوتدك وترك عیش آدمی

کنی وآدمیلك عیشنی ترك ایلدك مجنون بنالید وکفت مجنون نه چونکه بوکلامی اشتدی ایکلی

وایتدی قطعه کاش كه انان عیب من حقنده اوکمسه لرکه بنم عیبمك استدیلر یعنی بنی

عشقده تعییب ایلدیلر رویت ای دستان بلندی ای دستان سنك یوزك کوره لر الله

نابجای نرنج دد نظرت تا ترنج برین سکا نظر ایتمکده الی خوردستهای بریدند نه ایچی جمع

اللرنی قطع ایدرلر ایدی تا حقیقت معنی تا معنی نك حقیقتی یعنی مجنونك حسنی بر صورت

دعوی دعوی صورت اوزره کواهی دادی طا نفلق ویردی وکفتی اول وصالدن بن دخی

دیردم قوله تع فذا لکن الذی لمتننی فیه بوشول کمسه در که ضربونی ملامت ایلدکز وکونه

آنوك ایچون یعنی آنوك عشقندن زیرا مصرك خاتونلری یوسفك عشقندن زلیخایه طعن

ایتمشلردی یوسف علیه السلام انلره یوزین کوستردکده انلری خجیل ایدوب ملامتلرندن

خلاص بولری ایدی مجنون دخی اوستنه سلوك ایدوب پادشاهك ملامتندن خلاص بولدی

اوتری بو آیة کریمه اقتباس ایلدی کویا اول پادشاهه خطاب ایلدی اکر سن انی کورسه‌یدك

بنی ملامت ایتمزایدك ملك دادر دل آمد پادشاهك کوکلنه کلدی كه جمال لیلی را مطالعه ایرك

کند که لیلانك جمالنه مطالعه ایلیه تا بیند كه صورتست تا کوره که نه صورتدر که چندین

فتنه است که بوقدر فتنه سبب در بفرمود طلب کردن پادشاه بنده لرینه طلب ایلمك بیوردی

اقیاء عرب بکرد دیدند اوکمسلرعرب قبیله لرینی طولندیلر یعنی قبیله قبیله آنی جست جو

ایلدیلر وبدست آوردند والکتورردیلر وپیش ملك دد صحبت سراچه بدا شتند ولیلی

پادشاهك اوکنده سرچه سرایده اوراسنده طوتدیلر که پادشاه آنی بجه کمسه ایدوکن بیله

ملك در هیئاتش ونظر کرد پادشاه آنوك اندام وشکلنه نظر ایلدی شخصی دید سیه فام

لیلیٔ

لیلی قره یغز بر کسه کوردی وضعیف اندام ولاغر بر کمسه کوردی نظرش حقیر آمد لیلی

پادشاهك نظرینه حقیر کلدی یعنی بکنمدی بحکم انکه اول سبب ایله که کمترین خدام حرم

اولدی پادشاهك حرمنده اولان خدمتکارلردن یعنی جاریه لرك بجمال از وی بیش بود جمال

اندن زیاده ایدی وبزینت بیش بیند وزینتده اندن ایلرو ایدی مجنون بفراست دریافت

مجنون پادشاهك لیلی یه حقارت ایله نظر ایلدوکن اکلدی وکفت دنی ایندی ای ملك

ای پادشاه از دریچهٔ چشم مجنون مجنونك کوزی پنجره سندن بجمال لیلی نظر بایستی لیلینك

جمالنه نظر ایلمك کرك تا سر مشاهده او آنوك مشاهده سی سری وجمالینك حقیقتی تجلی

کردی بر تو دوکلی سکا اوزدکه تجلی ایلیه مثنوی تر انیز درد من رحمت نیامد بنم دردم اوزره

سکا رحم کلمز رفیقی نه یکی درد یابدینم رفیقم انجلین برد دلوبرك قصه کجی دیم روهیز برآیم

خوش بود سوز زیرا کی اوطوش بریی بریله یانمش خوشترکه اولور قاضی همدانه حکایت

کنند همدانه شهرینك قاضی سنی حکایت ایدرلرکه بانعلبند پسری سرخوش بود که نعلبند اوغلی

ایله باشی خوش ایدی یعنی انکا محبتی تمش ایدی ونعل دلش در آتش وآنوك کوکلی نعلی اودیرك

عشقی آتشندن ایدی یعنی آنوك قلبنه اول پسرك عشقندن تمام حرارت اوشمش ایدی

دوزکاری بر برو زکار یعنی چوق زمان دد طلبش متسکف بود قاضی اول پسرك طلبنده

تحتر ایدی یجی وبلجی ایدی وبرحسب واقع کویان دخی واقعه حسبی اوزره دیجا ایدی یعنی

کنده وحسب حالی اوزره بو بیتلری سویلیجی ایدی رباعی دوچشم منی آمدان سهی وبر وبلند

بنم چشمه کلدی اول سروسهی بلند یعنی اول قدی بلند محبوب کوردم بربود دلم از دست

درپای افکند کوکلمی اولدن قاپدی وایاغه براقدی یعنی دلمی الدی وحقیر ایلدی این دیدهٔ

شوخ مجکنند دل بکمندی بر کوستاخ کوزلو کلمی کمنده چکر خواهی که بکسی دل ندهی دیده ببند

استرسك كمسه كوكل ويرميه سن كوزكي بغله يعني محبوبه نظر ايتمه بيت از ياد تو غافل نتوان
كرد بهيچ سن اكمهدن هيچ نسنه ايله بني غافل ايلمك ممكن دكلدر يعني سني ياد ايتمكه هيچ نسنه
مانع اولمز سر كوفته مادرم نتوانم كه بپيچم باشي دوكلمش ايلانم قادر دكلم كه قورتلم يعني سنك
عشقكله بر حالته ايرشدم كه كندوي ضبط ايتمكه قادر دكلم شنيدمكه در كنزي اشتدمكه
بر بوير كه پيش قاضي باز آمد اوليسر قاضينك اوكنه كلدي وبرخي انين معامله بو معامله
يعني قاضينك آكا اولان محبتندن بر مقدار بكوشش رسيده بود اوليسرك قولاغنه
ايرشمش ايدي وزائد الوصف رنجيده وحددن زياده ابخشم ودشنام بي تحاشي داد
اوليسر قاضيه دشنام ويردي يعني سوكدي وسقط كفت وناسزا معقول سوز سويلدي وسنك
برداشت وطاش قالدردي يعني طاش چابندي كه قاضيي اوره وهيچ از بي حرمتي فرو
بكذاشت وحرمت سزلقدن هيچ آشنه قومدي يعني اللندن كلان اهانتي ترك ايتمدي قاضي
با يكي از علماء معتبر كه همعنان او بود قاضي معتبر عالملردن برينه كه انكله همعنان ايدي
يعني انكله ركاب مصاحبت ايدوب كيدردي كفت ايتدي بيت آن شاهدي وخشم كرفتن
بينش ولعبوبك محبوب لغي انوك خشم طوتمسن يعني عاشقنه غضبن كوسترمه كه نه
نه لطافت وارد وآن عقده بر ابروي ترش شيرين ولطيف ابروسي اوزره اكشي برو شقيني
كورسه بخ حلاوت وارد بو معني دخي قابلدر انوك ترش ابروسي اوزره انوك اوليرين
عقده كوره دبلاد عرب كويند عرب شهرلرنده ايدرلر ضرب الحبيب زبيب محبوبك ضربي كندو
يعني دوست
عاشقنه قوري اوزوم كبي در يعني انجلين لذيذ در بيت از دست تو مشت بردهان خوردن
خوردن سنك الكدن دهانم اوزره مشت يك در يعني اغزمه مشت ايله اوروسي خوشتر كه
بدست نان خوردن غير بلر اللندن نان ايكدن بيت انكور نواورده ترش طعام بود
يكي

مع علي خوش تركور سنك الكدن مشت

يكي كنوركش اوزمك يعني تازه ايرشمش اوزمك لذتي اكشي اولور دوروز دوسه
صبر كن كه شيرين كردد پس بو بيرك دخي بر زمانه كچمك ايله قوللغي اوكرنور اندنصكره صيد
ايتمك آسان اولور اين كفت قاضي همعنان اولان عالم بو قاضيه ايتدي وبمسند قضا باز
آمد ومحكمه سنه كيروكلدي تني چند از عدول آمد كه ملازم وبودند تذكيا بيچي
عادللردن بر نچه كمسنه لر اول قاضينك مجلسنه كلوب كيدرلر ومصاحبت ايدرلردي
خدمت زمين ببوسيدند قاضينك اوكنه خدمت يرني اوپرلر بويله كه باجازت يعني
داديم در خدمت بر سوز طوتر يعني بر سوز عرض وارد دركه اجازتك ايله خدمتكه سويليوم
اكرچه ادبست اكر بويله ادبسزلك دكلدر وبزركان كفته اند واولولر ايتمشلردر بيت نه در هر
سخن بحث كردن رواست هر كز سوزه بحث ونزاع روا دكلدر خطا بر بزركان كرفتن
خطاست اولولر اوزره خطا دوتمق يعني انلره خطا اسناد ايلمك خطادر بحكم آنكه اول
سبب ايله كه سوابق انعام خداوندي خداوند منسوب ولانه انعامك سوابقي كه ملازم روزكار
بنده كانست كه بنده لروك روزكارينه ملازمدر خداوندك بو قدر زماندن برو
انعامني كورمشلردر مصلحتي بينند بر مصلحتكه كوره لر واعلام نكنند واني اعلام ايتميه لر
نوعي از خيانت باشد خيانتدن بر نوع اولور ايليه بنده لرك لازمي خيره دلالتا بلمه
طريقي صواب نسبت معقول اولدركه بير امن ابن طمع نكردي بو طمعك اطرافنه طولنميه سن
وفرش وبمع در نوردي وحرص فرشني دوزه سن يعني بوندن فراغت ايده سن كه منصب
قضا زيرا قضا منصبي پايكاهي منيع است بلند ولطيف مرتبه در تا بكناه شنيعش
ملوث نكردي تا كه اني بر شنيع وقبيح كناه ايله ملوث ونا پاك ايلمه حريفا يدنست
كه ديديي محبت اتروكي كمسه بود كه كوردك هركز انوك وفاسي ميسر دكلدر وحديث

این که شنیدی و آنوك سوزی بود که اشتدك که نه قدر نامعقول سوز سویلیدی
مثنوی یکی کرده بی آب و بیسی برکسه که چوق یوز سوزلك ایلمش او له چه غم دارد از آب
روی کسی او کمسه برکسنك یوزی صوینده یعنی رسوایی ایلمکدن نه غم طوتر قاضی را
قاضی یه نصیحت یاران یك دل صادق و متفق دوستلرك نصیحتی پسندیده گلمد مقبول
گلدی و بر حسن رأی و حفظ و فای ایشان آفرین کرد و اندروك کید و حفظن اولانه
حسن رأی و وفا حفظی دوستلق و زره تحسین ایلدی و گفت دخی ایتدی نظر عزیزانه
در مصلحت حال منه عزیزلرك نظر بنم حالمك مصلحتنده عین صوابست صوابك عین در
درو مسئله بی جواب و جوابسز مسئله در یعنی تمام مقبولدر ولکن اما بو قدر وار که
شعر وَلَوْ اَنَّ حُبًّا بِالْمَلَامِ یَزُولُ اگر بحقیق محبت ملامت ایتمك ایله زائل اولیدی
لَسَمِعْتُ اِفْکًا یُفْتَرٰی بِهِ عَدُوٌّ البته بن قبول ایلردم شول بلانی که ملامت ایدیجی ایجاقترا
ایدر یعنی ملامت ایله عشق زائل اولمز این بگفت قاضی بونی ایتدی و کسانرا او کمسهری
بتفحص حال او و او لیرك حالنی تفحص ایتمکه برانگیخت قوپر یعنی کند نعمت بی کران بربخت
واولیرك وصولنه و آفرنعمت دوکدی یعنی چوق سیم و زر خرج ایلدی و گفتاند دخی
ایتشلردر هر کرا زر در ترازو بست هر کیمه ترازو سنده زری وار در زور در بازو ست
بازو سنده قوتی وار در یعنی التون ایله جمیع مرادنه ایرشمکه قادر اولور و آنکه بر دنیا دسن
ندارد او کمسه که دنیا او زرینه قدرت طوتمز یعنی سیم و زره قدرتی در
بو فدر و در همه عالم کس ندارد او کمسه دوکلی عالمده کمسه طوتمز یعنی مرادی حصولنه
کمسه معین اولمز بیت بر مجرب اینمه بولدم اسمی آنوك سیم و زر کیمه کم خرج ایدرسن قدتن
بو کر بغیرین از در فی الجمله شبی خلوت میسر شد محصل کلام بر گیجه محبوبله خلوت میسر اولدی
وهم دران

وهم دران شب شحنه را خبر شد وهم اول گیجه شحنه یه خبر اولدی که قاضی همه شب شراب در دست
کرد قاضی دوکلی گیجه باشنده شراب یعنی سرخوش و شاهد در بر و محبوب سینه سنده از تنعم
تخفتی تنعمدن اویومدی و ترنم گفتی و ترنم ایلردی بیت شب مگر بوفتن خواندا بنخروس
بو گیجه مگر و فتی ایله اویمدی بوخروس پس نکرده هنوز از کنار و بوس نریا عشاق هنوز کنار
و بوسدن چوق الما مشدز یعنی مرادلرنجه کنار و بوسدن متمتع اولما مشلردر رخسار
یار در دهم بر روی تابدار محبوبك رخساری آرزو در کیوشك سك حسنکن جونه کوی تاج
دردهم چوکان از آبنوس آبنوسدن دوزلشدر چوکانك خمنده فیل استخوانندن ایله اول
کسه یه نظر ایلدی و ایتدی پنجه در صید برده صیغم را پنجه سنی صیدا یمتش شکار دین
ارسلان نه چه تفاوت کند که سك لاید نه تفاوت ایدر و نه ضرر ویرر که کوپك اوره این بگفت
پادشاه بونی ایتدی و موکلان عقوبت و عقوبت موکلارین درویه بختند که یا بشدیکه
اورادن الویکیدن کر گفت قاضی پادشاه ایتدی مراد رخدمت سلطان یك سخن باقیست
سلطانك حضورینه سویلیجك بنم بر سوزم باقیدر ملك پرسید که آن چیست پادشاه
قاضی یه سئوال ایلدی که اول سوز ندر گفت قاضی ایتدی قطعه باستین ملالی که بر من افشانی
شول ملالی یك ایله که بنم اوزریمه سلکرسن یعنی بحضوردن اولوب بندن اعراض ایدرسن
طمع مدار که از دامنت بدارم دست امید طوتمه که سنك دامنکدن ال طوتم یعنی بکا بحکم
رنجیده
خاطر اولمق ایله بنی ترك ایلر ظن ایلمه که بن سنی ترك ایدوب دامنکی الدن قویم اگر خلاص
محالست ازین کناه مرا هست اگر بکا بو عفو بندن خلاص محال ایسه بو کناهدن او توریکه
بکا در یعنی بندن صادر اولمشدر بدان کرم که تو داری امید واری هست اما اولکرم
که سن طوترسن انکله بکا عقوبتدن خلاص اولمغه امید لمك وار در یعنی امید قطع ایتمزم

نظر که در وقت قاضی بابستر
زود اول شب طوف کمابیش باقی بتحریر وفی

ملك گفت پادشاه ایتدی این لطیف بدیع آوردی بو لطیفهٔ عجب گتوردك واین نکته غریب گفتی و
وبو نکتهٔ غریب دیدك ولکن محال عقلست اشا محال عقلا در وخلاف نقل وخلاف نقلا در انجنك عفو
من برهاندیم عقوبتم الندن قوریزه مصلحت اینم معقول آیکوردم که ترا از قلعه بنشیب
اندازم که سنی قلعه دن اشغه اتم تا دیگران عبرت گیرند تا که غیریلر عبرت طوته وبو بخلین فعلدن
احتراز ایدهلر گفت قاضی ایتدی ای خداوند جهان ای جهانك پادشاهی پرورده این خاندانم جو
بو خاندانك بسلنمشی یم و ذنب همانم این گنه کرده ام وبو گناهی یالکوز قلم دیگریرا ببیندازتا من
عبرت گیرم برغیری سنی آت تا عبرت طوتم ملك را ازین سخن خنده آمد پادشاه بو سوزدن گلمك
گلدی یعنی گلدی وبعفوا ز سر خطای او درگذشت وعفو ایله آنوك خطاسی هوسند که چ
ومغنانرا که اشارت بکشتن او کرده بودند وقاضی نك مذلتن طلب ایدیجیلر که قتل ایتمکه اشارت
ایلمش ایدیلر گفت پادشاه انلره خطاب ایدوب ایتدی بیت ای که حمال عیب خود نشنید نجای که
کند وعیبکزك حمالی سز یعنی سنرده دخی نجه عیب طعنه بر عیب دیگران مرید غیریلرك عیبی اوزره
یعنی عیب دن اوتری انلره طعن اورمکوز حکایت هفتم جوانی پاك باز وپاك دوه بود جوانی
وار ایدی که پاك روی وپاك باز وار ایدی یعنی شهوت پرست دکل ایدی که در پاکیزه رویی در
گرو بود که بر پاکیزه یوزلیه دمرزده ایدی یعنی بر زیبا دلبره عاشق اولمش ایدی بو وجه ایله ذنی معنی
ممکندر بلکه اولی در اول جوان پاکیزه رویی محبوب ایله کشتی ده ایدی بو تقدیر جه کروا قمقو کاف
عرجیایله کشتی معناسنه در یا ماه اولی در که بالفظ بو معنایه موید چنین خواندم که در دریای
اعظم حکایت بو یله اوقدم که اول جوان ایله مجنونه دریای محیط ده بکردابی در افتادند باهم
ایکیسی بله برگردابه دوشدیلر چو ملاح آمدش تا دست گیرد چونکه ملاح گلدی تا که اول جوانك
الن طوته که آنی غرقا ولمقدن خلاص ایده مبادا که کاندران حالت عیری داولمیه که اول حالدن اوله

همی گفت

همی گفت از میان موج تشویش اول جوان غرق ولما دن بی باك اولوب موج اورتاسندن وخجالت
ایله ایدر ایدی مرا بگذار دست یار من گیر بنی قو بنم محبوبم الن طوت اول که آنی خلاص ایدن شوی در میان
گفتن جهان بر رویی بر اشفت بو سوزده جهانك او زرینه گیمد د یعنی فرق اولمسی مقرر اولدی
شنیدندش که جان میداده ومیگفتند اولنلر اشتدیلر که اول جوان اول حالده جانن ویروب
ایدر ایدی مقول قول بود رحدیث عشق از ان بطال منیوش عشق حدیثنی اول بطالدن
ایشتمه وعشقنه اعتماد ایلمه که در سختی کند یاری فراموش که سختلق یعنی باشنه بر بلا گلدکده
دوستلغی فراموش ایلیه بیت اگر افسون اجلی بغلمزایسه دهنم جان ویرر کن آنوك ذکری اوله
هر سخنم چنین کردند یاد انه زندگانی دوستلر بویله دیرلد ایلدیلر زکا دافتاد بسنق
تا بدانی آشنی دوشمشدن یعنی حالات عشقدن خبردار اولان کمسه دن عشق حالنی ایشت
تا که بجه ایدوکن بیله سن حضرت شیخ کرچك دیمشدر اگر لیلی ومجنون زنده گشتی اگر لیلی ایله
دری اولیدی حدیث عشق ازین دفتر نوشتی عشق خبر دن بو دفتر دن یاز ردی یعنی بو کتابدن
اوکرنوردی وحاصل ایدر ایدی باب ششم در ضعف پیری با طایفهٔ دانشمندان
بر بلوك دانشمندلر ایله درجامع دمشق شامده جامع معنده مراد جامع بنی امیه در بحثی بنی
همی کردم بحث ایدردم ناکاه جوانی از در درآمد ناکاه بر جوان جامع قپوسندن ایچرو کلدی
وگفت دخی ایتدی درین میان شما آنرك اوزنا کوزده کسی هست زبان فارسی داند
برکمسه وار میدر که فارسی دلنی بیلور اشارت بمن کردند اول دانشمندلر بکا اشارت
ایلدیلر یعنی اول کمسه بی گوستردیلر گفتم چه حالتست حضرت شیخ ایدر اول کمسه ایتدم نه حالتدر یعنی
فارسی طلب ایلکدن مراد ندر گفت اول کمسه ایتدی پیری صد وپنجاه ساله یوز اللی یاشنده
بر پیر در حالت نزعست حالت نزعده در وبزبان فارسی چیزی گوید واول پیر فارسی دلیله

برننه سویلر لکن مفهوم ما نمی‌کردد لکن اول سوزبزوم مفهومز اولمز یعنی فهم ایدمزز زیرا
بزوم صنعتمز دکلدر اگر بکرم قدم دیجه شوی اگر کرم ایله قدم دیجه اولاسن یعنی کرمکدن اول
بیوم کله سن اگرچه زحمت مزد یابی اما ثواب بلورسن باشد که وصیتی کند اولکه یعنی امر الله
اولیبر بروصیت این چون بیالینش فرادرسید چونکه آنوک یصدوغنه یعنی باشی اوجنه
یقین ایرشدم شنیدمکه این بیت می‌کفت اشتدم که پیر بو بیتی ایدرایدی نظم دمی چند کفتم
برآدم بکام امدمکه برقبیح نفس مراد ایله یوقار وکتوردم یعنی عمر سوردم وآسوده حال اولم
دریغا که بکرفت راه نفس حیفا که نفس یولی طوتلدی یعنی موت مقرر اولدی دریغا که برخوان
الوان عمر کوناکون نعمتیله پیر اولمش صفره سی اوزره دمی خورده بودیم کفنند بس
بردم یمش ایدک بتر بیرک دیدیلر یعنی قومدیلر که مرادم اوزره عمر سورم معنی این بیت باشا
میانه بعربی همی کفت بو بیتک معناسنی لسان عربی ایله شامی بره آیده ایدم شامیانده مراد بونه
کندوایله جامعده بحث ایدن دانشمندلرد که حضرت شیخ ایله اولبیره کتمش ایدیلر تعجب همی کردند
اولدانشمندلر تعجب ایدرلر از عمر دراز تا تفحص ردن اوبرحیات اولپیرک اوزون عمرندن
وانوک دنیا مثالی اوزره تحسر یروکندن کفتمش چه کونه حضرت شیخ ایدراولپیره ایتدم نجه سن
کفت اولپیر ایتدی چه کنم نه دیدم بیت ندیدی که چه سختی همی رسد بکسی که مش مسن نه تحلق
وندام ایر شوهر کسیه که از دهانش بدرمیکنند دندانی که انوک اغزندن بردشی چقاره لرقیاس
کن که چه حالت بود درین ساعت قیاس ایله که بوساعتده نه حالت اولور یعنی نه منقبض
وندام چاکر کما از وجود عزیزش بدر رود جانی که انوک عزیز وجودندن برجان طشره کیدد
یعنی اولور کفتم تصور مرک از خیال بدرکن اولپیره ایتدم مونفکری خیالکدن طشره ایله یعنی موتی
خاطرکه کتوره وهم را بر طبیعت مستولی مکرد ان وطبیعت اوزره وهمی غالب ایلمه اگر فرمایی
طبیبی را

طبیبی را بخوانیم تا معالجه کند اگر بویورسک بر طبیب اوقویه لم تا که علاج ایلیه
که بشوی کفت هیهات اولپیر ایتدی هیهات شمدیدنصکره علاج محالدر خواجه دربند نقش
ایوانست خواجه ایوانی نقش ایلمک قیدنده یعنی فکرنده در خانه از پای بست ویرانست
حال بوکه خانه تملنندن ویرانکدر دست برهم زند طبیب ظریف ظریف طبیب الن برینه
کوبا اندیشه او ترجی تاستفیدر لکن مفسد ومسخره ایدر پیر مردی زنزع می نالید بیر کیشی
نزعده اینکلر ایدی زیرا جان آجیسی زیاده اجیدر پیره زن صندلیش همی مالید انوک
عجوزه ی که صندلصورردی ظن ایدردیکه صندلک اکا فائده سی وار در صندل
خود صداع ایجوند وحرارت ایجوندر چون محیط شد اعتدال مزاج چونکه مزاجک
اعتدالی یعنی معتدل وقوی مزاج مختل ومنحرف اولدی قوی مرض یا بیرک سببی ایله
نه عزیمت اثر کند نه علاج اندنصکره نه افسون ونه علاج اثر وفائده ایدر حکایت بیری حکایت
کنند بر پیر کشی حکایت ایدرلر که دختری خواسته بودم که بر قز جغزی طلب ایتمش ایدم
وحجره بگل آراسته وحجره می کل ایله [illegible] ایدم ودیده ودل در وبسته وکوکلمی اکا بغلمش
ایدم وتنهایی دراز نخفتی واولوقتا اوزون کیجه لر اویومز ایدم وبذلها ولطیفه ها کفتمی
وبذلکر ولطیفه لر ایدر ایدم تا وحشت نکیرد تا اوله که وحشت طوتمیه وموانست پذیرد
وموانست قبول ایلیه از آنجمله که شبی میکفتم اولجمله سوزلردن بر کیجه اکا ایتدم
که بخت وبلند تو یاربود که بلند وقت سکا یار اولدی وچشم دولت بیدار ودولتک
کوزی [illegible] اولدی که بصحبت پیر افتادی که بر پیرک صحبتنه دوشدک وبخته وجهان
دیده در کرم وسرد روزکار چشیده دوزکارک کرم وسرد کتش دد ونیک بد آزموده
ایو و یارمز صنا مشده یعنی اسو دیده در حقوق صحبت بدانند صحبت حقلرینی بیلور وشرط

موددت بجای آورد ومحبت ودوستلق شرطنی یرینه کتوررم مثنوی ناتوانم ذات بدست آدمها
مادامکه قادرم سنک کوکلکی الله کتوررم یعنی المدن کلدیکی قدر سکا رعایت ایدیم وز نیاز آرریر
نیاز آرم واکر سن بنی انجق سن بن سکا انجمیم بو تقدیرجه فعل لازم اولور کرچه طوطی شکر
بود خورشت اکر طوطی کبی سنک طعامک شکر اوله جان شیرین خدای بر درهشت شیرین
جان سنک بروی سنک وطعامک خصومته فدا اولسون وهرشب بجایی خسبک هرکیجه
بر یرده یاتور وهر روز یاری کیرد وهرکون بر یار طوتر قطعه وفاداری مدار از بلند
آنه چشم بلندلردن وفادارلق امیدک طوتمه که هردم برکل دیکر سرایند زیرا انلر هر نفس
برغیری کل اوزره ایرلرلر یعنی برغیری کله محبت ومیل ایدرلر جوانان خوب رخسارند
دلبرلر خوب یکاقلو دلبرلردر یعنی وفاسزلردر اما طائفهٔ پیرانک بعقل وادب زندکانی نی
کنند اما پیرلر عقل وادبله دیرلک ایدرلر نه پیر مقتضای جهل جوانی جهل جوانلق اقتضاسی
اوزره دیرلک ایلمزلر کفتا ولیر ایندی چندانه بربرین غلط بسیار کفتم بو اسلوب اوزره
اولدختره چوق سوز سویلدیم وکمان بردم وظن ایلدم که دلش در رفید شد وبنم
صیدم اولدی یعنی جانه ودلنه بنی قبول ایلدی ناکاه نفسی سرد برآورد درد ایلکوکلندن
برصوق نفسی یوقرو کتوردی یعنی برکره آه ایلدی وکفت دخی ایندی چندین سخن کفتم بو قدر سوز که
ایندم درترازوی عقل منه بنم عقلم ترازوسنده وزنه آنه یک سخن ندارد اول بر سوزک کوزتر
طوتمز یعنی اول سوزک جمله سنده یک ومعقول دکه وقتی ازقابلهٔ خویش شنیدم کبر بوقت
کند وایمدن ناشتمشدر که ایستمتدر که زن جوانه دانتری در بهلو نشیند که اکر کنج عورتک بهلوسنه
بر تیر باتنه یم که بیری بیندیک که اول عورتک بهلوسنه پیر اوتوره یعنی پیر اوتوره مقدن بتر اولور
اول سوزک مقابله سنده نقل بو ذکر اولنانه سوزدر د غفلت اولنمیه شعر لمّا رأت بین

امدکه اولدختری کوکلی بنم
قیدم کلدی وصیدم اولدی
صح

یدیکی

یدیکی بعلها وفنی عورتک کندو زوجنک اوکنده بربنسه که کوردی ایسه شیئاً کالحی تخفی
الصائم صایمک شفه سنک لینتی وصامتی کبی تقولهٔ هذا معه میت عورتا یدر بو انکله
بله اولمشدر یعنی زوجی واکنوک ذکری میت درکه هرکز حرکت بجا الری بوقدر وانما الرقیة
للنائم حالبوکه تحقیق افسون اولمز الا نائم ایچون اولور بو خود اولمشدر افسونک برکه
تاثیر اولماز فی الجمله امکان موافقت نبود تحصل کلام موافقته امکان قلمدی بمفارقت
انجامید مفارقته ایرشدی بو وجه ایله دخی معنی قابلدر مفارقت ایله آخر اولدی یعنی
آخره ایرشدی چون مدت عدت برآمد چونکه مدت وعدت زمانی کلدی یعنی تمام
اولدی عقد نکاحش با جوانی بستند انوک نکاحی عقدنی بر جوانه بغلدیلر یعنی آنی
بر جوانه نکاحله ویردیلر تند وترش روی که اول جوان یاوز کشی یوزلو ایدی وتهی
دست وکالی بوش ایدی یعنی فقیر ایدی وبدخوی وبرآمز خولو ایدی جور وجفا میدید
عورت بو جوانک الندن جور وجفا کورردی ورنج وعنا کشید ودرد وبلا چکردی
وشکر نعمت همچنان میکفت وآنجلین حق تعالینک نعمتی شکرینه ایدردی که الحمد لله که
اندانه عذاب برهیدم که الحمد لله اول عذاب الیمدن قورتلدم وبو این نعمت کریده وبو متقیه ایدی
نعمته ایرشدم بیت با این همه جور وتندخوهی بود وکلی جور تند خوی ایله یعنی سنده بو قدر
جور وظلم چکرم تا زتت بکشم خوب برخوبی سنک نازو بلاکی چکرم زیرا خوب روی سن
قطعه روی زیبا وجامهٔ دیبا دیبا جامه یعنی قنا عرق عود رنک وبوی
هوس کالآب وعود داحی رنک دآبجی وهوس این نعمت همه زینت زنان باشد بود زوکلی
عود تلرک زینتیدر یعنی انلره لایق وسزادر مرد را کیر خایه زینت بسی مرد اولانه ذکر ایله
خانه زینت یتر کویا بو سوزه دلر اول زن اغرندند حکایت مهمانی پیری بودم در دیار بکر حضرت شیخ

ایلدی سیاحت زمانمده یاد بکرده بر پیرم مهمان اولدم که مال وفراوان داشت وفرزند خوب
رعنا که اول پیر وافر مال طوتردی یعنی وافر مالی وخوب رویلو اوغلی وار ایدی شبی حکایت کرد
حضرت شیخ ایدر بر گیجه انده اولدوم بر گیجه اول پیر بکا حکایت ایلدی که مرا در عمر خویش
که بنم کندو عمرمده یعنی جمیع عمرمده بجز این فرزند نبوده است بو فرزندمدن غیری اولمامشدر
درختی درین وادی زیارتگاه هست بو وادیده زیارتگاه بر درخت وار در که مردمان
بحاجت خواستن آنجا روند که ادملر حاجت طلب ایلمکه کیدرلر یعنی دعالری مقبول شبها
در پای آن درخت نالیده ام کیجه لر اول درخت دیبنده حق تعالی حضرتنه ناله وتضرع ایتدم
تا مرا این فرزند بخشیده است تا که الله تعالی حضرتی لطفندن بر فرزند بغشلادی شنیدم
که پسر با رفیقان آهسته میگفت اول پسر چونکه پدرندن بو سوزی اشتدی حضرت شیخ
ایدر اشتدمکه رفیقلرینه آهسته ایدر ایدی چه بودی که من آن درخت را بدانستی کجاست
نه اولیدی که بن اول درختی بیلیدم که قنده در تا دعا کردمی که پدرم بمیرد تا دعا ایدیدم
که پدرم اوله **لطیفه** خواجه شادی کنان که فرزندم عاقلست بابا شادیلق ایدر ایجی که فرزندم
عاقلدر پسر طعنه زنان که پدرم فرتوت شد پسر طعنه اورر ایجی که پدرم بونامشدر **حکایت**
روزی بغرور جوانی سخت رانده بودم حضرت شیخ برکون جوانلق عالمنده جوانلق غروری
ایله سورمش یعنی زیاده سرعت ایله یورمش ایدی شبانگاه اخشام وقتی بپای گریوه دبنده
سست مانده سست و بیمجال اولمش ایدی پیرمردی ضعیف قوجه کشی از پس کاروان همی آمد
کاروانلر اردندن کلوردی گفت نشستی چه بکا ایتدی نه اوتوررسن قالقه که نه جای
نشستن است که بورده اوتوره جق یر دکلدر گفتم حضرت شیخ ایدر بن اول ایتدم
چه میروم که پای رفتن نیست که کتمکه ایاغم دکلدر یعنی اصلا ایاغم قالمدی
فالمامشدد

قالمامشدر گفت او پیر ایتدی نشنیدی که گفته اند اشتمدکمی سن که عاقللر ایتمشلر در رفتن
ونشستن بر لحظه کتمک و بر لحظه اوتورمق به که دویدن گسستن ییک که یلمك واوتلمك یعنی ایله
ایچوك یکدر بو ایله ایتمکدن **قطعه** ای که مشتاق منزلی مشتاب ای کمسه که منزله مشتاق سن که
تیز ایرشه دیرسن او یوله پندمن کار بند صبر آموز بنم پندمه ایش بغله یعنی نصیحتمی طوت
استعجال ایتمه اسب تازی دو تك دود بشتاب عرجیات ایکی یلمك کیدر سرعت ایله یعنی
برکره قوشمق ایله یورلوب قالور اشتر آهسته می رود شب و روز اما اشتر آهسته آهسته
شب روز کیدر نه قالور ونه زیاده الم چکر اویله هر ایشده تأنی اولی در **حکایت** جوانی چست
ولطیف وخندان وشیرین زبان در حلقه عشرت ما بود چابوك ولطیف وخندان وشیرین
زبان بر جوان بزوم عشرتمز حلقه سنده ایدی که در دلش که آنوك كوكلنده از هیچ نوعی
غم نیامدی هیچ بر نوعدن غم کلمز ایدی بلکه غم نه ایدوکن سؤال ایلسك بلمزدی ولب از
خنده فراهم نیاوردی ولبنی خنده دن بریره کتورمز ایدی یعنی دائما کولردی روزگاری
بر آمد بر روزگار کلدی که اتفاق ملاقات نیفتاد که اتفاق اولوب آنله ملاقات دوشمدی
یعنی کورهمدك بعد از آن دیدمش اندنصکره یعنی بر زماندن صکره آنی کوردم زن خواسته
اولمش وفرزندان خواسته وفرزندلر حاصل ایتمش وبیخ نشاطش بریده وانوك نشاطی
کوکلی کسلمش یعنی بالکلیه نشاط وسرور کتمش وگل هوسش پژمرده وانوك هوس کل
صولمش یعنی هوا وهوسی قالمامش پرسیدمش که این چه حالتست حضرت شیخ ایدر اول
جوانه سؤال ایلدم که بو نه حالتدر قنی اول ولکی نشاط وسرور گفت تا کودکان بیاوردم
تا که کودکلر کتوردم یعنی فرزندلرم اولدی دیگر کودکی نکردم کیرو کودکلك ایلمدم **بیت**
چون پیری شدی زکودکی دست بدار چونکه پیر اولدك کودکلکدن الكی چك بازی وظرافت

بجوانان بکنا داوینی وظرافتی جوانلره قوسن فراغتا یله **مثنوی** طرب وتو جوان زپیری مجوی
نوجوانك طرب ونشاطنی پیردن استمه که بو قدر که دیکر نیاید آب رفته بجوی زیرا کتمش
صو کیرو ایرمغه کلمز زرع را چون رسید وقت و زرعك چون بچمه وقتی ایرشدیکی بو معنی
دخی لطیف در زرع چون بچم وقتی ایرشدی نخرامد چنانکه سبزه نو اول زرع عطلی صالقمز
آنجلین تا سبزه صالنور **قطعه** پیرزنی موی سیه کرده بود بر قاری عورت صاچنی سیاه ایلمش
ایدی نتکم عورتلرك عادتیدر کفتمش ای مامك دیرینه رو زهمه تخ ایلدن اوایره
زن ای اسکی کونلو یعنی یاشلو انا جغم موی بتلبیس سیه کرده کیر صاچکی تلبیس وعلاج
ایله سیاه ایلمش طوت یعنی سیاه ایلدوك فرض ایله راست نخواهم شد این پشت کوز یعنی
بو منحنی اولدق دراست اولمیسر در یعنی ممکن دکلدر بوکه نه چاره ایله سن **حکایه** روزی
بجهل جوانی بر جوانلق جهلی ایله بانك بر وما در م مادرم اوزن بانك اورهم یعنی
غضب ایله برابری سوز سویلدم وانی بیحضور ایلدم دل آزرده ازمن بنشد دل آزرده
اولوب بکنجی نشست بر بوجاقده اوتوردی کریان همی کفت کریان اولوب بایلر ایدی
مکر خوردی فراموش کردی مکر طفولیتی فراموش ایلدك که درشتی میکنی که غلظه
و یاوزلق ایدرسن **قطعه** چه خوش کفت ذالی بفرزند خویش برقری کنند وفرزندنه نه لطیف
دیدی چو دیدش پلنك افکن پیل تن چونکه فرزندنی پلنك یریجی یعنی پهلوانی وایری
جمله کوردی اکر عهد خردیت یاد آمدی اکر طفولیت زماننده سنك یادك
کلیدی که بیچاره بودی در آغوش من که اول زمانده بنم قوجاغمده چاره سزدك که هیچ بر نسنه یه
قادر دکلدك نکردی درین روز بر من جفا بو کونده بکا جفا ایلمزدك که تو شیر مردی
ومن پیره زن که سن شیمدی شیر مرد وقوی سن و بن پیره زن وضعیفم **حکایت** توانکری بخیل
دایره

دایره ی رنجور بود بر بخیل غنینك اوغلی خسته اولدی نیك خواهانش کفتند اول
اول بخیلك دوستلری اکا ایتدیلر مصلحت آنست معقول اولدرکه که از بهر او
که انده اوتری یعنی فرزندك صحتندن اوتوری ختم قرآن کنی یا بذل قربان قرآن عظیم
ختم ایدرسن یا خود قربان بذل ایدرسن باشد که اول که خدای تعالی شفاعت دهد الله
تعالی شفاعت ویره لحظتی باندیشه فرو رفت بر زمان فکره طالدی وکفت دخی ایدی
ختم مصحف اولی تر ست حضور قلبله مصحف وصول اولیدرکه که کله دوست
زیرا سوزی ایراقدر صاحب بشنید وکفت بر صاحب دل بو سوزی اشتدی وایتدی
ختمش علت آن باختیار آمد اول بخیله ختم قرآن اولد علتیله اختیار ایلدی که قرآن
بسر زبانست زیرا قرآن عظیم دلا وجنده در و زر در میان جان اما التونی جان
اورتاسنده در دریغا طاعت کردم طاعت نهادم ای دریغ انوك طاعتی بوینی
قوماسن یعنی انوك طاعتنه کرش همراه بودی دست دادن اکر اول طاعت بوینی قوماسن
یعنی انوك طاعتنه که سخاسز هیچ بر عمله یرامزدی بدیناری خو در کل بر دینار ایله خر بلحقن
قالدوغی کبی قالور یعنی بر دینار ویرمکه قادر اولمزدی الحمد لله بخوامی صد بخواند
اما اکر بر فاتحه طلب ایدرسن یوز او قورم **حکایت** پیر مردی را کفتند چرا زن نکنی بر پیر
مرده ایتدیلر نیچون اولنمزسین کفت اول پیر مردی ایتدی ما پیر زنان الفتی نباشد
پیره زنلرله بکا الفت اولمز یعنی ایش حاصل اولمز زیرا طبیعت حظ ایلمز کفتند اول پیر
مرده ایتدیلر زن جوان بخواه چو مکنت داری کنج قلهرتاسته چونکه جماعه قادر
طوترسن کفت اول پیر ایتدی مرا که پیرم زنان الفت نباشد بکا که پیرم قوجه عورتلرله
الفت وصحبت اولمز او را که جوان باشد بامن که پیرم دوستی چون صورت بندد اول

عورت که کنج او له آنوك بغله پیر مرد وستانی بچه صورت بغلو یعنی کنج عورت بنم کبی پیر ایله
دوست اولمق بچه ممکندر **باب هفتم در تأثیر تربیت** یکی از وزرا کودن دانت
و فهیرلردن برینك بر کودن پسری وار ایدی نبیش یکی از دانشمندان فرستاد اول پسری
تعلیم ایتوره دیو دانشمندلردن برینك قاتنه کوندردی که برین پسر را تربیت بکن که بو
پسری تربیه ایلیه مکر عاقل شود که عاقل اولا مدتی تعلیمش کرد اول پسره تعلیم ایلیه
مؤثر نبود تعلیم اکا مؤثر اولمدی پیش پدرش کسی فرستاد اولپسرك باباسی قاتنه برکمسه
کوندردی بو یله دیو که این عاقل نمی شود که بو پسر عاقل اولمز و مرا نیز دیوانه کرد و بنی
دخی دیوانه ایلدی **قطعه** چون بود اصل جوهری قابل چونکه بر ذاتك اصلی قابل اولا
تربیت را در و اثر باشد تربیتك انده اثری اولور هیچ صیقل نکو نداند کرد هر کز
صیقل ایو ایلمك بلمز یعنی ایو ایده مز آهنی را که بدکوهر باشد بر آهنی که بدکوهر اوله
یعنی جنس و مقبول اولمیه سك بدریای هفتوکان شوکلی بریجی در لود دریایه یوم
یعنی یدی دریاده یویوب پاك ایتمکه قصد ایته چونکه ترشد پلید در باشد چونکه کلب
اصلنده نده اولکی بر ناپاك اولور خر عیسی اگر بمکه برند عیسی پیغمبرك خری اگر مکه یه
ایلتلر چون میاید هنوز خر باشد چونکه مکه دن کله اقکی کبی خر در **حکایت**
حکیمی پسران را پند همی داد بر حکیم پسرلرینه پند ایدردی بو یله دیو جانان پدر رای
بابا جانلری هنر اموزید هنر او کرنیکوز که ملك و دولت دنیا زیرا دنیانك ملکی
و دولتی اعتماده لایق دکلدر و جاه از در وازه بدر نرود و منصب دروازه دن
طشره کتمز زیرا غربتده سنکله اولمز و سیم و زر در محل خطر است و سیم و زر
خطر و خوف محلندر در باد زد بیك بار ببرد یا بود که دیر و دائم و غور ردن
ایلدر

ایلدر یعنی اولدکیدر یا خواجه بتعالق بخورردن یا خود صاحبی ازز بیرا اما هنر چشمه
زاینده است اما هنر ده برچشمه در یعنی ناقص اولمیوب زیاده اولیجی در و دولت
پاینده و باقی دولتدر و کر منادر دولت ببیند اگر هنر در لود دولتدن دوشر غم اولمز که هنر
در نفس خود دولت زیرا هنر کند و نفسنده دولتدر هنرمند هر جا که رود هنرلو هر یره
که کیدر قدر بکند حرمت و عزت کورر و در صدر نشیند و صدرده اوتورر و بی هنر هر جا که
رود اما هنرسز هر یره کیدر لقمه چند لقمه دیر یعنی سؤال ایدر و منت ایله خلقدن
طلب ایدر و سختی ببیند و سختلق و مشقت کورر **بیت** سخت است پس از جاه تحکم بر منصب
صاحب کمسه دن حکم ایتمك مشکلدر یعنی حکم حکومت ایله معتاد اولمش کمسه بنم کبی کمسنك
حکمی التنده اولمق زیاده امر عسیر در خو کرده بناخوش مردم بردم ناز و سرور ایلمش کمسه خلقك
جورینی چکمك مشکلدر وقتی افتاد و فتنه در شام بر وقت شامده بر فتنه دوشدی یعنی
واقع اولدی هر کس از کوشه فرار فتند هر کمسه بر کوشه دن کتدیلر یعنی اوده بر اکنده
اولدیلر روستا زاده کان دانشمند دانشمند اولمش روستا زاده لر یعنی کوی خلقینك دانشمند
اولمسی بوزیر پادشاه رفتند پادشاهك وزیرلکنه یعنی پادشاهه وزیر اولماغه کتدیلر پسران
وزیر ناقص عقل و وزیر اولادی پسرلر ناقص عقللردر بکدایی بر وستا فتند کویه دلنجیلکه
کتدیلر زیرا اعتبار علم و کمالهدر مال و نسبه دکلدر میراث پدر خواهی علم پدر آموز باباك
میراثنی یعنی منصبنی استرسك باباك علمنی او کرن یعنی ابلین اهل کمال اوله کین مال پدر خرج
توان کرد بده روز زیرا باباك مالنی اون کونده خرج ایلمك ممکندر **حکایت** یکی از فضلا تعلیم
ملك زاده کرد بفضلادن بری بر شهزاده یه تعلیم ایلردی و ضرب بیمحابا زدی و او لشهزاده یه
ترضیا اوررردی و زجر بی قیاس کردی و قیاسسز زجر و جفا ایدردی پسر از بی طاقت

پسر یعنی شهزاده طاقتسز لغندن شکایت پیش پدر برد استادندن باباسی قتنه شکایت ایلدی
وجامه از تن دردمند برداشت ودر جسمندن جامه سنی قالدردی که استادک ضربندن
تنی قزرمش یرلری کوستردی پدر را هم برآمد پدرک یعنی پادشاهک کوکلی بو خصوصدن منقبض
ومکدر اولدی استاد را بخواند پادشاه استادی قاتنه اوقودی تاکه آنوک سببی ایله سؤال
ایلیه وگفت پادشاه دخی استاده ایدی بر پسران آحاد رعیت لا علی التعیین آحاد رعیتک
پسرلرینه اوزره چندین جفا وتوبیخ روا نمی شوی بوقدر جفا وتوبیخ روا دوتمزسن که پسر مرا
کم بنم پسر مه روا طوترسن یعنی بنم پسرمه انلردن زیاده جفا ایدرسن سبب چیست سببی ندر
گفت استاد چونکه پادشاهدن بو سوزی ایشتدی اکا جواب ویروب ایتدی سخن باندیشه
باید گفتن سوزی فکر ایله سویلمک کرک وحرکت پسندیده باید کردن وحرکتی مقبول ایلمک
کرکدر یعنی ادب اوزره اولمق کرکدر همیشه خلق را دوکلی خلق خاصة پادشاهانرا خصوصا
پادشاهلره زیاده لازمدرکه هرچه بردست وزبان ملوک رفته شود زیرا پادشاهلرک دست
وزبانی اوزره کچمش اوله یعنی انلرک الندن هرنکه ظاهر وصادر اوله هرآیینه بافواه کفته
شود البته اغزلرده سویلنمش اولور وقول وفعل عوام را چندان اعتبار نیست اما عوامک
قول وفعلنه اول قدر اعتبار اولمز قطعه اگر صد ناپسند آید ز درویش کرد درویشک بونجه
نامعقول سوزی که یعنی صادر اوله رفیقانش یکی از صد ندانند انوک رفیقلری یوزدن برین
بلمزلر زیرا التفات ایلمزلر وگر یک ناپسند آید ز سلطان اما اگر سلطاندن بر نامعقول کلمه
یعنی صادر اوله از اقلیمی با قلیمی رسانند اول نامعقولی بر اقلیمدن ایرشدررلر بیسرو دیقذر
اخلاق خداوند شهزاده او بیلیه خداوندزاده لرک اخلاقنه تهذیبنه وانلرک تربیتنه
انبتهم الله نباتاً حسناً الله تعالی حضرتی انلرک نباتلرینی بتورسن نبات حسن کبی حاصل ویره
برخوردارلق

برخوردارلق ویره شعر ان القضبان اذا قومتها اعتدلت بتحقیق تازه بود آقلر چبان
انلری مستقیم ایلسوک یعنی مستقیم ایتمک مراد ایدرسک معتدل ومستقیم اولور ولیس اذ ینفعک
التقویم بالخشب تحقیق شاخ بود که قوی چون قورمقلری سکا مستقیم ایلمک ممکن دکلدر ملک
را حسن تدبیر ادیب پادشاهه استادک حسن تدبیری پسندیده آمد مقبول کلدی خلعت
ونعمت بخشید پادشاه اکا خلعت ومال بغشلدی وپایکاهش از آنچه بود واوک مرتبه سی وار
ایدی یعنی اولکیدن برتر کرد آیندیو رک ایلدی حکایت معلم کتابی را دیدم در دیار مغرب
مغرب دیارنده بر مکتب خواجه سنی کوردم ترش روی وتلخ گفتار اکشی یوزلو اجی سوزلو
وبدخوی ومردم آزار وآدم اینجدیجی وکدطبع ونا پرهیزکار وجاهل وفاسق طبیعتلو
که عیش مسلمانان بدیدن او تیه کشتی مسلمانلرک عیشی انی کورمک ایله خراب اولوردی
وخواندن قرآنش دل مردم سیه کردی وانوک قرآن عظیم اوقومسی خلقک کوکلنی سیاه ایدردی
جمیع پسران پاکیزه بر بلوک پاکیزه پسرلر ودختران نیز وبکر قیزلر بدست جفا اوکرفتار انوک
جفاسی النه کرفتار ایدیلر نه زهره خنده ونه یارای کفتار انوک خوفندن نه کولمک زهره سی
ونه سویلمکه قدرتلری یوق ایدی که عارض سیمین یکی را طبانچه زدی وشکنجه کردی طبانچه
اوردی وشکنجه ایلودی یعنی قناغنه ضرر ایلدی القصه شنیدم که طرفی از خیانت
او معلوم کرد محصل کلام ایشتدمکه انوک خیانتندن بر مقدار معلوم ایلدیلر بزدند
وبراندند اول معلمی دوکدیلر ومکتبدن قودیلر ومکتب را بمصلحی دادند وانوک مکتبن
بر مصلحه ویردیلر پارسای سلیم اول کسه سلیم بر پارسا ایدی ونیک مردی حلیم وحلیم
وبر نیک مرد ایدی که سخن جز بحکم ضرورت نکفتی که ضرورت حکمندن غیری ایله سوز سویلمزدی
وموجب آزار کسی بر زبانش نرفتی وانوک لسانی اوزره کمسه نک انجمسنه سبب برنسنه کچمزدی

یعنی کسیه رنجیده اولاجق سوز سویلمزدی کودکان از هیبت استاد وتحسین برفت اولکی
استادك هیبتی اوغلانلرك باشندن کتدی ومعلم دومین اخلاق ملکی دیدند وایکنجی معلم
ملك خوی ایلو کوردیلر دیو یك دیکو شدند بری برینك شیطانی اولدیلر وباعتماد حلم او ترك
علم کردند وانوك حلمنه اعتماد ایلکله عملی ترك ایلدیلر ودر اغلب اوقات واکثر وقتلرده بیازیچه
فراهم نشستند بر یره جمع اولوب اوینامغه اوتوردیلر ولوح درست ناکرده ولوحلرن درست
ایلمش ایکن یعنی لوحن مسطور اولانه سبقلری حفظ ایتمزدن اول در سر هم دیکر شکستندی
بری برینك باشنه ضرب ایدی بیت استاد ومعلم چو بود بی آزار دوم معلم چونکه ازارسز
اوله یعنی شاکردلرینه زیاده حکم کوسترمز خرسك بازندکان ذر بازار را وغلنجقلر بازار ده
خرسك اوینادلر استادلرندن خوف ایتمدکلرندن اویری بعد از دو هفته ایکی هفته دنه
صکره بر دارانه مسجد کذر کردم اول مسجدك قپوسی اوزرندن کذر ایلدم معلم اولین را دیدیم ایلدم
دلخوش کرده بودند کوردم اول اولکی معلمك کوکلنی خوش ایلمش ایدی وبمعلم خویش باز
اورده وآنی کیرو کتوروب مقامنه کتورمش ایدیلر انصاف برنجیدم ایجق بو خصوصده زیاده انجندم
ولا حول کنان کفتم ولا حوله ایدرك یعنی لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم دیوب ایتدم که ابلیس
را باز معلم ایتمدیلر ملائکه دیکو باد حر اکردند ابلیسی کیرو یرکره ملائکیه نه معلم ایلدیلر پیر
مردی جهان دیده جهان کورمش بر پیر کشی شنید وبخندید وکفت بنم سوزیمی اشیدی
وتعجب ایدوب کولدی وایتدی نشنیده که کفته اند اشتمش مسن که ایتمشلر در حکایت
پادشاهی پسر بمکتب داد بر پادشاه فرزندینی مکتبه ویردی لوح سیمینش در کنار نهاد
واوغلنك قولتوغنه سیمدن دوزلمش بر لوح قودی بر سر او نوشته بود انوك باشی اوزره
التون ایله یازلمش ایدی مصراع جور استاد به که مهر پدر استادك جوری یکدر بابانك محبتندن
ذیرا

زیرا بو علم سبیددا اولجهله سبید حکایت پادشاه پسری را بادیب داد بر پادشاه فرزندینی
بر ادیبه ویردی وکفت داخی ایتدی تربیتش چنانکه یکی از فرزندان خود اول ایوه انجلیه
تربیت ایله که کندو فرزندلرکه ایدرسن سالی بر هیل بر وسعی کرده اول ادیب اول ایو زره
سعی ایلدی یعنی اهتمام اتدی بجاه نرسید اما پسرم بجاه ایرشمدی نسنه حاصل ایلمدی
اما فرزندان ادیبا اما استادك فرزندلری در فضل وبلاغت منتهی شدند فضل
وبلاغت منتهی اولدیلر ملك دانشمند را مؤاخذه کرد پادشاه دانشمندی مؤاخذه ایلدی
وکفت دخی ایتدی وعده اخلاف کردی فرزندیمه تعلیم ایلمکده وعده که خلاف ایلدك وفرط
وفا بجای نیاوردی ودخی وفا شرطنی یرینه کتورمدك کفت استاد ایتدی ای ملك تربیت
یکسانست ای پادشاه تربیت بر در ولکن استعداد مختلف است اما استعداد مختلفدر
قطعه کرچه سیم وزر سنك آید همی کرچه سیم وزر طاشدن کلور یعنی اندن حاصل اولور
از همه سنکی نیاید زر وسیم لکن دوکلی طاشدن زر وسیم کلمز یعنی حاصل اولمز بر همه
عالم همی تابد سهیل سهیل یلدزی دوکلی عالم اوزرینه یلدورر وپرتوین ویررجای لیناه
میکند جائی ادیم بر یرده ادیان وبر یرده انایر اولور یعنی سهیلك تأثیری انده زیانه کلدر
حکایت یکی را شنیدم از پیران مربی تربیت ایدیجی پیرلردن یعنی مشایخ عظامدن برنی
اشتدم که مریدی را میکفت که بر مریدینه ایدر ایدی چندانکه اولمقدر که تعلق خاطر آدمی
زاد بر روزیست ادم اوغلنك خاطرینك تعلقی ومیلی ذوقدر اکر بر روزیده بودی
اکر ذوقه اولیدی بمقام از ملائکه در کذشتی مرتبه ده ملکلردن کچر ایدی قطعه
فراموش نکرد ایزد در آن حال او حالده سنی الله تعالی حضرتی فراموش ایلمدی
که بودی نطفه مدفون مدهوش که انوك فرزند دفن اولنمدیغی مستور وبی عقل

نظف ايدك كه هر بر شيئه علم وقدرتك يوغيدي روانت دا دطبع وعقل وادراك
سكا لطف ايدي اول الله روحي وطبع وعقل وادراك ويردي جمال ونطق ورأي
فكرت وهوش جمال ونطق دخي فكرت وهوش ويردي ده انكشت كردي بر دست
الك اوزره اون بر مقومه رتب ايلدي دو بازو بت مركب ساخت بر دوش اوزرك
اوزره ايكي بازو تركيب ايلدي كتفوك پنداري اي باخبر همت شمدي صانور مسن
اي هيچ كس كه خواهد كردن روزي فراموش كه سكا بو قدر انعام واحسان ايتمش
ايكن سنك رزقكيجون شيمدي كدر بو قدر توغل واشتغالك سنده سن اول خود رزقكي
فراموش ايتمز حكايت اعرابي را ديدم كه پسر را مي كفت بر اعرابي كوردم مكه پسرينه ايدر
ايدي يا بنيّ اي بنم اوغلانجغم انك مسئول يوم القيمة تحقيق سن قيامت كوننده الينور سن
بويله ديو ماذا اكتسبت دنياده خير وشردن نه كسب ايلدك ولا يقال من انتسب
كيم منسوب ديلمز يعني تراهمي پرسيدنه يعني قيامتده سكا سؤال اولنمز كه علمك
چيست كه سنك علمك ندر ونه كونيدكه پدرت كيست وسكا ديمزلركه پدرك كيمدر
قوله تعالى فاذا نفخ في الصور فلا انساب بينهم قطعه جامه كعبه را كه مي بوسند
كعبه شريفه نك اورتوسني ويرلو بلكه يوزلرينه وكوزلرينه سوررلر اوته از كرم
پيله نامي شد اول يعني كعبه اورتوسي ايپك قوردندن اوتري مشهور ومقبول
اولدي زيرا كه اولانه رعايت باعزيزي نشست روزي چند بلكه كعبه نك جامه سي
بر قاچ كون بر عزيز ايله اولتوردي كه مراد كعبه شريفه در شرفها الله تعالى لاجرم هم چو
او كرامي شد اول اجلدن كعبه شريفه كبي حرمتلو وعزتلو اولدي حكمت فقيري درويشي
برد درويشك خاتوني حامله بود حامله اولدي مدت حملش بسر آمد انوك حملي زماني
باشه

باشه كلدي يعني قريبا ولدي درويش را همه عمر فرزند نيامده بود درويشك عمرنده فرزندي
كلمش ايدي فرزنده زياده مشتاق ايدي كفت اولد درويش ايدي اكر خداي عزوجل اكر
عزيز وجليل الله مرا پسري دهد بكا بر پسر ويره جز اين خرقه كه پوشيده ام بو خرقه دن
غيري كه كيمشم يعني بو كيدوكم خرقه دن غيري هر چه ملك منست هرنسنه كه بنوم ملكمدر
بذل درويشان كنم درويشلره بذل ايدم اتفاقا فرزندش پسر آورد اتفاق انوك عورتي بر پسر كتوردي
وسفره ياران بموجب شرط بنهاد وشرطك وجوبي سببي ايله يارانه سفره قودي
يعني ضيافت ايلدي پس از چند سال بر قاچ يلدن صكره از سفر شام بازآمدم حضرت شيخ
ايدر شام سفرندن كرو كلدم بمحله آن درويش كذر كردم اول درويشك محله سنه كذر
ايلدم واز كيفيت حالش پرسيدم وانوك كيفيت حالندن سؤال ايلدم كفتند ايتديلر بزندان
شحنه دوست شحنه نك زندانندهدر كفتم ايتدم سبب چيست حضرت شيخ ايدر زندانده
اولماسنه سبب ندر ديدم كفتند ايتديلر پسرش خمر خورده است انوك پسري شراب ايچمشدر
وعربده كرده وغوغا ايلمشدر وخون كسي ريخته وبر كمسه نك قانني دوكمشدر واز شهر
كريخته وقصاص خوفندن شهردن قاچمشدر كفته پدر را بعلت آن كرفته اند شمدي
پدريني اول سبب ايله يعني پسرندن اوتوري دوغشلر در وسلسله كردن وبند كران
بر پايش نهاده اند داخي بوينينه زنجير اياغنه اغير بند قومشلردر كفتم حضرت شيخ
ايدر اندن ايتدم اين بلارا بو بلاييي اول درويش بدعا از خدا خواسته است دعا ايله الله
تعاليدن طلب ايلمشدر قطعه زنان باردار اي مرد هشيار حامله عورتلر اي عاقل
كمسنه اكر وقت ولادت مار زايند اكر ولادت وقتنده يلان دوغرسه لر ازان
به كه بنزديك خردمندان به يكدر عاقل قتنده كه فرزندان ناهموار زايند كه ناهموار

یعنی بدسیرتلو فرزندلو طوتمزلر زیرا ایلاندر دیو هلاك ایدرلر تربیه سنده زحمت چکمزلر
اما بدسیرتلو فرزندك بچه اولاجاغنی بلمزلر تربیه سنده مشقت چکرلر صکره بدی ینه نکبت
ایریشجك بلمزلر **حکایت** سالی نزاع درمیان پیاده کان حجاج افتاد بریل حاجیلرك
پیاده لری اورتاسنده نزاع دوشدی یعنی نزاع واقع اولدی وداعی هم دران سفر
پیاده بود وداعی دخی اول سفرده پیاده ایدی داعی دیمکدن مراد حضرت شیخ کندوسی در
انصاف در سرو روی یك دیکر افتادیم انجق زیاده بری برینك باشنه ویوزینه یعنی
محکم خصومت ایتدك وداد فسق وجدال بدادیم وفسق وجدال داذینی ویردك یعنی سوکشمکده
قصور قومدك کجاوه نیشینی را بر محفه ده اوتورنجی ایدك شنیدمکه اشتدمکه باعدیل
خود می کفت کندو عدلنه ایدر ایدی یا للعجبا ای کشی بو نه عجب حال اولورکه پیاده کان
عاج که فیل استخوانندن دوزلمش شطرنج بیدقلری چون عرصهٔ شطرنج بسر میبرند
چون شطرنج میدانی باشه الدیلر فرزین می شوند فرزین اولورلر یعنی به ازانکه شوند
که بود ست یعنی اندن یك اولورلرکه ایدیلر وپیادکان حجاج عرصهٔ بادیه اما حاجیلرك
پیادلری بریه میدانی بسر بردند باشه التدیلر وبترشندند دخی بترا ولدیلر **قطعه**
از من بکوی حاجی مردم کذای را آدم انجدیجی حاجی بر بندن یعنی بنم اغزمدن دیکه
پوستین خلق بآزار می درندکه اول حاجی خلقك پوستینی اذا وجفا ایله یرتار یعنی
خلقه زیاده جفا ایدر حاجی تونیستی شتر است از برای انکه حاجی سن دکلسن بلکه
بندوکك شتر در که بیچاره خار میخورد وبار میبرد بیچاره شتر خار یر ویوك
چکر اما سن اوزره حضور ایروب خلقه جفا ایدرسن **دیلعی** دل بدست آور که
حج اکبر است از هزاران کعبه یك دل بهتر است • کعبه بنیاد خلیل آزر است • دل نظرکاه
خدایی

خدایی اکبر است **حکمت** هندویی نفط اندازی همی آموخت برهند ونفط اندازلق اوکرنور
ایدی حکیمی کفت بر عاقل اکا ایتدی ترا که خانه نیین است سنك که بیتك نیین در یعنی
قمشدن دوزلمشدر بازیت نه اینست سنکا ویونك یعنی سکا لایق اولان بودکلودر زیرا
آتش ایله پنبه نك نه مناسبتی وار در **بیت** تاندانی که سخن عین صوابست مکوی مادامکه
سویلیجك سوزی عین صواب ایدوکین تمام بلمیه سن سویلمه وآنچه دانی که نه نیکوش جواب
مکوی واول نسنه یی بیلورسن ایو ومعقول جواب دکلدر سویلیه **حکمت** مردکی را درد
چشم خاست برمردکه کوزاغرمسی ظاهر اولدی یعنی کوزی اغردی پیش بیطار رفت ایله
لکندن نعلبند قتنه کندی بیطار از انچه در چشم چار پایان کردی نعلبند اولنسنه که چار
دیالرك کوزینه ایلردی یعنی انلرك کوزینه قوردی در دیدهٔ او کشید انوك کوزینه چکدی کوز
کور اولدی حکومت پیش داور بردن خصومتی قاضی قتنه ایلتدیلر یعنی قاضی یه وآردیلر
حاکم کفت قاضی ایتدی برو تاوان نیست انوك یعنی بیطاراوزرینه ضمان یوقدر اکر این خر
نبودی اکر خر اولمیدی پیش بیطار نرفتی بیطار قتنه کتمزدی مقصود ازین سخن آنست
بو سوزدن مقصود اولدرکه هرکه ناآزموده را هرکسه که صنامش وایش کورمش کیسه
کاربزرك فرماید اولو مشکل ایش بیوره باانکه ندامت برد شونك برله ندامت ایلدر
بنزدیك خردمندان عاقللر قتنده بخفت رای منسوب کردد رایلو ابله یعنی خفت عقل
ایله منسوب ومشهور اولور **قطعه** ندهد هوشمند روشن رای روشن رایلو عاقل بیرامز
بافرومایه کارهای خطیر اجق اصللو مخوف ومشکل ایشلر زیرا احمقدن کلمز بوریا باف
اکرچه بافنده است حصیرجی دخی اکر طقوجی در نبرند ش بکارکاه حریر اما آنی ایرشیم
کارکاهنه التمز زیرا اصلا آنوك برتلنی ایتمکه قادر دکلدر **حکایت** یکی از بزرکان اولولردن بری

پسري شايت داشت برمعقول ومقبول پسر طوتردي وفات يافت اول پسر وفات بولدي يعني
اولدي بر سيد نديش اولا ولويه سئوال ايلديلر كه بر صندوق تربتش كه اول پسرك تربه سي
صندوقي اوزره چه نويسيم نه يازه لوم كفت اول بزرك ايتدي ايات كتاب مجيد را قرآن
عظيمك آيتلرينك شرفي اندن زياده كه روا باشد درچنين جايها نوشتن كه بو يرلره يازمق روا اوله يعني روا دكلدر اكر بصورت چيزي نويسيد اكر صورت ايله يرنسنه
يازرسكوز اين دو بيت كفايت مي كند بو ايكي بيت كفايت ايلر قطعه وه هربار كه سبزه
در بوستان وه كه هرچان كه سبزه بوستانده بتدي بلمديكي چه خوش شدي دل من نه خوش
اولوردي بنم كوكلم بكذاري دوست تا بوقت بهار وعزه اي دوست كم بهار وقتنده
وناتمد نصكره سبزه بيني دميده بركل منبنم قبرم اوزره سبزه بتمش كوره سين يادسايي بركيچه
از خداوندان نعمت كسي كرد برصالح اغنيادن برينه داست كلدي وديد كه بنده را دست وپاي
استوار بسته دخي كورديكه بر بنده نك الني واياغني محكم بغلمش عقوبت مي كرد اول بنده يه عقوبت
ايلردي باوي كفت صالح الكا ايتدي اي پسر همچو تو مخلوقي را اي پسر سنجلين بر مخلوقي خداي
عز وجل عزيز وجليل الله اسير حكم تو كرده ايندن آست سنك حكمكه اسير ايلمشدر يعني سني
حاكم آني محكوم ايلمشدر وترا بروي فضيلت نهاده واونك اوزرينه سكا فضيلت وزياده لك
قومشدر يعني سني خداوند سني افندي بنده ايلمشدر شكر ونعمت تعالى بجاي آر حق تعالينك
نعمت شكريني يرينه كتور وچندين جفا بروي روا مدار اول بنده اوزره بوقدر جفايي روا
طوتمه نيايدكه فردا در قيامت كه كهتر كه يك اوله وشرمساري بري دخي خجالت ايلديه سن يعني
خجالت چكه سن بر بنده مكير بسيار خشم بوبنده اوزره چوق خشم طوتمه جور شمكه ودلش
ميازار اكي جور ايليه واونك كوكلني انجتمه جور شمكه جوربري نهايتي سولنگي اوزرينه صالق نه الدك آخرينه بقه رت
او را تو بر درزم
افريدي

افريدي احوالني قدرتله بر تمدك كه اكا بوقدر جفا ايدرسن اين حكم وغرور وخشم تا چند
بو حكم وغرور بوخشم نيچه وينچه به دكن هشت از بزرك تر خداوند اي مغرور سندن
اولوركي افندي وار در غافل اولمه خدا وندن مراد بوندن الله تعالى حضرتي در عز اسمه
در خبرست حديث شريفده وارد در از پيغمبر عليه السلام پيغمبر عم كه بيورمشلر دبزرك
ترين حسرتي زياده اولورق حسرت در روز قيامت كه آن بود كه بنده صالح
بهشت برند اولالركه صالح بنده جنته ايلدلر وخداوند فاسق را بدوزخ وفاسق افنديي
جهنمه ايلدلر حكايت سالي در بلخ بر ييل بلخدن باهمدان سفر بود همدانه سفر اولدي وراه
از حراميان بر خطر ويولي حراميلردن خطر اوزره ايدي جواني بدرقه همراه باشد بر جواني
بزه يولداش اولدي سپرباز سپر اوينادي وچرخ انداز وچرخ ايتجي وسلحشور دخي جنكجي
وبيشي زور ده زياده قوتلو كه بن مرد توانا كه اون قوتلو مرد ايله كمان اوزره نكردي اول جوانك
يانني قورلرايدي وزوراوران روي زمين وير يوزينك زورلولري پشت او را در
مصارعه بر زمين نيا وردي انوك ارقه سني بر اوزره كتوره مزلردي اما متنعم بود اما اول
جوانه نعمت وناز ايله بيومش ايدي وسايه پرورده وسرور وحضور ده بلكلمش خانه ده طشره
چقمش دكلدر نه جهان ديده ونه سفر كرده اول جوانه نه جهانه كورمش ونه سفر ايلمش ايدي رعد
وكوس ودلاوران ودلاوران رعد كوسي يعني كوسنك اوازي بكوش اونه سينا اول جوانك
قولاغنه ايرشمش ايدي وبرق شمشير سواران نديده وسوارلرك برق كبي يلدرن قليچلريني
كورمش ايدي يعني هر كز جنك كورمش دكلدر بيت نيفتاده در دست دشمن اسير عمرنده دشمن
النه اسير دوشمش ايدي يعني دوشمن الينه اسير ايتمشن ايدي بكرد ش نباريده باران تير اونك اطرافنه
اوق يغمور يعني يغمور كبي اوق يغمش ايدي اتفاقا من واين جوان اتفاقا بن بو جوان در پيهم دوان بري

بر بزرك آدم بلبچی سراینه دیوار قدیم که پیش آمدی لاعلی التعیین سرا ولاسکی دیواری اوکنه کلیدی
بقوت بازو بیفکندی بازو قوتیله یقاردی و سر درخت عظیم که دیدی و سر عظیم سنگ که
کوردی بزور سرپنجه برکند سرپنجه زوریله قوپرر ایدی و تفاخر کنان کفتی و تفاخر
ایدرك ایدر ایدی بیت ببیل کو تا کتف و بازوی مردانه ببیند فیل قنی تا که مردلرك بغرینی
کوره یعنی قوت بنجه اولورکوره شیر کو تا کف و سرپنجهٔ کردان ببیند ارسلان قنی که بهادرلرك
کفنی و سرپنجه سنی کوره ما درین حالت بودیم بز بو حالده ایدك که دو هندی که ایکی هندی از پس
سنك سربرآوردند بر طاش آردندن باش قلدردی و آهنك قتال ما کردند و بزم ایله قتال ایتمکه
قصد ایتدیلر و در دست یکی چوبی برینك النده بر چوب وار ایدی و دیگری آن دیگر کلوخ
کوبی و اولبرینك قولتوغنده بر کلوخ کوب وار ایدی جوان کفتم چه تا پای جولانه ایتدم نه توقف
ایدرسن ارلك کوستر بیت بیار آنچه داری ز مردی و زور کتورالی که طورسن ارلکدن و
قوتدن که دشمن بپای خود آمد بکور که دشمن کندی آیاغی ایله قبره کلدی زیرا سجلین
بهادرك مقابله سنه کلمك کندو آیاغی ایله قبرینه کلمکدر تیر و کمان را دیدم از دست جوانه
افتاده اول حالده کوردم خوف ایلمکدن لرزه واقع اولوب تیر و کمان جوانك الندن دوشدی

ولرزه بر استخوان وجوانك
استخوانی اوزره لرزه دوشدی

بیت نه هرکه موی شکاف بتیر جوشن خای بوبله دکلدر هرکیمکه جوشن و تیر ایله یعنی جوشن
دلیجی تیر ایله بزور حملهٔ جنك اوراته بداد بپای بهادرلك حمله سی زوری ایاق طوته
یعنی طوتمز زیرا بنجه استاد سلحشور واردر که جنك کوننده آت و سننه اولوب مهفه قادر
اولماز قندن قالدیکه جنك ایده حکمت بزرکی دایر سیدم براولوبه سؤال ایلدم سائل حضرت شیخ
ازمعنی این حدیث بو حدیث شریفك معناسندن که اعدی عدوك نفسك التی بین جنبیك
جنبیك که سنك دو شمنلرکی یعنی دشمنلردن قوی وظاهر دشمنك نفسکدر انجلیه نفرکه
اوکگره در

اوکگره در کفتنا ولبزرك ایتدی بحکم آنکه اول سبب ایله که هر آنه دشمن که باوی احسان کنی
هر اوله دشمن که اکا احسان ایدرسن دوست کردد دوست اولور مکر نفس کالنفس بویله دکلدر
کم چندانکه او لقدر که مدارا بیش کنی مخالفتی زیاده ك ایدر قطعه فرشته خوی شود آدمی

نفسه مدارا و احسانی زیاده
ایدرسن مخالفت بیشتر کند

ز کم خوردن از یمك ایله آدمی فرشته خویلو اولور وکر خورد چو بهایم بیفتد چو جماد اکر
بهایم کبی ایسه جماد کبی دوشرسن مراد هر که برای مطیع امر نشد هرکیمکه مرادی حاصل
ایدرسن امرکه مطیع اولور بلکه قولك اولور الانسان عبید الاحسان خلاف نفس که فرمان
دهد چو یافت مراد نفس بونك خلافدر زیرا چونکه مرادنی بولدی فرمان و یرر و نامشروع
جانبنه امر ایدر مجادلهٔ سعدی با مدعی در بیان توانکری و درویشی باب هشتمه واکیچ
بو محل شیخ سعدینك غنیلك و درویشلك اوزرنه بر مدعی ایله اولان جدال و بحثنی
بیاننه ایدر یکی را در صورت درویشان بر کسته درویشلر صورتنده نه بر صورتده ایشان
انلرك سیرتنی اوزره دکل دیدم کوردم در محفلی نشسته بر محلده اوتورمش و شنیعتی
در پیوسته و بر شنیعت اولاشمش یعنی انده برنامعقول سوزه شروع ایلمش و دفتر شکایت
باز کرده و شکایت دفترینی آچمش و ذم توانکران آغاز کرده و اغنیانك ذمنه شروع
ایلمش سخن بدینجا رسانیده سوزینی بو راده ایرشدرمش که می کفت ایدر ایدی درویشانرا
دست قدرت بسته است درویشلرك قدرتی الی باغلمشدر یعنی قدرتلری یوقدر و توانکران
پای ارادت شکسته و غنیلرك ارادتی ایاغی صنمشدر یعنی قدرتلری و آرزولری احسان
ایتملر بیت کریمانرا بدست اندر درم نیست کریملرك النده درم یوقدر تا که کرم ایده
خداوندان نعمت را کرم نیست نعمت صاحبلرینك کرمی یوقدر یعنی قدرتلری و آرزولری یوقدر
مرا که پرورده نعمت بزرکانم بن اولولرك نعمتنك بسلنمشیم که انلردن زیاده احسان کورمشم

این سخن نا پسند آمد بو سوز نا معقول کلدی گفتم ای یار دحضرت شیخ ایدر اولکمسه‌یه
ای یار توانگران دخل مسکینانند غنیلر مسکینلرک کلوریدر و متحمل بار گران ازبهر راحت
دیگرانند و غیریلرک راحتندن اوتوری یا غیرلرکه تحمل ایدیجیلردر یعنی بلا و مشقت چکیجیلردر
دست تناول بطعام آنگه برند تناول النی طعامه اول وقت ایلدرلر کم متعلقات و زیر
دستان بخورند کم کندونک متعلقلری و زیردستلری یعنی بنده‌لری ییه‌لر و فضله‌ء
مکارم ایشان وانلرک کرمنک ارتوغی بار آمل پیران طول عمرلو پیرلره واقاریجیران
رسیده واقربایه و همسایه‌لره ایرشمشدر قطعه توانگرانراست وقف و نذر و مهمانی
غنیلرک وقف و نذر و قونقلغی واردر یعنی بو قدر ثوابه قادرلردر ذکوة و فطره و اعتاق
و هدی و قربانی ذکوة و فطره و اخی هدی و قربانی واردر یعنی بونجلین خیراته قادرلردر
توکی بدولت ایشان رسی که نتوانی انلرک دولتنه سن قچن ایرشورسن کم قادر دکلسن
جز این دو رکعت و آنهم بصد پریشانی بو ایکی رکعتدن غیریه قادر دکلسن آنی
دخی یوز پریشانلق ایله ایدرسن اگر قدرت جودست اگر سخا قدرتیدر و اگر قوت سجودست
و اگر طاعت قوتیدر توانگرانرا به میسر شود غنیلره یک میسر اولور کم مال مزکی دارند
زیرا ذکوة ویرلمش پاك مال طوترلر و جامه‌ء پاك دخی پاك جامه طوترلر یعنی پاك لباس
گیرلر و عرض مصون و محفوظ عرض و وقار طوترلر زیرا دلنجیلك ایلمز و دل فارغ و فارغ
کوکل طوترلر یعنی هر نسنه‌یه قادرلردر و قوت طاعت در لقمه‌ء لطیف است و طاعت
قوتی لطیف لقمه‌ده‌در و صحت عبادت در کسوه‌ء لطیف پیداست و عبادتك صحتی
پاك لباسده ظاهردر زیرا جامه پاك اولماسه عبادت جائز اولماز که از معده‌ء خالی چه قوت آید
زیرا بوش معده‌دن نه قوت کلور و از دست تهی چه مروت و بوش الدن نه مروت کلور و از پای
شکسته

شکسته چه سیر و صنعتش ایاقدن نه سیر کلور و از دست گرسنه چه خیر و اجك الندن نه خیر کلور
قطعه شب پراکنده بخسبد آنکه پدید یعنی پراکنده و بیحضور اویور اول کمسنه که ظاهر اولمیه
نبود وجه بامدادانش انك علی الصباح لازم اولان خرجلغی یعنی لازملرینه صرف ایده‌جك
خرجلغی اولماسه مور گرد آورد بتابستان قوت بجه کندویه لازم اولان نسنه‌یی یازین
جمع ایدر تا فراغت بود زمستانش تا که قیشین اکا فراغت و حضور اوله فراغت با فاقه
نپیوندد محصل کلام فراغت فقر ایله جمع اولماز و جمعیت خاطر در تنگ دستی صورت
نبندد و دست تنگلك و جمعیت خاطر صورت بغلمز یعنی مقصود و کلدیکی تحریمه‌ء
عشا بسته یکی کسه عشا تحریمه‌سنی بغلمش یعنی یتسو نمازینه شروع ایلمش و دیکری منتظر
عشا ننشسته و برغیریسی عشا منتظر اولوب اوتورمش این بدان کی ماند هرگز بو ایکی
یعنی فقیر و غنی قچان برابر اولا زیرا غنی حضور قلب ایله طاعته طورمشدر فقیر پریشان
خاطر ایله نه طرفدن بر طعام کلور دیو منتظر اولوب مشدر خداوند نعمت بحق مشتغل
رزق صاحبی یعنی غنی حقه مشغولدر پراکنده روزی پراکنده دل رزقی پراکنده اولان
کوکلی پراکنده‌در یعنی فقیر البته پریشان خاطردر پس عبادت ایشان بمحل قبول اولیتر
ایلیه بونلرک یعنی اغنیانوک عبادتی قبول محلنه اقربرك اولور که جمعیت خاطرلردر
یعنی قلبلری پراکنده دکلدر نه پریشان و نه پراکنده خاطر پریشان دل و پراکنده خاطر
دکللردر کم اسباب معیشت ساخته زیرا معیشت اسبابنی دوزمشلردر روی بها
ایمشلردر و باوراد و عبادت پرداخته و حضور قلب ایله اوراد و عبادته مشغول اولمشلردر
عرب گوید عرب ایدر اعوذ بالله من الفقر المکب بن الله تعالی‌یه صیغنورم کشینی یوزی
اوزره دوشوریجی فقردن و مجاورة من لا احب و سولمدیکم نك قوکشولغندن که بن انی سومزم

ودر خبراست وحدیث شریفده وار در الفقر سواد الوجه فی الدارین فقر یوز قاره لغیدر
ایکی عالمده کفت اول درویش ایتدی نشنیدهٔ که پیغمبر عم کفت اشتمش مسن که پیغمبر عم
ایتدی خاموش ایسه اول که سن بو حدیثک معناسنی بلمزسن که اشارت خواجهٔ عالمک
صلی الله تعالی علیه وسلم بفقر طائفه ایست زیرا خواجهٔ عالمک صلعم اشارتلری فقر طائفه
فقرینه در که مردان میدان رضا اند که رضا میدانینک ارلریدر وتسلیم تیر قضا وقضا
تیرینه تسلیم لردر نه اینانک حبیب اکرمک صلی الله علیه وسلمک اشارتی بونلره در که اندرکه خرقهٔ
ابرار پوشند که ایولرک خرقه کیرلر ولقمهٔ ادرار فروشند دخی وظیفه لقمه سنی
صاتارلر یعنی دنیا پرستلر اولوب وظیفه قبول ایترلر رباعی طبل بلند بانک در باطن
هیچ ای بلند آوازلو طبل که باطنکده معرفت وفضلدن هیچ نسنه یوقدر بلکه توشه
چه تدبیر کنی وقت بسیج در فسزنه تدبیر ایلرسن سفر قصدی وقتنده روز نعطمع
از خلق بپیچ اگر مردی اگر مرد ایسک خلقدن طمع بوینی چویرمه تسبیح هزار دانه
در دست هیچ بیک دانه تسبیحی الکده چویرمه زیرا بوکه هرکسه قادردر درویش
بی معرفت نیارامد معرفتسز درویش دکلمز یعنی ساکن اولمز تا فقرش بکفر نینجامد
معرفتسز درویش تا که انوک فقری کفره ایرشمیه یعنی ایرشمیینجه کاد الفقر ان یکون
کفرا زیرا قریب اولدیکه فقر کندوسی کفر اوله قطعه سکی را اگر خلوتی برسر آید اگر
بر کلیک باشی اوزره اگر هر کلوخ کله یعنی باشنه اورسن نرشادی بر جهد کسی
کیر استخوانست که بو باشنه طوقنان نسنه استخواندر دیو شادلغندن قالقر
واگر نقشی دوکس بر دوش گیرند واگر نقشی کلی اوزرنده طوتلر یعنی اوزرنه کوتوره لر
لئیم الطبع پندارد که خوانست لئیم الطبع اولانه صانورکه خوانده شنیدم که ذره دویش

الفقر فخری فقریم فخرمدر کفتم حضرت شیخ ایدر بو اول درویشه ایدم

حضرت

حضرت شیخ ایدا شنیدمکه بر درویشی در جیشی بکر فتنه بر جیشنده طوتدیلر
کم مراد زنادرفتم که ما بعدیکا قرینه در بانکه شرمساری برده شونک بر که اول درویش
خجالت التدی یعنی خجیل اولدی بیم سنکساری بوده طاشلنمق خوفی دخی واردی
کفت اول درویش ایتدی ای مسلمانان زهر نداریم که زن کیم ای مسلمانلر زوجه تزوجم
که تأهل ایدم وقوت ندارم که صبر کنم وقوت طوتمزکه جماعه صبر ایدم چه کنم نه ایدم
یعنی نه تدبیر ایلیم که کندومی جماعدن عدن منع ایتمکه قادر اولم دیو لا رهبا
نیة فی الاسلام حالبوکه اسلامده رهبانیت یوقدر زیرا حبیب اکرم انی منع
ایتمشلر رهبان مخصوص اولانه فعللر دردوام اوزره صومه طوتمق ولحم ترک
ایتمک ونسادن بالکلیه فراغت ایدوب عزلت نشین اولمق کبی حکایت چونکه بنده کان حضرت
پادشاه پادشاه حضرتنک بنده لری کبی عالم وعادل مؤیدکه اول پادشاه عالم وعادل در
حق تعالی قتنده مؤیدر وموفق ومنصور ومظفر وموفق ومنصور ومظفر در
مالک ازمهٔ الانام تمام خلقک یولارینک مالکی در یعنی جمله خلقک پادشاهیدر
حامی ثغور الاسلام اسلام دربنده لرینی وکرکلوینی یعنی اسلام مصرلارینی
حفظ ایدیجیدر اعدل ملوک الزمان زمانه پادشاهلرینک عادلرکیسی مظفر الدنیا
دینک مظفریدر یعنی انکاه قوتکنند ابوبکر بن سعدیدر بو اوصاف ایله موصوف
اولانه پادشاه سعد اوغلی ابوبکردر ادام الله ایامه الله تعالی انوک ایامنی دائم ایلسون
یعنی عمرینی اوزون ایلسون ونصر اعلامه والله تعالی انوک علملرینه یاردیم ایلسون یعنی
انی منصور قیلسون بیت بدر بجای هرکز این کرم نکند بدر یری حقنه یعنی پدر نه
هرکز بو کرمی ایلمز که دست جود تو با خاندان آدم کرد که سنک جودک الی آدم اوغلنلرینه

کر

ایلدی یعنی سن خلقه بابالرندن زیاده شفقت ایدرسن خدای خواست که بر عالمی بخشاید
حق تعالی حضرتی دیلدیکه عالم خلقنی اوزرینه ترحم ایده بلطف خویش ترا پادشاه عالم کرد
کند و لطفی ایله سنی عالمك پادشاهی ایلدی قاضی چون سخن بدین پایه رسانید قاز
چونکه سوزینی بو مرتبه ایرشدردی وازحد قیاس ما و بزوم قیاسمزحدندن
ابیب مبالغه درکذرانید مبالغه ایتی یعنی وافر سویلدی بمقتضا حکم قضا رضا
دادیم قضانك حکمی مقتضاسنجه رضا ویردك یعنی قاضینك حکمنه راضی اولدوق
وازماضی درگذشتیم و گچندن گچدك بطریق مدارا کرفتیم و مدارا طریقنی طوتدوق
یعنی مدارایه بشلدق و سرنهادرك بر پای یك دیگر نهادیم واعتذاراچون تدارك باشنی
بری بریمزك قدمی اوزرینه قودق و بوسه برسر وتا زوی یك دیگر و بر عیبرمزك یوزنه
بوسه ویردك یعنی او پشوب صلح اولدوق و ختم سخن بدین دو بیت بود و سوزك
ختمی بو ایکی بیت ایله اولدی قطعه مکن ز گردش گیتی شکایت ای درویش جهانك دونمندن
شکایت ایلمه ای درویش که تیره بختی اگر هم بدین نسق مردی زیرا تیره بخت سن اگر هم
بو اسلوب اوزره اولدك ایسه یعنی بدبخت سن اگر بو طرز او حال اوزره اولورسك
توانگرا چو دل دست کامرانت است ای غنی چونکه سنك مراد سوزیجی کلك الك
وار در یعنی قدرتك کمالدر بخور ببخش که دنیا و آخرت بردی کندك یی و غیره
بغشله که بو طریق ایله دنیا و آخرتی الدك یعنی هم دنیا و هم آخرت صاحبی اولدك باب
هشتم در آداب صحبت حکمت مال از بهر آسایش عمر است مال عمرك آسایشی
واستراحتی ایچوندر نه عمر از بهر گرد کردن مال عمر مال جمع ایتمکدن اوتوری دکلدر کم
عمر کجا کامرانی ایدرسن عاقلی را پرسیدند بر عاقله سؤال ایلدیلر کم نیك بخت کیست
وبدبخت

وبدبخته چیست که نیك بخت کیمدر و بدبخت ندر یعنی کیمدر دکدنا اول عاقل ایتدی نیك
بختانکه خورد و کشت نیك بخت اولکسه در که یدی واکدی یعنی الدنیا مزرعة الآخرة
موجبنجه حق تعالی یولنه بذل ایلدی وبدبخت آنکه مرد و هشت وبدبخت اولکه در که اولدی
و ترك ایلدی یعنی وافر مال جمع ایلدی وحق یولنه بذل ایتمیوب آنی صاقلدی عاقبت اولوب
حسرتله برندن قودی حکمت مکن نماز بران هیچ کس که نکرد نماز قلما اولسفله نك اوزرینه
که اولدکلر نصکره که حق تعالینك یولینه هیچ عمل صالح وخیر ایلمدی که عمر در سر تحصیل مال کرد
بخورد که عمرینی مال تحصیلی سوداسنه صرف ایلدی ویمیوب اولدی حکمت موسی علیه قارونرا
نصیحت کرد موسی علیه قارونه نصیحت ایلدی بویله دیوکه واحسن کما احسن الله الیك که خلقه
احسان ایله نته کم حق تعالی حضرتی سکا احسان ایلدی نشنید وعاقبتش شنیدی قارون
حضرت موسی نك نصیحتنی قبول ایلدی اما آنوك عاقبتنی اشتدرك کم بخم هلاك اولدی قطعه
انکس که بدینار و درم خیر نیندوخت اولکه که دینار و درم ایله فرغنی سر عاقبت اندر سر دینار
و درم کرد عاقبت باشنی دینار و درم سوداسنه ایلدی یعنی اول سودا ده هلاك اولدی قارون
کبی خواهی که متمتع شوی از نعمت دنیا استرمسن که متمتع و بهره مند اولاسن دنیا نعمتندن
با خلق کرم کن چو خدا با تو کرم کرد خلقه کرم ایله چونکه حق تعالی حضرتی سکا کرم ایلدی
عرب کوید عرب ایدر جُدْ ولا تَمْنُنْ سخا ایله ومنت ایلمه فَاِنَّ الفَائِدَةَ اِلَيكُم عائدة زیرا تحقیق
فائده سی سکا دونجیدر یعنی ثواب سکا ایرشور قوله تعالی لا تُبطِلوا صدقاتكم بالمَنِّ والاذی
حکمت دو کس رنج بیهوده بردند ایکی کمسه عبث یره رنج و خدمت التدیلر و سعی بی فائده کردند
و فائده سز سعی ایلدیلر یکی آنکه اندوخت و نخورد بری اولدر که مال کسب ایلدی یمدی و دیگر
آنکه آموخت و نکرد و بری دخی اولدر که علم اوکرندی آنوك ایله عمل ایلمدی مثنوی علم چندانکه

بیشتر خوانی علمی اول قدر زیاده اوقورسن چون علمی درتو نیست نادانی لیکن چونکه سنده
عمل یوقدر نادانسن جاهلسن نه محقق شود نه دانشمند اول کسنه نه مثلاو نه عالمدر
چارپایی بر وکتابی چند برحیواندر که انوک اوزرنه برقاچ کتاب واردر قال الله تعالی
جل ذکره مَثَلُ الَّذِینَ حُمِّلُوا التَّوْرٰیةَ ثُمَّ لَمْ یَحْمِلُوهَا کَمَثَلِ الْحِمَارِ یَحْمِلُ اَسْفَارًا بیت آن تهی مغز
را نه علم وخبر اول عقلسزک نه علمی ونه خبری واردر که بر وهیزم است یا دفتری انوک
اوزرنه اولان نسنه هیزم میدر یوخسه کتاب میدر زیرا اندن خبری اولیدی علی
عمل ایدردی حکمت علم از بهر دین پرورده نست علم دین بلمه دن اوقورمیدر یعنی دینی تربیت
وتقویت ایچوندر نه از بهر دنیا خوردن دنیا یمکدن اوتوری دکلدر یعنی مال وجاه تحصیلی
ایچون دکلدر بیت هرچه پرهیز وعلم وزهد وفروخت هرکیمکه پرهیز علمنی وزهدنی
صاتدی یعنی حصول دنیا ایچون حاصل اتدی خرمنی کرد کرد وپاک بسوخت شوکه بکزر که اول
اول کسنه بر خرمنی جمع ایلدی وهب یاقدی یعنی آخرتن اندن اصلا فائده اولمز همان دنیاده
زحمت چکدوکی قالور حکمت عالم ناپرهیزکار فاسق وعالم کوریست مشعله دار اکنده مشغله
طوتجی بو کور در یعنی بوکه بکزر که یهدی به وهو لا یهتدی زیرا آنکه هدایت بولور اما کندوسی
مهتدی اولمز که علمنک کندوسنه اصلا هدایتی ایرشمز قطعه فائده هرکه عمر در باخت مر کیم که عمرینی
فائده سز عبث بره صرف ایلدی چیزی نخرد وزر نبیند آخت ایله ایتمه سی شوکه بکزر که برنسنه
صاتون المقدن اوتوری بیانه اتدی عاقبت برنسنه صاتون المدی والتونی ضایع ایلدی حکمت
ملک از خردمندان جمال کیرد دین اسلام صالحلر ایله شرف بولور پادشاهان نصیحت خردمندان
محتاج تراست پادشاهلر عاقللر بیلنه محتاج کلوردر که خردمندان بتقرب پادشاهها عاقللر پادشاهلرک
قربته محتاج اولدقلرندن یعنی پادشاهلرک عاقللره احتیاجی زیاده ترکدر

حکمت

حکمت بندم اگر بشنوای پادشاه بنم نصیحتمی اگر قبول ایلرسک ای پادشاه درهمه دفتر به از پند
پند نیست دوکلی دفترده سلطنته متعلق بوندنه ایو پند یوقدر اول پند بودر جز بخردمند انه
فرما عمل عاقلدن غیری کمسیه عمل بیورمه گرچه عمل کار خردمندان نیست اگر عمل عاقلک
ایشی دکلدر یعنی عاقل اولان کمسنه بونک کبی یه قرشمز حکمت سه چیزی سه چیز پایدار او جه نسنه
اوچ نسنه باقی وپایدار قالماز مال بی تجارت بری تجارتسز مال وعلم وبی بحث وبری دخی
بحثسز علم وملک بی سیاست بری دخی سیاستسز سلطنت رحم آوردن بر بدان یرامزره ترحم
ایلمک ستمست بر نیکان ایولره اوزره ظلمدر زیرا انلر ایولری رنجیده ایدرلر وعفو کردن
از ظالمان وظالملردن اتدکلری ظلمی عفو ایلمک جوراست بر درویشان مظلوملر وفقیرلر
اوزره جوردر زیرا انلره جفا ایدر بیت ترحم بر پلنگ تیزدندان کسکین دشلو قپلان اوزره
ترحم ایلمک ستمکاری بود برکوسفندان قویونلر اوزره ظالملق اولور که ترحم ایلمک معناده
انلره ظلم ایلمکدر حکمت هرآن سری که دانی بادوستان درمیان منه اول بر سری یعنی خفی سری که
بیلورسن دوست ایله اورتایه قومه یعنی دوسته سویلمه چه دانی که وقتی دشمن گردد که بروقت
دشمن اوله صکره پشیمان اولورسن وهرگزندی که توانی بد بدشمن مرسان وهرگز ظفر در که
قادرسن دوشمنه ایرشدرمه باشد که وقتی دوست گردد اولا که بروقت دوست اولا وازی
که خواهی نهان ماند برداز که استرسن نهان قاله باکس درمیان منه اینی هر کسیله اورتایه قومه که
اگر چه دوستان صادق باشند زیرا انوک دخی صادق دوستلری اولور بری برندن فائق
اولور وهیچ کس بر سرتو وهیچ کمسه سنک سرک اوزره از تو مشفق تر نباشد سندن شفقتلو
اولمز خاموشی به که ضمیر دل خویش خاموشلق یکدر که کندو کوکلک سرینی باکسی گفتن که مکوی برکسیه دیمک
اما تنبیه ایدوب که اول سری کمسیه دیمه ای سلیم آب زسر چشمه بلند ای سلیم صو چشمه نک باشنده

بغله که چون پر شد نتوان بستن جوی زیرا چونکه پر چوق اولدی اول وقت ایرمغی اولور
ایرمغی بغله مق ممکن دکلدر حکمت سخن در میان دو دشمن چنان کوی که سوزی ایکی دشمن
اراسنده انجلین سویله که اگر دوست شوند شرم زده نباشی که اول ایکی دشمن اگر بری بری
ایله دوست اولورلر خجیل اولمیه سن حکمت میان دو کس جنگ چون آتش است ایکی کس اورتاسنده
جنك آتشی کبی در کنند این و آن خوش کر باردل بود و اول یعنی دشمن بری بریله کوکلی
خوش ایدرلر یعنی صلح ایدرلر و بی اندر میان دو تن آتش افروختن ایکی کمسه اورتاسنده
آتش شعله لندرمك نه عقلست خود در میان سوختن عقل دکلدر یعنی عاقللق دکلدر
کندوسنی اورتاده یاقمق بو وجهله دخی جائز در کندوسنی اورتاده حکمت هرکه با دشمنان
دوستان خود صلح کند هر کیم که کندو دوستلرینك دوشمنلری ایله صلح ایلیه سر آزار
دوستان دارد دوستلرینی انجتمك هوس طوتر بشنو ای خردمندان از آن دوست دست
ای عاقل اول دوستدن ال یو یعنی آنی ترك ایله که دشمنانت بود همنشست که سنك دشمنلرك
ایله بیله اوتورجی در اولا یعنی مصاحبی اوله حکمت خشم بیش از حد وحشت آرد
حددن زیاده غضب نفرت کتورر یعنی خلق اندن نفرت ایدر و لطف بی وقت هیبت برد
وقتسز لطف هیبت ایلدر یعنی هر وقت ملاطفت ملایمت ایلمك کشینك هیبتنی کیدرر
نه چندان درشتی کن که از تو سیر کردند اول قدر حدت و غلظت ایلمه که سندن طویوب یعنی
متنفر اولهلر و نه چندان نرمی کن که بر تو دلیر شوند و اول قدر ملایمت و رفق ایلمه که
او زروکه دلیر اولهلر یعنی سکا غلبه ایدهلر مثنوی شبانی با پدر ای خردمند بر جوانه بابانه
ایتدی ای عاقل مرا تعلیم ده پیرانه یك پند بکا پیرانه بر پند تعلیم ویر یعنی بکا بو معقول
نصیحت ویر بگفتا نیك مردی کن نه چندان بابا سی جوانه ایتدی نیك مردلك و ملایمت ایله

اما اوله

اما اول قدر ایلمه که کرد چیزی کرك تیز دندان که کسکین دشلو کرك سنك او زروکه غالب
و قوی اوله که قیونلر و کیکی هلاك ایلیه نصیحت طلبا بدنه چوبان اولدی غنچی بو بیله نصیحت
ایتدی حکمت بدخوی در دست دشمنی کرفتار است بدخوی اولان کمسنه بر دشمن النده
کرفتار در که هر کجا که رود بهر قندن که کیده از چنگ عقوبت او خلاص نیابد اولدشمنك
خلاص بولمز بیت اگر ز دست بلا بر فلك رود بدخوی اکر بلا الندن خلاص ایچون فلکه وزره
کیده بدخوی اولان کمسنه ز دست خوی بد خویش در بلا باشد کندونك برامز خوینك النده
بلاده اولور که هرکز خلاص اولمز پند چو بینی که در سپاه دوشمن تفرقه افتاد چونکه کوره سن
که دوشمن عسکرینه تفرقه دوشدی تو جمع باش سن جمع اول و صفای خاطر او زره اول
و گر جمع شوند اما اکر دشمن عسکری جمع و متفق اوللرسه از پریشانی اندیشه کن پراکنده لکدن
خوف ایله که سنی منهزم ایلیه لر حکمت متکلم را تا کسی عیب نگیرد سوزسویلیجینك مادامکه
برکمسه عیبنی طوتمیه سخنش صلاح نپذیرد آنوك سوزی صلاح قبول ایلمز حکمت مشو غره
بر حسن گفتار خویش کند و حسن گفتارك او زره غره اولمه که بتحسین نادان و پندار خویش
که ناداننك تحسینی ایله و کندو پندارك ایله بیت ده آدمی بر سفره ای بخورند اون آدمی بر سفره
او زره حضور ایله غوغا سز طعام ییرلر دو سگ بر جیفه ای بسر نبرند ایکی کلب بر جیفه او زره
باش النهرلر غوغا ایلرلر حکمت هر که در حال توانایی نکویی نکند هر کمسه که قدرتلو اولدیغی
ماننده و غنیلك حالنده خیر ایلمز در وقت ناتوانی سختی بیند قدرتسزلك زماننده
سختلق و المکورر حکمت بداختر تر از مردم آزار نیست ظالم و موذیدن بدبخترك عالمده
کمسه یوقدر دمو ز مصیبت کسش یار نیست زیرا مصیبت و بلا کونی کمسه اکا یار و معین
دکلدر حکمت شیطان رجیم با مخلصان بر نیاید شیطان رجیم مخلصلری اضلال ایتمکله

ایتمکه قادر دکلدر وسلطان با مفلسان وسلطان مفلسلر ایله بو قری کلمز یعنی انلردن مالنی
المغه قادر اولماز عاملر وملتزملر کبی که مفلس اولدقلرندن محبوس یاتورلر حکمت هرچه زود
برآید دیر نپاید هرنسنه که تیز حاصل اولور چوق زمان اکلنمز قطعه خاك مشرق شنیدم ام که کند
اشتمزمسن که مشرق خاکنی ایدرلر بچهل سال کاسهٔ چینی قرق ییلده کاسهٔ چینی که مراد فغفوریدر
صد بروزی کنند در بغداد بغداده بر کونده یوزنی ایدرلر یعنی کاسه نك بر کونده یوزنی ویررلر
لاجرم قیمتش همی بینی لاجرم آنوك یعنی کاسهٔ چینی نك قیمت واعتبارنی کورهرسن که نچه در
وسائر کاسه لره اکا نسبت ندر قطعه مرغ از بیضه برون آید در روزی مرغ یومرطه دن
طشره کلور رزق طلب ایدر یعنی اکا بو قدر حسن حاصل اولدی وآدمی بچه بدار در خبر
از عقل همین اما آدمیزاده عقل وتمیزدن خبر طوغز وکندوسنی بلمز انکه ناکاه کسی کشت
بچیزی نه سید مرغك دفعه بر کسه اولدی برنسنه یه یعنی بر قدره ایرشمدی وبن بمکیه
وفضیلت بکذشت از همه چیز اما بوکه مراد آدم اوغلی در قدرت وفضیلت ایله دوکلی نسنه دن
کچدی یعنی زیاده اولدی حکمت هرکه با دانا تر از خود بحث کند هرکیشه که کندودن عالمرك
کسه ایله بحث ایلیه تا بدانند که ناداننست بلورلرکه ناداندر زیرا کندودن اعلم ایله بحث ایدر
اول خود ابله ملزم ایدوب خجیل ایدر بیت چون در آید به از توئی بسخن چونکه سوزده بر کسه
سندن یك کله یعنی سندن اعلم اوله کرچه بدانی اعتراض مکن اگرچه اول سوزی بیلورسن
لکن اعتراض ایلمه قوله تعالی وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ حکمت هرکه با بدان نشیند نیکی نبیند هرکم
یرامزلرله اولتوره یعنی اختلاط ایلیه ایلك کورمز لطیفهٔ سابقه مقتضاسنجه البته ایولردن
ایلك وکوتولردن کوتولك کلور مثنوی کر نشیند فرشتهٔ با دیو اکر بر فرشته شیطانله اوتوره
یعنی اختلاط ایلیه وحشت آموزد وخیانت دیو فرشته ایکن شیطاندن وحشت وخیانت

وحیله

وحیله اوکرنور از بدان نیکویی نیاموز حق بود که یرامزلردن ایلك کورمزسن نکند کرك
پوستین دوزی قورد کورکچیلك ایلمز زیرا آنوك طبیعتنده برتچیلك قوشمشدر یعنی بونچه
خالایم اولدخی بویله محالدر حکمت از تن بی دل طاعت نیاید دلسز تندن طاعت کلمز
وپوست بی مغز بضاعت را نشاید وایچسز قابوق بضاعت یرامز زیرا مقبول اولان ایچ در
پوست بر فایده ویرمز زیرا حدیث شریفده وارد رکه حق تعالی حضرتی عبدك قلبنه نظر ایدر عملنه
وسائر احوالنه نظر ایلمز تن بی دلدن طاعت کلمز کلسه دخی مقبول اولمز مرائی لرك طاعتی کبی
حکمت پنجه با شیر افکندن ومشت با شمشیر زدن کار خردمندان نیست ارسلان پنجه برانقو یعنی
ارسلان ایله پنجه طوتشمق وشمشیره یومرق اورمق عاقللرك ایشی دکلدر زیرا عاقل
اولان کندویه ضرر کتورمز بیت جنك وزور آوری مکن با مست جنك وزورآورلك
کتورمه یعنی محاوره ومقاتله ایلمه بیش سر پنجه در بغل نه ز دست قوی کمسه قنده
الکی قولتوغکه قو یعنی خصومت ایلمه حکمت هرکه نصیحت نشنود سر کیمکه ناصحك نصیحتنی
قبول ایتمیه سر ملامت شنیدن دارد خلقدن ملامت ایشتمك هوسی طوتر حکمت چو نیاید
نصیحت در کوشش چونکه نصیحت سنك قولاغکه کلمیه یعنی قبول ایتمیهرسن اکر تو سرزنش
کنم خاموش اکر سکا طعن ایدم خاموش اول یعنی بحضور اوله حکمت سفله چون بهنر
با کسی بر نیاید سفله چونکه هنرده برکمسه ایله یوقاری کلمیه یعنی مقابله وغلبه ایتمکه قادر
اولمیه بخبثش در پوستین افتد خباثتله اول کمسه نك غیبتنه دوشر حکمت حکیمی که با جهال
در افتد بر عاقل که جاهللر ایله مصاحبت واختلاط ایلیه باید که عزت توقع ندارد کرك
که انلردن عزت امیدن طوتمیه وجاهلی که بزبان آوری بر حکیم که غالب آید وبر جاهل
وبر جاهل که دل بازلق ایله بر عاقله وزره غالب کله عجب نیست بو حال عجب دکلدر سنك

جو بير آبي شكند زيرا اولحالله طاشند دكر بر جوهري صربيت نه عجب كر فرو دود
نفسش عجب دكل اكر آنوك يعني عندليبك نفسي آشفته كيدر يعني مغلوب اوله عندليبي غراب
هم قفسش بر بلبل كه غراب آنوك هم قفسي ده حكمت خردمندي را كه در زمرهٔ اجلاف
سخن ببند بر عاقلك كم جلفلر و نامعقوللر زمره سنده سوزي بغلنه نه سويلمكه قادر اولما
شكفت مدار عجب طوتمه كه آواز بربط زير بر بربطك آوازي با غلبهٔ دهل بر نيايد دهل
غلبه سي ايله يوقري كلمز يعني بوتنك آوازندن آنوك آوازي اشدلمز وبوي عبير از كند سير فرو ماند
وعبير ايچه سن صرمسق قرايچه سنده نه اشفه قالور يعني مغلوب اولور حكمت جوهر اكر در وحلا
افتد جوهر اكرچه كابه دوشه همچنان نفيس است انجلين يعني اوكي كبي نفيسدر وغبار را
كر بر فلك رسد وغبار اكر فلكه وزره ايرشه خسيس است يعني خسيسدر
حكمت استعدادي تربيت دريغ است تربيت استعداد يعني قابليتي اولمايه كمسيه تربيت ايلمك
حيف در ضايع اولور وتربيت نا سپند ضايع وقابليتي اولميان كمسه يه تربيت ايلمك
ضايعدر زيرا تاثيري يوقدر خاكستر ازجه نسبت عالي دارد خاكستر اكرچه عالي نسبت طوتر
كه آتش جوهر علويست كه اول نسبت عالي جوهر علوي اولان آتشدر كه اولاندن حاصل
اولور ولكن چون نفس خود هنري ندارد اما چونكه ذاتندن نفسي بر هنر طوتمز يعني
بو قدر بخاك برابر است خاك ايله برابردر قيمت شكر نه از ني است شكرك قيمتي قمشدن
اولوري دكلدر كه آنه خاصيت وي است بلكه اول حال شكرك خاصيتيدر حكمت مسك آنست
دانا چو طبله عطار است كه ببويد مسك اولدر كه قوقه يعني انزه مسك رايحه سي اوله نه آنكه عطار بگويد مسك
كه خاموش هو هنر نمايي كام اولدكلدر كه عطار اكا مسك در ديه وانزه مسك رايحه سي اولميه دانا چو طبله غازيست
عطار طبله سي كبي دركه
وناداني جانب از طبلي كه ميد ربلندا واز وميان تهي اواز بلند واچي بوشدر وياوه داري فنا معهود
اسم وهنر كوستر جيدر يعني كندوسني عيان
ايتمكه احتياج يوقدر زيرا اصواالله ظاهردر صح
سوزلودر

سوزلودر حكمت دوستي را كه بعمري چراجنك آرد ببيري بعمرده يعني بر نيجه زماندن
الكتوره لر انكله دوستا اولنلر نشايد كه بيك دم بيازارند لايق دكلدر كه اول دوستي
بر نفسده رنجيده وبغضوراينه لر بيت سنك بچندسال شود لعل لعل پاره سي بر طاش
نيچه ييلده يعني چوق زماندن كچمك ايله لعل پاره سي اولور زنهار تا بيك نفسش بشكني
بسنك صاقن تا اول لعلي بر نفسده طاش ايله صيميه سن حكمت عقل در دست نفس چنان
كرفتار است عقل نفس النده انجلين كرفتار وزبوندر كه مرد عاجز در دست مرد كريز
كه عاجز مرد قوي عورتك النده كرفتار وزبوندر يعني كرفتار وزبون اولدوغي كبي بيت
درخرمي بر سراي ببيند خرملق قپوسني سراي اوزره بغله يعني آرتق اول سرايه سرور
وحضور اميدي طوتمه كه بانك زن از وي بر آيد بلند كه عورتك آوازي اول سرايدن
يوقاري كله يعني طشره ده اشدله حكمت راي بي قوت مكر وفسونست قوت بي راي مكر
وفسوندر وقوت بي راي جهل جنونه وراي سز قوت جهل وجنوندر يعني صافي
قوت هيچ فائده ويرمز محصل كلام رايه قوت وقوته راي لازمدر كه حصول مراد ميسر
اوله حكمت جوانمردي كه بخورد وبدهد بر جوانمرد كه كندوسي يه وغيره صدقه
به از عابدي كه روزه دارد و بنهد يكند بر عابدن كه اوروج طوته وصقليه حكمت اندك
اندك جلي شود آز آزبره جمع اولور بر وافر اولور وقطره قطره سيلي شود و
قطره قطره بر بره جمع اولور بر سيل اولور يعني اناكه دست قدرت ندارد يعني انلرك
قدرتي الني طوتمزلر سنك خرده نكه دارند خرده داشي صقلرلر تا بوقت فرصت
تا فرصت وقتنده دمار از دماغ ظالم بر آرند ظالمك دماغندن دمار يوقري كتوره
يعني هلاك ايده لر حكمت معصيت از هر كه صادر شود ناپسندست معصيت هر كيمدن

صادد اولنا معقولدر واز علما تابسندتر اما علمادن نامعقول کدرکه علم سلاح جنک
شیطانست زیرا علم شیطانله جنک ایتمکه سلاحدر وخداوند سلاح را چو باسیر
برند وسلاح صاحبنی چونکه اسیرلك ایله الدره شرمساری بیشتر بود خجالتی زیاده
دلك اولور حکمت ای طالب روزی بنشین که بخوری یای رزق طلب ایدیجی اوتورکه
یرسن روزی مطلوب اجل وای اجلك مطلوبیجی مرو که جان نبری کتمه که جان الورسن
یعنی قیچمه که جانه خلاص ایدمزسن حکمت تلمیذ بی ارادت عاشق بی زر است استادنه
محبتی وعلمه میلی ورغبتی اولمیان شاکرد التونسز عاشق در مقصودنه واصل اولمز
فرونه بی معرفت مرغ بی پر ومعرفتسز سیاح قناتسز قوش در کم مرادنه سهولت ایله ایرشمز
وعالم بی عمل درخت بی بر وعملسز عالم میوه سز درخت در که علمك اکا نفعی اولماز
وزاهد بی علم خانه بی در وعلمسز زاهد قپوسز اوددر که شیطان آنی صراط مستقیمدن
جدا ایدر حکمت دو کس را حسرت از دل بدر نرود ایکی کمسنه نك کوکلندن حسرتلری طشره
کتمز یعنی چقمز وپای تغابن از کل بر نیاید والدیعنی پشیمانلق ایاغی بالچقدن یوقری
کلمز یعنی پشیمانلق کتمز تاجر کشتی شکسته بر سی در دریا سفر کمیسی صینمش بر تاجر که
بنجون دریا سفرینه اندم دیو پشیمانلق کتمز دوم وارثی با قلندران نشسته اکنجسی
بر وارث که قلندرلر ایله اوتورمش حکمت حلم شتر چنانکه معلوم است دوه نك حلمی
انجلین که معلومدر یعنی زیاده حلیمدر وکر طفل مهار دستی کیرد فرضا اکر بر طفل آنوك
مهارینی طوته وصد فرسنك ببرد ویوز فرسخ ایلدره کردن از متابعت نپیچید آنوك
متابعتندن بویون چویرمز اما اکر دره هولناکی پیش آید اما اکر اشترك اوکنه بر مخوف
دره کله که موجب هلاك باشد که اکا کتمك هلاکه سبب اوله وطفل بنادانی بجهل خواهد

رفتن

رفتن وطفل نادانلق ایله اولدره کتمك استیه زمام از کفش درکسلاند شتر اول
طفلك الندن یولارینی اوزر حکمت دروغ کفتن بضرب لازب ماند یالان سویلمك
جراحتی اثری قالمش ضربه بکزر که جراحت اکرچه درست شود که یاره اکرچه درست
اوله لکن نماند لکن نشانی واثری قالور چونکه برادران یوسف علیه السلام که
برادرلری کبی که بدروغ کویی مذموم شدند که یالانجیلق ایله مذموم اولدیلر
بز راست کفتن ایشان نیز اعتماد نماند انلرك طوغری سوزلرینه دخی اعتماد قلمدی
زیرا بنیامین قصه سنده سوزلری صحیح ایکن حضرت یعقوب اعتماد ایلمدی وایتدی
بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ بلکه نفسلریکوز سزه بر نسنه تزیین کوستردیکه اول
سببدن کندیکز خیانتی اتدوکوز لکن بو خصوصده ده صبر ایدرم امیدم بودر که مرادم
وسیله اوله حکمت ارادت بیچون یکی را تخت شاهی فرو آرد حق تعالینك ارادتی
بوینی شاهلق تختندن آشغه کتورر ودیکری را در شکم ماهی نکوه دارد وبر غیرینی
دخی بالوق قرننده نکاه طوتر یعنی هلاك ایتمیوب حفظ ایدر که مراد یونس پیغمبردر
که بو آیه کریمه آنوك حقنده نازل اولمشدر فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ حکمت حق تع
می بیند ومی پوشد حق تعالی حضرتی بنده لرینك عیبنی کورر ولطفی ایله ستر ایدر
وهمسایه نمی بیند ومی خروشد وهمسایه کورمز وحقیقت حاله مطلع اولمز وخروش
ایدر یعنی عیبنی فاش ایدروب اونیکا بوبیکا مساوی قلوب چغرور نعوذ بالله خلق
عیب دانه بودی نعوذ بالله خلق عیب بلیدی کسی بحال خود از دست کسی نیاسودی
کندی حالنده وتنها سنده بر کمسنك الندن کلمز ایدی حکمت هر که بر زیردستان نبخشاید
هر کیمکه الی النده غیره ترحم ایتمیه بجور زبردستان کرفتار آید قویلرك جورینه کرفتار

اولور مثنوی نه هر بازوکه دروی قوّتی هست بمردی عاجزانرا بشکند دست اولور مثنوی نه هر بازوکه انده بر قوت وار در

بمردی عاجزان را بکشند دست مردلك وقوی لك ایله عاجزلرك الینی صیه یعنی

انده جفا ایده واکا قاله بوبله دکلدر ضعیفانرا مکن کرد دل کنندی ضعیفلرك کوکلی

اوزره برضرر ایلمه یعنی انلری رنجیده خاطر ایلمه که در ماني بجوهر زور مندی زیرا

عاقبت بر قوی نك جوره کرفتار اولوب عاجز قالور سن مَنْ لایَرْحَمْ لایُرْحَمْ عاقللر

چونکه خلاف بیند عاقللر چونکه خلاف غوغا کوره بجهد صبر یعنی کنارن چقر وچونکه صلح

بیند فچونکه صلح کوره لنکر بنهد لنکر قور یعنی اوراده کلور که انجا سلامت در کناو

انست زیرا انده یعنی جنکدن اولانکره ده سلامتکنارده در وانیجا حلاوت در میان

وبوراده یعنی صلح برنده حلاوت اورتاده در بیت مقام راستی شش جی باید قمار

بازه یعنی قمار طریقی اوزره نرداو بنانچی کمسه شش کرکدر زیرا انوك لعبنه

فائده لودر ولکن هر یك می آید اما سه یك کلور یعنی حصول مراد طلبنه کوره دکلدر

حکمت درویشی مناجات می کفت بر درویش مناجات ایدر ایدی یارب بربدانم

رحمت کن ایی یارب امزلره رحمت ایله که نیکان را خود رحمت کرده زیرا ایولره رحمت

ایتمش سن که ایشانرا نیك آفریده زیرا انلری سعید خلق ایتمش سن او کیمی که

علَمْ بر جامه نهاده اول کمسه که جامه اوزره نشان قودی وانکشتری در دست

نهاد والنده یعنی بر هفت خاتم قودی جمشید بود جمشید ایدی کفتند ش همه

زینت چرا بچپ دادی جمشیدی ایتدیلر دوکلی زینتی نیچون صوله ویردک

وفضیلت راست وحال بوکه فضیلت صاغ طرفکدر کفت جمشید جوابنده بروی

ایدی داست دا زینت راستی تمامست راسته راستلق زینتی تمامدر حکمت

پادشاه

چمشید

پادشاه از بهر دفع ستمکا دست پادشاه ظالملری دفع ایتمکدن اوتوریدر

وشحنه برای خوان خوردن وصوباشی قان ایچیجلرك یعنی آدم قتل ایدیجی

ایچوندرکه انلری حبس ایده وقاضی مصلحت جوی طراران قاضی طرارلرك مصلحتی

طلب ایدیجیدر یعنی انلرك احوالنی تفحص ایلمك اکه لا زمدر هرکز دو خصم خصم

راضی بپیش نرود عالمده هر راضی ایکی خصم هرکز قاضی قتنه کتمزلر حکمت

قحبهٔ پیر از نابکاری چه کند که توبه کند بر قحبه بجه ایبیه که نابکارلقدن

توبه ایلیه یعنی کوهرکه هیچ ایشه یرامز زنادن توبه ایدر وشحنه معزول از مردم آزار

ومعزول صوباشی بجه ایلیه که مردم آزارلقدن توبه ایلیه یعنی توبه ایدر بیت

جوان سخت می باید که از شهوت پرهیزد نفسنی زبون ومغلوب ایتمش

سخت وقوی جوان کرك که شهوتدن پرهیز ایلیه حکیمی را پرسیدند

بر عاقله سؤال ایلدیلر که چندین درخت نامور که پیر ست رغبت آخود

الت بر هیمی خیزد که اول قدر نامور ومشهور درخت که خدای عز

وجل آفریده است که عزیز وجلیل الله خلق ایتمشدر بلند بر ومند یوکسك

ویمشلو هیچ یکی را آزاد نخوانند مکر سرو هیچ برسنه آزاد اوقومزلر الا سروه که

ثمره ندارد حال بوکه سرو بر میوه طوتمز یعنی میوه سی یوقدر حکمت

دو کس مردند وتحسر بردند ایکی کمسه اولدیلر وحسرت الندیلر یکی آنکه

داشت ونخورد بری اوکه مال طوتدی یمدی ودیکران دانست ونکرد

بری دخی اولورکه بلدی یعنی علم تحصیل ایتدی وانکله عمل ایتمدی قطعه

کس نبیند بخیل فاضل را کمسه فاضل بخیل کورمز که نه در عیب کفتنش

كوشد كه عيبنى سويلكه چالشميه يعنى كيم بر فاضل بخيل كوره آنوك فضلنه اعتبار اتميوب
بخلندن اوتوري عيبنى ذم ايدر يعنى بخل بر مرتبه ده قبيحدر فضل بر مرتبه ده لطيف و شريف
ايكن آنوك قبيحنى ستر ايتمز و ذكر يمى دو صد كنه دارد اما اكر بر كريم اكيوز كناه طوته
كرمش عيبها فرو پوشد كرم ايله آنوك عيبلرينى ستر ايدر خاتمة الكتاب تمام شد كتاب كلستان
كلستان كتابى تمام اولدى والله المستعان حال بوكه الله تعالى يعنى عونيله طلب اولنور
حاصل كلام مستعانك عونى ايله بو كتاب لطيف آخر اولدى درين جمله بو جمله ده يعنى
بو كتابده چنانكه رسم مؤلفانست آنجليين كه مؤلفلرك عادتى در تلفيقى نرفت
بحر تقارب
بر تلفيق كتمدى يعنى كمسنك سوزينى بو كتابه ضم ايتمك واقع اولمدى بيت كهن خرقة
خويش پيراستن كندو كهنه خرقم ايله بزنمك يعنى آيى كيمك به از جامه عاريت خواستن
غيريدن عاريت جامه طلب ايلمكدن يكدر كم مغز دماغ بيهوده بردن كه عبث يره دماغك
مغزينى التمك يعنى عقله الم و اضطراب ويرمك ودود چراغ بى فائده خوردن و فائده
سز چراغك دوتونى يمك يعنى بى فائده زحمت چكمك كار خردمندان نيست عاقللرك
ايشى دكلدر بيت ولكن بر روى لطيف روشن صاحب دلان اما صاحب دللرك روشن
و لطيف رأى قتنده كه روى سخن در ايشانست كه سوزك يوزى انلره در يعنى سوزك
حقيقتى بلمه ايدوكن انلو بلوره پوشيده نماند مستور و مخفى قلمز كه بنم بو سوزم حقيقتده
موعظه هاى شافى كه شفا ويرجى موعظه لر و نصيحتلر در در سلك عبارت كشيده
عبارت سلكنده چكلمشدر و دارى تلخ نصيحت نصيحتك اجى داروسى بشهد ظرافت
بر آميخته ظرافت عسلى ايله قريشمشدر قطعه ما نصيحت بجاى خود كرديم بزنه يحتى
يرنده ايلدك روزكارى درين بسر برديم بو كتابك تصنيفنده بر روزكارى باشه
التدك

التدك عمردن بر مقدارن صرف ايلدك كر نيايد بكوش رغبت كس بونيم نصيحتم
اكر كمسنك رغبتى قولاغنه كلميه يعنى رغبت ايدوب قبول ايتميه بر رسولان پيام باشد
بس رسوللر اوزرنه انجق پيام ايرشدرمك در قبول ايتدرمك دكلدر نتكيم حق تعالى
حبيب اكرمه خطاب ايتمشدر و ما على الرسول الا البلاغ شعر يا ناظرا فيه سل الله
مرحمة اى بو كتابه نظر ايدن يعنى بو كتابى اوقويجى كمسه الله تعالى حضرتندن مرحمت طلب
ايله على المصنف واستغفر لكاتب مصنفى اوزرنه و كاتبى اوزرنه مغفرت طلب ايله
دعايه بخل اولمز لطفكدن بو كتابى يازيجى اوزرنه شارحى اولان شمعى فقير
اوزرنه داخى مغفرت طلب ايله اللهدن واطلب لنفسك من خير تريد به وكندو
نفسك ايچون طلب ايله خيردن و مرادندن كه انى استرسن من بعد ذلك
غفرانا لصاحبه بو جمله دن صكره صاحبى ايچون مغفرت طلب ايله [illegible]

تم الكتاب بعون الله الملك
الوهاب كتبه الفقير على بن
عبد الله غفر الله له ولوالديه
واحسن اليهما واليه
ولجميع المؤمنين
والمؤمنات
تم

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

شکر و سپاس بی قیاس اول قادر و قیومه که لطف بی غایت و کرم بی نهایتده معجز شعار
و نبوت دثار رسول الله کوندردی تا مردم بنی آدم که اکرم مخلوقات و اشرف موجوداتدر
آنلرك پند و نصیحتلری سببیله کفر و ضلالت و خذلان و غوایت وادیسندن
خلاص بولوب صراط مستقیمه سلوك ایده لر تا که اول بی نظیر سبحانه حق عبودیتنی
ادا ایتمکله مظهر عفو و رحمت و سزای لطف و مغفرت اوله لر و در نعت سید المرسلین
و صلوات موفور و تحیات بی قصور رسول ثقلین و سید کونینه اوزره اولسون که جریده
عالم اول شکر گفتارك درر بارلرنده سعادت دارینه دلالت و هدایت ایدیجی پندنامه
اوکلدی و اول صلوات تحیات آنوك آل و اصحابی اوزره اولسون که جمیع اقوال و احوالده
صدق و خلوص ایله اکا مرید و تابع اولمشلردر سبب تألیف کتاب فصل بهارده روز نوروز
نشاه ویردی برکونه پادشاه صفا و حلاوه و فادنه بر طایفه خوب و دلکشا و لطیفه روح فزا
بر مقامده بری بریله نشاط و سرور بشاشت و حضور ایله ملاطفت و مصاحبت ایلرکه
علم و معرفت ایله آراسته و زهد و صلاح ایله پیراسته عزیز و دلپسند و محترم و ارجمند بو
خصال حمیده ایله متصف اولان عمر بن حسین درکه بو نام بر لطیف و شریف مقامدن
پیدا و ظاهر اولمشدر حق تعالی حضرتی عزت اسمه دنیاده آتی معمر و برخوردار ایدوب آخرتده
سعادت ابدیه یه واصل ایلسون مراد ایدندی که شیخ عطار حضرتلرینك قدس الله سره
العزیز پندنامه نام کتابی که حقیقتده کیمیای سعادت و سرمایه سیادتدر انی ترکیله شرح
اولنوب دیباجه سنی آفتاب رفعت فلك رتبت دولتمند و سعادتمند عظیم القدر رفیع
الصدر کریم الشان صاحب الجود و الاحسان سخن شناس و نکته دان معزز و مکرم سلطان
سلاطین جهان خاقان حوافی زمان ظل الله من الارضین کهف الانام و الملجأ باسط .

العدل

العدل و الامان ناشر الجود و الاحسان ماحی الظلم و الطغیان المؤید بعون الرحمن
هفت اقلیم پادشاهی سلطان مرادك مقرب و مقبولی در حق تعالی حضرتی التفات پادشاهی
و مواهب شهنشاهی ایله مسرور و آسوده حال ایدوب مرفه البال ایلسون بو اوصاف
ایله موصوف و بو القاب ایله معروف اولان ذات پاك و ذوات تابناك زیرك آغا حضرتلرینك
اسم شریفی معنونه و وصف لطیف ایله مزین اوله تا که اول کتاب مستطابده منتفع اولان
کمسه لر اول جود و سخا ایله خاتم طیبك کرمی دفترینی طی ایدن صاحب سعادتی و بو ترجمه یه
باعث اولان عمر بن حسین و آلام زمانیله شکسته حال و پریشان بال و هما قلیل البضاعه
شارح اولان حقیر شمعی یی دعاء خیر ایله یاد ایلیه لر قطعه سعادتمند عالم زیرك آغا
جهانی نام نیك ایله طوتبدر آنك اسم شریفنده محقق خصال نیك هب معلوم اولبدر

قطعه

مراد اولمز بو فانی دهر ایچنده ایو نام ایله شهرتدر جهانده سخا و لطف ایله بو اولدی ایو نام
اکه مانند کیمه دو بوزنهانده نام نیکو کر بماند ز آدمی به کز و ماند سرای زرنکار
خدای رب العالمین اکا دنیاده عمر طویل و ثواب جزیل و دار آخرتده قلوب جنت عدن و دیدار
شریفنی میسر ایدن امین یا مجیب السائلین و یا خیر الناصرین چونکه طالب ترجمه اولان
اهل دلدن بو صواب و لطیف التماس کوروم جان و دلدن صفای خاطر ایله اول کتاب
سعادت آثار و پر فواید که شرحنه شروع ایلدوم زیرا اول صاحب دولتك و باعث ترجمه
اولانك احسان دیده سی و کرم و لطفك تشنه سی اولمشیدم لیکن بر وجه
شرح ایدم که مستور و پوشیده اولان نکات و معانیسی عیان و روشن اوله که اشکال .

اثر قلیه تا که سعادت ابدیه یه طالب ودولت سرمدیه یه مایل وراغب اولنلر آنوک نصایح الله
متنصح ومغتنم اولوب قدر عظیمه وصول بولوب دنیاده عز ودولت وعقباده فوز ومغفرة
مظهر اولوب فایزین زمره سنه داخل اولهلر بو رساله یه رمنا فمک شرحنک نام شریفنی
سعادت نامه قودوم زیرا بیلورکیم انده مسطور ومکشوف اولان نصایحیله عمل ایدن البته
سعادت ابدیه یه وصول بولمق مقرردر پس عاقل پر تدبیره لازمدر که عمر عزیزینی غفلت له
کچورمیه بیت مکن عمر ضایع بافسوس وحیف که فرصت عزیزست والوقت سیف
وعمردن هر نسنه که دادر دلنی ضایع ایلمیه زیرا اول بر نفس بتون عالمدن ایودر زیرا
عالم فانیدر اما اول ضایع اولمیان نفسده حاصل اولان قرب وسعادت باقیدر مثنوی
سکندر که بر عالمی حکم داشت در آن دم که میرفت عالم گذاشت میسر نبودش که از عالمی
ستانند ومهلت دهندش دمی وا زمدر که هر کس همانکه عالمده بر یادکار قویه تا که
جهانده آنوک نام نیکنی خیر ایله یاد ایدوب روحانی بر دعا ایله شاد ایلیه نتکم حضرت شیخ نور الله
مرقده بوستان نام کتابنده بیورمشدر مثنوی بنا مند کسی اندر جهان کو بماند مکر آنکه زو
نام نیکو بماند نمرد آنکه ماند پس از وی بجای پل ومسجد وخان ومهمانسرای
هر آن کو نماند از پسش یادکار درخت وجودش نیاورد بار وگر رفت وآثار خیرش نماند
نشاید پس مرگش الحمد خواند ومن الله مکون الکون العصمة والسعادت والعون

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی حد آن خدای پاک را وا ول شریک ونظیردن پاک ومنزه خدایه حمد سز حمد آنیکه
ایمان داد مشتی خاک را اول الله که بر آوچ خاکه یعنی بر آوچ خاکدن خلق اولنمش انسانه ایمان ویردی

هر کل امر ذی بال لم یبدأ بالحمد لله فهو ابتر واجذم حسبنجه حضرت شیخ بو کتابی مستطابی
حمدله ابتدا ایلدی واشرف نعم ایدکنی اشعار ایچون حمددن صکره انی ذکر ایلدی آنکه دادم
دمیدا و روح را اول الله که روحی آدمه اوفرخی وظاهر ایلدی که قوله تعالی ونفخت فیه
من روحی بو سری بیان ایلر داد از طوفان نجات او نوح را نوح پیغمبره طوفاندن
نجاتی اول الله ویردی قوله تع فانجیناه ومن معه فی الفلک المشحون حمددن صکره آدمی
ذکر ایلدی سایر مخلوقاتدن بر ینی ذکر ایلدی زیرا ولقد کرمنا بنی آدم حسبنجه آدم وآدمی
اشرف مخلوقات ومفخر موجودات اولوب مظهر ذات وصفات باری اولمشدر نتکم بو حدیث
شریف آنی بیان ایلدی ان الله خلق آدم علی صورته ای علی صفته اثر علی صفته حدیثنده کلدر
همان علی صورته ترکیبنی بیان ایچوندر تا که صورت ذکرندن نا معقول ظن اولنمیه زیرا حق تعالی
حضرتی صورتدن منزهدر ومولانا جامی حضرتلرینک سلسلة الذهبنده بو ابیاتی بو سری
بیان وروشن ایلر مثنوی آدمی چیست برزخ جامع صورت خلق وحق درو واقع
نسخه مجملست ومضمونش ذات حق وصفات بیچونش متصل باد فایق جبروت
مشتمل بر حقایق ملکوت باطنش در محیط وحدت غرق ظاهرش خشک لب بساحل فرق
یک صفت نیست از صفات خدا که نه در ذات او بود پیدا هم علیمست وهم سمیع وبصیر
متکلم مرید وحی وقدیر هیچ بی از حقایق عالم همه چیزی درو بود مدغم
خواه افلاک وخواه ارکان گیر خواه کانی ونبات وحیوان گیر گرنه مرآت وجه با بود
از چه دو شد فرشته را مسجود بود عکس جمال حضرت پاک اگر ابلیس لعین نبرد چه باک
هر چه در گنج کنت کنزا نهان بود در وی خدا نمود عیان خلق داد ظهور وبید لیه
هستی او ست علت غائی زانکه عرفان بود سبب انرا اوست مظهر کمال عرفان را

وبر محلده دخی بو ابیاتی کتورمشدر — هیچ موجود نیست در عالم که شناس
حقیقت آدم دان آدم حقیقت همه چیز — عین حق را حقیقت همه نیز بیند آنه عین را کشته عیان
کشته ظاهر بصورت اعیان آشکار و نهان نبیند هیچ لیک این دولتی آسان نیست بلکه
خاص و خواص انسانست • آنکه فرمان کرد قهرش باد را اول الله که آنوك قهری باده فرمان
ایلدی تا سزایی داد قومی عاد را تا که عاد قومنه تمام لایقنی ویردی مرادی بسزلکلرندن
اوتوری اول قومی باد ایله هلاك ایلدی دیمکدر قوله تعالی واما عاد فاهلکوا بریح صرصر
عاتیة سخرها علیهم سبع لیال وثمانیة ایام فتری القوم فیها صرعی کانهم اعجاز نخل خاویة
فهل تری لهم من باقیة • آنکه لطف خویش را اظهار کرد اول الله کندو لطفنی اظهار ایلدی
بر خلیلش نار را گلزار کرد کندونك خلیلی اوزره آتشی گلزار و گلستان ایلدی قوله تعالی
قلنا یا نار کونی بردا وسلاما علی ابرهیم • آن خداوندی که هنگام سحر اول عظیم خدا
وندکه سحر وقتی کرد قوم لوط را زیر و زبر لوط قومنی زیر و زبر ایلدی مراد النتی
اوسته و اوستنی النته ایلدی دیمکدر قوله تعالی فلما جاء امرنا جعلنا عالیها سافلها
خداوندی ده اولان یا که وحدتدن منشعب در تعظیم الچوندر • سوی او خصمی که تیر انداخته
شول خصمی که آنوك جانبنه تیر اتمشدر پشه کارش کفایت ساخته آنوك ایشنه بر پشه
کفایت دونمشدر یعنی اول پشه سببی ایله هلاك ایلمشدر • بو قصه زیاده روشن
در خصمدن مراد نمرود لعینه در که حق تعالی حضرتی اینی بر اقسق سودی سنك سببی ایله
هلاك ایلمشدر خصمی ده اولان یا لتحقیر الچوندر • بیت • نیم پشه بر سر دشمن کماشت
در سر او چارصد سالش بداشت • او خصمی بینی آن خداوندی بیتنه جواب کبی واقع اولمشدر
آنکه اعدا را بدریا در کشید اول الله که اعداسنی دریایه چکدی و انده غرق ایلدی دریادن
مراد

مراد نیل ایرمغی و بعضلر دیمشدر مراد دریای قلزم دردیمش • ناقه را از سنگ خارا برکشید
سیاه محکم طاشدن ناقه یی چکدی یعنی ظاهر ایلدی قوله تعالی وجاوزنا ببنی اسرائیل البحر
فاتبعهم فرعون وجنوده بغیا وعدوا حتی اذا ادرکه الغرق قال امنت بانه لا اله الا الذی امنت
به بنوا اسرائیل وانا من المسلمین مصراع اول ایله حضرت موسی و فرعونك قصه سنه و مصراع
ثانی ایله صالح پیغمبرك قصه سنه اشارتلردر که کفره اندن معجزه طلب ایتدکلرنده حق تعالی
حضرتی عز اسمه بر طاشدن اول ناقه یی یاوروسی ایله بله ظاهر ایلدی حضرت شیخ قدس
سره امم سابقه نك احوال و قصه لرین بیان ایلدی تا که کندونك کتابندن منتفع [illegible]
اولانلرك قلوبندن اولان اعتقاد لطیف ثبات و استحکام بوله نته کم حق تعالی حضرتی حبیب
اکرمنه خطاب ایدوب ایتدی قوله تعالی وکلا نقص علیك من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك
چون عنایت قادر و قیوم کرد چونکه قادر و قیوم عنایت ایلدی • در کف داود آهن
موم کرد داود پیغمبرك کفنده آهنی موم ایلدی یعنی موم کبی یومشق ایلدی قوله تعالی
والنا له الحدید ان اعمل سابغات وقدر فی السرد واعملوا صالحا انی بما تعملون بصیر
قیوم باقی معناسنه در القیوم هو الذی یقوم به کل شیء و هو یقوم بنفسه قیومدن
مراد خدای تعالی در که جمیع اشیا آنکله قائم داد کندو ذاتیله قائمدر • با سلیمان دلی
ملك و سروری سلیمان پیغمبره سلطنت و سروری ویردی شد مطیع خاتمش
دیو پری دیو پری آنوك خاتمنه مطیع اولدی خاتمه اسناد سببه اسناد اولنان
قبیلدندر زیرا دیو و پری نك حضرت سلیمانه اطاعت ایتمسی سبب اول خاتم اولمشدر • رزق
صابر بکرمان قوت داد صابرك جسمندن کرم لره رزق ویردی • هم زیونس لقمه با حوت
داد هم یونس پیغمبردن حوته بر لقمه ویردی مراد حق تعالینك آدشریفی ایله ماهی آنی بر لقمه کبی یوتدی

دیکلادر مصراع اول ایله ایوب پیغمبرک قصه سنه اشارت ایلر زیرا صابردن مراد بو نده ایوب درکه
جسمی یعنی کوجک قوردلرلره یر اندی قوله تعالی واذکر عبدنا ایوب اذ نادی ربه انی
مسنی الشیطان بنصب وعذاب ارکض برجلک هذا مغتسل بارد وشراب ووهبنا له اهله
ومثلهم معهم رحمة منا وذکری لاولی الالباب وخذ بیدک ضغثا فاضرب به ولا تحنث
انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب مصراع ثانی ایله یونس پیغمبرک قصه سنه اشارت
ایلر قوله تعالی وان یونس لمن المرسلین اذ ابق الی الفلک المشحون فساهم فکان من المدحضین
فالتقمه الحوت وهو ملیم فلولا انه کان من المسبحین للبث فی بطنه الی یوم یبعثون حضرت
یونس بطن ماهی ده بونی لسانندن کید ردی آن لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین
وهر کیم که بونکا مشغول اولسه البته بلادن خلاص بولور بیت وقتست خوش انرا که بود
ذکر تو مونس و دمخود بود انز شکم حوت چو یونس بندهٔ را اتی بر سر می نهد بر بندن نک
باشی اوزره اته قود دیکر یرا تاج در سر می نهد بر غیر یسنک باشنه تاج قود بنده دن مراد
ذکر تا پیغمبر دیهودیلردن فرار ایدوب براغاجک ایچنه کیروب خلاص بولشیلکه ابلیس لعینک
دلالتی ایله اغاجی ایچنده ایکه یا بچندن ایاغنه وار نجه آنی اره ایله ایکی پاره قلدیلر دیکر یدن مراد
ارباب دولتدن هر قنقیسی مراد اولنور ایسه جائزدر آره بچقو معناسنه در او بست سلطان
هر چه خواهد آن کند سلطان اولهرنه استرسه آنی ایلر یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید
عالمی را در دمی ویران کند بتون عالمی بر دمده ویران وخراب ایلر نته که طوفانده ایله اولمشدر
مراد باری تعالینک فاعل مختار وحاکم مطلق ایدوکنه اشعاردر نیست سلطان مسلم مر و را سلطان
اکا مسلم ولا یقدر نیست کس را زهرهٔ چون وچرا کمسنک چون وچرایه زهره سی یوقدر
مراد لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون مبنی حق تعالینک حضورنده سؤال وجوابه کمسنک

کفناره

کفناره افتدار یجا اولمدوغن بیان ایدر چون وچرا ایچون معناسنه در آن یکی را گنج ونعمت
مید هد اول برینه لطف ایله گنج ونعمت ویرر وآن دکر را رنج وزحمت میدهد واول
برینه حکمتی ایله رنج وزحمت ویرر مرادکینه مال ونعمت وکیمنه رنج وزحمت ویرر
دیکلدر آن یکی را زر دو صد همیان دهد اول برینه ایکی یوز همیان آلتون ویرر مراد
پادشاهلر وقادردن کبر غنی اولنلردر همیان بونده کیسه معناسنه در دیکری در حسرت
نان جان دهد بر غیریسی زیاده فقر واحتیاجندن نان حسرتنده جان ویرر آن یکی
پوشیده سنجاب وسمور اول برینی زیاده غنا وکمال قدرتندن سنجاب وسمور کیمش
دیکری خفته برهنه در تنور بر غیریسی زیاده فقر واحتیاجندن تنورده عریان یاتمش
ابو الدرداء حضرتلری ایچون روایت اولنور نماز ادا ایلمک وقتنده خاتونی تنورده یاتوردی
مکر کیجک اولمدوغیچون که ایکیسنی که اندن نماز لرینه ادا ایلیه لر آن یکی بر بستر کمخا ونخ
اول بریسی کمخا ونخ دوشکی اوزره یاتمش وآن یکی بر خاک خواری کرده نخ اول بریسی
خورلق خاکی اوزره بوز اولمش مراد هرکز عزت کورمش دیکدر نخ قالیچه که پادشاهلر دوشنور
آن یکی بر تخت باصد عز وناز اول بریسی تخت اوزره یوز عزت وناز ایله آن دکر کرده
از فاقه باز اول بریسی فقر واحتیاجندن اغزنی آچمش بر بیچکه نسنه یه قادر دکلدر
طرفة العین جهان برهم زند بر طرفة العین ده جهانی بر برینه اورر وخراب ویباب ایلر
کس نمی یارد که اینجا دم زند کسه قادر اولمازکه بونده دم اوره بلکه جمیعا حکم وفرمانه سر
سر فرو ایدوب مطیع ومنقاد اولمشلردر آنکه با مرغ هوا ماهی دهد اول الله که هوا ده
پرواز ایدن مرغه ماهی ویرر بندکان را دولت شاهی دهد بنده لرینه شاهلق دولتنی
ویرر مراد جمیع خصوص حکم الهی یه مفوض ومسلم ایدوکنه بیان واشعاردر بی بدر فرزند

بیدا اوکند پدر سز فرزندی اول الله بیدا ایلر وظاهر طفل را در مهد کویا اوکند بشکده طفلی
اول کویا ایلر فرزندن مراد حضرت عیسی در که پدرسز خلق اولنمشدر قوله تعالی ان مثل
عیسی عند الله کمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له کن فیکون طفلدن مراد بنه حضرت عیسی
اولمق جائزدر قوله تعالی فاشارت الیه قالوا کیف نکلم من کان فی المهد صبیا قال انی عبد الله
اتانی الکتاب وجعلنی نبیا و یوسف قصه سنده مذکور در که زلیخا حضرت یوسفه بهتان
اتدکده حضرت یوسف اول بهتاندن خلاص بولمق ایچون ایندی درت آیلق بشکده بر طفل واردر
اول وقت اول حانه ده بزمله بیله ایدی آنی کتورک که بنم یا کلکمه اول طفل شهادت ایلر باذن الله
اول طفل ایدی قوله تعالی ان کان قمیصه قد من قبل فصدقت وهو من الکاذبین کلا
وان کان قمیصه قد من دبر فکذبت وهو من الصادقین طفلدن مراد بو طفل اولمق جائزدر
مرده صد ساله را حی میکند یوز یللق اولی یه دیری ایلر این نیز حق یکانه میکند
بونی حق تعالی حضرتندن غیری برغیریسی قادر اولمز مرده صد سالهدن مراد عزیر پیغمبردر که
بر حوریه پیش استخوانی کوروب ایندی بو استخوانی تکرار نیجه حیات بولورمی حق تعالی
حضرتلری کمال قدرتنی اکا بلدرمک ایچون اوراده آنوک روحنی قبض ایدوب یوز ییل آنی اول
حال اوزره قودی یوز ییلدن صکره امر حق ایله حیات بولوب اندن صکره نیجه زمان دیری اولدی
قوله تعالی او کالذی مر علی قریة وهی خاویة علی عروشها قال انی یحیی هذه الله بعد موتها
فاماته الله مائة عام ثم بعثه قال کم لبثت قال لبثت یوما او بعض یوم قال بل لبثت مائة عام فانظر الی
طعامک وشرابک لم یتسنه وانظر الی حمارک ولنجعلک آیة للناس وانظر الی العظام کیف
ننشزها ثم نکسوها لحما فلما تبین له قال اعلم ان الله علی کل شیء قدیر صانعی کز طین آدم
میکند آنوک کبی بر صانع در طیندن آدم ایلر قوله تعالی اذ قال ربک للملائکة انی خالق بشرا من طین
بنجم

بنجم را رجم شیاطین میکند بنجمی شیاطینه رجم ایلر قوله تعالی ولقد زینا السماء
الدنیا بمصابیح وجعلناها رجوما للشیاطین واعتدنا لهم عذاب السعیر از زمین
خشک رویاند کیاه قوری یردن اوت بتورر قوله تعالی اولم یروا انا نسوق
الماء الی الارض الجرز فنخرج به زرعا تاکل منه انعامهم وانفسهم افلا یبصرون آسمانرا
نیز اودارد نکاه آسمانی دخی اول خدا و ندنکاه دوتر یعنی قدرتیله حفظ ایلر قوله تعالی
ان الله یمسک السموات والارض ان تزولا ولئن زالتا ان امسکهما من احد من بعده انه
کان حلیما غفورا هیچ کس در ملک او انباز نی هیچ کسنه آنک حکم وملکنه شریک دکلدر اننک
شریکی معناسنه در لا اله الا الله وحده لا شریک له الملک وله الحمد وهو علی کل شیء قدیر قوله
اوراکحن نی وساز نی آنوک سوزینک صوتی وترتیبی یوقدر مراد حق تعالی حضرتنک کلامی
شریفی حرف وصوتدن منزه ایدوکن اشعار ایدر در نعت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم
سید کونین وختم المرسلین اول رسول ایکی عالمک سیدی ومرسل پیغمبرلرک ختمی در قوله تعالی
ما کان محمد ابا احد من رجالکم ولکن رسول الله وخاتم النبیین وکان الله بکل شیء علیما
مراد خاتم النبیین ایدوکن اشعار در نته که کندولرک الفاظ دررباردلرندن لا نبی بعدی آخر الله
بود فخر الاولین اول رسول اکرچه جمیع انبیا ورسلدن صکره کلدی لیکن اول کلن پیغمبرلرک
فخری وکزیده سی اولدی زیرا اندن اشرف ومکرم برکمسه خلق اولنمدی رحمة للعالمین اول اولدی
مثنوی خواجه دنیا ودین کنج وفا • صدر بدر هر دو عالم مصطفی • آفتاب شرع ودریای
یقین • نور عالم رحمة للعالمین • مهترین وبهترین انبیا • رهبر اصفیا واولیا پیشوای این
جهان وآن جهان • مقتدای اشکار وهم نهان • هر دو کیتی از وجودش نام یافت • عرش
نیز از نام او آرام یافت • آنکه آمد نه فلک معراج او اول رسول که نه فلک آنک معراجی کلدی یعنی جسمی

معراج شریفده نه فلکدن کذر ایلدی انبیا و اولیا محتاج او انبیا و اولیا آنوک محتاجی در

مثنوی همه انبیا در پناه و بند • مقیم در بارکاه و بند • او همه منیر همه اختر ند • او سلطان

ملک همه لشکر ند • شد وجود ش رحمة للعالمین • آنوک وجود شریفی عالمه رحمت اولدی

نته که حق تعالی حضرتی بویورمشدر وما ارسلناك الا رحمة للعالمین • مسجد او شد همه روی

زمین • جمیع یر یوزی آنوک مسجدی اولدی زیرا اناسک جمیعنه پیغمبر کوندرلدی سائر انبیا

بو قدر رفعت و بو حالت ویرلمدی آنکه یارش بود ابو بکر و عمر اول رسولکه ابو بکر و عمر

رضی الله عنهما آنوک یاری ایدی • از سر انکشت او شق شد قمر آنوک مبارک بارمغی اوجندن

قمر ایکی پاره اولدی قوله تعالی اقتربت الساعة وانشق القمر • چو عرش بر آهیخت

شمشیر هم • بمعجز میان قمر زد دو نیم بعض نسخه ده بویله واقع اولود • آنکه شد یار ش ابو بکر

و عمر حقیقده بر در آن یکی او در رفیق غار بود او لبریکه رفیق غاری ایدی مراد ابو بکر در

قوله تعالی ثانی اثنین اذ هما فی الغار کعبهٔ معظمه دن مدینهٔ منوره یه هجرت واقع اولدوغی

کیجه بر مغاره ده پنهان اولدیلر کفار خاکسار هر نه قدر که جست و جو ایلدیلر انلر دن اصلا

اثر و خبر بولمدیلر مثنوی خواجهٔ اول که یار غار اوست • ثانی اثنین اذ هما فی الغار اوست

صد ر دین صدیق اکبر قطب حق • برده در صدق از همه معنی سبق • هر چه حق از بارکاه کبریا

ریخت در صدر شریعت مصطفا • لاجرم نابود از وتحقیق ریخت • آن همه در سینهٔ صدیق

ریخت • چون عمر مویی بدید از فر او • کفت کاش آن مویمی در صدر او • وان دکر لشکر کش

ابرار بود • واول بر یکه مراد عمر حضرتی در ابرار ک لشکر کش و سرداری ایدی زیرا ملک عجم

و کثر ممالک آنک خلافتی زماننده فتح اولدی ابرار دن مراد عمر حضرتیدر ابرار ک لشکر کشی

فحیله ایو معناسنه در مثنوی خواجهٔ شرع آفتاب جمهوریت • ظل حق فاروق اعظم شمع

دین

دین • ختم کرده عدل و انصاف بحق • در فراست برده از یاران سبق • کار دین از عدل او بالا

یافت • نیل جنبش زلزله آرام یافت • آنکه دارد بر صراط اول کذر • هست آن قول پیغمبر

آنکه اول علقهٔ دار السلام • او بدست آرد زهی عالی مقام • صاحبش بود ند عثمان و علی

عثمان و علی رضی الله عنهما اول رسولک صاحب و مصاحبی ایدیلر بوده ند بوندن اولدیلر

معناسنه دخی جائزدر • بهر آن کشتند در عالم ولی اندن او بتوری عالمه ولی و والی اولدیلر

آن یکی کان حیا و حلم بود اول بریسی که مراد عثمان حضرتی در حیا و علم معدنی ایدی مثنوی

خواجهٔ سنت که نور مطلقست • بل خداوندی دو نور بر حقست • آنکه غرق بحر عرفان

آمدست صدر دین عثمان عفان آمدست • در فتح کان رایت ایمان کرفت • از امیر المؤمنین

عثمان کرفت • او نفی کان عرصهٔ کونین کرفت • از دل پر نور ذو النورین کرفت • سید سادات

کفتا بر فلك • شرم دارد دایم از عثمان ملک • وآن دکر باب مدینهٔ علم بود • واول بریسی علم

شهرینک قپوسی ایدی کیم مشهور در انا مدینة العلم وعلی بابها مثنوی خواجهٔ حق پیشوا

ای راستین کوه حلم و بحر علم و قطب دین • ساقی کوثر امام رهنمای • ابن عم مصطفی شیر خدا

مرتضی • و مجتبی جفت بتول • خواجهٔ معصوم و داماد رسول • در بیان از ره نمونی آمده

صاحب اسرار سلونی آمده • مقتدای دین باستحقاق اوست • مفتیٔ مطلق علی الاطلاق اوست

آنه رسول حق که خیر الناس بود او لحق رسولی که ناسک بلکه جمیع عالمک خیر و کزیده سی ایدی

عم پاکش حمزه و عباس بود آنک پاک حمزه و عباس ایدی مراد عملرنده همان ایمانه کلمش

بو ایکیسی ایدوکه بیان در • هر دم از ما صد درود و صد سلام هر دم بزدن یوز درود

یوز سلام بر رسول و آل و اصحابش تمام رسولی او زره و آنک تمام و جمیع آل و اصحابی او زره

اولسون • در مناقب ائمهٔ دین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین آن امامانی که کردند اجتهاد

اول عظیم القدر امامدر که شرع شریف و دین منیفک رونق و تقویتی ایچون قرآن عظیمدن و حدیث
شریفدن سعی و اجتهاد ایلدیلر رحمت حق برزوان جمله باد حق تعالینک جمیعنک روحی اوزره
اولسون امامان جمع امام در فارسیده قاعده بیدر اوزره اندن اولان یاء وحدت تعظیم ایچوندر
دوان بوندن روح معناسنده در باد بوندن امر غائبدر بوحنیفه بود امام باصفا امامردن بریسی
بوحنیفه ایدی که اسم شریفی نعمان و پدرینک اسم شریفی ثابتدر ابو حنیفه کنیتیدر آن سراج امتان
مصطفا اول مصطفانک امتلرینک سراجی مراد بودر که سراج امتی حسبیجه حضرت رسول صلعم
امتنک سراجی ایدی که قصرلرنی آندن شعاع نورایرشدی زیرا حبیب اکرم حضرتی آنوک حقنده
سراج امتی دیمشدر امت بولک معناسنده در امتان جمع امت در قاعده فرس فارسیه اوزره امتان
ذکر قرون اعتباریله اوزندر باد فضل حق قرین جان او حق تعالینک فضلی آنک روحنه قرین اولسون
شاد باد ارواح شاگردان او آنک شاگردلرینک روحلری رحمت حق ایله شاد اولسون صاحبش
بو یوسف قاضی شده ابو یوسف قاضی آنوک مصاحبی اولمشدر بو وجهدر آنک مصاحبی قاضی
اولمش ابو یوسفدر بونک اصلی ابو در و ذو محمد ذو المنن راضی شده و محمددن احسان رضا
الله راضی اولمش ذو المنه دن مراد الله تعالی حضرتی در منن جمع منت در بونک تشدیدیله که بوندن احسان
معناسنه در حسبیجه سادات مثنوی شرحنده ذکر ایلمشدر داود طائی حضرتی که مشایخ عظامدندر
در حضرت ابو حنیفه نک شاگردی ایدی ابو حنیفه وفات ایتدکدنصکره محمد و ابو یوسف سؤال
مسئله ده که اشکال واقع اولورایدی داود طائی حضرتنه کلوب سؤال ایدرلردی داود طائی حضرتی
سوز محمدک اولسه سخن محمد است کفتی یعنی بو خصوصده سوز محمدکدر سوزی دیردی
سوز ابو یوسفک اولسه سخن اوست کفتی سوز بودر دیردی لکن ابو یوسفک نامنی ذکر ایلمزدی
و اکا متوجه اولمزدی اولورلرده برکه ابو یوسف ایچون رعایت ایتمزسکوز دیدی داود طائی
حضرتی

حضرتی جواب ایتدی ایکی سببدن او نوری بری بو که اوستادی بو حنیفه حضرتلرینه مخالفت
ایلمشدر زیرا ابو حنیفه حضرتلری جبس قبول ایدوب قضایی قبول ایلمدی بو قضایی قبول
ایلدی بو حنیفه قضا نارد و بیمرد تو بیمیری اکر قضا نکنی و بری دخی ابو یوسف علمی
دنیانک عزت و اعتباری ایچون تحصیل ایلمشدر رهانه بو خصوصدن استادنه مخالفت ایدن
بو قدر اهانته مستحق اولیجک پس هر دم استادنه مخالفت و عداوت ایدوب ضررینه
قصد ایدن کمسنک حالی عجب نجه اولیسر دایمانسز اولماسی مقرردر مکر که حق تعالی حضرتی
لطف ایده و شرعة الاسلام شرحنده مسطوردر ان احق الحقوق حق المعلم و مولانا جامی
حضرتی شیخ الاسلام عبد الله دن نقل ایدر ایدرکه شیخ الاسلام بیورمشدر که هر کیم که استاد
اوستادکه نه جفا ایده و سن انی دوست طوته سن کلب سندن یکدر شافعی ادریس
مالک با ذفر امامردن بری شافعیدر اسمی ادریسدر و بری مالکدر ذفرله یعنی بری امام
مالک و بری امام ذفردر یافت زینتان زین احمد زیب و فر احمدک دینکه مراد دین اسلامدر
انلردن زیب و زینت و فرّ و قوت بولدی احمددن مراد حبیب اکرم حضرتیدر صلعم امامردن
بری احمد حنبلی ایکن آنی ذکر ایلمدی مذکور اولان امامره نسبت انوک مذهبنک شیوعی اولمدوغی ایچون
روح شان در صدر جنت شاد باد جنت صورتدن انلرک روحی شاد اولسون قصر دین از علم
شان اباد باد دین قصری انلرک علملرندن معمور اولسون
پادشاها جرم ما را درگذار ای پادشاه بزم جرمزی عفو ایله ما کنه کاریم تو آمرزکار ذنبگناهکاران
و سن غفارسن تو نیکوکاری و ما بد کرده ایم سن ایو اشسن زیرا هر دم کرمکدن کناهلریمزی
عفو ایلرسن و حال بوکه بزیرامز و نامعقول ایلمشز که سنک کبی عظیم پادشاهدن خوف و حیا ایتمیوب
بونک کبی قبیح گناهلره ارتکاب ایلرز جرم بی پایان و بی حد کرده ایم پایانسز حدسز جرم ایلمشوز

بعض نسخه بو یله واقع اولور جرم بی اندازه وصد کرده ایم اما نسخهء اولیا اولیدر
توبینا وما خائف ازیکدیگر که تو پرده پوشی وما پرده در سالها در فسق وعصیان
کشته ایم یالکرده یعنی چوق زیاده زمان فسق وعصیانده اولمشز آخر از کرده پشیمان
کرده ایم آخر قبیح ونامعقول عملدن پشیمان اولمشز روز وشب اندر معاصی بوده ایم روز
وشب معصیتلرده اولمشز غافل از یؤخذ بالنواصی بوده ایم یؤخذ بالنواصیدن غافل اولمشز
قوله تعالی یعرف المجرمون بسیماهم فیؤخذ بالنواصی والاقدام قیامتده کافرلر علامتلریله معلوم اولور
پس اهل دوزخ اوک صاچلری وایاقلری ایله دوتلوب دوزخه آتیلور دوزخدن غافل
اولوب عاصی اولمشز یکدر دائما در بند عصیا بوده ایم دائما عصیا قیدنده اولمشز هم قرین نفس
وشیطان بوده ایم هم نفس وشیطانه قرین ومصاحب اولمشز بلکه بنده کبی انلرک امرینه اطاعت
اوزره ایز نمی تازد این نفس سرکش چنان که عقلش تواند کرفتن عنان بی کنه نکذشته بر ما ساعتی
بوم اوز رینه کناهسز بر ساعت کچمش باحضور دل نکرده طاعتی حضور قلبله بر طاعت ایلمشز
برد رآمد بندهٔ بدبخته طاعتکردن فراد ایروب بنده قیوکه کلدی آب روی خود بعصیا ریخته
حال بوکه عصیانله کندونک یوزی صوینی دوکمش الهی عبدک العاصی اتاکا مقرا بالذنوب قد
دعاکا فان تغفر فانت لذاک اهل وان تطرد فمن یرحم سواکا واذ جهل غایب شدم روز چند
کنون کامدم در بر قائم مبند بوهم معناده عصیا سببیله کندونک آب رویني دوکمش
مغفرت دار دامید از لطف تو سنک لطفکدن مغفرت امید طوتر زانکه خود فرموده لا تقنطوا
زیرا کندوک لا تقنطوا بیورمشسن قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله
ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم الآیه بحر الطاف تو بی پایان بوده سنک الطافک دریاسی
بی پایاندر نا امید از رحمت شیطان بوده سنک رحمتکدن نومید شیطاندر بودر بو ایکیسی محل اثبات است

مقاسنه

معناسنه اولمق روشندر اولی معناسنه اولمقدن نفس وشیطانه ذکر یاد راهمن ای کریم
نفس وشیطان بنم یولیمی اوردي مراد بو ایکیسی بنی سنک عبادتکدن دورد ایلدی دیکدر
رحمت باشد شفاعت خواه من بنم شفیعم سنک رحمتک اولور مثنوی نمی تازد این نفس سرکش
چنان که عقلش تواند کرفتن عنان که با نفس وشیطان بر آید بزور نبرد همنکا نیاید
زموز چشم دار مرکز نه پاکم کنی امید طوترم که بنی کناهدن پاک ایده سین بجنبش ازان کاندر
جهان خاکم کنی اندن اول که بنی جهانده خاک ایدرسن بوهم معناده راندن اول که بنی جهاندن خاک
ایده سن مراد قبل الموت بنم توبه می قبول ایدوب عفو ومغفرتک آبیله بنی کناهدن پاک ایلدیکدر
چشم بونده امید معناسنه در آندر آن دم کز بدن جانم بری اول دمده که بدنمدن جانمی
ایلدرسن از جهان بانور ایمان بری جهاندن بنی ایمان نوریله ایلته سن مثنوی خداوندکارا
نظر کن بجود که جرم آمد از بندکان در وجود کناه آید از بندهٔ خاکسار باتمید عفو خداوندکار
مراشرمساري زردي تو بس دکو شرمسارم مکن بیش کن درنکومش نفس اماره کوید
عاقل آن باشد که او شاکر بود عاقل اولکمسه در که جمیع حصوصده او شاکر اوله وانکه
بر نفس خود قادر شود وانده نصکره کند ونفسی او زره قادر وغالب اوله نفسه قدرت
اخلاق ذمیمه نک ازاله سیله میسر اولدوغنی اشعار ایتمک ایچون بو سمته سلوک ایلدی هرکه خشم
خود فرو خورد ای جوان ای جوان هرکیمکه کند وخشمنی یوتدی یعنی غضبنی دفع ایلدی
والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس زمره سندن اولمق امیدیله باشد او از رستکاران جهان
اول کمسه جهانک قورتلمشلرندن اولور مثنوی نکویم چو جنک آوری پای دار چو خشم
آوری عقل بر جای دار تحمل کند هرکرا عقل هست نه عقلی که خشمش کند زیردست چو لشکر
برون تاخت خشم از کمین نه انصاف ماندنه تقوی نه دین ان بود ابلهترین مردمان مردمدرک

وهوا

ایلدیکی اولکمسه دد کزبی نفس وهوا باشد دوان که نفس وهوانک آردندن بلیجی اوله مراد نفس

پرست وهوا پرست اولدیکدر بعض نسخه ده کزبرینه کو واقع اولوب معنی بویله اولور که

او نفس وهوا آردنجه یلیجی اوله وآنکه پی بنداد دآن تاریک رای واندنصکره اول تاریک رای معقول

زایل وصائب اولماز خواهد آمر زیدنش آخر خدای عاقبت خدای تعالی آنی یارلغیه در بو خود فکر محالدر

کرچه درویشی بود سخت ای پسر ای پسر اکرچه درویشلک سخت ومشکلدر هم زد درویشی

نباشد خوبتر هم درویشلکدن لطیف وخوبرک اولماز بیت چومی بکذرد ملک وجاه وسریر

نبرد از جهان دولت الا فقیر بیت نکهبانی ملک ودولت بلاست کدا پادشاهست ونامش کداست

هرکه او دانفس سرکش لمرشد هرکیمکه سرکش نفس اکه رام ومطیع اولدی از خردمندان نیکونام

شد ایواد لو عاقللردن اولدی بعض نسخه ده سرکش یرینه توسن واقع اولور حرون معناسنه

تا ده فتح وضم لغتدر بعض نسخه ده شومش واقع اولوب معنی بویله اولور هرکیمکه آنک شوم نفسی

انکا رام ومنقاد اولدی در ریاضت نفس بدرکوش سالی ریاضت یاد ملزنفسک قولغنی بورو آنی

زبون ایله تا نیندازد ترا اندر وبال که سنی کناه ووباله اتمیه هرکه خواهد تا سلامت ماندا او

هرکیمکه استرتا سلامت قاله از جمیع خلق دورکردانداو اولکمسه خلقک جمیعندن دوندره بو هم

معناده یوز دوندرسون بو وجه اوزره کرداند امر غائبدر مضارع صیغه سی اوزره نته که بو بیتده

واقع اولمشدر بیت بترسد آنکه برافتاده کان نبخشاید که کز بپاری دد آید کسش نکیرد دست

بعض نسخه ده مصراع اول بویله واقع اولمشدر در ریاضت نفس را ده کوشمال ریاضتده نفسکه کوشمال

ویر تا ادب بلیه السلامة فی الوحدة مردمان راسربسر دد خواب دان جمیع آدمیلری خواب

وغفلتده بیل خوابدن مراد زیاده غفلتدر کشت بیدار آنکه او رفت ازجهان بیدار اولدی اول

کمسه که او جهاندن کتدی مراد الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا حسبنجه جمیعاً خلق عالم خواب غفلتده

ایدوکه

ایدوکن اشعار دور آنکه رنجاند ترا عذرش بنه اولکمسه که سنی رنجیده ایلر العذر عند کرام

الناس مقبول حسبنجه آنک عذرنی قبول ایله تا بیابی مغفرت بروی مکیر تا که حق تعالی

حضرتندن مغفرت بوله سن آنوک اوزرینه دوتمه یعنی عذرنی رد ایدوب آنی پریشان

خاطر ایلمه حاصل معنی حق تعالی حضرتنک مغفرتنه وصول بولمق استرسن سنی رنجیده خاطر ایدن

عذرنی قبول ایله دیمکدر حق ندارد دوست آزار را حق تعالی حضرتی ظالم وموذی یی دوست طوتمز

نیست این خصلت یکی دین دار را بو دیندارک بو خصلتی یوقدر مراد مؤمن کامل اولان

کمسه خلق آزار اولماز بلکه خلق بزار اولان کمسه مؤمن اولماز از ستم هرکو دلی را ریش کرد

هرکیمکه او ظلمدن برکوکلی مجروح ایلدی آن جراحت بر وجود خویش کرد معنیده او جراحتی

کندو وجودی اوزره ایلدی بیت ستمکر جفا بر تن خویش کرد نه برجان مسکین درویش کرد

هرکه دربند دل آزاری بود هرکیمکه دل آزارلق قیدنده اوله در عقوبت کار او زاری بود

عقوبتده آنوک ایشی فغان اولور ای پسر قصد دل آزاری مکن ای پسر دل آزارلق قصدن ایلمه

و زخدای خویش بیزاری مکن و کندو خداکدن بیزارلق ایلمه ان الله لا یحب الظالمین حسبنجه

ظلم سببیله حق تعالی حضرتنی کندوکدن بیزار ایلمه دیمکدر نام مردم جز بنیکویی مبر خلقک نامنی

ایلکدن غیری ایله التمه کر همی خواهی که کردی معتبر اکر استرسک که حق وخلق قتنده معتبر ومحترم

اولاسن بعض نسخه ده بو بیتک مصراع ثانیسی اول واقع اولمشدر مثنوی رفیقی که غایب شد

ای نیک نام دو چیزاست از وبر رفیقان حرام یکی آنکه مالش بباطل خورند دوم آنکه نامش

بغیبت برند قوت نیکی نداری بدمکن حاشا وایلکه قوتک طوتمز ایسک کمسه یه ضرر وقباحت ایلمه

بر وجود خود ستم بیحد مکن کندو وجودک اوزره یعنی کندوک بیحد وبی قیاس ظلم ایلمه زیرا

لیس للانسان الا ما سعی حسبنجه غیریلره اثر وکلک ظلم وضرر حقیقتده کندو نفسکه دخی الناس

من ينفع الناس شر الناس من يضر الناس حسبنجه ناسك ايوسي اولدر كه ناسه اندن نفع اوله
ناسك كوتوسي اولدر كه ناسه اندن ضرر اوله پس خلق عالمه نفع محض اولان چبرك اغا حضرتلري
كزيدۀ عالم و زبدۀ بني آدم ايركنه اشتباه يوقدر حق تعالی حضرت جميع مرادات دنيويه سنه ميسر
ايدوب قيامتده اوليا و صلحا زمره سنده حشر ايده بيت جوانمرد اگر راست خواهي وليست
كرم پيشۀ شاه مردان عليست • دو زبان از غيبت مردم ببند يوري خلقك غيبتندن
لسانكي بغله • تا نبيني دست و پاي خود به بند تا قيامتده كندو دست و پايكي بند ده
كورميه سن • مراد غيبت سبب عذاب دوزخ ايدوكن بيان ايدر مثنوي بدوزخ برد مرد بدرا
گناه • كه پيمانه پر كرده ديوان سياه • دگر كس بغيبت پيشش ميرود • مباداكه تنها بدوزخ
رود • هركه از غيبت زبانش بسته نيست هر كيمكه انوك زباني غيبتدن بغلانمش دكلدر
الخ ان كس از عقوبت رسته نيست انجليس كه عقوبتدن قورتلمش دكلدر الغيبة اشد
من الزنا در فوائد خاموشي ميكويد ای برادر كر تو هستي حق طلب اي برادر
اگر سن حق طلب ايرايسك جز بفرمان خدا مكشاي لب لبكي خدانك فرماندن غيري به آچمه
مراد حق سوزدن غيري سويليه ديمكدر حق طلب وصف تركيبي در حق طلبي تقديرنده در كه
هستي ده اولان ياء خطاب الفه مصرف در گر خبر داري زحي لايموت اگر حي لايموتدن خبر
طوتر ايسك حي لايموت ابري اولمز ديري معناسنه دري معناسنه باري تعالی حضرتيدر
بر دهان خود بنه مهر سكوت كندو دهانكا وزره سكوت مهريني قو • الزمان زمان السكوت
وملازمت البيوت والتوكل على الحي الذي لايموت اي پسر پند ونصيحت كوش كن اي پسر پند
ونصيحتنا استماع ايله گر نجات بايدت خاموش كن اگر عذاب وبلادن تمام نجات وخلاص كركسه
خاموش اول كن ثاني شو معناسنه در هركه را گفتار بسيار شد بود هركيمكه انوك سوزي چوق اوله
يعني

يعني چوق سويليه من كثر كلامه كثر ملامه دل درون سينه بيمار شد بود آنك قلبي سينه سي
ايچنده بيمار اولور هركه راداد لفظي زاير دعاقلان را پيشه خاموشي بود عاقللر پيشه سي وعادتي
سكوتدر بو هم وجه در عاقللره پيشه وعادت سكوتدر زيرا البلاء موكل بالنطق وحضرت شيخ سعدي
سكوت المشا سلامة الانسان پيشۀ جاهل فراموشي بود جاهللر پيشه وعادتي فراموشلقدر
بود بونده است معناسنه اولمق روشندر • خامشي از كذب وغيبت واجبست كذب وغيبتدن
سكوت واجبدر لا كرامة للكذوب ترك كلمة من الغيبة احب الى الله من الف ركعة بيت زبان آمد
از بهر شكر و سپاس • بغيبت نكرداندش حق شناس • ابلهست آن كو بگفتن راغبست ابله اولدر
كه دركه او كذب وغيبت سويليه راغب ومائل در مثنوي چه خوش گفت ديوانه مرغزي
حديثي كه زولب بر دندان گزي • مرا در نام مردم بزشتي برم • نگويم بجز غيبت مادرم • كه دانند پروردگان
خرد • كه طاعت همان به كه مادر برد • وسلسلة الذهب ده مسطور در مثنوي
مصطفی كش جوامع الكلمست • كه بدان سلك شرع منتظمست • بعد من كان يؤمن بالله واليوم
ينال فيه جزاه • كو بهر صدق بی تفاوت سفت • فليقل خيرا او ليصمت گفت • خير گو ورنه خاموش كن
هرچه جز خير ازان فراموش كن • هركه دانا بود بداند كه خدا • هست بينا بهر كس وشنوا • وكر از فضيلت
دم زند باشد • كند او را سؤال در محشر • هرچه گويد بعقل گو بر وهوش • ورنه باشد ز گفت گو خاموش
اي برادر جز ثناي حق مگو اي برادر حق تعالی نك ثناسندن غيري بر سوز سويليه قول حق را از بري
دفع مكو دوقوعه غمزدن اونودي حق سوزي سويليه هركه در بند عبادت ميشود هركيمكه فصاحت
وبلاغت هواسيله عبادت قيدنده اولور هرچه دارد جمله غارت ميشود هرنه كه طوتر جمله غارت
اولور مراد قلبه منسوب اولان حالات زائل اولور ديمكدر دل ز بر گفتن بميرد در بدن كوكل بدنده چوق
سويلكدن اولور گرچه گفتارش بود در عدن اگرچه انوك سوزي لطافت وبهاده در عدن اوله

دن عدن مشهور بر بیرک اسید ر بعض نسخه ده کفارت واقع اولور تا خطاب ایله و آنکه سعی

اندر فصاحت میکند واو لکه فصاحت سعی ایلر جهد دل را جراحت میکند کوکلک یوزنی

مجروح ایلر زیرا که سعی جهد ایتمکدن قلبه زیان اضطراب وانقباض ایرشور و تو زبان را

در دهان محبوس دار یعنی زبانکی دهانکده محبوس طوت اذا خلا فخویش را مایوس دار

کندوکی خلایقدن مایوس و نومید طوت زیرا حق حضرتندن غیری بر فرد بر نسنه یه قادر

دکلدر مادامکه اراده الله تعلق اتمیه **بیت** نیا سایی از جار نباشی کس بر و جانب حق نکه

دار بس هرکه او بر عیب خود بینا شود هرکه که کندو عیبنی کورجی اولا روح او را قوتی

پیدا کند حق جانبندن آنوک روحنه بر قوت پیدا اولور زیرا غفلت وغرور دن خلاص بولوب

عیب بینه اولور طوبی لمن شغلته عیوبه عن عیوب الناس **بیت** مکن عیب خلق ای خرد

مند فاش بعیب خود ازخلق مشغول باش **در عمل خالص میکوید** هرکه باشد اهل ایمان

ای عزیز ای عزیز هر کیمکه اهل ایمان اوله پاک دارد چار چیز ای چار چیزی درت نسنه یی درت نسنه دن

پاک طوتر از حسد اول تو دل را پاک دار اول سن حسددن قلبکی پاک طوت لا راحة للحسود و ولی

للحسود من حسد خویشتن را بعد از آن مؤمن شمار انرا نصلره کندوکی مؤمن صایی شمار بوندن امر حاضر در

پاک دار از کذب وغیبت تو زبان کذبدن وغیبتدن زبانکی پاک طوت تا که ایمانت نیفتد در زیان

تاکه سنک ایمانک زیانه دوشمیه مراد حذر ایله که حسد سببی ایله ایمانکی اولیس دیمکدر پاک کردار

عمل را از ریا اگر عملکی ریادن پاک طوته سن شمع ایمان ترا باشد ضیا سنک ایمانک شمعنه ضیا

ونور اولور **بیت** اگر بجز اخلاص در بوم نیست از این در کسی جون تو محروم نیست

جون شکم را پاک داری از حرام چونکه قرنکی حرامدن پاک وخالی طوته سن مرد ایمان دار باشی

والسلام ایمان طوتجی یعنی صحیح مؤمن اولورسن والسلام ضیاء القلب من اکل الحلال هرکه دارد

این صفت باشد شریف هر کیمکه بو درت صفت وخصلتی طوتر شریف وعزیز اولور ور نه

دارد دارد ایمان ضعیف وگر بو درت خصلتی طوتمیه اولکه ضعیف ایمان طوتر مراد انک ایمانی

ضعیف اولور دیمکدر هر که باطن از حرامش پاک نیست هر کیمکه آنوک باطنی حرامدن پاک دکلدر

روح او را سوی افلاک نیست آنوک روحنه افلاک جانبنه یول یوقدر مراد عالم علوی در

الا فیض ارشمزدیمکدر چون نباشد پاک اعمال از ریا چونکه اعمال ریادن پاک ولمیه بیست

بی حاصل چو نقش بوریا اولکه عمل جهتندن بوریا نقشی کبی بی حاصل وبی فائده در هرکه را

اندر عمل اخلاص نیست هر کیمک که عملنده اخلاص یوقدر در جهان از بندگان خاص نیست جهانده

حق تعالینک خاص ومقبول بنده لرندن دکلدر **مثنوی** عبادت باخلاص نیت نکوست وگرنه چه آید زبی

مغز پوست چه زنار مغ بر میانت چه دلق چو در پوشی از بهر پندار خلق هرکه کارش از برای حق بود

هر کیمکه آنوک کاری وعملی حق ایچون اوله اصلا ریا اولمیه کار او پیوسته با رونق بود آنک کاری وعملی

دائم رونق ولطافتله اولور **بیت** چو روی پرستیدنت در خداست اگر جبرئیلت نبیند رواست

در بیان انکه پادشاهان را ازیان دارد چار خصلت ای برادر در جهان ای برادر جهانده

درت خصلت پادشاهان را همی دارد زیان پادشاهلره دوکلی زیان طوتر پادشه چون در ملاخندان

شود پادشاه چونکه خلق ایچنده خندان اولا بی گمان در هیبتش نقصان بود شبهه سز آنک

عرضی وهیبتندن نقصان اولور باز صحبت داشتن با هر فقیر کرو پادشاه هر فقیرله مصاحبت طوتمق

پادشاهان را همه دار حقیر پادشاهلری دوکلی خوار طوتر بعض نسخه ده مصراع ثانی پادشاه را

عیب باشد گوش کیر پادشاه عیبدرا استماع ایله باز نان بسیار اگر خلوت کند زنلر ایله اگر چوق خلوت

ومصاحبت ایده خویشتن را شاه بی هیبت کند پادشاه کندوسنی هیبت وحرمتسز ایلیه هرکه را فکر جهاد از دل نبود

هر کیمک که جهان دارلق شوکتی اوله یعنی عالمه پادشاه اولمق استینه میل او سوی کم آزاری بود آنک میلی کم آزارلق جانبنه

اولور زیرا ظالم اولوسه خلق نفرت و فرار ایلر• عدل باید پادشاهان را و داد پادشاهلره عدل
و داد کرك• تا ز عدلش عالمی کردند شاد تا عالم خلقی آنوك عدلندن شاد و آسوده حال اوله لر
ثبات الملك فی العدل کر کند آهنك ظلمی پادشاه اکر پادشاه زیاده ظلمه قصد ایدرسه• سود نکند عرّ و دا
خیل و سپاه خیل و سپاه انکا فائده ایلمز بلکه بالضروری سلطنتی لندنه کیدر بعض نسخه ده کنج و سپاه
واقع اولور چون کند سلطان کرم با لشکری چونکه سلطان بر لشکره کرم و لطف ایده بو هم وجه ده چونکه
سلطان لشکره منسوب اولان لطف و کرم ایدن بهر او بازند سر جان بر سری انلر او توری باش برینی
فدا ایلولر آنوك اوزره جانلرینی دخی فدا ایلرلر مثنوی چو دارند کنج از سپاهی دریغ• دریغ آیدش
دست بردن بتیغ چه مردی کند در صف کارزار چو دستش تهی باشد و کارزار• در بیان
اخلاق حمیده چار چیز آمد بزرکی را دلیل درت نسنه سیادت و سعادته دلیل و نشان کلدی
هر کرا آن دارد بود مرد جلیل هر کیمکه اول درت نسنه طوتر جلیل و عظیم القدر کشی اولور• علم را اعزاز
کردن بی حساب علم و اهل علمه حسابسز اعزاز و تعظیم ایلمك• من تقدّم عالما فکانما جلس
علی المصحف فضل العالم علی العابد کفضلی علی ادناکم• خلق را دادن جواب با صواب خلقه صواب
و لطف له جواب ویرمك الکلمة الطیبة صدقة هر که دارد دانش و عقل و تمیز هر کیمکه علم و عقل
و تمیز طوتر اهل عقل و علم را دارد عزیز اهل عقل و علمی عزیز طوتر اهل عقلدن مراد اهل علم اولمق
دو شندر ای برادر کر خرد داری تمام ای برادر اکر تمام عقل طوتر سن نرم و شیرین کوی با مردم
کلام خلقه سوزی نرم و شیرین سویله من عذب لسانه کثر اخوانه هر که باشد ترش روی و تلخ
کوی هر کیمکه اکشی یوزلو و آجی سوزلو اوله دوستان از وی بکردانند روی دوستلری
انلرن یوز دوندررلر• هر که از دشمن نباشد بر حذر هر کیمکه دوشمندن حذر او زره اولیه عاقبت
بیند از و رنج و ضرر عاقبت دشمندن رنج و ضرر کورر• در جواد خود عدو را ده مکان کندو جوارنده دشمنه
یول•

یول ویرمه مراد دشمنکی یانکه کتورمه دیمکدر جواب فوت ئی لقه ده• از برای انکه دشمن دور به اول
سببدنکه دشمن دور اولمق یکدر زیرا مرادی اوزره سکا فرصت بولوب انتقام ایتمکه قادر اولر
با محبان باش دائم همنشین دائم دوستلرکله مصاحب و همنشین اول• تا توانی روی اعدا را
مبین مادامکه قادرسن اعدانك یوزین کورمه مثنوی دیده بر تا رك سنان دیدن• خوشتر
از روی دشمنان دیدن• واجبست از نهار دوست بریدن• تا یکی دشمنت نباید دید• در میان
دوستان مسرور باش دوستلر اورتاسنده مسرور بو معنیده دوستلر ارسنده کر خود دایمی
ز دشمن دور باش اکر صاحب عقل ایسك دوشمندن دور اول حضور و صفاده اوله سن
بیت ای مدعی برو که مرا با تو کار نیست• احبا حاضرند با عدا چه حاجتست• ای بسر تدبیر راه توشه
کن ای اوغل آزق یولنك تدبیرن ایله یعنی توشه تدارکنی ایله بعض نسخه ده تدبیر راه توشه واقع
اولور که معنی بویله در ای بسر یول تدبیرنك ازغن ایله بو هم وجه ده یول تدبیرینه آزق ایله حاصل
معنی آخرت یولیچون توشه تدارك ایله دیمکدر• پس حدیث این و آن یك کوش کن صکره بو و او
سوزنی بر کوشه ایله مراد تعلل و بهانه سوزلرینی ترك ایله دیمکدر• و بیتك معناسی بو وجه ایله اولمق هم ممکندر
سکا لازم توشه یی کندك سوابروب حاصل ایله بولندن دانك سوزنه مقید اولمه در بیان چار چیز که در خطرست
چار چیزست ای برادر با خطر ای برادر درت نسنه خوف و خطر ایله در تا توانی باش از انها بر حذر
مادامکه قادرسن انلردن حذر او زره اول• قرب سلطان و الفت با بدان سلطان یقین اولمق و بدلر ایله
اشنالق و مصاحبت رغبت دنیا و صحبت با زنان دنیایه میل و محبت و زنلر ایله صحبت بعض نسخه ده بو وجه آتی
اولور قرب سلطانست و الفت با بدان سلطانلق قربی در و بدلر ایله اشنالق در• قرب سلطان آتش
سوزان بود سلطانك قربی یاقجی آتش در• با بدان الفت هلاك جان بود بد لر ایله الفت هلاك روح در
زیرا قرب خدایه مانع اولور بوده بونده است معناسی اولور دوشند• ز زهد داد دون دنیا چو داد

دنیا مادکبی ایکنده دهر طوتر کرچه بیینی ظاهرش نقش و نکاد کرچه آنک ظاهری نقش و نکاد کوررسن

جنة الدنیا رأس کل خطیئة حسبنجه دنیایه محبت صرر حضر امرو کی اشعارده **بیت** نوشته اند

برایوان جنة المأوی • که هرکه عشوهٔ دنیا خرید وای بوی • می نمایه خوب و زیبا در نظر ظاهر انظار

خوب و زیبا کورینور لیک از زهرش بود جان را خطر لیک آنک زهرندن جانه خوف و خطر وارد

زهر این مار منقش قاتلست بو منقش مارک زهری قاتلدر • باشد از وی دور هرکه عاقلست انزی

دور اولور هرکیمکه عاقلدر • همچو طفلان منگر اندر سرخ و زرد اطفال کبی سرخ و زرده التفات و محبت ایتمه

چون زنان مسرور رنگ و بو مگرد عورتلر کبی رنگ و بویه مغرور دفریفته اولمه زال دنیا چون عروس

آراسته است زاله بکزر دنیا عروس کبی بزنمش در هر زمانی شوی دیکر خواسته است هر زمان بر غیری

زوج ایستمش در مراد دنیانک کسبه وکاسبی اولمه وعن بیانندر **بیت** دل اندر دلارام دنیا مبند • که

نگنجست باکس که دل بر نکند • زال بونده قری معناسنده در مقبل آن مردی که شد زاین جفت طاق

سعادتلو اول عظیم القدر مرد که بو جفتدن طاق اولدی جفتدن مراد دنیا در طاق بونده تک معناسنده

پشت بروی کرد و دادش سه طلاق انکه آرقه ایلدی واکا اوچ طلاق ویردی مراد دنیایی قبول ایلمدی

دیکر **بیت** منه بر جهان دل که بیگانه ایست • چو مطرب که هر روز در خانه ایست • لب پیش

شوی خندان میکند دنیا بو عجوزه زوجی اوکنده اظهار محبت ایدوب لبنی خندان ایلر پس

هلاک از زخم دندان میکند صکره دیشك زخمندن هلاك ایلر **بیت** ازره مرو بعشوهٔ دنیا که این عجوز •

مکاره می نشیند و محتاله میرود **در بیان چار چیز که علامت نیکبختی است** شده دلیل نیکبختی چار چیز

دولتسنه سعادتمند لك ونیکبختلکه دلیل ونشان اولدی نه که این چار شر بود باشد عزیزی که

اکا بو درت نسنه اوله عزیز اولور اصل پاك آمد دلیل نیك بخت نیکبخته دلیل پاك اصل کلدی • نیست

بی اصلی سزاء تاج و تخت اصلسز هر کسه تاج و تخته لایق دکلدر نیکبختان را بود ذات صواب نیکبختلرك

مقبول

مقبول ولطیف ذاتی اولور انکه بر ذاتیست باشد در عذاب اول کسه که بر ذاتی در عذاب واقع اولور هر که

ایمن از عذاب حق بود هر کیمکه حق تعالی نک عذابندن امین اوله نیست مؤمن کافر مطلق بود اول کسه مؤمن

دکلدر مطلق کافردر فخیفایة ثامن غیره عمر دنیا پنج روزی بیش نیست دنیانک عمری و بقاسی بش بش

کوندن زیاده دکلدر بو پنج وجه در دنیا عمری یعنی دنیانک عمری بش کوندن ارتق دکلدر غافلست آنکس که

بیش اندیش نیست غافلدر اول کسه که عاقبتنی فکر ایتمکی معناسنه ترك لذات جهان باید کرفت

جهانک ذوق و لذتلرینی ترك ایلمك کرك دامن صاحب دلان باید کرفت صاحب دللرک دامننی طوتمق

واندن معاونت طلب ایلمك کرك که وصول الی الله میسر اوله صاحب دلاندن مراد مرشدلردر **بیت**

تو کز سرای طبیعت نمی روی بیرون • کجا بکوی طریقت گذر توانی کرد • در کچه لذات نفسانی مباش

نفسانی لذاتلره آرزو اوله • دوست دار علم فانی مباش فانی عالمه که مراد دنیادر دوست طوتجی اوله

دوست دار وصف ترکیبی در نیست حاصل رنج دنیا بردنت دنیانک رنج و زحمتنی التمك سکا حاصل و نافع

دکلدر عاقبت چون می بباید مردنت چونکه عاقبت سکا اولمك کرك حاصل معنی بود که چونکه عاقبت

موت مقرر در پس نه لازم که دنیانک الم و زحمتنی چکه سن ازتنت چون جان روان خواهد شدن چونکه

سنك جسمکدن جانک روان اوله کرکدر خاکت اندر استخوان خواهد شدن جسدك چوریوب

استخوانک اکچنده خاك اوله کرکدر مر ترا از دادن جاره نیست سکا جان ویرمکدن چاره یوقدر یعنی

جان ویرمك مقرردر دهرنت جز نفسك اماره نیست سنك یولك اورتجی و وصول الی الله دن سنی منع

ایدیجی قباحت و نامعقوله امر ایدیجی نفسجه کلکز غیری دکلدر مراد جناب قدسه واصل اولمغه مانع نفس

اماره ایدوکی اشعاردر قوله تعالی ان النفس لامارة بالسوء **بیت** کنم مرد انفس اماره خوار •

اکر هوشمندی عزیزش مدار • نفسکده اولان کاف تصغیر ایچوندر **در بیان اسباب عافیت** عافیت را کر بجویی

ای عزیز ای عزیز اکر عافیت وحضور استرسك • می توانش یافتن در چار چیز آنی درت نسنه ده بولمقلق

ایمنی و نعمت اندر خانه دان ایمن لك و خانه اند نعمت و قدرت تندرستی و فراغت بعد ازان صحت وانتقاء

فراغت چونکه با نعمت اما باشدت چونکه سکا نعمت ایله براماه اولیعنی سنده نعمت وامن اوله عافیت

دازان نشانی باشدت عافیه سکا اندن بر نشان اولور بادل فارغ چو باشی تندرست فارغ کوکل ایله

چونکه تندرست اولاسن دیکر از دنیا بنا یدیچ جست کرو دنیا از هیچ نسنه استمك کرکمز بو دنیا ورز

تا توانی کام نفس ما دامکه قادرسن نفسکك مرادینی حاصل ایله تا نیفتی ای بیرد ردام نفس ای بیرتا که

نفسك هواسی آیغی النه کتور دکم بر وده بهاهای نفس را نفسکك آرزو و نصیبلرینی نفسه آنور بیر

بیت مبر طاعت نفس شهوت پرست که هر ساعتش قبله دیکرست نفس شیطان می برند از ره ترا

نفس و شیطان سنی یولدن ایلدرلر تا بیفتد از ندا نرچه ترا تا سنی قویه آتر لر مرادسنی صراط مستقیمدن

اضلال ایدوب باشلله بلالر کتورر لر دیکدر بعض نسخه نیفتد زند واقع اولور بو تقدیرجه معنی بو ایله اولور

آکاه اول آکاه اول سنی چاهه اتمیه لر نفس را سرکوب و دائم خورد ار نفسکك باشنی دوك دائم خور طوت

تا توانه دورش از مرد ار داد ما دامکه قادرسن نفسکی حرام و نامشروعدن ایراق طوت حکایت

یافت مردی کورکن عمر دراز سائلی گفتش که چیزی کوی باز تا چو عمری کور کندی در مغاك

چه عجایب دیده در زیر خاك گفت این دیدم عجایب چند سال کین سك نفسم همی هفتاد سال

کور کندن دید و یك ساعت نمرد یکدم فرمان یك طاعت مبرد نفس بدر اهر که سیرش میکند بیاوفر سرکش

نفسی هر کیم که آنی طوق ایلو د ذکر کردن دلیرش میکند کنا ایلمکه آنی قوی ایلدی حلق خود را دو در داد

از هر مزه هر نه ترن کند و بوغازینی راغ طوت تا نیفتی در بلاء دو بزه تا بلایه و کنایه دوشمیه سن بعض نسخه

دو رداد یرینه پاك دار واقع اولور که معنی هر دم هر لذت بزه کناه ز آب و نان تا لب شکم دابر مسا ذوتلیه

لبکه دکین آب و ناندن بر ایمه همچو حیوان بهر خود آخر مساذ حیوان که کندولك ایچون آخور دوزمه مراد چوق

یه دیمکدر دوز کم خود کرچه صایم نیستی کوننز طعام آزیه اکرچه صایم دکل سن بر خود آخر بهایم نیستی

کوننز

کوننز طعامی آزیه اکرچه صایم دکلسن بر خود آخر بهایم نیستی چوق یه آخر بهایم دکلسن ای که

در خوابی همه شب تا بروز ای که هر کیجه روز صباحه دکن خواب دهسن بهر کور خود چراغی بر

فروز کند و قبرکدن اوتوی بر چراغ شعله لندر مراد قبرك روشن و منور اولمق ایچون کیجه لرده

عبادت ایله دیمکدر بیت شب کور خواهی منور چو روز از ینجا چراغ عمل بر فروز بیت

سر آنکه بیالین بهد هوشمند که خوابش بقهر آورد در کمند خواب و خواد جز پیشه انعام نیست

خواب و اکل و شرب انعامك عادتندن غیری دکلدر خفتکان را بهره زین انعام نیست اویومشلره

بو انعام و احساندن نصیب یوقدر خواب خوردن مراد خواب و اکل و شرب در زین انعامدن

مراد بر فرد زبیتنك مضمونی در خواب و خوردت ز مرتبه خویش دور کرد انکه رسی بدوت

که بی خواب و خورشوی بیت چو انسان نداند بجز خورد و خواب کدامش فضیلت بود بر دواب

بیت دریغ آدمی زاده پر محل که باشد چو انعام بل هم اضل ای بسیار خواهی خفت خیز ای

قبرده چوق اویوسك کرك قالق کر خبر داری ز خود بی کفت خیز اکر کندوکدن خبر طوتر ایسك تو تکمز

قالق بیت کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش کی روی ره ز که پرسی چه کنی

چون باشی دل درین دنیا دون بستن خطاست بودنی دنیایه محبت ایلمك خطادر حب الدنیا

رأس کل خطیئة دامن از وی کر تو در چینی رواست اکرسن اندن دامنکی دیره سن یعنی اندن اعراض

و فراغت ایده سن روا و معقولدر از چه بندی دل بر نیای دنی دل دنیایه نه سببدن محبت ایدرسن

چون نه جاوید در وی بودنی چونکه دنیاده اولملقدن جاوید و باد کلسن قطعه جهان ای پسر ملك

جاوید نیست ز دنیا وفاداری امید نیست نه بر باد رفتی سحرگاه و شام سریر سلیمان علیه السلام

با خر ندیدی که بر باد رفت خنك آنکه با دانش و داد رفت ظاهر خود را میارا ای فقیر ای فقیر

زیبا و فاخر جامه لر کند و ظاهرکی زینت ایله تا چو تبر ای باطنت کرد د منیر تا بر ماه بدر کبی سنك

قلب و باطننك منیر روشن اوله طالب ایه صورت زیبا مباش یعنی خوب و زیبا صورته طالب اولمه

در هوای اطلس و دیبا مباش طلس و دیبا هواسنده اولمه **بیت** در هوای لب شیرین آن چند کنی

جو به روح بیا قوت مذاب الوده از هوا بکذر خدا را بنده باش یعنی هوادن کچ خدایه بنده اول زنده که

محبابت در زندن باش سکّا حیات قلب و قرب الٰهی کرکلر زنده و حرقه ده اول زنده ای فاد

فتجیل اسکی جامه معناسنه در خرقهٔ پشمینه را بر دوش کن یوکره اولمش خرقه و اوموزک اوزره

ایله یعنی پشمینه کبی شربت نامرادی نوش کن نامرادلقدن بر شربت نوش ایله مراد مرد اه عشق

بی مرادات و آرزو و هوا و هوس در کجوب طاعت و عبادته سعی ایله دیکدر ای که در بر میکشی

پشمینه را ای که خرقهٔ پشمینه کیر پس پاک دار ذکرا اول سینه را اول سینه کی کبر حرز پاک ایله

زیرا کبر ایله درویشلک بر یرده جمع اولمز کر همی خواهی نصیب آخرت اکر آخرت نصیبی ستر ایسک

یعنی اگر آخرتده نصیب طلب ایلر ایسک در بدر کن جامهای فاخرت یوبری اوستکده فاخر و حریر

جامه کبی چقر من لبس الحریر فی الدنیا لم یلبسه فی الآخرة بعض نسخه نصیب آخرت واقع اولور بی تکلف

باش و آرایش مجوی تکلف اوله و آرایش استمه ترک راحت کیر و آسایش مجوی راحت ترکنی

طوت یعنی راحتی ترک ایله و آسایش و حضور استمه زیرا دنیا راحت و آسایش یری دکلدر در بوت

کو کسوت نیکو مباش دی سنک اوستکده خوب و زیبا جامه اولسون زیب پهلو جامه خوب کو مباش

سنک یانک اتنده دی خوش و یاخود نسنه اولسون امر حاضر ده صاره نهی حاضر واقع اوله نهی غائب

معناسنه اولور کو امر حاضر در مباش نهی حاضر در هیچ صوفی در پلاس و صوف باش صوفی کبی پلاس

و صوفده اول با صفتهای خدا موصوف باش حق تعالینک صفتلریله موصوف و صفتلنش اول

تخلقوا باخلاق الله مرد ره رابوریا قالین بود یول ارینه بوریا قالین اولور یعنی سالک راه حق

اولانه کسیحصر قالین درکه بوریا ایله قناعت ایروب قالین استمز زانکه خشت عاقبت بالین بود

زیراکه

زیرا که آنلر بالیقین کرنج اولور قالی و قالیچه ایلمه که دوشنورلر **بیت** کر آزاده بر زمین حسب و بس

مکن بهر قالی زمین بوس کس **در صفت درویش و حب درویشان کوید** که ترا عقلست یا دانش

قرین اکر سنک عقلک علمه قرین ایسه یعنی اکر سنده عقل و علم وار ایسه باش درویش و بدرو

نشین در درویش اول درویشلرله اوتور همنشین جز بدرویشان مکن درویشلردن غیری ایله

مجالست و مصاحبت ایلمه تا توانی غیبت ایشان مکن مادامکه قادرسن انلری غیبت ایلمه حب

درویشان کلید جنت است درویشلره محبت اینمک جنتنک مفتاحیدر دشمن ایشان سزای

لعنتست انلرک دشمنی لعنته لایقدر بوشعش درویش غیر از دلق نیست درویشلک کیجه کبی

دلقدن غیری دکلدر در بی کام و هوای خلق نیست خلقلک مراد و هواسی آردنجه دکلدر و بعض

نسخه حلق واقع اولور حاء مهمله ایله که بوغاز معناسنه در او وقت معنی بویله اولور بوغازنک

مراد و هواسنه دکلدر بلکه جمیعنی ترک ایلمشدر مرد تا نشهد بغرقی نفس بای مرد مادامکه نفسک

اوزرینه ایاغنی قومیه یعنی نفسی مغلوب و زبون ایتمیه ره کجا یابد بدرکاه خدای حق تعالینک

درکاهنه قنده یول بولور مرد ره در بند قصر و باغ نیست مرد ره که مراد سالک طریق حقدر قصر

و باغ قیدنده دکلدر بر دل او غیر درد و داغ نیست انک قلبی اوزره درد و داغدن غیری یوقدر

مراد جناب قدسه وصول بولمق ایچون روز و شب ریاضت و مجاهده یه سعی و کوشش ایلر دیمکدر کر عمارت

دابری بر آسمان اکر عمارت و قصر کبی آسمان اوزره ایلیه سن عاقبت زیر زمین کردی نهان عاقبت

یر التنده نهان اولورسن **بیت** بهر کر اخوابکه آخر بود مشتی خاکست کو چه حاجت که بر افلاک کشی ایوان را

کر چو رستم شوکت و زور دست بود اکر رستم زال کبی سنک شوکت و قوتک اوله جای چون بهرام در کور

بود عاقبت بالضروره بهرام کور کبی سنک جای و مقامک قبر اولور ای پسر از آخرت غافل مباش

ای پسر آخرتدن غافل اوله با متاع این جهان خوش دل مباش بو جهانک متاعی ایله خوش دل و مسرور اولمه

زیرا فانی در دو بلیات جهان صبادر باش جهانك بلالرینه زیاده صبر ایتجی اول كاه نعمت شاکر
جباد باش نعمت وحضور وقتی حق تعالی حضرتنه شکر ایتجی اول • در صفت بر بحتی چار چیز آثار
بر بجتی بود دو دت نسنه بد بختلك نشان ه واثرلریدر جاهلی وکاهلی سختی بود بری جاهلك وبری
کاهلك در که زیاده زیاده مشکل درنیکسی وناکسی بر جادشد بری بی کسلك وبری ناکسلك
در که جمیعا دو دت اولری بی کسلك بر ومعین وظهیری یوق معناسنه در ناکس دنی وخسیس معناسنه در
بحت بد را این چه اثار شد بو جمیع بیرام بحته آثار و نشان اولری انکه در بند عبادت میشود او
که عبادت واظهار بلاغت قیدنده اولوز بی شك از اهل سعادت میشود شك سز سعادت
اهلندن اولور زیرا آنوك کبی که آکا نفیتد سببی ایله جناب قدسده دو داولور بعض نسخه ده بو بیت
واقع اولور وبو اولی در هر که در بند عبادت میشود هر کیمکه عبادت قیدنده وطاعت فکرنده او
بی شك از اهل سعادت میشود شکسز اول که سعادت اهلندن اولور زیرا طاعت سببی ایله
جناب قدسه وصول بولور زیر هوای خود قدم هر کو نهاد هر کیمکه اوکندو هواسیا وزره قدم قودی
یعنی هوا وآرزودن کجدی می تواند کرد با نفسك جهاد اولکه نفسیجوکز ایله غزا ایتمکه قادر اولور
جهاد اصغر کافر ایله جنك ایتمکدر وجهاد اکبر نفس ایله جنك ایتمکدر وبو مرتبه بو ازدن مشکلدر نفسك جهادی
اولان کافر تحقیر ایچوندر هر که سازد در جهان با خواب خود هر کیمکه جهانده خوب وخوردله قناعت
ایده طاعته وعبادته سعی ایلیه • در قیامت نبود ش ز آتش گذر قیامتده اکا آتشدن دوزخدن
گذر وخلاص اولمز دوی کرداه از مراد وآرزو مراد وآرزودن یوز دوندرو واعراض ایله پس بر کاه
خدا آور نور وصفا خرانك در کاهنه یوز کتودر آرزو هوای وهوس ایله طاعت خدا میسر اولدوغن
بیانده کامرانی سنا کامی کشد دنیاده کامرانلق آخرتده مرادسزلغه باشچار مرده ره حظ دن نکونامی
کشد مرد دن که مراد سالك راه عشقدر نکونام ملحوظ چار مراد لا یریدون علوا فی الارض حسبیجه
طریق

طریق عشقك سالکلری دنیاده علو ونام نیك واشتهار طلب ایتمدوکلری شعارلرندر امر ونهی
حق چو داری ای وحید ای یکانه چونکه حق تعالی حضرتنك امرو نهیسی طوتدسن پس مرو بر دایه نفس
پس پلید وسرکش نفسك آرزوسیا وزره کتمه ومرادنه تابع اولمه پلید پای فادسیله ناپاك معناسنه در
پلید باء عربیله نفظ عربیدر کند واحمق معناسنه بو معنیده هم جائزدر کند واحمق نفسك آرزوسی اوزره
کتمه امر ونهی حق ز قرآن کوش دار حق تعالینك امرو نهیسی قرآن عظیمدن استماع ایله بو ننده کوش دار حفظ
ایله معناسنه در کوش حفظ معناسنه چون حافظك بو بیتنده دوش در بیت ای ملك العرش
مرادش بده مو ز خط چشم بدش دار کوش • جای شادی نیست دنیا هوش دار دنیا سرور وصفو
یری دکلدر هوش فهم ایله • هر که ترك کامرانی میکند هر کیمکه ذوق وکامرانلقی ترك ایلر بر خلاف نفس زندکانی
میکند آنوك خلافی اوزره دیرلك ایلر مراد فقر وقناعت ایله کچنور دیمکدر • در صفت ریاضت میکوید
کر همی خواهی که کردی سر بلند اکر استرایسك که عالی قدر ومقبول حق اوله سن ای پسر بر خود در راحت
ببند ای پسر دنیاده کندکا اوزره راحت وحضور قپوسنی بغله وعشق وطاعته سعی ایله هر که بر بست
او در راحت تمام هر که اوراحت وذوق قپوسنی تمام بغلدی وحق تعالی رضاسی طلبنده اولدی • باز شد بروی
در دار السلام دار السلامك قپوسی آنوك اوزره آچدی یعنی جنته داخل اولدی دار السلامدن مراد جنتدر
غیر حق را هر که خواند ای پسر ای پسر هر کیمکه حقدن غیریسنی دوست طوته یعنی حقدن غیریسنه اعتماد ایدوب بازده
مراد وحاجت طلب ایده کیست در عالم از و کمراه تر عالمده اندن کمراه رك کیمدر ای برادر ترك عزوجاه
کن ای برادر عزوجاهی ترك ایله خویش را شایسته ء درکاه کن طاعت وعبادت سببی ایله کندکی حق تعالینك
درکاهنه شایسته ولایق ایله خوار کردد هر که کردد جاه جوی خوار اولور هر کم که عزوجاه طلب ایتجی اولور
ای برادر قرب این درکاه جوی ای برادر بو درکاهك تقربنی استه این درکاهدن مراد جناب قدسدر
• عزوجاهت سوی پستی میکشد عزوجاه سنی الحقلق جانبنه چکر زیرا دنیا پرست اولوب خدای تعالیدن دور

اولورسن مرترا بر تن پرستی میکند سنی تن پرستلکه چلار آنوك سببی ایله حیوانیت طبقه سنده قالورسن

نفس ده ترك هوا مسکین بود هوا نکند نفس کین و زبون اولور کوش مال نفس ناداه این بود

ناداه نفسك کوشمال و تأدیبی بو اولور چون دل تو یاد حق ایمین بود چونکه سنك قلبك حق تعالی

ذکر و یادی اوزره ایمین اوله نفسك اماره هم ساکن بود سوء قباحته امر ایدیجی نفسی کوز ساکن اولور

که شر تندن خلاص بولورسن قوله تعالی ان النفس لامارة بالسوء نفسك ده اولان کافی تفسیر تحقیر ایچوندر

هرکه او را تکیه بر صانع بود هر کیمکه صانع عالم اوزره آنك تکیه و توکلی اوله در جهان بالقمهٔ قانع بود
بوده

جهانده بر لقمه ایله قناعت ایدیجی اولور بیت قناعت کن ای نفس براندکی که سلطان و درویش

بینی یکی الکتفا بر روزی هر روزه کن هر کونك رزق اوزره اکتفا ایله یعنی هر کون کفایت ایده جك

مقداری رزق تدارك ایله اهل دنیا کبی نیچه زمانه یتیجك آذوق تدارك ایلمه کر نداری از خدا دریوزه کن اکر

کفاف نفس قدر رزق طوتمز ایسك حق تعالی حضرتندن سؤال وطلب ایله زیرا الرزق علی الله

در بیان مجاهدهٔ نفس نفس نتوان کشت الا با سه چیز نفسی قتل و هلاك ایلمك ممکن دکلدر الا

اوچ نسنه ایله چون بگویم یاد گیرش ای عزیز چونکه دیدیم انی یاد طوت و خاطر کتور کیدرم ای عزیز جهد

خاموشی و شمشیر جوع خاموشلق حنجری و آجلق قلیجی در نیزهٔ تنهایی و ترك هجوع تنهالق نیزه سی

و خواب ترکیدر بیت صمت و جوع سهر و عزلت و ذکر بدوام ناتمامان جهان را بکند کار تمام

هرکه را نبود مرتب این سلاح هر کیمکه بو سلاح مرتب و مهیا اولمیه نفس او هرگز نمی یابد فلاح آنك نفسی

هرگز فلاح و صلاح بولمز چونکه دل نی یاد اللهت بود چونکه سنك قلبك الله تعالینك یاد ذکرسز اولسه

دیو ملعونت یار و همراهت بود ملعون شیطان یار و همراهك اولور اهل دنیا را چو دیو آرایشش

ملعون شیطان یار و همراهك اولور زیب و زینت ایده و خوب و زیبا کوستره لقمهای چرب و شیرین

باید شس اهل دنیایه چرب و شیرین لقمه لر کرك پس حق تعالی حضرتنه طاعت و عبادت ایلمك نیجه میسر اولور

هرکه

باغلام مقصدنده چرب جیم فارسیله

کوشمال تأدیب معناسنده در

هر کون مقداری اولان رزق اوزره قناعت ایده بوم معناسنده در

نفس

نفسه بلنمك ممکن دکلدر بو معناده در

آرایشش ضمیر غایب دنیایه راجعدر

هرکه او در بند سیم و زر شود هر کیمکه او سیم و زر قیدنده اوله در عقوبت عاقبت مضطر شود عاقبت عذاب

و عقوبتده مضطر و متألم اولور لعن عبد الدینار لعن عبد الدرهم آنکه بهر آخرت کارش بود او کیمسه که آنك

ایشی آخرتده اولوری اوله از خدا تشریف بسیارش بود حق تعالی حضرتلرندن آنکا چوق تشریف و احسان

اولور مال دنیا خاك پا دانند دنیانك مالنی ایاغی تپراغی بیلورلر آخرت پرهیز کاران را دهند آخرتی

صلحا و پرهیزکارلره ویرلر دهند ده فاعل باری تعالیدر صیغهٔ جمع تعظیم ایچوندر مست شیطان ای برادر

دشمن است ای برادر شیطان سنك دشمنکدر غل آتش خواهد انکر دنت سنك بوینکده آتش غلنی

استر قوله تعالی الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین غل غل مرد دکبیر مدرك

بوینلرنه قونلور جمع اغلال در مدبری کو دو بر بنا آمد دشوئی برجت که دنیایه توجه و محبت ایده بهره

کی از عالم عقبی برد آخرت عالمندن قچن ایلدر در بیان فقر میکوید ای پسر با یاد حق مشغول

باش ای پسر حق تعالینك یاد و ذکرینه مشغول اول و ز خلایق دور و بی مشغول باش و خلایقدن غول کبی

ایراق اول غول بو طائفه دن که بیابانده بولنور اولور فقر خود را پیش کس پیدا مکن کندو فقر و احتیاجکی

کمسنك قاتنده بیدا و ظاهر ایلمه محنت اهمه و ز فقر امکین بو کونك محنتنی یارن ایلمه مراد دنیانه محنت

و الم چکمك و آخرتده زیاده مشکل ایدوکی شعار در مرترا انکس که فردا جان دهد سکا اول که یارن جان

باری تعالی حضرتی در یارن روح و حیات ویرر غم مخور آخر یکی لب نان دهد غم یمه آخر بر دلم نان ویرر

زیرا مادامکه حیات مقرر در رزق منقطع اولمز تا یکی چون مور باشی دانه کش قچنه دك مور کبی

دانه چکیجی و رزق جمع ایدیجی اولاسن کر تو مردی فاقه را مردانه کش اکر سن مرد ایسك فقر و فاقه یی مردانه

چك بر توکل کر بود فیروزیت اکر توکل اوزره سکا ظفر و قدرت اوله حق دهد مانند مرغان روزیت

حق تعالی حضرتی کسب و سعی سز قوشلره کبی سنك رزقکی ویرر قوله تعالی و من یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه

من حیث لا یحتسب و من یتوکل علی الله فهو حسبه بر خدا شاکر بود مرد فقیر فقیر کمسه خدایه شکر ایدیجی اولور

کردہند قوتش لب نان فطیر اگر حق تعالی حضرتی انکا قوت مایه سز یتشمش بردلم اتمک ویره قوت آذق

فطیر شول نان در انزه خمیر مایه اولیه نان ذکری بیان الجونز خم مشو بیش توانکر ہیچ طاق غنی نك

اوکندن کمر کبی ایکی قات اوله تانکردی یار با اہل نفاق تاکه اہل نفاقه یار اولمیه سن ذیرا هر دن زیاده تواضع

علامت نفاق در ذمره دزه را نام ونك از خلق نیست مرد راه مراد سالك طریق عشق در خلقدن نام

ونك یوقدر نفرتش از جامهای دلق نیست دلق وکهنه جامه لردن انکا نفرت وانقباض یوقدر

لا یخافون لومة لائم حسبنه میدان عشقك مردلری روز وشب طاعت وعبادته وذکر توحیده مشغول

اولوب خلقك لوم وطعندن بر وا یمزلر دیکدر هر کرا ذوق نکو نا جی بود هر کیمه که نکو نا ملق

ذوقی اوله خاص شمارش که او عامی بود انی خاص ومقبول حق صیه که اول کمسه عامی در زیرا

تقیدی حقدن غیریله در ازینك چه کوبی که مرا نام زنکست و زنام چه بر سبب که مرا ننك زنامست

کرترا دل فارغ از زینت بود اکر سنك کوکلك زیب وزینتدن فارغ اوله کی هوای مرکب

وزینت بود سنکا قچن مرکب وزین هواسی اولور مرکب بنت ذین زانك کسر یله اینو معناده در

انکا متصل اولان تا خطاب الجونزدر بیت خوش برانیم جهان در نظر راه روان فکر اسب سیه

وزین مغرق نکنیم روی دل چون از هوا بر تافته چونکه کوکلك یوزنی هوادن چویردك بعزان

میدان که حق را یافتی اندر نفس ره بل که حقی بولدك زیرا مادامکه هوا مقرر در رضا میسر دکلدر هر که

او از حرص دنیا دار شد هر کیمکه او حرص وطعندن دنیا طو تجی ویسیم وزر محبت ایدجی اولدی

بی کمان از وی خدا بیزار شد بشبهه سز حق تعالی حضرتی عز اسمه انزدن بیزار اولدی زیرا اول کمسه دنیا

پرست اولور خدا پرست اولمز ننه کیم حافظده واقع اولمشدر مثنوی بیا ساقی آن آتش تا

نباك که زردشت میجو یدش زیر خاك بمن ده که در کیش رندان مست چه آتش پرست وچه دنیا

پرست چون شتر مرغی شناس این نفس را بو نفسی بر دوه قوشی کبی اکله یعنی همان انکا بازکشتر

بار دونه بی دد وهوا نه یوك چکر نه هوا اوچر کوبیر کویش کوید اشترم کر شتر مرغ اوچ دیه سن

دوه یم دیر ور نهی بار دش بکو بپر طاییم وکر اکا یوك قویه سن یعنی ادفه سنه یوك قوموق استیه سن قوشم

دیر نفس اماره دخی بویله در که طاعت وعبادته سعی ایتمیوب تعلل وبهانه یه شروع ایلر چون درخت

زهر انکش دنکت اغوا آنجی کبی آنك رنکی دلکش وذیبا در لیك طعمش تلخ وبویش ناخوشت

لیك آنوك دادی آجی وآنوك رایحه سی ناخوش ونامعقولدر اکثر نسنه ده کیاه زهر واقع اولور کر بطاعت

خوانیش سستی کند اگر نفسی طاعت وعبادته اوقیه سن سستلك وکاهلك ایلر لیك از معصیت

جستی کند لیکن معصیت وفسقه جستلك وچابکلك ایلر آه بو ظالم نفس که کندو سنه نفع محض

اولان نسنه یه جان ودل ایله کوشش واهتمام ایلر چون نفسك حالی بود نفس را آن به که در زندان

کنی اول ییك که نفسی زندانه ایلیه سن هرچه فرماید خلاف آن کنی نفس هر نه بیوررسه ونه آرزو ایلرسه

آنك خلافنی ایلیه سن زیرا نفس دشمان در دشمنه خود متابعت وموافقت جایز دکلدر نیست درمانش

بجز جوع وعطش اکه درمان یوقدر آجلق وصوسزلقدن غیری یعنی انکا زبون بود زیرا بونلر له زبون

اولوب امره اطاعت ایلر تاکه سازی رام اندر طاعتش تاکه انی حق تعالینك طاعتنه رام ومطیع ایلیه سن

چون شتر در راه آمد و بار کش دوه کبی یوله کلدی یوك چکر بار طاعت بر دی چه بار کش طاعتیو کبی

حق تعالینك طاعت وعبادتنه سعی ایله دیمکدر بار این درد را بجان بایدکشید بو قیونك یوکنی جان ایله

چکمك کرك ور نه همچون سك زبان باید کشید یوخسه صوسز و یورلمش کلب کبی دلی چکمك کرك

این درد مراد باب خدادر که انکا متعلق اولان خدمته جان ودل ایله سعی وکوشش ایلمك لازمدر و اکا

شول لسانی چقرمش کلب کبی اولمق مقرردر ننه که قرآن عظیمده واقع اولمشدر قوله تعالی کمثل الکلب

ان تحمل علیه یلهث او تترکه یلهث نه که او کردن کشد زین بار دها هر کیم او بو یوکلردن بیون چکر باشدان

نفرین بر وآنبار ربها نفرین ولعنت دن آنوك اوزره انبارلر اولور مراد طاعت خدادن اعراض ایدن کمسنه یه آزاد آه

نفرین ولعنت مقرردر ابر وکه بیان ذرکرده باد امانت دا قبول اولدن امانت یوکنی قبول ایلمش سن
ازکشیدن پس نباید شد ملول پس اول یوکی چکلدن ملول وبیحضور اولمق کرکمز قوله تع انا عرضنا
الامانة على السموات والارض والجبال فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه كان ظلوما
جهولا بیت اسمان بار امانت نتوانست کشید قرعهٔ کار بنام من دیوانه زدند روز اول خود فضولی کردهٔ
روز اول کیم اد عالم ارواحدر خود فضوللق ایلمش سن پس لازمدر امانتی قبول ایلمش سن وان فضولی
از جهولی کردهٔ واول فضوللقی زیاده سعی کوشش ایده سن جنبشی کن ای پسر کاهل مباش ای پسر جنبش
وسعی ایله کاهل اولمه چون بلی گفتی بتن تنبل مباش چونکه عالم ارواحده بلی دیدک دنیاده تن ایله تنبل
اولمه آنی یرینه کتور قوله تع الست بربکم قالوا بلی بوستری دوشن ایکن هرکه انزر طاعتش کسلان بود
هر کیمکه اول خدانک طاعتنده کسل اظهار ایریجی اوله حاصلش کمراهی وخذلان بود آنوک حاصلی کمراهلق
ومردودلق اولور کسلان صفت مشبهه در عطشان وزنی اوزره راه پر خوفست دزدان در کمین
یول خوفلو طلودر وحرامیلر بصوده در که سنی بربلایه اوغراده لر رهبری بر تا نمانی بر زمین بر دلیل ومرشد
الت تا یولده یراوزره قالمیه سن راه مزمراد طریق حقدر دزدان مراد شیاطیندر که بنی آدمی اضلال ایتمه
سعی واقدام ایدرلر بعض نسخه ده رهروی واقع اولور معنی بویله در یولجیلک الت یعنی طریق حقده سلوک ایتمه
منزلک اجد وجهد کوستره منزلت دور دست بارت بس کران منزلک ایراقدر ویوکک زیاده اغردر
کوششی کن پس ثمان از دیاران سعی ایله وغیرلردن کری قالمه **مثنوی** چو از جا بکان درد و یرن کرد
نبردی هم افتان وخیزان برو کراه باد پایان برفتند تیز تو بی دست و پا از نشستن بخیز هر که
در ره اذکران باد آن بود هر کیمکه یولده آغر یوکلولردن اوله هر دم اشل اذ دیره خون باد آن بود هر دم آنک
کوزندن قان یاغجی اولور **بیت** مرد زیرباکنه ای پسر که حمال عاجز بود در سفر لاشهٔ دادی سبک کن
با دخویش بر لاشه طوترسن کندو یوککی بینجایله ورنه در ره سخت بینی کادخویش یوکنه یولده کندو
اشکی یولده

اشکی صعب وسخت کوررسن لاشه ضعیف دبوننن جدا شاندر باد و ن مراد نه اندوکی بو بیتده دوشندر
چیست بادت جیفهٔ دنیای دون سنک یوککل ندر دنی دنیا جیفه سیدر مراد اسباب دنیویه در
وسیم زر ذر کن چو آن کشتهٔ خوار وزبون که اندن اوتوری خوار وزبون اولمش سن الدنیا جیفة
وطالبها کلاب وقت طاعت تیز رو چون باد باش طاعت وقتی یل کبی تیز یوریجی اول ودهه کار دنیا
آزاد باش وجهانک جمیع ایشندن آزاد وفارغ اول **در بیان خصال ذمیمه** چار چیزی دیکر
ای نیکو سرشت ای ایو طبیعتلو بر ددت نسنه دخی هستا ز جمله خلایق نیک زشت جمیع خلایقدن
زیاده زشت وقبیح در زان چهار اول حسد کینی بود اول درتدن اول حسددر که اول حسد برکینه
دان گذشتی عجب خود بینی بود آنکه بحدلک یعنی اندن صکره عجب درکه اول کندو سنی کوریجیلک در
تتبع اولنان نسخه لرده بو بیت بویله واقع اولمش بولندی خشم را دیکر فرونا خوردنست
کبر ویعز اوچنجیسی کشی غضبنی یوتمق درکه زیاده قبیح در خصلت چارم بخیلی کردنست
دردنجی خصلت بخیللق ایتمکدر ای پسر کرده کزد این خصال ای پسر بو خصلتلرک چوره سینه آزطولا
یعنی بو خصلتلری ابدی ترک ایله از برای انکه زشتست این فعال اول سبب ایچون که بو فعللر نامعقول
غل وغش بکذار چون زر پاک شو غل وغشی ترک ایله التون کبی پاک وصافی اول پیش از آن
که خاک کردی خاک شو اندن اول که خاک اولورسن خاک اول یعنی اخلاق ذمیمه یی ترک ایدوب تواضع
ایدیجی اول **بیت** ای برادر چو عاقبت خاکست خاک شو پیش از انکه خاک شوی **بیت** نه بینی که
از خاک افتاده خوار بروید کل و شکفد نو بهار حرص بکذار وقناعت پیشه کن حرصی ترک ایله وقناعتی
کندوکه عادت وپیشه ایله آخر از مردن بکی اندیشه کن آخر اولمکدن بر فکر ایله **بیت** قناعت توانکر کند
مرد را خبر ده حریص جهان کرد را عزمن قنع ذل من طمع با محبان باش دایم همنشین دایم دوستلر ایله
همنشین ومصاحب اول دوام السرور رؤیة الاخوان ناتوانی دوی اعدا مبین مادامکه قادر سن

اعرانک یوزینی کورمه مصراع احباب حاظرند باعدا چه حاجتست • در صفت مدبری چار چیز آمد
نشان مدبری در درت نسنه بربختلک نشانی کلدی • یادکیرش کر تو دوشن خاطری اگرسنک روشن
حاظر وصاحب فکر ایسک آنی یاد طوت یعنی خاطرکزه کدرمه • مدبری باشد با ابله مشورت
ابله واحمق ایله مشورت ایلمک بربختلک در • هم بجاهل دادن سیم و زرت هم جاهله سیم وزر کی ویرمک
بربختلک در • هرکه پند دوستان نگند قبول هرکیمکه دوستلرک پندینی قبول ایلیه • در حقیقت مدبرست
آن بوالفضول اول بوالفضول حقیقتده بربخت در بوالفضول زیاده معقول معناسنه استعمال اولنور
هرکه از دنیا نگیرد عبرتی هرکیمکه دنیادن بر عبرت طوتمیه • هست از آن مدبر جهان دانرنی اول مدبر
جهان خلقنه تمام نفرت وار در زیرا دنیا سراسر عبرت ایله پر ایکن انزن بر عبرت آلماز مشورت
هرکسی با ابله کند هرکسکه ابله ایله مشورت ایره • دیو ملعونش سبک گمره کند ملعون شیطان
آنی کمراه قلیب ایلر زیرا جمیع ایشلری نامعقول اولور • آنکه مال خود دهد باجاهلان اول کسکه کندو
مالنی جاهللره ویره • آنچنان کس کی شود از مقبلان انجلین کسه قچن سعادتلولردن اولور زر چو
ابله را بهر آبر بکف ابلهک اوجنه چونکه زر کلمیکند اسراف بسیار و تلف چونکه اسراف وتلف ایدر
ان الله لا یحب المسرفین • نشنود از دوست ابله پند را ابله دوستدن پندی استماع وقبول ایلمز •
از جهالت بگسلد پیوند را جهالتدن پیوندی اوزر پیوند معنا در جهالتدن تعلق واتصالی قطع ایدر
پیوند متعلقات واقربا و بچه بند کشد و پیوند معناسنه استعمال اولنور • عبرتی گیر از زمانه ای جوان
ای جوان زماندن بر عبرت طوت • تا نباشی از شمار ابلهان تا که ابلهلرک عدد وذمره سندن اولمیه سن
قطعه زمانه پندی آزاده وار داد مرا • زمانه را چو نکو بنگری همه پندست • ذرود ینک کسلان کفت
غم مخور ز نهار • بسا کسان که بروز تو آرزومندست • هرکه را از اغفل آگاهی بود هر کیمک که عقلدن آگاهلغی
اوله • نز چه او ادبار گمراهی بود آنوک قتنده ادبار گمراهلق ایدکله شعار در • در صفت دانش •

چار چیز آمد بزرگی و معتبر در درت نسنه اولو و معتبر کلدی یعنی بزرک و معتبر در • می نماید خرد لیکن
در نظر لیکن اول درت نسنه نظرده خرد و سهل کورینور • زان یکی خصمست دیگر آتشست اول
درتدن بری دشمن وبری دخی آتش در • باز بیماری کم و دل ناخوشست بری دخی خسته لکیدر که کوکل
انده ناخوش و منشوش در • دیده دشمن اندوکی قادی بیک دوست منع ایتکه قادر اولماز و آزجق
آتش تر یکجه بتون عالمی یقوب خراب ایلر و آزجق عارضه قلب و معده بی فائده ویروب بر حاله
ایرشدرر که طبیب حاذق انک معالجه ایتمکده عاجز قالور • چارمین دانش که ادایدتر اول درت نسنه
نک دردنجی سی علم در که هرنه قدر آز اولسه ذینتا ایلر زیرا سنک عز و رفعتک سبب اولور •
این همه تا خرد ننماید ترا بو درت کلی سکا خرد و سهل کورینه • هرکه در چشمش عدو باشد حقیر هر کیمکه
دشمنی آنوک چشمنده حقیر اوله که هرگز انزن ضرر اوزره اولیه • انبلایی اوکند دوزی نفیر •
بر کون دشمنک بلا و فتنه سندن نفیر و فغان ایلر • ذرة آتش چو شد افروخته برزه آتش
چونکه شعله لنمش اولدی • بینی ذوی عالمی را سوخته بتون عالمی انزن یانمش کورسن علم
اگر اندک بود خود داشش مراد علم اگر آز اوله آنی خود طوتمه • زانکه داند علم قدری بی شمار زیرا
علم بی حساب و بیعد قدر و عزت طوتر • رنج اندک را بگو غمخوار کی آزجق مرضه علاج و غم یعنی لک ایله
ورنه بینی عجز ذ بیمار کی یوخسته لکده عجز کورسن • درد سرده اگر بجوید کسی علاج بر لحظه اگر با غیه
اغرسنک علاجنی استمیه • خوف آن باشد که برگردد مزاج آنوک خوفی اولور که مزاجی بر امز اوله
پس لازمدر که هر نه واقع اولورسه آنوک علاجنه مقید اوله • باش از قول مخالف بر حذر دشمنک
سوزندن حذر اوزره اول • پیش از آن کز باد آبی بیسر آنزن اول کمه یقدن کله سی و عاجز و مضطر
اولاسی • ای غافل آتش اندک توان کشتن به آب آزجق آتشی صو ایله سوندرمک ممکن در وای آن عت
که بیابد التهاب وای اول ساعت که التهاب بوله یعنی یالکلنه التهاب یالکلنمک معناسنه

در بیان آنچه از وی رسوای خیزد ای پسر هر کس که داد چار چیزرا ای پسر هر کسکه که در ب
ننه طوتر چار دیگر هم شود موجود نیز اول در ره در نتنه دخی موجود وظاهر اولور عاقبت
رسوایی آیر انلجاج عاقبت عناد ولجاجدن رسوایلق کلور دیریسی بود خشم را نکند
پشیمانی علاج خشم پشیمانلق علاج ایلمز یعنی غضبه البته پشیمانلق مقرر دیلک پشیمانلقدن
الهیچ فائده سی اولمز بریسی دخی بود ذبی کمان از کبر خیزد دشمنی شکستن کبردن عداوت حاصل
اولور بریسی دخی بود حاصل آید خوادی از کاهلی تنی کاهلکدن خوارلق حاصل اولور بریسی دخی بود
چون لجوجی در میان پیدا شود چونکه اورته ده بر لجوج پیدا وظاهر اوله بندن از شوخی او رسوا
شود بنده آنوک شوملغندن رسوای اولور خشم خود را چونکه رانر جاهلی چونکه بر جاهل کندو
خشمنی سوره یعنی جر کیدیه غضب این جز پشیمانش نبود حاصلی انکا پشیمانلقدن غیری
بر حاصل وفائده اولماز هرکه کرد از کبر بالا کردنش هرکیمکه کبردن بوینینی بلند ایلدی یعنی کبر کوستردی
دوستان کردند آخر دشمنش عاقبت دوستلری انکا دشمن اولورلر کاهلی را هرکه سازد پیشه
هرکیمکه کاهلکی کندوسنه بر پیشه وعادت ایده آید از خواری بپایش تیشه خود لقدن آنوک
ایاغنه بر تیشه کلور یعنی البته خوار اولور خشم خود را کر فرو نخورد کسی اکر بر کسه کندو خشمکی
یوتمیه عاقبت بیند پشیمانی بسی عاقبت چوق پشیمانلق کورر لیس الشدید بالصرعة انما الشدید
الذی یملک نفسه عند الغضب **قطعه** پهلوان نیست آنکه در کشتی پهلوان دکر بیند از دی پهلوان
آن بود که گاه غضب نفس اماره را زبون سازد هرکه او افتاده وتن پرور دست نیست انسان کفته سینه هر
از که خرست اولکسه انسان دکلدر بقر وحماردن کمتر ودنی تر در افتاده دن مراد بو نده کاهل در تن
پرور چوق یمک مقاسنه در **در صفت ناجنس** چار چیزرا ای خواجه کم داد بقا دت ننه ای خواجه
آز بقا طوتر گوش دار ای مؤمن نیکو لقا ای خواب یوزلو مؤمن استماع ایله چون سلطان را بقا کم تر بود

سلطانک

سلطانک چون بقا از رک اولور زیرا ظلمی سببیله پادشاهلقدن دور اولور جور دیدخی
منقطع اولور **بیت** نکند جور پیشه سلطانی که نیاید ز کرک چوپانی پس عتاب دوستان
خوشتر بود صکره دوستلرک عتابی لطیف رک اولور زیرا معلوم در که عتاب دوستان تأدیب وتنبیه
ایچوندر بو خصوص خود سرمایه سعادتدر دیکر آن مهری که باشد از زنان کوز یعنی او هیچ اولان
محبت که زنلردن اولا مشهوردر که زنده مهر ووفا اولمز بیقا چون صحبت ناجنس دان اول محبتی
ناجنسلرک صحبتی کبی بقاسز ییل زیرا ناجنسیت البته مفارقت اقتضا ایلر باد عیت جور کند
سلطان ستم سلطان چونکه رعیته ظلم ایده مروا باشد بقا در ملک کم انکا پادشاهلقده بقا آز اولور
ثبات الملک فی العدل کرترا از دوستان آید عتاب اکر سکا دوستدن عتاب کلسه کم بقا باشد چو
خط بر روی آب آب اوزره خط کبی بقاسز اولور یعنی آب اوزره خط اولمدوغی کبی دوستلرک عتابی
بقا اولمز چون با جنسان نشیند آدمی چونکه آدمی ناجنسلر ایله اوتوره کمترک بیند از ایشان همدمی
انلودن همدم یکی آز دجک کورر زیرا بالطبع بعد لانم کلور زاغ چون فارغ زبوی کل بود زاغ چونکه
کلک رایحه سندن فارغ ومستغنی اوله نفرتش از صحبت بلبل بود بلبلک صحبتندن انکا نفرت ونفاق
اولور زیرا جنسیت یوقدر صحبت ناجنس جان کاهی بود ناجنسلرک صحبتی زیاده وعظیم جانا التربجی
یعنی اوره زیاده الم وعذاب ویرجی اولور جان کاه وصف ترکیبی در دانره اولان یا عظیم معناسنه
یاء وحدت متضمن منشعب در تنه که کمال پاشا زاده دقایق الحقایق نام کتابنده بیو دمشدر وبوستانک بو بیتنده
اولان یا کبجایی یه متصل در مذکور معنایی افاده ایدر **بیت** کرم دستکیری بجایی رسیم وکر بفکنی
بر نکیرد کم جمله از ین حال اکاه بود جمیعنه بو حالدن آکاهلق اولور مراد خلاف جنسک صحبتی زیاده
مؤلم ایدوکی یعنی دوشن اولدوغن بیان ایدر **بیت** چاک خواهم زدن این دلق ریایی چه کنم روح را
صحبت ناجنس عذابست الیم چون ترا ناجنس آید در نظر چونکه ناجنسنک نظرکه کله ای پسر چون

بادازوی در کنار ای پسر انزن یل کیجه کج زنهار اولیه که آنکله مصاحبت ایره سن • در صفت شکر
چار چیز از چار دیگر شد تمام درت نسنه غیری دن تمام اولدی چو بشنیدی یاد می دار ای غلام
چونکه اشتندک ای غلام یاد طوت یعنی خاطرکدن کدرمه • دانش مرد از خرد گیرد کمال کشینک علمی عقلدن
کمال طوتر از عمل نیت همی یابد جمال نیت عملدن جمال و لطافت بولور دین از پرهیز کامل میشود
سننک دینک پرهیز و تقوی ایله کامل اولور مراد از دیاد نعمته سبب اولور نعمت از شکر شامل میشود
سننک نعمتکه شکر شامل اولور دست دانش را کمالات از خرد علم کمالات عقلدن در هست بونن
است معناسنه در نیت را بی عمل کس ننگرد عملسز سننک نیتکه کمسه نظر ایلمز شکر نعمت را کمالی می دهد
شکر نعمته عظیم کمال ویرر زیرا شکر نعمتک زیاده اولمسنه سبب اولور قوله تعالی و لئن شکرتم لأزیدنکم
بیت شکر نعمت نعمتت افزون کند • کفر نعمت از کفت بیرون کند • غافلان را گوشمالی میدهد
غافللره گوشمال ویرر زیرا شکر نعمت صاحبنک متنبه اولمسنه سبب اولور • شکر ناکردن زوال نعمت است
شکر ایلمامک نعمتک زوالیدر زیرا شکر ایلمزسه نعمتی زائل اولور بهره شاکر کمال نعمت شاکرک
نصیبی نعمتک کمالیدر زیرا شکر آنوک نعمتنی کمال ایدر شکردن مراد هر عضوی نه ایچون
خلق اولندیسه اکا صرف ایلمکدر علم را بی عقل نتوان کاربست عقلسز علمی ایشه بغلمق یعنی انزن
مستفید اولمق ممکن دکل پیش بی عقلان نمی باید نشست عقلسزلر قتندن اوتورمق کرکمز
بی کرد دانش و بالست ای پسر ای پسر عقلسز علم کناه در علم مرغ و عقل بالست ای پسر ای پسر علم مرغ
بال بونره قنادر معناسنه در
و عقل قنادر نیز هر که علمی دارد و نبود خرد هر کیمکه بر علم طوته و آنوک اوزره اولمیه یعنی عمل ایلمیه از طریق
عقل باشد بر کران عقل طریقندن کنار اوزره اولور مراد عالم بی عمل اصحاب دل قتنده عقلدن دور
ایدوکی بیاندر در بیان آنکه بازگردانیدن محالست ••• چار چیزی انکه بعد
از رفتنش درت نسنه در که کیدوکه آنوک کیتمه سنده صکره از محالاتست باز آوردنش محالاتندندر
اولکه
آنی

آنی کتورمک • چون حدیثی رفت ناگه بر زبان چونکه ناگاه زبان اوزره بر سوز کندیکی یعنی بر سوز
سویلندی یا که تیری جست بیرون از کمان یا که یایدن اوق طشره چیقدی باز چون آرد حدیث
گفته را سویلنش سوزی نیجه کتورور کس نگرداند قضای رفته را حال بویله که کتمش قضایی دوندرمز
اولدرندن بری سوزدر که سویلنمه تکرار رجوعی ممکن دکلدر بری قضادر بری تیردر که چونکه کماندن
چقدی کرو دونمسی متیسر دکلدر بیت باز آیکه باز آید عمر شده حافظ • هرچند که نابد باز تیری که
بشد از شست • بعض نسخه‌ده آدینه آدی واقع اولور باز کی گردد چو تیر انداختی چونکه
تیراتدک قچن کرو دونر همچنین عمر که ضایع ساختی بویله در شول عمر که ضایع ایلدک بونک دخی رجوعی
محالدر دردی هیچ عمر در بیت دریغا که بگذشت عمر عزیز • نخواهد گذشت این دمی چند نیز • بیت
دریغا که بی ما بسی روزگار • بروید گل و بشکفد نوبهار • هر که بی اندیشه گفتارش بود هر کیمکه آنک سوزی
فکرسز اوله پس ندامتهای بسیارش بود آنک چوق ندامتلری اولور بیت تأمل کنان در خطا و صواب
به از ژاژخایان حاضر جواب • تا نگفته می توانی گفتنش مادامکه بر سوزی سویلمدک آنی سویلمکه قادرسن
چون بگفتی کی توان بنهفتنش چونکه سویلدک آنی نهان اتمکه قچن ممکندر بیت سخن تا نگفته بر او دست
هست • چو گفته شود یابد او بر تو دست • عمر را میدان غنیمت هر نفس عمرک هر نفسنی غنیمت بل
چون رود دیگر نیاید باز پس چونکه عمر کیدن کرو واورده دونمز هیچ کس از خود قضا را رد نکرد هیچ کمسه
قضایی کندو سندن رد ایلمدی هر که راضی از قضا شد بد نکرد هر کیمکه قضایه راضی اولدی یرامزلق معقول
ایلمدی زیرا قضایه رضا رضای خدایه سبب در قضا و قدر علم آلهیده اولان حکمدر قدر آنوک ظهوریدر
در امر آلهی ایله عالم کون و فسادده بیت چو در می نگردد خدنگ قضا • سپر نیست
مر بنده را جز رضا • مهر که میخواهد که باشد در امان هر کیم که استرسه که امانده اوله بلادن اکر بر نسنه‌یه رشیه
مهر باید نهاده بر دهان کرک که اغزی اوزره مهر قویه یعنی سویلمیه سکوت السلامة الانسان •

بعض نسخه‌ده بر دهان بر به بر زبان واقع اولور معنا

و سزد کر عمر داد آدی عزیز لایقدر اکر عمر عزیز طوته سن چون رود پیشش نخواهی دید نیز چونکه
کیده آنی دخی آدنی کوده میه سن در صفت خاموشی و سخاوت حاصل آید چار چیز از چار چیز
درت نسنه دن حاصل کلور و پیدا اولور • یاد دار این نکته از من ای عزیز ای عزیز بر نکتهٔ بنده یاد طوت
خاموشی را هر که ساز د پیشهٔ هر کیمکه خاموشلغی بر پیشه و عادت ایده کردد ایمن نبود هیچ
اندیشهٔ ایمن اولور که بر فکر و غم اولمز من صمت نجا کر سلامت بایدت خاموش باش اکر سکا سلامت
کرک ایسه خاموش اول کشته ایمان هر که نیکی کرد فاش ایمن اولدی هر کیمکه ایلکی فاش ایدی
مراد سخا و کرم ایله مشهور اولان که بلالردن خلاص اولدی دیمکدر از سخاوت مرد یابد سروری
مرد سخاوتدن سرور دنک بولور شکر نعمت داد هد افزون تری شکر نعمته زیاده لك ویرد
و لئن شکرتم لازیدنکم بیت جوانمردی اکر راست خواهی ولیست • کرم پیشهٔ شاه مردان علیست
هر که او ساکن و خاموش بود دیر کیمکه او ساکن اولدی و ساکت اولدی از سلامت کسوتی بر دوش
بود آنک او موزی اوزره سلامتدن بر کسوت اولدی مراد سکون و سکوت سبب سلامت ایدوکن اشعاردر
کر همی خواهی که باشی در امان اکر استر ایسک که امان و حضورده اولاسن دو نیکویی کن تو با خلق جهان
یوری سن جهان خلقنه ایلک ایله هر کرا عادت شود جود و کرم هر کیمکه جود و کرم عادتی اوله
در میان خلق کردد محترم خلق اورتاسنده محترم و معزز اولور کافر سخی ارجی الجنة من مسلم
شحیح • هر که کار نیک و بد میکند هر کیمکه عالمده ایو ایش و یا یرامز ایش ایلر یعنی هر نه ایلرسه
آن همه میدان که با خود میکند اولدوکنی بیل کندو نفسنه ایلر ای برادر بندهٔ معبود باش ای برادر الله
تعالینک بنده سی اول هرکز غیره میل ایدوب مقید اولمه تا توانی با سخا و جود باش مادامکه قادر سن
سخا و جود ایله اول باش از بخل بخیلان بر حذر بخیللرک بخلندن حذر اوزره اول تا نسوزد مر ترا نار
سقر تا که دوزخ آتشی سنی یاقمیه • البخیل لا یدخل الجنة در بیان اخلاق چندی دیکر از ان حاصل و ظاهر اید

چار

چار چیز بر دهد از چار چیز درت نسنه بر درت نسنه دن ظاهر و حاصل اولور نشنود
این نکته جز اهل تمیز بو نکته یی اهل ادراکدن غیری استماع ایلمز بعض نسخه ده مصراع اول بویله واقع اولور
چار چیز بر دهد از چار چیز درت نسنه دن سکا درت ثمره و حاصل ویرر بو وجه اوزره بر دهد بر
محصول و ثمره معناسنه اولور • هر که زو صادر شود این چار کار هر کیمکه اندن بو درت ایش صادر
و ظاهر اوله بیند او چار دیکر بی اختیار اختیارسز اول غیری دردی کوره مراد اول درت التیه
اول دردی اقتضا ایلر دیمکدر هر که در پایان کاری ننکرد هر کیمکه بر ایشک عاقبتنه التفات و نظر
ایلمیه عاقبت روزی پشیمانی خورد عاقبت بر کون پشیمانلق یر یعنی هر خصوصده عاقبت بینلك
لازمدر هر که نکند احتیاط کارها هر کیمکه ایشلرینک احتیاطنی ایلمیه بلکه نیجه راست کلورسه ایلیه
بر دلش آخر نشیند بارها آخر انک کوکلی اوزره اوتورر یعنی غم و الم کورر هر که او استیزه با سلطان
کند هر کیمکه او پادشاه ایله ستیزه و عناد ایده کار خود را بسر ویران کند باشدن باشه کندو ایشنی
ویران و خراب ایلر زیرا کندودن قوی بر کمسه ایله خصومت ایلمک کندونک ضرر و هلاکنه سعی ایلر •
مثنوی خلاف رای سلطان رای جستن • بخون خویش باشد دست شستن • اکر خود روز را
کوید شبست این • ببیاید کفتن اینک ماه و پروین • هر که کشت از خوی بد ناسازکار هر کیمکه یرامز خوی بدن
خلقله ناسازکار اولدی سازکار موافق ناسازکار مخالف معناسنه در دوستان از وی کنند بی شک
فرار شکسز دوستلری اندن فرار و اعراض ایلر در بیان ترک زینت سر چه آرایی بدستار
ای پسر ای پسر باشکی دستار ایله نه زینت ایلرسن کر توانی دل بدست آر ای پسر ای پسر اکر قادر ایسک کوکل
اله کتور و مرادلر حصولنه وسیله اول با احسان آسوده کردن دلی به از الف رکعت بهر منزلی تا نکیری
ترک عز و مال و جاه مادامکه عزت و مال و منصب ترکنی طوتمیه سن • از همه بر سر نیابی چون کلاه کلاه کبی
جمیعندن باشی اوزره کلمزسن مراد بودر که مادامکه ما سوای ترک ایتمیه سن عالی قدر اولمزسن و جناب عزته یول

بولمزسن نیست هردی خویش را آراسته کندوکی دزینت ایلمك اد لکن دکلدر قصرجهان
کرد آنکه او آراسته تن اولکه که اوتنی زینت ایلدی زیرا درکاه خدادن دور اولمسنه سبب در که
بوکتاب صاحبی تذکرة الاولیا نام کتابنده ذکر ایلمشدر هرکسه که نفایس وذیبا جامه لره طالب
وراغب اوله اولکسه دوزخه قریب درکندوسنه کندونك شاه طریقنده نیست در تن بهتر از تقوی
لباس جسمه تقوی دن ایورك لباس یوقدر درتکلف مرد را آنبود اساس تکلفدن مراد اساس
وثبات اولمز مراد قوله تعالی ولباس التقوی ذلك خیر حسبیجه جمیع زینت ولباسدن لباس تقوی
خوب وزیبا ایوركه شعار در هرکه او در بند آرایش بود هرگز که او آرایش و زینت قیدنده
اوله در جهان فرزند آسایش بود جهانده آسایش وحضورك فرزندی اولورکه همان ذوق وحضور
وزینت مقید اولور طاعت وعبادته مقید اولمز عاقبت جز نامرادی نبود ش عاقبت کامرادسزلقدن
غیری اولماز بهره از عیش وشادی نبود ش عیش وسروردن اکا بر نصیب ولاازمراد دنیا
زینت وذوق وحضورندن وعیش ومراد وسرورده راغب اولان کمسنه آخرتده عیش وسرود
نصیب اولماز دیکدر خود ستای پیشه شیطان بود کندوبی مدح ایدیجیلك شیطان صنعت
وعادتی در زیرا کندوسنی مدح ایلدی نته که بو آیت کریمه دن ظاهر در قوله تعالی قال انا خیر منه خلقتنی
من نار وخلقته من طین ملعون یعنی که خاك آتشدن نیجه مرتبه اولی واعلی در انکه خود را کم زند مردا
بود اولکسه که کندوسنی کم اوردو وناقص طوتر مرد اول اولور کم اولمق جائزدر کاف فارسینك
ضمه سیله که ناپیدا وبی قدر معناسنه کلمشدر اعتبار اولنور کفت شیطان من زادم بهترم شیطان
بن آدم دن یکم دیدی تاقیامت گشت ملعون لاجرم اول سببدن قیامته دکن بلکه ابدی ملعون
اولدی از تواضع خاك مردم میشود تواضعدن خاك آدمی اولور یعنی بو حالته تواضع سبب اولور
نور ونار از سرکشی کم میشود نور ونار کبر وسرکشلکدن ضایع ومحو اولور ناردن خلق اولنان
ابلیس

آراسته فعل ماضیدر

زینت مرد آن بود مردی تمام
زینت دیگر نباید بی تمام

آساس ... معناسنه
مصحح

سرکش وصف ترکیبیدر
مصحح

ابلیس لعین کبیه نوردن خلق اولنان ملایکه کبیه که آدم خلق اولنمازدن تجلیه ذاته طاقت کتورمییب
محو هلاك اولورلردی آدم خلق اولنه قدنصکره اول حالت انلردن مرتفع اولدی انسان خاك کثیف
دن خلق اولندوغیچون اول تجلی لره طاقت کتورب هلاك اولمدی رانده شد ابلیس از سرکبری
ابلیس تکبر ایلدکندن سوریلمش اولدی گشت مقبول آدم از استغفری آدم مقبول اولدی استغفار ایلدیکندن
قوله تعالی قالا ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین شد عزیز آدم چو استغفار
کرد حضرت آدم عزیز اولدی چونکه استغفار ایلدی خوار شد شیطان چو استکبار کرد شیطان
خوار اولدی چونکه کبر واستکبار ایلدی دانه پست افتد زبردستش کند دانه پست چو دوشرانی زبردست
ایلر مراد دانه تواضع طریقیله خاك ایچنه دوشرکا التفات واعتبار ایلر دیکدر پست آلچق زبردست
فوق معناسنه در خوشه چون سربرکشد پستش کند خوشه چونکه باش قالدرد وکبر ایلر آنی پست
وپایمال ایلرلر من تواضع رفعه الله ومن تکبر وضعه الله در بیان ابلهان کوید چار چیز آمد نشان ابلهی
دورت نسنه ابلهلك نشانی کلدی با تو کویم تابیابی آکهی سکا دیم تا آکاهلق بولهسن عیب خود ناکم
نبیند در جهان اول کسه که کندو عیبنی جهالتدن کورمیه باشد از جستن عیب کسان کمسه لرك عیبنی
استمکه جست اولور تخم بخل اندر دل خود کاشتن کندونك کوکلنه بخیللك تخمنی اکمك وانکه امید سخاوت
داشتن اندن صکره ابلهلکدن سخاوت امیدنی طوتمق یعنی مراد ایدیمود که خلق اکا سخی دیه لو هر که خلق از خلق
او خشنود نیست هرگیم که خلق آنك خوینه خشنود وراضی دکلدر هیچ قدر ش بر در معبود نیست
حق تعالینك قتنده هیچ آنك قدری یوقدر هرکه او دایمه بدخوی بود هرکم که آنك صنعت وعادتی بدخوی
لق اوله کا اوپیوسته بدروی بود آنوك ایشی دایم یوزلولق اولور یعنی که یوزنی کوره مك استمزوکه
آنی سومز خوی بد برترن بلای جان بود تراو زره یعنی کشیدن دایم خوی جاننك بلاسیدر زیرا آنوك
نسبی ایله نیجه بلالر چکر مردم بدخوی از انسان بود بدخوی کمسه انسان اولمز بیت اکر ذوست بلابر فلك

رانده رجیم معناسنه در

تکبر اسم مصدر ... الانفعال

اولان با مصدریه ... در

استغفار اسم ... الاستفعال

اولان با مصدریه ... در

خوشه ... معناسنه در

تحفه ... معناسنه در

امید ... در

خشنود ... معناسنه در

پیوسته متصل ودائم معناسنه در

دود بدخوی • ز دست خوی بد خویش در بلا باشد بخل شاخی از درخت دوزخست بخل

دوزخ اغاجندن بر بوداقدر وآن بخیلك اذكانی سلحست واول بخیل جك مسلح كلب لر بنزندر

بخیلك جه اولان كاف تصغیر تحقیر ایچوندر و مسلح سلح خانه معناسنه دوی جنت دا كجا بیند بخیل

بخیل جنتك یوزنی قنده كوره دبشه افتاده اندر پای بلا اول بخیلك كویا فیلك ایاغی التنه دوشمش

بو سوریسنگك دبشه یه پای فیلدن خلاص میسر اولمدغی كبی اول بخیله جهاندن خلاص حكمه اولمز

باش از بخل بخیلا بر كران بخیللرك بخلندن كنار در اول ذنهاد بخیل اولمه تا نباشی از شماد ابلهان

تا كه ابلهلرك شماد و زمره سندن اولمیه سن **در صفت عافیت كوید** از بلا تا دسته كردی

ای عزیز تا كه بلادن قورتلمش اولاسن ای عزیز باز باید داشتن دست از دو چیز ایكی نسنه دن اكبر

وطوتمق و فراغت ایلمك كرك دو تو دست از نفس و دنیا پاك دار یوری نفس و دنیادن اكی

پاك طوت تا بلاها دا نباشد با تو كار تا كه بلالرك ایشی سنكله اولمیه یعنی بلالردن خلاص بوله سن

ور بحرص وآز كردی مبتلا و كر حرص وآزه مبتلا و كرفتار اولسن با تو دوآد از هر سو صد بلا

هر جانبدن یوز بلا سكا یوز كتوره وهجوم ایلیه انكه نبود هیچ نقدش در میان اول كمسه كه آنك

میاننده هیچ نقد اولمیه هر كجا باشد بود اندر امان هر قنده كه اوله امانده اولور میان بونده بیل

معناسنه اولمق دوشندر و معز بویله اولمق جائزدر اول كمسه كه آنك اورتاده یعنی یاننده هیچ نقدی

اولمیه نفس و دینار دار دها كوی ای پسر ای پسر نفس و دینادی ترك ایله باز رستی از بلا و از خطر

بلا و خطردن قورتلدك ای بسا كس كز برای نفس زار ای چوق كمسه كه نفسدن اوتوری زار و غم

دد در بلا افتاد و كشت از غم نزار بلایه دوشدی و غم والمدن نزار ولاغر اولدی از برای نفس مرغ

نامراد نفسدن اوتوری نامراد مرغ آمد و در دام صیاد واقعاد كلدی و صیادك دامنه دوشدی

هراد چوق بلند پروا ز مرغ كه قوت آزد و سیله دام صیاده كرفتار اولدی دیمكدر **بیت** پلنك كه كوهر

لعلاكشد

بخیل جنتك یوزنی قنده كوره معنا

دبشه اولان یا وحدت ایچوندر معنا یاهزه

كران كنار معناسنه در معنا

بعض نسخه باز واقع اولور معز بویله اولور یوری دیمك اكی ایلر وطوت و اعراض ایله دیمكدر معنا

آز حرص معناسنه در معنا

دستی قصر مضارع مخاطبدر معنا

نزار بونده لاغر معناسنه در معنا

دام بونده دوزاق معناسنه در معنا

كشد بر وضوش • برام افتد از بهر خوردن چو موش • تا دلت آرام یابد ای پسر تا سنك كوكلك ارام

بوله ای پسر بود و نابود جهان یكسان شمر جهانك داری و یوغنی یكسان و برابر صای از عذاب

و قهر حق ایمن مباش حق تعالینك عذاب و قهرندن ایمن اوله دربی آزاد هر شو من مباش هر شومنك

آزادی آزدندن اولمه مرآد هر شومنی رنجیده و پریشان خاطر ایلمه دیمكدر • در بلایادی مخواه از هیچ كس یا هر

هیچ كمسه دن معاونت طلب ایلمه كه سنی اندن خلاص ایده زانكه نبود جز خدا فریادرس زیرا كه خدادن

غیری فریادرس و معین اولمز هر كه داد نجانه عذرش بنر بر هر كیمكه المجتمش سن آنك عذرنی دیله

تا نباشد خصم تو در عرصه كاه تا قیامتده سكا خصم اولمیه عرصه كاه محشر معناسنه در كوغنا خواهد كسی

از ذو المنن اكر بر كمسه حق تعالی حضرتلرندن غنیلك استرسه در قناعت می توانش یافتن آنی قناعتده بولمق

ممكندر ذو المنن احسانلر صاحبی معناسنه در كه مراد خدای تعالی در **بیت** خدا دنداست نكرد •

كه بركت وروزی قناعت نكرد • **در بیان نصیحت كوید** هر كرا عقلست و دانش ای عزیز

ای عزیز هر كیمكه عقل و علمی اوله دو د باید بود نش انچا دچیز اكه درت نسنه دن ایراق اولمق كرك كاد

خود با ناسزا نكند دها كندونك كار و مصلحتنی نامعقوله دها و حواله ایلمیه اول كوره مردمی نكند

بجای ناسزا نامعقول كمسه یه آدمیلك ایلمه زیرا ضایع اولور **بیت** نكویم مراعات مردم مكن •

كرم پیش نامردان كم مكن • عقل داری میل بدكاری مكن عقل طوترایسك بد كارلغه میل ایلمه یعنی عاقل ایسك

فسق و فساده مائل اولمه دیمكدر ذین چو بگذشتی سبكساری مكن چونكه بونزه كچدك سبكسارلق ایلمه مرام

چونكه آنی ترك ایلمك عرض و وقار اوزره اول دیمكدر تا شوی بیش از همه در روزكار تا كه زمانه

جمیعندن زیاده اولسن بو هم معنی دتا روزكار ده جمیعنده مقدم اولسن یو وجه از زه بیش در

با ء فارسیله دردست بزمان و نمك بكتا در دا الونی نان و نمك او زره اجلش طوت مراد خلقه طعام

نعمت ویر دیمكدر **بیت** كرامت جوانمردی و نان دهیست • مقالات بیهوده طبل تهیست • تا تو با

دور زمانه داد کوماد امکه سن زمانه بر داد کر و حاکم اولسن زیر دستانه دانکو داد ای پسر زیر دستلری

وبیچاره لری ایو طوت **بیت** غم زیر دستان بخور زینهار • بترس از زبر دستی روزگار •

هرکه در پند خود آمد استوار هر کیمکه کندونک پند ونصیحتنده محکم کلدی یعنی کندوسی نصیحت

طوتری پند او داد دیگران بند بند کاد غیرلر آنک پندیله عمل ایلرلر مراد شول ناصح که خلقه اتدوکی

نصیحتی کندوسی یوینه کتوردمش اوله غیرلر آنک نصیحتنی قبول ایدوب منتفع اولورلر دیمکدر

هرکه از گفتار خود باشد ملول هر کیمکه کندونک گفتار وپندندن ملول اوله یعنی خلقه اتدوکی نصیحتلری

کندوسی طوتمیه قول او را دیگران نکند قبول غیرلر آنک پندوکی قبول ایلمزلر هرچه باشد در شریعت

ناپسند هر که شرع شریفده ناپسند ونامعقول اوله گرد او هرگز مگرد ای هوشمند ای هوشمند هرگز

آنک چوره سنه طولنمه تا صواب کار دینی سربسر ماد امکه باشده باشک ایشک صوابینی کوره سن بر مراد

خود مکن کار ای پسر کند و مرادک اوزره ایش ایلمه مراد هر مصلحت و کاری که کورر سن صواب

اوزره در عناد ایدوب آنی مرادک اوزره اولمسنی طلب ایله دیمکدر

در صفت زندگانی می‌گوید

هست بی شک رستگاری در سه چیز قورتلمقلق شکسز اوچ نسنه دره بانو کویم یاد گیرش ای عزیز

سکا دییم یاد طوت ای عزیز ذات بکی ترسیدنست از ذو الجلال اول وجد بری حق تعالی حضرتندن

قورقمق در دوم آمد جستن قوت حلال ایکنجیسی حلال قوت طلب ایلمک کلدی سیومیه رفتن

بود بر راه راست اوچنجیسی صراط مستقیم اوزره کتمک در رستگارست آنکه این خصلت وراست

قورتلمشدر اولکه که آنک بو اوچ خصلت وار در گر تواضع پیشه گیری ای جوان اگر تواضع

پیشه وعادت طوته سن دوست دارندت همه خلق جهان جمیع جهان خلقی سنی دوست طوترلر

مثنوی بلندیت باید تواضع گزین • که این بام را نیست جز این • فروتن بود هوشمند گزین • نهد شاخ

پر میوه سر بر زمین • سر هکه در پیش دنیا دو بست غنی ومالدار اولکندن باشنی اکه • ودکنی بی شکه

دود

دود دینت زدست اگر باشکه اکه سن شکسز سنک دینک الدن کیدر دشمدی باش آلمک دکل ایکی قات

اولورلر یا دبت الغرة بونک کبی ضرر سن حفظ ایله بهر دستای دنیا دارد را الغنیدن اوتوری

غنیلری مدح ایلمه تا چه خواهی کرد این مردار را عجب بو مرداری نه ایلمک استرسن الدنیا جیفة وطالبها

کلاب مردر کانند اغنیای روزگار روزکارک غنیلری مرده لر در ای پسر با مردگان صحبت

مدار ای پسر مرده لرله صحبت طوتمه مال وزر بهر دو بست آورده گیر حد سز مال وزر الکتوردشی

طوت بعد ازان در گور حسرت بر ده گیر اندنصکره قبره حسرت المتمشی طوت مراد سیم وزر جمعنده

نه فایده عاقبت حسرتله اولمکدر غیری دیمکدر **بیت** اگر گنج قارون بچنگ آوری • نماند مگر آنچه بخشی

بری •

در صفت ذکر الله

باش دایم ای پسر با یاد حق ای پسر دایم ذکر حقله اول گر خبر

داری ز عدل وداد حق اگر حق تعالینک عدل وداددن خبر طوتر ایسک مراد لیس للانسان الا ما سعی

حسبنجه دنیاده کشی خیر وشردن هر نه ایلدیسه همان آنوک جزاسنی کوردوکی معلومکدر پس

ذکر حقدن غافل اوله تا که آخرتده آنک ثوابنی کوره سن دیمکدر زنده دار از ذکر صبح وشام را اذکر الله

الله در صبح وشامی دیری طوت یعنی روز وشب ذکر وتوحید خدایه مشغول اول دیمکدر در تغافل

بگذران ایام را ایام غفلتده کچورمه تا که غافلین زمره سندن اولمیه سن یاد حق آمد غذا این روح را

بو روحه غذا ذکر الله کلدی مرهم آمد این دل مجروح را بو محبت ماسوی زخمیله مجروح قلبه مرهم کلدی

الا بذکر الله تطمئن القلوب حسبنجه ذکر الله مجروح قلبلره مرهم ایدوکی اشعار در • یاد حق گر مونس جانت بود

یاد حق اگر سنک جانکه مونس اوله کی هوای کاخ وایوانت بود سکا قچن کاخ وایوان محبتی اوله کاخ

کوشك ایوان دیوانخانه گر زمانی غافل از رحمان شوی اگر بر زمان حق تعالی حضرتندن غافل اوله

ان زمان دم همدم شیطان شوی اول دمده شیطانه همدم ومصاحب اولورسن مؤمنا ذکر خدا

بسیار گوی ای مؤمن خدانك ذکر وتوحیدني چوق دی بلکه بر نفس اندن غافل وجدا اولمه تا بیابی •

در دو عالم آب روی تا که ایکی عالمده حرمت و عزت بولەسن ذکرو را اخلاص می باید نخست ذکر خدایه اول اخلاص
کرك ذکر بی اخلاص کی باشد درست اخلاصسز ذکر قچن درست و مقبول اولور ذکر بی وجه باشد
بی خلاف خلافسز ذکر اوج وجه اوزره اولور یعنی اوچ قسمدر تو ندانی این سخن را از کزاف سن بو سوزی
کزافه بلمیەسن یعنی بو سوز صحیحدر بو هم معنی ده دسن بو سوزی کزافه بلمزسن یعنی سعی و کوشش
ایلمك کرکسیه که بلیەسن عام ابود ذکر لسان عامه لشا ذکرندن غیری اولمز ذکر خاص باشد
از دل بی کمان حاصلی کی ذکری شبهەسز قلبدن اولور ذکر ذالک ضمیمه سیله قلبله اولان ذکردر ذلك کریم
لسان ایله اولان ذکردر ذکر خاص الخاص ذکر سر بود خاص الخاصك ذکری سر ذکری اولور هر که ذاکر
نیست او خاسر بود هر کیمکه ذکری دکلدر او خاسر اولور بود بیت ده بوده است معناسنه اولمق جائزدر
ذکر بی تعظیم کفتن بر عبث است ذکر اللهی تعظیم سز دیمك بر عبثدر واه دراه یك شرط دیکر حرمتست اول
ذکر اللهك بر شرطی دخی حرمتدر هست بر هر عضو را ذکری ذکر هر عضوك بر غیری ذکری وار دیو هم
در هر عضو لیکن بر غیری ذکری وار هفت اعضا هست ذکرای پسر یدی اعضا ذاکردر ای پسر یاد کیدی یادی
هر عاجز آمد ذکر هست الك ذکری عاجزه معاونت کلدی ذکر با خویشان زیادت کردن ست آیاغك
ذکری خیرلری زیادت ایلمك در ذکر چشم از خوف حق بگریستن کوزك ذکری حق تعالی حضرتنك
خوفندن اغلمقدر یا ز درآیات او نگریستن کیرو آنوك آیتلرینه نظر ایلمکدر آیاتدن مراد بونده
مصنوعاتدر استماع قول حق داد ذکر گوش قولاغك ذکری حق سوزی استماع ایلمك بیل تا توانی روز
و شب در ذکر گوش مادامکه قادرسن روز و شب ذکره چالش اشتیاق حق بود ذکر دلت
سنك کوکلك ذکری حق تعالینك اشتیاقیدر هر دم آنك جمال شریفنك مشاهدەسی کوکلندن گتمیه گوش
تا این ذکر کردد خالصت چالش تا بو ذکر سکا حاصل اوله بو هم معنی دسنك حاصلك اوله آنك
از جهلست دائم در گناه اولکه جهلندن دائم گناه ده در کی حلاوت یابد از ذکر الله الله تعالی حضرتنك
ذکرندن

ذکرندن قچن حلاوت و لذت بولور خواننده قرآن بود ذکر لشا لسانك ذکری قرآن عظیم اوقومقدر
هر که را این نیست هست از مفلسان هر کیمکه بو یوقدر مفلسلردندر ثواب دن دور اولمق اعتباریله
بعض نسخه ده بو یله واقع اولور مصراع ثانی هر کرا این هست هست از مؤمنان کیمك که بو وار در
مؤمنلردندر شفاء الجنان فی قراءة القرآن شکر نعمتهای حق میکو مدام حق تعالی حضرتنك نعمتلرینك
شکرو کی مدام دی بر آن اندن خالی اولمه تا کند حق بر تو نعمتهای تمام تا که حق تعالی حضرتی نعمتلرینی سنك
اوزوکه تمام ایده حمد حق را بر زبان بسیار دار حق تعالی حضرتنك حمدینی زبانك اوزره چوق طوت
تا شوی از نار حرمان رستکار تا که محروملق آتشندن قورتلمش اولەسن یعنی الله تعالینك رحمتندن
محروم اولمیەسن لب مجنبان جز بذکر کردگار حق تعالی حضرتنك ذکرندن غیری لبلکی دپرتمه زانك
پاکانرا همی بود ست کار زیرا که پاکلرك ایشی الحق بو اولمشدر پاکاندن مراد انبیا و اولیادر

در دشمن داشتن و وام کردن

آدمی را چار چیز آرد شکست آدمی یه درت نسنه
شکست و ضعیف کتوردر با تو گویم گوش دار ای حق پرست سکا دییم قولاق طوت ای حق پرست
دشمن بسیار و وام بی شمار چوق دشمن و حسابسز و عددسز قرض شغل بی حد و عیال با قطار حدسز
شغل و قطار ایله عیال یعنی اولاد بسیار اوله عیال کسر عینله جمع عیلدر جیاد جمع جیّد کبی وای مسکینی
که غرق وام شد وای شول مسکینه که قرضه غریق اولدی هر دمی از غصه خون آشام شد هر بر نفس غصەدن
قان ایچجی یعنی زیاده محنت و الم چکیجی اولدی بو هم وجه دروای شول مسکینه بو وجه اوزره مسکینی
تقدیرنده اولور هر کرا بسیار باشد دشمنش هر کیمکه آنوك دشمنی چوق اوله خیره کرده هر دو چشم
دوشمنش آنك هر ایکی کوزی خیره و بی نور اولور هر کرا هر دا لفظ زاید اولور هر کرا اشتغال بسیار شد
بود هر کیمکه آنك اشتغالی چوق اوله در زمانه زاد کی کارش بود زمانه اکراش زاد یعنی اولور مراد
کندونك امورنده زیاده مضطرب و مضطر اولور دیمکدر هر کرا هر بینه را لفظی زایدر

در صفت زنان وصبیان میکوید چار چیز است از خطاها ای پسر ای پسر دردت نسنه
خطالردن در کوش دارش باتو کویم سر بسر قولوق طوت سکا باشد دیم اول از زن داشتن
چشم وفا اول زندن وفا امیدنی طوتمق ساده دلرا بس خطا باشد خطا ساده دله زیاده خطادر
خطا باشد بوندن است معناسنه اولمق روشندر واولو معناسنه دخی اولور ایمنی از بدخطای دیکرست
یرامز ونامعقول کمسه‌لره ایمنلک بر غیری خطادر صحبت صبیان از ینها بدتر است صبیلرک صحبتی
بونلردن یرامز دکردر صبیان جمع صبی در که مراد ساده درلودر بیت هرابست کند شاهد خانه کن
برو خانه آباد کوردن بوزک بیت هرکه خواهد که چو حافظ نشود سرکردان دل بخوبان ندهد وپی ایشان
نرود کام نفس بدبر آوردن خطاست یرامز وسرکش نفسک غرضن مرادینی حاصل ایلک خطادر ذاتک
دشمن را پروردن خطاست زیرا که دشمن بسلمک خطا وقباحتدر در حق والدین وغرض
بجای آوردن کوید چار چیز است از عطاهای کریم دردت نسنه حق تعالی حضرتلرینک عطالرندندر بانو
کویم یاد کیرش ای سلیم سکا دیم یاد طوت ای سلیم فرض حق اول بجای آوردن است اول حق تعالی فرض
اتدوکی یرینه کتورمکدر والدین از خویش راضی کردن است پدر ومادر کندودن راضی ایلمکدر قوله تعالی
فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما وقل لهما قولا کریما حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردمشلردر الجنة تحت
اقدام الامهات قطعه سر زمادر مکش که تاج شرف کردی از راه مادر باشد خاک
شو زیر پای او که بهشت در قدمگاه مادر آن باشد حکم دیکر چیست با شیطان جهاد غیری
حکم نه در یعنی بر امر آخر شیطان ایله جهاد وغزادر چار مشت تیک مخلق نامراد آنک درد بجنسی نامراد
وحقیر خلق ایلمکدر در فوائد عمر میکوید می فزاید عمر مردم از چار چیز مردک عمری دردت نسنه‌دن
زیاده اولور مردم مراد انسانلردر این نصیحت بشنو ای جان عزیز ای عزیز جان بو نصیحتی استماع ایله
اول آوردن بکوش آواز خوش اول لطیف آوازی قولاغه کتورمک یعنی لطیف آوازی استماع ایلمک

وانکهی

سلیم بوده ونیک مرد معناسنه کلور بونده ثانی مراددر

جهاد بونده غزا معناسنه‌در

وانکهی دیدن جمال ماه وش واندن صکره ماه که جمالی بغتی دیده بوندن نظر ایلک معناسنه‌در بیت
بفراغ دل زمانی نظری بماه رویی به از انکه چتر شاهی همه عمر های و هویی سیوم آمد ایمنی با مال وجان
اوچنجیسی مال وجانک امینلکی کلدی یعنی اوچنجی بوددر میفزاید عمر مردم از آن اندن کشینک عمری زیاده
اولور بو بیم معنی درکشی به اندن عمری زیاده اولور بو وجه اوزره عمر مضاف اولمز انک کارش بر مراد
دل بود اولکه که آنک اشی کوکلی مرادی اوزره اولور در بقا افزونیش حاصل بود بقاده اکه زیاده لک
حاصل اولور مراد بو مذکورلر از دیاد حیاته سبب اولور کلماشعار دردر در نقصان عمر میکوید
عمر مردم را بکاهد پنج چیز مردک عمری بش نسنه اکسیدر یاد دارش چون شنیدی ای عزیز
ای عزیز چونکه اشتدک آنی یاد طوت شد یکی زان پنج دیری نیاز اول بشدن بیرکده نیاز و احتیاجدر
پس غریبی وانکهی رنج دراز اندن صکره غریبلک واندن صکره دراز رنج مراد غربت ومدیده خسته لک
سبب نقصان عمر اولور که بیاندر هرکه او بر مرده انداز نظر هر کیمکه او مرده اوزرینه نظر آته یعنی مرده‌یه
نظر ایدن عمر اوبی شک بکاهد ای پسر شکسز آنوک عمری اکسیلور ای پسر بکاهد بوندن لازمدر پنجم
آمد ترس وبیم از دشمنان بشنجیسی دشمنلردن ترس وبیم کلدی یعنی بشنجیسی دشمنلردن
خوف وقورقودر در عمر را اینها همی دارد زیان بونلر عمره زیان طوتر ونقصانه سبب اولور هرکه او از دشمنان
ترسان بود هر کیمکه دشمنلردن خوف ایدیجی اوله کار او هر لحظه دیکر سان بود کاری ایشی هر لحظه غیری
دورلو اولور مراد حالی خراب ومکدر اولور دیکه را ز خدا ترس ومترس از دشمنان الله حضرتندن
قورق دشمنلردن قورقمه کز همه دارد حمایت دائما زیرا خدای تعالی حضرتی سنی جمیعیسندن حفظ
وامان طوتر در شامت دروغ کوبی میکوید دور شو از پنج خصلت ای پسر ای پسر بش
خصلتدن ایراق اول تا نریزد آب رویت در نظر تا کمسه‌نک نظرنده سنک یوزک صویی دوکلمیه
یعنی عرض وحرمته نقصان ایرشمیه اول اکم کوبی با مردم دروغ اول خلقه یلان آن سویلیه زانک کویدی

شامت شوملق معناسنه‌در

کوبی بونده سویلمک معناسنه‌در

اذ دوغت بی فروغ زیرا که کذبکدن بی فروغ و بی اعتبار اولورسن هر که استیزه کند با مهتران هر کیمکه اولولره
عناد و خصومت ایده آب روی خود بریزد بی کمان شبهه سز کندونك یوزی صوینی دوکر بیش مردم
هر که ابنود ادب خلقك قتنده هر کیمکه ادبی اولمیه کر بریزد آب رو نبود عجب اکر آب رویی دوکیله عجب اولمز
مثنوی از خدا جوییم توفیق ادب بی ادب • محروم کشت از لطف رب • بی ادب تنها نه خود را داشت بد •
بلکه آتش در همه آفاق زد ای پسر با مهتران کمتر ستیز ای پسر علی قدرلولر اذدك جکشمه و عناد ایله و دحاقت
آب روی خود میریز و حماقتله کندو یوزك صوینی دوکمه کر بعالم آب رو می بایدت اکر سکا عالمده
آب روی و عرض کرکسه دائما خلق نکو می بایدت دائما سکا ایو خوی کرکدر هر که آهنك سبکساری
کند هر کیمکه بنجیلك قصدینه ایلر از روی آبروی بنزاری کند عرض و وقار اندن بیزارلق ایلر کاه عرض
و وقاری پایمال اولور دیمکدر جز حدیث راست با مردم مکوی خلقه دوغری سوزدن غیری سویلیه
تا نکرد د آب رویت آب جوی تا سنك یوزوك صوی ایرمق صوی اولمیه مراد آب رویك زوالی
پذیر اولمیه دیمکدر از خلاف و از خیانت باش دور خلافدن و خیانتدن ایراق اول تا بود پیوسته
در دو دی تو نور تا که دائم سنك یوزکده اسلام و ایمانك اشعاع ایله نور اوله کو همی خواهی که
کویندت نکو اکر استرسیك که سکا ایو دیه لر و ایو سوز سویلیه لر ای برادر هیچ کس را بد مکو
ای برادر هیچ کمسه یه یرامزدیمه و نامعقول سویلمه بیت چو عوره کو بی که مردم خرند • مبر ظن که تا بهت
بینکی برند • تا نباشی در جهان اندر هلاکت تا که جهانده غصه لو اولمیه سن از حسد در روز کار
کس مبین حسد ده کمسه نك حال و دوزکارینه باقمه بلکه حق تعالی حضرتی ویردوکنه شکر ایله •
بیان علامت ایمان کوید آصل ایمان هست شش چیز ای وحید ای وحید ایمانك اصلی التیدر
با تو کوییم کو بدل خواهی شنید سکا دییم اکر جان و دل ایله اشیتمك استرسیك سه از ان شش یا یقین
خوف و رجاست اول التیدن اوچی یقینله خوف و رجادر پس توکل پس محبت با حیاست صبر و توکل
صبر و محبتدر •

بوبزدن بونده جهولدر

ستیزه حاضر در

آهنك بونده قصد معناسنه در

جوی بونده ایرماق معناسنه در

صبر و محبتدر حیا ایله یعنی توکل و محبت و حیادر هر کرا نور یقین حاصل بود هر کیمه که نور یقین حاصل اوله
صاحب ایمان روشن دل بود روشن دل ایمان صاحبی اولور یقینه مراد بونده شول یقیندر که
الا عقابده متعلق اولان حصول صلوه ذره مقداری شکی اولمیه نته که حضرت علی رضی الله تعالی عنه بیوردی
لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا نامهٔ ایمان اکر نبود سپید ایمانك نامه سی اکر سپید اولمیه یعنی کر
کناهلك چوق اوله دیمکدر دو مباش از رحمت حق ناامید یوری حق تعالی حضرتینك رحمتندن نومید اولمه
زیرا یقین سببی ایله رحمت خدایه لایق اولورسن هر که را نبود توکل بر خدای هر کیمکه خدایه توکلی اولمیه شاید
بروی بکیری های های سکا لایقدر که آنك اوزره های های غلبه سن مراد آنك کبی کشینك حالی زیاده خراب
ایدوکی اشعاردر و من یتوکل علی الله فهو حسبه المحب حق نباشد در دلش اولکه که آنك قلبنده محبت
حق اولمیه از عمل جز باد نبود حاصلش عملدن آنك حاصلی یلدن غیری اولمز باش ای بنده خدا را دوست
دار ای بنده خدایی دوست طوت تا اول تا رهی تو از عذاب شرد کناه تا سن آنك عذابندن کنار دوشه سن توکه
ای برادر شرم از ایمان بود ای برادر شرم ایماندن ایدی بی حیا از زمرهٔ شیطان بود حیاسز شیطان
زمره سندن ایدی الحیاء من الایمان در بیان آنکه آبروی از ان زیاده می شود
می فزاید آب روی از پنج چیز بش نسنه دن آب روی زیاده اولور با تو کوییم بشنو ای اهل تمیز سکا دییم ایشت
ای اهل تمیز آب روی عزت و حرمت و عرض و وقار معناسنه در جون بکار خویش حاضر بوده چونکه کندو
ایشوکه حاضر اولمش سك آب روی خویش را افزوده کند و آب رویکی زیاده ایلمش سن مراد کار خویشده
سعی و کوشش سبب از دیاد عزت و حرمت ایدوکی اشعاردر مثنوی و کر بنده کوشش کند
بنده وار • عزیزش بدارد خداوند کار • و کر کند رایست در بنده کی • رجانداری افکند بنده کی از سخاوت
آب رویت فروه شود سخاوتدن عرض و حرمت افزون و زیاده اولور و ذنیکه بی خرد ملعون شود و عقلسز بخیل ملعوندر
ملعون اولور هر که را با خلق بخشایش بود هر کیمکه خلق اوزره بخشایش و ترحمی اوله آبروی او در افزایش بود آنك آبرویی افزایش

وتزابرده اولود باش بهردم برد باد و باوفا دایم حول وو فالیدا اول تا بروی خویش بینی صد وفا تا کندو یوزنه — برد باد حول ...
یوز صفا کوره سن مراد تحملدر وفا سبب حضورده صفا ایدوکی اشعار ایدر تا بمانند دادت از دشمن نهان تا که سنک
داذک دشمنده نهان و مستور قاله سز خود بادو ستان مکن دسان کندو سرکی دوستلره اذرک ادشرد — دستان اظهار ...
تا انلردی بیش مردم شرمسار تا که خلق قتنده شرمسار و خجل اولمیه سن انکه خود شنهاده باشی برمداد کذله
کندوک قومش سن بیرنده قالدرمه ای براد دیرده مردم مدرا ای برادر خلقک پرده سنی یرتمه عیبلرو کی یوزوکه
اورمغله تا اندر پرده ات شخص دکر تا که بر غیری شخص سنک پرده کی یرتمه وسنک سوای یاتیمه بیت مدر پرده
کس بهنکام جنک• که در پرده باشد ترا نیز ننک• با هوای دل مکن ز نهار کار زنهار کوکل آرزوسیله ایش ایله
تا نیاورد پس پشمانیش بار تا که صکره اک پشمانلق حاصل کتورمیه نا عربیله بس اولوب معنی بویله اولور
مکند را اوجوق پشمانلق یمشنی کتورمیه• المستشار موتمن حبنجه هر خصوصه تانی ومشاورت لازم
ایدوکین بیان ایدر تا زبانت باشد ای خواجه دراز ای خواجه مادامکه سنک زبانک اوزون اولور دست کوته
دادوبهر جانب متاز الوکی قصه طوت وبهر جانبه سر کتمه زیرا اول حویله الک برشنیه ایرشمز بهر کرا قدر — متاز بهر ...
نباشد در جهان بهر کیم که جهانده بر قدر واعتباری اولمیه ذتن منارش که هست از مردکان آنی دری
صایمه زیرا اول اولی لور ندر از قناعت هر کو ا نبود نشان بهر کیم که قناعتدن نشان اولمیه کی توانکر
سازدش مال جهان جهانک مالی آنی قنی غنی ایلر بیت ای قناعت توانکرم کرداه که ورای تو هیچ نعمت
نیست• بر عدوی خویش چون یابی ظفر چونکه کندو دشمنک او زره ظفر بولاسن عفو پیش آور ز
جرمش در کذر عفو اوکه کتور وجرمندن کچ مثنوی چو بر دشمنی یابت دست رس مرنجانش — در کذر ...
کو را همین غصه بس• عدو زنده سرکشته بیرامنت• به از خون اوکشته در کردنت• با تواضع باش وحوکه
باادب تواضعیله اول وادبله اولمغ خوی ایله صحبت پرهیزکاران می طلب صالحلرک مصاحبتنی طلب ایله
فاسقلردن دور اول ادب المرء خیر من ذهبه برد باری جوی وباآزار باش تحمل استه وآزاد وضرر — جوی کی ...
اول•

اول تا که کردد در هنر نام تو فاش تا که هنرده سنک نامک فاش ومشهور اوله همچو تریاقند دانایان
دهر زمانک عالملری تریاکی کبی در قاتلانند جمله نادانان چو زهر جمله جاهلر زهر کبی قاتلدر در تریاق
عربیدر تریاک فارسیدر مردم از تریاق می یابد نجات مردم مرضلردن تریاقده نجات وخلاص
بولور خود کسی از زهر کی یابد حیات بر کمسه زهرده حود قنی حیات بولور صبر وحلم وعلم تریاق
دلندبو اوج خصلت سنک کوکلک تریاقیدر حرص وبغض وکینه زهر قاتلندر بو اوج خصلت زهر
قاتلدر زیرا سنک خداده دوراولمغه سبب در فخر جمله کار دیا نان دادنست جمله ایشلرک فخر
ودبدبه نان ویرمک در• در بروی دوستان بکشادنست قپویی دوستلریوزینه آچقدر مراد
ویطعمون الطعام علی حبه مسکینا ویتیما واسیرا حسبنجه اخلاق حمیده نک کوزیده سی سخاوت — مقالات صح
واحسان ایدوکن اشعار ایدر بیت کرامت جوانمردی ونان دهیست• مقالات بیهوده طبل
تهیست• کرچه دانا باشی واهل هنر اکرچه علم وهنرمند اولسن خویش را کمتر زهر نادان شمر
کندوکی هر جاهلدن احقر وکمتر صای زیرا اولیاء الله اول سببدن عالی قدر اولدیلر که کندولرو کی
کلبدن ایو طوتمدیلر بیت اذان بر ملائک شرف داشتند• که خود را به از سک نپنداشتند•
شدو خصلت مرد ایله دانشان ایلک یه ایکی خوی نشان اولدی صحبت صبیان ورغبت
بازنان صبیلرله مصاحبت وزنلره رغبت درزندکانی میکوید ناخوشی در زندکانی
ای ولید ای ولید دیرلکده ناخوشلق مرد را از خوی بد کردد پدید کیشیه یرامز خوید ظاهر اولور
زیرا یرامز خویی سبب ایله خلق ایله امتزاج اینمکه قادر اولمز انکه نبود مرد را خوی نکو اول که
آنک ایو خویی اولمیه مرده می دانش که زنده نبود او آنی مرده بیل زیرا او زنده اولمز بو هم وجه در
آنی مرده بیل ایله مرده که دری اولمز هر که کوید عیب تو اندر حضور هر کیمکه سنک عیبنی حضوردنده
سویلر می نماید راه رست از ظلمت بنور سکا ظلمتدن نوره یول کوسترر زیرا عیبلروکه مطلع اولوب

خود بین نکده خلاص بولوردسن قطعه از صحبت دوستان برنجم • کاخلاق بدم حسن نماینه
عیبم • هنرو کمال بینند خادم گل ویاسمن نماینه • کودشمن شوخ بی باک تا عیب مرا بمن نماینه •
مرتدا هر کس که باشد نمای بهرکه که سکا دهنمای اوله شکر او می باید آورده بجای آنک شکرفی بورینه
کتوربهك کوك حال خودرا ازدوکس پنهان مدار ایکی کسدن کندو حالکی پنهان ومستور طوتمه
از طبیب حاذق واز یار غار طبیب حاذقدن ویار غاردن که مراد یا صادقدر تا توانی بازنان
صحبت مجوی مادامکه قادرسن زنلرله مصاحبت استمه را زخود را نیز با ایشان مگوی کندو رازکی
دخی انلره سویلمه زیرا البته فاش ایلرلر آنچه اندر شرع باشد ناپسند اولنسنه که شرع شریفده ناپسند
ونامعقولدر کرد او هرکز مکرد ای هوشمند ای عاقل هرکز آنک اطرافنه طولنمه هرچه کو دست حق بر تو
حرام هرنه که حق تعالی سنك اوزرکه حرام ایلمشدر دور باش ازوی که باشی نیک نام اندن ایراق
اول که ایو آدلو ومقبول خدا اولسن چونکه بکشاید در روزی خدای چونکه خدای تعالی حضرتلری رزق قپوسنی
آچه دلکشا شد ودنکم کم نمای قلبکه کشاده وسرور وطوت والم وطار لقی از کوسترمراد الرزق
علی الله حسبجه رزقك سکا ایرشور رزق ایچون غمناك اوله دیمکدر قطعه قسمت رزق ذازل
کرده اند • چندی رزق برا کندی کی • فایده رندکیت بنده کیست • سرمکش از قاعده بنده کی
تازه روی خوش سخن باش ای اخی کولر یوزلو ولطیف سوزلو اول ای اخی تا بود نام تو در عالم سخن
تاکه عالمده سنك نامك یخشی اولا بیت حاجت بود نان انکس چنین • که چو سفره ابرو بهم درکشید •
بر محنده انده مرتبه ای بوالهوس • ای بوالهوس موت غمی چوق یمه • چونکه وقت اید نکرد دیپش وپس
چونکه وقت کلهاو کمنه وادده دونمز مراد قوله تعالی فاذا جاء اجلهم لا یستقدمون ولا یستأخرون
ساعة ولا یستقدمون حینجه موت معین اولان عنده نه بر نفس اول نه بر نفس صکره واقع اولمز
دیمکدر ساعتده مراد بونده زمان قلیلدر • دل زغل وغش همیشه پاک دار • دائما قلبکی غل

وغش دن

وغش ده پاك طوت تا توانی دردرون کینه مدار مادامکه قادرسن قلبکده کین طوتمه بیت
در کم خانه مهر یار دست وبس • ازان می نکنجد در وکین کس • تکیه کم کن خواجه بر کرد ارخویش ای کشی
کندو عملك اوزره اعتماد ایلمه دل بنه بر رحمت جبار خویش کندو جبارك رحمتنه اوزره کوکل قویعنی
حق تعالی حضرتلرینك رحمتنه اعتماد ایله جبار دن مراد حق تعالی حضرتلریدر بهترین چیزها خلق نکوست
نسنه لرك ایو رکی ایو خویدر خلق خلق نیک را دارند دوست خلق ایو خویلی دوست طوترلر
بس بهلیمه که ایو خوی اوله مقبول خلق اولور بیت زین نامور مجلی مجوی • که خواهند خلقت
بسندیده جوی • دو فروتن شو همیشه ای خلفا ی خلف یوری دائم تواضع ایدجی اول کیم بود آرایش
اهل شرف زیرا اهل واولیاء اللهك آرایش وزینتی بودر سمو المرء فی التواضع قطعه جمعست خیرها
همه در خانه و بسته آن خانه را کلید بغیر فروتنی • شرها بربین قفس بیك خانه است جمع وانرا
کلید نیست بجز ماقی ومنی کبر وعجب معناسنه در) انه باشد درکف شهوت او لکه شهوت ونفس اللئیم
کرفتار اولمش کرچه آزاد ست او را بنده کیر اکرچه ازاددر اما آنی بنده طوت زیرا بندۀ شهوتدر
کر تو بینی ناکسی را باد کاه اکر سن بر ناکسک بادکاهنی کورسن حاجت خودرا از وی هرکز مخواه هرکز اندن
کندو حاجتنی استمه ناکس چه یعنی شنلنده دبرد ناکس قدم هرکز مبر ناکسك قپوسنه وزره هرکز قدم التمه
یعنی هرکز قپوسنه وارمه وربینی هم بسی ازوی خیر وکورکورسه ایسک دخی اندن خیر صوروسه تا توانی کار
ابله را مساز مادامکه قادرسك ابلهك ایشنی دوزمه وانره معاونت ایلمه کار فرمایش دلی کتما
نولاز اکر ایش وخدمت بیورسه آزدك رعایت واهشا ایله در احتراز از دشمنان ویکی بیت
از دو کس پرهیز کن ای هوشیار ای هوشیار ایکی کسدن پرهیز واحتراز ایله تا نبینی نکبتی از روز کار
تا که روزکاردن نکبت ومشقت کورمیه سن اولا از دوشمن که او استیزه اوست اول دشمندن پرهیز
ایله که او عناد ایدیجی وخصومت ایدیجیدر وانکهی از صحبت نادان دوست وانده صکره نادان دوستك •

صحبتندن پرهیز ایله عدو عاقل به از صدیق جاهل خویش را از مرد دشمن دوود داد کندو کی دشمنك
فتنه‌دن ایراق طوت یاد نادان از خود مهجور دار جاهل یادی کندوکدن دور طوت ای پسر کم کوی
با مردم درشت ای پسر خلق درشت وسخت آز سویله ودبکوی از تو کرد اندیشت وکر خلقه درشت
سویلیه‌سن سنده آرقه لرینی دونه‌رلر مراد سنده‌ن اعراض ایلرلر دیکدر بهترین خلق میدانی کرت
خویلك ایدوکی کیمك الجو نزر کیدر وادد دبلوه‌رسن انکه داد انصاف وانصافش نخواست اولکه که
خلقه انصاف ویردی وانك انصافنی استمدی مراد انصاف وعدل وداد رضاء الله ایلکدر دیکلدر
مصراع زشاهان عدل می باید که هیچ مصراع شاه را به بود از طاعت صد ساله وزهد قدر یك ساعت
عمر که در داد کند چون حدیثی خوب کویی بافقیر چونکه فقیره خوب ولطیف سوز سویلیه‌سن به بود
زانش که بوشانی خیر اتله اندن یك اولور که اکر حریر جامه کیدره‌سن الكلمة الطيبة صدقة
خشم خوردن پیشهٔ هر سرور دست غضبنی یوتمق سرور وصاحب دولت پیشه وعادتیدر تلخ باشد
از شکر شیرین توست خشمی دفع ایتمك آجیدر لیکن معنیده شکردن شیریندر زیرا آنك سببیله نیجه
ثواب حاصل اولور بیت تحمل چو زهرت نماید نخست ولی شهد کردد چو در طبع رست هر که با مردم
نسازد در جهان هر کیمکه جهانده خلقله امتزاج ایلمیه زندکانی تلخ دارد بر کان شبهه سز آجی وکشود
دیرلك طوتر زیرا کمه ایله اختلاط وامتزاج ایتمدوکدن مراد آنك حقوقی زیاده عشرتی مشقله
میسر اولور انکه شوخ نزاده شرم نیز اول که کستاخدر وشرم داخی طوتمز وانکه او ناپاك
زادست ای عزیز بیل که او بد اصل وناپاك زاده در ای عزیز از ملامت تا بمانی در امان ملامت وتهمتدن
امان وحفظده قالاسن باش دائم همنشین صالحان دائم صالحلرك همنشینی ومصاحبی اول مراد
اتقوا من مواضع التهم حسبنجه مجالست ومصاحبت علما وصلحا لازم ایدوکینه اشعار در مطلع
در صفت عزت خود میکوید چند حصلت آورد خواری بر وی بونلر یعنی کشی به نه قدر حصلت خوارلق

کتقهر

بهترین مضاف در

خشم خانك ضمیر فصحا دلنده وکسریله عوام دلنده در

ناپاك ... و بد اصل و بو نامعتاد سوز در

کتقهر باتوکفی کم کوهی کوبی بکوی سکادیم اکر دی دیر ایسك لوك آن باشد که مانند مکس اول اول اولمه که
سکك کبی مرد ناخوانده شود مهمان کس دعوت اولنمش مرد کسیه مهمان اوله بیت توقع برلند
زهر مجلست براه از خود شر نا راند کست هر که مهمانکسی ناخوانده شود بر محله دعوت اولنمش
ایکن بر کسیه مهمان اولدی نزد مردم خوار وذار دو دانده شد خلق قتنده خوار وذار سولمش اولدی
دیکرا باشد که نادانی رود بر دبجی اولمه که بر نادان کیدر کتخدایی خانه مردی شود بر مردك خانه
کتخداسی اولورها اکه آنك بو حصوصده رضاسی یوقدر کار کرده بر حدیث آنده دو مرد اولکی
مردك سوزی اوزره ایش ایلك ازین جهلند دائم در نبرد جهل سبیندن دائم نبرد وجنکده
دیرلر بر دند تقدیر ندر در که جهلنده اولا دات جمع انکه مصرو قدر هر بنشیند زبر دست صدر
هر کیمکه عالی جکسه اوزرینه او تورم کورسد خوادی بر و پیش نیست دور اکر آنك دوی وذاتنه
قدر لوك
خوارلق ایریشه بعید دکلدر صدور جمع صدر در که بونده مقدرلو مکانده در نیست همی دانی تو برقی
توکوش چونکه بر جمعك سنك قولك اوزره قولفی یوقدر یعنی سوزنی استماع وقبول ایلمزلر صدق سخن
کر باشدت یك دامکوش اکر یوز سوزك اوله وسخن دان اولسن انلره بر ینه سویلیه فیرا ضایع اولور
حاجت خود را مخواه از دشمنان دشمنلردن کندو حاجتکی استمه زین بتر خواری نباشد در جهان
جهانده بوندن بتر خوارلق اولمز از فرومایه مراد خود مجوی سفله‌دن کندو مرادکی استمه تا نیاید
مر ترا خواری بروی تاکه سنك یوزکه خوارلق کلمیه بیت زمانه هیچ نبخشد که باز نستاند
مجو زسفله مروت که شیء لا شیء بادن وکودك مکس بازی هلهله زن وکوکدکلر اویتمه هله هله
که تهدید ایجون استعمال اولنور تاکردی خوار وذاری مبتلا تاکه حقیر وذار مبتلا اولمیه‌سن طمع
در صفت یاد موافق میکوید در جهان شش چیز مرا آید بکار جهانده التی نسنه ایشه
یرار اول لا بادی طعام خوشکوار اولا برکره یعنی مکرد اولمیه خوشکوار ومنهضم طعام خوش بود یاد موافق

نبجه ... بونده ...

جمع ... و یا صدر ...

درجهان جهانده موافق یار لطیف در باز مخدومی که باشد مهربان کرو شیکه مخدومم که مهربان
و شفقتلو اولا مخدومم افندی معناسنه در **بیت** رفیق مهربان و یار همدم همه کس دوست
میدارند و من هم هر سخن کان راست کویی و درست بهر سوزکه آنی راست و درست سویلیه‌سن
کویی بونده سویلرسن معناسنه هم جائزدر به ز دنیا و آنکه در وی نفع نیست دنیادن
و اولشنه دنکه انده سکا نفع و اده دیکدر آنچه ارزانست عالم در بهاش اولسنه که عالم
آنک بهاسندن اوجوزدر عقل کامل دان و زان دلشاد باش کامل عقلی بیل و اندن مسرور
و دلشاد اول دشمن حق را نباید داشت دوست حق تعالینک دشمننی دوست طوتمق
کرکمز بازگشت جمله چون آخر بدوست جمله‌نک دونمکی چونکه آخر حق تعالی حضرتنه در دشمنه
مراد مؤمن اولمین کمسه و ظالم و فاسقدر عیب کس با او نمی باید نمود کسنک عیبنی آکه کوسترمک
کرکمز یعنی کسنک عیبنی یوزینه اوروب کرکمز زانکه نبود هیچ لحمی بی غدود زیرا هیچ لحم غدودسز
اولمز لحم ات غدود جمع غده در لحمده اولن بز معناسنه در مراد عیبسز کمسه اولمز از خدا
خواه آنچه خواهی ای پسر اولسنه که استرسن خدادن استه ای پسر نیست در دست خلایق نفع
و ضر نفع و ضرر خلایق النده دکلدر بلکه جمیعسی حق تعالی حضرتنک دست قدرتنده در بندکانرا
نیست ناصر جز اله بنده‌لره اللهدن غیری ناصر و معین یوقدر یاری از حق خواه از غیرش
مخواه معاونتی حق تعالی حضرتندن استه زیرا خیر الناصرین در و آنک غیریسندن استمه زیرا هیچ بر کمسه
بو نسنه‌یه قادر دکلدر آنکه از قهر خدا ترسد بسی ولکه که حق تعالی حضرتنک قهرندن زیاده قورقر
بی گمان می ترسد از وی هر کسی شبهه‌سز هر بر نسنه اندن قورقر از بدی کفتن زبانرا هر که بست
نامشروع و نامعقول سویلکدن هر کیمکه دلنی بغلادی کرد شیطان لعین را زیر دست شیطان
زیر دسته و زبونه ایلدی
کس نیابد بر پنج چیز از پنج کس که بش کسه‌دن بش نسنه بولنمز

مهربان شفقتلو معناسنه در
ارزان اوجوز معناسنه در
بروت بادست معناسنه در
یاری معاونت معناسنه در
ترسد بونده قورقر معناسنه در

یاد گیر از نامه خود این نفس کندو نامه‌کدن بو نفسی یاد طوت این نفس این سخن معناسنه در بو نفس
نیست اقبال دو کیتی نز ملوک اول پادشاهلردن وفا و دوستلق یوقدر این سخن یاد و کیر از اهل
سلوک اهل سلوکدن بو سوزی اعتقاد ایله اهل سلوکدن مراد مشایخدر سفله را با مروت نیست کاری
بر سفلیه مروتله نظر ایلمیه‌سن یعنی سفله‌یه مروت کلمز هیچ بد خوئی نیابد مهتری هیچ بر بد خو بیوکلک
بولمز هر که بر مال کسان دارد حسد هر کیمکه کیمسه‌لرک مالینه حسد طوتر بوی بر رحمت بر دماغش
کی رسد آنونک دماغنه قچن رحمت رایحه‌سی ایرشور آنکه کذابست و میکوید دروغ اول کمسه که
کذابدر و یلان سویلر نیست او را در وفاداری فروغ وفادارلقدن آنک فروغی و صفاسی اولمز
در بیان اهل سعادت میکوید هر که را سه کار عادت باشدش هر کیمکه اوچ ایش جهانده
اکا بخت و سعادت اولور تا تواند چیز بی منت کند مادامکه قادر اوله بر نسنه‌یی منتسز ایده
هر کرا مستان ایلمیه خویش را مستوجب رحمت کند کندوسی حق تعالی حضرتنک رحمتنه مستوجب و لایق
ایده هر کرا بینی براه ناصواب هر کیمکه ناصواب و نامشروع یولده کوره‌سن سوی راهش آر تا یابی
ثواب آنک باشنی یوله کتور یعنی طریق مستقیمه الکه اول تا ثواب بوله‌سن **بیت** بکرا کفتن نکو مردی
کناه تمامت وجودی قوی زحمت خود را ز مردم دور دار کندو زحمت وجودکی خلقدن ایراق
طوت باد خود بر کس زینهار دکنزدی بو کمسه زینهار دکمسه او زره برابقه مراد کیمسه الم و اضطراب
ویرمه دیمکدر **بیت** خدا از آن بنده بخشایشست که خلق از وجودش در آسایشست
در بیان رستکاری کر همی خواهی که باشی رستکار اکر استرایسک که قورتلمش اوله‌سن دوی کز داه
ای برادر از سه کار ای برادر اوچ ایشدن یوز دوندرمه اولا دیدن بود حکم قضاش اول اول حق تعالی حضرتنک
قضاسنک حکمنی کورمک وانده ایدوکینه ادراک ایلمک بعد از آن جستن بجان و دل رضاش
اندن صکره جان و دل ایله رضاسنی استمک **بیت** رضای دوست طلب کن که بنده مقبل قبول کرد

سلوک جمع ملک در
باور اعتقاد معناسنه در
سفله آدم اولادنیه و مهتر ایجوندر
در بیان عادت و سعادت
تواند قادر معناسنده
بی منت منتسز
بینی کورسه معناسنه در
قضاش اولان ضمیر خدایه راجعدر
رضاش ده اولان ضمیر خدایه راجعدر

بجان هر سخن که جانان کفت چیست سیوم دور بودن از جفا او جنبیسی بندر جفادن

ایراق اولمقدر هر که این دارد بود اهل صفا هر کیمکه بولر نسنه طوتر اهل صفا اولور

هر که دارد دانش و عاعقل و تمیز هر که علم و عقل و ادراك طوتر جز براه حق نبخشد هیچ

چیز حق تعالی حضرتنک طریق رضاسندن غیریله هیچ نسنه احسان ایلمز صدقه کالوده کرده

بادیا بر صدقه که ریا ایله الوده اوله کی بوده چیز مقبول خدا اول نسنه قچن مقبول خدا اولور

صدقه ده دال ساکن اوقنور ورن الجون کر عمل خالص نکرده همچی زر اکر عمل زر کبی خالص

و پاك اولیه مقبول حق اولمز قلب را ناقد نیاید در نظر زیرا صراف قلبی نظر ینه کتورمز

و قبول ایلمز تا توانی باشی اندر دور کار مادامکه زمانه ده غنی اولسن نفس را از آز

دور دار نفسنی آزدن ولوزدن ایراق طوت زیرا نفسه تبعیت مقبول دکلدر

در صفت صدق وامانت و سخاوت میکوید چار چیز است از کرامتهای حق

دردت نسنه حق حضرتنک کرامتلرندندر یاد دارش چون ذمی کیری سبق آنی یاد طوت

چونکه سبق طوترسن اولا صدق زبانت در سخن اولا سوزده زبانك صدقیدر

یعنی یلان سویلیه سن بعد ازان حفظ امانت فهم کن اندن صکره امانتی حفظدر که خیانت اولمیه

فهم ایله پس سخاوت هست ان فضل اله صکره سخاوتدر که الله تعالی حضرتنک فضل احسانندندر

فضل حق دان کر نظرداری نکاه حق تعالی حضرتنک فضلنی بیل اکر نظرك حیاننده حفظ

طوتسن که نامحرمه و نامشروعه بقمیه سن تا توانی دور باش از خواد مادامکه قادرسن

سود خواده ایراق اول زانکه هست از دشمنان کردکار زیرا که الله تعالی حضرتنک دشمنلرندندر

سود خوارکه درکه زیاده صاتمق الندن کیرسه صقلر ترکی دلده اکا مطلباز دیرلر هر که را حق

داده باشد این چهار هر کیمه که حق تعالی حضرتی بو دردی ویرمش اوله باشد انکه مؤمن و پرهیزکار

او لکه

بعض نسخه‌ده دوردار بیرینه باز دار واقع اولمشدر

آنده‌نکی امانت حفظنی فهم ایله بو معنی‌ده در

کردکار فعال معنیسنه در که مراد باری تعالی در

اولکه مؤمن و صالحدر بیش مردم بی که رادت کردفاش خلق قتنده بیر کیمکه سنك رادکی فاش

ایلدی همدم آن ابله باطل مباش اول باطل ابله همدم و مصاحب اوله بیر که باشد مانع عشر و زکات

بیر کیمکه عشر و زکاته مانع اوله وانکه غافل وار بکذارد صلات و اولکه که نمازی غافل کبی ادا

این یعنی خشوع و حضور ایله ادا ایتمیه برحذر باش از چنان کس خرینها را بغلیه ذینهار کنه

حذر او زره اول تا نباشی در جهان بسیار زار تا که جهانده بسیار زار و بی حد متألم اولمیه سن

در صفت ترك خشم و قهر کوید در کذار از چار خصلت زینهار زینهار

دردت خصلتدن کچ تا نشوی در جهان بسیار زار تا سنی آتش چوق یقمیه نار ده اتش در نهور

لذت عمرت اکر باید بدهر اکر سکا زمانده عمرك لذتی کرك ایسه یعنی عمرده برخوردار اولمق مرادك

ایسه باش دائم برحذر از خشم و قهر خشم و قهردن دائم حذر او زره اول مرادکه غضب

ایدوب قهر و هلاك ایلمدیمکدر بعض نسخه ده مدت عمر واقع اولور چون نکردد خلق باخلق

تو راست چونکه خلق سنك خویینه راست و تابع اولمیه کن تحویلی مردمان سازی دولت

اکر مردمك خویینه اویاسن روا و معقولدر ترکیب معنیسی بودرکه اکر مردمك خویی ایله

دوزوله سن روادر ای برادر تکیه بر دولت مکن ای برادر دولت اوزره تکیه ایله یاد دار

از ناصح خود این سخن کند و ناصحکدن بو سوزی یاد طوت سود نکند کو کریزی از قضا اکر

قضادن قچسن فائده ایلمز زیرا اندن خلاص میسر دکلدر هر چه می آید بران می ده رضا هر نه که

ضرادن کلور اکا رضا ویر آذا جاء القضا ضاق الفضا زانکه حاصل نیست دل خرسند دار

اول نسنه دن که سکا حاصل و میسر دکلدر کوکلی راضی و قانع طوت کوش دل را جانب

پند دار کوکلك قولغنی بو پند جانبنه طوت هر که او با دوستان یك دل بود هر کیمکه او

دوستلر ایله متفق اوله جمله مقصودلری حاصل بود انك کوکلنك جمیع مقصودی حاصل اولور

زکات و صلات عشریه اولیه وزکات سیله الغفلیه‌یه بازلاندر

بعض نسخه‌ده واقع اولمشدر

موجه اصطلاح اولمشدر

منتبه قانع معنیسنه در

بوهم معناده درکه کوکلنك جمیع مرادی حاصل اولور دو بیان بی وفائی جهان دو جهان

دانی که کرود معتبر بیلورمیسن جهانده کیم معتبر اولور انکه اودا بالك نبود از خطر اولیکه که

انکا خطر و بلاده خوف و باك اولیه کیم کندباکس و فا این دو زکار بعروفر کادکسیه وفای از ابلر

جون وادد نیستش بامهر کادجون طوتر آنك محبتله ایشی یوقدر انکه باقی وفر غم محبت

کار اولکه که غم کونی سنکله ایش بغدادی دوز شادی هم بپرسش زنیهار سرور وحضور کونی هم

انی سینه که چلك مراد انك کبی بکسیه رعایت ایدوب اندن فراغت ایلمه دیمکدر دوز نعمت کرتو

بوداری بکس نعمت وحضور کونی اکرسن بر کمسه ایله اختلاط وامتزاج ایلیه‌سن دوز محنت بلذت

فریاد رس محنت وغم کونی سکا فریاد رس ومعین اولور بیت هرکه فریاد رسی دوز مصیبت

خواهد کو دو ایام سلامت بجوان مرد یکوش جون بیابی دولتی از مستعان جونکه حق تعالی

حضرتندن بر دولت بولسن اندان دولت مراد دوستان اولا و ولتدن دوستدن کندن منقطع

اولمه مرترا هرکس که اود دغم بوده هرکه که او غمده سنك ایچی اولیر یعنی سنك خیرخواهك اولوب

جدا اولمیه جون دسل شادی همان همدم بوده جونکه سرو را یرشدینه اول همدم ومصاحب اولدر

اوله دوست صادق ویاد موافق بو وجه اوله اولدو غریبانددر در صفت معرفت حق میکوید

معرفت حاصل کن ای جان پدر ای بابانك جانی معرفت حاصل ایله تا بیابی از خدای خود خبر

تاکه کندو خدا اکدن خبر بوله‌سن معرفتدن مراد بو نده معرفة الله در که اولیاء الله حضرتلری بر کسه که

انکا وصول بولمزلر که منطق الطیر نام کتابده شیخ عطار حضرتلری که بو کتاب دخی آنك دو کتبندن مستلزم دو

جناب قربه وصول بیدی وادیده حصره میسر اولور بریسی وادی معرفتدر مثنوی کفت ما دا

هفت وادی دو هست جون کذشتی هفت وادی در کهست وانیامه دو جهان زین راه کس

نیست از فرهنك او آکاه کس جون نیامد باز کس زین راه کس جون دهندت آکهی ای ناصبور دوره

جون

جون شدند انجا که کم سر بسر کی خبر باز ان دهند ای بیخبر هست وادی طلب آغاز کار وادیٔ

عشقست از ان پس بی کنار پس سیوم زان وادی آمد معرفت پس چهارم وادیٔ استغنا صفت

هست پنجم وادیٔ توحید پاك پس ششم وادی حیرت صعبناك هفتمین وادی فقرست و فنا

بعد ازان وادیٔ روشن نبود دو کشش آمتی وروش کرده دت کز بود یك قطره قلزم کرددت

هرکه عارف شد خدای خویش را هرکیمکه کندو خداسنی بیلیجی اولور دو فنا بجند بقای خویش را

کندو سنك بقاسنی فناده کورهر مراد کندونك وجود و کی محو و فانی بیلور دیمکدر هرکه اوکنا

نشد او زنده نیست هرکیمکه او عارف اولمدی اوه دی دکلدر قرب حق را لایق و آدر زنده نیست

حق تعالینك قربنه لایق و ار زنده دکلدر هرکه او عارف حاصل نشد هرکیمکه اکا معرفة الله حاصل اولمدی
معرفتیم

هیچ با مقصود خود واصل نشد کندونك مقصودینه هیچ واصل اولمدی مراد قرب ووصل آلهی

میسر اولمدی دیمکدر نفس خود را چون شناسی با هوا چونکه محبت سببی ایله کندو نفسکی اکلیه‌سن

حق تعالی را بدانی با عطا حق تعالی حضرتنی عطا ایله بیلورسن هوا بونده محبت معناسنه من عرف

نفسه فقد عرف ربه هرکه او وابخت خدای هرکیمکه حق تعالی حضرتنی اکا معرفت بغشلیه غیر حق را

در دل او نیست جای انك قلبنده حق تعالیدن غیریه یول یوقدر نزد عارف نیست دنیا

را قدر عارفك قتنده دنیانك شرف وقدری یوقدر بلکه بر خود نجست هرکز نظر بلکه

انك هرکز کندو سنه نظری یوقدر بعض نسخه قدر یرینه خطر واقع اولور بونده شرف معناسنه در

بیت بر مرد هشیار دنیا خست کمهر حق جای دیکرکست معرفت فانی شدن دوری

بود معرفت انده فانی اولق اولور هرکه فانی نیست عارف کی بود هرکیمکه اول خداده فانی دکلدر

نجه عارف اولور روی ده مراد خدای تعالیدر فانی اولمقدن مراد اطلاق دنیمدن براتر فالمقدر

عارفا از دنیا و عقبا فارغست عارف بالله دنیا و عقبادن فارغدر ز انچه باشد غیر مولی فارغست

اول اندن دەکە حق تعالی حضرتندن غیری اولە فارغ دبیت محو صرف وحدت کسی بوش کرد کە دنیا وعقبی فراموش

کرد الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله

همت عارف لقای حق بود عارفک فکری وهمتی حق تعالی حضرتنک جمال شریفیدر ذانکه در خود فانی مطلق بود

زیرا کە کندو سندن فانی مطلق دەکە وجودندن اثر ماقالمشدر مصراع یکدمە دابدار دوست هر دو جهانش

بهاست با چە ماند این جهان کویم خواب بوجهان نیز بکذرد خواب دیدیم وبیان ایلیم اکر بینە آدمی چیزیکی خواب

اولسنە بکذرد کە آدمی دوشندە برنسنە کورر چون شود از خواب بیدار ای عزیز چون خوابدن بیدار اولم

ای عزیز حاصل خوابش نباشد هیچ چیز اکە خوابک نفعی وحاصلی هیچ نسنە اولمز عزیز دا بتنک جهانک دولتنە بیت

بخاقی دوشندە سلطان اولدوکنی هیچیمیسی چون زتخت افتاد ومرد بوجلینە بر دیری دوشدی واولدی هیچ

چیزی از جهان با خود نبرد کندو ایلە جهاندن هیچ برنسنە التمدی هرکرا بود دست کرد ادنکو هرکیمک کە

ایو عملی اولمشدر در عقبا بود همراە او عقبی یولندن آکا یولداش اولور بیت خداوند دولت غم دین خورد

کە دنیا بهر حال می بکذرد این جهان راچون زنی دان خوب روی بوجهانی خوب روی عورتە

کبی بیل خوب تر را دایم اندر پیش بشوی کندو سنی زوجلق او کندن زینت ایلر مرد را می پرورد اندر کنار

اری قوجاغندن بسلر مکر وشیوە می نماید بی شمار بی شمار وبی حساب مکر وشیوە کوستر دبی کناە سازد

هلاکش ناکهان شبهەسز ناکهان انی هلاک ایلر چە بیاید هفتە شویش آن زمان چونکە اول زمان کندونک

ارونی اوپوش بولا بر تو بادا ای عزیز پرهیز ای زیادە هنر مثل عزیز سنک اوزرکە اولسون کز چنین مکاره باشی

برخزد کە بوجلین مکارە ضرخیز اوزن اولسە مکارن زیادە مکر ایدوجی معکسنە دەکە بوزن دنیامرادر

بیت بهلتی کە بسرت دهد زراه مرو ترا کە کفت کە این زال ترک دوستان کفت در صفت ورع می کوید

در ورع ثابت قدم باش ای پسر ای پسر ورعدن ثابت قدم اول کر همی خواهی کە کردی معتبر اکر استرایسک کە معتبر

وعالی قدر اولسن خانە دین کردد آباد از ورع دین خانەسی تقوی دە معمور اولور یعنی کردنیا دیده جاذطمع

لیکن

لیکن طامع دن خرابلق طولو تر قطعە کر بر سی طمع راکت بدرکیست بکوید شک دنا اقدار آلهی وکرکوید کە

کار تیجیست کوید بخوری یا زایشان کام خواهی مرشدی از ختم کار کویی بختها ای جهان عمر کاهی

هر از علم ورع کیرد سبق هر کیمکە علم وتقوی دن سبق طوتە دوبرباید بود ترس از غیرحق کە حق تعالی

حضرتنک غیریندن ایراق اولمق کرک ترس کاری از ورع پیدا شود حق تعالی حضرتندن قورقمق

تقوی دن ظاهر اولور هرکە باشد بی ورع رسوا شود هرکیمکە تقوی سز اولە رسوای اولور

با ورع هرکس کە او خود را بداشت هرکیمکە اوکندو سنی تقوی ایلە طوتدی جنبش وآرامش

از بهر خداست آنونک حرکتی وسکونی الله تعالی حضرتی ایچوندر کە از هرکز ریا اولمز آنکە از حق

دوستی دارد طمع اولکسە کە خدادن دوستلق امید ایدنی طوتر یعنی دوستلق امیدنی طوتر یعنی

دوستلق دعواسینی ایلر در محبت کاذبش دان بی ورع تقوی سز محبتدە یالانجی بیل زیرا علامت محبت

هیچ بر وجهلە آکا مخالفت ایلمکدر چیست تقوی ترک شبهات وحرام تقوی نەدر شبهەلو لری وحرامی

ترک ایلمکدر از لباس واز شراب از طعام لباس وشراب وطعامدن هرچە افزون نیست اکر باشد حلال

هرنسنە کە قدر حاجتدن زیادە در نزد اصحاب ورع باشد وبال ورع صاحبلرینک قتندە وبال اولور

زیرا حق تعالی حضرتنە توکل ایتمش اولور قولە تعالی ان اکرمکم عند الله اتقیکم چونە ورع شد یار

با علم وعمل چونکە تقوی علم وعمل ایلە یار اولە حسن اخلاصت بباید بی خلل نقصانسز یعنی علم

حسن اخلاص کرک زیرا شجرە طاعت وعبادتک کوکی اخلاصدر ناکهان ای بندە کر کردی

کناە ناکهان ای بندە کر کناە ایلدک توبە کن در حال وعذرش بخواە فوری توبە ایلە وآنک عذرنی

دیلە چون کناە نقد آید در وجود چونکە وجودە حاضر کناە کلە توبە نسیە ندارد هیچ سود کلجک

توبە اما هیچ فائدە طوتمز پس کناە کە صادر اولور همان اول حالدە توبە ایلمک کرک در انابت

کاهلی کردن خطاست انابت وتوبەیی کاهللق ایلمک خطادر بر امید زندەکی کان بی وفاست

حیات امیدی اوزره زیرا حیاتی وفادر زیرا کسنک معلومیدر کلدر که هرکسک مدتی حیاتی نقدر ایسه در

بیت برلب بحر فنا منتظریم ای ساقی • فرصتی دان که زلب تا بدهان هم نیست • در صفت خدمتی کوید

تا توانی ای پسر خدمت گزین ای پسر مادامکه قادرسن خدمت اختیار ایله تا روحاسب مرادت

زیر زین تا که سنک مرادیک آتی ایر التنه کیره مراد مراد آتک حاصل اوله دیمکدر من خدم خدم حسبیجه

سبب یادت وسعادت ایدوکنده اشتباه یوقدر بندهٔ چون خدمت مردان کند بر بنده چونکه مردانه

خدمت ایده مردانده مراد اولیاء الله در خدمت اوکنبی کردان کند دوراید بجی فلک آنوک خدمتن ایلر

بهر خدمت خدمت هرکه بر بند د شاها هرکیمکه خدمتنه اوتوری بیل باغلدی پاشا ازآفات دنیا درامان

دنیانک آفتلرندن امانت ایچنده اولور هرکه بیش مقبلان خدمت کند هرکیمکه مقبللر اوکنده خدمت

ایده ایزدش بادولت وحرمت کند الله تعالی حضرتی آنی دولت وحرمتله ایلر مقبلاندن مراد بونده

مقبولان درکاه احدیت ومقربان بارکاه صمدیت در مقبل سعادتلو ودولتلو معناسنه درکه

الف ونون جمع ایچوندر خادمانرا هست در جنت مآب خادملر جنتده مآب ومقر وار در

روز محشر بی حساب وبی عقاب قیامت کونی حسابسز وعقابسز وعذابسز خادمان جمع خادمدر

خدمتکار معناسنه عجمده بازارکیدن کسیه خادم دیرلر رومده بازاره کیدنه دیرلر خادما باشند

اخوانرا شفیع خادملر قرنداشلرینه شفاعت ایدیجی اولورلر جای ایشان در جهان باشد

رفیع جهانده انلرک یری رفیع وعالی قدر اولور کرچه خادم عاصی ومفسد بود اکرچه خادم عاصی

ومفسد اوله بهتر از صد عابد ممسک شود یوز ممسک عابددن ایورک اولور بود وشود بونده

است معناسنه دخی جائزدر خادماندن مراد اولیاء الله طائفه سنه خدمت ایدنلردر می دهد

هرخادمی را استغنا حق تعالی حضرتی هربرخادمه ویررا جر وعزت صائمان وقائمان کندوز ظهر

وکیجه قائم اولانلرک اجر وعزتنی ویرر قائم کیجهٔ طاعت ایله احیا ایدیجی معناسنه در بهر خدمت

هرکه

هرکه بر بند د کمر هرکیمکه اولیاء اللهک خدمتنه اوتوری قوشاق قوشنه از درخت

معرفت یابد ثمر معرفة الله درختندن میوه بولور مراد انلرک خدمتی سببیله مقبولان درکاهدن

اولور دیمکدر بیت ندانستی ای کودک خود پسند • که مردان ز خدمت بجایی رسند • هرکه

خادم شد جنانش می دهند هرکیمکه اولیاء الله زمره سنه خدمت ایدیجی اولدی اکا جنتلر

ویررلر هم ثواب غازیانش می دهند هم غازیلر ثوابنی ویررلر جنان جنتک کسرایله جمع

جنتدر می دهندک فاعلی باری تعالی در صیغهٔ جمع تعظیم ایچوندر در صفت تعظیم مهمان کوید

ای برادر دار مهمانرا عزیز ای برادرم مهمانی عزیز طوت تا بیابی رحمت از رحمان تا کیم آنی

رحماندن رحمت بوله سن مومنی کو داشت مهمانرا نکو شول برمؤمن که او مهمانی ایو طوتدی

حق کشاید باب رحمت را برو حق تعالی حضرتی انوک اوزرینه رحمت قپوسن آچر اکرموا الضیف

ولوکان هرکو اشد طبع از مهمان ملول هرکیمک که طبعی مهماندن ملول وبغضو اولدی از وی

آزرده خدا وهم رسول اول کشیدن خدا وهم رسول انجینور بندهٔ کو خدمت مهمان کند بر بنده که

او مهمانه خدمت ورعایت ایده خویش را شایستهٔ رحمان کند کندوسنی رحمانه لایق ایلر

هرکه رحمان را بروی تازه دید هرکه مهمانه تازه وکولر یوزلر نظر ایده از خدا الطاف بی اندازه

دید حق تعالی حضرتندن حدسز وحسابسز لطفلر واحسانلر کوردی از تکلف دور باش ای میزبان

ای میزبان تکلفدن دوراول تا کرانی نبودت از مهمان تاکه سکا مهماندن ثقلت وزحمت

اولمیه مهمان ومهمان لغتده میزبان قونقجی میهمان هست از عطاهای کریم مهمان کریمک

احسانلرندندر کریمدن مراد خدای تعالی در هر که وپنهان شود باشد لئیم هرکیمکه مهماندن پنهان

واعراض ایدیجی اوله اوکشی لئیم ودیندر خیر برخوان کسی مهمان شنو ای لجوج برکسنه نک

نعمتی اوزره اولمیجون رسد مهمان از و پنهان مشو چونکه مهمان ایوسنی اندن پنهان ومتنفر اولمه

هرکه مهمانت شود از خاص و عام خاص و عامدن هر کیمکه سکا مهمان اوله اوله پیش اوبی
باید آوردن طعام آنوك اوکنه طعام کتورمك کرك زانکه داري اندك و بیش ای پسر
اوله نه دنکه از وجق طوترسك ای پسر برد باید پیش درویش ای پسر ای پسر درویشك
اوکنه التمك کرك نان ببر با جایکاه هر خدای الله تعالی حضرتی ایچون آچلره نان ویره تا
دهندت در بهشت عدن جای تاکه عدن جنتده سکا جای و مقام ویره لر بیت کرم کن
ماه کرم کن کت برآید ز دست جهان بان در ضیرم برکس نیست هرکه توبی برتن عاری دهد
هر کیمکه بر چیلاغك جسمی اوزره بر ثوب ویره یعنی بر ثوب احسان ایده در دو عالم ایزدش
یاري دهد ایکی عالمده حق تعالی حضرتی اکه یارلق ویره و معاونت ایلیه بیت خور و پوش
بخشان و راحت رسان نکه می چه داري ز هر کسان کو براد رحاجت محتاج راکو
محتاجك حاجتنی حاصل ایده سن برسرانی اقبال یا بی تاج را دولت را دولت و سعادتدن
باشك اوزره تاج بولمیه سن بیت کرم در روان مرکه مغزي درست که دون
همانند مغز پوست هرکرا باشد بدولت بخت یار هر کیمك که بخت و طالع و دولت یار اوله
بو هم معنادر دولتیلر یار اوله خیر ورزد در نهان و آشکار نهان و آشکاره ده خیر سعی ایلر
ای پسر هرکز مخور نان بخیل ای پسر هرکز بخیلك نانني یمه کم نشین در عمر بر خوان بخیل عمرکده بخیلك
سفره سی اوزره اوتورمه کم نشین بونك کبی محللرده منشین معناسنه در نان ممسك
جمله رنجست و عنا بخیلك نانی جمله رنج و عنادر طعام البخیل داء می شود نان
سخی جمله دوا سخینك نانی جمله دوادر و در مانندر طعام السخي دواء ناندن مراد
طعامدر تا نخواندت بخوان کس مرو مادامکه سنی دعوت ایتمیه لر کمسنك خانه سنه کتمه
ور پی مردار چون کرکس مرو کرکس مردار آرد بجه کتدوکی کبی طعام آردنجه کتمه چنتم
ینکی

بیکی از حیس دون مدار دنی حسیسدن ایله واحسانی امیدین طوتمه سقف ویران را تو بر ستون
مدار ویرانه اولمش طامی سن دیرك اوزره طوتمه بو محال اولدوغی کبی حسیسدن احسان کلمك
دخی محالدر کرکنی خیری توان از خود مبین اکر بر خیر ایلیه سن آنی کندو کدن کورمه باری تعالی حضرتنك
توفیقنی بیل هر چه بینی نیك بین و بد مبین هر نیکه کوره سن ایو کور ویرامز کورمه بو هم معنی در هر نه
که کوره سین ایو نظر ایله ویرامز نظر ایله بیت سعادت نه بخشایش داورست نه در جنك و بازو
زور آورست و در علامتهای احمقان کوید سه علامت دانکه در احمق بود بیلکه احمقده اوچ
علامت اولور اولا غافل ز یاد حق بود اولا حق حضرتنك یادندن غافل اولور بودنانی ولا معناسنه هم
جائزدر کفتن بسیار عادت باشدش چوق سویلك اکا عادت اولور کاهلی اندر عادت باشدش
عبادتده کاهللکی اولور باشدش اوله معناسنه دخی جائزدر بو ایکی محلده بیت حذر کن ز نادان ده مرد کوي
چو دانا یکی کوي و پروده کوي ای پسر چون احمق و جاهل مباش ای پسر احمق و جاهل کبی اولمه یکدم از یاد خدا
غافل مباش حق تعالی حضرتنك یادندن بردم غافل اولمه هرکه او از یاد حق غافل بود هر کیمکه حق تعالی حضرتنك
یادندن غافل اولمه از حماقت در ره باطل بود حماقتدن باطل و نامعقول یولده اولور که مراد یادحقدن
غفلتدر هیچ از فرمان حق کردن متاب حق تعالی حضرتنك حکم و فرماندن هیچ بیون چویرمه بهر دام
ازاده را دامن متاب بوریدن آزاده نك دامنی چویرمه یعنی دامنی حکم طوتوب حاکمه ایلتمه زیرا نامعقولدر
باطلی را ای پسر کردن منه ای پسر باطله بیون قومه و سر مز و اینمه نقد مردان را بهر کوردن مده مردلرك
نقدو کی هر کوره نه ویرمه مراد اولیاء اللهك ستر و حالنی بهر نادانه عیان ایله دیکدر در قضای آسمان
دم مزن قضاء آسمانیده دم اورمه یعنی قضاء و قدردن بحث ایلمه هرکسی را بیش بین و کم مبین هر کسنه یی
زیاده و عزیز کوره و کسنك وحقیر کورمه دست خود را سوی نامحرم مدار همیشه ممالك جانبینه دخی
طوتمه مراد نامحرم مال و ذاتدر و یتیملرك مال الکه دیمکدر تا توانی راز با همدم مکوي مادامکه قادر سن سرنکی مصاحبکه

جانب مال یتیمان هم مدار یتیملرك مالی جانبینه دخی طوتمه

سویلہ کرتو باشی نیز باخود هم مکوی اکرسن دخی اوله سن کندوکه هم سویلمه مراد رازکی کندوکندوکه
سویلمه مراد سن خبیر دار دکل ایکن بعض کسه نهانی رازدیکیا استماع ایدوب فاش ایله دیمکدر تا شوی آزاد
ومقبل ای عزیز تاکه آزاد وسعادتلو اولاسن ای عزیز بی طمع می باش کرداری تمیز طمع زاول اکر
ادالک طوترایسک مراد منزلت ایدوکی اشعار ده در بیت قناعت سرافراز دای مرد هوش
سر پر طمع برنیاید ز دوش • در صفت فاسق میکوید هست فاسق را سه خصلت در نهاد
فاسقک ذات وطبیعتنده اوچ خصلت وار در باشد اول در دلش حب فساد اول بوکه آنوک
قلبنده فساد وناشروع محبت اوله حر خفاش آزردن خلق خدا آنوک صنعتی وعادتی حق تعالی
حضرتنک خلقنی انجتمکدر دوم داد خویش را از راه راست کند وسنی صراط مستقیمدن ایراق طوتره •
در صفت غنی کوید هست ظاهر سه علامت در شقی شقوده اوچ علامت ظاهردر میخورد دایم
حرام از احمقی احمقلغندن دایم حرام ییر • بی طهارت باشد وبیگاه خیز طهارتسز وعبادتسز اولایم
ووقتسز قالقجی اوله اصلا نماز ایله مفید دکل قوشلغه دکین یاتور هم زاهل علم باشد درگریز یعنی اهل
علمدن قچقده اولور ای پسر مکریز از اهل علوم ای پسر عالملردن قچمه قچه تا نسوزد مرترا نار سموم
تا سنی آتش یاقیناز سمومدن مراد بونده دوزخدر اگرچه سموم استی یل معناسنه در که کوندز اسر حرق
استی یلدر که کیجه ایله اسر عکس اوزره دخی استعمال اولنور تا توانی هیچ کس بد مکو مادامکه قادرسن هیچ کیمسنه یه معقو
سویلمه پیش مردم هم زبان خود مکوی خلق قتنده هم خصوصا کندن سویلمه مراد کندوکی مدح ایله دیمکدر
با طهارت باش وپاکی پیشه کن طهارت ایله اول وپاکلکی پیشه وعادت ایله وز عذاب کور نیز اندیشه کن
وقبر عذابندن دخی اندیشه وفکر ایله زیرا اکثر قبر عذابی جسم بولدوقنی وغندنه اولور در صفت
بخیل کوید سه علامت ظاهر آمد در بخیل بخیلده اوچ علامت ظاهر کلدي باتو کویم یاد کیر شوی ای خلیلک
سکا دیبیم آنی یاد طوت ای خلیل بونده خلیل دوست معناسنده در اول از سائلان ترساه بود اولا بخیلدر که

خوف

خوف ایدوجی اولور ونز بلای جوع هم لرزان بود وآجلق بلاسندن هم تتره یجی اوله چون رسید
درن بخویش وآشنا چونکه یولده خصم وآشناسنه ایریشه بکذرد چون باد وکوید مرحبا
اندن برسنه طلب ایتمك خوفندن یل کبی کچر ومرحبا دیر نبود ازمالش کسی را فایده آنک نعمتندن
کمسه یه فائده اولمز کم رسد با کس زخوانش ماحضر آنوك سفره سندن وطعامندن کمسه یه نصیب
وما حضر آنار یتیشور در بیان حاجت خواستن حاجت خود را مجوی از زشت
روي کندو حاجتنکی زشت رویدن استمه آنکه دارد روي خوب از وی بجوي اول کمسنه
خوب یعنی یوزلو طوتر مرادیکی اندن استه • اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه بیت مبر حاجت
بنزدیک ترش روي • که از خوي بدش فرسوده کردي • مؤمنی را با تو چون افتاد کار
بر مؤمنك سنکله چونکه اشی دوشه یعنی سکا احتیاج عرض ایلدی دیمکدر تا توانی حاجتش
او بر آور مادامکه قادرسن آنوك حاجتنی حاصل ایله بیت بر آور زود کام امیدواره •
به از قید بندی شکستن هزاره • حاجت خود را جز از سلطان مخواه مخواه سلطانك غیریدن کندو حاجتکی
استمه چون بخواهی یافت از دربان مخواه چونکه مرادینی سلطاندن بولسك کرك قپوجیدن
مراد چونکه حصول مراد حق تع حضرتی طرفندن اولا آنی خلق عالمدن طلب ایلمه دیمکدر از زوال
دشمنان شادی مکن دشمنلرك وفاتندن سویجکلك ایلمه از کسی پیش کس دادی مکن بر کمسه
دن بر کمسه نك اوکنده داد وشکایت ایلمه بیت مکن شادی بمرگ کسی • که دهرت نماند پس از وی
بسی • در صفت قناعت کوید با قناعت ساز دایم ای پسر ای پسر دایم قناعت وفقر ایله کچین
کوچه هیچ از فقر نبود تلخ تر اگرچه فقردن آجی راك ومشکل رك اولمز قطعه زابنای
دهر هست وقت کسی خوش نمی شود • خوش وقت آنکه معتکف کنج عزلت است • هر سفله
را بکنج قناعت کجا برد • این نقد در خزانه ارباب همت است • هر سحر برخیز واستغفار کن
هر سحر قالق واستغفار ایله لا صغیرة مع الاصرار ولا کبیرة مع الاستغفار فرصتی کنون

داري كاركن شمدي كه بر فرصت طوترسين كار وعمل ايله قطعه مده فرصتان دست اكر
بايدت • كه كوئي سعادت زميدان بري • كه فرصت عزيزچون فوت شد • بسي دست
حسرت بدندان بري • همنشين خويش را غيبت مكن كنه ومصاحبكي غيبت ايله غير شيطان
بركسي لعنت مكن شيطاندن غيري بركمسه اوزره لعنت ايله چون شود هر روز در عالم جديد
چونكه عالمده هر كون يكي اوله ازكناهان توبه مي بايد كزيد كناهلردن توبه
احتيار ايلمك كرك بيت نبرد خدا آب روي كسي • كه ريزد كناه آب چشمش بسي •
هر كرا ترسي نباشد از خدا هر كيمه كه خدادن بر خوف وليه حق بترساند ز هر چيزي ورا
حق تعالى حضرتي آني هر بر نسنه دن قورقودر تا تواني حاجت مسكين برآر مادامكه قادرسن
مسكينك حاجتني حاصل ايله تا برآرد حاجتت را كردكار تا كه حق تعالى حضرتي سنك حاجتكي
حاصل ايده هست مالت جمله در كف عاريت جمله مالك الكده عاريتدر كر بماند از تو باشد
ذاريت اكر سندن قالسه افغان وعذاب اولور بيت از برون كرد كرد چون نخورد
بيش ازان كت خورد كرم كور • عاريت را باز مي بايد سپرد عاريتي كيرو تسليم ايلمك
كرك هيچ كس ديدي كه زر با خود ببرد هيچ كمسه كوردكمي كه التوني كندوسي ايله قبره
التدي حاصل از دنيا مده چه باشد اي امين • اي امين دنيادن نه حاصل اولور نه كزي
كو باش دو سه كز زمين بر طقوز آرشون يز وايكي اوچ آرشون يير بيت اكر پهلواني
وكر تيغ زن • نخواهي بدر بردن الا كفن • هر چه دادي در ره حق آن تست حق يولنده
هر كه نه ويرديك سنك ايچوندر وسكا مخصوصدر وانچه ماند از تو بلاي جان تست
اول نسنه كه سندن قالدي سنك جانكك بلاسيدر زيرا سكا عذاب اولمغه سببدر
• بيت برنز از جهان با خود اصحاب ثراي • فرومايه ماند بحسرت بجاي • هر كه با اندك
زحق راضي شود هر كيمكه شئ قليل كفايت نفسنه حق تعالى حضرتندن راضي اولور حاجت
دكفا فيه
اوراخدا

لعنت ايراقلق معناسنه در
كردكار وفعال معناسنه در
سپرد بونده سپردن معناسنه در
كاف فارسينك فتحيله آشغه معناسنه در
آن تست براي تست معناسنه در
جانكك

اورا خدا قاضي شود هر كيمكه حق تعالى حضرتي آنك حاجتني قضا وحاصل ايلسون اوله ايلديكي
هست دنيا بر مثال جيفه • دنيا بر جيفه كبيدر بكذر از وي كرچه داري بهره انديكج
كرچه بر نصيب طوترسن بعض نسخده بويله واقع اولمشدر هست دنيا بر مثال قطره
دنيا آخرته نسبت ايله بر قطره كبيدر بكذر از وي كرچه داري زرق انديكج اكرچه بر زرق
طوترسن مراد دنيانك جميعسندن فراغت ايله ديمكدر هر كه سازد بر سر پل خانه
هر كيمكه كوپري باشنده بر خانه دوزه حالاكه انده اقامت ايلمز نيست عاقل او بود ديوانه
او عاقل دكلدر بر ديوانه در بيت نه از معرفت باشد وعقل وراي • كه در ره
كند كوراني سراي • اغنا نبود روا جستن غنا خدادن غنا استمك روا ومعقول اولمز هست مؤمن
را غنا رنج وعنا غنا مؤمنه رنج وعنادر زيرا سبب بعد اولمغه احتمالدر فقر ودرويشي
شفاي مؤمنست فقر ودرويشلك مؤمنك شفاسيدر زيراكه اندروي صفاي مؤمنست
زيراكه انده مؤمنه صفا واردر • ومن العصمة ان لا تقدر حبجه عدم قدرت خطا وذنوبدن
معصوم ومحفوظ اولمغه سببدر ليكن اشتغال در مال واولاددت بمعني دشمنند مال واولادك
معنيده سكا دشمنلردر كرچه نزديك تو چشم روشنند اكرچه سنك قتنده روشن چشملر كبي
انما اموالكم را ياد كير انما اموالكم ي ياد طوت مال وملك اين جهان را ياد كير بو جهانك مال وملكيني
ياد ولا شئ طوت قوله تعالى يا ايها الذين آمنوا ان من ازواجكم واولادكم عدوا لكم فاحذروهم
وقوله تعالى انما اموالكم واولادكم فتنة مرد ره را بود دنيا سود نيست مرد راه كه مراد سالك طريق
عشقدر دنيانك وجودي سود دكلدر زيراكه اكا التفاتي يوقدر هركزش انديشه نابود وهست
بلكه هر كز اكا نابود فكري يوقدر مراد سالك راه عشق قتنده دنيانك وجودي وعدمي برابر در كبي
• بياند رهر كه از صدقش دل صافي بود هر كيمكه صدقدن آنك صافي كوكلي اوله خرقه ولقمه •

انما اولادكم [illegible]

کاف کفایت ایدیجی معناسنه در

کافی بود اکا بو حرقه و بر لقمه کافی اولور انکه در بند زیادت می شود او کمسه که کفاف نفسدن
زیاده قیدنده اوله دور واز اهل سعادت می شود سعادت اهلندن دور اولور زیرا نفس
پرور اولور اهل سعادتدن مراد اولیاء الله در بندکان حق چو جانرا باختند حق تعالی حضرتنك
بنده لری چونکه جانلرنی فدا ایلدیلر اسب همت تا ثریا تاختند همت آتنی تا ثریایه چابدیلر

ثریا اولکز معناسنه در

مراد راه حقده بذل روح سببی ایله عالی قدر اولدیلر دیمکدر تا نبازی در ره حق آنچه
هست ما دام که قادر سن حق یولنده بذل واحسان ایلمیه سن اولنسنه که وآرد رآنچه می باید
کجا آید بدست اولنسنه که کرکدر که مراد وصال حقدر قنده اله کلور در سخا کوش ای برادر در سخا

کوشش ایرما زدر
دورشمق معناسنه در

سخایه چالش سخایه تا بیابی جا ذ بی شرت رها تا که سنك ندن صکره رها بوله سن شرت
قانیلق معناسنه در که مراد درد بلادر رها بوشنلق معناسنه در که مراد حضور وصفادر
بیت کرم خانه ام سیرت سروران • غلط کفتم اخلاق پیغمبران • باش پیوسته جوانمرد
ای اخی ای کاخی متصل جوانمرد وسخی اول زانکه نبود دوزخی مرد سخی زیرا که سخی کمسه جهنملو
اولمز در دوزخی مرد سخی نور وصفاست سخی مردك یوزنده نور وصفا وار در زانکه در جنت
قرینش مصطفاست زیرا که جنتده آنوك قرینی وهم سایه سی مصطفی در صلعم اسخیا را با جهنم

اسخیا جمع سخی در

کار نیست سخیلرك جهنم ایله ایشی یوقدر جای ممسك جز میان نار نیست بخیلك یری
آتش ایچنده غیری دکلدر حق تعالی بر در جنت نوشت حق تعالی حضرتی جنتك قپوسی اوزره
یازدی این که جای اسخیا باشد بهشت بونی که سخیلرك یری جنت اوله کار اهل بخل
راتلبیس دان اهل بخلك ایشی تلبیس ونا معقول بیل دوزخیمش همدم ابلیس دان دوزخ آنی
ابلیسه همدم ومصاحب بیل هیچ ممسك نکذرد سوی بهشت هیچ بخیل جنت جانبنه اوغرامز
بلکه او را کی رسد بوی بهشت بلکه اکا جنت رایحه سی قچن ایرشور بیت بخیل بوی خدا نشنود

بیا حافظ

مرویدر اولان
سز ایله در

بیا حافظ پیاله کیرو کرم ور زالضمان علیّ انکه می خوانند مر ویرا سقر اولنسنه که اکا سقر
اوقودلر یعنی قرآن عظیمده کی سقر وارد در اهل کبر وبخل را باشد مقر کبر وبخل اهلنه مقر اولور
سقر جهنم طبقاتندن بر طبقه نك اسمیدر مقر قرار ایده جك یردر ای برادر مردمی مشهود
باش ای برادر کرم ومردملکده مشهود اول از بخیلی وتکبر دور باش بخیلکدن وکبردن دور
اول با سخا باش وتواضع پیشه کیر سخا ایله اول وتواضعی کندوکه صنعت وعادت
طوت یعنی تواضع ایله تا شود روی دلت بدر منیر تا که سنك قلبك یوزی بدر منیر اوله
مراد نور الهی ایله قلبك منور اوله دیمکدر در بیان افعال الشیطان چار حصلت شغل
شیطان بود درت حصلت شیطانه منسوب فعلدر دانرا بنما هر که رحمانی بود بونلری بیلور

شیطانیه دیو بانسب ایکوندر
رحمانیه دیو یا دخی نسبت ایکوندر

هر کیمکه رحمانی اوله عطسه مردم چو بکذشت از یکی کشینك عطسه سی چو بردن کچر باشد
آن از فعل شیطان بی شکی اول عطسه شکسز شیطانك فعلندن اولور خون بینی نیز از شیطان
بود بینی نك قانی دخی شیطاندن اولور آنکه ظاهر دشمن انسانه بود اول شیطان که انسانك دشمنی
ایدوکی ظاهر در عطسه آقرمق بینی بورونی خامیانه فعل شیطانت وقی اسنمك وقوصمق شیطاندر
اشی در ای برادر ایمن مباش از مکر وی ای برادر انك مکرندن ایمن اولمه حاما زاسنك معناسی
در صفت منافق دور باش ای خواجه از اهل نفاق ای کشی اهل نفاقدن ایراق اول
در جهنم دان موافق را ونا ق منافقك وفاق ومقاسنی جهنمده بیل ونا ق حجره معناسنه در
سه علامت در منافق ظاهر است منافقده اوچ علامت ظاهر در زان سبب مقهور قهار است
اول سببدن قاهرك قهرونك مقهور یدر قاهردن مراد حق تعالی در وعده های او همه باشد
خلاف آنوك جمیع وعده لری خلاف اولور که بر لیسی بر بنه کتورمز قول او نبود بغیر از کزب
ولا فانوك سوزی کذب ولافدن غیری اولمیه مؤمنانرا کم رعایت می کند مؤمنلره رعایت ایده

مقهور ایمه مقهور در

رعایت می کند رعایه
ایلر معناسنه جایز در

هم امانت ولحیانت میکند یعنی امانته خیانت ایلر نیست دروغ منافق را وفا وعده ده

منافقك وفاسی یوقدر ذان نباشد در رخش نور وضیا اول سببدن آنوك یوزنده

نور وضیا اولمز تا نپنداری منافق را امین زینهار منافقی امین صانمیه سن نیست باما

شر نش از رویه زهین آنوك سرّی یر یوزنده یوقا ولمسون از منافق ای پسر پرهیز کن

ای پسر منافقدن پرهیز وحذر ایله تیغ را زبهر قتلش تیز کن تیغکی انوك قتل وهلاکنه

اوتوری کسکن ایله با منافق هرکه همره می شود هر کیمکه منافقه یولداش اولور منزلی او درك

چه می شود آنوك منزلی چاهك دبنده اولور قوله تع ان المنافقین فی الدرك الاسفل

تك بونده دب معناسنه در چه دن مراد بونده جاه دوزخدر **در صفت تقوی** سه علامت

باشد اندر متقی متقی ده اوج علامت اولور که شود نسبت تقی را باشنغی متقینك تقوی یه

قچن مناسبت ومشابهتی اولور بر حذر باش ای تقی از یار بد ای صالح یرامز یولداشدن

حذر اوزره اول یار بد دن مراد فاسق وشقیدر تا نیندازد ترا در کار بد تا که سنی نامعقول

ونامشروع ایشه آتیه کم رود ذکر دروغش بر زبان کذب ذکری آنوك زبانی اوزره آز واقع

اولور از طریق کذب باشد بر کران کذب طریقندن کنار اوزره اوله از حلال پاك کم کیرند

کام پاك حلالدن از مراد طوترلر تا نیفتد اهل تقوی در حرام اهل تقوی تا حرامه دوشمیه

در بیان شکر نعما کوید هرکه را باشد سه خصلت در سرشت هر کیمکه ذاتنده اوچ خصلت

اوله باشد انکس بیشك از اهل بهشت اول کسه شکر اهل بهشتدن اولور شکر در نعما وصبر اندر

بلا نعمتلرده شکر وبلاده صبر میدهد آیینهٔ دل را جلا کوکل آیینه سنه جلاء وصفا ویرر

هرکه مستغفر بود اندر کناه هر کیمکه کناهده استغفار ایدیجی اوله حق زنار دوزخش دارد

نکاه حق تع حضرتلری آنی دوزخ آتشندن نکاه طوتر یعنی حفظ ایلر **بیت** بترس از کناهان

خویش

خویش این نفس که روز قیامت نترسی زکس هر که ترسد از اله خویشتن هر کیمکه کندو

اللهندن قورقر خواهد او عذر کناه خویشتن اول کسه کندو کناهنك عذرین استر **مثنوی**

کنونت که چشمست اشکی بیار زبان در دهانست عذری بیار نه پیوسته باشد روان در بدن نه

همواره کرد در زبان در دهن کنون باید عذر تقصیر کفت نه چون نفس ناطق ز کفتن بخفت

معصیت را هرکه بخود ره کند کیمکه معصیتی بر برآرد بخه این ایزدش از اهل جنت کی کند

حق تعالی حضرتلری آنی قچن رحمت وجنت اهلندن ایلر ای پسر دائم باستغفار باش ای پسر دائما استغفار

ایله اول وز بدان ومفسدان بیزار باش وفاسقلردن ومفسدلردن دور وبیزار اول

بیت هر آن کس که با پارسایان نشست ز زنجیر نار پادسایان برست **در فضیلت**

صدقه می کوید کر کنی خیری بدست خویش کن الله تعالی حضرتلری چون بر خیر ایلر ایسك

کندو الکله ایله خیر خود را وقف هر درویش کن کندو مالکی هر درویشه وقف ایله مراد

مالنی درویشلره بذل ایله دیمکدر خیر نانی مال معناسنه در نته که بو آیهٔ کریمه ده ایله در

قوله تعالی وانه لحب الخیر لشدید یعنی هم کانرا بدست خود دهند بر دیدم که آنی کندو الکیله

ویررلر به بود زان کز پی او صد دهند یکدر اندن که اندن صکره یوز ویرورلر کوبخشی

خودیکی حرمای تر اکر کندوك برتازه خرما بغشلیه سن بهتر از بعد تو صد مثقال زر سندن

صکره یوز بیك مثقال التون بغشلمقدن یکودر **مثنوی** زر ونعمت اکنون بده کان

تست که بعد از تو بیرون ز فرمان تست پریشان کن امروز کنجینه چیست که فردا

کلیدش نه در دست نیست تو با خود ببر توشهٔ خویشتن که شفقت نیاید ز فرزند

وزن کسی که کوی دولت نه دینی ببرد که با خود نصیبی بعقبی برد هر که بخشیدی مکن میل

با او رجوع هر نه که بغشلدك آنی رجوع ایلمه یعنی اندن آنی المه کوز پا افتادهٔ از دست جوع اکر

ایاقدن دوشمش ایسك فقر وجوع الندن یعنی هر نه قدر فقیر اولور ایسك این بدانا ترکه شخصی

قی کند بوکه مراد احساندن رجوع ایدر اما بکوزدکه بر شخص قوصر • باز میل خوردن آن فی کند کبی واول
قی اولمش نکه میل ایده مصراع اولده قی مصدر در مصراع ثانیده قی اسم مصدر در بو اعتبار ایله
قافیه بولنور واصل همزه ایله در که قیء در • با پسر کر چنین کی بخشد پدر اگر پسرینه برنسنه جك
اعتبار این • می رسد کو باز کیرد از پسر • یعنی قدر که اکر پسردن کیرو طوته یعنی آله • ای پسر با مال
احسان
می رسد باز شور
ومن شادی مجوی ای پسر مال ومن ایله سرور استمه یعنی مال ومنه وارد در دیو مسرور اولمه •
آنچه کس را داده دیکو مکوی اول نسنه که کمسنه یه ویردك سن کیرو سویله • شادی دنیا سراسر
غم بود دنیانك سروری باشدن باشه غم اولور زیرا عاقبت حلالها حساب وحرامها عذاب
سور او را در عقب ماتم بود انوك سورنك صوکنده ماتم اولور سور بونده دوکون معناسنه در
عقب قافك کسریله صوك دیمکدر بیت حافظ ز غم کریه نپرداخت • ماتم زده را داعیه
سود نماندست • امر لا تفرح ز دنیا کوش دار دنیا اجلندن لا تفرح امرینی کوش وحفظ طوت
کوش دار قولاق طوت وحفظ ایله معناسنه در دخی جائزدر
لا تفرح نهی حاضردر باب رابعدن که خطاب قارونه در که دنیاده بر قدرت وغنایه واصل اولدی
که بیانی ممکن دکلدر قومی کا ایتدیلر که سکا ویریلن مالینه کزاندن اوتوری مسرور اولمه زیرا
حق تعالی حضرتی مسرور اولان کمسه لری سومز زیرا که حق تعالی حضرتی بیورمشدر قوله تعالی
لا تفرح سرور اولمه
اذ قال له قومه لا تفرح ان الله لا یحب الفرحین • جای شادی نیست دنیا هوش دار دنیا شادی
وسروری دکلدر عقل طوت یعنی فهم ایله • شادمانا نزاندار دوست حق حق تعالی حضرتی
مسرور اولانلری دوست طوتمز • این سخن را دم ز استادان سبق بو سوزی استادلردن
این سخن را از استادان سبق بعض نسخه ده بویله واقع اولمشدر
درس طوتدم آیه کریمه ده خود مرقومدر که فرح دادی ز فضل حق رواست اکر حق تعالی حضرتنك
فضل واحساندن سرور طوتر ایسك روادر ولیك از دنیا فرح جستن خطاست لیکن
دنیادن سرور استمك خطادر یعنی دنیا ایچون مسرور اولمق خطادر زیرا فانیدر • ای پسر
بامحنت وغم خوی کن ای پسر حق تعالی حضرتنك یولنده محنت وغمه خوی ایله ده یعنی الفت
وملوی

وملوی کن کوکلك یوزنی وملوی جانبنه ایله وملویدن مراد باری تعالی حضرتیدر مراد قلبکی حق حضرتنك
جانبنه متوجه ایله دیمکدر در بیان نصایح خون واندوه هست قوت بندکان بنده لرك قوت وغداسی
قان وغصه در • غم شود یاد فرح جوینده کان فرح استیجیلرك یاری غم اولور زیرا غم سبب سروردر
بیت شاد برآنم که دل ما غمیست • کامدن غم سبب خرمیست • هر کرا نبود بدل اندیشه هر کیمك که
کوکلنده بر اندیشه وبر فکر اولمیه • عاقبت بر پای بیند تیشه عاقبت ایاغی اوزره بر تیشه کوره
مراد بهر حال کندو نسنه کلیه ضرر ایلر دیمکدر • زانچه موجودی بیندیش ای پسر ای پسر فکر ایله ندن موجود
ومخلوق سن یعنی ماء مهیندن ظاهر اولمشسن • هر کسی دارد غم خویش ای پسر ای پسر هر کسه کندو غمنی
طوتر پس سکا هم لازمدر که کندو غمکی ییه سن • کرد ایزد مر ترا از نیست هست حق تعالی حضرتی سنی یوقدن
وار ایلدی • از برای آنکه باشی حق پرست اول سببدن که حق تعالی پرست اوله سن نفس پرست وهوا
آنکه
پرست اولمیه سن • تا تو باشی بنده معبود باش مادامکه سن اوله سن معبودك بنده سی اول • با حیا وسخا
وجود باش حیا ایله وسخا وجود ایله معبوددن مراد الله تعالی حضرتیدر • مکذران درخواب وخور ایام
را ایامکی اکل وشرب ونومده کچورمه • زینه دار از ذکر صبح وشام را ذکردن صبح وشامی دیری طوت
مراد صبح وشام ذکر خدادن خالی اولمه مشغول اول دیمکدر • خواب کم کن اول روز ای پسر کونك اولی
یعنی چین صباح از اول ای پسر کم بونده نهی معناسنه اعتبار اولنوب خواب کم کن خواب ایتمه معناسنه اولوب
معنی بویله اولمق جائزدر ای پسر چین صباح اویومه کم کندونك مدخولیله جوق بولر واقع اولور • نفس
را خوردن میاموز ای پسر نفسکی یمکه اوکرتمه ای پسر مراد نفسکی کثرت طعامه معتاد ایله دیمکدر بیت می برود
تن از مردوای وامشی که اوراچو پروری میکشی آخر روزت نکو نبود منام کون آخری یعنی آفتاب طولوعندن کن
سکا خواب بو ولطیفا ولمز زیرا اکله ضرر بودر • بیشتر از شام خواب آمد حرام احتشامدن اوکدن یعنی خواب
حرام کلدی یعنی حرام آمد • اهل حکمت را نمی آید صواب اهل حکمته صواب ومعقول کلمز • در میان آفتاب وسایه

خواب آفتاب و سایه اورته سنده خواب یعنی اویوقلای پسر هرگز مرو تنها سفر ای پسر هرگز یالکوز سفره گیتمه

با شوت رفتن سفر تنها خطر یالکوز سفره گیتمک سکا خطر و ضرر اولور دست را در ریح زدن شومست

شوم ال یونه اوریق شوم مدر شوم استماع علم کن از اهل علوم اهل علومدن علم استماع ایله تاکه بو ذکر

اولنان سنک معلومک اوله اهل علومدن مراد علما در شب در آیینه نظر کردن خطاست گیجه آیینه

نظر ایلمک خطا و ضرردر روز اگر بینی نگر روی خورد است سن اگر گوندن یوزکی گوره ایسک

روا و معقولدر خانه کر تاریک و تنهایت بود اگر سنک خانک تاریک و تنها اوله مونسی باید کرد تا بیک

بود بر مونس کرک که سنک قتنده اوله بعض نسخه ده تنها و تاریک واقع اولور دست را کم زن تو در

زیر زنخ سن الوکی چکنک التنه اوریعنی قومه نزد اهل عقل سر را مدجو نیر اهل عقل قتنده بو خصوص بو زکی

صوق کلدی یعنی زیاده نامعقولدر چار پا در بار چون بینی قطار چار پای چونکه یوک ده قطار کوره سن

در میان شان نیایی زینهار زینهار اناره اوره نه کلیه سن چار پادن مراد یوک چکن حیوانلردر تا فزاید

قدر و جاهت را خدا تاکه سنک قدر و عزتکی خدا زیاده ایده روز و شب می باش دایم در دعا روز و شب

دایم دعاده اول بعض نسخه ده روز و شب می باش با ذکر و دعا تا شود عزت زیاده در جهان تا سنک

عزتک جهانده زیاده اوله رو نکوی در جهان نهان یوریی نهانی ایلک ایله ایلک ایله تا نکاهد روزیت
از ایله
در دو زکاد تا زمانده سنک رزقک ناقص اولمیه معصیت کم کن بعالم زینهار زینهار عالمده معصیتی

هرکه رو در فسق و در عصیان کند هر کیمکه فسق و عصیانه توجه و سعی ایده ایزد اندر رزق او نقصان

کند حق تعالی حضرتی انوک رزقنده نقصان ایده مراد رزقنی ناقص ایلر دیمکدر کم شود روزی کفتار دروغ

یالان سوزدن رزق اکسک اولور در سخن نبود کذاب را فروغ سوزده کذابه فروغ و لطافت اولمز فاقه

آرد خواب بسیار ای پسر چوق اویقو فقر کتورر خواب کم کن باش بیدار ای پسر ای پسر ازاو یو بیدار اول

هرکه در شب خواب عریان می کند هر کیمکه گیجه ده چپلاق اویور در نصیب خویش نقصان می کند کندو نک

نصیبنده

نصیبنده نقصان ایلر بول عریان هم فقیری آورد چپلاق بول ایلمک هم فقیرلک کتورر

اندوه بسیار و پیری آورد چوق غصه و پیرلک کتورر بس زیاده حذر لازمدر زنهار

بد بود خوردن طعام جنابت ده یعنی جنب ایکن یمک یرامزدر نا پسندست این نیز در خاص و عام

بو نامعقولدر خاص و عام قتنده ریزه نان را میفکن زیر پای نانک خرده سنی ایاغک التنه

برقمه کرهمی تو نعمتها ز خدای اگر سن حق تعالی حضرتندن نعمت استر ایسک شب مزن

جاروب هرگز خانه در گیجه هرگز خانیه جاروب اورمه یعنی گیجه ایله خانه که سپورمه

خاک روبه هم منه در زیر در سپورلش خاکی هم قپو التنه قومه یعنی سپورند ویی قپونک

اردینه قومه کز نخوانی باب و مامت را بنام اگر پدر و مادر کی نامیله اوقوسن

یعنی اسملریله چاغره سن نعمت خوبر تو می کردد حرام حق تعالی حضرتنک نعمتی سنک اوزرکه

حرام اولور زیرا والدینه رعایت زیاده لازمدر با پسر بان فارسیده پدر و ماده دیمکدر

کر بهر جو بخد ندان حلال اگر بر جو بله دیشکی حلال ایده سن بی نوا کر دی و افتی

در وبال فقیر اولور سن و وباله دوشرسن دست را هرگز بخاک و گل مشوی الکی هرگز

طپراق و بالچق ایله یومه ازبرای دست شستن آب جوی الیو مقدن اوتوری صو استر

ای پسر بر آستان در منشین ای پسر قپونک اشکی اوزره اوتورمه کم شود روزی ز کوداد

چنین بو نخلین ایشده رزق ناقص اولور منشین منشین دن مخففدر تنکه چینم ایکن چیم

دیولو فارسیده بونلرک امثالی چوقدر در خلا جا کو طهارت می کند کنی خلا یرنده اگر

ابدست آله سن وقت خود را دانکه غارت میکنی بیل که کند و وقتکه غارت و تلاش

ایلرسن تکیه کم کن نیز بر پهلوی در قپونک یانی اوزره آز طیان باش دایم از چنین خصلت

بدر دایم بو نخلین خصلتدن طشره و دور اول جامه را بر تن نشاید دوختن جامه

اوستنده ایکن دکمك لایق دکلدر باید از مردان ادب آموختن مردلردن ادب اوکرنمك
کرك کتر بواسن پاك سازی روی خویش کو آتوز ایله کند ویوزکی پاك ایده سن روزیت
کم کرد ای درویش بیش ای درویش سنك زیاده ناقص اولور دیرد و بازاد وبیرون
ای ذود بازاره کچ کت وطشره تیز کل یعنی بازاردن تیز چیق دیمکدر زانکه رفتن
را بنیاد هیچ سود زیرا که کیمکك هیچ فائده بولمزسن نیك بنوه دکوکشی باد مرچراغ ایو
اولمز کو چراغی نفسکله سوندره سن یعنی اوفوروب سوندرمه که مده دود چراغ
اندر دماغ چراغك دوتونه دماغه یول ویرمه زیرا کلی ضرردر کم زن اندر دریش
شانه مشترك اورتوطرغی صقلکه اذ اور یعنی غیر یلر طرادنغی طراقله صقلکی طرانمه
انکه خاص ان تو باشد خوشترك اول طرق که سکا مخصوص در لطیف رحکدر از کدایان
بارهای نان مخر کدالردن نان پارهلری صاتون المه زانکه می آید فقیری ای پسر
یرا که اول حالت فقیرلق کتورر ای پسر دور کن از خانه تار عنکبوت خانه دن عنکبوت
یواسنی ایراق ایله یعنی بوزوب کیدر باشد اندر مانه نش نقصان قوت آنك قالمه سندن
رزق اکسکلکی اولور خرج را بیرون زانداز مکن حججی مقداردن زیاده ایلمه ریش
خشك خویش را تازه مکن کند و قورو صاقلکی تازه لمه یعنی صاقلکی یاش ایکن طرانمه
زیرا فقر کتورر دست رس کر باشدت تنکی مکن اکرسنك قدرتك اولا طارلق ایلمه هم
وسعت اوزره خرج ایله چونکه رهواری بر لنکی مکن چونکه یورغه سن یعنی سرعتله
کتمکه قدرتك وارده اقسقلق ایلمه **دربیان فوائد صبر می کوید** تاشوی
در دورکار از صابران تاکه زمانه صابرلردن اوله سن درومکن از بدن سختی کران
یوکری سختلق ومشقت کورمکدن کنار ایلمه بلکه مردانه خاطرله جفا وبلایه کینی چك کوترش
سازی

روزیت بیش کم کرد د تقدیر بو در

اکسکلکی صح

دست رس قدرت معناسنه در

سازی تو دراندر بلاه اکرسن بلاده یوزکی اکشی ایده سن خویش را از صابران شمار
هلا هله یعنی محقق کندوکی صابرلردن صایمه دربلا وقتی که صابر نیستی بلاده شول وقت
که صابر دکلسن نزد اهل صدق وشاکر نیستی اهل صدق قتنده شاکر دکلسن بی شکایت صبر
تو باشد جمیل سنك صبرك شکایتسز جمیل اولور با کسی کم کن شکایت از جلیل برکسیه تعالی
حضرتندن از شکایت ایله مراد برکسیه خدادن شکایت ایلمه دیمکدر کو نباشد فخری از درویشیت
اکودرویشلکدن سکا بر فخر وتفاخر اولمیه کی با اهل فقر باشد خویشیت اهل فقر له سکا یقین
خصملق واشنالق اولور کو همه جنبش بفرمان باشدت اکرسنك جمیع حرکت وفعلك
حق تعالی حضرتنك فرمانیله اوله حرمت از خدمت فراوان باشدت سکا خدمتدن
چوق حرمت اولور بفرمان حق تقدیرنده اولمق روشد ربنده از خدمت بعقبی میرسد
بنده خدمتدن عقبی یه ایرشور لیکن از خدمت بمولی میرسد لیکن حرمتدن مولی یه ایرشور
لیکن از خدمت حرمت درخدمت آرام دلست سنك حرمتك خدمتده سکون قلبکدر
که هیچ بر وجهله خاطره انقباض والم کلمیه هرکه خدمت کرد مرد مقبلست هر کیمکه مقبولدن
درکاه خدمت ایلدی سعادتلو کمسه در زیرا اول خدمت سببی ایله رضای خدایه
لایق اولور تو هم وجد درخدمت حرمتك آرام دکلدرکه هیچ بر وجهله تزلزل بذیر اولمیه
کر نکو دی ای پسر کو دکرد خلاف ای پسر اکر خلاف وعناد اطرافنده طولنمیه کتمسن یعنی ترك
ایلیه سن آنکهی زیبد تراد وصبر لاف اول وقت صبرده سکا لاف اورمق یاراشور زیرا صبر
جمیله ایرشمش اولورسن کرهمی داری فرح را انتظار اکر فرح وسروره انتظار طوتر ایسك
دربلا بنود بصبر تیچ کار بلاده صبر ایله سنك هیچ ایشك اولمز زیرا که مادامکه بلاده
ثابت قدم اولوب سروری فراموش ایتمیه سن صابرلو زمره سندن اولمغه امکان اولمز

لاف اوکمك

در بیان تجرید و تفرید گوید کو صفایی بایدت تجرید شو اکر سکا صفا کوکسه صاحب تجرید
اول کو خبر داری ز اهل دید شو اکر عقل طو تر ایسک اهل نظر دن اول ترك دعوی
هست تجرید ای پسر ای پسر تجرید دعوی ترك ایلمكدر فهم کن معنی تفرید ای پسر
ای پسر تفریدك معناسی فهم ایله تفرید دن مراد نه ایدوکین کندوسی بیان ایلمشدر اصل
تجریدت وداع شهوتست سنك تجریدك اصلی یعنی اهل دل قتنده تجرید شهوت و آرزوی
وداع و ترك ایدکه تکرار رجوع اولنیه بلکه کلی انقطاع لذتست بلکه بالکلیه لذتك انقطاعی
در که هر لذتك اطرافنه طولنیه کوده‌یك بار شهوت را طلاق اکر شهوته بر اوغوردن
طلاق ویره سن آن زمانی کردی تو در تفرید طاق اول زمان سن تفرید ده طاق
و لا نظیر اولورسن طاق بونده تك معناسنه در که لا نظیر له تفسیر اولنور کر تو ببری
ز موجودات امید اکر سن موجوداتدن امیدوکی قطع ایدر کسه انکه از تجرید کردی مستفید
اول وقت تجریددن مستفید و منتفع اولورسن اعتمادت چون همه بر حق بود
سنك جمیع اعتمادك و فخرك و توکلك حق تعالی حضرتنه اوله آن دمت تفرید جان
مطلق بود اول دم سنك جانکك تفریدی مطلق اولور جمیع قیوددن آزاد اولوب
حقله اولورسن ترك دنیا کن برای آخرت آخرت ایچون دنیایی ترك ایله و زیبدن
بر کش لباس فاخرت و فاخر لباسی بدننکدن چك یعنی لطیف جامه لر کیمکی ترك
ایله دیمکدر کو بیابی ز سعادت این مقام اکر سعادتدن بو مقامی بوله سن صاحب تجرید
باشی والسلام صاحب تجرید اولورسن والسلام کو ز دنیا دست شو پی بر حق اکو
حق تعالی حضرتی ایچون دنیادن الکی یویه سن دانکه ای فرید کیر بزت سبق بیلکه تفرید دن
سنك درسکی طوترلو یعنی تفرید دفترندن سنکدن درس الورلر دو مجرد باش دائم
فرد باش

اهل دیدن اهل نظر معناسنه‌دور

کوردی بوننده شوی معناسنه‌دور

فاخرتك تا خطاب ایچوندر بونه مفرد فور

والسلام وزن قافیه ایچوندر

فرد باش یوری دائم مجرد اول و فرد اول تا بهر فرقی نشینی کرد باشی تا هر بر فرقه او توروسن غبار اولو
مراد کبر و عجبی ترك ایدوب کندوکی غبار کبی بی قدر و تاخیر طوت که زیاده عالی قدر اولادن دیمکدر
فرق هرسنه نك دپه سیدر کو کبر و عجب و خودرای مکن کبر و عجب و خودرایلك اطرافنه
طولنمیه قدر خود بشناس و هرجایی مکن و کندو قدرکی اکله و هر یره طولنمه زیرا هر یره و لرنی کشینك
عرضنه زیاده ضرردر بیت سکونی بدست آور ای بی ثبات که بر سنك کردان نروید نبات
هرکه کرد کوزه انکشت کشت هرکیمکه کوزه اوجاغنك اطرافنه طولندی جامه از دود شد سیاه و زشت
کشت جامه سی آنك دوتونندن سیاه و چرکین اولدی وانکه با عطار بی کرد قریب و اولکه
عطاره مونس و قریب اولور او همی یابد ز بوی خوش نصیب او کسه لطیف رایحه‌دن نصیب اولور
الطبیعة سارقة حسبجه هرکس کیمه مقارن اولورسه آنك خوییله خویلنور دیمکدر نتکه کوره‌چینك
اوجاغی یاننه واران کمسه‌نك جامه سی زشت و سیاه و عطاره مصاحب اولان لطیف رایحه ایله معطر
اولور و عطار ذکرینی کندوسنه داخی اشارت وارددر ذکر اولنان بیتدن مراد نه ایدوکی بو ابیاتدن
روشن اولور همنشین صالحان باش ای پسر ای پسر صالحلر له اوتوروجی اول هم جدا از فاسقان
باش ای پسر ای پسر هم فاسقلردن جدا و دور اول و جانب ظالم مکن میل ای عزیز ای عزیز ظالم جانبنه
میل ایلمه و رکنی کوردی از ان خیل ای عزیز و اکر ای عزیز ظالم جانبنه میل ایدرسن اول بلوکدن اولورسنی
روز اهل ظلم بکریز ای فقیر یوری ظلم اهلندن قچ ای فقیر تا نسوزی ز آتش تیز ای فقیر ای فقیر تا تیز
آتشدن یانمیه سن آتش تیزدن مراد آتش دوزخدر اکرچه ظالمك صحبتنی آتشه تشبیه ایلمشدر صحبت
ظالم بسان آتشست ظالمك صحبتی آتش کبیدر زانکه خلق آزار و تند و سرکشست زیرا که اول ظالم
خلقی اینجدوجی و یاوز سرکشدر نته که آتش یاقیجیدر اول ظالم داخی بوجهله یاقیجیدر از حضور صالحان
شوی صالحلرك حضور و مصاحبتندن صالح اولورسن ور نشینی با بدان طالح شوی و اکر یاوزلر له
منشین

اوتورر ایسک یوامز اولورسن بوهم معنیدر وکر یوامز اولور ایسه اوتورر ایسک یوامز اولورسن بدندان
مراد فسق وظلمدر هرکه او باصالحان همدم شود هرکیمکه اوصالحلر له همدم و مصاحب اولدر بوهم معنیدر
هرکیمکه اوصالحلر همدم اوله درحریم خاص حق محرم شود حق تعالی حضرتنک خاص حرمینه محرم اولور
ای پسر مکذار راه شرع را ای پسر شرع شریف طریقی قومه اصل یابی کر بکیری فرع را اکر فرعی طوتر
ایسک وآنک لوازمنی تمام یرینه کتورر ایسک اصل بولورسن فرعدن مراد شرع شریفدر اصلدن
مراد طریقت وحقیقتدر از شریعت کر نهی بیرون قدم اکر شرع شریفدن طشره قدم قویه سن
در ضلالت افتی وبیخ وام ضلالت ویخ وله دوشرسین هرکه در راه ضلالت میرود هرکیمکه ضلالت
یولنه کیدر از جهالت یا بطالت میرود جهالتدن بطالته کیدر ملاحده وزنادقه وانلره تابع اولان
بدبختلر شرع شریفدن اعراض ایدوب زعم فاسدلری او زره بزنامعقول طریقه سالک اولورلر
بالضروری مغضوب حق اولورلر العیاذ بالله بوزمانده ظهور ایدن کلاب وحنازیرک شر وضررلرندن
که نیجه بیچاره ساده دللری حیله وتلبیس ایله فریفته ایدوب شرع شریفدن چیقرمشلردر بعض نسخده
مصراع ثانی بویله واقع اولمشدر هرچه دارد جمله غارت میشود هرنه که طوترجمله غارت کیدر زیرا شریعتدن
که جدا اولدی جمیعا زهد وصلاح وتقوی محو اولدی حق طلب وزکار باطل دور باش حق طلب
ایله ونامشروع وباطل ایشدن دور اول در سخا ومرد محشهور باش سخا ومرد ملکده مشهور
اول هرکه نکذیند صراط مستقیم هرکیمکه صراط مستقیمی احتیار ومقبول ایلمیه در عذاب آخرت تمام
مقیم آخرت عذابنده مقیم ومخلد قالور زیرا شرع شریفدن دور اولمغله کفر زمره سلکنه عدادلنور
یمانسز اولمش اولور در ره شیطان منه گام ای اخی ای اخی شیطان یولنه آدیم قومه وسعی ایلمیه هم
تا نکو دیکخوار وبدنام ای اخی تا که خوار وبدنام اولمیه سن هرکه در راه حقیقت سالک است
هرکیمکه راه حقیقتده سالکدر دو تر وشب خایف زقهر مالک است دو وشب حق تعالی حضرتنک
قهوندن

قهوندن خوف ایدیجی در مالکدن مراد الله تعالی حضرتیدر برخلاف نفس کن کار ای پسر ای پسر اینی
نفسک خلافی او زره ایله زیرا سعادت نفسه مخالفتدهدر تا نیفتی خوار در نار سقر تا که آتشه
خوار دوشمیه سن بعض نسخده خوار یرینه زار واقع اولور **در بیان انکه دوستی را نشاید**
دوست کو باشد زیانکار ای پسر ای پسر اکر دوست زیانکار اوله تو طمع زان دوست برددار
ای پسر ای پسر سن اول دوستدن امیدی قالدر یعنی آنی ترک ایله بعض نسخده دوست بدکار واقع
اولور که او چکلر معنی بویله اولور یرامز دوست ومصراع ثانیده تو یرینه دو واقع اولور
دانک فحیک امر حاضردر هرکه میکوید بد بهای تو فاش هرکیمکه سنک قباحتلروکی وعیبلرینی
آشکاره سویلیه دوست مشمار ش بد و همدم مباش آنی دوست صایمه وانکا همدم اولمه دوستی
هرکز مکن با باده خوار شراب نوش ایدیجی ایله هرکز دوستلق ایلمه از چنان کس خویشتن را دوردار
انجلین کمسهدن کندوکی ایراق طوت منعی کر میکند منعوز کات اکر بر غنی زکاتنی منع ایدر یعنی ویرمیه
دور ازوی باش تا داری حیات اندن ایراق اول مادامکه حیات طوترسن ای پسر از سودخوار
دور باش ای پسر سودخوارلردن ایراق خصم ایشان شد خدای نور باش جمیع عالمین خداوندی انلرک
انلرک خصمی اولور سودخوار اندن مراد مطرباز لردر عرنجه محکوون دراهکا دم فائیده به
صاتمقی بچون برنسنه حبس ونهان ایتمکه دیرلر دو دشوز انکس که خواهد از تو سود ای راق که
اول اوکمسهدن که سندن فائده استرکه هرخود بر قدمهای تو سود اکر کندونک باشی سنک قدملرونکه
سوروب اشندر دیسه انکه ازمردم بهی کیرد دیا اول کمسه که خلقدن ریا طوتر یعنی الکوز نیهاداورا
مکوبی مرحبا زینهار انکا مرحبا دیمیه سن بر سر بالین بیماران کذر خستهلرک یصدوغی او جنه اوغرا
یعنی انلرک خاطرلروکی صور وحاللروکی کعه زانکه هست این سنت خیر البشر زیرا که بو خیر البشرک
عادتی وطریقیدر خستهنک خاطروکی صورمق فرض کفایه در بس معلوم اولدیکه سنت بورده عادت معناسنده در

تا نوانی تشنه را سیراب کن ما دامکه قادر سن صوسزی قاندر ده مجالس خدمت اصحابی کن مجلس اده

اصحاب واحبابه خدمت ایله خاطر اینام را درباب تیز بیملوک خاطر یروکی الک اکی تا تر ا بیوی ستن

حق دارد عزیز تا که حق تعالی حضرتلری سنی دائم عزیز طوته چون شود کریان یتیمی ناکهان چونکه بر یتیم

ناکهان اغلیجی اوله عرش حق در جنبش اید آن زمان او لزمان عرش اهتزکته کلور چون یتیمی را

کسی کریان کند چونکه بر کسیه یتیمی کریان ایده مالک اندرد و زخش بریان کند جهنم مالکی آنی دوزخ جهنم

دوزخ آتشیله بریان ایلر **مثنوی** چو بینی یتیمی سر افکنده پیش مده بوسه بر روی فرزند خویش

یتیم ار بکوید که نازش خرد و کر خشم کیرد که بازش برد الا تا نکرید که عرش عظیم بلرزد

همی چون بکوید یتیم برحمت بکن آبش از دیده پاک بشفقت بیفشانش از چهره خاک

اکر سایهٔ خود برفت از سرش تو در سایهٔ خویشتن پرورش انکه حنده ایعنی یتیم حسته را اول

کمسه حسته یتیمی کولدره باز یابد جنت در بستر را قپوسی بغلنمش جنتی آچق بولور هر که اسرار دش

کند فاش ای پسر ای پسر هر کمسه که سنک اسرار کی فاش ایده از چنان کس دور می باش ای پسر

کمسه دن ایراق اول در جوانی دار پیر از اعزیز جو انلقده پیرلری عزیز طوت تا عزیزی دیکران

باشی تو نیز تا سن داخی غیرلرک عزیزی اوله سن مراد رعایت واحترامی لازم اولنلره اعزاز ایله

تا که محترم ومعزز اوله سن دیمک در بر ضعیفان کر بخشایی رواست اکر ضعیفلره ترحم

ایده سن روادر لکین زسیرتهای خوب اولیاست زیرا بو اولیاء الله ک خوب ومقبول خویلرندندر

ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السماء **بیت** خدا را بران بنده بخشایشست که خلق از وجودش

در آسایشست بر سر سیری مخور هر کز طعام طوقلق باشی او زره یعنی طوت ایکن هر کز طعام

یمه تا نمیرد در بدت دل ای غلام تا که سنک سینکده کوکلک اولمیه زیرا کثرت اکل وشرب قلبک

اولان صفا ولطافتی ازاله ایلر دیمکدر علت مردم ز پرخواری بود خلقک علت ومرضی چوق

ییجکدن

ییجکدن اولور خوردن بی تخم بیماری بود چوق بیمک حسته لکک تخم وسببی اولور ربود بی نوع است

است معناسنه در یعنی داخی جائز در راحتی نبود حسود شوم را شوم وبد فعل حسوده بر راحت اولمز یعنی

وجه ده شوم وخبیث حسودک اصلا راحتی اولمز حسدی بکمسندن کاذب بد بخت را

نبود وفا بد بخت بلا نجیه وفا اولمز هر منافق را بود دشمن دار باش جمیع منافقی دشمن دوتغیل و

از وی واز فعل وی بیزار باش انلردن وانلرک فعلندن بیزار اول زیرا حق تعالی حضرتلری منافقلره

وفعللرندن بیزار در توبهٔ بدخو کجا محکم بود بد خویک توبه سی قنده محکم اولور یعنی محکم

اولمز مرد بخیل از مروت کم بود بخیللرک مروتی آز اولور زیرا بخل ومروت بری بریله

الشمز تا شود دین تو صافی چون زلال تا که سنک دینک زلال کبی پاک وصافی اوله باش

دائم طالب قوت حلال باش دائم حلال رزق طلبیجی اول وانکه باشد در پی قوت حرام و اول

کمسه که حرام رزق آرد نیه اوله یعنی قوت حرام طلب ایده در تن او دل همی میرد تمام آنوک تننده

قلبی تمام اولوده در و بپرسیدن بر خویشان خویش کند و خصملرک قتنه خاطرلرینی صورمغه

کت وانلرله مصلحت ایله تا که کردد مدتی عمر تو بیش تا که سنک عمرک زمانی زیاده اوله خویشان

خصملردر هر که کرداند رخ خویش از وندر و هر کیمکه خصمندن یوز دوندره بی کمان نقصان پذیرد

عمر او شبهه سز آنوک عمری نقصان قبول ایلر هر که او ترک اقارب می کند هر کیمکه او خصملرینی ترک

این جسم خود قوت عقارب می کند کند ونک جسمنی اولدکونکدنصکره عقربلره آزق ایلر یعنی

جسمنی عقربلر ییر اقارب جمع قریب حصملر معناسنه عقارب جمع عقرب **بیت** عقارب کالعقاز

فی اذاها وکم حال عن الخیرات حال کو جه خویشان تو باشد از بدان اکرچه سنک خصملرک یرامزلر

دن اوله بد تر از قطع رحم چیزی مدان قطع رحمدن یرامزرک بر نسنه بلمه بر اندن مراد فسقه

وکفره اولمق جائز در حاصل معنی اقربا هر نه اولورسه قطع رحم معقول دکل اید وکین بیاندر هر که او

ازخویش خود بیکانه شد هرکیمکه اوکندو حصمندن اجنبی اولدیکه صلهٔ رحم ایله مقید اولمیه
نامش ازروی بدیها فسانه شد آنوک نامی یرامزلق یوزندن افسانه • دربیان فتوت میکوید
افسانه قصه وحکایه معناسنه درکه بونوع مشهور اولمق معناسنه استعمال اولنور
چیست مردی ای پسر نیکو بدان مردلك و فتوت ندر ای پسر ایو بیل وحاطرکه آل • ولا ترسیدن
ازحق در نهان اولا تنهاسنده حق جل و علادن قورقمقدر نیك و نیکو ایو معناسنه درکه نیکو بیل
ونیك بدان بردر بیت نام نیکو کو ماند زادمی • به کو ماند سرای زرنکار • نیکو بونده نیك
معناسنه در • بعض نسخه اول بیت بویله در • چیست مردی ای پسر نیکی بدان مردلك و فتوت ندر
ای پسر خلقه ایلك ایلکی بیل یعنی اول خلقه احسان وکرم ایلمك در • دیکر ازترسیدن حق در نهان
کیرو تنهاده حق تعالی حضرتندن قورقمقدر • یعنی بری حقدادن خوف ایلمکدر • عذرخاهان مرد بیش
بعض نسخه خواهد واقع اولور مصححه
ازمعصیت معصیت وکناهدن اول عتذار ایلیجی مرد • باشد بیش طاعات بیش ازمعصیت
معصیتدن آنوك طاعتلری زیاده اولور زیرا حق تع حضرتی آنی معصیت وکناهدن حفظ ایلر •
انکه کار نیك مردان می کند اولکه که نیك مردلرك ایشنی ایلر وانلرك یولنه کیدر • با ضعیفان لطف
واحسان می کند ضعیفلره لطف واحسان ایلر • هرکه او باشد زمردان خدا هرکیمکه اوخدادن قورقلولردن
اوله • باشد اندرتنك دستی با سخا احتیاج وتنك دستلکده سخا ایله اولور • ای پسر در صحبت مردان
در ای پسر اولیاء اللهك صحبتنه کل وانلرله احتلاط ایله تا نظرها یابی زفضل خدا تا حق جل
وعلا حضرتنك فضل واحسانندن نظرلر والتفاتلر بولاسن • هرکه ازمردان حق دارد نشان
هرکیمکه اولیاء اللهدن نشان طوترنکدزاند عیب دشمن بر زبان دشمنینك عیبنی دلنه کتورمز
دیکد • چون نخواهد مرد حصمانرا هلاك چونکه مرد حق دشمنلرینك هلاکنی ایستمز •
حق تعالیٰ بر نوع ده در
ازغم مردم شود اند وهناك خلقك غمندن غصه لو وبیحضور اولور • بحی نخوید مرد انصاف.
ارکسی مرد حق برکسه دن انصاف استمز وتظلم وشکایت ایلمز کوردسه ظلم وجفا ای بسی رضا اکر کلیجی
ظلم

ظلم ایریشه • هرکه با اندرو مردان نهاد هرکیمکه مردان حق یولنه قدم قودی • واول زمره دن اولمغ قصد ایلدی
کی رود هرکز بدنبال مراد هرکز مراد اردنجه قچن کیده • زیرا اول همان حقله مقیده در غیریدن فارغ
در • بیت بسودای جانان زجان مشتغل • بذکر حبیب از جهان مشتغل • ای پسر ترك
مراد خویش کیر ای پسر کند و مرادکك ترکنی طوت یعنی مرادك ترك ایله • وانکه بی راه سلامت
پیش کیر وانداصکره سلامت یولنی اوکوکه طوت • دربیان فقر میکوید فقر می دانی چه
باشد ای پسر ای پسر فقر ندر بیلور میسن • بانو کویم کو نداری زان خبر سکا دییم اکر اندن
خبرطوتمز ایسك کرچه • باشد بی نوا در زیر دلق اکرچه دلق التنده فقیر و بی نوا در •
خویش منعم نماید بیش خلق کندوسنی خلق قتنده غنی کوستره • وغنا اظهار ایلیه زیرا
اظهار الغنا من الشکر رباعیه الفقر جوهر وسوی الفقر عرض • الفقر شفاء وسوی الفقر
مرض • العالم کله خداع وغرور • والفقر من العالم ستر وعرض • کو سند باشد زسیری دم
زند آج اولور یعنی آج ایکن طوقلقدن دم اوره هرکز آجلقدن شکایت ایلمز • دوستی با
دشمنان خود کند کندو دشمنلرینه دوستلق ایلر عداوت ایلمز • کرچه باشد لاغر و خوار
وضعیف اکرچه لاغر وحقیر وضعیف اوله • وقت طاعت کم نباشد ازحریف طاعت
وعبادت وقتی حریف و قویدن اکسك اولمز • چون دل بردارد و دست تهی چونکه طلو
کوکل و بوش ال طوتر یعنی کندونك غنا وقلبی و فقر واحتیاجی وار ایکن • می نماید مرترا
از و فرهی ترا از وده سمزلك کوستر و مراد غنا و قدرت اظهار ایلر دیمکدر • ای پسر خود را
بد درویشان سپار ای پسر کندوکی درویشلره تسلیم ایله وانلرله مصاحب اول • تا نکه دارد
ترا پروردکار تا که حق تعالی حضرتی سنی جمیع بلالردن حفظ ایده • با فقیران هرکه همدم میشود
هرکیمکه فقیرلرله همدم ومصاحب اوله • در سرای خلد محرم میشود جنت سرآینه محرم اولور مرادجنت
نوانه ده معنا اولنی شنا وار در
سیار بو نوع ارهانده مصححه

ایرشود دیمکدر فقرادن مراد اهل طریقتدر منزادار یحلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف

در بیان انتباه از غفلت از خدای خویشتن غافل مباش یاری تعالی حضرتندن غافل اولمه
غافلانه در ره باطل مباش غافللر کبی باطل و نامشروع یولده اولمه جای کریست
این جهان در وی مخند بو جهان کریه و غم یریدر انده کولمه و مسرور اولمه چشم
عبرت بر کشای و لب ببند عبرت چشمنی آچ و لبکی بغله یعنی جوبودن خاموش
اول همچو مور از حرص هر سوی مرو حرصکدن مور کبی هر جانبه کیتمه پند ناصح را بکوش
جان شنو ناصحک پندوکی جان قولغی ایله استماع ایله ای پسر کودک نه بازی مکن ای پسر طفل
وکلس اوینمه کار با شیطان بانبازی مکن اینی شیطانله شرکتله ایلمه مراد شیطانه شریك اولمه
دیمکدر نفس بد را در کنه یاری مده کناهده یرامز نفسه معاونت ویرمه و کا معین
اولمه عمر بر باد از تبه کاری مده نامعقول اشلرله عمروکی ویرمه مراد هوا و هوسه سعی ایدوب
عمروکی ضایع ایلمه دیمکدر هر کجا تهمت بود انجا مرو هر قنده که تهمت اوله اوله کیتمه
دشمنی داری از و ایمن مباش بر عظیم دشمن طوترسن که مراد نفس اولمق روشندر اندن
ایمن اولمه زیر سقف بی ستون ساکن دیرکسز سقفك آلتنده ساکن اولمه زیرا ضرر محضدر
در ره فسق و هوا مرکب متاز فسق و هوا یولنده مرکب چاپمه یعنی سعی و کوشش ایلمه دیمکدر
خویشتن را سخرهٔ شیطان مساز کندوکی شیطانك زبون و مسخره سی ایلمه چون سفر در پیش
داری زاد کیر چونکه اوکوکده سفر طوترسن آزق طوت عمر خود را سربسر بر باد کیر کندو
عمروکی باشدن باشه باد فنا اوزره طوت زیرا عمرنك عاقبتی فنا اوزره در سفردن
مراد سفر آخرتدر زاددن مراد عمل صالحدر ای پسر اندیشه از اغلال کن ای پسر اغلالدن
فکر ایله که دوزخده محکم ملوك بیونلرینه قورلر مراد آنی فکر ایدوب اول عمله سعی و مجتهد
نفس

نفس بد را بالکد پامال کن یرامز نفسنی دیه ایله پایمال و خراب ایله تا که سکا اطاعت ایدوب
حق تعالینك عبادتنه مشغول اوله تا نسوزی ساز کاری بیشه کن تا که دوزخ آتشنه
یانمیه سن خلقله موافقت و امتزاجی پیشه و عادت ایله از عذاب و قهر حق اندیشه کن حق تعالی
نك عذاب و قهرندن فکر و خوف چمله را چون هست از دنیا کذر جمیعنه دنیادن کذر
و رحلت وار در جای شادی نیست با چندین خطر دنیا بو قدر خوف و خطرله سرور
یری دکلدر بعض نسخه ده مصراع اول بویله در جمله را چون هست بر دوزخ کذر چونکه
جمیعنه دوزخ اوزره کچمك وار در حق بوددکه بو اولدر آتشی در پیش داری ای فقیر
ای فقیر اوکوکده عظیم آتش طوترسن که مراد آتش دوزخدر هیچ خوفت نیست از نار
سعیر دوزخ آتشندن هیچ سنك خوفك یوقدر بو سوز تقدیر طریقی ایله در بو هم
معنیده در نار سعیردن سنك هیچ خوفك یوقمیدر که بویله بی پروا سن یتدوکك
کناهلرك حساب و عذابندن خاطروکه کتورمزسن سعیر دوزخ معناسنه در بیت
در آن روزی که فعل پر سند و قول اولو العزم دارند بلرزد در هولی بجائی که دهشت
خورند انبیا تو عذر کنه را چه داری بیا عقبه در راه هست بارت بس کران یولده عقبه
وار در سنك یوکك زیاده آغردر نکذرد بارت یعنی دیکواه غیرلرك سعی و معاونتیله
سنك یوکك کچمز مراد سکا انده کمسه دن بر فائده ایرشمز دیمکدر داری اندر پیش روز رستخیز
قیامت کوننی اوکوکده طوترسن یعنی روز محشری کورمك مقرردر از خدایت نیست امکان
کیر ز خداد نجمعه امکان یوقدر خیر و شر که سندن صادر اولمش و نقیر و قطمیر اننك جزاسنی
کورسن مکر لطف الهی معین اوله که آیتش ای اوله ای پسر راه شریعت پیش کیر ای پسر شریعت یولنی اوکوکه
طوت و انده طشره اولمه زو دور ترك هوای پیش صراط مستقیمه کیدر ایسك کندی هوا کك

تركنی طوت یعنی بالکلیه هوا وهوسی ترك ایله ای برادر باش بافرمان حق ای برادر حق تعالینك
فرمانیله اول امرینه هرکز مخالفت ایلمه تا بیابی جنت ورضوان حق تا حق تعالینك جنت
ورضوانی بولاسن رضوان بونده مصدردر رضا معناسینه در اما جنت مناسبتی ایله
خوف واقع اولمشدر زیرا رضوان جنت قپوجیسنك اسمیدر کردن از حکم خدای
خود متاب کند وخدانك حکمندن بیون چویرمه وامرینه مخالفت ایلمه تا نمانی روز
محشر در عذاب تا قیامت کونی عذابده قالمیه سن تا بیابی در بهشت عدن جای تا عدن
جنتنده یر بوله سن شفقتی بنمای با خلق جهان حق تعالینك خلقنه تمام شفقت کوستر
یعنی تمام شفقت ایله بهشتك عدنه اضافتی عامك خاصه اضافتی قبیلندندر بیت
تو با خلق سهل کن ای نیك بخت که فردا نکیرد خدا بر تو سخت تا دهندت جای در دار السلام
تا سکا دار السلامدن یر ویره لر با فقیران روز وشب محده طعام روز وشب فقیرلره
طعام ویر شاد کردادی درون خسته را اکر خسته نك وبیچاره لرك خاطرینی
شاد ومسرور طوته سن باز یابی جنت در بستر را قپوسی بغلنمش جنتی آچق بوله سن
بو بیت بر کره دخی کچمشدر لکن دورت بش نسخه ده بویله بولندی وغلیحون تکرار یازیلوب
شرح اولنمدی هرکه آرد این نصیحتها بجای هرکیمکه بو نصیحتلری یرینه کتوره در دو عالم
رحمتش بخشد خدای حق تعالی حضرتی اکا ایکی عالمده رحمت احسان ایلر ورنیارد این
وصیت را بجای وکر بو وصیتی یرینه کتورمیه دور ماند بی شك او از خدای شکسز
اول کمسه خدادن دور وجدا قالور یا الهی رحم کن بر ما همه یا الهی بزم جمیعمزه ترحم
ایله عفو کن جمله کنه ماهمه بزم جمیعمزه اوزره ترحم ایله کناهمزی عفو ایله بر ما لفظ واحد اعتباریله
ماء ثانیه قافیه واقع اولمق جایزدر نته که فردوسی نك بو بیتنده ایلمشدر بیت ازین سو هزاد
وازآن

بستحق این وصیتها واقع اولمشدر

وازان سو هزاد بهم بر زند کشته شد صد هزار عاجزیم جرمها کرده بسی عاجزز وچوق
جرم ایلمشز نیست ما را غیر تو دیکر کسی بزم سندن غیری بر غیری کمسه یوقدر که بزه معین
اولوب لطف وترحم ایلیه بو وجه داخی جائزدر بزم سندن غیری بر غیری کمسه موز یوقدر
از بخوانی ور برانی بنده ایم اکر اوقیوب وقیرسن واکر قوغوب سوره سن بنده ایز مخالفه قادر
دکل ایز هرچه حکم تست از ان خرسنده ایم هرنه که سنك حکمکدن
اندن راضی ایز رحمت حق باد بر روح آن کسی حق
تعالینك رحمتی شول کمسه نك روحی اوزره
اولسون کین نصایح را بخواند او
بسی که بو نصیحتلری اول
کمسه چوق اوقیه
الحمد لله على التمام
والصلوة على
رسوله
سيد
الانام
قد وقع الفراغ من هذا الشرح على بند العطار بعناية الله وفضله وكرمه الغفار
صنفه شمعی عفی عنه ذنوبه في يوم القيمة والحشار واعلى مقامه في الجنة
مع الحوار ويسر له شفاعة محمد المصطفى المختار من يد الضعيف السيد
على بن عبد الله بن السيد مصطفى الحقار المحتاجون الى رحمة ربه
الجبار بعون الله الملك القهار في ماه ذي القعدة
في يوم الجمعة سنه
ثلاث وثمانين ومائة
والف
والحمد
لله
رب
العالمين
والسلام

سنه ١١٨٣

٥١

خرسند ... تمام

هذا كتاب فتاوى علي افندي